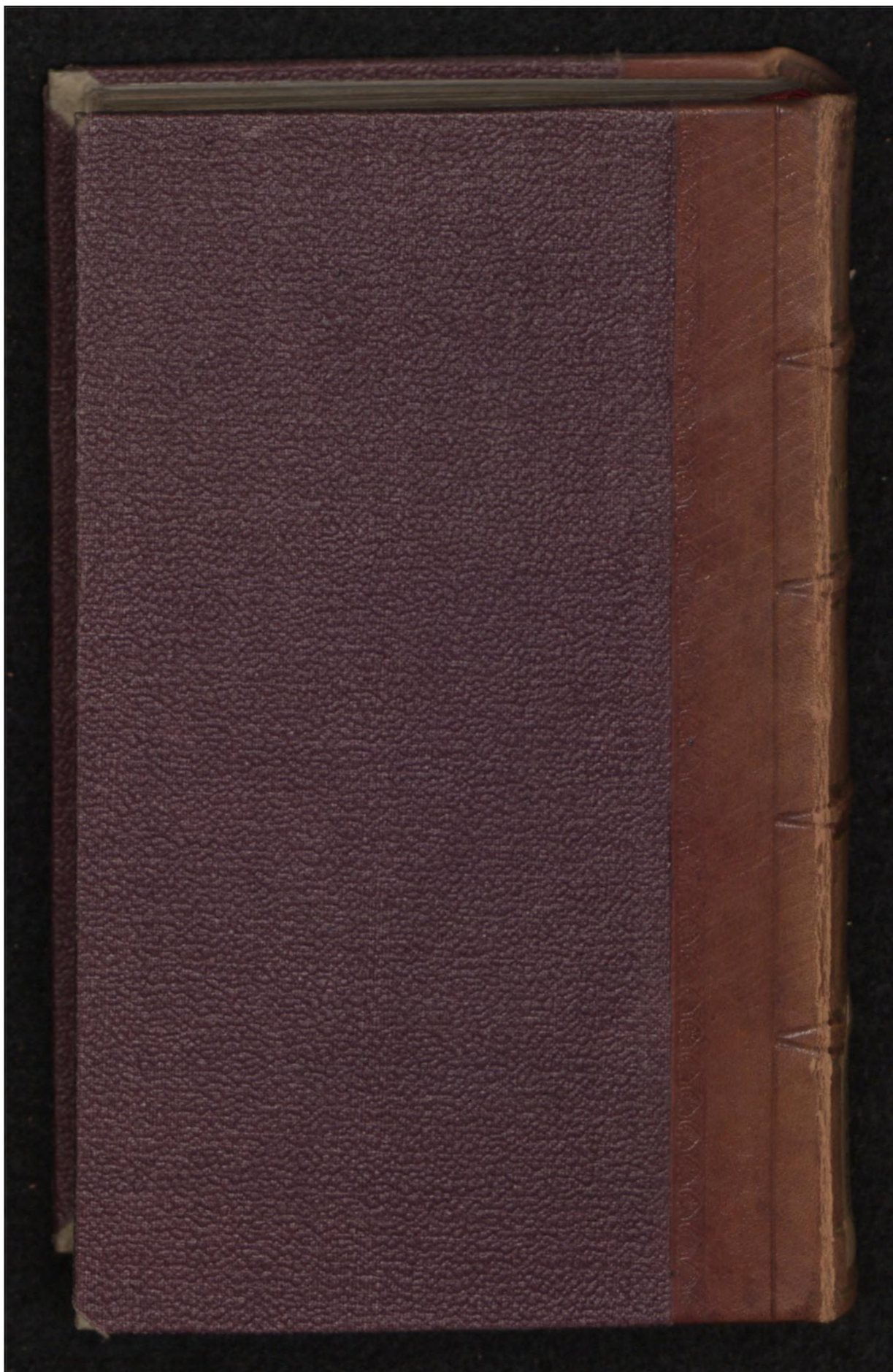

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

Early European Books, Copyright © 2010 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
Ald.1.3.31

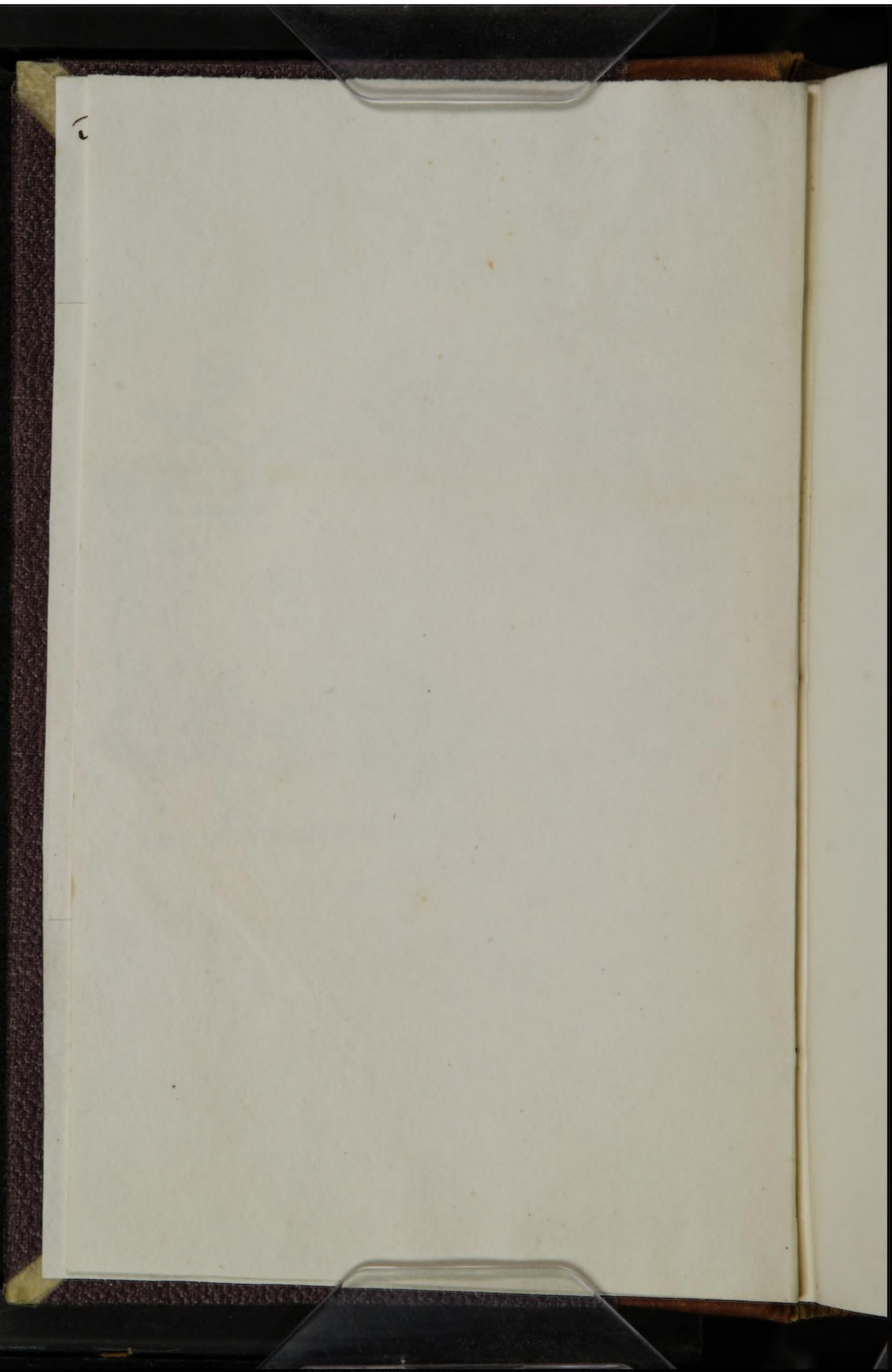
Alb. 1/3.

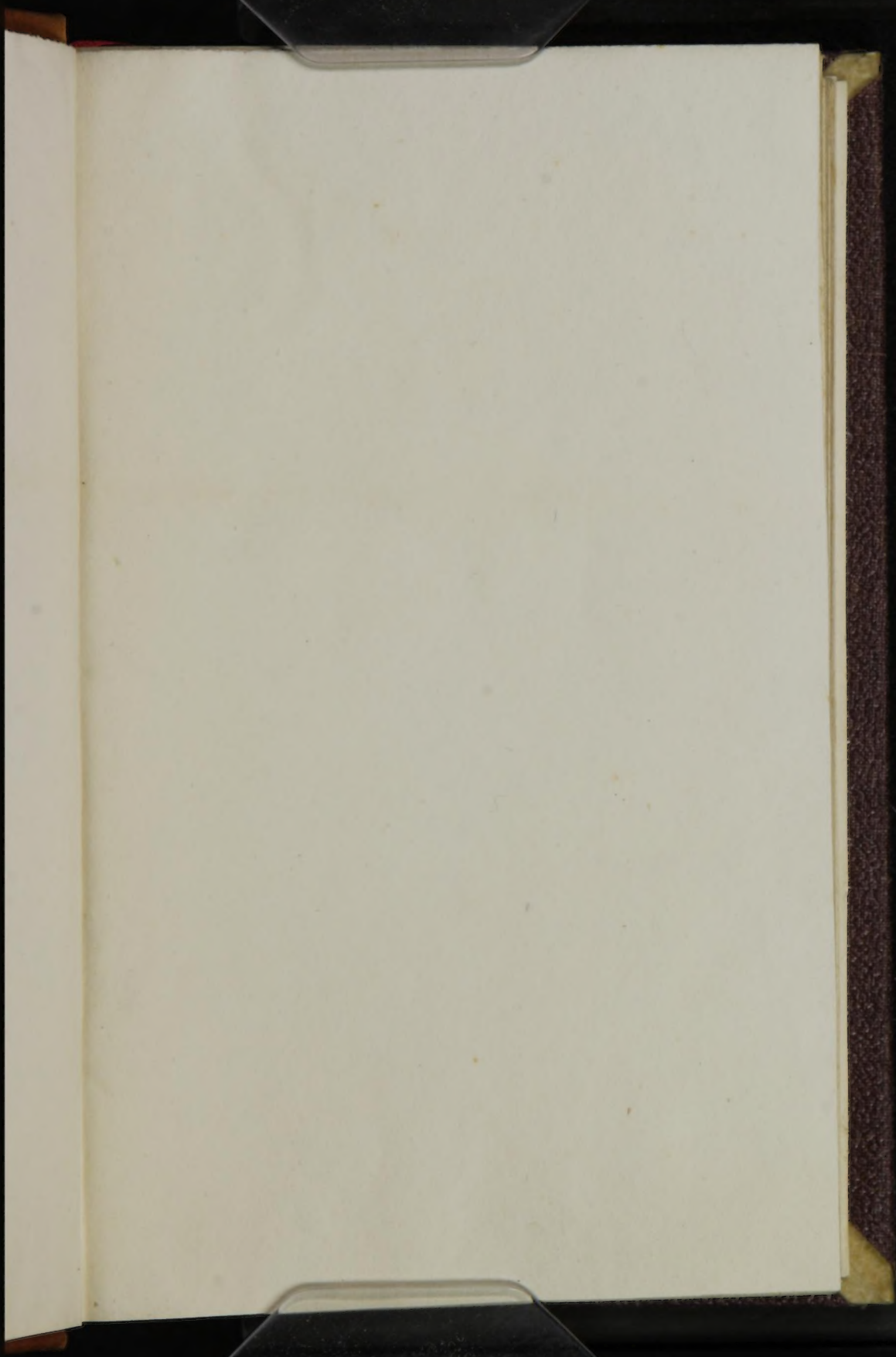

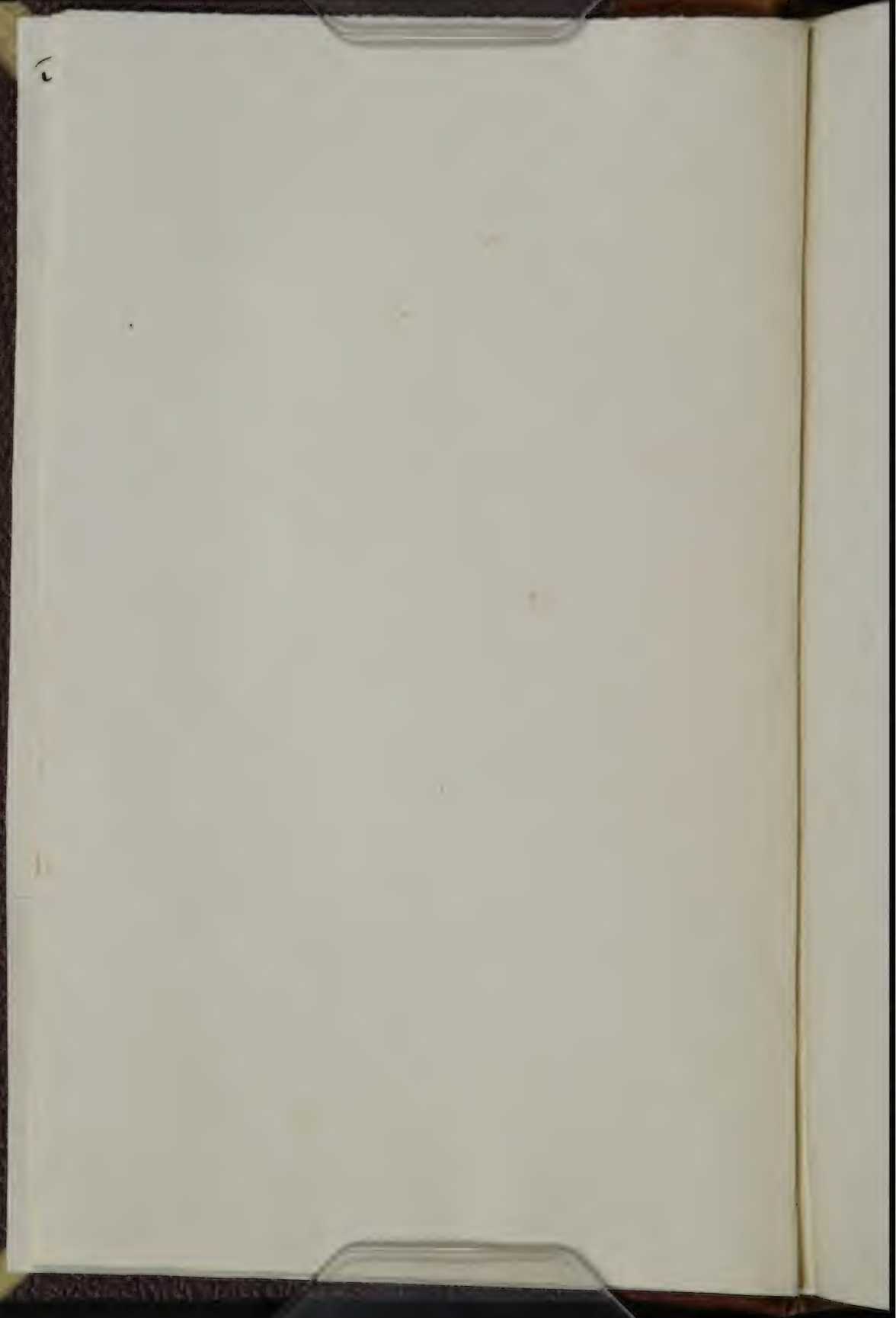
Ex Libris Joannis Nencini
1874

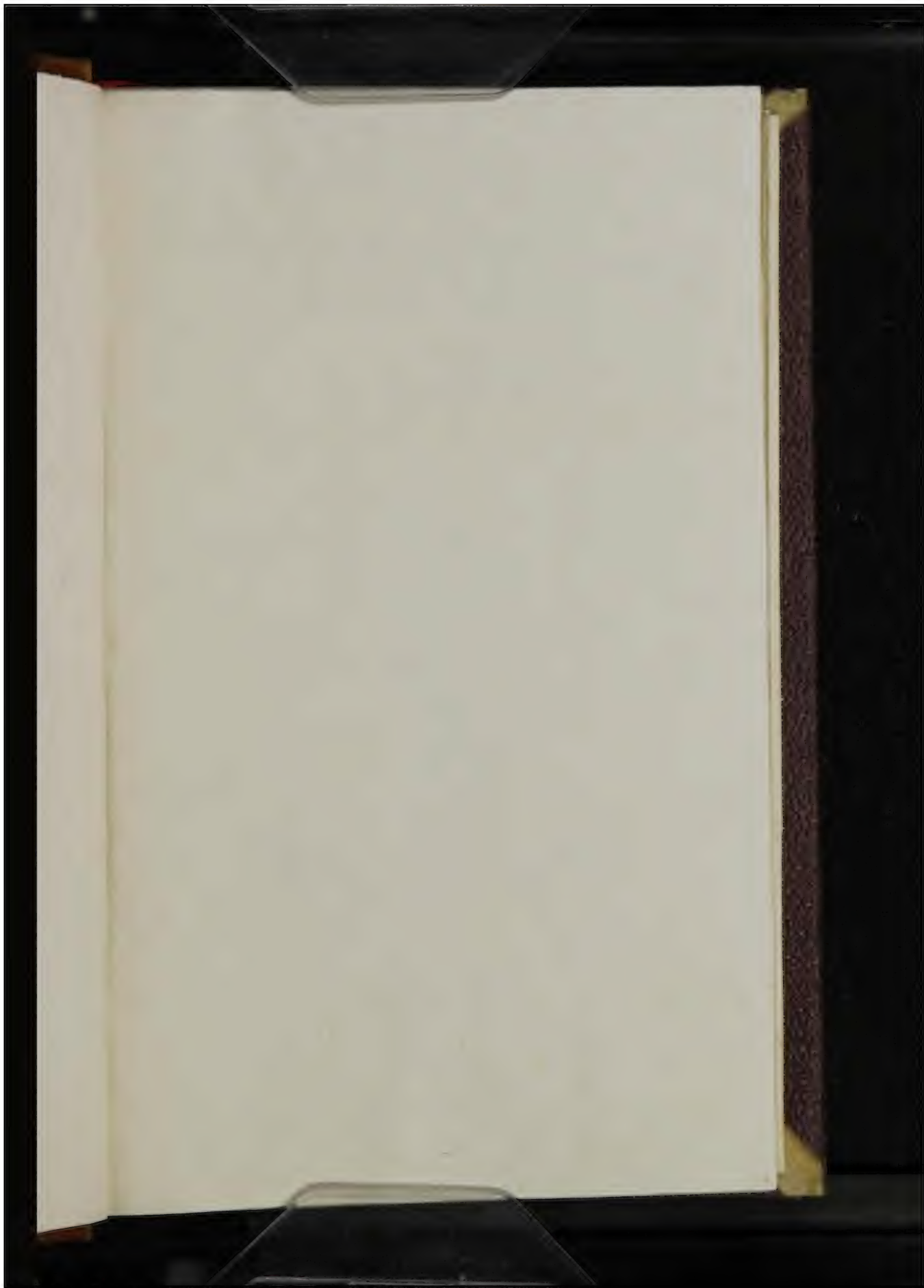
CENTRALE
NI
FIRENZE
ING
NE

Anno
Index
libr

ov

QVAE HOC VOLVGINE
CONTINENTVR.

*Annotationes in omnia Ouidij opera.
Index fabularum, & ceterorum, quae insunt hoc
libro secundum ordinem alphabeti.*

OVIDII METAMORPHO-
SEON LIBRI XV.

M. XXXIIII.

L E C T O R I S.

QVANDOQVAM superioribus annis hæc Ovidij monu-
 menta emisimus, ex diligenti uetustorū exemplarium
 collatione pluribus locis & emendata, & aucta: tamen
 cum ita tempus ferret, ut eadē denuo nobis essent ex-
 cudenda, sedulo dedimus operā, ut cum priorē in edi-
 tione non uulgarem industriæ laudem tulissemus, in
 hac etiam posteriore aliquid præstaremus, in quo docti
 homines nō mediocriter probare nostram operam pos-
 sent. Itaque potissimum eam partem, cui uates ingenio-
 sissimus de Fastis titulum fecit, quæ ita mendosa circun-
 ferebatur, ut uel eruditiores multos persæpe inter legen-
 dum detinere, & quasi angere uideretur, pristina pu-
 ritati restituere conati sumus: in eaq; , præter integra
 quandoq; carmina, quæ desyderabantur, addita, pas-
 sim locos insignes, eosq; nō paucos castigauimus. Quæ
 quidem in re est quod eruditissimo, eidemq; omnium
 ferè, quos ego unquam in uita uiaerim, humanissimo
 uiro Honorato Fasitelio ingēteis gratias habeamus. quē
 nobis, quidquid in his Fastorū Liris emēdatus legetur,
 sua sponte suppeditauit: idemq; f. facturū & in Epi-
 stolis, & in Metamorphosi libenter recepit. Quā qui-
 dem hominis uoluntatem eō pluris facio, quo pauciores
 inuenio, qui cum optimarum artium studijs hæc ipsa hu-
 manitatis ornamenta coniungant. Sed ut redeam unde
 diuerti, Ouidij per te sub tuo nomine lector suauissime
 in apertum refer, quæ tu ita accipies, ut nostris co-
 natibus faueas: ita leges, ut ijs, qui suam in hoc genere
 eram & industriam exhibentes, prouinciam hanc
 nostram iuuare non desinant, bene preceris. Vale.

Ex Phyllide.

A h laceras etiam puppes furiosa refeci:
rectius uetera exemplaria. At laceras etiā puppes.

Ex Briseide.

S i progressa forem, caperer ne nocte timebam,
Fortasse rectius, qđ nōnulli, caperer ne forte timebā.

A uxerunt blanda grandia dona prece.
Sic nos ex ueteri lectione castigauimus, sed & re-
cte in nonnullis. blandæ grandia dona preces.

Ex Phædra.

S ed tamen ille prior, quo me sine crimine gessi,
uetus lectio forasse melior. Si tamen ille prior. se-
quitur enim. At bene successit, digno quod adurimur
igne.

N unc feror ut Bacchi furij's eleides actæ:
Sic in omnibus. Quin & Planudes, qui Epistolas
has Heroidum in græcam linguam transfert: sic
hoc carmen interpretatur. νῦν δὲ φέρομαι ὡς αὐταῖς
τῆ βαυχὸς μανίας ἐλαυνόμεναι ἡλίδες.

Quidam tamen ab Eleleo, eleides malunt.

E nixa est utero crimen, onus
Nos ita ex ueteri lectione corrumpimus. sed & re-
cta prior lectio. Enixa est utero crimen, onusq; suo.
ut inferius in Canace. Et positum est uteri crim-
inusq; mei.

I p̄sa comes ueniam: nec me latebroſa mouebunt
Saxa. — Legitur & ſalebroſa: quæ lectio fortâſſe
uerior.

Quod mihi ſit genitor, qui poſſidet æquora, Minos:
Recta proſecto hæc & uetus lectio, ſed & recte in
nonnullis. Quid mihi ſi genitor, qui poſſidet æquo-
ra, Minos? & reliqua per interrogationem.

Ex Oenone.

D epreſſa eſt humili cana pruiſa caſa.
Quidam ex ueteribus, deſenſa. ego nuſquam legi:
& depreſſa cur legi non poſſit, neſcio.

E t fleſti, & noſtros uidiſti flentis ocellos.
nonnulli, & fortâſſe rectius, — & madidos ui-
diſti flentis ocellos.

D um licet, obſcœnam ponto demerge puppim.
In quibuſdam, diſ mergite puppim.

Ex Hyppſipyle.

Quamlibet aduerſo ſignetur epiſtola uento.
In quibuſdam. Quolibet aduerſo. ut alibi etiam.
Quaſlibet admiſſas detinuere rates. Quin mul-
tis alijs in locis utitur hac locutione. Ouidius. mihi
utrunq; rectius uidetur.

V iuit ait. timidumq; mihi iurare cœgi.
In pluribus antiquis libris. Viuit ait: timidũ quod
ait iurare cœgi. Quod & Planudes agnoſcit, &
ego rectius iudico.

Deuictio serpente, iterum si uiuat Iason
sic in nonnullis. sed & recte, Deuictus serpens.
Illa reluctantem cursu deducere lunam.
sic in omnibus. ego libenter curru legerim, non cursu.
Non hac Aesonides, sed filia Phasias Aetæ
sic in ueteribus nonnullis exemplaribus. & profecto
Phasis Aetæ nullo pacto legi potest, ut Aetæ
prima corripiatur. neque ulla est similitudo inter hoc
& præustum uirgilianum, ac præacutum ovidia-
num. simplex est nomen Aetæ composita illa. Ac
simplicis quidem alicuius nominis primam syllaba
diphthongo longam, corripere neque unquam uidi: neque
quomodo fieri possit, intelligo. in compositis ea ratione
potest, qua diphthongi in ultima syllaba sequente
uocali, ut. Infulæ ionio in magno. præ enim monosyllabam
præpositionem finit diphthongus, & uocalis sequitur.
Et id tamen est animaduertendum, quod apud alium neminem
Aetam bisyllabum est inuenire, præterquam apud Ouidium, & id hoc
tantum loco, quod affirmari possit (si tamen hoc modo
legendum est hoc carmen) nam in Medea, quamuis
in ueteribus nonnullis legitur. Exapit hospitio,
iuuenes pater Aetæ pelægos. Non minus tamen est
reperire. Iuuenes Aetæ pelægos. in VII etiam
metamorphoseon. Dissimulemque animum subiit pater
Aetæ relictus. subiit Aetæ relictus, in multis
legitur. Ideo uel Ouidium hoc nomen ex trisyllabo
in bisyllabum contraxisse dicendum est: uel fortasse
Phasias Aetæ legendum, ut arbutus horum
ac mille alia. Quod & ex Planude quasi colligitur

potest: qui hoc ita interpretatur carmen. ὃ τὰυτ' αἰ-
σωνίδης, ἀλλ' ἢ πασιδὲς αἰήτω θυγάτηρ,

Illa sibi à tanais, scythicæq; paludibus undæ,
uetus lectio, à tanai.

Me quoq; iam tales inter habere potes.

In ueteribus quibusdam libris, Me quoq; res tales.
in alijs, Me quoq; quod tales. quodnam horum re-
ctius sit, iudicent alijs. Ego, quoquo modo legatur, nō
satis, quid sibi Ouidius uelit, percipio.

Quod gemit Hypsipyle, lecti quoque suauba nostri
uetus lectio, subnuba nostri.

Ex Didone.

Non ego sum tanti, quod non mediteris inique:

In quibusdam meditaris. utrunq; recte.

Ocidit in terras coniux mactatus ad aras.

sic in omnibus. ego quid sibi illud in terras uelit,
nescio. fortasse internas legendum. ante deos enim
penates & aras domesticas occisus est Sichæus. ut
Virgil. etiam. & sparsos fraterna cæde penates.

Mille procis placui, qui me coiere querentes.

sic legendum, neq; ullo pacto in me coiere admit-
tendum: ut sit querentes me præposuisse.

Ex Hermione.

Aloquor Hermione nuper, fratremq; uirumq;,

Nunc fratrem: nomen coniugis alter habet.

Non inueniuntur hæc in antiquis exemplaribus car-

mina. sed oïno, his ablatis, nescio qđ desideraretur.
Sed tu quid faceres? induit illa patrem.
sic in omnibus. ego pater legendum puto: ut sit pa-
ter induit illa tibi arma. ut idem Ouidius, Induit
arma tibi genitor patriæq; tuusq;.

Et minus a nobis diruta Troia fuit.
sic in nonnullis. quidam, Ah non hoc nobis diru-
ta Troia fuit. in alijs, Munus & hoc nobis diruta
Troia dedit. quod & Planudes interpretatur: &
fortasse est rectius. sunt & qui legant. & minus
hoc nobis diruta Troia fuit.

Ex Deianira.

Se tibi pax terræ, tibi se tota æquora debent:
sic in ueteribus: atq; hoc loquendi modo septimo
etiam metamorphoseon Ouidius utitur. Tibi se sem-
per debet Iason.

Mæonias inter calathum tenuisse puellas.

Rectius uetus lectio. Inter ioniacas= breui prima
syllaba, ut, Nec Latium norat, quam præbet io-
nia diues.

Quiq; inter læuumq; latus, læuumq; lacertum

Prægrauē compressa fauce pependit onus.

sic uetus lectio. Atq; in his uersibus Antei & Her-
culis lucta ita ab Ouidio describitur: ut sublatum
læuo brachio Anteu Hercules sustineat, ne ma-
ter uires subministraret, dextra autem manu fauces
comprimens eū necet. aliter id compressa fauce nul-
lam ad rem accommodari poterit. sunt tamen quæ

de nemeæo leone hic agi credant, ac dextrumq; la-
certum legant.

Hæc tamen audieram: licuit non credere famæ.

In quibusdam, Hæc tantum audierã. utrūq; recte.

Semuir occubuit ui lerniferoq; ueneno.

Melius fortasse in nonnullis, letiferoq; ueneno.

Et pater & patriæ frater adempte meæ.

In quibusdam, tuæ, nō meæ, & fortasse elegantius.

Ex Ariadna.

Thesea prensuras semisopita manus.

Cum primo etiam amorum elegia **XIIII** Ovi-
dius antepenultimam semisopitæ syllaba corripue-
rit eo uersu, Purpureo iacuit semisopita toro, nullo
pacto hoc inuertendum carmen.

Ex Canace.

Ah nimium uiuax ad motis restitit infans

Artibus:— si quis superiores uersus consideret,
uidebit At legendum esse, non Ah.

Mandatis perfruar ipsa patris.

Quidã ex ueteribus legunt, Mandatum prosequar
ipsa patris: quam lectionem & Planudes trās fert.
Sed & prior recte.

Ex Medea.

Vt tibi Colchorum memini regina uacui:

*sic in ueteribus exemplaribus, & recte mea sen-
tentia, ut scilicet hæc particula, ut, cum significet.
sequitur enim, Tunc quæ dispensant, & reliqua.
neq; uero nescimus, at, esse quandoq; inceptiuam par-
ticulam: sed nullus nunc illi locus.*

A t semel in nostras quoniam noua puppis arenas
in quibusdam, Aut semel. quæ lectio fortasse rector.

V t subito nostras hymen cantatus ad aures,
sic & Catullus producta prima syllaba hymen pro-
nuntiauit eo uersu. Hymen ò hymenæe hymen ades
o hymenæe. quod imitatus Græcos fecit. nã et Theo-
critus in Helenes epithalamio. ὕμνην ὦ ὕμνην αἰ-
δέσθαι. ego tamen libentius corre-
pta legerem, sed nusquam aliter inueni. neq; quic-
quam ex me addere audeo. quidam legunt. At su-
bito nostras ut hymen cantatus ad aures.

Ex Laodamia.

S it tibi cura mei: sit tibi cura tui.
sic in omnibus. ego libenter legerem, si tibi cura
mei, sit tibi cura tui.

Ex Paride.

I n mare nimirum ius habet orta mari.
sic in ueteribus. sed & recte, nil mirum.
N ec tamen est mirum, si, sicut oporteat, archi
Ab hoc uersu centum & quatuor carmina non in-
ueniuntur in antiquis exemplaribus. Quin et Pla-

iudes hanc epistolam transferens, hæc eadem non
agnoscit. neque tamen dubium esse ulli potest, quin
Ovidij ipsius sint. Sed fortasse credendum est, cum
epistolam hanc composuisset, aut dempsisse illum
hæc, ut nimiam luxuriam, & loquacitatem quasi
quandam refecaret, quæ in his uersibus cernitur:
aut addidisse potius uenustatis gratia (uenusta enim
& elegantia sunt eorum multa) Luxuriam au-
tem & abundantiam non solum hic poeta ut ui-
tium nunquam fugit: sed & ut uirtutem semper
appetit. Animaduertendum tamen est, si hæc re-
linquantur carmina, summouenda duo illa paulo
inferius. Cum Venus & Iuno Pallasq; in uallibus
Idæ Corpora iudicio supposuere meo. permoleste
enim sæpius idem diceretur.

Sponsor coniugij stat dea picta sui.
credo tui legendum.

Ex Helena.

A n quia uim nobis Neptunius intulit heros.

In nonnullis, attulit heros.

A t mihi sic iussum est.

Visum in omnibus, non iussum legitur. Sed nos, cum
his ex Paridis epistola uersibus respondeat Hele-
na. Exit, & Idæi mando tibi dixit iturus Curam
pro nobis hospitis uxor agas. Negligis absentis (te-
stor) mandata mariti. Cura tibi non est hospitis ulla
tui. Iussum legendum credidimus.

A ut ego deposito faciam fortasse pudore.

In quibusdam, timore, non pudore.

P ac breui
In quib
feror na

A n nigrat

In quib

A nouit il

In quib

N e careat

In quib

A tibi iusse

quidam

suspectu.

Omnium

Hic facit

N e scio quid

Multo re

pectura

M ille mod

In quib

I nte fr

In not

Quiq; su

Ex Leandro.

Pace breui nobis opus est, dum transferor istuc.
In quibusdam, dum transfretor istuc. mihi transferor magis placet.

Ex Herone.

An uigilant omnes, & timet ille suos.
In quibusdam patrē, nō suos legitur. utrunq; recte.
Annuit illa fore non nostra quod oscula curet:
In quibusdam, Annuit illa ferē. & fortasse recte.
Ne careant uera gaudia nostra fide.
In quibusdam, Nec careant. recte utrunq;
At tibi suspecto duxit vlysse genus.
quidam legunt despecto, quasi scilicet nimis leue sit
suspecto. mihi suspecto placet. quod uerbum apud
Ouidium inuisum significat, ut in Acontio etiam.
Hic facit, ut iaceas, & sis suspecta Dianæ.
Nescio quid pauidum frigore pectus habet.
Multo rectius legunt quidam. Nescio quod pauidū
pectora frigus habet.

Ex Acontio.

Mille modi restant: cliuo sudamus in uno.
In quibusdam. Cliuo sudamus in isto.
Inde fit, ut quoties existere perfida tentas:
In nonnullis, obsistere. in alijs, insistere.
Quiq; subest niueo lenis in ore rubor.

In quibusdam, leuis.

- A** stringoq; manus: insideoq; toro
Legendum ex antiquis exemplaribus. effingoq; ma-
nus. & paulo inferius. Ille manus istas astringit:
& assidet agræ. effingit & assidet agræ. Eo uer-
bi significatu, quo idem Ouidius quinto fastorum
utitur eo uersu. Ille manus agras manibus finge-
bat amicis. Et Virgilius æneidos octauo.
Mulcere alternos, & corpora fingere lingua.
Quis tibi permisit nostras decerpere messes?
In nonnullis, nostras præcerpere messes.

Ex Cydippe.

- O**mnia carmina, quæ ab eo sunt uersu: Quos uereor
paucos ne uelit esse mihi, non leguntur in antiquis
ullis, quæ uiderim, exemplaribus. Neq; ea Planudes
transfert. Atq; ideo non sunt fortasse ipsius Ouidij.
Sed melior iusto, quamq; mereris, ero.
legendum arbitror. quãq; mereris, ego.

Ex Sapphus epistola.

- F**lendus amor meus est: elegi quoq; flebile carmen.
non ideo hoc carmen immutauimus, quod elegia
legi non possit. ultima illa syllaba non solum ob
subsequentes consonantes longa esse potest, sed & ob
præcedentem ei diphthongum græcorum more: ut
etiam alibi Ouidius. Venit odoratos elegia nexa
capillos. &, Flebilis indignos elegia solue capillos.

Et Blāda pharetratos elegia cantet amores. In his
omnibus ultima hac ratione producit: ut mihi re=
cte illi fecisse uideatur, qui his in locis elegia cum
ei scripserunt: non tamen ut diuidatur, ac dicatur
elegia. sed quamuis elegia legi possit: uetus tamen
hæc lectio, elegi quoq; mihi longe uisa est elegantior.
Non facit ad lachrymas barbitos illa meas,
sic in ueteribus. sed & ulla recte.
Nec me Pyrrhiades, Methymniades ue puellæ.
Rectius, opinor, quod in ueteribus quibusdam. Nec
mihi Pyrino subeunt Mnais ue puellæ. quam le=
ctionem etiam Egnatio nostro iam pridem placuisse
uideo.
Vilis Amynthone, uilis mihi candida Cydno
Rectior sit fortasse uetus lectio. Vilis Anactorie.
Quas non sine crimine amavi.
sic uetus lectio, ac mea quidem sententia, recte. &
inferius. n. Lesbides, infamem quæ me fecistis ama=
tæ: Et nemo nescit, quid de Sapphus in puellas amo=
ribus dicatur.
Sum breuis: at nomen, quod terras impleat omnes,
Est mihi: mensuram nominis ipsa fero.
Longe diuersa ab ea, quæ circumferebatur, lectione
uetus hæc lectio: sed & longe mihi uisa est elegan=
tior. ac fieri quidem potest, ut utroq; modo Ouidius
scripserit: sed id si uerum est, hoc pacto castigauit:
aut prima illa lectio subditia. Vnum hoc mihi cre=
dant boni uiri, credant eruditius pluribus, quos à me
nunc nominari non est necesse, qui uetustissimum
id exemplar inter cætera castigatissimum, ex quo

Et alia plurima, et hæc correxi, uiderunt: et mihi probatissimi huiusce rei testes sunt: nihil a me factum esse, nihil additum. quæcunq; immutauimus, præter pauca quædã, quæ et lectorem monuimus ita nobis uideri castiganda: ex antiquis exemplaribus immutauimus, ita ut nihil industriae, aut ingenio meo, labori certe aliquantulum debeatur.

In quoq; quæ montes celebras Erycina Sicanos.
sic uetus lectio: cū prius immutes legeretur. Et profecto cum Venerem blāde roget Sappho, quasi obijcere eam immutes Sicanos colore, ineptum quoddam esset. quā ob causam, uetus lectio magis placet, et eo magis qđ ab Eryce Siciliae mōte est Erycina dicta.

Non Arabum noster dona capillus olet.
sic uetus lectio. neq; tamē minus elegans: neq; minus ipsius Ouidij existimandum id, quod prius legēbatur, carmen. Non arabo noster rore capillus olet.

Nil de te mecum est, nisi tantum iniuria: nec te
Admoneat, quod tu munus amantis habes.
sic in ueteribus: et recte mea sententia. quidam tamen, admonuit, maluit, neq; id non recte. ad hæc, pignus in quibusdam, non munus.

Quem supra ramos extendit aquatica lotos,
In nonnullis expendit. in alijs expandit. recte oīa.

Constitit ante oculos Nāias una meos.
sic in ueteribus, et profecto recte. inferius enim Ibimus o Nymphe. Quidam aliter legunt. mihi, cum sequatur, Constitit, et dixit: repetitum id constitit, et ouidianū maxime, et perelegans uidetur.

Nunc uellem facunda forem.

Fortiss
Sine redi
Mauri

Vt iam m
Siquis d
in id for
guter. V

A n subit
in quib

A effus era
Legit

Cum bene
formasse

H ac quoq;
Nusquam

Nec te dact
Nihil h

ut in qu
me nobi

nel quon
Nec vocat

In mon
E tibi p

Fortasse rectius sit, forent.

S iue redis: puppiq; tuæ uotina parantur
Munera. — in nonnullis paramus.

Ex primo Amorum.

Elegia I

V t iam nulla tibi non sit legisse uoluptas:
siquis diligenter sensum carminis consyderet: mul-
to id fortasse rectius iudicabit, quod in nonnullis le-
gitur. Vt non ulla tibi iam sit legisse uoluptas.

Eleg. II.

A n subit? & tacita callidus arte nocet?
in quibusdam, tecta callidus arte nocet: recte utrūq.

Eleg. V.

A estus erat: mediamq; dies exegerat horam:
Legitur & excesserat recte.

Eleg. VIII.

C um bene deiectis gremium spectabis ocellis.
fortasse spectaris rectius.

H as quoq; quas frontis rugas in uertice portas,
Nusquam aliter: ego aliud quid desydero.

N ec te decipiant ueteris quinquatria ceræ.
Nihil hic ea dictio quinquatria significat. fortasse,
ut in quibusdam, quinque atria legendum. ut maxi-
me nobilis significetur is, cuius maiorum imagines
uel quinque compleant atria.

N ec nocuit simulatus amor: sine, credat amari:
In nonnullis, se credat amari.

E t sibi pauca rogent, multos si pauca rogabunt:

Legitur etiam, multi si pauca rogabunt: quæ fortasse
uerior lectio.

Eleg. IX.

Ergo desidiā quicunq; uocabit amorem.
rectius in quibusdam, uocauit:

Eleg. XII.

Vulturis in ramis, & strygis oua tulit.
In quibusdam, ora non oua.

Ex II Amorum, Eleg. VI.

Quid pro me Aiaces alter, & alter agent?
In quibusdam, Atrides non Aiaces. utrunq; recte.
Omnes quæ liquido libratis in aëre pennas.
In ueteribus, uibratis. sed & recte libratis.
Sæptima lux uenit non exhibitura sequentem.
Aderat in quibusdam legitur, non uenit.
Conuertit uolucres in sua uota pias.
Nonnulli, in sua uerba pias: & fortasse melius.

Eleg. VII.

Scilicet ancillam, quæ sit tibi fida, rogarem.
Legitur in nonnullis, quæ tam tibi fida: & fortasse
rectius.

Eleg. VIII.

Ponendis in mille modis perfecta capillis.
In quibusdam, præfecta, ut significat ancillā, quæ
à capillis esset. sed perfecta fortasse rectius.

Eleg. IX.

Lædis

Lædis

In quibus

Vix ullis

In nonnullis

est. utrum

sperando

In antiquis

Erat, ut

In ueteribus

Et medio

Laxe

Prima

Et uetus

rectius

Quod si

Exasperat

C. alchida

In quibus

N. et Ma

In quibus

S. repræ

In nonnullis

Quod li

P. ar

E

I. machus

*L*ædis: & in castris vulneror ipse tuis.

In quibusdam, meis

*V*ix ullis præ me nota pharetra tua est.

In nonnullis. Vix illis præ me nota pharetra sua
est. utrumq; recte.

*S*perando certe gaudia magna feram.

In antiquis, præmia non gaudia.

Eleg. X.

*E*rrat, ut à ventis discordibus acta phaselus.

In ueteribus, Errant, ut ventis.

*E*t medio late ponere membra toro.

Laxe uetus lectio, non late.

Eleg. XI.

*P*rima malas docuit mirantibus æquoris undas:

& uetus lectio restituetur, & sensus carmenis erit
rectior, si undis legas non undas.

*Q*uod si concussas Triton exasperat undas

Exasperet ex ueteri lectione legendum.

Eleg. XIII.

*C*olchida respersam puerorum sanguine culpant.

In quibusdam, natorum sanguine culpant.

Eleg. XVIII.

*N*os Macer ignauæ Veneris cessamus in umbra;

In quibusdam, ignaua.

*S*ceptra tamen sumpsi, curâq; tragædia nostra

In nonnullis, uersuq; tragædia nostro.

*Q*uod licet, aut artes teneri profiteamur amoris:

*P*artes in omnibus. nos artes legendum putauimus.

Ex III. Amorum. Eleg. V.

*I*nachus in media Bithynide pallidus isse,

Fortasse Melia legendum, ut sit Nymphæ nomen.
 fit enim & ab Apollonio secundo libro mentio cu-
 iusdam Meliæ Nymphæ Bithynidis, quæ Neptuno
 Amycum peperit. ὅν ποτε νύμφη -
 τί κτε ποσὶ δάωνι γενεθλίῳ ἀνιθεῖσσε
 βίου νῖς μελίη. -

Tyburis argei spumefer arua rigas.
 Legitur & Pomifer, quod & Horatius.
 Et præceps Anio, & Tyburti lucus, & uida
 Momilibus pomaria riuus. utrunq; recte.
Huic ego næ demens narrabam fluminum amores.
 Quidam legunt, nunc demens. utrunq; recte.

Eleg. VI.

Aut non formosa est, aut non bene culta puella,
 Aut puto non uotis sæpe petita meis.
 Multo rector uetus lectio. At non formosa est, at
 non bene culta puella: At puto non uotis sæpe
 petita meis.

Sed iacui pigro crimen onusq; toro
 In quibusdam, sic iacui. utrunq; recte.
 Quid inuat ad surdas si cantet Phineus aures.
 sic in omnibus. Nos ex Homero Phemius.

Aut te traiectis ææa uenefica lanis
 sic in quibusdam. Et in magicis quidem sacris la-
 nis utebantur, ut apud Theocritum σέφορ τὰν νε-
 κέβαρ φοινιέω οἶδ' ἄωτῳ. Sed & ranis in nonnul-
 lis scriptum est. ut de rubetis intelligatur, quarum
 maximus in magicis usus.

E t Linon
 Dianor
 Sic in om
 idem pat
 lyra. qua
 A spica Ma
 In quib
 Quid nos
 In quib
 H inc pud
 Venus la
 Quando eg
 In nonn
 M e lenone p
 In nonn
 E
 P hyliriden
 Sic nos la
 atri erud
 capillo.
 A ndrone
 Raptu
 Nobis
 bus per

Eleg. VIII.

Et Linon in syluis idem pater edidit altis.
Dicitur inuicta conticuisse lyra.
Sic in omnibus. quidam tamen Et Linon in syluis
idem pater abditus altis Dicitur inuicta concanuisse
lyra. quæ lectio sit fortasse rectior.

Aspice Mæoniden.

In quibusdam adiice Mæoniden.

Quid nos sacra iuuant.

In quibusdam. Quid nunc sacra iuuant.

Eleg. IX.

Hinc pudor, ex illa parte trahebat amor.

Vetus lectio. ex alia parte trahebat amor.

Eleg. X.

Quando ego non fixus lateri spatiantis adhæsi?

In nonnullis, patienter adhæsi.

Eleg. XI.

Me lenone placet, duce me productus amator.

In nonnullis, perductus amator.

Ex libro I. De arte amandi.

Phyllirides puerum cythara perfecit Achillem.

Sic nos legendum putauimus, ut sit perfecit, ex-
acte erudiuit, ut, Ponendis in mille modis perfecta
capillis.

Andromeden Perseus nigris portarit ab Indis:

Raptaq; sit phrygio graia puella uiro.

Nobis hæc elegantior uisa est lectio: cum in omni-
bus portauit ab Indis: raptaq; sic, legeretur. neque

tamen prior illa non recta.

Et potuit multas ipse decere pudor.

Rectius fortasse in nonnullis, timor: non pudor.

Parior in nobis, nec tam furiosa libido est.

Sic in ueteribus, & recte. sed & fortior legi potest.

ut in Herone, Fortius ingenium suspicor esse uiris.

& in Metamorphoseon VII. Et iam fortis erat,

pulsusq; resederat ardor.

Hanc matutinos pectens ancilla capillos,

In nonnullis, matutino.

Inde propinator nimium quoq; multa propinet:

Et sibi mandatis plura uidenda putet.

Recta sit fortasse hac lectio. & congruus enim sa-

ne sensus elicitur, & ab omnibus hactenus proba-

ta est. mihi tamen nescio quo pacto id subblanditur

magis, quod in ueteribus propè omnibus libris legi.

Inde procurator nimium quoque multa procurat,

ut sibi mandatis plura uidenda putet. ut. si id

persequatur Ouidius: quod proximis carminibus

coeperat: ac de ijs loquatur: qui sub amici nomine

obrepentes, maritos fallunt: atq; illis absentibus pro-

curatores relictis: quod per sepe inter amicos, ac fa-

miliares euenit: uxoris etiam curam habentes, plu-

ra curent, quàm illis mandatum sit. hoc sensu uer-

ba illa procurare, & mandata, & uidere, maxi-

me proprio significatu proferrentur.

Hac nunc est una fraude pudenda fides.

In nonnullis, tuenda fides, & fortasse rectius.

Grataq; in iliadis moenibus uxor erat.

Sic in omnibus. ego graia legendum puto.

Qua licet

In nomi

D extra L

Nulla u

non ser

dio aut

on de co

lis carm

tum sur

melle C

A t pater

Ex VI

S inec bla

In nomi

mus am

A vis er

In quib

T n male i

In nomi

I pfe

In nomi

uirg

C ymbus

In quib

omnia

S ed tu

In qu

I n tha

Ex secundo de arte amandi.

Qua licet, inuentis aëra rumpe meis.

In nonnullis, quàm licet utrunq; recte.

Dextra Lebynthos erat, syluisq; umbrosa Pachynne,
Nulla usquam insula Pachynne. Ideo Calymna,
non Strabone solum, sed ipso etiam eodem Ovi-
dio auctore, legendum. qui octauo Metamorphose-
on de eodem Icaro uerba faciens cum alijs nonnul-
lis carminibus, quibus hic, utitur, tum hoc propè to-
tum sunt. Dextra Lebynthos erat, fecundaq;
melle Calymna:

At pater infelix non iam pater, Icare clamat

Ex VIII. Metamorphoseon. nec iam pater.

Si nec blanda satis, nec erit tibi comis amica.

In nonnullis. Si nec blanda satis, nec erit tibi co-
mis amanti.

Artis erunt caute mollia iussa meæ.

In quibusdam, certe non caute.

Tu male iactato, tu bene iacta dato.

In nonnullis. tu male iacta dato.

Ipse tene distincta tuis umbracula uirgis.

In nonnullis. Ipse tene distincta suis umbracula
uirgis. Et fortasse rectius.

Cynthis Admeti uaccas pauisse per æstus

In quibusdam, per herbas. in alijs phæas. recte
omnia.

Sed tu, cuiusq; est retinendæ cura puellæ,

In quibusdam. sed te.

In thalamos multis hæc uia fecit iter.

In antiquis, in tabulas multis, & fortasse rectius, ut
loquatur de ijs, qui testamenta senum his captant
artibus, quibus ipse puellas captari docet.

Dum nouus errat amor, uires sibi colligit usu.

In nonnullis colligat.

In ferrum flammamq; ruit, positoq; decore:

Legitur & pudore. recte utrunq;.

Sed lateri nec parce tuo.

In quibusdam, ne parce tuo.

Candidus, Alcathoe qui mittitur urbe pelasga:

Profecto nulla usq; urbs Alcathoe. Ideo recte for-
tasse quidam & hic, & alijs nonnullis in locis, ubi
Alcathoe ut nomen urbis legitur: Alcathoi corri-
gunt: ac Megaram intelligunt. cuius authore Pau-
sanias, imperium Alcathous Pelopis filius post Me-
gareum tenuit, ducta eius ob occisum Cytheroniū
leonem in matrimonium filia. Sed & e duabus,
quae Megarae erant, arcibus, ab Alcathoo altera,
eodem Pausania authore, Alcathoe dicta est at-
que hinc fortasse Ouidius totam Megaram Alcathoen
dixerit.

Ad propiora uocor. quisquis sapienter amabit.

Rectius fortasse in nonnullis, patienter amabit.

Exima est uirtus praestare silentia rebus.

Nonnulli, exigua est uirtus.

Assidue domitas tempore fallit odor.

Assiduo nonnulli.

Dic agilem quaecunq; breuis.

Habilem in quibusdam.

Quere

Non

Ouidi

Sed neq;

In qui

Nam

In non

Ars facie

In qui

u facie

T Rectio

noste d

allida p

In ueter

E nimis

Contra

Aliar in

ca figur

ideo eos

Quid min

In ueter

sperare

O mnia t

In non

S uirgit

Vetus

H ac facie

Rectio

Ex Tercio de arte amandi.

Quere nouem cur isse uices dicatur.

Nonnulli uias non uices legunt, moti fortasse eo
Ouidij uersu. Et per quod nouies sæpius isset iter.

Sed neq; ramosa numerabis in ilice frondes.

In quibusdam, glandes.

Nam non conueniens omnibus unus erit.

In nonnullis, omnibus omnis erit. utrumq; recte.

Ars faciem dissimulata iuuat.

In quibusdam, iuuat.

U faciem cura, dum te dormire putemus.

Trectior fortasse uetus lectio. Tu quoq; cum colesis,

nos te dormire putemus.

allida purpureis tangat sua corpora uirgis.

In ueteribus, tingat.

Ennius emeruit Calabris in montibus ortus,

Contiguus poni Scipio magne tibi.

Aliter in omnibus. mihi tamen qui hos uersus ita
castigarunt, recte admodum uisi sunt castigasse. atq;
ideo eos secutus sum.

Quid minus Andromede potuit sperare reuincta:

In ueteribus. Quid minus Andromedæ fuerat
sperare reuinctæ. recte utrumq;.

Omnia tradantur: portas referabimus hosti.

In nonnullis, tradentur.

Surgit, & oppositas agitato corpore frondes.

Vetus lectio, appositas.

Hoc faciet positam te mihi terra leuem.

Rectius fortasse in nonnullis positæ.

Semper in obliquo fusa sit illa toro.
In ueteribus. Stet uir: in obliquo fusa sit illa toro.
Et fortasse rectius, si quis diligenter sensum carmi-
nis consideret.

Ex Primo de Remedio amoris.

Hæc ut ames faciunt: hæc ut fecere, tuentur.
In nonnullis. hæc quod fecere.
Quod tulerat uires Græcia tota suas
In ueteribus. transtulerat. mihi prior magis placet.
Me duce non tumulto prodire iubebitur umbra.
Rectius fortasse in nonnullis, uidebitur.
Auferimur cultu: gemmis, auroq; teguntur.
Omnia. in nonnullis, crimina non omnia.

Ex Secundo de Remedio amoris.

Attrahat ille puer contentos fortius arcus:
Fortasse, attrahat rectius.
Pasiphaës Minoë in Pronide perdidit ignes.
In nonnullis, in Pronide. ut cunq; legatur: ego nus-
quam de his Minoë amoribus quicquam legi.
Amphiloche frater, ne Phagida semper amaret,
Callirhoe fecit, parte recepta tori.
Alcmaeonem profecto intelligit: qui, cum occisa ma-
tre argo fugiens, Psophidem, tunc Phegiam a' Phe-
gro dictam, uenisset: Alphefiboëam Phegei filiam
uxorem duxit: cui inter cætera et matris monile

doro a
indies
aufugiss
nem uen
confedit
habuit:
lios gen
mæ Ca
optaret:
gei filij
pe et f
re et
uer sibi
subdant
Virus a
Natus, et
Attomus
Vulnibus
Donce cu
Cognatu
Tum de
Ab Ioue
Addat:
Iuppiter
Præcipi
Hoc uer
gro Phe
grida:
V xorem

La troy.
carm.
gi plac.
74.
mes.
ego mis-
legi.
naret,
ocula ma-
m a phe-
gei filiam
trij marile

dono dedit. postea cum hinc etiam; quippe ubi illi
in dies augeretur potius, quam minueretur furor,
aufugisset: consulto delphico oraculo, in eam regio-
nem uenit, qua Achelous in mare irrupit: hic et
confedit ille: et Callirhoën Acheloi filiam uxorem
habuit: ex qua Amphoterum, et Acarnanem fi-
lios genuit. Cum uero muliebri quadam cupiditate
mata Callirhoë, Eryphilis monile summo opere sibi
optaret: Phegiā ob id regressus Alcmaeon, ab Phe-
gei filijs Temeno, et Axione occisus est. Hæc pro-
pè et plura Pausanias in Arcadicis. De hac omni
re et Ouidius IX. Metamorphoseon meminit his
uerbis.

Subducta q; suos manes tellure uidebit
Viuus adhuc uates: ultus q; parente parentem
Natus, erit factus pius, et sceleratus eodem:
Attonitus q; malis exul, mentis q; domus q;
Vultibus Eumenidum, matris q; agitabitur umbris:
Donec eum coniux fatale poposcerit aurum:
Cognatum q; latus phegeius hauerit ensis.
Tum demum magno petet hoc Acheloi a supplex
Ab Ioue Callirhoë, natis infantibus annos
Addat: ne ue necem sinat esse ultoris inultam.
Iuppiter his motus, priuignæ dona, nurus q;
Præcipiet: faciet q; uiros impubibus annis.
Hoc uero in loco uidetur non Phagida, sed a Phe-
geo Phegida legendum: quamuis rectius esset Phe-
grida: sed magna in his poetarum licentia.
V xorem fato credat obesse suo.

In ueteribus, adesse.
Destituit somnus, si modo somnus erat.
In nonnullis. Destituit somnum. ut sit placidum
 somnum.
Ibat ut ædonio referens trieterica Baccho.
In nonnullis, æonio. & fortasse melius. nam longa
 est secunda syllaba in ædonio.
Forte aderat inuenus; dominam lectica tenebat:
In ueteribus, forte aderam inueni.
Nec compone comas, cum sis uenturus ad illam.
In nonnullis, quia sis.
Non ego dulichias furiali more sagittas,
 Ego quid id dulichias sibi uelit, non intelligo: neq;
 aliam lectionem inueni.
Prieterita cautus ripheide nouita gaudet.
 Sic in ueteribus. quidam legunt Niseide.
Et poteras nupta letus abesse tua.
 Melior uetus lectio, lentus abesse tua.

Ex libello de medicamine faciæ.

Et quo sit nobis cura tuenda modo.
In nonnullis, forma tuenda.
Nanq; ubi puluereæ fuerint confusa farine.
In nonnullis. Iamq; & fortasse rectius.

Ex Nuce.

Nunc uterus uitio est, quæ uult formosa uideri:
 Rectius fortasse in nonnullis. Nunc uterum nitiat:
 quod & II amorum idem Ouidius Eleg. XIII.

Salica
 Sterne
 Quin
 I am
 In qu
 I ngen
 In non

Dicta I
 Adici
 C cerule
 in non
 F erre mo
 in quib
 A pidam
 in ueter
 fecto non
 Sed et Er
 fluentis
 datus co
 enim dic
 Romana
 The (Sali
 neligro
 nus aut
 illabur
 V ngulaq

Scilicet ut careat rugarum crimina uenter,
Sternetur pugnae tristis arena tuae.

Quin tota elegia de hac re conqueritur.

I am tamen inuenio qui me iaculentur
In quibusdam rectius, inuenias qui me iaculentur.

Ex somnio.

I ngenium dominae lenae mouebat anus.
In nonnullis, lena. utrumque recte.

Ex primo Met.

D icta Iouis pars uoce probant, stimulosque frementi
Adiungunt. In quibusdam, furenti.

C aeruleum Tritona uocat, conchaque sonanti
in nonnullis, sonata.

F erre modo posses? quo consolante dolores?
in quibusdam, dolores.

A pidanusque senex, lenisque Amphrysus, et Aëas.
in ueteribus amnibus, Eridanusque senex. et pro-
fecto non solus est eius nominis in Italia fluvius.
Sed et Eridani cuiusdam Atticae fluminis Ilissum in-
fluentis meminit Pausanias. mihi tamen qui Api-
dani castigant, recte uidentur castigasse. Cum
enim dicat Ouid. Conueniunt illuc popularia
flumina primum: et Thessalis sit fluvius Peneus:
Thessaliae sunt profecto flumina nominanda. non
uel ignodiles Atticae rimuli conquirendi. Api-
dani autem accepto ad Pharsalon Enipeo in Peneum
illabatur. Vt Strabo.

V ngulaque in quinos dilapsa assumitur unguis.

in nonnullis, diducta absumitur unguës.

Ex secundo Metæ.

Et modo quos illi fatum contingere non est.
in nonnullis, fas tum contingere non est. mihi fatum
magis placet.

Quæ postquam summo tetigere iacentia tergo.
recta lectio. sed & recte nonnulli legunt. Sensere
iacentia tergo.

Combustaq; nubila fumant.
in ueteribus, ambustaq; nubila fumant.

Arcuit omnipotens.

Arguit in omnibus. nos arcuit legendum duximus.
Seruandum dederat, sic inconfessa quid esset.
Sic in ueteribus. sed rectius fortasse nonnulli. sed
enim inconfessa. legitur etiam. sed non confessa.

Quam quondam nympha Chariclo

Fluminis in rapidi ripis enixa uocauit

Ocyrhoën. in ueteribus Charicto. sed profe-
cto Chariclo Chironis uxor fuit, authore Pindaro
atq; alijs: ideo nos Chariclo castigauimus.

Illud erat tempus, quo te pastoria pellis

Textit: onusq; fuit baculus syluestris oliuæ:

Alterius dispar è septem fistula cannis.

Sic in pluribus antiquis exemplaribus. ac si hoc
modo legatur: ob id, quod alterius dixit, intelligen-
dum est: unius manus onus fuisse baculum, alte-
rius fistulam. sed & in ueteribus quibusdã, Onus
dextræ baculus syluestris oliuæ, quæ si probetur
lectio: uerbum, fuit, subintelligendum est: quod sæ-
pius à poetis prætermittitur. Nonnulli malut legere.

Altern
at On
nem, mo

E

v rna dedi

In non

E xiliy fel

Sed &

E t substi

Lagen

Qua tame

Rectus

D umq; da

Cum san

credidim

H ac Tyron

Sic legen

prior lect

labac la

men ex p

ilium m

quin ali

D extra

In non

N on habe

Neq; in

ante bo

narect

Alternis dispar è septem fistula cannis . ut id di-
cat Ouidius ; nunc baculum solitum ferre Apolli-
nem, nunc fistulam.

Ex tertio Metamorphoseon.

Vrna dedit sonitum: longo caput extulit antro
In nonnullis, longum.

Exilij felix. Sic in ueteribus nonnullis & recte.
sed & exilio felix non minus recte.

Et substricta gerens sicyonis ilia ladon.
Lagon in nonnullis, quod & Planudes.

Qua tamen usque potest
Rectius fortasse in ueteribus, quo tamen usq; potest.

Dumq; dolet, summa uestemq; reduxit ab ora:
Cum summo ab ore in omnibus, nos ita legendum
credidimus.

Hac Tyron, ac profugos posuistis sede penates:
sic legendum ex uetustissimis exemplaribus, cum
prior lectio A` Tyro, hac profugos, repugnante syl-
laba claudicaret. imitatus est autem Virgilij car-
men ex primo Aene.

Ilium in Italiam portans, uictosq; penates,
quin ali Ouid. Ilio in teriã trãsfer felicius urbem.

Dextra Naxos erat.

In nonnullis fortasse rectius. Dextra Naxos erat

Non habet infelix, quæ matri brachia tendat.

Neq; in ueteribus libris inuenitur id carmen, quod
ante hoc interponunt nonnulli: & si maxime inue-
niretur, expungendum esset, ita subsultat, ita nul-

lius est sensus.

Ex quarto Metamorphoseon.

At non Alcithoë muneias.

Arsinoe apud Planudem, non Alcithoë legitur,

Hæc placet: hæc quoniam vulgaris fabula non est.

In nonnullis, Hoc placet.

Scinditur, & tenui stridente foramine longis

Eiaculatur aquas. Nonnulli, & tenuis stridente fo-
ramine longe. sed & prior recta.

Nec loquar, ut quondam naturæ iure novata.
in nonnullis, nec loquor.

Sape cytoriacō deducit pectine crines.

In omnibus, cytheriacō. sed profecto cytoriacō le-
gendum.

Desinis? aut fugio, tecumq; ait ista relinquo?

Nonnulli legunt, Desine: uel fugio. mihi prior lectio
magis placet.

-**E**t obstantes reiecit ab ore colubros.

Rectius in nonnullis, colubras.

Constitit hesperio regis Atlantis in orbe:

In quibusdā rectius. opinor, regnis Atlātis in orbe.

Quāq; patent nunc terga canis super obsita conchis

In quibusdā, quāq; patet.

Ex quinto Metæ.

Nec coniugalia festa

et sexto etiā Ovidius coniugalia secūda producta.

Nec mea uirginitas, nec coniugalia iura. & XI.

Nec coniugale solutum est Fœdus in alitibus. &

fortu
exem
E ac sy
in ue
re pos
syen
colas s
I nde sen
Polyde
A mphy
Rectus
T u quaq
Lampe
S ed renu
in quib
B actrens
Barans
-Regisq; The
Armiger
I ntrat: &
quidam
-I nde cana
Deserit a
In omni
pho, &
omnino i
thno lege
Seripho
& reliq
ita inter

fortasse coniugalia sit legendum. Sed uetera omnia
exemplaria, coniugalia.

E ac syenites genitus Methione Phorbas,
in ueteribus, Suenites. Nos id u pro y. ueterum mo-
re positum credimus. quin syenites & Planudes.

Syenites autem à Syene urbe ductum est: cuius in-
colas Syenites dici ait & Stephanus.

Inde Semiramio Polydæmona sanguine cretum,
Polydegmona Planudes, non Polydæmona.

Amphycus albenti uelatus tempora uitta
Rectius fortasse, Alphytus.

Tu quoq; Iapetide non hos adhibendus ad usus,
Lampetide Planudes.

Sed retinente manu moriens, e' poste pependit.
in quibusdam. Sed retinente manu. utrumq; recte.

Bactreus Alcioneus,
Barceus Planudes. mihi bactreus placet.

-Regisq; Thoastes,
Armiger, Choristes Planudes, non Thoastes.

Iurat: & immeriti uindex, ultorq; parentis
quidam immeritæ parentis legunt.

-**I**nde cæna circumdata nube Seriphon
Deserit à dextra Cythno, Cyaróq; relictis.

In omnibus Cypro legitur. Sed tam longe à Seri-
pho, & Cycladibus omnibus Cypros, ut nullum
omnino in hoc uersu locum habeat. Ideo nos Cy-
thno legendum putauimus: quæ una est Cycladum
Seripho propinqua, authore Strabone, Stephano,
& reliquis. Sed & Planudes hunc Ouidij locum
ita interpretatur. Εἰς τὴν δὲ νῆσόν τινα περι-

χρῆσα πῶ σέριπον καταλείπει, τήν τε κῦθον καὶ
θύαρον δεξιὰς ἀφ᾽ ἑσῶ, ὅθεν συντομωτάτη ὁδὸς ἔσθαι
ξενύπερ τὴν θάλασσαν ἰούση, τὰς τε θύβας καὶ τὴν
παρθενικὴν ἑλικθία ζητεῖ.

I. *psūm'q; regit qui numina terræ.*

Fortasse rectius, id quod nonnulli legunt, *ipsum'q; re-*
git qui numina ponti.

S. *olis ab occasu, solis quærebat ad ortus*
In nonnullis, solis ad occasus.

M. *irantem, flentem'q; & tangere monstra pauentem*
Parantem in quibusdam, non pauentem.

F. *ertilitas terræ latum vulgata per orbem.*
In nonnullis, totum vulgata per orbem.

E. *x Acheronte suo furuis peperisse sub antris*
In nonnullis, syluis peperisse sub atris.

S. *ed certe sonitū'q; pedum terrebat:*
In quibusdam, sonitus'q; pedum terrebat. in alijs,
sonitū'q; pedum terrebar. omnia recte.

Ex VI. Metamorphoseon.

E. *xiluisse fretum: quo pignore uendicet urbem.*
Sic in nonnullis, & recte legitur. dicitur enim in
fabulis, cum certaret cū Pallade Neptunus de Athe-
narum nomine, percusso à Neptuno scopulo mare
subito extitisse. sed & equum à Neptuno eo pacto
editum illo in certamine non minus est reperire.
ideo prior etiam lectio recta. Exiluisse ferum.
ferum autem equum dici satis sit nobis Virgilij
authoritas.

In latus,

In
I. xul
In q
Quodq
Lato
Indig
Vn id
tunc tu
sequun
nullus
distit
do leg
ria inn
Tant
Indig
Ondio
Vidi pr
In quib
Illa suam
Orbem in
regia cor
nonnulli
S. ydreo fr
In quib
C. onalor h
Corperus
hamerus.
H. inc placid
nonnulli
A. tunita m'

In laevis, inq; feri curuam compagibus aluum
Exul erat mundi.

In quibusdam, mundo.

Quodq; licet tacito uenerantur murmure numen
Latona. turba quantum distabat ab orba,
Indignata Dea est.

Vt id fortasse sit rectius, quod in quibusdam. La-
tonae turbae. ut sit turbae uenerantur sic ex ijs, quae
sequuntur, proculdubio sensus qui placeat, elici
nullus potest. Legitur in nonnullis, quae quantum
distat. in alijs, quae quàm distabat. ego quoquo mo-
do legatur, aliud quid desydereo. est & exempla-
ria inuenire, in quibus hoc insertum sit carmen.

Tantum animosa sui furijs agitata doloris
Indignata Dea est. hoc uero ut rude, & minime
Ouidio dignum est, ita audacter excludi debet.

-Vidi praesens, stagnumq; locumq;.

In quibusdam, lacumq;.

Illa suam uocat hanc, cui quondam regia coniux
Orbem interdixit. in nonnullis, regia Iuno. sed &
regia coniux non minus recte. id quod sequitur, in
nonnullis fortasse rectius, orbe interdixit.

Sydereo siccata sitim collegit ab aestu:

In quibusdam, concepit.

Concolor huic humerus nascendi tempore dextro
Corporeusq; fuit. Multo rectius in quibusdam, hic
humerus.

Hinc placido dantur sua corpora somno.
nonnulli, tradunt.

Attonitamq; trahens intra sua mœnia ducit.

Alij, limina.
S ceptra loci, rerumq; capit moderamen Erechtheus.
In quibusdam, regniq; capit.

EX VII. Metamorphoseon.

Magna sequar: titulum seruatae pubis achinae,
sic in nonnullis. sed & puppis achinae, quod in
quibusdam, legi recte potest.

D iriguere metu minyae: subit ille: nec ignes
sensit anhelatos.

Sic in ueteribus. praeterquam quod non ignes, sed
illos, aut ullos, sensit anhelatos, aut anhelatus, aut
anhelantes. Varia enim sunt in hoc exemplaria.
sed nos ignes legendum putauimus, ut & alibi
Ouidius.

Iffet anhelatos non praemedicatus in ignes.

D issimulemq; animum subijt pater Aeta relictus.
In nonnullis, subijt Aeeta relictus.

N on annis renouare tuis
In quibusdam, reuocare.

N uda pedem, nudos humeris infusa capillos:
quidam, nudis humeris.

- Nullo cum murmure serpens

Sopitae similis nullo cum marmure serpit:

Immotaeq; silent frondes: -

Nullus, si hoc pacto legantur, est horum carminum
sensus. atq; ideo recta sint fortasse nonnulla exem-
plaria: in quibus medio excluso carmine, Nullo
cum murmure sepes, Immotaeq; silent frondes: legi

nur. Sed & recte legi potest, Nullo cum murmure
serpens, ut sit qui es serpens nullo cum murmure.
Sequentia uero carmina, ut in ueteribus quibusdam,
Sopitis similes nullo cum murmure sepes,
Immotæq; silent frondes:

Quæ lectio & è Planude colligitur.

Custodemq; rudem somno sopistis:

Quidam, rudem somni.

Multa quoque Apidani placuerunt gramina ripis:
& hic Eridani in omnibus. sed ego iisdem rationi-
bus, quæ superius primo libro adduxi, permotus,
quod scilicet hic etiam Thessaliae loca & flumina
ab Ouidio perçenseantur: inter quæ non magis sit
attico, quàm gallico Eridano locus: eos, qui Apidani
castigarunt, secutus sum. idq; eo libentius feci, quod
Planudes etiam, qui in primo, ubi idem error, cum
cæteris errauerat: hic meliora uidetur secutus exem-
plaria. sic enim hoc carmen interpretatur. πολλὰ
δ' αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς ὁχθαῖς τοῦ ἀπιδανίου ἤρεσαν.

Ante quaterdenos hunc se reminiscitur annos
Cum in omnibus, nunc se reminiscitur, nos hunc se
legendum credidimus. quam lectionem & Planu-
des secutus est. quod uero sequebatur carmen, quod
in pluribus id antiquis exemplaribus non inueni-
tur, & superfluere uidetur: expungendū duximus.

Ille cruore fluens subito tamen alienat artus:

Cubito non subito ex ueteribus legendum.

-Et stricto toties iratus amore.

Spreto in nonnullis.

Florentemq; Cythnon, syron, planamq; Seriphon:

In omnibus, florētemq; Tyron, Cypron planamq;
Seriphon. Nos neutrum probamus. Cypron et Ty-
ron, quæ longissime absunt à Cycladibus, legi nul-
lo pacto potest. uti tamen Cypron è Cythno de-
prauatum, ut alio etiam in loco superius diximus:
propè affirmauerim: ita non ausim Cythnon pri-
ma correpta loco Tyri ponere, et Syron, ubi Cypron
substituere, ac mea quidem sententia Cythnon pla-
namq; Seriphon, recte legatur. quid uero Tyri loco
sit reponendum, quærant alij.

Ducite: & omnis eat rerum status iste mearum.
In pluribus, dicite, non ducite. Quin & melius
fortasse diuidatur carmen quo pacto Planudes. Di-
cite: & omnis eat rerum status iste mearum.

In partem leti citius uenit, atq; salutis.
Aliter in quibusdam, & fortasse rectius,
Vtq; salutis,
spes abijt: finemq; uident in funere morbi:
Indulgent animus.

Iffe sub amplexus Asopidos Aëginæ:
sic nos legendum putauimus, atq; id ex ueteribus
quibusdam collegimus. ut diuidatur. s. diphthongus,
ut apud Virg. Neptuno aëgeo.

Et rami totidem, totidemq; animalia rami
Rectius in quibusdam, & ramos totidem.

Cessit & exitio multis, pecoriq; sibiq;
Ruricolæ pauere feram.
sic in ueteribus multis. sed fortasse rectius sit quod
in quibusdam. Cessit & exitio multis, pecorumq;
suamq; ut sit multis pecorum, & suum. quam le-

tionem & Planudes agnoscat, sic hoc carmen in-
 terpretatus, καὶ πολλοῖς εἰς ὁλεθρὸν ὑποβάτων καὶ
 χοίρων χέρονεν. quod uero sequitur, Ruricolæ paue-
 re feram. In nonnullis, Rurigenæ. Planudes Indi-
 genæ. qui sic interpretatur, ἰδιόθεν δὲ καὶ ὁ ἰθα-
 γερεὺς τὸ θήριον. quod fortasse sit rectius. sequitur
 enim uicina iuuentus.

Ex VIII. Metamor.

- C**eneris falsa est ea fabula: uerum
 Et ferus, & captus nullius amore iuuençæ,
 In nonnullis, uerus non uerum: mihi uerum ma-
 gis placet.
- S**tant uelut uallum, uelut alta hastilia setæ.
 Legitur in nonnullis & alterum eiusdem senten-
 tiæ carmen.
 Et setæ rigidis similes hastilibus horrent.
 Atq; utrunq; mea sententia Ouidij est. cū tamen al-
 terum repudiandū sit: proximū hennestichion, riget
 horrida ceruix. in causa fuit, ut hoc excluderemus.
- T**yndaridæ gemini præstantes æstibus alter
 In nonnullis, spectatus æstibus alter.
- N**emoriq; decus Tegeæ a lyçei.
 Quod post hoc sequebatur carmen,
 Venit Atalanta schenei pulcherrima uirgo.
 tum quia in ueteribus non inuenitur, tum quod &
 syllabis claudicat, et rude ac nihili est, reijciendum
 duximus.
- Y**t excussis elisus nubibus ignis.

In quibusdam, elisi ignes.
 Emicat ex oculis: spirat quoque pectore flammam.
 In quibusdam, flamma.
 Orithyæ magni rostro femur hausit adunco.
 Orichie in nonnullis. Planudes Orityæ.
 A syluis syluas, & ab aruis arua reuulsi:
 Reuelli in quibusdam, & recte.
 Medio circumdata muro.
 Quidam modico legunt non nudio.
 Nec refert dominos illic, famulos ne requiras.
 Famulos'ue, in quibusdam.
 Quæ caua sunt flauentibus illita ceris.
 In nonnullis, qua caua sunt.

EX IX. Metamorph.

Nescia quem maneat tanti uictoria regni.
 In nonnullis belli non regni.
 Hunc tamen ablati domuit iactura decoris:
 In nonnullis. hunc tantum. & fortasse rectius.
 His elisa iacet moles nemeæa lacertis:
 Quod post hoc legebatur carmen,
 His Cacus horrendum tyberino in littore monstrum
 Quod & syllaba repugnat: & in plurimis anti-
 quis exemplaribus non inuenitur: ideo nos repu-
 diandum arbitrati sumus. Sunt tamen qui malint
 retinere: sed corrigant. Quidam. His iacet horren-
 dum. quidam, Cacus & horrendum.
 Quoque Chimæra iugo medijs in partibus ignem,
 Pectus & ora leæ, caudam serpentis habebat.

Male qui hircum non ignem. fortasse ingens legen=
dum. ut sit ingens pectus, atq; id dicat Ovidius,
quod Lucretius eo uersu.

Prima Leo, postrema Draco, media ipsa Chimæra,
S anctaq; Bubastis, uarijsq; coloribus Apis,
In nonnullis. uarijsq; coloribus Apis.
S pes est, quæ capiat, spes est, quæ pascat amorem.
In nonnullis, amantem.

Ex X. Meta.

I pfe suos gemtus folijs inscripsit: & ai ai
Flos habet inscriptum: funestaq; littera ducta est.
In ueteribus multis et ya; quam lectionem sunt qui
proben: ego non uideo cur probare debeam: cum
nullo pacto Aiakis nomen his literis describi possit:
quod in eodem flore factum & hic paulo superius
ostendit Ovidius, cum inquit.

Tempus & illud erit, quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
& XII.

Littera communis medijs, pueroq; uiroq;
Inscripta est folijs: hæc nominis: illa querelæ.
Querelæ dicunt quæ ya esse posse. nominis nō uideo,
quō esse possit, cum Aiakis tamen nomen designan=
dum sit. Ideo illi mihi recte sentire uidentur, qui
& ai ai legunt. ai enim & querelæ est, & Aiakis
nomen innuit. Quin Planudes sic interpretatur.
αἰ αἰ τὸ αἰσθὲς ἔχῃ δὲ παραμύριον. & ta=
men fortasse sit rectius ai nō repetere, sed diphthon=
8

gum diuidere, quod sepius à poëtis fit, & latino=
rum morem sequi, apud quos aī est bisyllabum,
quod et in ipso hoc Aiakis nomine licet cognoscere.
Et officium commissio spondet amori,
nonnulli, at officium.

Ex XI. Metamorphoseon.

Quae postquam rapuere ferae: cornuq; minaci
Diuisere boues.
In nonnullis, cornuq; minaces, utrumq; recte.
Carmine uocali clarus, cytharaq; Philammon.
Huius Philammonis fit ab Apolloniū interprete mē=
cio: qui ait Pherecydem dixisse non Orphea cum ar=
gonautis, sed Philammonem nauigasse. hunc uero
ait Suidas fuisse Thamyræ Ithraas patrem.
Gestumq; manus Ceycis habebat.
Planudes. sceptrumq; manus Ceycis habebat.
Ingemit Halcyone: lachrymas mouet, atq; lacertos
Fortasse legendum sit. Ingemit Halcyone la=
chrymans: mouet atq; lacertos.
Fertur Alixirhoë
Alixothoë Planudes.
Prospicit Hesperien patria cebrenida ripa,
Eperien in omnibus. quin & Planudes, ἡτερίων.

Ex XII. Metamorphoseon.

Quem uastum uastior ipso
in nonnullis. ipse.

*Quæ mihi tunc primum, tunc est conspecta supremû.
in quibusdam. Quæ mihi tunc primum fuerat
conspecta uolucris. Sed & prior recta. ait enim in-
ferius, sed avis nunc unica Cæneu.*

*Cum tamen ille ferox,
In nonnullis. Cur tamen. in alijs. Et tamen.*

*Non ea Tydides non audet Oileus Atax
Si Oileus legatur, sumendum est pro Oileius. quidã
malunt Oileos, ut intelligatur filius.*

EX XIII. Metamorphoseon.

Iste tulit pretium.

In quibusdam, ipse.

(Heu pars una ducum)

*Sic in omnibus. Sed fortasse sit rectius. Et pars
una ducum.*

Velaturq; aliturq; auibus:

In quibusdam, Venaturq; aliturq;.

Tantum ego te supero:

In nonnullis, Tanto ego te supero.

Quo dij crudeles, nisi uti noua funera cernam,

In quibusdam, nisi quo noua funera.

Expellitq; genis oculos:

In nonnullis. Expilatq; genis utrumq; recte.

Terq; rogam lustrant: & consonus exit in auras

Ter plangor:

In nonnullis, tum consonus exit in auras.

Ferre diu nequiere luem:

Sic in quibusdam, ut uirgiliano utatur uerbo, qui

de eadem pestilentia arboribusq; satisq; lues, &
letifer annus. in nonnullis tamen Iouē non luem.

P rætereunt uecti:

In quibusdam præter erant uecti.

H actenus acta tibi possum memoranda referre,
Legitur & miranda.

EX XIII. Met.

N auifragumq; fretum,

In uetustis, Nauifragumq; fretum: ut tamen quadri
syllabum sit, ueluti & id uirgilianum &, nauifra
gum scyllacæum.

-Acheloidumq; relinquit
sirenum scopulos-

Profecto penultima Acheloidum syllaba brevis est.
ideo fortasse Acheloiadum sit legendum.

-Nec adhuc spectasse tot annos

Quinquenem poterat. graia quater edere pugna.
In nonnullis, graiam pugnam. sed licet aperte
quid sibi hic Ouidius uelit, intelligatur: confusus
tamen uerborum ordo, & sibi non quadrans, ali-
quid facit, ut desyderemus.

-Clarus subit Alba Latino:

In omnibus. Clarus subit ecce Latino. sed profecto
Alba Latino successit. ideo nos Alba non ecce legen-
dum putauimus.

I amq; palatinæ summam Proci gentis habebat.

Quamuis in omnibus. Iamq; Palatinus sum-
mæ loci gentis habebat. quia tamen nusquam le-

gitor Palatinum Albæ regnasse: qui hoc carmen
ita castigarunt: recte mihi sensisse uisi sunt.

Non tamen ante mihi curam excessisse memento:
In quibusdam, Non tamen ante tui.

Dignam animam pœna congestis exuit armis.
In nonnullis, edidit.

(Nam memoro: memoriq; animo pia uerba notauit)
In quibusdam, tua uerba.

EX XV. Metamorphoseon.

Palantesq; homines passim rationis egentes,
In nonnullis, ac rationis egentes in alijs, ac ratio-
ne carentes, mihi, ac, uidetur superfluere.

-Alioq; renascitur urbe.
In quibusdam, ore.

I N
ap

A chelo
A chelo
A chelo
A chelli
A chelli
A as in
A anito
A clacn
A donu
A donido
A egans
A egna
A egeria
A enca in
A enca de
A enca na
A enca at
A fous in
A fion ex
A frolap
A frolap
A trna Si
A etioepi
foporen

INDEX fabularum & aliorum quorundam
apud Ovidium secundum ordinem Alphabeti
per Aldum Manutium Romanum.

A

A cheloi & Herculis contentio	pagina	108
A chelous in varias formas		109
A chelous ab Hercule superatus		110
A chillis interitus		158
A chillis arma Vliffi data		164
A cis in flumen		173
A coniton e spuma cerberi		86
A ctæon in ceruum		33
A donis ex Myrrha iam arbore editus		130
A donidis cruor in florem		134
A egæus Medeam excipit		85
A egina olim Oenopia		87
A egeria fletu in fontem tenuata		198
A enee in Latium navigatio		169
A enee deus indiges factus		184
A enee naues in nymphas		183
A erea atas		4
A sacus in mergum		147
A eson ex sene in iuuenem		84
A esculapius in draconem		200
A esculapius Romam aduectus		201
A etna Sicilie mons cur ardeat		194
A ethiopie lacum epotum aut insaniam aut soporem facere		194

158	Apollo in pastorem	69
165	Apollo in corvum	61
185	Apollo in accipitrem	69
185	Apollo in leonem	69
185	Apollo & Neptunus in homines	137
140	Apollus pastor in oleastrum	183
140	Aquæ frigidissimæ in feruentes	188
101	Arachnes cum Pallade certamen	67
101	Arachne puella in araneam	69
153	Arctas cum matre in sydera	23
71	Ardea oppidum in auem sui nominis	184
107	Arcthusa nympha in fontem	66
11	Argentæ ætas	3
14	Argæ oculi in caudam pavonis	14
153	Arcturæ corona in syderus	96
153	Arctus senio confectus in agnum	84
153	Arctus in auem monedulam	87
153	Ascalaphus in bubonem	64
153	Atalanta forma	99
153	Atalanta in leonem	133
153	Atamantis aquis accendi lignum	194
153	Atlas in montem	53
153	Atys in pinum	123
153	Aves omnes ex oui vitello nasci	196
153	Augusti laudes	103
153	Aurea ætas	3
	B	
153	Bacchus ex Semele Cadmi filia	35
153	Bacchi educatio	35

B acchi nutrices à Medea in inuentutem re-	84
uocata	
B acchi nomina	42
B acchus in puerum	40
B acchus in Caprum	61
B acchus in uiam	69
B acchæ Thraciæ in arbores	135
B attus in saxum	26
B auidis casa in templum	105
B auidis ipsa in arborem	105
B yblis Mileti filia in fontem	119
B ura & Helicæ urbes submersæ	194

C

C admus Thebarum conditor	32
C admus & Harmonis uxor in dracones	52
C ænis puella in uirum Cæneum	151
C æneus uir, arborum congerie oppressus, in	
auem	156
C æsar in stellam	203
C aicum amnem iter mutasse	193
C alais & Zetes pennati	79
C alaureæ insulæ Rex cum coniuge in auem	
uersus	85
C alisto Lycæonis filia in ursam	23
C allirhoës filij infantes in iuuenes	115
C alculi nigri in candidos	189
C anens Pici uxor, erepti coniugis dolore absum-	
pta, loco nomen dedit	182

Cannæ

	C anne uocales	137
84	C aunus Byblidis frater Cauni urbis conditor	119
42	C elmus puer in adamantem	46
40	C entaurorum, & Lapitharum praelium	151
62	C ephalus ab aurora raptus	91
69	C ephalus mutata facie Procrin uxorem	
135	solicitat	91
16	C ephenum tumultus	55
109	C epheni Perseum oppugnantes, in saxa	58
101	C erambus in auem	85
113	C erastæ in Tauros	125
194	C erbero uiso mutatum quendam in saxum	123
	C ercopes in simias	176
	C haos in quatuor elementa	2
	C hamaleon in uarios colores	196
32	C iconum flumen quoddam quæ tetigerit,	
32	in saxum uertere	194
131	C ippo in fronte enata cornua	198
10, in	C lytie nympa in heliotropium herbam	46
116	C lytorio de fonte potantes, abstemios fieri	194
201	C oæ matronæ cornutæ	85
199	C ombe in auem	85
79	C opia cornu	110
auem	C oraliū sub aqua molle esse, extra aquam	
85	lapidescere	196
11	C oraliū ex uirgis	54
115	C oronis in cornicem	24
189	C oruus ex candido niger	25
absum-	C oryti pater	85

C	oronas iuvenes ex fauillis filiarum Orionis	170
C	roculus & Smilax in flores	46
C	rabrones ex equo putrefacto nasci	195
C	rathin & Sybarin amnes capillos auro si- miles facere	194
C	yane nymphe in aquas,	62
C	ygnus Steneli filius, & Ligurum rex in auem sui nominis	21
C	ygnus Neptuni filius in auem sui nominis	150
C	yparissus in capressum	124

D

D	ædalus e' Creta aufugiens uolat	97
D	ædalus ad Coccyum	98
D	ædalion in accipitrem	140
D	eï aneira uxor Herculis à Nesso centauro raptæ	110
D	aphne in laurum	11
D	aphnis Idæus in lapidem	46
D	eucalionis lapides in uiros	8
D	iræ Babylonia in piscem	42
D	irces filia in columbam	42
D	iana in felem	61
D	ilunij descriptio	6
D	iomedis socij in aues	183
D	raconis dentes sati à Cadmo, in uiros armatos	31
D	raconis dentes sati ab Iasone, in uiros armatos	81
D	raco peruigil ab Iasone sopitus	81

D ryope in arborem loton

114

E

E cho nymp̃ha in uocem	36
E lementa inuicem transmutari	193
E lectrum ex lachrymis Phaëthontiadum	21
E rasinus amnis nunc subterraneus fluit: nunc emergit	193
E risichthonis impietas	106
E risichthonis fames	107
E risichthonis filia in uarias formas	108
E umeli filia in uolucrem	85

F

F amæ domus descriptio	148
F amus patria, & descriptio	107
F errea ætas	4
F ormice in homines	89
F ungi in homines	85

G

G alanthis ancilla in mustellam	114
G igantum sanguis in homines	4
G igantomachia	60
G laucus in deum marinum	174
G uttæ aque feruentis in flores	83

H alcyone in auem	146
H ammonis fons die frigidus, noctu calefcit	194
H ecuba in canem	168
H emus & Rhodope in montes	68
H erculis labores	111
H ercules in deum	113
H ermaphroditus & Salmacis in unum corpus	48
H erfilia Romuli uxor in Oram deam	189
H esione Laomedotis filia ab Hercule liberata	138
H ippolytus in Virbium	198
H ippocrene fons ex ungula Pegasi	59
H ippodames & Pirithoi nuptiæ	151
H ippomenes & Atalanta in leones	133
H omnis origo	3
H omnis quatuor ætates	192
H yacinthus puer in florem	125
H yacinthia festa	125
H ypanis amnis ex dulci amarus	193
H yries filius in olorem	85
H yrie dolore amissi filij in lacum	88

I

I aſonis in Colchos expeditio	79
I aſon aureo uellere potitur	81
I carus in mare præceps delapſus, Icariae inſu- le nomen dedit	97

I nfe

I no

I nus

I mid

I o In

I o ead

I claus

I phis p

I phigen

I tys a

I uno in

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

I upiter

	I nferni descriptio	49
146	I no & Melicerta in deos maris	51
194	I nus comites in saxa & aues	49
168	I nuidia domus, & ipsius inuidia descriptio.	28
66	I o Inachi filia in iuuentam	22
111	I o eadem in deam Isidem	14
113	I olaus ex sene in adolescentem	115
113	I phis puella in puerum	121
109	I phigenia Agamemnonis filia in ceruam	148
113	I tys a matre occiditur	77
113	I uno in anum	34
113	I upiter in Dianam	22
113	I upiter in Taurum	29.68
113	I upiter in aurum	52.68
113	I upiter in arietem	61
113	I upiter in aquilam	68
113	I upiter in cygnum	68
113	I upiter in Satyrum	68
113	I upiter in Amphitryonem	68
113	I upiter in ignem	68
113	I upiter in pastorem	68
113	I upiter in serpentem	68
113	I upiter in aquilam	124
113	I upiter & Mercurius in homines	104
113	I uuentus in ceruum	85
113	I ndex in saxum	170
113	I	
113	I abyrinthus	96
113	I actus circulus	4

152	M ente nymp̃ha in Mentam herbam	134
	M enephron cum matre concubuit	85
46	M ercurius in pastorem	13
194	M ercurius in Ibin	61
142	M idæ contactu omnia uersa in aurum	136
6	M idæ aures in asininas	137
111	M idæ famuli uox in arundinetum	137
37	M iletus Mileti urbis conditor	116
	Minois bellum contra Athenienses	86
191	M ons ex planicie apud Træzena factus	194
66	M ora ex albis nigra	44
196	M use alis sumptis Pyrenei uim effugiunt	60
	M uri uocales	94
148	M yrrhæ amor	127
	M yrrha Cinyræ filia in arborem sui no-	
	minis	130

N

95		
195	N aiades nymp̃hæ in insulas echinadas	136
46	N ais nymp̃ha in piscem	43
73	N arcissi amor	103
79	N arcissus in florem sui nominis	38
88	N eptunus in iuuenem	68
15	N eptunus in Enipeum fluium	69
101	N eptunus in arietem	69
101	N eptunus in equum	69
101	N eptunus in delphinum	69
168	N essi cruor	110

N iobes filiorum & filiarum mors	71
N iobe in marmor	72
N isus Scyllæ pater in halyætum auem	96
N uma Pompilius ad Pythagoram	180
N yctimene in noctuam	23

O

O cyroë Chironis filia in equam	26
O liuæ ramus sicutus in uiridem	83
O lenus & Lethea in lapides	123
O rphei & Euridices nuptiæ	122
O rphei ad inferos descensus	122
O rphei cædes	135
O rtygia insula olim mobilis	194
O rithyia à Borea raptæ	78

P

P actoli arenæ, aureæ ab Mida	136
P allenes incolæ mutare in aues	195
P allas in uetulam	167
P egasus equus alatus, & chrysaor ex Medusæ sanguine	55
P elia cædes	85
P elopis humerus in eburneum	73
P entheus à matre & materteris dilaceratur	41
P eriphas & Phineus in aues	75
P erimele Hippodamantis filia in insulam	103

P erio
P erio
terse
P erse
P erse
P erse
P hæc
P hæc
P hæc
P hæc
ne oc
P hæc
P haro
P hencu
terdin
P hanc
P hilome
P himeus
saxum
P ius in
P ia socy
P ier &
picas
P ilemen
P ilemen
P ignatio
P ignatio
P lexipp
leagro
P olydet

71	P ericlimenus Nelei filius in varias formas	157
71	P ericlimenus & fratres ab Hercule in-	
96	terfecti	157
180	P ersei gesta	52
11	P ersei & Andromedæ nuptiæ	54
	P estis maxima in Aegina, Aeaco rege	87
	P hæthontis cum Epapho contentio	14
	P hæthontis incendium	18
16	P hæthon Solis & Clymenes filius fulmi-	
63	ne occisus	20
113	P hæthontis sorores in populos	21
111	P haros olim insula	193
111	P heneus Arcadiæ lacus noctu epotus nocet: in-	
135	terdiu innoxius est	194
194	P hoenix ex se ipso nescitur	195
73	P hilomela in lusciniam	78
	P hineus rex, Cephei frater & socij eius in	
	saxum	59
	P icus in auem sui nominis	182
116	P ici socij in varias feras	188
195	P ieri & Euippes nouem filia in	
167	picas	60 & 66
sedula	P ilæmonis casa in templum	105
53	P ilæmon in arborem	105
81	P igmalionis odium in feminas	126
71	P igmalionis statua in puellam	126
46	P lexippus & Toxeus Althææ fratres à Me-	
75	leagro occisi	101
103	P olydectes in saxum	59

P olydori cædes	165
P olymestor ab Hecuba obcæcatus	167
P olyxena immolatio	166
P olyphemonis neptis in uolucrum	85
P olyphemus amor, & cantilena	171
P rogne in hirundinem	78
P rocris mors	93
P roetus in saxum	59
P rotesilai cædes	149
P ropæides in saxa	126
P roserpinæ raptus	62
P ygmæa in gruem	68
P ython serpens occisus	9
P ythia ludi	9
P yrami & Tisbes amores	43
P yrenei scelus	60
P yrrhæ lapides in mulieres	8
P ythagoræ sermo	190
P ythagoras sapius renatus	191

R

R anæ ex limo	195
R oma condita	187
R omæ laus	196
R omulus in deum	189
R omuli hasta in arborem	198

S alga
S anu
S avon
petra
S cithon
S cylla
da, &
S cylla
lavra
S cylla
S cythra
in aue
S corpiu
S erpens
dem
S erpens
S ibylla
S iulia d
S irenes
eres
S olis regi
S olis equ
S omni d
S omni fi
S ingru
factum
S teles p

165

167

166

85

171

73

93

59

149

115

61

61

4

1

49

60

1

140

171

171

171

171

171

171

171

171

171

S

S	alvaci fons semiviros facit	48 & 194
S	aturnus in equum	69
S	aronis ossa in scopulos, qui Scironides	
	petræ	86
S	cithon modo uir, modo femina	46
S	cylla Nisi filia in Cirin auem, quæ & alau-	
	da & guleritus dicitur	96
S	cylla Phorci filia media sui parte in canes	
	latrantes	175
S	cylla eadem in scopulum	176
S	cythidas feminas ueneno sparsas immolari	
	in aues	195
S	corpius ex Cancro	195
S	erpens demoraturus faciem Orphei, in lapi-	
	dem	135
S	erpens alius in lapidem	148
S	ibylla in uocem	177
S	icalia descriptio	170
S	irenes facie uirginea, cætera uolu-	
	cres	65
S	olis regia	15
S	olis equorum nomina	17
S	omni domus descriptio	144
S	omni filij	145
S	tugnum in Phrygia ex inundatione terræ	
	factum	104
S	teles puer temerarius in stellionem	63

*S ymplegadas insulas olim moueri solitas,
nunc stare.*

194

T

T ages ex gleba ortus	198
T alus puer serræ, circiniq; inuentor in perdicē	97
T auri ignem efflantes	80
T elchines uisu omnia uitiantes, ab Ioue sum= mersi	85
T hebeæ conditæ	32
T hefei gesta	86
T hetis nympa in uarias formas	138
T erra in orbis speciem	2
T erram post diluuium procreasse uarias ani= malium formas	9
T ereus rex Thracum in upupam	78
T ineæ in papiliones	195
T irefias Heueri filius in fœminam conuersus, et mox idem in marem restitutus.	35
T irefias ab Iunone oculis captus, ab Ioue au= gur factus est.	35
T yros olim insula	194
T yreni nautæ in delphinos	41

V

V enus in piscem	61
V enus ex spuma maris	51
V entorum regiones	3

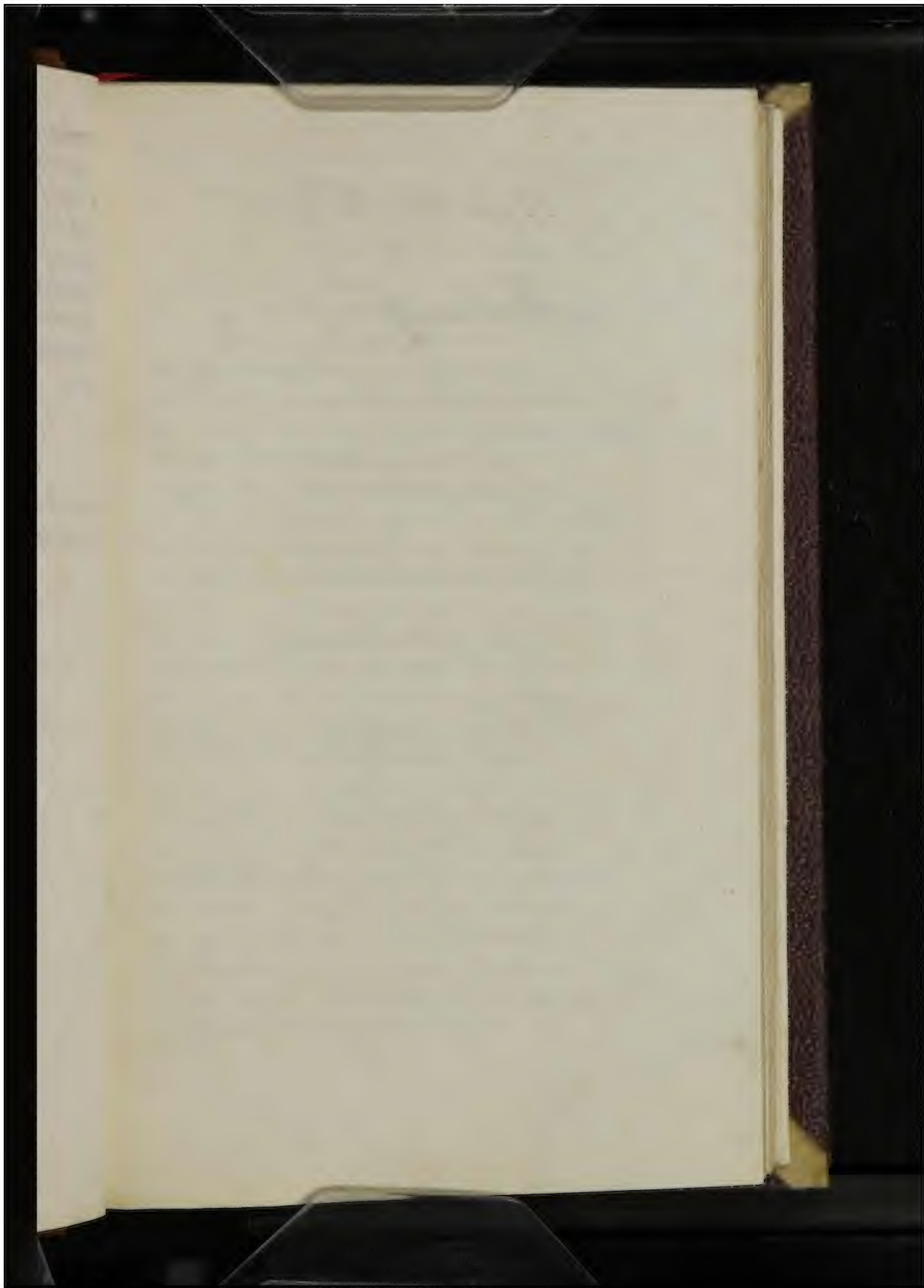
v erit
uari
v ia ad
v lyssis
mam
v rse co
stra la
v nipes
in sax

2 ancler
2 onus qu

- 194
193
perdicē 87
80
ne sum:
81
82
83
130
1
rias ani.
71
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500
501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600
601
602
603
604
605
606
607
608
609
610
611
612
613
614
615
616
617
618
619
620
621
622
623
624
625
626
627
628
629
630
631
632
633
634
635
636
637
638
639
640
641
642
643
644
645
646
647
648
649
650
651
652
653
654
655
656
657
658
659
660
661
662
663
664
665
666
667
668
669
670
671
672
673
674
675
676
677
678
679
680
681
682
683
684
685
686
687
688
689
690
691
692
693
694
695
696
697
698
699
700
701
702
703
704
705
706
707
708
709
710
711
712
713
714
715
716
717
718
719
720
721
722
723
724
725
726
727
728
729
730
731
732
733
734
735
736
737
738
739
740
741
742
743
744
745
746
747
748
749
750
751
752
753
754
755
756
757
758
759
760
761
762
763
764
765
766
767
768
769
770
771
772
773
774
775
776
777
778
779
780
781
782
783
784
785
786
787
788
789
790
791
792
793
794
795
796
797
798
799
800
801
802
803
804
805
806
807
808
809
810
811
812
813
814
815
816
817
818
819
820
821
822
823
824
825
826
827
828
829
830
831
832
833
834
835
836
837
838
839
840
841
842
843
844
845
846
847
848
849
850
851
852
853
854
855
856
857
858
859
860
861
862
863
864
865
866
867
868
869
870
871
872
873
874
875
876
877
878
879
880
881
882
883
884
885
886
887
888
889
890
891
892
893
894
895
896
897
898
899
900
901
902
903
904
905
906
907
908
909
910
911
912
913
914
915
916
917
918
919
920
921
922
923
924
925
926
927
928
929
930
931
932
933
934
935
936
937
938
939
940
941
942
943
944
945
946
947
948
949
950
951
952
953
954
955
956
957
958
959
960
961
962
963
964
965
966
967
968
969
970
971
972
973
974
975
976
977
978
979
980
981
982
983
984
985
986
987
988
989
990
991
992
993
994
995
996
997
998
999
1000
- ▼ ertūnus Pomonæ amore captus, in animum post
uarias formas uersus ea potitur 185
V ia ad inferos 49
V lyssis socij in porcos, atque ex porcis in for=
mam pristinam 179
V rse catulum prius uinam esse carnem, po=
stea lambendo reduci in Vrsi formam 195
V alpes Cephalī canem fugiens, & canis ipse
in saxa 92

Z

- Z anclen insulam olim Italiæ iunctam 194
Z onis quinq; & cælum distinguī, & terram 2

Franciscus Petrus
Malmusi 1766

P. OV
PH

A spirate
A d mea
A nte ma
V nus et
Quem d
N ec quic
N on bea
N ullus a
N ec nona
N ec arcu
P onderib
M argue t
Quaq; era
S ic erat i
L uas ege
O bsumbat
F rigida p
M ollia cre
H anc deu
N am coel
E t liquic
Que post
D issociat

P. OVIDII NASONIS METAMOR-
PHOSEON LIBER PRIMVS.

Noua fert animus mutatas dicere
formas

Corpora. dij coëptis (nam uos muta-
stis & illas)

A spirate meis: primaq; ab origine mundi

A d mea perpetuum deducite tempora carmen.

16. i. A nte mare, & terras, & quod tegit omnia, cœlum,

V nus erat toto naturæ vultus in orbe:

Quem dixere chaos: rudis, indigestaq; moles,

N ec quicquam, nisi pondus iners, congestaq; eodem

N on bene iunctarum discordia semina rerum.

N ullus adhuc mundo præbebat lumina Titan:

N ec noua crescendo reparabat cornua Phœbe:

N ec circumfuso pendebat in aëre tellus

P onderibus librata suis: nec brachia longo

M argine terrarum porrexerat Amphitrite.

Quaq; erat & tellus, illic & pontus, & aër:

S ic erat instabilis tellus, innabilis unda,

L uis egens aër: nulli sua forma manebat:

O bstabatq; alijs aliud: quia corpore in uno

F rigida pugnabant calidis, humentia siccis,

M ollia cum duris, sine pondere habentia pondus.

H anc deus, & melior litem natura diremit.

N am cœlo terras, & terris abscondit undas:

E t liquidum spisso secreuit ab aëre cœlum.

Quæ postquam euoluit: cæcoq; exemit aceruo:

D issociata locis concordia pace ligauit.

Ouid.

a

METAMOR.

I gnea conuexi uis, & sine pondere cœli
 Emicuit: summaq; locum sibi legit in arce.
 Proximus est aër illi leuitate, locoq;
 Densior his tellus, elementaq; grandia traxit,
 Et pressa est grauitate sui: circumfluit humor.
 Vltima possedit: solidumq; coercuit orbem.
 fab. 2. Sic ubi dispositam, quisquis fuit ille deorum,
 Congeriem secuit: sectamq; in membra redegit:
 Principio terram, ne non equalis ab omni
 Parte foret: magni speciem glomerauit in orbis.
 Tum freta diffudit: rapidisq; tumescere uentis
 Iussit: & ambitæ circumdare littora terræ.
 Adidit & fontes, & stagna immensa, lacusq;
 Fluminaq; obliquis cœcit declinia ripis.
 Quæ diuersa locis partim sorbentur ab ipsa:
 In mare perueniunt partim: campōq; recepta
 Liberioris aquæ, pro ripis littora pulsant.
 Iussit & extendi campos, subsidere ualles,
 Feronde tegi syluas, lapidosos surgere montes.
 Vtq; duæ dextra cœlum, totidemq; sinistra
 Parte secant zonæ, quinta est ardentior illis:
 Sic omnis inclusum numero distinxit eodem
 Cura dei: totidemq; plagæ tellure premuntur.
 Quarum quæ media est, non est habitabilis æstu:
 Nix tegit alta duas: totidem inter utranque locauit:
 Temperiemq; dedit, mista cum frigore flamma.
 Imminet his aër: qui quanto est pondere terræ,
 Pondere aquæ leuior: tanto est onerosior igne.
 Illic & nebulas, illic consistere nubes
 Iussit, & humanas motura tonitrua mentes,

Et tunc
 Hic quo
 Aera p
 Cum su
 Quin la
 Eius d
 Persida
 Vesper,
 Proxima
 Horrifer
 Nubibus
 Hæc sup
 Aethera
 Vix ite
 Cum, qu
 Sydera
 Nunc regio
 Astra tem
 Cessant
 Terra fer
 Sanctius
 Deerat
 Natus hom
 Ille opif
 Sine rec
 Aethere
 Quam sat
 Finit in
 Pomaq;
 O s homi

Et cum fulminibus facientes frigora uentos.
 His quoque non passim mundi fabricator habendum
 Aëra permisit: uix nunc obsistitur illis,
 Cum sua quisque regat diuerso flamina tractu:
 Quin lanient mundum: tanta est discordia fratrum.
 Eurus ad auroram, nabathæaque regna recessit,
 Persidaque, et radijs iuga subdita matutinis.
 Vesper, et occiduo quæ littora sole tepescunt:
 Proxima sunt zephyro. Scythiam, septemque triones
 Horrifer inuasit Boreas. contraria tellus
 Nubibus assiduus, pluuioque madescit ab austro.
 Hæc super imposuit, liquidum, et gravitate caretum
 Aethera, nec quicquam terrenæ fecis habentem.
 Vix ita limitibus discreuerat omnia certis:
 Cum, quæ pressa diu massa latuere sub ipsa,
 Sydera cœperunt toto effervesce cœlo.
 Ne regio foret ulla suis animalibus orba:
 Astra tenent cœleste solum, formæque deorum:
 Cesserunt nitidis habitandæ piscibus undæ:
 Terra feras cepit: uolucres agitabilis aër.
 Sanctius his animal, mentisque apacius altæ
 Deerat adhuc, et quod dominari in cætera posset:
 Natus homo est: siue hunc diuino è semine fecit
 Ille opifex rerum mundi melioris origo:
 Siue recens tellus, seductaque nuper ab alto
 Aethere cognati retinebat semina cœli.
 Quam satus Iapeto mistam fluminalibus undis
 Inxit in effigiem moderantum cuncta deorum.
 Pironaque cum spectent animalia cætera terram:
 Os homini sublime dedit: cælumque uidere

METAMOR.

I ussit: & erectos ad sidera tollere vultus.
 S ic, modo quæ fuerat rudis, & sine imagine, tellus
 I nduit ignotas hominum conuersa figuras.
 l. 16. 3. A urea prima sata est ætas: quæ uindice nullo
 S ponte sua sine lege fidem, rectumq; colebat:
 P æna, metusq; aberant: nec uerba minantia fixo
 A ere ligabantur: nec supplex turba timebat
 I udicis ora sui: sed erant sine iudice tuti.
 N on dum caesa suis, peregrinum ut uiseret orbem,
 M ontibus, in liquidas pinus descenderat undas:
 N ullaq; mortales, præter sua, littora norant.
 N on dum præcípites cingebant oppida fossæ:
 N on tuba directi, non æris cornua flexi,
 N on galeæ, non ensis erat: sine militis usu
 M ollia securæ peragebant oia gentes.
 I psa quoq; immunis, rastróq; intacta, nec ullis
 S aucia uomeribus per se dabat omnia tellus.
 C ontentiq; cibus nullo cogente creatis,
 A rbyteos fœtus, montanaq; fraga legebant,
 C ornaq; & in duris hærentia mora rubetis,
 E t, quæ deciderant patula Iouis arbore, glandes.
 V er erat æternam: placidiq; tepentibus auris
 M ulcebant zephyri natos sine semine flores.
 M ox etiam fruges tellus inarata ferebat:
 N ec renouatus ager grauidis canebat aristas.
 F lumina iam lactis, iam flumina nectaris ibant:
 F luraq; de uiridi stillabant ilice mella.
 l. 16. 4. P ostquam Saturno tenebrosa in tartara misse,
 S ub Ioue mundus erat: subijtq; argentea proles
 A uro deterior, fuluo pretiosior ære:

I uppi
 P erq;
 E t bre
 T um p
 C andu
 T um p
 E t den
 S emind
 O brut
 T ertia
 S auior
 N on se
 P rofir
 O mne
 I n qu
 I nsidia
 V el d
 N autu
 F luctu
 C omme
 C autu
 N ec tam
 P osab
 Quisq;
 E ffr
 I amq;
 P roder
 S angui
 V imit
 N on so

Iuppiter antiqui contraxit tempora ueris:
 Perq; hyemes, æstusq; et inæquales autumnos,
 Et breue uer, spatijs exegit quattuor annum.
 Tum primum siccis aer feruoribus ustus
 Canduit: et uentis glacies astricta pependit.
 Tum primum subiere domos: domus antra fuerunt,
 Et densi frutices, et iunctæ cortice uirgæ.
 Semina tum primum longis cerealibus sulcis
 Obruta sunt: pressiq; iugo genuere iuueni.
 Tertia post illam successit ahenea proles
 Scæuor ingenijs, et ad horrida promptior arma,
 Non scelerata tamen. De duro est ultima ferro.
 Protinus irrupit uenæ peioris in æuum
 Omne nefas: fugere pudor, uerumq; fidesq;
 In quorum subiere locum, fraudesq; doliq;
 Infidiaq; et uis, et amor sceleratus habendi.
 Vela dabat uentis, nec adhuc bene nouerat illos,
 Nauita: quæq; diu steterant in montibus altis,
 Fluctibus ignotis insultauere carinæ.
 Communemq; prius, cœu lumina solis, et auræ,
 Cautus humum longo signauit limite mensor.
 Nec tantum segetes, alimenta q; debita diues
 Poscebatur humus: sed itum est in uiscera terræ:
 Quasq; recondiderat, stygijsq; admoerat umbris,
 Effodiuntur opes, irritamenta malorum.
 Iamq; nocens ferrum, ferroq; nocentius aurum
 Prodierat: prodijt bellum: quod pugnat utroq;
 Sanguineaq; manu crepitantia concutit arma.
 Viuitur ex rapto: non hospes ab hospite tutus:
 Non socer à genero: fratrum quoq; gratia rara est:

METAMOR.

I mminet exitio uir coniugis, illa mariti:
 L urida terribiles mſcent aconita nouerca:
 F ilius ante diem patrios inquirat in annos:
 V icta iacet pietas: & uirgo, cæde madentes
 V ltima cœlestum terras Astræa reliquit.
 N é ue foret terris securior arduus æther:
 A ffectasse ferunt regnum cœleste Gigantes:
 A ltaq; congestos struxisse ad sydera montes.
 T um pater omnipotens mſso per fregit olympum
 F ulmine: & excussit subiecto Pelion Oſæ.
 O bruta mole sua cum corpora dira iacerent:
 P erſuſam multo natorum sanguine terram
 I ncaluisse ferunt: calidumq; animasse cruorem:
 E t, ne nulla suæ stirpis monumenta manerent:
 I n faciem uertisse hominum. sed & illa propago
 C ontemptrix superûm, saeuæq; auidiſſima cædis,
 E t uiolenta fuit: scires è sanguine natos.
 Quæ pater ut summa uidit Saturnius arce:
 I ngemit: & facto non dum uulgata recenti
 F æda Lyconiæ referens conuiuia mensæ,
 I ngentes animo & dignas Ioue concipit iras:
 C oncaliumq; uocat. tenuit mora nulla uocatos.
 E st uia sublimis cœlo manifesta sereno,
 L actea nomen habet, candore notabilis ipſo.
 H ac iter est superis ad magni tecta tonantis,
 R egalemq; domum: dextra, lauaq; deorum
 A tria nobilium ualuis celebrantur apertis:
 P lebs habitat diuersa locis: à fronte potentes
 C œlicolæ, clariq; suos posuere penates.
 H ic locus est: quem, si uerbis audacia detur:

H aud
 E ego
 C elſior
 T erriſi
 C æſarie
 T alibus
 N on ego
 T empeſt
 I niare
 N am, q
 C corpore
 N unc m
 P erden
 I niſera
 C uncta
 E niſe rec
 S unt m
 F auiq;
 Quos quo
 Quas ded
 A nſati
 C am m
 S truxer
 C onſerui
 T alia de
 S angui
 A tunc
 H uman
 N ec tibi
 Quam ſu

Haud timeam magni dixisse palatia coeli.
Ergo, ubi marmoreo superi sedere recessu:
Celsior ipse loco, sceptroq; innixus eburno
Terrificam capitis concussit terq; quaterq;
Cæsariem: cum qua terram, mare, sidera mouit.
Talibus inde modis ora indignantia soluit.
Non ego pro mundi regno magis anxius illa
Tempestate fui: qua centum quisq; parabat
Inijcere anguipedum captiuo brachia caelo.
Nam, quanquā ferus hostis erat: tamen illud ab uno
Corpore, & ex una pendebat origine bellum.
Nunc mihi, qua totum Nereus circumsonat orbem:
Perdendum est mortale genus: per flumina iuro
Infera, sub terras stygio labentia luo.
Cuncta prius tentanda: sed immedicabile vulnus
Ense recidendum est: ne pars sincera trahatur.
Sunt mihi semidei, sunt rustica numina Nymphæ,
Fauniqu; Satyriq; & monticolæ Sylvani.
Quos quoniam cœli non dum dignamur honore:
Quas dedimus, certe terras habitare sinamus.
An satis o' superi tutos fore creditis illos?
Cum mihi, qui fulmen, qui uos, habeoq; regoq;:
Struxerit insidias notus feritate Lycæon?
Confrenuere omnes: studiisq; ardentibus ausum
Talia deponunt. Sic, cum manus impia sæuit
Sanguine cæsareo romanum extinguere nomen:
Attontum tanto subitæ terrore ruinae
Humanum genus est: totusq; perhorruit orbis.
Nec tibi grata minus pietas Auguste tuorum:
Quam fuit illa Ioni, qui postquam uoce, manuq;

METAMOR.

M urmura compressit: tenuere silentia cuncti.
 S ubstitit ut clamor pressus grauitate regentis:
 I uppiter hoc iterum sermone silentia rupit.
 I lle quidem poenas (curam hanc dimittite) soluit.
 Q uod tamen admissum, quæ sit uindicta, docebo.
 C ontigerat nostras infamia temporis aures:
 Q uam cupiens falsam, summo delabor olympo:
 E t deus humana lustrò sub imagine terras.
 L onga mora est, quantum noxæ sit ubiq; repertum,
 E numerare: minor fuit ipsa infamia uero.
 M ænala transieram latebris horrenda ferarum,
 E t cum Cylleno gelidi pineta Lycei.
 A rcados hinc sedes, & inhospita tecta tyranni
 I ngredior: traherent cum sera crepuscula noctem.
 S igna dedi uenisse deum: uulgusq; precari
 C æperat. irridet primo pia uota Lycæon:
 M ox ait, Experiar deus hic discrimine aperto,
 A n sit mortalis: nec erit dubitabile uerum.
 N octe grauem somno, nec opina perdere morte
 M e parat: hæc illi placet experientia ueri.
 N ec contentus eo, missi de gente molossa
 O bsidis unius iugulum mucrone resoluit:
 A tq; ita semineces partim feruentibus artus
 M ollit aquis: partim subiecto torruit igni.
 Q uos simul imposuit mensis: ego uindice flamma
 I n domum dignosq; euerti tecta penates.
 T erritus ipse fugit. nactusq; silentia ruris
 E xululat: frustra q; loqui conatur: ab ipso
 C olligit os rabiem: solita q; cupidine cædis
 V titur in pecudes: & nunc quoq; sanguine gaudet.

I n
 F it
 C an
 I idem
 O m
 Digna
 I n
 Quas
 D icta
 A d
 E st
 O m
 F or
 T har
 T alia
 R ex
 D issim
 I am
 S ed
 C on
 E sse
 Quo
 A rdeat
 T elare
 P on
 P erder
 P ro
 E t
 E m
 T errit

I n uillos abeunt uestes: in crura lacerti:
 F it lupus: & ueteris seruat uestigia formæ.
 C anicies eadem est: eadem uiolentia uultus:
 I idem oculi lucent: eadem feritatis imago.
 O ccidit una domus: sed non domus una perire
 D igna fuit: qua terra patet, fera regnat erinnys.
 I n facinus iurasse putes: dent ocyus omnes,
 Q uas meruere pati (sic stat sententia) pœnas.
 D icta Iouis pars uoce probant: stimulosq; frementi
 A dii cuncti: alij partes assensibus implent.
 E st tamen humani generis iactura dolori
 O mnibus: & quæ sit terræ mortalibus orbæ
 F orma futura, rogant: quis sit laturus in aras
 T hura: feris ne paret populandas tradere terras.
 T alia quærentes (sibi enim fore cætera curæ)
 R ex superum trepidare uetat: sobolemq; priori
 D issimilem populo promittit origine mira.
 I amq; erat in totas sparsurus fulmina terras:
 S ed timuit, ne forte sacer tot ab ignibus æther
 C onciperet flammæ: totusq; ardesceret axis.
 E sse quoq; in fati reminiscitur, affore tempus,
 Q uo mare, quo tellus, correptaq; regia cœli
 A rdeat: & mundi moles operosa laboret.
 T ela reponuntur manibus fabricata cyclopi:
 P œna placet diuersa: genus mortale sub undis
 P erdere: & ex omni nimbos dimittere cœlo.
 P rotinus æolijs aquilonem claudit in antris:
 E t quæcunq; sugant inductas flammæ nubes:
 E mittitq; notum, madidis notus euolat alis,
 T erribilem picea tectus caligine uultum.

METAMOR.

B arba grauis nimbis: canis fluit unda capillis:
F ronte sedent nebulæ: rorant pennæq; sinusq;
V t'q; manu late pendentia nubila pressit:
E it fragor: & densi funduntur ab æthere nimbi.
N untia Iunonis uarios induta colores
C oncipit Iris aquas: alimenta q; nubibus affert.
S ternuntur segetes: & deplorata colonis
V ota iacent: longiq; perit labor irritus anni.
N ec cælo contenta suo Iouis ira: sed illum
C æruleus frater iuuat auxiliariis undis.
C onuocat hic amnes: qui postquam tecta tyranni
I ntrauere sui: non est hortamine longo
N unc, ait, utendum: uires effundite uestras:
S ic opus est: aperite domos: ac mole remota,
F luminibus uestris totas immittite habenas.
I usserat: hi redeunt: ac fontibus ora relaxant:
E t defrenato uoluntur in æquora cursu.
I pse tridente suo terram percussit: at illa
I ntremuit: motuq; uias patefecit aquarum.
E xpatata ruunt per apertos flumina campos:
C umq; satis arbusta simul, pecudesq; uirosq;
T ectaq; cumq; suis rapiunt penetralia sacris.
S iqua domus mansit, potuitq; resistere tanto
I ndeiecta malo: culmen tamen altior huius
V nda tegit: pressæq; latent sub gurgite turres.
I amq; mare, & tellus nullum discrimen habebant:
O mnia pontus erat: deerant quoq; littora ponto.
O cupat hic collem: cymba sedet alter adunca:
E t ducit remos illic, ubi nuper ararat:
I lle super segetes, aut mersæ culmina uillæ

N au
 F igit
 A ut
 E t mo
 N unc
 M iran
 N ereid
 I nary
 N at lo
 V nda
 C rura
 Q uesit
 I n ma
 O bruer
 P ulsaba
 M axima
 I llos lon
 S eparat
 T erra f
 P ars ma
 M ons ib
 N omme
 H ic ubi
 C um con
 C oryda
 F atidic
 N on illo
 V . r . j .
 I uppi
 E t supe

N auigat: hic summa piscem deprendit in ulmo.
 F igitur in uiridi, si fors tulit, anchora prato:
 A ut subiecta tegunt curuæ uincta carinæ.
 E t modo qua graciles gramen carpere capellæ:
 N unc ibi deformes ponunt sua corpora phocæ.
 M irantur sub aqua lucos, urbesq; domosq;
 N ereides: syluasq; tenent delphines: & altis
 I ncursant ramis: agitataq; robora pulsan.
 N at lupus inter oues: fuluos uehit unda leones:
 V nda uehit tigres: nec uires fulminis apro,
 C rura nec ablato profunt uelocia ceruo.
 Q uæsitisq; diu terris ubi sistere possit,
 I n mare lassatis uolucris uaga decedit alis.
 O bruerat tumulos immensa licentia ponti:
 P ulsabantq; noui montana cacumina fluctus.
 M axima pars unda rapitur: quibus unda pepercit,
 I llos longæ domant inopi ieiunia uictu.
 S eparat Aonios actæis Phocis ab aruis
 T erra ferax, dum terra fuit: sed tempore in illo
 P ars maris, & latus subitarum campus aquarum.
 M ons ibi uerticibus petit arduus astra duobus,
 N omne Parnasus: superatq; cacumine nubes.
 H ic ubi Deucalion (nam cetera texerat æquor)
 C um consorte tori parua rate uectus adhæsit:
 C orycidas nymphas, & numina montis adorat,
 F atidicamq; Themun: quæ tunc oracula tenebat.
 N on illo melior quisquam, nec amantior æqui
 V ir fuit: aut illa reuerentior ulla deorum.
 I uppiter ut liquidis stagnare paludibus orbem,
 E t supereffe uirum de tot modo millibus unum,

METAMOR.

E t superesse uidet de tot modo nullibus unam,
 I nnoctos ambos, cultores numinis ambos:
 N ubila disiecit: nimbisq; aquilone remotis,
 E t cælo terras ostendit, & æthera terris.
 N ec maris ira manet: positoq; tricuspide telo
 M ulcet aquas rector pelagi: supraq; profundum
 E xtantem, atq; humeros innato murice tectum
 C æruleum Tritona uocat: conchaq; sonanti
 I nspirare iubet: fluctusq; & flumina signo
 I am renouare dato. cæua buccina sumitur illi,
 T ortilis in latum quæ turbine crescit ab imo:
 B uccina, quæ medio concepit ubi æra ponto:
 L ittora uoce replet sub utroq; iacentia phæbo.
 T um quoq; ut ora dei madida rorantia barba
 C ontigit: & cecinit iussos in flata recessus:
 O mnibus audita est telluris, & æquoris undis:
 E t quibus est undis audita, coercuit omnes.
 I am mare littus habet: plenos capit alueus amnes:
 F lumina subsidunt: colles exire uidentur:
 S urgit humus: crescunt loca decrescantibus undis:
 P ostq; diem longam nudata cacumina syluæ
 O stendunt: limumq; tenent in fronde relictum.
 R edditus orbis erat: quem postquam uidit apertum,
 E t desolata agere alta silentia terras,
 D eucalion lachrymis ita Pyrrham affatur obortis.
 O soror, o coniux, o formosa sola superstes,
 Q uam commune mihi genus, & patruelis origo,
 D einde torus iunxit: nunc ipsa pericula iungunt:
 T errarum, quasq; uident occasus, & ortus:
 N os duo turba sumus: possedit cætera pontus.

Hæc
 Certa
 Quid
 Nunc
 Ferre
 Nunc
 Te
 O
 A
 Nunc
 Sic
 Dixer
 Nunc
 Nunc
 E
 I
 V
 A
 P
 V
 P
 A
 V
 D
 A
 M
 E
 O
 O
 P

Hæc quoq; adhuc uitæ non est fiducia nostræ
Certa satis: terrent etiam nunc nubila mentem.
Quid tibi, si sine me fatis erepta fuisses:
Nunc animi miseranda foret? quo sola timorem
Ferre modo posses? quo consolante dolores?
Nanq; ego (crede mihi) si te quoq; pontus haberet:
Te sequeretur coniux: & me quoq; pontus haberet.
O utinam possem populos reparare paternis
Artibus: atq; animas formatae infundere terræ.
Nunc genus in nobis restat mortale duobus.
Sic uisum est superis: hominumq; exempla manemus.
Dixerat: & flebant: placuit cæleste precari
Numen: & auxilium per sacras querere sortes.
Nulla mora est: adeunt pariter Cephisidas undas,
Et non dum liquidas, sed iam uada nota secantes.
Inde ubi libatos irrorauere liquores
Vestibus, & capiti: flectunt uestigia sanctæ
Ad delubra deæ: quorum fastigia turpi
Pallebant musco. stabantq; sine ignibus aræ.
Vt templi tetigere gradus: procumbit uterq;
Pronus humi: gelidoq; pauens dedit oscula saxo.
Atq; ita, si precibus, dixerunt, numina iustis
Victa remollescunt: si flectitur ira deorum:
Dic Them, qua generis damnum reparabile nostri
Arte sit: & mersis fer opem mitissima rebus.
Mota dea est: sortemq; dedit: Discedite templo:
Et uelate caput: cinctasq; resoluite uestes:
Ossaq; post tergum magnæ iactate parentis.
Obstupere diu: rupitq; silentia uoce
Pyrria prior: iussisq; deæ parere recusat:

·METAMOR.

D etq; sibi ueniam, pauido rogat ore: pauetq;
 L ædere iactatis maternas ossibus umbras.
 I nterea repetunt cæcis obscura latebris
 V erba datæ sortis secum: inter seq; uolitant.
 I nde Promethides placidis Epimethida dictis
 M ulcet: *εἶ*, aut fallax, ait, est solertia nobis:
 A ut pia sunt, nullumq; nefas oracula suadent.
 M agna parens terra est: lapides in corpore terræ,
 O ssa reor dici: iacere hos post terga iubemur.
 C oniugis augurio quanquam titania mota est:
 S pes tamen in dubio est: adeo cœlestibus ambo
 D iffidunt monitis: sed quid tentare nocebit?
 D iscedunt: uelantq; caput: tunicasq; recingunt:
 E t iussos lapides sua post uestigia mittunt.
 S axa (quis hoc credat, nisi sit pro teste uetus?)
 P onere duritiem cœpere, suumq; rigorem:
 M olliriq; mora, mollitaq; ducere formam.
 M ox, ubi creuerunt, naturaq; mitior illis
 C ontigit: ut quædam, sic non manifesta uideri
 F orma potest hominis: sed uti de marmore cœpta,
 N on exacta satis, rudibusq; simillima signis.
 Quæ tamen ex illis aliquo pars humida succo,
 E t terrena fuit: uersa est in corporis usum.
 Quod solidum est, flectiq; nequit: mutatur in ossa.
 Quæ modo uena fuit: sub eodem nomine mansit:
 I nq; breui spatio superiorum numine saxa
 M issa uiri manibus faciem traxere uirorum:
 E t de fœmineo reparata est fœmina iactu.
 I nde genus durum sumus, experiensq; laborum:
 E t documenta damus, qua simus origine nati.

8. C at
 S pon
 I nca
 I nno
 V inac
 C reuer
 S ic ubi
 N ilus
 A ether
 P luvim
 I nuen
 N ascer
 T rum
 A ltera
 Quippe
 C oncipi
 C umq;
 R es crea
 E rgo ubi
 S olibus
 E didit in
 R etulit
 I lla quæ
 T um gen
 T error e
 H unc de
 A nte, m
 M ille gy
 P erdidit
 N e me o

168. Cætera diuersis tellus animalia formis
 S ponte sua peperit: postquam uetus humor ab igne
 I ncaluit solis: cœnumq; uideq; paludes
 I ntumere æstu: fecundaq; semina rerum
 V inaci nutrita solo, ceu matris in aluo
 C reuerunt: faciemq; aliquam cepere morando.
 S ic ubi deseruit madidos septenfluus agros
 N ilus: & antiquo sua flumina reddidit alueo:
 A etherioq; recens exarsit sydere limus:
 P lurima cultores uersis animalia glebis
 I nueniunt: & in his quædam modo nata, sub ipsum
 N ascendi spatium quædam imperfecta, suisq;
 T runca uident humeris: & eodem in corpore sæpe
 A ltera pars uiuit: rudis est pars altera tellus.
 Quippe, ubi temperiem sumpsere humorq; calorq;
 C oncipiunt: & ab his oriuntur cuncta duobus.
 C umq; sit ignis aquæ pugna: uapor humidus oēs
 R es creat: & discors concordia foetibus apta est.
 E rgo, ubi diluio tellus lutulenta recenti
 S olibus ætherijs, altoq; recanduit æstu:
 E didit innumeras species: partimq; figuras
 R ettulit antiquas: partim noua monstra creauit.
 I lla quidem nollet: sed te quoq; maxime Python
 T um genuit: populisq; nouis incognite serpens
 T error eras: tantum spatij de monte tenebas.
 H unc deus arcitenens, & nunquam talibus armis
 A nte, nisi in damis, capreisq; fugacibus usus,
 M ille grauem telis exhausta pene pharetra
 P erdidit effuso per uulnera nigra ueneno.
 N eue operis famam posset delere uetustas:

METAMOR.

fab. 9. I nstituit sacros celebri certamine ludos,
P ythia perdomiti serpentis nomine dictos.
H ic iuuenum quicumq; manu, pedibus'ue, rota'ue
V icerat: esculæ capiebat frondis honorem.
N on dum Laurus erat: longoq; decentia crine
T empora cingebat de qualibet arbore Phæbus.
P rimus amor Phæbi Daphne Peneïa: quem non
S ors ignara dedit, sed sæua Cupidinis ira.
D elius hunc nuper uicto serpente superbus
V iderat adducto flectentem cornua neruo:
Q uidq; tibi lasciuie puer cum fortibus armis?
D ixerat: ista decent humeros gestamina nostros:
Q ui dare certa feræ, dare uulnera possumus hosti:
Q ui modo pestifero tot iugera uentre prementem
S trauimus innumeris tumidum Pythona sagittis.
T u face nescio quos esto contentus amores
I rritare tua: nec laudes asserere nostras.
F ilius huic Veneris, figat tuus omnia Phæbe,
T e meus arcus, ait. quantoq; animalia cedunt
C uncta deo: tanto minor est tua gloria nostra.
D ixit: & eliso percussis aëre pennis
I mpiger umbrosa Parnasi constitit arce:
D eq; sagittifera prompsit duo tela pharetra
D iuersorum operum: fugat hoc, facit illud amorem:
Q uod facit, auratum est, & cuspide fulget acuta:
Q uod fugat, obtusum est, et hêt sub arundine plûbum.
H oc deus in nymphea Peneïde fixit: at illo
L æsit apollineas traiecta per ossa medullas.
P rotinus alter amat: fugit altera nomen amantis,
S yluarum latebris, captiuarumq; ferarum

Ex viij

E x
V ita
M ulta
I mpa
N ec qu
S ape p
S ape p
I lla ue
P ulchr
I nq; p
D a m
V irg
I lle qu
E sse u
P habu
Q uodq;
V ita; le
V t fac
V el nim
S ic deus
V rinar: e
S pectat
E t quid
S yderib
E ssi di
B rach
S iqua
I lla le
N ymp
N ymp

E xuijs gaudens, innupta q; æmula Phœbes.
 V itta cœrcerbat positos sine lege capillos.
 M ulti illam petiere: illa auersata petentes
 I mpatiens, expers q; uiri nemora auia lustrat:
 N ec quid hymen, qd amor, quid sint cōnubia, curat.
 S æpe pater dixit, generum mihi filia debes:
 S æpe pater dixit, debes mihi nata nepotes.
 I lla uelut crimen tedas exosa iugales,
 P ulchra uerecundo suffundens ora rubore,
 I nq; patris blandis hærens cernice lacertis,
 D a mihi perpetua genitor carissime, dixit,
 V irginitate frui: dedit hoc pater ante Dianæ.
 I lle quidem obsequitur: sed te decor iste, quod optas
 E sse uetat: uoto q; tuo tua forma repugnat.
 P hœbus amat: ui se q; cupit connubia Daphnes:
 Q uod q; cupit, sperat: suaq; illum oracula fallunt.
 V t q; leues stipulæ demptis adolentur arists:
 V t facibus sepes ardent: quas forte uiator
 V el nimis admouit, uel iam sub luce reliquit:
 S ic deus in flammæ abiit: sic pectore toto
 V ritur: & sterilem sperando nutrit amorem.
 S pectat inornatos collo pendere capillos:
 E t quid si comantur ait? uidet igne micantes
 S yderibus similes oculos: uidet oscula: quæ non
 E st uidisse satis: laudat digitos q; manus q;,
 B rachiaq; & nudos media plus parte lacertos.
 S iqua latent, meliora putat, fugit ocior aura
 I lla leui: neq; ad hæc reuocantis uerba resistit.
 N ympha precor peneia mane: non insequor hostis:
 N ympha mane: sic agna lupum, sic ærui leonem,

Ouid.

6

METAMOR.

Sic aquilam penna fugiunt trepidante columbae,
 Hostes quæq; suos: amor est mihi causa sequendi.
 Me miserum, ne prona cadas: indigna'ue lædi
 Cuncta notent sentes: & sim tibi causa doloris.
 Aspera, quæ properas, loca sunt: moderantius, oro,
 Curre: fugamq; inhibe: moderantius insequar ipse.
 Cui placeas, inquire tamen: non incola montis,
 Non ego sum pastor: non hic armenta, gregesq;
 Horridus obseruo: nescis temeraria, nescis
 Quem fugias: ideoq; fugis. mihi delphica tellus,
 Et Claros, & Tenedos, pataræaq; regia seruit:
 Iuppiter est genitor: per me quod eritq;, fuitq;,
 Estq;, patet: per me concordant carmina neruis.
 Certa quidem nostra est: nostra tamen una sagitta
 Certior: in uacuo quæ vulnere pectore fecit.
 Inuentum medicina meum est: opiferq; per orbem
 Dicor: & herbarum subiecta potentia nobis.
 Hei mihi, quod nullis amor est sanabilis herbis:
 Nec profunt domino, quæ profunt omnibus, artes.
 Plura locuturum rapido Peneia cursu
 Fugit: cumq; ipso uerba imperfecta reliquit.
 Tunc quoq; uisa decens: nudabant corpora uenti:
 Obuiaq; aduersas uibrabant flamina uestes:
 Et leuis impulsos retro dabat aura capillos.
 Aucta fuga forma est: sed enim non sustinet ultra
 Perdere blanditias iuuenis deus: utq; monebat
 Ipse amor, admissa sequitur uestigia passu.
 Ut canis in uacuo leporem cum gallicus aruo
 Vidit: & hic prædam pedibus petit, ille salutem.
 Alter inhæsuro similis iam iamq; tenere

S perat
 A lter i
 M orsibi
 S ic deu
 Qui tam
 O cyor
 I muna
 V iribus
 V icta la
 F er pat
 Qua nū
 Quæ fac
 V ix pr
 M ellia
 I nfrane
 P es med
 O ra can
 H anc qu
 S entit
 C omplex
 O sola
 C ui deus
 A rbor er
 T e roma
 T u dū
 V ox can
 P ostibus
 A nte fo
 V t q; me
 T u quo

S perat: & extento stringit uestigia rostro:
 A lter in ambiguo est, an sit comprehensus: & ipsis
 M orsibus eripitur: tangentiq; ora relinquit.
 S ic deus, & uirgo est: hic spe celer, illa timore.
 Q ui tamen insequitur, pennis adiutus amoris,
 O cyor est: requiemq; negat: tergoq; fugacis
 I mmuret: & crinem sparsum ceruicibus afflat.
 V iribus absumptis expalluit illa: citæq;
 V icta labore fugæ, spectans Peneiadas undas,
 F er pater, inquit, opem: si flumina numen habetis.
 Q ua nimium placui, tellus aut hisce: uel istam,
 Q uæ facit, ut lædar, mutando perde figuram.
 V ix prece finita, torpor grauis occupat artus:
 M ollia cinguntur tenui præcordia libro:
 I n frondem crines, in ramos brachia crescunt:
 P es modo tam uelox pigris radicibus hæret:
 O ra cacumen habent: remanet nitor unus in illa.
 H anc quoq; Phæbus amat: positaq; in stipite dextra,
 S entit adhuc trepidare nouo sub cortice pectus:
 C omplexusq; suis ramos ut membra lacertis,
 O scula dat ligno: refugit tamen oscula lignum.
 C ui deus, at quoniam coniux mea non potes esse:
 A rbor eris certe, dixit, mea: semper habebunt
 T e coma, te citharæ, te nostræ laure pharetræ.
 T u ducibus latis aderis: cum læta triumphum
 V ox canet: & longas uisent capitolia pompas.
 P ostibus augustus eadem fidissima custos
 A nte fores stabis: mediamq; tuebere quercum.
 V tq; meum intonsis caput est inuenile capillis:
 T u quoq; perpetuos semper gere frondis honores.

METAMOR.

F inierat Pæan. factis modo laurea ramis
 A nnuat: utq; caput uisa est agitaſſe cacumen.
 E ſt nemus Hæmonia, prærupta quod undiq; claudit
 S ylua: uocant tempe: per quæ Peneus ab imo
 E ſſuſus Pindo ſpumofiſ uoluitur undis:
 D eiectuq; graui tenues agitantia ſumos
 N ubila conſultat ſummusq; aſpergine ſyluis
 I nſluit: & ſonitu plus quàm uicina fatigat.
 H æc domus, hæc ſedes, hæc ſunt penetralia magni
 A mnis: in hiſ reſidens factò de cautibus antro
 V ndis iura dabat, nymphisq; colentibus undas.
 C omueniunt illuc popularia flumina primum,
 N eſcia gratentur, conſolentur ue parentem,
 P opuliſer Sperchius, & irrequietus Enipeus,
 A pidanusq; ſenex, lenisq; Amphryſus, & Aëas:
 M oxq; amnes alij, qui, quæ tulit impetus illos,
 I n mare deducunt feſſas erroribus undas.
 I nachus unus abeſt: imòq; reconditus antro,
 F letibus auget aquas: nata m'q; miſerrimus Io
 L uget ut amiſſam: neſcit, uita ne fruatur,
 A n ſit apud manes: ſed quam non inuenit uſquam:
 E ſſe putat nuſquam: atq; animo peiora ueretur.
 V iderat à patrio redeuntem Iuppiter illam
 F lumine: & o uirgo Ioue digna, tuoq; beatum
 N eſcio quem factura toro, pete, dixerat, umbras
 A ut horū, aut horū nemorū (& moſtrauerat ambas)
 D um calet, & medio ſoleſt altiffimus orbe.
 Q uod ſi ſola times latebras intrare ferarum;
 P ræſide tuta deo nemorum ſecreta ſubibis:
 N ec de plebe deo: ſed qui cœleſtia magna

ſ apte
 N e ſu
 C onſi
 C um d
 O culu
 I nere
 E t noct
 S ub nite
 E ſſe, ne
 A tq; ſu
 D epre
 Quem p
 A ut ege
 C onſi
 C onu
 I nachu
 B os quoc
 Quæquan
 Quo ne ſi
 I uppet
 Deſinat
 Quid ſi
 N on dare
 H inc diſſi
 S ed leue
 V anta ne
 P ellice
 D ina me
 D onec
 C entum

S ceptra manu teneo: sed qui uaga fulmina mitto.
 N e fuge me: fugiebat enim iam pascua Lernaë,
 C onfitaq; arboribus Lyrcea reliquerat arua:
 C um deus inducta latus caligine terras
 O culuit: tenuitq; fugam: rapuitq; pudorem.
 I nterea medios Iuno despexit in agros:
 E t noctis faciem nebulas fecisse uolucres
 S ub nitido murata die, nec fluminis illas
 E sse, nec humenti sensit tellure remitti:
 A tq; suus coniux ubi sit, circumspicit, ut quæ
 D eprensi toties bene nosset furti mariti.
 Q uem postquam cælo non repperit: aut ego fallor:
 A ut ego lædor, ait: delapsaq; ab æthere summo,
 C onstitit in terris: nebulasq; recedere iussit.
 C oniugis aduentum præsenferat: inq; nitentem
 I nachidos uultus mutauerat ille inuencam.
 B os quoq; formosa est. speciem Saturnia uaccæ,
 Q uāquam inuita, probat: nec non & cuius, et unde,
 Q uo'ue sit armento, ueri quasi nescia quærit.
 I uppiter è terra genitam mentitur: ut author
 D esinat inquiri: petit hanc Saturnia munus.
 Q uid faciat? crudele suos addicere amores:
 N on dare, suspectum est: pudor est, qui suadeat, illinc:
 H inc dissuadet amor. uictus pudor esset amore.
 S ed leue si munus sociæ generisq; toriq;
 V acca negaretur: poterat non uacca uideri.
 P ellice donata non protinus exiit omnem
 D iua metum: timuitq; Iouem: & fuit anxia furti:
 D onec Aristoridæ seruandam tradidit Argo.
 C entum luminibus cinctum caput Argus habebat:

METAMOR.

I nde suis uicibus capiebant bina quietem:
 C ætera seruabant: atq; in statione manebant.
 C onstiterat quocunq; loco: spectabat ad Io:
 A nte oculos Io, quamuis auersus, habebat.
 L uce finit pasci: cum sol tellure sub alta est:
 C laudit: & indigno circundat uincula collo.
 F rondibus arboreis, & amara pascitur herba:
 P roq; toro, terræ non semper gramen habenti
 I ncubat infelix: limosaq; flumina potat.
 I lla etiam supplex Argo cum brachia uellet
 T endere: non habuit quæ brachia tenderet Argo.
 E t conata queri, mugitus edidit ore:
 P ertimuitq; sonos: propriaq; exterrita uoce est.
 V enit & ad ripas, ubi ludere sæpe solebat:
 I nachidas ripas: nouaq; ut conspexit in unda
 C ornua pertimuit: se seq; exterrita fugit.
 N aiades ignorant, ignorat & Inachus ipse,
 Quæ sit: at illa patrem sequitur: sequiturq; sorores:
 E t patitur tangi: se q; admirantibus offert.
 D ecerptas senior porrexerat Inachus herbas:
 I lla manus lambit: patrijsq; dat oscula palmis:
 N ec retinet lachrymas: et, si modo uerba sequantur,
 O ret opem: nomenq; suum, casusq; loquatur.
 L ittera pro uerbis, quam pes in puluere duxit:
 C orporis indicium mutati triste peregit.
 M e miserum, exclamat pater Inachus: inq; gementis
 C ornibus, & niuæ pendens ceruice iuuenca,
 M e miserum, ingemnat: tū ne es quæ sita per omnes
 N ata mihi terras? tu non inuenta, reperta es.
 L uctus eras leuior. retices: nec mutua nostris

D icta
 P ertin
 A t tibi
 S perq;
 D e gre
 N ec fin
 S ed no
 A etern
 T alia
 E reptat
 A bstra
 O compa
 N ec su
 F erre p
 P leias
 P arma
 S cunq;
 H ac ubi
 D esit
 E t posu
 H ac ag
 D um ne
 V ca mo
 Quisqu
 A rgus
 H erba
 S edit
 D etur
 V inc
 I lle ta

D i c t a refers: alto tantum suspiria ducis
 P ectore: quodq; unum potes, ad mea uerba remigis.
 A t tibi ego ignarus thalamos, tēdasq; par abam:
 S pesq; fuit generi mihi prima: secunda nepotum.
 D e grege nunc tibi uir, & de grege natus habendus:
 N ec finire licet tantos mihi morte dolores:
 S ed nocet esse deum: praeclusaq; ianua lethi
 A eternum nostros luctus extendit in æuum.
 T alia dicenti stellatus sum mouet Argus,
 E reptamq; patri diuersa in pascua natam
 A bstrahit: ipse procul montis sublime cacumen
 O cupat: unde sedens partes speculatur in omnes.
 N ec superum rector mala tanta Phoronidos ultra
 F erre potest: natumq; uocat: quem lucida partu
 P leias enixa est: lethoq; det, imperat, Argum.
 P arua mora est, alas pedibus, uirgamq; potenti
 S omni feram sumpsisse manu, tegmenq; capillis.
 H æc ubi disposuit: patria Ioue natus ab arce
 D esilit in terras: illic tegmenq; remouit:
 E t posuit pennas: tantum modo uirga retenta est.
 H æc agit, ut pastor per deuia rura capellas
 D um uenit, adductas: & structis cantat auenis.
 V oce nouæ captus custos Iunonius artis,
 Q uisquis es, hoc poteris mecum considerare saxo,
 A rgus ait: neq; enim pecori fecundior ullo
 H erba loco est: aptamq; uides pastoribus umbram.
 S edit Atlantiades: & euntem multa loquendo
 D etinuit sermone diem: iunctisq; canendo
 V incere arundinibus seruantia lumina tentat.
 I lle tamen pugnat molles euincere somnos:

METAMOR.

Et quamvis sopor est oculorum parte receptus:
Parte tamen uigilat: querit quoq; (namq; reperta
Fistula nuper erat) qua sit ratione reperta.
Tum deus, Arcadiæ gelidis in montibus, inquit,
Inter Hamadryadas celeberrima Nonacrinæ
Naias una fuit: nymphae Syringa uocabant.
Non semel & Satyros eluserat illa sequentes:
Et quoscunq; deos umbrosa q; sylua, ferax q;
Rus habet: Ortygiæ studiis, ipsam q; colebat
Virginitate deam: ritu quoq; cincta Dianæ
Falleret, & credi posset Latonia: si non
Corneus huic arcus, si non foret aureus illi.
Sic quoq; fallebat. redeuntem colle Lyceæ
Pan uidet hanc: pinnis q; caput præcinctus acuta,
Talia uerba refert: restabat uerba referre:
Et precibus spretis fugisse per auia nympham:
Donec arenosi placidum Ladonis ad amnem
Venerat: hic illam, cursum impediens undis,
Vt se mutarent, liquidas orasse sorores:
Panaq; cum prensam sibi iam Syringa putaret:
Corpore pro nymphæ calamos tenuisse palustres:
Dum q; ibi suspirat, motos in arundine uentos
Effecisse sonum tenuem, similem q; querentia:
Arte noua, uocis q; deum dulcedine captum,
Hoc mihi colloquium tecum dixisse manebit:
Atq; ita disparibus calamus compagine ceræ
Inter se iunctis nomen tenuisse puellæ.
Talia dicturus, uidit Cyllenius omnes
Succubuisse oculos: adoperta q; lumina somno.

S npi
 L an
 N ec m
 Qua
 D eja
 A rge
 E xim
 E xap
 C collo
 P retin
 H orri
 P ellid
 C end
 V ltim
 Quem
 P roced
 Quos p
 E t gem
 C um I
 C oning
 F iniat
 P one m
 H ac er
 V t lem
 F itq; e
 C orna
 C ontr
 V ngu
 D e bo
 O ffici

S upprimit extemplo uocem: firmatq; soporem,
L anguida permulcens medicata lumina uirga.
N ec mora, falcato nutantem uulnerat ense,
Q ua collo est confine caput: saxoq; cruentum
D eijcit: & maculat præruptam sanguine rupem.
A rge iaces: quodq; in tot lumina lumen habebas,
E xtingtum est: centumq; oculos nox occupat una.
E xcipit hos: uolucrisq; suæ Saturnia pennis
C ollocat: & gemmis caudam stellantibus implet.
P rotinus exarsit: nec tempora distulit iræ:
H orriferamq; oculis, animoq; obiecit erinnyem
P ellicis argolicæ: stimulosq; in pectore cæcos
C ondidit: & profugam per totum terruit orbem.
V ltimus immenso restabas Nile labori.
Q uem simul ac tetigit: positisq; in margine ripæ
P rocubuit genibus: resupinoq; ardua collo,
Q uos potuit, solos tollens ad sydera uultus,
E t gemitu, & lachrymis, & luctu sonosq; mugitu
C um Ioue uisa queri est: finemq; orare malorum.
C oniugis ille suæ complexus colla lacertis,
F iniat ut pœnas tandem, rogat: inq; futurum
P one metus, inquit, nunquam tibi causa doloris
H æc erit: & stygias iubet hoc audire paludes.
V t lenita dea est: uultus capit illa priores:
F itq; quod ante fuit: fugiunt de corpore setæ:
C orruia decrescunt: fit luminis arctior orbis:
C ontrahitur rictus: redeunt humeriq; manusq;
V ngulaq; in quinos dilapsa absumitur ungues:
D e boue nil superest, formæ nisi candor, in illa:
O fficioq; pedum nymphe contenta duorum

METAMOR.

fab. 13. **E** rigitur: metuitq; loqui, ne more iuuentæ
M ugiat: & timide uerba intermissa retentat:
H inc dea Niligena colitur celeberrima turba.
H inc Epaphus magni genitus de semine tandem
C reditur esse Iouis: perq; urbes, iuncta parenti
T empla tenet. fuit huic animis æqualis, & annis
S ole satus Phaeton: quē quondam magna loquētem,
N ec sibi cedentem, Phœboq; parente superbum
N on tulit Inachides: matriq; ait, omnia demens
C redi: & es tumidus genitoris imagine falsi.
E rubuit Phaethon: iramq; pudore repressit:
E t tulit ad Clymenen Epaphi conuitia matrem.
Q uoq; magis doleas genitrix, ait, en ego liber
I lle ferox, tacui: pudet hæc opprobria nobis
E t dici potuisse: & non potuisse refelli.
A t tu, si modo sum cœlesti stirpe creatus:
E de notam tanti generis: meq; affere cœlo.
D ixit: & implicuit materno brachia collo:
P erq; suum, Meropisq; caput, tēdasq; sororum
T raderet orauit ueri sibi signa parentis,
A mbiguum Clymene precibus Phaethontis, an ira
M ota magis dicti sibi criminis, utraq; cœlo.
B rachia porrexit: spectansq; ad lumina solis,
P er iubar hoc, inquit, radijs insigne coruscis
N ate tibi iuro, quod nos auditq; uidetq;:
H oc te, quem spectas: hoc te, qui temperat orbem:
S ole satum. si ficta loquor: neget ipse uidendum
S e mihi: sitq; oculis lux ista nouissima nostris.
N ec longus patrios labor est tibi nosse penates.
V nde oritur, terræ domus est contermina nostræ:

S i m
E m
D i c
A e h
S y d

C u i
A r g
M a t
A e q
T e r
C e r
P r o
A e g
D e r
P a r
P i f
N o n
T e r
F l u
H a c
S i g
Q u o

S i modo fert animus: gradere: & scitabere ab ipso.
 E micat extemplo latus post talia matris
 D icta suæ Phaethon: & concipit æthera mente:
 A ethiopesq; suos, positosq; sub ignibus Indos
 S ydereis transit: patriosq; adit impiger ortus.

P. OVI. NASO. METAMOR-
 PHOSEON LIB. II.

Fabula. i.

Egia solis erat sublimibus alta co-
 lumnis,

Clara micante auro, flammæq; im-
 tante pyropo:

C uius ebur nitidum fastigia summa tegebat:
 A rgenti bifores radiabant lumine valvæ.
 M ateriam superabat opus. nam Mulciber illic
 A equora cælarat medias cingentia terras,
 T errarumq; orbem, cælumq; quod imminet orbi.
 C æruleos habet unda deos, Tritona canorum,
 P roteaq; ambiguum, balenarumq; prementem
 A egæona suis immania terga lacertis,
 D oridaq; & natas: quarum pars nare uidetur:
 P ars in mole sedens uirides siccare capillos:
 P isce uehi quædam. facies non omnibus una,
 N on diuersa tamen, qualem decet esse sororum.
 T erra uiros, urbesq; gerit, syluasq; ferasq;
 F luminaq; & nymphas, & cætera numina ruris.
 H æc super imposita est cœli fulgentis imago,
 S ignaq; sex foribus dextris, totidemq; sinistris.
 Q uo simul accliuo Climeneia limite proles

METAMOR.

Venit: & intrauit dubitati tecta parentis:
 Protinus ad patrios sua fert uestigia uultus:
 Consistitq; procul (neq; enim propiora ferebat
 Lumina) purpurea uelatus ueste sedebat
 In solio Phœbus claris lucente smaragdis.
 A' dextra, læuaq; dies, & mensis, & annus,
 Sæcula; & positæ spatijs æqualibus horæ:
 Verq; nouum stabat auctum florente corona:
 Stabat nuda æstas: & spicea ferta gerebat:
 Stabat & autumnus calcatis sordidus uuis,
 Et glacialis hyems canos hirsuta capillos.
 Inde loco medius rerum nouitate pauentem
 Sol oculis inuenem, quibus aspicit omnia, uidit.
 Quæq; uix tibi causa? quid hac, ait, arce petisti
 Progenies Phaethon haud inficianda parenti?
 Ille refert: o lux immensi publica mundi
 Phœbe pater, si das usum mihi nominis huius:
 Nec falsa Clymene culpam sub imagine cælat:
 Pignora da genitor: per quæ tua uera propago
 Redar: & hunc animis errorem detrahe nostris.
 Dixerat: at genitor circum caput omne micantes
 Deposuit radios: propiusq; accedere iussit:
 Amplexuq; dato, nec tu meus esse negari
 Dignus es: & Clymene ueros, ait, edidit ortus.
 Quoq; minus dubites, quod uis pete munus: & illud
 Me tribuente feres: promissis testis adesto
 Dis iuranda palus, oculis incognita nostris.
 Vix bene desierat: currus petit ille paternos:
 Inq; diem alipedum ius, & moderamen equorum.
 Pœnituit iurasse patrem: qui terq; quaterq;

C on
 V ox
 N on d
 D issu
 M agn
 M ur
 S ors t
 P lus e
 N es
 N on t
 M e n
 Qui f
 N on d
 A rdu
 E n
 V nde
 S it t
 V lma
 T unc
 N e f
 A dde
 S yder
 N itor
 I m
 F inge
 O bu
 F or
 C on
 E sse
 V t

Concutiens illustre caput, temeraria dixit
Vox mea facta tua est: utinam promissa liceret
Non dare: confiteor, solum hoc tibi nate negarem.
Dissuadere licet: non est tua tanta uoluntas:
Magna petis Phaëthon, & quæ nec uiribus istis
Munera conueniunt, nec tam puerilibus annis.
Sors tua mortalis: non est mortale, quod optas.
Plus etiam, quàm quod superis contingere possit,
Nescius affectas, placeat sibi quisq; licebit:
Non tamen ignifero quisquam consistere in axe
Me ualet excepto. uasti quoq; rector olympi,
Qui fera terribili iaculatur fulmina dextra:
Non aget hos currus: & quid Ioue maius habetur?
Ardua prima uia est: & qua uix mane recentes
Enituntur equi: media est altissima cælo:
Vnde mare, & terras ipsi mihi sæpe uidere
Sit timor: & pauida trepidet formidine pectus.
Vltima prona uia est: & eget moderamine certo.
Tunc etiam, quæ me subiectis exapit undis,
Ne ferar in præceps, Tethys solet ipsa uereri.
Adde, quod assidua rapitur uertigine cælum:
Syderaq; alta trahit: celeri q; uoluntate torquet.
Nitor in aduersum: nec me, qui cætera, uincat
Impetus: & rapido contrarius euehor orbi.
Finge datos currus: quid ages? poteris ne rotatis
Obuius ire polis, ne te citus auferat axis?
Forsitan & lucos illic, urbesq; deorum
Concipias animo, delubraq; ditia donis
Esse: per insidias iter est, formasq; ferarum.
Vtq; uiam teneas: nulloq; errore traharis:

METAMOR.

P er tamen aduersi gradieris cornua tauri,
 H æmoniosq; arcus, uiolentiq; ora leonis,
 S æuaq; circuitu curuantem brachia longo
 S corpion, atq; aliter curuantem brachia cancerum.
 N ec tibi quadrupedes animosos ignibus illis,
 Quos in pectore habent, quos ore, & naribus efflant,
 I n promptu regere est: uix me patiuntur, ubi acres
 I ncaluere animi: ceruixq; repugnat habenis.
 A t tu, funesti ne sis tibi muneris author,
 N ate caue: dum resq; sinut, tua corrige uota.
 S cilicet ut nostro genitum te sanguine credas,
 P ignora certa petis: do pignora certa, timendo:
 E t patrio pater effugietu probor: aspice uultus
 E cce meos: utinamq; oculos in pectore posses
 I nserere: & patrias intus deprendere curas.
 D eniq; quicquid habet diues circumspecte mundus:
 D éq; tot, ac tantis cœli, terræq; marisq;
 P osce bonis aliquid: nullam patiēte repulsam.
 D eprecor hoc unum: quod uero nōmine pœna
 N on honor est: pœnam Phaëthon pro munere poscis.
 Quid mea colla tenes blandis ignare lacertis?
 N e dubita: dabitur (stygias iurauimus undas)
 Q uodcunq; optaris: sed tu sapientius opta.
 F inierat monitus: dictis tamen ille repugnat:
 P ropositumq; premit: flagratq; cupidine currus.
 E rgo qua licuit genitor cunctatus ad altos
 D educat iuuenem, uulcania munera, currus.
 A ureus axis erat, temo aureus, aurea summa
 C urnatura rotæ, radiorum argenteus ordo.
 P er iuga chrysolithi, positaq; ex ordine gemmæ

C lar
 D um
 P er
 P ur
 A tria
 L uaf
 T um
 C ornu
 I un
 I uffa
 A mbr
 Quad
 T um
 C on
 I mpo
 P ectore
 S i p
 P arce
 S p
 N ec
 S ectus
 Z on
 E f
 H ac
 V t
 N ec
 A l
 I n
 N eu
 N e

C lara percusso reddebant lumina Phæbo.
 D umq; ea magnanimus Phaëthon miratur: opusq;
 P erspicit: ecce uigil nitido patefecit ab ortu
 P urpureas aurora fores, & plena rosarum
 A tria: diffugiunt stellæ: quarum agmina cogit
 L uifer: & cæli statione nouissimus exit.
 T um pater, ut terras, mundumq; rubescere uidit:
 C ornuq; extremæ uelut euanesce lunæ:
 I ungere equos Titan uelocibus imperat horis.
 I ussa deæ celeres peragunt: ignemq; uomentes,
 A mbrosiæ suato saturos, præsepibus altis
 Q uadrupedes ducunt: adduntq; sonantia frena.
 T um pater ora sui sacro medicamine nati
 C ontigit, & rapidæ fecit patientia flammæ:
 I mposuitq; comæ radios: præsagaq; luctus
 P ectore sollicito repetens suspiria, dixit.
 S i potes his saltem monitis parêre parentis:
 P arce puer stimulis: & fortius utere loris.
 S ponte sua preperant: labor est inhibere uolantes.
 N ec tibi directos placeat uia quinq; per arcus.
 S ectus in obliquum est lato curuamine limes:
 Z onarumq; trium contentus fine, polumq;
 E ffugit australem, iunctamq; aquilonibus arcton.
 H ac sit iter: manifesta rotæ uestigia cernes.
 V tq; ferant æquos & cælum, & terra calores,
 N ec preme, nec summum molire per æthera cursum.
 A ltius egressus, cœlestia tecta cremabis:
 I nferius, terras: medio tutissimus ibis.
 N eu te dexterior tortum declinet ad anguem:
 N é ue sinisterior pressam rota ducat ad aram:

METAMOR.

I nter utrumq; tene. fortunæ cætera mando:
 Quæ inuict, & melius, quàm tu tibi, consulat opto.
 D um loquor, hesperio positas in littore metas
 H umida nox tetigit: non est mora libera nobis:
 P oscimur: & fulget tenebris aurora fugatis.
 C orripe lora manu: uel, si mutabile pectus
 E st tibi: consilijs, non curribus utere nostris:
 D um potes: & solidis etiam nunc sedibus astas.
 D umq; male optatos non dum premus inscius axes:
 Quæ tutus spectes, sine me dare lumina terris.
 O cupat ille leuem iuuenili corpore currum:
 S tatq; super: manibusq; datas contingere habenas
 G audet: & inuito grates agit inde parenti.
 I nterea uolucres Pyroëis, Eous, & Aethon
 S olis equi, quartusq; Phlegon hinnitibus auras
 F lammas feris implent: pedibusq; repagula pulsan.
 Quæ postquam Tethys fatorum ignara nepotis,
 R eppulit: & facta est immensi copia cœli:
 C orripuere uiam: pedibusq; per aëra motis
 O bstantes scindunt nebulas: penniisq; leuati
 P rætereunt ortos isdem de partibus euros.
 S ed leue pondus erat: nec quod cognoscere possent
 S olis equi: solitaq; iugum grauitate carebat.
 V tq; labant curvæ iusto sine pondere naues:
 P erq; mare instabiles nimia leuitate feruntur:
 S iconere insueto uacuos dat in aëre saltus:
 S uautiturq; alte: similiq; est currus inani.
 Quod simul ac sensere: ruunt, tritumq; relinquunt
 Quadrijuges spatium: nec, quo prius, ordine currunt.
 I pse pauet: nec, quæ commissas flectat habenas:

Nec sa
 Tum p
 E t uer
 Quæq;
 F rigore
 I ncalu
 T e quo
 Quam
 V t uer
 I n felix
 P alluit
 S untq;
 E t iam
 I am co
 I am M
 P ræcipi
 F rēna
 Quid fac
 A nte o
 E t i med
 P ræspici
 Quidq;
 N ec ret
 S pax q
 V astatu
 E st locu
 S corp
 P rærig
 H unc p
 V ulner

Nec scit, qua sit iter: nec, si sciat, imperet illis.
 Tum primum radijs gelidi caluere triones:
 Et uetito frustra tentarunt æquore tingi.
 Quæq; polo posita est glaciale proxima serpens,
 F rigore pigra prius, nec formidabilis ulli,
 Incaluit: sumpsitq; nouas feruoribus iras.
 Te quoq; turbatum memorant fugisse Boote:
 Quamuis tardus eras: & te tua plaustra tenebant.
 V t uero summo despexit ab æthere terras
 Infelix Phaethon, penitus, penitusq; iacentes:
 Palluit: & subito genua intremere timore:
 S unq; oculis tenebræ per tantum lumen abortæ:
 Et iam mallet equos nunquam tetigisse paternos:
 I am cognosse genus piget: & ualuisse rogando:
 I am Meropis dici cupiens, ita fertur, ut acta
 P ræcipiti pinus borea: cui uicta remisit
 F rena suus rector: quam dis, uotisq; reliquit.
 Quid faciat? multum cæli post terga relictum:
 A nte oculos plus est: animo metitur utrunq;
 Et modo, quos illi fatum contingere non est:
 P rospicit occasus: interdum respicit ortus:
 Quidq; agit ignarus, stupet: & nec frena remittit:
 Nec retinere ualet: nec nomina nouit equorum.
 S parsa quoq; in uario passim miracula cælo,
 V astarumq; uidet trepidus simulacra ferarum.
 Est locus, in geminos ubi brachia concuat arcus
 S corpuius: & cauda, flexisq; utrinq; lacertis
 P orrigit in spatium signorum membra duorum.
 H unc puer ut nigri madidum sudore ueneni
 V ulnera curuata minitantem cuspide uidit:

Quid.

c

METAMOR.

M entis inops, gelida formidine, lora remisit.
 Quæ postquam summo tetigere iacentia tergo:
 E xpatiantur equi: nulloq; inhibente, per auras
 I gnotæ regionis eunt: quaq; impetus egit,
 H ac sine lege ruunt: altoq; sub æthere fixis
 I ncursant stellis: rapiuntq; per auiæ currum:
 E t modo summa petunt: modo per decliue, uiasq;
 P ræcipientes, spatio terræ propiore feruntur:
 I nferiusq; suis fraternos currere luna
 A dmiratur equos: combustaq; nubila fumant.
 C orripitur flammis ut quæq; altissima tellus:
 F issaq; agit rimas: & succis aret adeptis.
 P abula canescunt: cum frondibus uritur arbor:
 M ateriamq; suo præbet seges arida damno.
 P arua queror: magnæ pereunt cum mœnibus urbes:
 C umq; suis totas populis incendia gentes
 I n cinerem uertunt: syluæ cum montibus ardent:
 A rdet Athos, Taurusq; Cilix, & Tmolus, & Oete,
 E t tum siat, prius celeberrima fontibus Ide,
 V irgineusq; Helicon, & non dum Oeagrius Aenus:
 A rdet in immensum geminatis ignibus Aetna,
 P arnasusq; biceps, & Eryx, & Cynthus, et Othrys,
 E t tandem niuib. Rhodope aritura, Mimasq;
 D indymaq; & Mycale, natusq; ad sacra Cithæron:
 N ec profunt Scythiæ sua frigora: Caucasus ardet,
 O ssaq; cum Pindo, maiorq; ambobus Olympus,
 A ëriæq; alpes, & nubifer Appenninus.
 T um uero Phaëthon cunctis è partibus orbem
 A spicit acensum: nec tantos sustinet æstus:
 F eruentesq; auras uclut è fornace profunda

O re t
 E t me
 F erre
 Quodq;
 N est
 S angu
 A etio
 T um
 A rida
 D esle
 A rgo
 N ec
 T ut
 P enu
 E t celer
 A ysur
 Quodq;
 M ydæ
 A yst
 T hermo
 A etuat
 Quodq;
 E t que
 F lum
 N ilus
 O culu
 P uluer
 F ors
 H esperi
 C niq;

O re trahit: currusq; suos candescere sentit.
 E t neq; iam cineres, eiactata mq; fauillam
 F erre potest: calidoq; inuoluitur undiq; fumo.
 Quoq; eat, aut ubi sit, picea caligine tectus
 N escit: & arbitrio uolucrum raptatur equorum.
 S anguine tum credunt in corpora summa uocato
 A ethiopum populos nigrum traxisse colorem.
 T um facta est Libye raptis humoribus aestu
 A rida: tum nymphae passis, fontesq; lacusq;
 D esleuere comis: quærit Bæotia Dircen,
 A rgos Amymonen, Ephyre Pirenidas undas.
 N ec sortita loco distantes flumina ripas
 T uta manent: medijs Tanais fumaui in undis,
 P eneusq; senex, Teuthranthæusq; Caycus,
 E t celer Ismenos cum phocæico Erimantho,
 A rsurusq; iterum Xanibus, flammisq; Lycormas,
 Quiq; recuruatis ludit Mæander in undis,
 M ygdoniusq; Melas, & tænarius Eurotas.
 A rsit & Euphrates babylonius: arsit Orontes,
 T hermodoonq; citus, Gangesq; & Phasis, & Ister.
 A estuat Alpheus: ripæ sperchiades ardent:
 Quodq; suo Tagus amne uehit, fluit ignibus aurum.
 E t quæ mæonias celebrabant carmine ripas
 F lumineæ uolucres, medio caluere Caystro.
 N ilus in extremum fugit perterritus orbem:
 O culuitq; caput: quod adhuc latet: hostia septem
 P uluerulenta uacant: septem sine flumine ualles.
 F ors eadem isinarios Hebrum cum Strymone siccant,
 Hesperiosq; amnes Rhenum, Rhodanumq; Padumq;
 C uiq; fuit rerum promissa potentia, Tybrim.

METAMOR.

Dissilit omne solum: penetratq; in tartara rimis
 Lumen: & infernum terret cum coniuge regem.
 Et mare contrahitur: siccaq; est campus arenæ,
 Quod modo pontus erat: quosq; altum texerat æquor,
 Existunt montes: & sparsas cycladas augent.
 Ima petunt pisces: nec se super æquora curui
 Tollere consuetas audent delphines in auras.
 Corpora phocarum summo resupina profundo
 Exanimata iacent: ipsum quoq; Nerea fama est,
 Doridaq; & natus tepidis latuisse sub undis.
 Ter Neptunus aquis cum toruo brachia vultu
 Exerere ausus erat: ter non tulit aëris ignes.
 Alma tamen Tellus, ut erat circumdata ponto
 Inter aquas pelagi, contractosq; undiq; fontes,
 Qui se condiderant in opacæ viscera matris:
 Sustulit omni feros collo tenus arida vultus:
 Opposuit manum fronti: magnosq; tremore
 Omnia concutiens, paulum subsedit: & infra
 Quam solet esse, fuit: sacraq; ita voce locuta est.
 Si placet hoc, meruiq; quid o tua fulmina cessant
 Summe deum: liceat peritura viribus ignis,
 Igne perire tuo: clademq; authore leuare.
 Vix equidem fauces hæc ipsa in uerba resoluo:
 (Presserat ora vapor) tostos en aspice crines:
 Inq; oculis fumum: uolitant super ora fauillæ.
 Hos ne mihi fructus, hunc fertilitatis honorem,
 Officiq; refers? quod adunci vulnere aratri,
 Rastorumq; fero: totoq; exerceor anno?
 Quod pectori frondes, alimenta q; nutia fruges
 Humano generi, uobis quoq; thura ministro?

s ed
 Qua
 A eq
 Quo
 A t co
 F um
 A tri
 V ix
 S i fr
 I n c
 S iqu
 D ix
 V lre
 R et
 A t p
 Qui d
 I mer
 V nle
 V nle
 S ed
 T unc
 I nton
 M ist
 E xpr
 C onst
 C olla
 I llic
 A xis
 S par
 A t p

Sed tamen exitium fac me meruisse: quid undæ,
 Quid meruit frater? cur illi tradita sorte
 Aequora decrescunt? & ab æthere longius absunt?
 Quod si nec fratris, nec te mea gratia tangit:
 At cœli miserere tui. circumspectæ utrinque
 Fumat uterque polus: quos si violauerit ignis,
 Atria uestra ruent. Atlas enim ipse laborat:
 Vixque suis humeris candentem sustinet axem.
 Si freta, si terræ pereunt, si regia cœli:
 In chaos antiquum confundimur. eripe flammis
 Siquid adhuc superest: & rerum consule summæ.
 Dixerat hæc tellus: neque enim tolerare uaporem
 Vltius potuit, nec dicere plura: summumque
 Rettulit os in se, propioraque manibus antra.
 At pater omnipotens superos testatus, & ipsum,
 Qui dederat currus, nisi opem ferat, omnia fato
 Interitura graui, summam petit arduus arcem:
 Vnde solet nubes latis inducere terris:
 Vnde mouet tonitrus, uibrataque fulmina iactat.
 Sed neque quas posset terris inducere nubes
 Tunc habuit: nec quos cœlo demitteret imbres.
 Intonat: & dextra libratum fulmen ab aure
 Misit in aurigam: pariterque animaque, rotisque
 Expulit: & sæuis compe scuit ignibus ignes.
 Consternantur equi: & saltu in contraria uerso,
 Colla iugo eripiunt, abruptaque lora relinquunt.
 Illic frena iacent, illic temone reuulsus
 Axis: in hac radij fractarum parte rotarum:
 Parsaque sunt late laceri uestigia currus.
 At Phaethon rutilos flamma populante capillos,

METAMOR.

16.2.3. **V** oluitur in præceps: longoq; per aera tractu
F ertur: ut interdum de cælo stella sereno,
E tsi non cecidit, potuit cecidisse uideri.
Q uem procul à patria diuerso maximus orbe
E xcipit Eridanus: fumantiaq; abluuit ora.
N aiades hesperie trifida fumantia flamma
C orpora dant tumulo: signant quoq; cæmune saxum.
H ic situs est Phaethon currus auriga patermi:
Q uem si non tenuit: magnus tamen excidit ausis.
A t pater obductos luctu miserabilis ægro
C ondiderat vultus: & (si modo credimus) unum
I sse diem sine sole ferunt: incendia lumen
P ræbebant: aliquisq; malo fuit usus in illo.
A t Clymene postquam dixit quæcunq; fuerunt
I n tantis dicenda malis: lugubris, & amens,
E t laniata sinus totum percensuit orbem:
E xanimesq; artus primo, mox ossa requirens,
R epperit ossa tamen peregrina condita ripa:
I ncubuitq; loco: nomenq; in marmore lectum
P erfudit lachrymis: & aperto pectore fouit.
N ec minus Heliades lugent: & inania morti
M unera dant lachrymas: & cæcæ pectora palmis
N on auditurum miseras Phaethonta querelas
N octe, dieq; uocant: a sternunturq; sepulchro.
L una quater iunctis implebat cornibus orbem:
I llæ more suo (nam morem fecerat usus)
P langorem dederant: è quæ Phaethusa sororum
M axima, cum uellet terræ procumbere: quæstæ est
D iriguisse pedes: ad quam conata uenire
C andida Lampetie, subita radice retenta est.

Tertia cum crinem manibus laniare pararet:
 A uellit frondes: hæc stipite crura teneri,
 I lla dolet fieri longos sua brachia ramos.
 D umq; ea mirantur: complectitur inguina cortex:
 P erq; gradus uterū, pectusq; humerosq; manusq;
 A mbit: & extabant tantum ora uocantia matrem.
 Quid faciat mater? nisi quod trahit impetus illam,
 H uceat, atq; illuc? & dum licet, oscula iungat?
 N on satis est: truncis auellere corpora tentat:
 E t teneros manibus ramos abrumpit: at inde
 S anguinæ manant tanquam de uulnere guttæ.
 P arce precor mater, quæcunq; est saucia, clamat:
 P arce precor: nostrum laceratur in arbore corpus:
 I amq; uale: cortex in uerba nouissima uenit.
 I nde fluunt lachrymæ: stillataq; sole rigescunt
 D eramus electra nouis: quæ lucidus amnis
 E xcipit: & uiribus mittit gestanda latinis.
 264 A ffuit huic monstro proles Stheneleia Cygnus,
 Q ui tibi materno quamuis à sanguine iunctus,
 M. ente tamen Phaethon propior fuit: ille relicto
 (Nam Ligurū populos, & magnas rexerat urbes)
 I mperio, ripas uirides, amnemq; querelis
 E ridanum implebat, soluatq; sororibus auctam:
 C um uox est tenuata uiro: canæq; capillos
 D issimulant plumæ: collumq; à pectore longe
 P orrigitur: digitosq; ligat iunctura rubentes:
 P enna latus uelat: tenet os sine acumine rostrum:
 F it noua Cygnus auis: nec se cœloq; Ioui;
 C redit, ut iniuste missi memor ignis ab illo.
 S tagna petit, patulosq; lacus: ignemq; perosus,

METAMOR.

Quæ colat, elegit, contraria flumina flammis.
 Squalidus interra genitor Phaethontis, & expers
 Ipse sui decoris, qualis cum deficit orbi
 Esse solet, lucemq; odit, seq; ipse, diemq;:
 Datq; animum in luctus: & luctibus adiicit iram:
 Officiumq; negat mundo. satis, inquit, ab æui
 Sors mea principis fuit irrequieta: pigetq;
 Actorum sine fine mihi, sine honore laborum.
 Quilibet alter agat portantes lumina currus.
 Si nemo est, omnesq; dei non posse fatentur:
 Ipse agat: ut saltem nostras dum tentat habenas:
 Orbatura patres aliquando fulmina ponat.
 Tunc sciet ignipedum vires expertus equorum,
 Non meruisse necem, qui non bene rexerit illos.
 Talia dicentem circumstant omnia solem
 Numina: ne' ne uelit tenebras inducere rebus,
 Supplice uoce rogant: missos quoq; Iuppiter ignes
 Excusat: precibusq; minas regaliter addit.
 Colligit amentes, & adhuc terrore pauentes
 Pæbus equos: stimuloq; dolens, & uerbere sæuit.
 Sæuit enim: natumq; obiectat, & imputat illis.
 At pater omnipotens ingentia mœnia cœli
 Circuit: & nequid labefactum uiribus ignis
 Corruat, explorat: quæ postquam firma, suiq;
 Roboris esse uidet: terras, hominumq; labores
 Perspicit: Arcadiæ tamen est impensior illi
 Cura suæ: fontesq;, & non dum audentia labi
 Flumina restituit: dat terræ gramina, frondes
 Arboribus: læsasq; iubet reuirescere sylvas.
 Dum redit, itq; frequens, in uirgine Nonacrina

ib. s. 6.

Hæsi
 Non e
 Nec po
 Vitta
 Et mo
 Miles
 Gratio
 Vltima
 Cum su
 E xuit
 A rous
 E t pic
 I uppi
 H oc co
 A ut si
 P retine
 A tq; ai
 I n quib
 S e leuat
 A ndiat
 E t sibi
 N ec mo
 Qua nen
 I mpedi
 I lla qui
 (Aspici
 I lla qu
 Quis me
 I uppi
 V nde

Hæsit: & accepti caluere sub ossibus ignes.
Non erat huius opus lanam mollire trahendo,
Nec positi uariare comas: ubi fibula uestem,
Vitta coercuerat neglectos alba capillos:
Et modo leue manu iaculum, modo sumpserat arcū:
Miles erat Phæbes: nec Mænalon attigit ulla
Grator hac Triuiæ Sed nulla potentia longa est.
Vlterius medio spatium sol altus habebat:
Cum subit illa nemus, quod nulla ceciderat ætas.
Exuit hic humero pharetram: lentosq; retendit
Arcus: inq; solo, quod texerat herba, iacebat:
Et pictam posita pharetram ceruicæ premebat.
Iuppiter ut uidit fessam, & custode uacantem:
Hoc coniux furtum certe mea nesciet, inquit:
Aut si rescierit, sunt o' sunt iurgia tanti?
Protinus induitur faciem, cultumq; Dianæ:
Atq; ait: o' comitum uirgo pars una mearum
In quibus es uenata iugis? de cespite uirgo
Se leuat: & salue numen me iudice dixit,
Audiat ipse licet, maius Ioue. ridet: & audit:
Et sibi præferri se gaudet: & oscula iungit
Nec moderata satis, nec sic à uirgine danda.
Qua uenata foret sylua narrare parantem
Impedit amplexu: nec se sine crimine prodit.
Illa quidem contra, quantum modo fœmina posset,
 (Aspiceres utinam Saturnia, mitior esses)
Illa quidem pugnat: sed quæ superare puella,
Quis ue Iouem poterat? superum petit æthera uictor
Iuppiter: huic odio nemus est, & conscia sylua.
Vnde pedem referens, penè est oblita pharetram

METAMOR.

Tollere, cum telis & quem suspenderat arcum.
Ecce suo comitata choro Dictynna per altum
Mæalon ingrediens, & cæde superba ferarum.
Aspicit hanc: uisamq; uocat. clamata refugit:
Et timuit primo ne Iuppiter esset in illa.
Sed postquam pariter nymphas incedere uidit:
Sensit abesse dolos: numerumq; accessit ad harum.
Heu quàm difficile est crimen non prodere uultu.
Vix oculos attollit humo: nec, ut ante solebat,
Iuncta deæ lateri, nec toto est agmine prima:
Sed silet: & læsi dat signa rubore pudoris.
Et, nisi quod uirgo est, poterat sentire Diana
Mille, notis culpam: nymphæ sensisse feruntur.
Orbe resurgebant lunaria cornua nono:
Cum dea uenatu fraternis languida flammis,
Nacta nemus gelidum, de quo cum murmure labens
Ibat, & attritas uersabat riuus arenas:
Vt loca laudauit: summas pede contigit undas.
His quoq; laudatis, procul est, ait, arbiter omnis:
Nuda supersusis tingimus corpora lymphis.
Parrhasis erubuit: cunctæq; uelamina ponunt
Vna moras quærit: dubitanti uestis adempta est.
Qua posita, nudo patuit cum corpore crimen.
Attonitæ, manibusq; uterum celare uolenti
Iprocul hinc dixit, nec sacros pollue fontes
Cynthia: deq; suo iussit secedere cœtu.
Senserat hoc olim magni matrona tonantis:
Distuleratq; graues in idonea tempora pœnas.
Causa moræ nulla est: et iam puer Arcas (id ipsum
Indoluit Iuno) fuerat de pellice natus.

Quo
 s alia
 v t fa
 N om
 H aud
 Qua
 D exit
 S trau
 B rach
 C urna
 O ffici
 O ra Ie
 N e ue
 P offe
 P lena
 M ens an
 A ssidu
 Quale
 I ngr
 A h quot
 A ne do
 A h quot
 V enat
 S ape fer
 V rfa
 P ertim
 E ce L
 A rias
 D umq;
 N exili

Quo simul obuertit sæuam cum lumine mentem:
S alicet hoc etiam restabat adultera, dixit,
V t fœcunda fores: fieretq; iniuria partu
N ota: Iouisq; mei testatum dedecus esset.
H aud impune feres: adimam tibi nanq; figuram:
Q ua tibi, quaq; places nostro importuna marito.
D ixit: & aduersa prensis à fronte capillis,
S trauit humi pronam. tendebat brachia supplex:
B rachia cœperunt nigris horrescere uillis:
C uruariq; manus: & aduncos crescere in unguēs:
O fficioq; pedum fungit: laudatq; quondam
O ra Ioui lato fieri deformia rictu.
N é ue preces animos, & uerba precantia flectant:
P osse loqui eripitur: uox iracunda, minaxq;,
P lenaq; terroris rauco de gutture fertur:
M ens antiqua tamen facta quoq; mansit in ursa:
A ssiduóq; suos gemitu testata dolores,
Q ualescunq; manus ad cœlum, & sidera tollit:
I ngratumq; Iouem nequeat cum dicere, sentit.
A h quoties sola non ausa quiescere sylua,
A nte donum, quondamq; suis errauit in agris.
A h quoties per saxa canum latratibus acta est:
V enatrixq; metu uenantum territa fugit.
S æpe feris latuit uisis, oblita quid esset:
V rsaq; conspectos in montibus horruit ursos:
P ertimuitq; lupos: quamuis pater esset in illis.
E tæ Lycionæ proles ignara parentis
A rcas adest ter quinq; ferens natalibus annos.
D umq; feras sequitur: dum saltus cligit aptos:
N exilibusq; plagis syluas Erymanthidas ambit:

METAMOR.

Incidit in matrem: quæ restitit Arcade uiso:
 Et cognoscenti similis fuit. ille refugit:
 Immotosq; oculos in se sine fine tenentem
 Nescius extimuit: propiusq; accedere fugit.
 Vultuifico fuerat fixurus pectora telo:
 Arcuit omnipotens: pariterq; ipsosq; nefasq;
 Sustulit: & celeri raptos per mania uento
 Imposuit cælo: uicinasq; sydera fecit.
 Intumuit Iuno, postquam inter sydera pellex
 Fulsit: & ad canam descendit in æquora Tethym,
 Oceanumq; senem: quorum reuerentia mouit
 Sæpe deos: causamq; uiæ scitanti bus insit.
 Quæritis, ætherijs quare regina deorum
 Sedibus hic adsim: pro me tenet altera cælum.
 Mentior, obscurum nisi cum nox fecerit orbem:
 Nuper honoratas summo mea uulnera cælo
 Videritis stellas illic, ubi circulus axem
 Vltimus extremum, spatiumq; breuissimus ambit.
 Est uero cur quis Iunonem lædere nolit?
 Offensamq; tremat? quæ prosum sola nocendo?
 O ego quantum egi: quàm uasta potentia nostra est.
 Esse hominem uetui: facta est dea: sic ego pœnas
 Sontibus impono: sic est mea magna potestas.
 Vendicet antiquam faciem: uultusq; ferinos
 Detrahat: argolica quod in ante Phoronide fecit.
 Cur non & pulsa ducit Iunone? meoq;
 Collocat in thalamo? socerumq; Lycæona sunnt?
 At uos, si læsæ tangit contemptus alumna:
 Gurgite cæruleo septem prohibete triones:
 Syderaq; in cælum stupri mercede recepta

Pellite
 7D i mar
 Ingre
 Tam na
 Quam
 C orue lo
 Nam fu
 A les: ut
 Nec ser
 C ederet
 Lingua
 Qui cole
 Pulchre
 Non fuit
 Vel dum
 S enfit ad
 D etegeret
 A d domo
 C onsequi
 A udit q;
 I nquit i
 Quid fuer
 I memies
 P allas Et
 C lausera
 V irginib
 S eruand
 E t lege
 A bdit
 Quid fa

Pellite: ne puro tingatur in æquore pellex.
 16.7 Di maris annuerant: habili Saturnia curru
 Ingreditur liquidum pavonibus æthera pictis:
 Tam nuper pictis cæso pavonibus Argo:
 Quàm tu nuper eras, cum candidus ante fuisses:
 Corue loquax subito nigrantes uersus in alas.
 Nam fuit hæc quondam niueis argentea pennis
 Ales: ut æquaret totas sine labe columbas:
 Nec seruaturis uigili capitolia uoce
 Cederet anseribus, nec amanti flumina cyeno.
 Lingua fuit damno: lingua faciente loquaci,
 Qui color albus erat, nunc est contrarius albo.
 Pulchrior in tota, quàm larissæa Coronis
 Non fuit Hæmonia: placuit tibi Delphice certe
 Vel dum casta fuit, uel inobseruata: sed ales
 Sensit adulterium Phœbeius: utq; latentem
 Detegeret culpam, non exorabilis index
 Ad dominum tendebat iter: quem garrula motis
 Consequitur pennis, scitetur ut omnia, cornix:
 Auditaq; uiæ causa, non utile carpis
 Inquit iter: ne sperne meæ præsagia linguae.
 Quid fuerim, quid simq; uide: meritumq; require:
 Inuenies nocuisse fidem. nam tempore quodam
 Pallas Erichthonium prolem sine matre creatam,
 Clauserat aetæo texta de uimine cista:
 Virginitusq; tribus gemino de Cecrope natis
 Seruandum dederat sic inconfessâ quid esset:
 Et legem dederat. sua ne secreta uiderent.
 Abdita fronde leui densa speculabar ab ulmo,
 Quid facerent: commissa duæ sine fraude tuentur

METAMOR.

ab. 8.

P androsos, atq; Herse: timidas uocat una sorores
 A glauros: nodosq; manu diducat: & intus
 I nfantemq; uident, apporetumq; draconem.
 A cta deæ refero: pro quo mihi gratia talis
 R edditur: ut dicar tutela pulsa Minervæ:
 E t ponar post noctis auem. mea poena uolucres
 A dmonuisse potest, ne uoce pericula quærant.
 A t puto non ultro, nec quicquam tale rogantem
 M e petijt: ipsa licet hoc à Pallade quæras:
 Q uamuis irata est: non hoc irata negabit.
 N am me phœacica clarus tellure Coroneus
 (Nota loquor) genuit: fueramq; ego regia uirgo:
 D iuitibusq; procis (ne me contemne) petebar.
 F orma mihi nocuit. nam cum per littora lentis
 P assibus, ut soleo, summa spatiarer arena:
 V idit, & incaluit pelagi deus: utq; precando
 T empora cum blandis absumpsit inania uerbis:
 V im parat, & sequitur: fugio, densumq; relinquo
 L ittus: & in molli nequicquam lassor arena:
 I nde deos, hominesq; uoco: nec contigit ullum
 V ox mea mortalem: mota est pro uirgine uirgo:
 A uxiliūq; tulit. tendebam brachia cælo:
 B rachia cœperunt leuibus nigrescere pennis.
 R eijcere ex humeris uestem molibar: at illa
 P luma erat, inq; cutem radices fixerat imas.
 P langere nuda meis conabar pectora palmis:
 S ed neq; iam palmas, nec pectora nuda gerebam.
 C urrebam: nec, ut ante, pedes retinebat arena:
 S ed summa tollebar humo: mox acta per auras
 E uehor: & data sum comes inculcata Minervæ.

Quid
 C rim
 A n, qu
 N on au
 N yctim
 C onsp
 C alat:
 T alla
 S int pr
 N ec cœ
 C um u
 L aure
 E t par
 E xadit
 A rma q
 T endit
 I nde uir
 I cta ded
 C andela
 E t dixit
 S ed peper
 H actus
 C orpus
 P ornit
 S eq; q
 O dit au
 S are co
 O dit, co
 C ollap
 N intar

lab

Quid tamen hoc prodest, si diro facta uolucris
 Crimine Nyctimene nostro successit honori?
 An, quæ per totam res est notissima Iesbon:
 Non audita tibi est? patrium temerasse cubile
 Nyctimenen? auis illa quidem: sed conscia culpæ
 Conspexit, lucemq; fugit: tenebrisq; pudorem
 Celat: & à cunctis expellitur æthere toto.
 Talia dicenti tibi, ait, reuocamina coruus
 Sint precor ista malo: nos uanum spernimus omen.
 Nec coeptum dimittit iter: dominoq; iacentem
 Cum iuvene hæmonio uidisse Coronida narrat.
 Aurea delapsa est audito crimine amantis:
 Et pariter uultusq; deo, plectrumq; colorq;
 Excidit: utq; animus tumida feruebat ab ira,
 Arma assuetæ capit: flexumq; à cornibus arcum
 Tendit: & illa suo toties cum pectore iuncta
 Indeuitato traiecit pectora telo.
 Icta dedit gemitum: tractoq; à uulnere ferro,
 Candida puniceo perfudit membra cruore:
 Et dixit, potui pœnas tibi Phœbe dedisse:
 Sed peperisse prius: duo nunc moriemur in una.
 Hactenus: & pariter uitam cum sanguine fudit.
 Corpus inane animæ frigus lethale secutum est.
 Pœnitent heu serò pœnæ crudelis amantem:
 Sæq; q; audierit, q; sic exarserit, odit:
 Odit auem: per quam crimen, causamq; dolendi
 Scire coactus erat: necnon arcumq; manumq;
 Odit, cumq; manu, temeraria tela, sagittas:
 Collapsamq; fouet: seraq; ope uincere fata
 Nititur: & medicas exercet inaniter artes.

METAMOR.

Quæ postquam frustra tentata, rogumq; parari
 Vidit, & arsuos supremis ignibus artus:
 Tum uero gemitus (neq; enim cœlestia tingi
 Ora licet lachrymis) alto de corde petitos
 Edidit: haud aliter, quàm cum spectante iuuenca
 Lactentis vituli dextra libratus ab aure
 Tempora discussit claro cana malleus ictu.
 Vt tamen ingratos in pectora fudit odores:
 Et dedit amplexus: iniusta q; iusta peregit:
 Non tulit in cineres labi sua Phœbus eosdem
 Semina: sed natum flammis, uterq; parentis
 Eripuit: geminiq; tulit Chironis in antrum:
 Sperantemq; sibi non falsæ præmia linguae,
 Inter aues albas uetuit consistere coruum.
 26. 10. — Senufer interea diuinæ stirpis alumno
 Lætus erat: mistoq; oneri gaudebat honore.
 Ecce uenit rutilus humeros protecta capillis
 Filia Centauri: quam quondam nymphea Chariclo
 Luminis in rapidi ripis enixa, uocauit
 O cyroën. non hæc artes contenta paternas
 Edidicisse fuit: fatorum arcana canebat.
 Ergo, ubi uaticinos concepit mente furores:
 Incaluitq; deo, quem clausum in pectore habebat:
 Aspiciat infantem: tutoq; salutaris orbi
 Cresce puer dixit: tibi se mortalia sæpe
 Corpora debebunt: animas tibi reddere ademptas
 Fas erit: idq; semel dis indignantibus ausus
 Posse dare hoc iterum flamma prohibebere auita:
 E q; deo corpus fies exangue: deusq;,
 Qui modo corpus eras: & bis tua fata nonabis.

Tu quoq;

Tu quoq;
 Omnia
 Poffe mo
 Sanguine
 Tq; ex a
 Efficent
 R ebat
 P ectorib
 A tq; ite
 P lura lo
 N on fuer
 C ontrax
 I am m
 I am al
 I mpetu
 T oia tamen
 T alia dier
 I mlecta p
 M ox nec uer
 S ed simulac
 E didit h
 T um digni
 P erpetuo cur
 E t tolli sp
 C auda fit
 I n dextra
 E t uox, q
 F lebat, op
 D elphice
 I uffa I con

T u quoq; care pater nunc immortalis: & ævis
 O mnibus ut maneat, nascendi lege creatus,
 P osse mori cupies tum, cum cruciabere diræ
 S anguine serpentis per saucia membra recepto:
 T éq; ex æterno patientem numina mortis
 E fficient: triplicesq; deæ tua fila resoluent.
 R estabat fatis aliquid: suspirat ab imis
 P ectoribus: lachrymæq; genis labuntur abortæ.
 A t q; ita, præuertunt, inquit, mea fata: uetorq;
 P lura loqui: uocisq; meæ præcluditur usus.
 N on fuerant artes tanti: quæ numinis iram
 C ontraxere mihi: mallet nescisse futura.
 I am mihi subduci facies humana uidetur:
 I am cibus herba placet: iam latis currere campis
 I mpetus est: in equam, cognataq; pectora uertor:
 T ota tamen quare? pater est mihi nempe bisformis.
 T alia dicenti pars est extrema querelæ
 I ntellecta parum: confusaq; uerba fuerunt.
 M ox nec uerba quidem, nec equæ sonus ille uidetur,
 S ed simulantis equam: paruóq; in tempore certos
 E didit hinnitus: & brachia mouit in herbas.
 T um digiti cœunt: & quinos alligat ungues
 P erpetuo cornu leuis ungula: crescit & oris,
 E t colli spatium: longæ pars maxima pallæ
 C auda fit: utq; uag; crines per colla iacebant,
 I n dexteras abiere iubas: pariterq; nouata est
 E t uox, & facies: nomen quoq; monstra dederunt.
 F lebat, opemq; tuam frustra Philyreius heros
 D elphice poscebat: nam nec rescindere magni
 I ussa Iouis poteras: nec, si rescindere posses,

Ouid.

d

METAMOR.

Tunc aderat: Elim, Messeniaque arua colebas.
 Illud erat tempus, quo te pastoria pellis
 Texit: onusque fuit baculus sylvestris oliuae,
 Alterius, dispar est septem fistula cannis.
 Dumque amor est curae: dum te tua fistula mulcet:
 Incustoditæ pyllos memorantur in agros
 Processisse boues: uidet has atlantide Maia
 Natus: et arte sua syluis occultat abactas.
 Senserat hoc furtum nemo, nisi natus in illo
 Rure senex: Battum uicina tota uocabat.
 Diuitis hic saltus, herbosaque pascua Nelei,
 Nobiliumque greges custos seruabat equarum.
 Hunc timuit: blandaque manu seduxit: et illi
 Quisquis es hospes, ait, si forte armenta requirer
 Hæc aliquis: uidisse nega: neu gratia facto
 Nulla rependatur: nitidam cape præmia uaccam:
 Et dedit: accepta, uoces has reddidit hospes.
 Tutus eas: lapis iste prius tua furtiva loquetur:
 Et lapidem ostendit. simulat Ioue natus abire:
 Mox redit: et uersa pariter cum uoce figura,
 Rustice uidisti siquas hoc limite, dixit,
 Ire boues: fer opem: furtoque silentia deme.
 Inuncta suo pariter dabitur tibi foemina tauro.
 At senior, postquam est merces geminata: sub illis
 Montibus, inquit, erant (et erant sub montibus illis)
 Risit Atlantiades: et me mihi perfide prodis?
 Me mihi prodis, ait? periuraque pectora uertit
 Indurum silicem: qui nunc quoque dicitur index:
 Inque nihil merito uetus est infama saxo.
 Hinc se sustulerat paribus Caducifer alis:

fab. 12

M unycho
 D effecta
 I illa forte
 V eritæ su
 P ura cora
 I nde reue
 N on agat
 V t uoluer
 D um time
 F lectitur
 S pemque
 S ie super
 I nclinat
 Quanto
 L uaser: et
 T anto uirg
 I bat: eratq
 O bstruunt
 N on seors
 F unda iacit
 E t quos non
 V erit iter
 N ec se dis
 Qua quanq
 P ermulatq
 C ollocat: ut
 V t teres in
 V irga sibi
 P ars secre
 T res habet

M unychiosq; uolans agros, grata mq; Minervæ
 D espectabat humum, cultiq; arbuta lycei.
 I lla forte die castæ de more puellæ
 V erticæ supposito festas in Palladis arces
 P ura coronatis portabant sacra canistris.
 I nde reuertentes deus aspicit ales: iterq;
 N on agit in rectum, sed in orbem curuat eundem.
 V t uolucris uisis rapidissima mulius extis,
 D um timet: & densi circumstant sacra ministri:
 F lectitur in gyrum: nec longius audet abire:
 S pemq; suam motis auidus circumuolat alis.
 S ic super ætæas agilis Cyllenius arces
 I nclinat cursus: & easdem circinat auras.
 Q uanto splendidior, quàm cætera sydera, fulget,
 L uifer: & quanto, quàm lucifer, aurea phœbe:
 T anto uirginibus præstantior omnibus Herse
 I bat: eratq; decus pompæ, comitumq; suarum.
 O bstupuit forma Ioue natus: & æthere pendens,
 N on secus exarsit: quàm cum balearica plumbum
 F unda iacit: uolat illud: & incandescit eundo:
 E t quos non habuit, sub nubibus inuenit ignes.
 V ertit iter: cæloq; petit diuersa relicto:
 N ec se dissimulat: tanta est fiducia formæ.
 Q uæ quanquam iusta est: cura tamen adiunat illam:
 P ermulcetq; comas: chlamydemq; ut pendeat apte,
 C ollocat: ut limbus, totumq; appareat aurum:
 V t teres in dextra, qua somnos duat, & arcet,
 V irgi sit: ut tersis niteant talaria plantis.
 P ars secreta domus eборе & testudine cultos
 T res habuit thalamos: quorū tu Pandrose dextrum,

METAMOR.

A glauros lænum, medium possederat Herse.
 Quæ tenuit lænum, uenientem prima notauit
 Mercurium: nomenq; dei scitarier ausa est,
 Et causam aduētus: cui sic respondit Atlantis,
 Pleionesq; nepos. ego sum, qui iussa per auras
 Verba patris porto: pater est mihi Iuppiter ipse.
 Nec fingam causas: tu tantum fida sorori
 Esse uelis: proliq; meæ matertera dici:
 Herse causa uiæ, faueas, oramus amanti.
 Aspicit hunc oculis isdem, quibus abdita nuper
 Viderat Aglauros flauæ secreta Minervæ.
 Proq; ministerio magni sibi ponderis aurum
 Postulat: interea tectis excedere cogit.
 Vertit ad hanc torui dea bellica luminis orbes:
 Et tanto penitus traxit suspiria motu:
 Vt pariter pectus, positamq; in pectore forti
 Aegida concuteret: subit, hanc arcana profana
 Detexisse manu tum, cum sine matre creatam
 Lemniacæ stirpem contra data fœdera uidit:
 Ingratamq; deo fore iam, ingrathamq; sorori:
 Et ditem sumpto, quod auara poposcerat, auro.
 Protinus inuidiæ nigro squalentia tabo
 Tecta petit. domus est inuis in uallibus huius
 Abdita, sole carens, non ulli peruia uento,
 Tristis, & ignaui plenissima frigoris, & quæ
 Igne uacet semper, caligine semper abundet.
 Huc ubi peruenit bello metuenda uirago:
 Constitit ante domum (neq; enim succedere tectis
 Fas habet) & postes extrema cuspide pulsat.
 Concussæ patuere fores: uidet intus edentem

V ipera
 I mudi
 S argu
 C oppo
 V iqu
 I ngen
 P aller
 M usqu
 P ectu
 R ifus
 N ec fr
 S ed uide
 S mact
 S applic
 T alib
 I nfr
 S ic opus
 F nge
 I lla deam
 M armat
 I nduct
 V mola
 Quacumq;
 E xur
 A fflam
 P ellu
 I ngen
 V ixq;
 S ed po
 I uffa

V ipereds carnes uitiorum alimenta suorum.
 I nuidiam: uisq; oculos auertit: at illa
 S urgit humo pigre: semesarumq; reliquit
 C orpora serpentum: passuq; incedit inerti.
 V tq; deam uidit, formaq; armisq; decoram:
 I ngemuit: uultumq; deæ ad suspiria duxit.
 P allor in ore sedet: macies in corpore toto:
 N usquam recta acies: liuent rubigine dentes:
 P ectora felle uirent: lingua est suffusa ueneno:
 R isus abest: nisi quem uisi mouere dolores:
 N ec fruitur somno, uigilantibus excita curis:
 S ed uidet ingratos, intabescitq; uidendo,
 S uccessus hominum: carpitq; et carpitur una:
 S uppliciumq; suu est. quamuis, tamen, oderat illam,
 T alibus affata est breuiter Tritonia dictis.
 I nfice tabe tua natarum Cecropis unam:
 S ic opus est: Aglauros ea est. haud plura locuta
 F ugit: et impressa tellurem reppulit hasta.
 I lla deam obliquo fugientem lumine cernens,
 M urmura parua dedit: successorumq; Mineruæ
 I ndoluit: baculumq; capit, quem spinea totum
 V incula cingebant: adopertaq; nubibus atris
 Q uacunq; ingreditur, florentia proterit arua:
 E xuritq; herbas: et summa papauera carpit:
 A fflatuq; suo populos, urbesq; domosq;
 P olluit: et tandem tritonida conspiciat arcem
 I ngenijsq; opibusq; et festa pace uirentem:
 V ixq; tenet lachrymas: q; a nil lachrymabile cernit.
 S ed postquam thalamos intrauit Cecropæ natæ:
 I ussa facit: pectusq; manu ferrugine tincta

METAMOR:

T angit: & hāmpis praeordia sentibus implet:
 I nspiratq; nocens uirus: piceumq; per ossa
 D issipat, & medio spargit pulmone uenenam.
 N ēue mali causae spatium per latius errent:
 G ermanam ante oculos, fortunatumq; sororis
 C onugium, pulchraq; deūm sub imagine ponit:
 C unctaq; magna facit. quibus irritata dolore
 C ecropis occulto mordetur: & anxia nocte,
 A nxia luce genit: lentaq; miserrima tabe
 L iquitur, ut glacies incerto saucia sole:
 F elicisq; bonus aliter non uritur Herfes:
 Quā cum spinosis ignis supponitur herbis:
 Quae neq; dant flammās: leniq; tepore cremantur.
 S aepe mori uoluit, ne quicquam tale uideret:
 S aepe uelut crimen rigido narrare parenti
 D eniq; in aduerso uenientem limne sedit
 E xclusura deum: cui blandimenta, precesq;
 V erbaq; iactanti mitissima, desine, dixit:
 H inc ego me non sum nisi te motura repulso.
 S temus ait pacto uelox Cyllenius isto:
 C aelestiq; fores uirga patefecit: at illi
 S urgere conanti partes, quasq; sedendo
 F lectamus, ignaua nequeunt grauitate moueri.
 I lla quidem pugnat recto se attollere trunco:
 S ed genuum iunctura riget: frigusq; per ungues
 L abitur: & pallent amisso sanguine uenae.
 V tq; malum late solet immedicabile cancer
 S erpere: & illas uitiatis addere partes:
 S ic lethalis hyems paulatim in pectora uenit:
 V italesq; uias, & respiramina clausit.

N ec
 V ac
 O rā
 N ec
 H a
 C ep
 L inq
 S enat
 F id
 P ell
 Quā
 S uspi
 H an
 A rme
 D ixi
 L itor
 L adere
 N on be
 M aie
 I lle pat
 I gnob
 I ndu
 M aie
 Quippe
 C alau
 C olla
 C orn
 T act
 N ulla
 P acc

Nec conata loqui est: nec, si conata fuisset,
 Vocis habebat iter: saxum iam colla tenebat:
 Oraque duruerant: signumque exangue sedebat.
 Nec lapis albus erat: sua mens infecerat illam.
lib. 13. Has ubi uerborum poenas, mentisque profanae
 Cepit Atlantiades: dictas à Pallade terras
 Inquit: et ingreditur iactatus aethera pennis.
 Seuoat hunc genitor: nec causam fassus amoris
 Fide minister ait iussorum nate meorum
 Pelle moram: solitoque celer delabere cursu:
 Quaeque tuam matrem tellus à parte sinistra
 Suspicat (indigenae Sidonida nomine dicunt)
 Hanc pete: quodque procul montano gramine pasci
 Armentum regale uides, ad littora uerte.
 Dixit: et expulsi iandudum monte iuueni
 Littora iussa petunt: ubi magni filia regis
 Ludere uirginibus Tyrijs comitata solebat.
 Non bene conueniunt, nec in una sede morantur
 Maestas, et amor. sceptri grauitate relictas
 Ille pater, rectorque deum, cui dextra trisulcis
 Ignibus armata est: qui nutu concitat orbem:
 Induitur faciem tauri: mixtusque iuuenis
 Mugit: et in teneris formosus obambulat herbis.
 Quippe color niuis est: quam nec uestigia duri
 Calcauere pedis: nec soluit aquaticus auster.
 Colla toris extant: armis palearia pendent:
 Cornua parua quidem, sed quae contendere posses
 Facta manu, puraque magis perlucida gemma:
 Nullae in fronte minae: nec formidabile lumen:
 Pacem uultus habet, miratur Agenore nata

METAMOR.

Quod tam formosus, quod praelia nulla minetur.
 Sed quamuis mitem, metuit contingere primo:
 Mox adit: & flores ad candida porrigit ora.
 Gaudet amans: & dum ueniat sperata uoluptas:
 Oscula dat manibus (uix iam, uix cetera differt)
 Et nunc alludit: uiridiq; exultat in herba:
 Nunc latus in fuluis niueum deponit arenis:
 Pualatimq; metu dempto, modo pectora præbet
 Virginea plaudenda manu: modo cornua fertis
 Impedienda nouis: ausa est quoq; regia uirgo,
 Nescia quem premeret, tergo considerare tauri.
 Tum deus a' terra, factoq; a' littore sensim
 Falsa pedum primis uestigia ponit in undis:
 Inde abit ulterius: mediq; per æquora ponti
 Fert prædam: pauet hæc: littusq; ablata relictum
 Respicit: & dextra cornu tenet: altera dorso
 Imposita est: tremulæ sinuantur flamme uestes.

P. OVI. NASO. METAMOR-
 PHOSEON LIB. III.

fabula. i.

Amq; deus posita fallacis imagine
 tauri,
 Se confessus erat: dictæaq; rura te-
 nebat:

Cum pater ignarus raptam perquirere Cadmo
 Imperat: & poenam, si non inuenerit, addit
 Exilium, facto pius, & sceleratus eodem.
 Orbe pererrato (quis enim deprendere posset
 Furti Iouis?) profugus, patriamq; iramq; parentis

V itat
 C onfu
 B es t
 N ullu
 H ac d
 M ania
 V ix be
 I nost
 N ullu
 S ubse
 A utho
 I am
 B es st
 A d car
 A q i
 P raco
 C adu
 F ign
 S acra
 E t per
 S iua
 E t spec
 E ffici
 V berib
 M artu
 I gna
 T res
 Quem
 I nfr
 V rna

V itat Agenorides: Phæbiq; oracula supplex
 C onsulit: & quæ sit tellus habitanda, requirit.
 B os tibi, Phæbus ait, solis occurret in aruis,
 N ullum passa iugum, curuiq; immuni aratri:
 H ac duce carpe uias: & qua requiuerit herba,
 M ænia fac condas: Bœotiaq; illa uocato.
 V ix bene castalio Cadmus descenderat antro:
 I ncustoditam lente uidet ire iuuentam,
 N ullum seruitij signum ceruica gerentem:
 S ubsequitur: pressôq; legit uestigia gressu:
 A uthoremq; uix Phæbum taciturnus adorat.
 I am uada Cephissi, Panopesq; euaserat arua:
 B os stetit: & tollens speciosam cornibus altis
 A d cœlum frontem, mugitibus impulit auras.
 A tq; ita respiciens comites sua terga sequentes
 P rocuauit, teneraq; latus submisit in herba.
 C admus agit grates: peregrinaq; oscula terræ
 F igit: & ignotos montes, agrosq; salutat.
 S acra Ioui factururus erat: iubet ire ministros:
 E t petere e uiuis libandas fontibus undas.
 S ylua uetus stabat nulla uiolata securi:
 E t specus in medio uirgis, ac uimine densus,
 E fficiens humilem lapidum compagibus arcum.
 V beribus fecundus aquis: ubi conditus antro
 M artius anguis erat cristis præsignis, & auro.
 I gne incant oculi: corpus timet omne ueneno:
 T resq; incant lingue: triplici stant ordine dentes:
 Q uem postquam tyria lucum de gente profecti
 I n fausto tetigere gradu: demissaq; in undas
 V rna dedit sonitum: longo caput extulit antro

METAMOR.

Cæruleus serpens: horrendaq; sibila misit.
Effluxere undæ manibus: sanguisq; reliquit
Corpus: & attonitos subitus tremor occupat artus.
Ille uolubilibus squamosos nexibus arbes
Torquet: & immenso saltu sinuatur in arcus:
Ac media plus parte leues erectus in auras,
Despiciat omne nemus: tantoq; est corpore: quanto,
Si totum spectes, geminas qui separat arctos.
Nec mora, Phœnicas, siue illi tela parabant,
Sive fugam: siue ipse timor prohibebat utrunq;
Occupat hos morsu, longis complexibus illos:
Hos necat afflatu, sine ulla hos tabe ueneni.
Fecerat exiguas iam sol altissimus umbras:
Quæ mora sit focus, miratur Agenore natus:
Vestigatq; uiros: tegimen direpta leoni
Pellis erat: telum splendenti lancea ferro,
Et iaculum, teloq; animus præstantior omni.
Vt nemus intrauit: lethataq; corpora uidit:
Victoremq; supra spatiosi corporis hostem,
Tristia sanguinea lambentem uulnera lingua:
Aut ultor uestre fidissima corpora mortis,
Aut comes, inquit, ero: dixit: dextraq; molarem
Sustulit: & magnum magno conamine misit.
Ilius impulsu cum turribus ardua celsis
Mœnia mota forent: serpens sine uulnere mansit:
Loricæq; modo, squamis defensûs, & atræ
Duritia pellis, ualidos cute reppulit ictus.
At non duritia iaculum quoq; uicit eadem:
Quod medio lentæ spinæ curuamine fixum,
Constitit: & totum descendit in ilia ferrum.

I lle de
 v ulcer
 I dūq; nū
 v iā nū
 T am nū
 C ausa r
 S pūia q
 T erraq;
 O re nū
 I pū nū
 C ingat
 I mpete
 F ertur:
 C edit A
 S uſſines
 C uſſide p
 v ulnera
 I amq; nū
 C eperat
 S ed leue
 L aſſaq; co
 C edendo
 D onec A
 v ſq; ſeq
 O bſtit:
 P onder
 P arte
 D um
 v ox ſi
 v nāc:

Ille dolore, ferox caput in sua terga retorfit:
Vulneraq; aspexit: fixumq; hasile momordit.
Idq; ubi ui multa partem labefecit in omnem:
Vix tergo eripuit: ferrum tamen ossibus hæsit.
Tum uero postquam solitas accessit ad iras
Causa recens: plenis tumuerunt guttura uenis:
Spumaq; pestifero circumfluit albida rictus:
Terraq; rassa sonat squamæ: quiq; halitus exit
Ore niger stygio, uitiatus infiat auræ.
Ipse modo immensum spiris facientibus orbem
Cingatur: interdum longa trabe rector astat:
Impete nunc uasto, cæu concitus imbris amnis,
Fertur: & obstantes perturbat pectore syluas.
Cedit Agenorides paulum: spolioq; leonis
Sustinet in cursus: instantiaq; ora retardat
Cuspide prætenta: furit ille: & inania duro
Vulnera dat ferro: figitq; in acumine dentes.
Iamq; uenenifero sanguis manare palato
Cæperat: & uirides aspergine tinxerat herbas:
Sed leue uulnus erat: quia se retrahebat ab ictu:
Læsaq; colla dabat retro: plagamq; sedere
Cedendo arcebat: nec longius ire sinebat.
Donec Agenorides coniectum in guttura ferrum
Vsq; sequens pressit: dum retro quercus eunti
Obstat: & fixa est pariter cum robore cæuix.
Pondere serpentis curuata est arbor: & imæ
Parte flagellari gemit sua robora caudæ.
Dum spatium uictor uicti considerat hostis:
Vox subito audita est: neq; erat cognoscere promptū,
Vnde: sed audita est: Quid Agnore nate peremptum

METAMOR.

S erpentem spectas? et tu spectabere serpens.
 I lle diu pauidus pariter cum mente colorem
 P erdiderat: gelidoq; comæ terrore rigeabant.
 E æ uiri faultrix superas delapsa per auras
 P allas adest: motæq; iubet supponere terræ
 V ipereos dentes, populi incrementa futuri.
 P aret: et, ut presso sulcum patefecit aratro:
 S pargit humi iussos, mortalia semina, dentes.
 I nde (fide maius) glebæ cœpere moueri:
 P rimaq; de sulcis acies apparuit hastæ:
 T egmina mox capitum picto nutantia cono:
 M ox humeri, pectusq; onerataq; brachia telis
 E xistunt: crescitq; seges clypeata uirorum.
 S ic ubi tolluntur festis aulae a theatris:
 S urgere signa solent: primumq; ostendere uultus:
 C ætera paulatim: placidoq; educta tenore
 T ota patent: imoq; pedes in margine ponunt.
 T erritus hoste nouo Cadmus capere arma parabat:
 N e cape de populo, quem terra creauerat, unus
 E xclamat: nec te ciuilibus inferre bellis.
 A tq; ita terrigenis rigido de fratribus unum
 C ominus ense ferit: iaculo cadit eminus ipse.
 H ic quoq; qui letho dederat, non longius illo
 V iuit: et expirat, modo quas acceperat, auras.
 E xemploq; pari furit omnis turba: suoq;
 M arte cadunt subiti per mutua uulnera fratres.
 I amq; breuis uitæ spatium sortita iuuentus
 S anguineam tepido plangebat pectore matrem,
 Q uinq; superstibus: quorum fuit unus Echion.
 I s sua iecit humi monitu Tritonidis arma:

F rater
 H os op
 C um p
 I am f
 E xili
 C ontig
 T ot nat
 H os quo
 E xpect
 A nte ob
 P rima
 C ausa
 A ddit
 A t bene
 N on se
 M on er
 I amq; d
 E t sol ex
 C um i
 P arci
 I na m
 F orme
 C um cro
 P ropo
 D istat
 S istat
 I ussa
 V allis
 N omma
 C uis

Fraternæq; fidem pacis petijt q; dedit q;
Hos operis comites habuit sidonius hospes:
Cum posuit iussam phœbeis sortibus urbem.
Iam stabant Thebæ: poteras iam Cadme uideri
Exiliij felix: socii tibi Marsq; Venusq;
Contigerant: huc adde genus de coniuge tanta,
Tot natos, natusq; Et pignora cara nepotes,
Hos quoq; iam inuenes. Sed scilicet ultima semper
Expectanda dies homini est: diciq; beatus
An te obitum nemo, supremaq; funera debet?
Prima nepos inter res tot tibi Cadme secundas
Causa fuit luctus: alienaq; cornua fronti
Addita: uosq; canes satiati sanguine herili.
At bene si quæras, fortunæ crimen in illo,
Non scelus inuenies: quod enim scelus error habebat?
Mons erat infectus uariarum cæde ferarum:
Iamq; dies medius rerum contraxerat umbras:
Et sol ex æquo meta distabat utraq;
Cum inuenis placido per denia lustra uagantes
Participes operum compellat Hyantius ore.
Lina madent comites, ferrumq; cruore ferarum:
Fortunæq; dies habuit satis: altera lucem
Cum croceis inuicta rotis aurora reducet:
Propositum repetemus opus: nunc phœbus utraq;
Distat idem terra: finditq; uaporibus arua.
Sistite opus præsens: nodosaq; tollite lina.
Iussa uiri faciunt: intermittuntq; laborem.
Vallis erat, piceis, Et acuta densa cupressu,
Nomine Gargaphie, succinctæ sacra Dianæ:
Cuius in extremo est antrum nemorale recessu,

METAMOR.

A rte laboratum nulla: simulauerat artem
 I ngenio natura suo: nam pumice uiuo,
 E t leuibus tofis natuum duxerat arcum.
 F ons sonat à dextra tenui perlucidus unda
 M argine grammeo patulos succinctus hiatus.
 H ic dea sylvarum uenatu fessa solebat
 V irgineos artus liquido persundere rore.
 Q uò postquam subiit: nympharum tradidit uni
 A rmigeræ iaculum, pharetramq; arcusq; retentos.
 A ltera depositæ subiecit brachia pallæ:
 V incla duæ pedibus denunt. nam doctior illis
 I sinenis Crocale sparsos per colla capillos
 C olligit in nodum: quamuis erat ipsa solutis.
 E xcipiunt laticem Nipheq; Hyaleq; Rhanisq;,
 E t Psecas & Phiale: funduntq; capacibus urnis.
 D umq; ibi perluitur solita Titania lympa:
 E æ nepos Cadmi dilata parte laborum
 P er nensus ignotum non certis passibus errans
 P eruenit in lucum: sic illum fata ferebant.
 Q ui simul intrauit rorantia fontibus antra:
 S icut erant, uiso nudæ sua pectora nymphæ
 P ercussere uiro: subitisq; ululatus omne
 I mpleuere nensus: circumsusæq; Dianam
 C orporibus texere suis: tamen altior illis
 I psa dea est: colloq; tenuis supereminet omnes.
 Q ui color infectis aduersi solis ab ictu
 N ubibus esse solet, aut purpureæ auroræ:
 I s fuit in uultu uisæ sine ueste Dianæ.
 Q uæ quanq; comitum turba est stipata suarum:
 I n latus obliquum tamen astitit: oraq; retro

F lex
 Quas
 P erfu
 A ddi
 N unc
 S i pot
 D at
 D at
 C um
 C rura
 A ddi
 E t se
 V t ne
 M e me
 I ngen
 N on su
 Quid fa
 A n late
 D umda
 I chnobi
 G nosius
 I nde r
 P amphi
 N ebrap
 E t pedi
 H ylen
 D eq; l
 P xeme
 E t su
 E t D

F lexit: & ut uellet promptas habuisse sagittas:
 Q uas habuit, sic hausit aquas: uultumq; uirilem
 P erfudit: spargensq; comas ultricibus undis,
 A ddidit hæc cladi præmuntia uerba futura.
 N unc tibi me posito uisam uelamine narres,
 S i poteris narrare, licet: nec plura minata,
 D at sparso capiti uiuacis cornua cerui:
 D at spatium collo: summasq; circumnat aures:
 C um pedibusq; manus, cum longis brachia mutat
 C ruribus: & uelat maculoso uellere corpus.
 A dditus & pauor est: fugit Autonoeius heros:
 E t se tam celerem cursu miratur in ipso.
 V t uero uultus, & cornua uidit in unda:
 M e miserum, dicturus erat: uox nulla secuta est:
 I ngemuit: uox illa fuit: lachrymæq; per ora
 N on sua fluxerunt: mens tantum pristina mansit.
 Q uid faciat? repetat ne domum, & regalia tecta?
 A n lateat syluis? timor hoc, pudor impedit illud.
 D um dubitat: uidere canes: primusq; Melampus,
 I chnobatesq; sagax latratu signa dederunt,
 G nosius Ichnobates, spartana gentæ Melampus.
 I nde ruunt alij rapida uelocius aura,
 P amphagus, & Doræus, & Oribasus, Arcades oēs,
 N ebrophonosq; ualēs, & trux cum Lelape Theron,
 E t pedibus Pterelas, & naribus utilis Agre,
 H ylæusq; ferox nuper percussus ab apro,
 D eq; lupo concepta Nape, pecudesq; secuta
 P æmenis, & natis comitata Harpyia duobus,
 E t substricta gerens sicyonius ilia Ladon,
 E t Dromas, & Canache, stictiq; et Tigris, & Alæ.

METAMOR.

Et niueis Leucon, & uillis Asbolus atris,
Prænalidusq; Macon, & cursu fortis Aëllō,
Et Thous, & Cyprio uelox cum fratre Lyciscā,
Et nigram medio frontem distinctus ab albo
Harpalos, & Melaneus, hirsutaq; corpore Lachne,
Et patre dictæo sed matre laconide nati
Labros, & Agriodos, & acutæ uocis Hylactor,
Quosq; referre mora est: ea turba cupidine prædæ
Per rupes, scopulosq; adituq; carentia saxa,
Quâq; est difficilis, quâq; est uia nulla, sequuntur.
Ille fugit, per quæ fuerat loca sæpe secutus:
Heu famulos fugit ipse suos: clamare libebat,
Actæon ego sum: domnum cognoscite uestrum:
Verba animo desunt. resonat latratibus æther.
Prima Melanchætes in tergo uulnera fecit:
Proxima Theridamas: ore Sitrophus hæsit in armo:
Tardius exierant: sed per compendia montis
Præcipitata uia est. domnum retinentibus illis,
Cætera turba coit: confertq; in corpore dentes.
Iam loca uulneribus desunt: genuit ille: sonumq;
Et si non hominis, quem non tamen edere possit
Ceruus, habet: mæstisq; replet iuga nota querelis:
Et genibus pronis supplex similisq; roganti
Circunfert tacitos, tanquam sua brachia, uultus.
At comites rapidum solitis hortatibus agmen
Ignari instigant: oculisq; Actæona quærunt:
Et uelut absentem certatim Actæona clamant:
Ad nomen caput ille refert: & abesse queruntur:
Nec capere oblata segnem spectacula prædæ.
Vellet abesse quidem: sed adest: uelletq; uidere,

Non

N on
 V ndiq
 D ilac
 N ec, m
 I ra ph
 R amon
 V isa de
 V irgini
 S ola te
 E loqui
 G audet
 I n gen
 C ausa
 E sse Io
 P rofec
 I pta per
 R ite uoc
 S ceptra fi
 E t foror,
 C ontente
 G onapit
 F ert iter
 D e Ioue a
 F allat ea
 A b Ioue
 S urgit a
 L imen
 Quam s
 S ulcatus
 M embra

N on etiam sentire canum fera facta suorum.
 V ndiq; circulant: mersisq; in corpore rostris,
 D ilacerant falsi dominum sub imagine cerui.
 N ec, nisi finita per plurima uulnera uita,
 I ra pharetratae fertur satiata Dianæ.
 R umor in ambiguo est: alijs uiolentior æquo
 V isa dea est: alijs laudant: dignamq; seuera
 V irginitate uocant: pars inuenit utraq; causas.
 S ola Iouis coniux non tam culpet'ne, probet'ne
 E loquitur: quàm clade donus ab Agenore ductæ
 G audet: & a tyria collectum pellice transfert
 I n generis socios odium. subit ecce priori
 C ausa recens: gravidamq; dolet de semine magni
 E sse Iouis Semelen: tum linguam ad iurgia soluit.
 P rofeci quid enim toties per iurgia dixit?
 I psa petenda mihi est: ipsam, si maxima Iuno
 R ite uocor: perdam: si me gemmantia dextra
 S ceptra tenere decet: si sum regina, Iouisq;
 E t soror, & coniux, certe soror: at puto furto est
 C ontenta: & thalami breuis est iniuria nostri.
 C oncipit: id deerat: manifesta q; crimina plena
 F ert utero: & mater, quod uix mihi contigit uni,
 D e Ioue uult fieri: tanta est fiducia formæ.
 F allat eam faxo: nec sim Saturnia, si non
 A b Ioue mersa suo stygias penetrabit ad undas.
 S urgit ab his solio: fuluaq; recondita nube
 L imen adit Semeles: nec nubes ante remouit,
 Q uàm simulauit animum: posuitq; ad tempora canos:
 S ulcauitq; cutem rugis: & curua trementi
 M embra tulit passu: uocem quoq; fecit anilem:

Ouid.

c

METAMOR.

I pſaq; erat Beroë ſemeles epidauria nutrix:
 E rgo ubi captato ſermone, diuq; loquendo
 A d nomen uenēre Iouis: ſuſpirat, & opto,
 I uppiter ut ſit, ait: metuo tamen omnia: multi
 N omine diuorum thalamos inire pudicos.
 N ec tamen eſſe Iouem ſatis eſt: det pignus amoris:
 S i modo uerus is eſt: quantusq; & qualis ab alta
 I unone excipitur: tantus, talisq; rogato
 D et tibi complexus: ſuaq; ante inſignia ſumat.
 T alibus ignaram Iuno Cadmeida dictis
 F ormarat. rogat illa Iouem ſine nomine munus.
 C ui deus elige ait: nullam patiēre repulſam.
 Q uoq; magis credas: ſtygiū quoq; conſcia ſunto
 N umina torrentis: timor, & deus ille deorum eſt.
 L æta malo, nimumq; potens, perituraq; amantis
 O bſequio ſemele, Q ualem Saturnia, dixit,
 T e ſolet amplecti, ueneris cum fœdus initis:
 D a mihi te talem. uoluit deus ora loquentis
 O pprimere: exierat iam uox properata ſub aurās.
 I ngemuit: neq; enim non hæc optaſſe, nec ille
 N on iuraſſe poteſt: ergo mœſtiſſimus altum
 A ethera conſcendit: uultumq; ſequentia traxit
 N ubila. queris nimbos, immiſtaq; fulgura uentis
 A ddidit, & tonitrus, & ineuitabile fulmen.
 Q uā. tamen uſq; poteſt, uires ſibi demere tentat:
 N ec quo centimanum deiecerat igne Typhœa,
 N unc armatur eorum ſeruitutis in illo eſt.
 E ſt aliud leuius fulmen: cui dextra cyclopi
 S æuitiæ, flammæq; minus, minus addidit iræ.
 T ela ſecunda uocant ſuperi. capit illa: donumq;

I ntra
 N on
 I mper
 E ripit
 I nſuit
 F uir
 E ducat
 O culue
 D umq;
 T itaq;
 F orte I
 S epos
 C um I
 Q uam
 I lla ne
 Q uere
 N am d
 C orpora
 D eū; uir
 E gerat
 V idit;
 D ixit, ne
 N unc qu
 F orma
 A rbitr
 D iſta I
 N ec pro
 I udi
 A t pate
 F acta

I ntrat agenoream. corpus mortale tumultus
 N on tulit ætherios: donisq; iugalibus arsit.
 I mperfectus adhuc infans genitricis ab aluo
 E ripitur: patriq; tener (si credere dignum est)
 I nsuitur femori: maternaq; tempora complet.
 F urtim illum primis Ino matertera cunis
 E ducat: inde datum nymphæ niseides antris
 O culuere suis: lactisq; alimenta dedere.
 D umq; ea per terras fatali lege geruntur:
 T uta; bis geniti sunt incunabula Bacchi:
 F orte Iouem memorant diffusum nectare, curas
 S eposuisse graues: uacuaq; agitaſſe remiſſos
 C um Iunone iocos. & maior uestra profecto est,
 Q uam quæ contingit maribus, dixiſſe, uoluptas.
 I lla negat. placuit quæ sit. ſententia docti
 Q uærere Tireſiæ. uenus huic erat utraq; nota.
 N am duo magnorum uiridi cœuntia ſylua
 C orpora ſerpentum baculi uiolauerat icſtu:
 D éq; uiro factus (mirabile) fœmina, ſeptem
 E gerat autumnos: octauo rursus eodem
 V idit: & eſt ueſtræ ſi tanta potentia plagæ
 D ixit, ut authoris ſortem in contraria mutet:
 N unc quoq; uos feriam. percuffis anguibz iſdem,
 F orma prior redijt: genitrixq; uenit imago.
 A rbiter hic igitur ſumptus de lite iocoſa
 D icſta Iouis firmat. grauius Saturnia iuſto,
 N ec pro materia fertur doluiſſe, ſuiq;
 I udicis æterna damnauit lumina nocte.
 A t pater omnipotens (neq; enim licet irrita cuiquam
 F acta dei feiſſe deo) pro lumine adempto

METAMOR.

6. s. 6.

S
I
I
P
C
I
V
I
N
T
F
V
R
N
A
M
M
S
N
A
V
N
C
G
R
F
S
I
D
H
P
I
D
H
P

circē futura dedit: pœnamq; leuauit honore.
lle per Aonias fama celeberrimus urbes
rreprehensa dabat populo responsa petenti.
rima fide uocisq; ratæ tentamina sumpsit
œrula Liriope: quam quondam flumine curuo
mplicuit: clausæq; suis Cephissis in undis
im tulit. enixa est utero pulcherrima pleno
nfantem nymphe, iam tunc qui posset amari:
Narcissumq; uocat: de quo consultus, an esset
Tempora maturæ uisurus longa senectæ,
Fatidicus uates, si se non nouerit, inquit.
Vana diu uisa est uox auguris: exitus illam
Resq; probat, lethiq; genus, nouitasq; furoris.
Nanq; ter ad quinos unum Cephisius annos
Addiderat: poteratq; puer, iuuenisq; uideri.
Multi illum iuuenes, multæ cupiere puellæ:
Sed fuit in tenera tam dura superbia forma:
Nulli illum iuuenes, nullæ tetigere puellæ.
Aspicit hunc trepidos agitantem in retia ceruos
Vocalis nymphe: quæ nec reticere loquenti
Nec prior ipsa loqui didicit resonabilis Echo.
Corpus adhuc Echo, non uox erat: & tamen usum
Garrula non aliū, quàm nunc habet, oris habebat.
Reddere de multis ut uerba nouissima posset:
Fecerat hoc Iuno: quia cum deprendere posset
Sub Ioue sæpe suo nymphas in monte iacentes:
Illa deam longo prudens sermone tenebat:
Dum fugerent nymphæ, postquam Saturnia sensit:
Huius, ait, linguae, qua sum delusa, potestas
Parua tibi dabitur, uocisq; breuissimus usus:

R
I
E
V
Q
N
A
O
E
N
E
F
D
H
V
R
M
P
H
R
S
P
S
E

eq;
ngen
rgo
idite
Quoq;
Non al
Admot
O quot
Et mo
Nec fir
Exped
Forte
Dixera
Hic
Voc
R
Me
P
H
R
E
I
I
A
R
S
P
S
E

R e q; minas firmat. tamen hæc in fine loquendi
I ngemnat uoces: auditaq; uerba reportat.
E rgo ubi Narcissum per deuia rura uagantem
V idit: & incaluit: sequitur uestigia furtim:
Q uoq; magis sequitur, flamma propiore calescit:
N on aliter, quam cum summis circumlita tedis
A dmotas rapiunt uinacia sulfura flammæ.
O quoties uoluit blandis acedere dictis:
E t molles adhibere preces: natura repugnat:
N ec sinit incipiat: sed quod sinit, illa parata est
E xpectare sonos: ad quos sua uerba remittat.
F orte puer comitum seductus ab agmine fido
D ixerat, ecquis adest? & adest responderat Echo:
H ic stupet: utq; aciem partes dimisit in omnes:
V oce ueni magna clamat: uocat illa uocantem.
R efficit: et rursus nullo ueniente, quid, inquit,
M e fugis? & totidem quot dixit uerba recepit.
P erstat: & alternæ deceptus imagine uocis,
H uc coeamus ait. nulliq; libentius unquam
R esponsura sono, coeamus rettulit Echo:
E t uerbis fauet ipsa suis: egressaq; sylua
I bat: ut inijceret sperato brachia collo.
I lle fugit: fugiensq; manus complexibus aufert.
A nte ait, emoriar, quam sit tibi copia nostri.
R ettulit illa nihil: nisi, sit tibi copia nostri.
S preta latet syluis: pudibundaq; frondibus ora
P rotegit: & solis ex illo uiuit in antris.
S ed tamen hæret amor: crescitq; dolore repulsæ:
E t tenuant uigiles corpus miserabile curæ:

METAMOR.

A dducitq; cutem macies: & in aera suæus
 C orporis omnis abit: uox tantū, atq; ossa supersunt.
 V ox manet: ossa ferunt lapidis traxisse figuram.
 I nde latet syluis: nulloq; in monte uidetur:
 O minibus auditur: sonus est: qui uiuit in illa.
 S ichanc, sic alias undis, aut montibus ortas
 L uferat hic nymphas, sic coetus ante uiriles.
 I nde manus aliquis despectus ad æthera tollens,
 S ic amet ipse licet, sic non potiatur amato,
 D ixerat, assensit precibus Rhammusia iustis.
 F ons erat illimis nitidis argenteus undis:
 Q uem neq; pastores, neq; pastæ in monte capellæ
 C ontigerant, aliud' ne pecus: quem nulla uolucris,
 N ec fera turbarat, nec lapsus ab arbore ramus.
 G ramen erat circa, quod proximus humor alebat:
 S yluaq; sole locum passura tepe scere nullo.
 H ic puer, & studio uenandi lassus, & æstu
 P rocubuit, faciemq; loci, fontemq; secutus:
 D umq; sitim sedare cupit: sitis altera creuit:
 D umq; bibit: uisæ correptus imagine formæ
 S pē sine corpore amat: corpus putat esse, qđ umbra ē.
 A stupet ipse sibi: multaq; immotus eodem
 H æret, ut ē pario formatum marmore signum.
 S pectat humi positus geminum sua lumina sydus,
 E t dignos Baccho digitos, & Apolline crines,
 I mpubesq; genas, & eburnea colla, decusq;
 O ris, & in niueo mistum candore ruborem:
 C unctaq; miratur: quibus est mirabilis ipse.
 S e cupit. impudens: & qui probat, ipse probatur:
 D umq; petit, petitur: pariterq; accendit, & ardet.

Irrita fallaci quoties dedit oscula fonti:
 In medijs quoties uisum captantia collum
 Brachia merfit aquis: nec se deprendit in illis.
 Quid uideat, nescit: sed quod uidet, uritur illo:
 Atq; oculos idem, qui decipit, incitat error.
 Credule quid frustra simulachra fugacia captas?
 Quod petis, est nusquam: quod amas, auertere, perdes.
 Ista repercussæ, quam cernis, imaginis umbra est:
 Nil habet ista sui: tecum uenitq; manetq;:
 Tecum discedet: si tu discedere possis.
 Non illum cereris, non illum cura quietis
 Abstrahere inde potest: sed opaca fusus in herba,
 Spectat inexplato mendacem lumine formam:
 Perq; oculos perit ipse suos: paulumq; leuatus
 Ad arcumstantes tendens sua brachia syluas,
 Ecquis Io syluæ crudelius inquit amauit?
 (Scitis enim: et multis latebra opportuna fuistis)
 Ecquem, cum uestre tot agantur secula uitæ:
 Qui sic tabuerit, longo meministis in æuo?
 Et placet, et uideo: sed quod uideoq; placetq;,
 Non tamen inuenio: tantus tenet error amantem.
 Quoque magis doleam: nec nos mare separat ingens,
 Nec uia, nec montes, nec clausis mœnia portis:
 Exigua prohibemur aqua. cupit ipse teneri:
 Nam quoties liquidis porreximus oscula lymphis:
 Hic toties ad me resupino nititur ore.
 Posse putes tangu: minimū est, quod amantibus obstat.
 Quisquis es, huc exi: quid me puer unice fallis?
 Quo ue petitus abis? certe nec forma, nec ætas
 Est mea, quam fugias: et amarūt me quoq; nymphe.

METAMOR.

S pem mihi nescio. quam uultu promittis amico:
 Cumq; ego porrexi tibi brachia: porrigis ultro:
 Cum risi: arrides: lachrymas quoq; sæpe notavi
 Me lachrymante tuas: nutu quoq; signa remittis:
 Et quantum motu formosi suspicor oris,
 Verba refers, aures non peruenientia nostras.
 Iste ego sum: sensi: nec me mea fallit imago:
 Vror amore mei: flammæ moueoq; ferorq;
 Quid faciam? roger, an' ne rogem? quid deinde rogabo?
 Quod cupio, mecum est: inopem me copia fecit.
 O utinam à nostro secedere corpore possem:
 Votum in amante nouū est: uellē, qđ amamus, abesset.
 Iamq; dolor uires adimit: nec tempora uitæ
 Longa meæ superant: primoq; extinguor in æuo.
 Nec mihi mors grauis est posituro morte dolores.
 Hic, qui diligitur, uellem diuturnior esset.
 Nunc duo concordēs anima moriemur in una.
 Dixit: & ad faciem rediit male sanus eandem:
 Et lachrymis turbauit aquas: obscuraq; moto
 Reddita forma lacu est. quam cum uidisset abire:
 Quo' refugis? remane: nec me crudelis amantem
 Desere, clamaui: liceat, quod tangere non est,
 Aspicere: & misero præbere alimenta furori.
 Dumq; dolet: summa uestemq; reduxit ab ora:
 Nudaq; marmoreis percussit pectora palmis:
 Pectora traxerunt tenuem percussa ruborem,
 Non aliter, quàm poma solent: quæ candida parte,
 Parte rubent: aut ut uarijs solet uua racemis
 Ducere purpureum non dum matura colorem.
 Quæ simul aspexit liquefacta rursus in unda:

N on tulit ulterius: sed ut intabescere flauæ
 I gne leui ceræ, matutinæq; pruina
 S ole tepente solent: sic attenuatus amore
 L iquitur: & tecto paulatim carpitur igni.
 E t ueq; iam color est misto candore rubori:
 N ec uigor, & uires, & quæ modo uisa placebant:
 N ec corpus remanet, quondam quod amauerat Echo:
 Quæ tamen ut uidit: quamuis irata, memorq;
 I ndoluit: quotiesq; puer miserabilis heheu
 D ixerat: hæc resonis iterabat uocibus heheu.
 C umq; suos manibus percusserrat ille lacertos:
 H æc quoq; reddebat sonitum plangoris eundem.
 V ltima uox solitam fuit hæc spectantis in undam.
 H en frustra dilecte puer: totidemq; remisit
 V erba locus: dictoq; uale, uale inquit & Echo.
 I lle caput uiridi fessum summisit in herba,
 L umina mors claudit domini mirantia formam.
 T um quoq; se, postquam est inferna sede receptus:
 I n stygia spectabat aqua. planxere sorores
 N aiades: & sectos fratri imposuere capillos:
 P lanxerunt Dryades: plangentibus assonat Echo.
 I amq; rogam, quassasq; faces, pheretrūq; parabant:
 N usquam corpus erat: croceum pro corpore florem
 I nueniunt, folijs medium cingentibus albis.
 7. C ognita res, meritam uatis per acheidas urbes
 A ttulerat famam: nomenq; erat auguris ingens.
 S pernit Echionides tamen hunc ex omnibus unus
 C ontemptor superūm Pentheus: præsagaq; ridet
 V erba senis: tenebrasq; & cladem lucis ademptæ
 O bijcit. ille mouens albertia tempora canis

METAMOR.

Quam felix esses, si tu quoque luminis huius
 Orbis, ait, fieres: nec bacchica sacra uideres.
 Namque dies aderit: quam non procul auguror esse:
 Qua nouus huc ueniet, proles Semeleia, Liber.
 Quem nisi templorum fueris dignatus honore:
 Mille lacer spargere locis: et sanguine syluas
 Fœdabis, matremque tuam, matrisque sorores:
 Eueniet: neque enim dignabere numen honore:
 Meque sub his tenebris nimium uidisse quereris.
 Talia dicentem proturbat Echione natus.
 Dicta fides sequitur: responsaque uatis aguntur.
 Liber adest: festisque fremunt ululatibus agri:
 Turba ruit: mæstæque uiris matresque, nurusque,
 Vulgusque, proceresque ignota ad sacra feruntur.
 Quis furor anguigenæ proles maiortia uestras
 Attonuit mentes? Pentheus ait: ærâ ne tantum
 Acre repulsa ualent? et adunco tibia cornu?
 Et magicæ fraudes: ut quos non bellicus ensis,
 Non tuba terruerit, non strictis agmina telis:
 Fœmineæ uoces, et mota insania uino,
 Obsceni que greges, et inania tympana uincant?
 Vosne senes mirer? qui longi per æquora uecti
 Hac Tyron, ac profugos posuistis sede penates:
 Nunc finitis sine Marte capi. uosne acrior ætas
 O iuuenes, propiorque meæ? quos arma tenere,
 Non thyrsos: galeaque tegi, non fronde, decebat.
 Este precor memores, qua sitis stirpe creati:
 Illiusque animos, qui multos perdidit unus:
 Summe serpentis: pro fontibus ille, lacuque
 Interijt: at uos pro fama uincite uestra.

I lle dedit letho fortes: uos pellite molles:
E t patrium retinete decus, si fata uetabant
S tare diu Thebas: utinam tormenta, uiriq;
M ænia diruerent: ferrumq; ignisq; sonarent.
E ssemus miseri sine crimine: fors q; querenda,
N on celandi foret: lachrymæq; pudore carerent.
A t nunc à puero Thebæ capientur inermi:
Q uem neq; bella inuant, nec tela, nec usus equorum:
S ed madidi myrrha crines, mollesq; coronæ,
P urpuraq; & pictis intextum uestibus aurum.
Q uem quidem ego actutum (modo uos absistite) cogam
A ssumptumq; patrem, commentaq; sacra fateri.
A n satis Acrisio est animi contemnere uanum
N umen? & argolicas uenienti claudere portas?
P enthea terrebit cum totis aduena Thebis?
I te citi (famulis hoc imperat) ite: ducemq;
A ttrahite huc uinctum: iussis mora segnis abesto.
H unc auus, hūc Athamas, hūc cætera turba suoru
C orripiunt dictis: frustra q; inhibere laborant.
A crior admonitu est: irritaturq; retenta,
E t crescit rabies: moderaminaq; ipsa nocebant.
S ic ego torrentem, qua nil obstabat eunti,
L enius, & modico strepitu decurrere uidi:
A t quacunq; trabes, obstructaq; saxa tenebant:
S pumeus, & feruens, & ab obijce sæuior ibat.
E æ cruentati redeunt: & Bacchus ubi esset
Q uærenti domino, Bacchum uidisse negarunt:
H unc dixere tamen comitem, famulumq; sacrorum
C epimus: & tradunt manibus post terga reuinctis
S acra dei quondam tyrrhena gente secutum.

Lib. 8. **A**spicit hunc Penibheus oculis, quos ira tremendos
 Fecerat: & quanquam poenae uix tempora differt:
 Operiture, tuaq; alijs documenta dature
 Morte, ait, ede tuum nomen, nomenq; parentum,
 Et patriam, morisq; noui cur sacra frequentes.
 Ille metu uacuis, nomen mihi, dixit, Acates,
 Patria Maonia est, humili de plebe parentes.
 Non mihi quae duri colerent pater arua iuuenti,
 Lanigerosq; greges, non ulla armenta reliquit:
 Pauper & ipse fuit: linoq; solebat, & hamus
 Decipere, & calamo salienti ducere pisces.
 Ars illi sua census erat: cum traderet artem:
 Accipe quas habeo studij successor, & haeres,
 Dixit, opes: moriensq; mihi nihil ille reliquit,
 Praeter aquas: unum hoc possum appellare paternum.
 Mox ego, ne scopulis haererem semper in iisdem:
 Addidici regimen dextra moderante carinae
 Lectere: & oleniae sydus pluuiiale capellae,
 Taygetenq; Hyadasq; oculis, Arctonq; notavi,
 Ventorumq; domos, & portus puppibus aptos.
 Forte petens Delonchia telluris ad oras
 Applicor: & dextris adducor littora remis:
 Dicoq; leues saltus: udaeque immittor arenae.
 Nunc ubi consumpta est: aurora rubescere primo
 Coeperat: exurgo: laticesq; inferre recentes
 Admoneo: monstroque uiam, quae ducit ad undas.
 Ipse, quid aura mihi tumultu promittat ab alto,
 Prospicio: comitesq; uoco: repetoque carinam.
 Adsumus eni inquit sociorum primus Opheltes:
 Vtq; putat, praedam deserto nactus in agro,

v in
 I lle
 v ix
 N il
 E t
 C orp
 Qui
 H is
 D ict
 O cy
 H oc
 H oc
 V oc
 H oc
 N om
 P erpe
 I nq
 D e nu
 E xilis
 I sm
 R upit
 H a
 I m
 (B acc
 S it
 Quid
 H ne
 P one
 E de
 N ax

Virgineâ puerum ducit per littora formâ.
Ille mero; somnôq; grauis titubare uidetur:
Vixq; sequi: specto cultum, faciemq;, gradumq;:
Nil ibi, quod credi posset mortale, uidebam.
Et sensi: & dixi socijs, quod numen in isto
Corpore sit dubito: sed corpore numen in isto est.
Quisquis es o siueas: nostrisq; laboribus adsis:
His quoq; des ueniam. pro nobis mitte precari
Dictys ait: quo non alius conscendere summas
Ocyor antemnas: prehensôq; rudente relabi.
Hoc Libys, hoc flauus proræ tutela Melanthus,
Hoc probat Alcimedon, & qui requiemq;, modumq;
Vocē dabat remus animorum hortator Epopeus:
Hoc omnes alij: prædæ tam cæca cupido est.
Non tamen hanc sacro uiolari pondere pinum
Perpetiar, dixi: pars hic mihi maxima iuris:
Inq; aditu absisto. furit audacissimus omni
De numero Lycabas: qui thusca pulsus ab urbe,
Exilium dira pœnam pro cæde luebat.
Is mihi, dum resto, iuuenili guttura pugno
Rupit: & excussum misisset in æquora: si non
Hæsissem, quamuis amens, in fune retentus.
Impia turba probat factum. tum deniq; Bacchus
(Bacchus enim fuerat) ueluti clamore solutus
Sit sopor: atq; mero redeant in pectora sensus:
Quid facitis? quis clamor, ait? qua dicite nautæ
Huc ope perueni? quò me deferre paratis?
Pone metum Proreus: & quos contingere portus
Ede uelis, dixit: terra sistere petita.
Naxon ait liber cursus aduertite uestros:

METAMOR.

Illa mihi domus est: uobis erit hospita tellus.
 Per mare fallaces, perq; omnia numina iurant:
 Sic fore: meq; iubent pictæ dare uela carinæ.
 Dextera Naxos erat: dextra mihi linthea danti.
 Quid facis o demens, quis te furor inquit Opheltes?
 Pro se quisq; timet: lænam pete, maxima nutu
 Pars mihi significat: pars, quid uelit, aure susurrat.
 Obstupui: capiatq; alius moderamina, dixi:
 Meq; ministerio scelerisq; artisq; remoui.
 Increpor à cunctis: totumq; immurmurat agmen:
 E quibus Ethalion, te scilicet omnis in uno
 Nostri salus posita est, ait: & subit ipse: meumq;
 Explet opus: Naxoq; petit diuersa relictæ.
 Tum deus illudens, tanquam modo demq; fraudem
 Senserit: e puppi pontum prospectat adunca:
 Et flenti similis, non hæc mihi littora nautæ
 Promissis, ait: non hæc mihi terra rogata est.
 Quo merui poenam facto? quæ gloria uestra est?
 Si puerum iuuenes, si multi fallitis unum?
 Iandudum flebam: lachrymas manus impia nostras
 Ridet: & impellit properantibus æquora remus.
 Per tibi nunc ipsum (neq; enim præsentior illo
 Est deus) adiuro tam me tibi uera referre,
 Quàm ueri maiora fide. stetit æquore puppis
 Haud aliter: quàm si siccum nauale teneret.
 Illi admirantes remorum in uerbere perstant:
 Velaq; deducunt: geminaq; ope currere tentant.
 Impediunt edere remos: nexuq; recuruo
 Serpunt: & grauidis distinguunt uela corymbis.
 Ipse racemi feris frontem circumdatus unis,

P am
 Quem
 P ista
 E xili
 S iue
 C orpo
 I nape
 V erte
 N aris
 A t L
 I n ff
 I am
 A lter
 B rac
 C orpo
 Qualia
 V ndiq;
 E merg
 I nq; ch
 C orpo
 D e mo
 R estab
 C orpo
 C orde
 A cessi
 P rabu
 I nqu
 P rac
 C orpo
 P rohi

P ampineis agitat uelatam frondibus hastam.
Quem circa tigres, simulachraq; inania lyncum,
P ictarumq; iacent fera corpora pantherarum.
E xiliere uiri: siue hoc insania fecit,
S iue timor: primusq; Medon nigrescere pinnis,
C orporeq; & presso spinæ curuamine flecti
I napit huic Mycæbas in quæ miracula dixit
V erteris? & lati rictus, & panda loquenti,
N aris erat: squamamq; cutis durata trahabat.
A t Libys, obstantes, dum uult obuertere remos:
I n spatium resiliue manus breue uidit: & illas
I am non esse manus: iam pinnas posse uocari.
A lter ad intortos cupiens dare brachia funes,
B rachia non habuit: truncq; repandus in undas
C orpore desiluit: salcata nouissima cauda est:
Qualia dimidiæ sinuatur cornua lunæ.
V ndiq; dant saltus: multaq; aspergine rorant:
E merguntq; iterum: redeuntq; sub æquora rursus:
I nq; chori ludunt speciem: lasciuiaq; iactant.
C orpora: & acceptum patulis mare naribus efflant.
D e modo uiginti (tot enim ratis illa ferebat)
R estabam solus, pauidus, gelidusq; trementi
C orpore: uixq; animum firmat deus, excite dicens
C orde metum: Diamq; tene delatus in illam,
A ccessi sacris: baccheaq; sacra frequento.
P ræbuimus longis Pentheus ambagibus aures
I nquit: ut ira mora uires absumere posset.
P ræcipitem famuli rapite hunc: cruciataq; duris
C orpora tormentis stygiæ demittite morti.
P rotinus abstractus, solidis tyrrhenus Acætes

METAMOR.

C lauditur in tectis: & dum crudelia iussu
I nstrumenta necis, ferrumq; ignesq; parantur:
S ponte sua patuisse fores, lapsasq; lacertis
S ponte sua fama est, nullo solvente catenas:
P erstat Echionides: nec iam iubet ire: sed ipse
V adit, ubi electus facienda ad sacra Cithæron
C antibus, & clara bacchantum uoce sonabat.
V t fremit acer equus, cum bellicus ære canoro
S igna dedit tubicem: pugnaq; assumit amorem.
P enthea sic ictus longis ululatus æther
M ouit: & audito clamore recanduit ira.
M onte fere medio est, argentibus ultima syluis,
P urus ab arboribus spectabilis, undiq; campus.
H ic oculis illum cernentem sacra profanis
P rima uidet, prima est insano concita cursu,
P rima suum misse uiolauit Penthea thyrsos
M ater: & o geminæ clamauit adeste sorores:
I lle aper, in nostris errat qui maximus agris:
I lle mihi feriendus aper, ruit omnis in unum
T urba fures: cunctæ coeunt: trepidumq; sequuntur,
I am trepidū, iam uerba minus uiolenta loquentem,
I am se damnantem, iam se peccasse fatentem.
S aucius ille tamen fer opem matertera dixit
A utonoë: moueant animos Actæonis umbræ.
I lla quis Actæon, nescit: dextramq; precantis
A bstulit: Inoo lacerata est altera raptu.
N on habet infelix, quæ matri brachia tendat:
T runca sed ostendens deiectis uulnera membris,
A spice mater ait, uisis ululauit Agave:
C ollaq; iactauit: crinemq; per aëra mouit:

Auulsumq;

A uulsumq; caput digitis complexa cruentis
 C lamat, Io comites opus hoc uictoria nostra est.
 N on citius frondes autumnū frigore tactas,
 I amq; male hærentes alta rapit arbore uentus:
 Quā sunt membra uiri manibus direpta nefandis.
 T alibus exemplis monitæ noua sacra frequentant,
 T huraq; dant, sanctasq; colunt Ismenides aras.

P. OVI. NASO. METAMOR-
PHOSEON LIB. IIII.

fab. 1. 2. 3.

T non Alcithoë Mineias orgia censet
 Accipienda dei: sed adhuc temeraria
 Bacchum

Progeniē negat esse Iouis: sociasq; sorores

I mpietatis habet. festum celebrare sacerdos
 I mmunesq; operum famulas, dominasq; suorum,
 P ectora pelle tegi, crinales soluere uittas,
 S erta comis, manibus frondentes sumere thyrsos,
 I usserat: & seuam læsi fore numinis iram,
 V aticinatus erat. parent matresq; nurusq;
 T elasq; calathosq; infectaq; pensa reponunt:
 T huraq; dant: Bacchūq; uocant, Bromiūq; Lyæūq;
 I gnigenamq; satumq; iterum, solumq; bimatrem.
 A dditur his Nyseusq; indetonsusq; Thyoneus,
 E t cum Lenæo genialis consitor uinæ,
 N ycteliusq; Eleleusq; parens, & Iacchus, & Euan:
 E t quæ præterea per graias plurima gentes
 N omnia liber habes. tibi enim incōsumpta inuicta est:
 T u puer æternus, tu formosissimus alto

Ouid.

f

METAMOR.

C onspiceris coelo: tibi, cum sine cornibus aſtas,
 V irgineum caput eſt: oriens tibi uictus, ad uſq;
 D ecolor extremo qua cingitur India Gange.
 P enthea tu uenerande, bipenniſerumq; Lycargum
 S acrilegos maſtas: tyrrenaq; muttis in æquor
 C orpora: tu bijugum pictis inſigna frenis
 C olla premis lyncum: bacchæ, ſatyriq; ſequuntur,
 Quiq; ſenex ferula titubantes ebrius artus
 S uſinet: & pando non fortiter hæret aſello.
 Quacunq; ingrederis, clamor iuuenilis, & una
 F æmineæ uoces, impulſaq; tympana palms,
 C oncavaq; æra ſonant, longoq; foramine buxus.
 P lacatus, mutisq; rogant Iſmenides adſis:
 I uſſaq; ſacra colunt. ſolæ Minicides intus
 I ntempeſtiua turbantes feſta minerva,
 A ut ducunt lanas: aut ſtamina pollice uerſant:
 A ut hærent telæ: ſamulaſq; laboribus urgent.
 E quibus una leui deducens pollice filum,
 D um ceſſant aliæ, commentaq; ſacra frequentant:
 N os quoq; quas Pallas melior dea detinet, inquit,
 V tile opus manuum uario ſermone leuemus:
 P erq; uices aliquid, quod tempora longa uideri
 N on ſinat: in medium uacuas referamus ad aures.
 D iſta probant, primamq; iubent narrare ſorores.
 I lla quid è multis referat (nam plurima norat)
 C ogitat: & dubia eſt de te Babylonia narret
 D iræ: quam uerſa ſquamis uelantibus artus
 S tagna Palæſtini credunt coluiſſe figura.
 A n magis ut ſumptis illius filia pennis,
 E xtremos altis in turribus egerit annos.

Nais an ut cætu, nimumq; potentibus herbis
 Venterit in tactos iuuenilia corpora pisces:
 Donec idem passa est. an quæ poma alba ferebat,
 Vt nunc nigra ferat contactu sanguinis arbor.
 Hæc placet: hæc quoniam vulgaris fabula non est:
 Talibus orsa modis, lana sua fila sequente.
 Liba. Pylamus & Thisbe, iuuenum pulcherrimus alter,
 Altera, quas oriens habuit, prælata puellis,
 Contiguas habuere domos: ubi dicitur altam
 Costilibus muris cinxisse Semiramis urbem.
 Notitiam, primosq; gradus uicina fecit:
 Tempore creuit amor. tedæ quoq; iure coissent:
 Sed uetere patres: quod non potuere uetare.
 Ex æquo captis ardebant mentibus ambo.
 Conscius omnis abest: nutu, signisq; loquuntur:
 Quoque magis tegitur, testus magis æstuat ignis.
 Fissus erat tenui rima, quam duxerat olim,
 Cum fieret, paries domui communis utriq;
 Idutium nulli per sæcula longa notatum,
 (Quid non sentit amor?) primi uidistis amantes:
 Et uocis fecistis iter: tutæq; per illud
 Murmure blanditiæ minimo transire solebant.
 Sæpe ubi consisterant hinc Thisbe, Pylamus illinc:
 Inq; uices fuerat captatus anhelitus oris:
 Imide, dicebant, paries quid amantibus obstas?
 Quantum erat ut sineres toto nos torpore iungi?
 Aut hoc si nimum est: uel ad oscula danda pateres?
 Nec sumus ingrati: tibi nos debere fatemur:
 Quod datus est uerbis ad amicus transitus aures.
 Talia diuersa nequicquam sede locuti

METAMOR.

S ub noctem dixere uale: partiq; dedere
 O scula quisq; suæ non peruenientia contra.
 P ostera nocturnos aurora remouerat ignes:
 S olq; pruinosas radijs siccauerat herbas:
 A d solitum coïere locum: tum murmure paruo
 M ulta prius questi statuunt, ut nocte silenti
 F. allere custodes, foribusq; excedere tentent.
 C umq; domo exierint, urbis quoq; tecta relinquunt:
 N e ue sit errandum lato spatiantibus aruo,
 C onueniant ad busta Nini: lateantq; sub umbra
 A rboris. arbor ibi niueis uberrima pomis
 A rdua morus erat, gelido contermina fonti.
 P acta placent: & lux tarde discedere uisa.
 P ræcipitatur aquis: & aquis nox exit ab iisdem.
 C allida per tenebras uersato cardine Thisbe
 E greditur: fallitq; suos: adopertaq; uultum
 P eruenit ad tumultum: dictaq; sub arbore sedit.
 A udacem faciebat amor. uenit ecce recenti
 C æde leæna bouum spumantes oblita rictus,
 D epositura sitim uicini fontis in unda.
 Q uam procul ad lunæ radios babylonia Thisbe
 V idit: & oscurum timido pede fugit in antrum:
 D umq; fugit, tergo uelamina lapsa reliquit.
 V t lea sæua sitim multa compefcuit unda:
 D um redit in syluas, inuentos forte sine ipsa
 O re cruentato tennes laniauit amictus.
 S erius egressus uestigia uidit in alto
 P uluere certa feræ, totoq; expalluit ore
 P yramus. ut uero. uestem quoq; sanguine tinctam
 R epperit: una duos, inquit, nox perdet amantes:

Eⁿ quibus illa fuit longa dignissima uita:
N^ostra nocens anima est: ego te miserranda peremi:
Iⁿ loca plena metus qui iussi nocte uenires:
N^{ec} prior huc ueni. nostrum diuellite corpus,
E^t scelerata fero consume uiscera morsu
O^{ui}cunq; sub hac habitatis rupe leones.
S^{ed} timidi est optare necem. uelamina Thisbes
T^{ollit}: & ad pacta secum fert arboris umbram.
V^tq; dedit notæ lachrymas, dedit oscula uesti:
A^{ci}pe nunc, inquit, nostri quoq; sanguinis haustus.
Q^{uo}q; erat accinctus, demisit in ilia ferrum:
N^{ec} mora, feruenti moriens è uulnere traxit:
E^t iacuit resupinus humo. cruor emicat alte
N^{on} aliter, quàm cum uitiato fistula plumbo
S^{anditur}: & tenui stridente foramine, longas
Eⁱaculatur aquas: atq; ictibus aera rumpit.
A^{rborei} foetus aspergine cedis, in atram
V^{ertuntur} faciem: madefactaq; sanguine radix
P^{urpureo} tingit pendentia mora colore.
E^{cce} metu non dum posito, ne fallat amantem,
I^{lla} redit: iuuenemq; oculis, animoq; requirit:
Q^{uanta}q; uitarit narrare pericula gestit.
V^tq; locum, & uisam cognoscit in arbore formam:
S^{ic} facit incertam pomi color: hæret an hæc sit.
D^{um} dubitat, tremebunda uidet pulsare cruentum
M^{embra} solum: retroq; pedem tulit: oraq; buxo
P^{allidiora} gerens, exhorruit æquoris instar:
Q^{uod} fremut, exigua cum summum stringitur aura.
S^{ed} postquam remorata, suos cognouit amores:
P^{er}cutit indignos claro plangore lacertos:

METAMOR.

Et laniata comas, amplexaq; corpus amatum,
Vulnera suppleuit lachrymis: fletumq; cruori
Miscuit: & gelidis in uultibus oscula figens,
Pyræ, clamauit, quis te mihi casus ademit?
Pyræ responde: tua te carissima Thisbe
Nominat: exaudi: uultusq; attolle iacentes.
Ad nomen Thisbes oculos iam morte grauatos
Pyræus erexit: uisaq; recondidit illa.
Quæ postquam uestemq; suam cognouit: & ense
Vidit ebur uacuum: tua te manus, inquit, amorq;
Perdidit infelix: est & mihi fortis in unum
Hæc manus: est & amor: dabit hic in uulnera uires.
Persequar extinctum: lethiq; miserrima dicar
Causa, comesq; tui: quiq; à me morte reuelli
Heu sola poteras: poteris nec morte reuelli.
His tamen amborum uerbis estote rogati
Omultum miseri, meus illiusq; parentes:
Vt quos certus amor, quos hora nouissima iunxit:
Componi tumulto non inuideatis eodem.
At tu quæ ramis arbor miserabile corpus
Nunc tegis unius: mox est tectura duorum:
Signa tene cadis: pullosq; & luctibus aptos
Semper habe fœtus, gemini monumenta cruoris.
Dixit, & aptato pectus mucrone sub imum
Incubuit ferro: quod adhuc à cæde tepebat.
Vota tamen tetigere deos: tetigere parentes:
Nam color in pomo est, ubi permaturuit, ater:
Quodq; rogis superest, una requiescit in urna.
Desierat: medixm'q; fuit breue tempus: & orsa est
Dicere Leuconoe, nocem temere sorores.

626.5 Hunc quoque, sydereâ qui temperat omnia luce,
 Cœpit amor solem. Solis referemus amores.
 Primus adulterium veneris cum Marte putatur
 Hic uidisse deus: uidet hic deus omnia primus.
 Indoluit factu: Iunonigenæq; marito
 Furta tori, furtiq; locum monstrauit: at illi
 Et mens, et quod opus fabrilis dextra tenebat,
 Excidit: extemplo graciles ex ære cithenas,
 Retiaq; et laqueos, quæ lumina fallere possent,
 Elimat: non illud opus tenuissima uincant
 Stamina: non summo quæ pendet aranea tigno.
 Vtq; leues tactus, momentaq; parua sequantur,
 Efficit: et lecto circumdata collocat apte.
 Ut uenere torum coniux, et adulter in unum:
 Arte uiri, uinctisq; noua ratione paratis,
 In medijs ambo deprensi amplexibus hærent.
 Lemnius extemplo ualuas patefecit eburnas:
 Admisitq; deos. illi iacere ligati
 Turpiter: atq; aliquis de diis non tristibus, optat
 Sic fieri turpis. superi risere: diuq;
 Hæc fuit in toto notissima fabula cœlo.
 Exigit indicij memorem Cythereia pœnam:
 Inq; uices illum, tectos qui læsit amores:
 Lædit amore pari. quid nunc Hyperione nate
 Forma, colorq; tibi, radiataq; lumina profunt?
 Nempe, tuis omnes qui terras ignibus uris:
 Vreris igne nouo: quiq; omnia cernere debes:
 Leucothoen spectas: et uirgine figis in una,
 Quos mundo debes, oculos. modo surgis eoo
 Temperius cœlo: modo serius incidis undis.

METAMOR.

Spectandiq; mora brumales porrigis horas.
 Deficis interdum: uitiumq; in lumina mentis
 Transit: & obscurus mortalia pectora terres.
 Nec tibi, quod lunæ terris propioris imago
 Obstitit, palles: facit hunc amor iste colorem.
 Diligis hanc unam: nec te Clymenēq; Rhodōq;
 Nec tenet ææ genitrix pulcherrima Circes,
 Quæq; tuos Clytie quamuis despecta petebat
 Concubitus: ipsoq; illo graue vulnus habebat
 Tempore. Leucothoe multarum obliuia fecit:
 Gentis odoriferæ quam formosissima partu
 Edidit Eurynome: sed postquam filia creuit:
 Quam mater cunctas, tam matrem filia uicit.
 Rexit achæmenias urbes pater Orchamus: usq;
 Septimus à prisco numeratur origine Belo.
 Axæ sub hesperio sunt pascua solis equorum:
 Ambrosiam pro gramine habent. ea fessa diurnis
 Membra ministerijs nutrit: reparatq; labori.
 Dumq; ibi quadrupedes cœlestia pabula carpunt:
 Noxq; uicem peragit: thalamos deus intrat amatos
 Versus in Eurynomes faciem genitricis: & inter
 Bis sex Leucothoen famulas ad lumina cernit,
 Leuia uersato ducente stamina fuso.
 Ergo ubi, cœu mater, caræ dedit oscula natæ:
 Res, ait, arcana est: famulæ discite: né ue
 Ripite arbitrium matri secreta loquendi.
 Paruerant: thalamoq; deus sine teste relictus,
 Ille ego sum, dixit, qui longum metior annum:
 Omnia qui uideo: per quem uidet omnia tellus:
 Mundi oculus: mihi, crede, places. pauet illa: metuq;

Et colus, & fusi digitis cedere remissis.
 Ipse timor decuit: nec longius ille moratus,
 In ueram redijt speciem, solitumq; nitorem.
 At uirgo, quamuis inopino territa uisu,
 Vincta nitore dei, posita uim passa querela est.
 Inuidit Clytie: neq; enim moderatus in illa
 Solis amor fuerat: stimulataq; pellicis ira,
 Vulgat adulterium: diffamatumq; parenti
 Indicat. ille ferox, immansuetusq; precantem,
 Tendentemq; manus ad lumina solis, & ille
 Vinctum tulit inuitæ, dicentem, defodit alta
 Crudus humo: tumulumq; super grauis addit arenæ.
 Dissipat hunc radijs Hyperione natus: iterq;
 Dat tibi: quo possis defossos promere uultus.
 Nec tu iam poteras enectum pondere terræ
 Tollere nymphea caput: corpusq; exangue iacebas.
 Nil illo fertur uolucrum moderator equorum
 Post phaethonteos uidisse dolentius ignes.
 Ille quidem gelidos radiorum uiribus artus,
 Si queat, in uinum tentat reuocare calorem:
 Sed quoniam tantis fatum conatibus obstat:
 Nectare odorato sparsit corpusq; locumq;
 Multaq; præquestus, tanges tamen æthera, dixit.
 Protinus imbutum cœlesti nectare corpus
 Delicuit: terramq; suo madefecit odore.
 Virgaq; per glebas sensim radicibus actis
 Thurea surrexit: tumulumq; cacumine rupit.
 At Clytæn, quamuis amor excusare dolorem,
 Indiciūq; dolor poterat non amplius author
 Lucis adit: uenerisq; modum sibi fecit in illa.

METAMOR.

T abuit ex illo dementer amoribus usa
 N ympharum impatiens: & sub Ioue nocte, dieq;
 S edit humo nuda, nudis incompta capillis.
 P erq; nouem luces expers undæq; cibiq;
 R ore mero, lachrymisq; suis ieiunia pauit:
 N ec se mouit humo: tantum spectabat euntis
 O ra dei: nultusq; suos flectebat ad illum.
 M embra ferunt hæsisse solo. partemq; coloris
 L uridus exangues pallor conuertit in herbas:
 E st in parte rubor: uiolæq; simillimus ora
 F los tegit. illa suum, quamuis radice tenetur:
 V ertitur ad solem: mutataq; seruat amorem.
 26. 7. D ixerat: & factum mirabile ceperat aures.
 P ars fieri potuisse negant: pars omnia ueros
 P osse deos memorant: sed non est Bacchus in illis.
 P oscitur Alcithoe postquam siluere sorores:
 Quæ radio stantis percurrrens stamina telæ,
 V ulgatos taceo, dixit, pastoris amores
 D aphnidis Idæi: quem Nymphe pellicis ira
 C ontulit in saxum: tantus dolor urit amantes.
 26. 8. N ec loquar, ut quondam naturæ iure nouato
 A mbiguus fuerit modo uir, modo foemina, Scython.
 26. 9. T e quoq; nunc Adamas, quondam fidissime paruo
 C elme Ioui, largoq; sotos Curetas ab imbri,
 26. 10. E t Crocon in paruos uersum cum smulace flores,
 P rætereo: dulciq; animos nouitate tenebo.
 26. 11. V nde sit infamis: quare male fortibus undis
 S almacis eneruet, tactosq; remolliat artus:
 D iscite. causa latet: uis est notissima fontis.
 M ercurio puerum diua Cythereide natum

Naiades idæis enutriuere sub antris.
 Cuius erat facies, in qua materq; paterq;
 Cognosci possent: nomen quoq; traxit ab illis.
 Istria cum primum fecit quinquennia: montes
 Deseruit patrios: Idaq; altrice relicta,
 Ignotis errare locis, ignota uidere
 Lumina gaudebat, studio minuente laborem.
 Ille etiam Lycias urbes, Lyciæq; propinquos
 Caras adit. uidet hic stagnum lucentis ad inum
 Vsq; solum lymphæ. non illic canna palustris,
 Nec steriles uluæ, nec acuta cuspide iunci:
 Perspicuus liquor est: stagni tamen ultima uiuq;
 Cespite cinguntur, semperq; uirentibus herbis.
 Nympha colit, sed nec uenatibus apta, nec arcus
 Flectere quæ soleat, nec quæ contendere cursu:
 Solaq; Naiadum celeri non nota Diana.
 Sæpe suas illi, fama est, dixisse sorores,
 Salmaci uel iaculum, uel pictas sume pharetras:
 Et tua cum duris uenatibus otia misce.
 Nec iaculum sumit, nec pictas illa pharetras:
 Nec sua cum duris uenatibus otia misce.
 Sed modo fonte suo formosos perluit artus:
 Sæpe cytoriaco deducit pectine crines:
 Et quid se deceat, spectatas consulit undas.
 Nunc perlucens circumdata corpus amictu,
 Mollibus aut folijs, aut mellibus incubat herbis.
 Sæpe legit flores: et tunc quoq; forte legebat:
 Cum puerum uidit: uisumq; optauit habere.
 Nec tamen ante adiit, et si properabat adire:
 Quam se composuit: quam circumspectus amictus:

METAMOR.

E t finxit vultum: & meruit formosa uideri.
 T unc sic orsa loqui, puer o dignissime credi
 E sse deus, seu tu deus es, potes esse Cupido:
 S iue es mortalis: qui te genuere, beati.
 E t mater felix, & fortunata profecto,
 S iqua tibi soror est, & quæ dedit ubera nutrix.
 S ed longe cunctis, longeq; beatior illa,
 S iqua tibi sponsa est: siquam dignabere teda.
 H æc tibi siue aliqua est: mea sit furtiva uoluptas:
 S eu nulla est: ego sim: thalamumq; ineamus eundem.
 N ais ab his tacuit: pueri rubor ora notauit.
 N escit quid sit amor: sed & erubuisse decebat.
 H ic color apricæ pendentibus arbore pomis,
 A ut ebori tincto est, aut sub candore rubenti,
 C um frustra resonant æra auxiliaria, Lunæ.
 P oscenti nymphæ sine fine sororia saltem
 O scula, iamq; manus ad eburnea colla ferenti,
 D esinis, aut fugio, tecumq; ait ista relinquo.
 S almacis extinuit: locaq; hæc tibi libera trado
 H ospes, ait: simulatq; gradu discedere uerso,
 T um quoq; respiciens: fruticumq; recondita sylua
 D elituit: flexumq; genu summum sit. at ille
 S alicet ut uacuis, & inobservatus, in herbis
 H uc it, & hinc illuc: & in alludentibus undis
 S umma pedum; taloq; tenuis uestigia tingit.
 N ec mora, temperie blandarum captus aquarum,
 M ollia de tenero uelamina corpore ponit.
 T um uero obstupuit: nudæq; cupidine formæ
 S almacis exarsit: flagrant quoq; lumina nymphæ
 N on aliter, quàm cum puro nitidissimus orbe

O ff
 V in
 I am
 I lle
 D est
 I n la
 S ign
 V ian
 V este
 P ug
 S ubi
 E t
 D ex
 I m
 S ubi
 A lla
 V t ue
 V ian
 C ont
 P er
 D en
 S ian
 N on
 N ulla
 V ol
 C orp
 V na
 C re
 S ic
 N ec

O pposita speculi referitur imagine Phæbus.
Vixq; moram patitur: uix iam sua gaudia differt:
Iam cupit amplecti: iam se male continet amens.
Ille cæcis uelox applauso corpore palmis
Desilit in latices: alternaq; brachia ducens,
In liquidis translucet aquis: ut eburnea siquæ
Signa tegat claro, uel candida lilia, nitro.
Vicinus, & meus est, exclamat Nais: & omni
Veste procul iacta, medijs immittitur undis:
Pugnantemq; tenet: luctantiaq; oscula carpit:
Subiecitq; manus: inuitaq; pectora tangit:
Et nunc hac iuueni, nunc circumfunditur illac.
Deniq; nitentem contra, elabiq; uolentem
Implicat: ut serpens, quam regia sustinet ales:
Sublimemq; rapit: pendens caput illa, pedesq;
Alligat: & cauda spatiantes implicat alas.
Vt ne solent edere longos intexere truncos:
Vtq; sub æquoribus deprensam polypus hostem
Continet, ex omni demissis parte flagellis.
Perstat Atlantiades: sperataq; gaudia nymphæ
Denegat. illa premit: demissaq; corpore toto
Sicut inhærebat, pugnes licet improbe, dixit:
Non tamen effugies: ita dii iubeatis: & istum
Nulla dies à me, nec me diducat ab isto.
Vota suos habuere deos: nam musta duorum
Corpora iunguntur: faciesq; inducitur illis
Vna: uelut siquis conducat cortice ramos,
Crescendo iungi, pariterq;adolescere cernit.
Sic ubi complexu coierunt membra tenaci:
Nec duo sunt: sed forma duplex: nec femina dici,

METAMOR.

Nec puer ut possit: neutrumq; & utrunq; uidetur.
 Ergo ubi se liquidas, quò uir descenderat, undas
 S ennumarem fecisse uidet: mollitaq; in illis
 M embra: manus tendens, sed iam non uoce uirili,
 H ermaphroditus ait, Nato date munera uestro
 E t pater, & genitrix, amborum nomen habenti:
 Quisquis in hos fontes uir uenerit, exeat inde
 S emuir: & tactis subito mollescat in undis.
 M otus uterq; parens, nati rata uerba bi formis
 F ecit: & incerto fontem medicamine tinxit.
 fab. 12. F inis erat dictis: & adhuc minei a proles
 V rget opus: spernitq; deum: festumq; profanat.
 T ympana cum subito non apparentia raucis
 O bstrepere sonis: & adunco tibia cornu,
 T innulaq; æra sonant: & olent myrrhæq; crocûq;
 R esq; fide maior, cœpere uirescere telæ:
 I nq; ederae faciem pendens frondescere uestis:
 P ars abit in uites: & quæ modo fila fuerunt,
 P almitæ mutantur: de stamine pampinus exit:
 P urpura fulgorem pictis accomodat unis.
 I amq; dies exactus erat: tempusq; subibat,
 Quod tu nec tenebras, nec posses dicere lucem:
 S ed cum luce tamen dubiæ confinia noctis.
 T ecta repente quati: pinguesq; ardere uidentur
 L ampades: & rutilis collucens ignibus ædes:
 F alsaq; sæuarum simulachra ululare ferarum.
 F umida iandudum latitant per tecta sorores:
 D iuersæq; locis ignes, ac lumina uitant:
 D umq; petunt tenebras: paruos membrana per artus
 P orrigitur: tenuesq; includunt brachia pennæ.

Nec qua perdiderint ueterem ratione figuram,
 Scire sinunt tenebrae. non illas pluma leuauit:
 Sustinuere tamen se perlucetibus alis.
 Conataeque loqui, minimam pro corpore uocem
 Emittunt: peraguntque leui stridore querelas:
 Tectaque, non syluas celebrant: lucemque perosa,
 Nocte uolant: seroque tenent à uespere nomen.
 Tum uero totis Bacchi memorabile Thebis
 Numen erat: magnasque noui matertera uires
 Narrat ubique dei: de totisque sororibus expers
 Vna doloris erat, nisi quem fecere sorores.
 Aspiciat hanc natis, thalamoque Athamantis habentem
 Sublimes animos, et alumni numine Iuno.
 Non tulit: et secum, Potuit de pellice natus
 Vertere mæonios, pelagoque immergere nautas:
 Et laceranda suæ nati dare uiscera matri:
 Et triplices operire nouis mineidas alis:
 Nil poterit Iuno, nisi inultos flere dolores?
 Idque mihi satis est? hæc una potentia nostra est?
 Ipse docet quid agam. fas est et ab hoste doceri.
 Quidque furor ualeat, Penthea cæde satisque,
 Ac super ostendit. cur non stimuletur? eatque
 Per cognata suis exempla sororibus Ino?
 Est uia declinæ funesta nubila taxo:
 Ducit ad infernas per muta silentia sedes:
 Styx nebulas exhalat iners: umbræque recentes
 Descendunt illac, simulachraque sancta sepulchris.
 Pallor, hyemsque tenent late loca senta: nouique,
 Qua sit iter, manes, stygiam quod ducat ad urbem,
 Ignorant: ubi sit nigri fera regia Ditis.

METAMOR.

M ille capax aditus, & apertas undiq; portas
V rbs habet: utq; fretum de tota flumina terra,
S ic omnes animas locus accipit ille: nec ulli
E xiguus populo est: turbam'ue accedere sentit.
E rrant exangues sine corpore, & ossibus umbræ:
P arsq; forum celebrant: pars imi tecta tyranni:
P ars aliquas artes antiquæ imitamina uitæ
E xercent: aliam partem sua pœna coercet.
S ustinet ire illuc cœlesti sede relictâ
 (Tantum odijs, iræq; dabat) Saturnia Iuno.
Q uo' simul intrauit: sacroq; à corpore pressum
I ngemuit limen: tria Cerberus extulit ora:
E t tres latratus simul edidit. illa sorores
N octe uocat genitas, graue & implacabile numen.
C arceris ante fores clausas adamante sedebant:
D éq; suis atros pectebant crinibus angues.
Q uam simul agnorunt inter caliginis umbras,
S urrexere deæ. sedes scelerata uocatur.
V iscera præbebat Tityus lanianda: nouemq;
I ugeribus distractus erat. tibi Tantale nullæ
D eprenduntur aquæ: quæq; immnet, effugit arbor.
A ut petis, aut urges ruiturum Sisyphæ saxum.
V oluitur Ixion: & se sequiturq; fugitq;.
M oliriq; suis lethum patruelibus ausæ
A ssidue repetunt, quas perdant, Belides undas.
Q uos omnes facie postquam Saturnia torua
V idit, & ante omnes Ixiona: rursus ab illo
S isyphon aspiciens, cur hic è fratribus, inquit,
P erpetuas patitur pœnas? Athamanta superbum
R egra diues habet? qui me cum coniuge semper
spreuit?

S preuit? & exponit causas odiq; uiaq;
 Quidq; uelit, quod uellet, erat, ne regia Cadmi
 S taret: & in facinus traherent Athamanta furores.
 I mperium, promissa, preces confundit in unum:
 S ollicitatq; deas. sic hæc Iunone locuta,
 T isiphone canos, ut erat turbata, capillos
 M ouit: & obstantes reiecit ab ore colubros:
 A tq; ita, non longis opus est ambagibus, inquit:
 F acta puta, quæcunq; iubes: inamabile regnum
 D efere: teq; refer cœli melioris ad auras.
 L æta redit Iuno: quam cœlum intrare parantem
 R oratis lustrauit aquis Thaumantias Iris.
 N ec mora, Tisiphone madefactam sanguine sumit
 I mportuna facem: fluidoq; cruore rubentem
 I nduitur pallam: tortoq; incingitur angue:
 E grediturq; domo. luctus comitatur euntem,
 E t pauor, & terror trepidoq; insania uultu.
 L imne constiterat: postes tremuisse feruntur
 A eolij: pallorq; fores infecit acernas:
 S olq; locum fugit. monstris exterrita coniux:
 T erritus est Athamas: tectoq; exire parabant.
 O bstitit infelix, aditumq; obsedit Erinnyis:
 N exaq; uipereis distendens brachia nodis
 C æsariem excussit: motæ sonnere colubræ.
 P ars q; iacent humeris: pars circum pectora lapsæ
 S ibila dant: saniemq; uomunt: linguisq; coruscant.
 I nde duos medijs abruptit crinibus angues:
 P estiferaq; manus raptos immisit. at illi
 I noosq; sinus, Athamanteosq; pererrant:
 I nspirantq; graues animas: nec uulnera membris

Ouid.

g

METAMOR.

Vlla ferunt: mens est, quæ diros sentiat ictus.
 Attulerat secum liquidi quoq; monstra ueneni,
 Oris cerberei spumas, & uirus echidnæ,
 Erroresq; uagos, cæcæq; obliuia mentis,
 Et scelus, & lachrymas, rabiëq; & cædis amorem,
 Omnia trita simul: quæ sanguine mista recenti
 Coxerat ære cauo uiridi uersata cicuta.
 Dumq; pauent illi: uertit furiale uenenum
 Pectus in amborum: præcordiaq; intima mouit.
 Tum face iactata per eundem sæpius orbem,
 Consequitur motus uelociter ignibus ignes.
 Sic uictrix, iussiq; potens, ad inania magni
 Regna redit. Ditis: sumptumq; reingitur anguem.
 Protinus Aeolides media furibundus in aula
 Clamat, Io comites his retia tendite syluis:
 Hic modo cum gemina uisa est mihi prole læna:
 Vtq; feræ, sequitur uestigia coniugis amens:
 Deq; sinu matris ridentem, & parua Learchum
 Brachia tendentem rapit: & bis, terq; per auras
 More rotat fundæ: rigidôq; infantia saxo
 Discutit ora ferox. tum deniq; concita mater,
 Seu dolor hoc fecit, seu sparsi causa ueneni,
 Exululat: passisq; fugit male sana capillis:
 Têq; ferens paruum nudis Melicerta lacertis,
 Euohe Bacche sonat. Bacchi sub nomine Iuno
 Risit: & hos usus præstet tibi dixit alumnus.
 Imminet æquoribus scopulus: pars ima cauatur
 Fœluctibus: & tectas defendit ab imbribus undas:
 Summa riget: frontemq; in apertum porrigit æquor.
 Occupat hunc (uires insania fecerat) Ino:

S e q; super pontum nullo tardata timore
 M ittit, onusq; suum: percussa recanduit unda.
 A t Venus immeritæ neptis miserata labores,
 S ic patruo blandita suo est, o' numen aquarum,
 P roxima cui cælo cæssit Neptune potestas:
 M agna quidem posco: sed tu miserere meorum,
 I actari quos cernis in Ionio immenso:
 E t dis adde tuis. aliqua & mihi gratia ponto est.
 S i tamen in medio quondam concreta profundo
 S puma fui: grauiumq; manet mihi nomen ab illa.
 A nnuuit oranti Neptunus: & abstulit illis
 Q uod mortale fuit: maiestatemq; uerendam
 I mposuit: nomenq; simul, faciemq; nouauit:
 L eucotheaq; deum cum matre Palæmona dixit.
 Lib. 14 S idoniæ comites quantum ualuerunt secutæ,
 S igna pedum primo uidere nouissima saxo:
 N ec dubium de morte ratæ, Cadmeida palmis
 D eplanxere domum, scissis cum ueste capillis.
 V t q; parum iustæ, nimiumq; in pellice sæuæ
 I nuidiam fecere deæ. conuitia Iuno
 N on tulit: & faciam uos ipsas maxima dixit
 S æuitæ monimenta meæ. res dicta secuta est.
 N am quæ præcipue fuerat pia, persequar inquit
 I n freta reginam: saltumq; datura, moueri
 H aud usquam potuit: scopuloq; affixa cohæsit.
 A ltera, dum solito tentat plangore ferire
 P ectora: tentatos sensit riguisse lacertos.
 I lla manus ut forte tetenderat in maris undas:
 S axea facta manus in easdem porrigit undas.
 H uius, ut arreptum laniabat uerticæ crinem:

METAMOR.

D uratos subito digitos in crine uideres.
 Quo quæq; in gestu deprensa est: hæsit in illo.
 P ars uolucres factæ: quæ nunc quoq; gurgite in illo
 A equora distringunt summus Minæides alis.
 26. 15 - N escit Agenorides natam, paruumq; nepotem
 A equoris esse deos: luctu, serîeq; malorum
 V ictus, & ostentis, quæ plurima uiderat, exit
 C onditor urbe sua, tanquam fortuna locorum,
 N on sua se premeret: longisq; erroribus actus,
 C ontigit Illyricos profuga cum coniuge fines.
 I amq; malis, annisq; graues, dum prima retractant
 F ata domus: releguntq; suos sermone labores.
 N um sacer ille mea traiectus cuspide serpens
 C adinus ait fuerat, tum cum Sidone profectus
 V ipereos sparsi per humum noua semina dentes?
 Quem si cura deum tam certa uindicat ira:
 I pse precor serpens in longam porrigar aluum.
 D ixit: & ut serpens in longam tenditur aluum:
 D uratæq; cuti squamas increfcere sentit:
 N igraq; cœruleis uariari corpora guttis:
 I n pectusq; cecidit pronus: commissaq; in unum
 P aulatim tereti tenuantur acumine crura.
 B rachia iam restant: quæ restant brachia tendit:
 E t lachrymis per adhuc humana fluentibus ora,
 A ccede o coniux, accede miserrima dixit:
 D umq; aliquid superest de me, me tange: manumq;
 A cipe, dum manus est: dum nō totū occupat anguis.
 I lle quidem mult plura loqui: sed lingua repente
 I n partes est fissa duas: nec uerba uolenti
 S ufficiunt: quotiesq; aliquos parat edere questus:

Sibilat hanc illi uocem natura reliquit.
 Nuda manu feriens exclamat pectora coniux,
 Cadme mane: teq; infelix his exue monstis.
 Cadme qd hoc? ubi pes? ubi sunt humeriq; manusq;
 Et color, & facies: & dum loquor, omnia? cur non
 Me quoq; caelestes in eundem uertitis anguem?
 Dixerat: ille suae lambebat coniugis ora:
 Inq; sinus caros, ueluti cognosceret, ibat:
 Et dabat amplexus: assuetaq; colla petebat.
 Quisquis adest (aderant comites) terretur: at illa
 Lubrica permulcet cristati colla draconis:
 Et subito duo sunt: iunctoq; uolumine serpunt:
 Donec in apppositi nemoris subiere latebras.
 Nunc quoq; nec fugiunt hominē: nec uulnere laedunt:
 Quidq; prius fuerint, placidi meminere dracones.
 Sed tamen ambobus uersae solatia formae
 Magna nepos dederat: quem debellata colebat
 India: quem positis celebrabat Achaia templis.
 Solus Abantiades ab origine cretus eadem
 Acrisius superest: qui moenibus arceat urbis
 Argolica: contraq; deum ferat arma: genusq;
 Non putet esse deum (neq; enim Iouis esse putabat)
 Perseā: quem pluuio Danae conceperat auro.
 Mox tamen Acrisium (tanta est praesentia ueri)
 Tam uiolasse deum, quam non agnosce nepotem,
 Pœnitet. impositus iam caelo est alter: at alter
 Viperei referens spoliū memorabile monstri
 Aera carpebat tenerum stridentibus alis.
 Cumq; super Libycas uictor penderet arenas:
 Gorgonei capitis guttae cecidere cruentae.

METAMOR.

26. 17. Quas humus exceptas uarios animauit in angues:
 Vnde frequens illa est, infestaq; terra colubris.
 I nde per immensum uentis discordibus actus
 N unc huc, nunc illuc exemplo nabis aquosæ
 F ertur: & ex alto seductas æquore longe
 D espectat terras: totumq; superuolat orbem.
 T er gelidas Arctos, ter Cancri brachia uidit:
 S æpe sub occasus, sæpe est delatus in ortus.
 I amq; cadente die ueritus se credere nocti
 C onstitit hesperio regis Atlantis in orbe:
 E xiguamq; petit requiem: dum lucifer ignes
 E uocet auroræ: cursus aurora diurnos.
 H ic hominum cunctis ingenti corpore præstans
 I apetionides Atlas fuit: ultima tellus
 R ege sub hoc, & pontus erat, qui solis anhelis
 A equora subdit equis, & fessos excipit axes.
 M ille greges illi, totidemq; armenta per herbas
 E rrabant: & humum uicinia nulla premebat.
 A rboreæ frondes auro radiante nitentes
 E x auro ramos, ex auro poma tegebant.
 H ospes ait Perseus illi, seu gloria tangit
 T e generis magni: generis mihi Iuppiter author:
 S iue es mirator rerum: mirabere nostras.
 H ospitium, requiemq; peto. memor ille uetustæ
 S ortis erat. Themis hanc dederat Parnasia sortem.
 T empus Atla ueniet: tua quo spoliabitur auro
 A rbor: & hunc prædæ titulū Ioue natus habebit.
 I d metuens, solidis pomaria clauserat Atlas
 M ontibus: & uasto dederat seruanda draconi:
 A rcebatq; suis externos finibus omnes.

H uic quoq; uade procul, ne longe gloria rerum,
 Quas mentiris, ait, longe tibi Iuppiter absit.
 V imq; minis addit: manibusq; expellere tentat
 C unctantem, & placidis miscentem fortia dictis.
 V iribus inferior, quis enim par esset Atlantis
 V iribus? at quoniam parui tibi gratia nostra est:
 A cipe munus ait: laeva q; à parte Medusæ
 I pse retrouersus squalentia protulit ora.
 Q uantus erat, mons factus Atlas: nā barba, comæq;
 I n syluas abeunt: iuga sunt humeriq; manusq;
 Q uod caput ante fuit, summo est in monte cacumen:
 O ssa lapis fiunt. tum partes altus in omnes
 C reuit in immensum (sic Di statuistis) & omne
 C um tot syderibus cælum requieuit in illo.
 Lib. 18 C lauserat Hippotades æterno carcere uentos:
 A dmonitorq; operum cælo clarissimus alto
 L uifer ortus erat: pennis ligat ille resumptis
 P arte ab utraq; pedes: teloq; accingitur unco:
 E t liquidum motis talaribus æra findit.
 G entibus innumeris circumq; infraq; relictis
 A ethiopum populos, Cepheidq; conspiciat arua.
 I llic immeritam maternæ pendere linguae
 A ndromedam pœnas iniustus iusserat Hammon.
 Q uam simul ad duras religatam brachia cantes
 V idit Abantiades: nisi quod leuis aura capillos
 M ouerat: & tepido manabant lumina fletu:
 M armoreum ratus esset opus. trahit inscius ignes:
 E t stupet: & uisæ correptus imagine formæ
 P ene suas quaterere est oblitus in ære pennas.
 V t stent: o dixit non istis digna catenis,

METAMOR.

Sed quibus inter se cupidi iunguntur amantes,
 Pande requirenti nomen, terræq; tuumq;
 Et cur uincla geras. primo silet illa: nec audet
 Appellare uirum uirgo: manibusq; modestos
 Celasset uultus, si non religata fuisset.
 Humana, quod potuit, lachrymis impleuit obortis.
 Sæpius instanti, sua ne delicta fateri
 Nolle uideretur: nomen terræq; suumq;
 Quantaq; maternæ fuerit fiducia formæ,
 Indicat: & non dum memoratis omnibus unda
 Insonnit: ueniensq; immenso bellua ponto
 Imminet: & latum sub pectore possidet æquor.
 Conclamat uirgo: genitor lugubris, & una
 Mater adest: ambo miseri: sed iustus illa.
 Nec secum auxilium, sed dignos tempore fletus,
 P langoremq; ferunt: uinctoq; in corpore adhærent:
 Cum sichospes ait, Lachrymarum longa manere
 Tempora uos poterūt: ad opẽ breuis hora ferenda est.
 Hanc ego si peterem Perseus Ioue natus, & illa,
 Quam clausam impleuit facundo Iuppiter auro,
 Gorgonis anguicomæ Perseus superator, & alis
 Aetherias ausus iactatis ire per auras:
 Præferret cunctis certe gener: addere tantis
 Dotibus & meritum (fauēant modo munera) tento.
 Ut mea sit seruata mea uirtute, paciscor.
 Accipiunt legem (quis enim dubitaret?) & orant:
 Promittuntq; super regnum dotule parentes.
 Ecce, uelut nauis præfixo concita rostro
 Sulcat aquas, iuuenum sudantibus acta lacertis:
 Sic fera dimotis impulsu pectoris undis

T antum aberat scopulis: quantum balearica torto
 F unda potest plumbo mediū transmuttere coeli:
 C um subito iuuenis pedibus tellure repulsa
 A rduus in nubes abiit. ut in æquore summo
 V mbra uiri uisa est: uisam fera scuit in umbram.
 V tq; Iouis præpes uacuo cum uidit in aruo
 P rabentem phæbo liuentia terga draconem,
 O cupat aduersum: neu sana retorqueat ora,
 S quamigeris auidos figit ceruicibus unguēs:
 S ic celeri missus præceps per inane uolatu
 T erga feræ pressit; dextroq; frementis in armo
 I nachides ferrum curuo tenus abdidit hamo.
 V ulnere læsa graui modo se sublimis in auras
 A ttollit: modo subdit aquis: modo more ferocis
 V ersat apri: quem turba canum circūsona terret.
 I lle auidos morsus uelocibus effugit alis:
 Q uāq; patent, nunc terga caui super obsita conchis,
 N unc laterum costas, nunc quatenissima cauda
 D esinit in piscem, falcato uulnerat ense.
 B ellua puniceo mistos cum sanguine fluctus
 O re uomit: maduere graues aspergine pennæ:
 N ec bibulis ultra Perseus talaribus ausus
 C redere, conspexit scopulum: qui uertice summo
 S tantibus extat aquis: operitur ab æquore moto.
 N ixus eo, rupisq; tenens iugū prima sinistra,
 T er quater exegit repetita per ilia ferrum.
 L ittora cum plausu clamor, superasq; deorum
 I mpleuere domos. gaudent, generumq; salutant:
 A uxiliumq; domus, seruatoremq; fatentur
 C assiope, Cepheusq; pater: resoluta athenis

METAMOR.

I ncedit uirgo pretiumq; & causa laboris.
 I pse manus hausta uictrices abluuit unda:
 A nguiferumq; caput dura ne laedat arena:
 M ollit humum folijs: natusq; sub æquore uirgas.
 S ternit: & imponit Phorcynidos ora Medusæ.
 V irga recens, bibulaq; etiam nunc uina medulla
 V im rapuit monstri: tactuq; induruit huius:
 P ercepitq; nouum ramus, & fronde rigorem.
 A t pelagi nymphae factum mirabile tentant
 P luribus in uirgis: & idem contingere gaudent.
 S eminaq; ex illis ut erant iactata per undas:
 N unc quoq; coralijs eadem natura remansit,
 D uritiem tacto capiant ut ab aere: quodq;
 V imen in æquore erat, fiat super æquora saxum.
 D is tribus ille focos totidem de cespite ponit:
 L æuum Mercurio, dextrum tibi bellica uirgo,
 A ra Iouis media est. mactatur uasa Mineruæ,
 A lipedi uitalus, taurus tibi summe deorum.
 P rotinus Andromeden, & tanti præmia facti
 I ndotata rapit. tēdas Hymenæus, Amorq;
 P racipiunt: largis satiantur odoribus ignes:
 S ertaq; dependent tectis: & ubiq; lyræq;
 T ibiaq; & cantus animi felicia læti
 A rgumenta sonant: reſeratis aurea ualujs
 A tria tota patent: pulchroq; instructa parata
 C epheni proceres ineunt conuiuia regis.
 P ostquam epulis functi generosi munere Bacchi
 D iffundere animos. cultusq; genusq; locorum
 Q uærit Abantiades: quærenti protinus illi
 N arrat Buthides moresq; habitusq; uirorum.

Quæ simul edocuit: nunc o fortissime dixit
 Fare precor Perseu quanta uirtute, quibusq;
 Artibus abstuleris crinita draconibus ora.
 Narrat Agenorides gelido sub Atlante iacentem
 Esse locum, solidæ tutum munimine molis:
 Cuius in introitu geminas habitasse sorores
 Phorcydas unius partitas luminis usum.
 Id se solerti furtim, dum traditur, astu
 Supposita cepisse manu: perq; abdita longe
 Deuiq; & syluis horrentia saxa fragosis
 Orgoneas tetigisse domos: passimq; per agros
 Perq; uias uidisse hominum simulachra, ferarumq;
 In silicem ex ipsis uisa conuersa Medusa.
 Se tamen horrendæ clypei, quod læna gerebat,
 Aere percussio formam aspexisse Medusæ.
 Dumq; grauis somnus colubrasq; ipsamq; tenebat:
 Eripuisse caput collo: pennisq; fugacem
 Pegasus, & fratrem matris de sanguine natos.
 Addidit & longi non falsa pericula cursus:
 Quæ freta, quas terras sub se uidisset ab alto:
 Et quæ iactatis tetigisset sydera pennis.
 Ante expectatum tacuit. tamen excipit unus
 Ex numero procerum quærens, cur sola sororum
 Gesserit alternis immistos crinibus anques.
 Hospes ait, quoniam scitaris digna relatu:
 Accipe quæ sit causam. clarissima forma,
 Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum
 Illa: nec in tota conspector ulla capillis
 Pars fuit: inueni, qui se uidisse referrent.
 Hanc pelagi rector templo uitasse Minervæ

METAMOR.

Dicitur auersa est: & castos egide uultus
Nata Iouis textit: ne ue hoc impune fuisset:
Gorgoneum crinem turpes mutauit in hydros.
Nunc quoq; ut attonitos formidine terreat hostes:
Pectore in aduerso, quos fecit, sustinet angues.

P. OVIDII NASO. METAMOR.

LIBER V.

Fabula . 1.

Vm̃q; ea Cephenum medio Danaeus
heros

Agmune commemorat: fremitu regalia
turbae

Atria complentur: nec coniugalia festa
Qui canat, est clamor: sed qui fera munit arma.
Inq; repentinis conuiuia uersa tumultus
Assimulare freto possis: quod saena quietum
Ventorum rabies motis exasperat undis.
Primus in his Phineus belli temerarius author
Fraxineam quatiens eratæ cuspidis hastam:
En ait, en adsum præceptæ coniugis ultor.
Nec mihi te pennæ, nec falsum uersus in aurum
Iuppiter eripiet. conanti mittere Cepheus
Quid facis exclamat? quæ te germane furem
Mens agit in facinus? meritis ne hæc gratia tantis
Redditur? hac uitam seruatae dote rependis?
Quam tibi non Perseus, uerum si quæris, ademit:
Sed graue Nereidû nomen: sed corniger Hæmon:
Sed quæ uisceribus ueniebat bellua ponti
Exaturanda meis. illo tibi tempore rapta est:

Quo
E
S
E
I
P
E
N
F
N
I
A
C
Q
V
E
P
I
F
Q
C
T
T
C
E
H
B
D
E
C

Quo peritura fuit. nisi si crudelis id ipsum
 Exigis, ut pereat: luctuq; leuabere nostro.
 Scilicet haud satis est, q te spectante reuincta est:
 Et nullam q opem patruus, sponsus'ue tulisti:
 Insuper à quoquam q sit seruata, dolebis?
 Præmaq; eripies? quæ si tibi magna uidentur:
 Ex illis scopulis, ubi erant affixa, petisses.
 Nunc sine, qui petijt, per quæ hæc non orba senectus,
 Ferre, quod & meritis, & uoce est pactus: eumq;
 Non tibi, sed certæ prælatum intellige morti.
 Ille nihil contra: sed & hunc, & Persea uultu
 A lterno spectans, petat hunc, ignorat, an illum.
 Cunctatusq; breui, contortam uiribus hastam,
 Quantas ira dabat, nequicquam in Persea misit.
 Ut stetit illa toro: stratis tum deniq; Perseus
 Exiit: teloq; ferox inimici remisso
 Pectora rupisset: nisi post altaria Phineus
 Iisset: & indignum scelerato profuit ara:
 Fronte tamen Rhæti non irrita cuspis adhæsit.
 Qui postquam cecidit: ferrumq; ex osse reuulsum est:
 Calcitrat, & positas aspergit sanguine mensas.
 Tum uero indomitas ardescit uulgus in iras:
 Tellaq; coniiciunt: & sunt qui Cephea dicant
 Cum genero debere mori. sed limine tecti
 Exierat Cepheus testatus iusq; fidemq;
 Hospitijq; deos, ea se prohibente moueri.
 Belliæ Pallas adest: & protegit ægide fratrem:
 Datq; animos. erat indus Atys, quæ flumine Gange
 Edita Limniacæ uitreis peperisse sub undis
 Creditur: egregius forma: quam diu te cultu

METAMOR.

Augebat bis adhuc octonis integer annis
 Indutus tyriam chlamydem: quam limbus obibat
 Aureus: ornabant aurata monilia collum:
 Et madidos myrrha curuum crinale capillos.
 Ille quidem iaculo quamuis distantia misse
 Fingere doctus erat. sed tendere doctior arcus.
 Tum quoque lenta manu flectentem cornua Perseus
 Stipite, qui media positus fumabat in ara,
 Perculit: et fractis confudit in ossibus ora.
 Hunc tibi foedatos iactantem in sanguine uultus
 Assyrius uidit Lycabas iunctissimus illi
 Et comes, et ueri non dissimulatur amoris:
 Postquam exhalantem sub acerbo uulnere uitam
 Deplorauit Atyn: quos ille tetenderat arcus,
 Arripit: et mecum tibi sint certamina dixit:
 Nec longum pueri fato latabere: quo plus
 Inuidiae, quam laudis habes. haec omnia nondum
 Dixerat: emicuit neruo penetrabile telum:
 Vitatumque, tamen sinuosa ueste pependit.
 Vertit in hunc harpen spectatam caede Medusae
 Acris iades: adigitque in pectus. at ille
 Iam moriens oculis sub nocte natantibus atra
 Circumspexit Atyn: seque acclinauit ad illum:
 Et tulit ad manes iunctae solatia mortis.
 Ecce Syenites genitus Methione Phorbas,
 Et libys Amphimedon auidi committere pugnam,
 Sanguine, quo late tellus madefacta tepebat:
 Conciderant lapsi. surgentibus obstitit ensis
 Alterius costis, iugulo Phorbantis, adactus.
 At non Actoriden Eritum, cui lata bipennis

T elon
 E at
 I ngen
 I nst
 E t
 I n
 C au
 I n
 S t
 N ec
 I n
 E x
 I lle
 Q u
 Q u
 I am
 S an
 T um
 E n
 H y
 E m
 Q u
 P u
 H u
 D en
 A t
 E di
 H in
 I n
 P h

T elum erat, admoto Perseus petit ense: sed altis
E xtantem signis, multa q; in pondere massæ,
I ngentem manibus tollit cratera duabus:
I nstigit q; uiro. rutilum uomit ille cruorem:
E t resupinus humum moribundo uertice pulsat.
I nde semiramio Polydæmona sanguine cretum,
C aucasum q; Abaram, sperchioniden q; Lycetum,
I ntonsum q; comas Elycen, Phlegian q; Clytū q;
S ternit: & extructos morientem calcat acervos.
N ec Phineus ausus concurrere communis hosti:
I ntorquet iaculum: quod detulit error in Idam
E xpertem frustra belli, & neutra arma secutum.
I lle tuens oculis immitem Phinea toruis,
Q uādoquidem in partes ait abstrahor: accipe Phineu,
Q uem fecisti hostem: pensa q; hoc ulnere ulnus.
I am q; remissurus tractum de ulnere telum,
S anguine defectos cecidit collapsus in artus.
T um quoq; Cephenum post regem primus Odites
E nse iacet Clymeni: Protenora percutit Hypseus,
H ypsæa Lyncides. fuit & grandæuis in illis
E mathion æqui cultor, timidus q; deorum:
Q ui quoniam prohibent anni bellare, loquendo
P ugnat: & incessit: scelerata q; deuouet arma.
H uic Cromus amplexo tremulis altaria palmis
D ecutit ense caput: quod protinus incidit aræ:
A t q; ibi semmanimis uerba execrantia lingua
E didit: & medios animam expirauit in ignes.
H inc gemini fratres, Broteas q;, & cæstibus Hammon
I nuieti, uinci si possent cæstibus enses:
P hine a cecidere manu: Cereris q; sacerdos

METAMOR.

A mphycus albenti uelatus tempora uitta.
 T u quoq; Iāpetide non hos adhibendus ad usus,
 S ed qui pacis opus citharam cum uoce moueres:
 I ussus eras celebrare dapes, festumq; canendo.
 Q uem procul astantem, plectrumq; imbellem tenentem
 P ettalus irridens stygijs cane cetera dixit
 M anibus: & lauo mucronem tempore fixit.
 C oncidit, & digitis morientibus ille retentat
 Fila lyrae: casuq; fuit miserabile carmen.
 N ec sinit hunc impune ferox cecidisse Lycormas:
 R aptaq; de dextro robusta repagula poste
 O ssibus illisit mediae ceruicis. at ille
 P rocubuit terrae mactati more iuuenti.
 D emere tentabat leui quoq; robora postis
 C inypheus Pelates: tentanti dextera fixa est
 C uspide marmaridae Coriti: lignoq; cohaesit.
 H erenti latus hausit Abas: nec corruit ille:
 S ed retinente manu moriens ē poste pependit.
 S ternitur & Melaneus perseia castra secutus,
 E t Nasamoniaci Dorilas ditissimus agri,
 D iues agri Dorilas: quo non possederat alter
 L atius: aut totidem tollebat farris acervos.
 H uius in obliquo missum stetit inguine ferrum:
 (L ethifer ille locus) quem postquam uulneris author
 S ingultantem animam, & uersantem lumina uidit,
 B actreus Alcioneus: hoc, quod premis, inquit, habeto
 D e tot agris terrae corpusq; exangue reliquit.
 T orquet in hunc hastam calido de uulnere raptam
 V ltor Abantiades: media quae nare recepta
 C eruice exacta est: in partesq; eminet ambas.

Dumq;

D um
 M atre
 N am
 F raxi
 O cidi
 M atre
 A ethio
 T unc
 A ym
 P lus
 O ppi
 A gne
 H ac
 C um
 S ed
 P olito
 S angui
 C irca
 P him
 P rater
 A ppli
 T uq;
 S i
 C huius
 T igris
 E xmul
 N est
 S ic
 M alphe
 C onten

D umq; manu in fortuna iuuat, Clytiumq; Claninq;
 M atre satos una diuerso vulnere fudit.
 N am Clytij per utrumq; graui librata lacerto
 F raxinus acta femur: iaculū Clanis ore momordit.
 O ccidit & Celadon mendesius: occidit Astreus
 M atre palestina, dubio genitore creatus.
 A ethionq; sagix quondam uentura uidere,
 T unc aue deceptus falsa, regisq; Thoastes
 A rmiger, & caeso genitore infans Agyrtes.
 P lus tamen exausto superest: nanq; omnibus unum
 O pprimere est animus: coniurata undiq; pugnant
 A gmuna pro causa meritum impugnant, fidemq;
 H ac pro parte socer frustra pius, & noua coniux
 C um genitrice fauent: ululatuq; atria complent.
 S ed sonus armorum superat, gemitusq; cadentum:
 P ollutosq; simul multo Bellona penates
 S anguine perfundit: renouataq; praelia miscet.
 C ircumeunt unum Phineus, & mille secuti
 P hinea: tela uolant hyberna grandine plura
 P rater utrumq; latus, praterq; & lumen, & aures.
 A pplicat hic humeros ad magnæ saxa columnæ:
 T uta; terga gerens, aduersaq; in agmina uersus
 S ustinet instantes. instabat parte sinistra
 C haonius Molpheus, dextra nabathæus Ethemon.
 T igris ut auditis diuersa ualle duorum
 E xtimulata fame mugitibus armentorum,
 N escit utro potius ruat: & ruere ardet utroq;
 S ic dubius Perseus dextra, læuâ ne feratur,
 M olphea traiecti summoit vulnere cruris:
 C ontentusq; fuga est: neq; enim dat tempus Ethemon:

Ouid.

h

METAMOR.

Sed furit: & cupiens alto dare vulnere collo,
 Non circumspectis exactum uiribus ensem
 Regit: & extrema percussæ parte columnæ
 Lamina dissiluit: dominiq; in gutture fixa est.
 Non tamen ad lethum causas satis illa ualentes
 Plaga dedit: trepidum Perseus, & inertia frustra
 Rachia tendentem cyllenide confodit harpe.
 Verum ubi uirtutem turbæ succumbere uidit:
 Auxilium Perseus, quoniam sic cogitis ipsi:
 Dixit, ab hoste petam: uultus auertite uestros,
 Siquis amicus adest: & Gorgonis extulit ora.
 Quære alium, tua quem moueant miracula, dixit
 Thessalus: utq; manu iaculum fatale parabat
 Mittere: in hoc hæsit signum de marmore gestu.
 Proximus huic Ampix animi plenissima magni
 Pectora Lyncidæ gladio petit: inq; petendo
 Dextera dirigit: nec citra mota, nec ultra est.
 At Nileus, qui se genitum septemplace Nilo
 Ementitus erat: clypeo quoq; flumina septem
 Argento partim, partim celauerat auro:
 Aspice, ait, Perseu nostræ primordia gentis:
 Magna feres tacitis solatia mortis ad umbras,
 A tanto cecidisse uiro. pars ultima uocis
 In medio suppressa sono est: ad aperta; uelle
 Ora loqui credas: nec sunt ea peruia uerbis.
 Increpat hos, uitioq; animi, non uiribus, inquit,
 Gorgoneis torpetis Eryx: incurrite mecum:
 Et prosternite humi iuuenem magica arma mouentē.
 Incursurus erat: tenuit uestigia tellus:
 Immotusq; silex, armataq; mansit imago.

H i
 Miles
 G orgo
 Quem
 E nse
 D um
 M ar
 N om
 D iare.
 G orgo
 P æn
 S ed q
 A gno
 P osit
 C orpo
 C onfess
 V inas,
 S axif
 T ellu
 C empul
 C ausa
 N on cess
 H anc
 T alia
 R efficere
 E t poss
 P oue
 Quin et
 I nq; do
 V t mea

H i tamen ex merito pœnas subiere: sed unus
 M iles erat Persei: pro quo dum pugnat, Acontus
 G orgone inspecta saxo concreuit oborto.
 Q uem ratus Astyages etiam nunc uiuere, longo
 E nse ferit: sonuit tinnitibus ensis acutis.
 D um stupet Astyages, naturam traxit eandem:
 M armorœq; manet uultus mirantis in ore.
 N omina longa mora est media de plebe uirorum
 D icere. bis centum restabant corpora pugnae:
 G orgone bis centum riguerunt corpora uisa.
 P ænitet iniusti tunc deniq; Phineæ belli.
 S ed quid agat? simulachra uidet diuersa figuris:
 A gnoscatq; suos: & nomine quenq; uocatum
 P oscit opem: credensq; parum, sibi proxima tangit
 C orpora: marmor erant: auertitur: atq; ita supplex
 C onfessasq; manus, obliquaq; brachia tendens,
 V incis, ait, Perseu: remoue tua monstra: tuæq;
 S axificos uultus, quæcunq; ea, tolle Medusæ:
 T olle precor. non nos odium, regniq; cupido
 C ompulit ad bellum: pro coniuge mouimus arma.
 C ausa fuit meritis melior tua, tempore nostra.
 N on cessisse piget. nihil ò fortissime præter
 H anc animam concede mihi: tua cætera sunt.
 T alia dicenti, neq; eum, quem uoce rogabat,
 R espicere audenti, quod, ait, timidissime Phineu
 E t possum tribuisse: & magnum est munus inertis:
 P one metum, tribuam: nullo uiolabere ferro.
 Q uin etiam mansura dabo monumenta per æuum:
 I^o nq; domo soceri semper spectabere nostri:
 V t mea se sponsi soletur imagine coniux.

METAMOR.

Dixit: & in partem Phorcynida transtulit illam:
 Ad quam se trepido Phineus obuerterat ore.
 Tunc quoq; conanti sua uertere lumina ceruix
 Dirigit: saxoq; oculorum induruit humor.
 Sed tamen os timidū, uultusq; in marmore supplex,
 Summisſæq; manus, faciesq; obnoxia mansit.
 lab. 2. - Victor Abantiades patrios cum coniuge muros
 Inrat: & immeriti uindex, ultorq; parentis
 Aggreditur Proetum. nam fratre per arma ſugato,
 Acrifiones Proetus poſſederat arces.
 Sed nec ope armorum, nec, quam male ceperat, arce
 Torua colubriſeri ſuperauit lumina monſtri.
 lab. 3. - Te tamen o parua rector Polydeſte Seriphi,
 Nec inuenis uirtus per tot ſpectata labores,
 Nec mala mollierant: ſed inexorable durus
 Exerces odium: nec iniqua finis in ira eſt.
 Detrectas etiam laudem: ſictamq; Meduſæ
 Arguis eſſe necem. dabimus tibi pignora ueri,
 Parcite luminibus, Perſeus ait: oraq; regis
 Ore Meduſæo ſilicem ſine ſanguine fecit.
 lab. 4. - Hactenus aurigenæ comitem Tritonia fratri
 Se dedit: inde caua circundata nube Seriphon
 Deſerit, a dextra Cythno, Gyaroq; relictis.
 Quaq; ſuper pontum uia uiſa breuiſſima, Thebas
 Virgineumq; Heliconæ petit: quo monte potita
 Conſtitit: & doctas ſic eſt affata ſorores.
 Fama noui fontis noſtras peruenit ad aures:
 Dura Meduſæi quem præpetis ungula rupit.
 Iſ mihi cauſa uie: uolui mirabile factum
 Cernere: uidi ipſum materno ſanguine naſci.

E xip
 H ad
 V era
 F on
 Q ue
 S ylu
 A nra
 F elice
 M æoni
 O, niſi
 I n pa
 V era
 E t gra
 S ed uer
 V irgine
 V erbor
 D uſia
 C eperat
 T empla
 N oſtra
 M æonide
 N ec dabo
 (imber
 S ape caſſe
 A nra
 Deſerant
 F uſa rep
 I mpetus
 V imq; p
 I pſe ſec

E xcipit Vranie, Quæcunq; est causa uidendi
 H as tibi diua domos, animo gratissima nostro.
 V era tamen fama est: & Pegasus huius origo
 F ontis: & ad lances deduxit Pallada sacros.
 Quæ murata diu factas pedis ictibus undas,
 S yluarum lucos circumspiciat antiquarum,
 A ntraq; & innumeris distinctas floribus herbas:
 F elicesq; uocat pariter studijq; locaq;
 M æonidas. quam sic affata est una sororum.
 O, nisi te uirtus opera ad maiora tulisset:
 I n partem uentura chori Tritonia nostri,
 V era refers: meritoq; probas artesq; locumq;:
 E t gratam sortem, tutæ modo simus, habemus.
 S ed uetatum est adeo scelere nihil. omnia terrent
 V irgineas mentes: dirusq; ante ora Pyreneus
 V ertitur: & non dum me tota mente recepi.
 D aulia threicio, phoea q; milite rura
 C eperat ille ferox: iniusta q; regna tenebat.
 T empla petebamus parnaſia: uidit euntes:
 N ostraq; fallaci ueneratus numina multu
 M æonides (cognorat enim) consistite dixit:
 N ec dubitate precor tecto graue sydus, & imbrem
 (Imber erat) uitare meo: subiere minores
 S æpe casas superi. dictis, & tempore motæ,
 A nnuimusq; uiro: primasq; intrauimus ades.
 D esierant imbres: uictaq; aquilonibus austro,
 F uſa repurgato ſugiebant nubila celo.
 I mpetus ire fuit: claudit ſua tecta Pyreneus:
 V imq; parat: quam nos ſumptis effugimus aliis.
 I pſe ſecuturo ſimilis ſtetit arduus arce:

METAMOR.

Quāq; uia est uobis, erit & mihi dixit eadem:
 Sēq; iacit uerors ē summo culmine turris:
 Et cadit in uultus: discussisq; ossibus oris
 Tundit humū moriens scelerato sanguine tinctam.
 Fab. 9. M u s a loquebatur: pennæ sonuere per auras:
 V o x q; salutantum ramus ueniebat ab altis:
 S u s p i c i t: & linguae quærit tam certa loquentes
 V n d e sonent: hominemq; putat Ioue nata locutum:
 A l e s erat: numeroq; nouem sua fata querentes
 I n s t i t e r a n t ramis imitantes omnia picæ.
 M i r a n t i s i c o r s a d e æ d e æ. Nuper & istæ
 A u x e r u n t u o l u c r u m u i c t æ certamine turbam.
 P i e r u s h a s g e n u i t p e l l æ i s d i u e s i n a r u i s:
 P æ o n u s E u i p p e m a t e r f u i t: i l l a p o t e n t e m
 L u c i n a m n o u i e s n o u i e s p a r i t u r a u o c a u i t.
 I n t u n u i t n u m e r o s t o l i d a r u m t u r b a s o r o r u m:
 P e r q; t o t h æ m o n i a s, & p e r t o t a c h æ i d a s u r b e s
 H u c u e n i t: & t a l i c o m m i t t i t p r æ l i a u o c e.
 D e s i n i t e i n d o c t u m u a n a d u l c e d i n e u i l g u s
 F a l l e r e: n o b i s c u m, s i q u a e s t f i d u c i a u o b i s:
 T h e s p i a d e s c e r t a t e d e æ: n e c u o c e, n e c a r t e
 V i n c e m u r: t o t i d e m q; s u m u s. u e l c e d i t e u i c t æ
 F o n t e M e d u s æ o, & H y a n t e a A g a n i p p e:
 V e l n o s e m a t h y s a d p æ o n a s u s q; n i u o s o s
 C e d e m u s a m p i s. d i r i m a n t c e r t a m i n a n y m p h æ.
 T u r p e q u i d e m c o n t e n d e r e e r a t: s e d c e d e r e, u i s u m
 T u r p i u s. e l e c t æ i u r a n t p e r f l u m i n a n y m p h æ:
 F a c t a q; d e u i u o p r e s s e r e s e d i l i a s a x o.
 T u n c s i n e s o r t e p r i o r, q u æ s e c e r t a r e p r o f e s s a e s t,
 B e l l a c a n i t s u p e r u m: f a l s o q; i n h o n o r e g i g a n t e s

P onit
 I miffu
 C olub
 T raga
 C eper
 H u q
 E t f
 D u x
 N u n c
 D e l i u
 F e l e
 P i f e
 H a f t
 P o f t
 N e c n o
 N e d u b
 P a l l a
 M u s a
 S u r g
 C a l l i o
 A t q
 P r i m a
 P r i m a
 P r i m a
 I l l a
 C a r m
 V a f t
 T r i n a
 A e t h
 N i t i a

P onit: & extenuat magnorum facta deorum:
 E missumq; ima de sede Typhoea terræ
 C ælitibus fecisse metum: cunctosq; dedisse
 T erga fugæ: donec fessos ægyptia tellus
 C eperit, & septem discretus in hostia Nilus.
 H uc quoq; terrigenam uenisse Typhoea narrat:
 E t se mentitis superos cælasse figuris:
 D uxq; gregis, dixit, sit Iuppiter: unde recuruis
 N unc quoq; formatus libys est cum cornibus Hæmon.
 D elius in coruo, proles Semelei a capro,
 F ele soror Phœbi, niuea Saturnia uata,
 P isce Venus latuit, Cyllenius ibidis alis.
 H actenus ad citharam uocalia mouerat ora.
 P oscimur Aonides. sed forsitan otia non sunt:
 N ec nostris præbere uacat tibi cantibus aures.
 N e dubita: uestrumq; mihi refer ordine carmen:
 P allas ait: nemorisq; leui consedit in umbra.
 M usa refert. Dedimus summam certaminis uni.
 S urgit, & immisos edera collecta capillos
 C alliope querulas prætentat pollice chordas:
 A tq; hæc percussis subiungit carmina neruis.
 P rima Ceres unco glebam dimouit aratro:
 P rima dedit fruges, alimentaq; mutua terris:
 P rima dedit leges. Cereris sunt omnia manus.
 I lla canenda mihi est: utinam modo dicere possim
 C armina digna dea: certe dea carmine digna est.
 V asta giganteis ingesta est insula membris
 T rinacris: & magnus subiectum molibus urget
 A etherias ausum sperare Typhoea sedes.
 N itatur ille quidem: pugnatq; resurgere sæpe:

Accheræas
 al. tentat

METAMOR.

Dextra sed ausonio manus est subiecta Peloro:
 Læna Pachyne tibi Lilybæo crura premuntur:
 Degrauat Aetna caput: sub qua resupinus arenas
 Eieciat, flammamq; fero uomit ore Typhæus.
 Sæpe remoliri luctatur pondera terræ:
 Oppidaq; & magnos deuoluere corpore montes:
 Inde tremit tellus: & rex pauet ipse silentium
 Ne pateat, latoq; solum retegatur hiatu:
 Immissusq; dies trepidantes terreat umbras.
 Hanc metuens cladem tenebrosa sede tyrannus
 Exierat: curruq; atrorum uectus equorum
 Ambibat siculae cautus fundamina terræ.
 Postquam exploratum satis est, loca nulla labare:
 Deposuitq; metu: uidet hunc Erycina uagantem
 Monte suo residens, natumq; amplexa uolucrem,
 Arma, manusq; meæ, mea nate potentia, dixit,
 Illa, quibus superas omnes, cape tela Cupido:
 Inq; dei pectus celeres molire sagittas,
 Cui triplicis cessit fortuna nouissima regni.
 Tu superos, ipsumq; Iouem, tu numina ponti
 Victi domas, ipsumq; regit qui numina terræ.
 Tartara quid cessant? cur non matrisq; tuumq;
 Imperium profers? agitur pars tertia mundi.
 Et tamen in cælo quæ iam patientia nostra est?
 Spernimur: ac mecum uires minuuntur amoris.
 Pallada non ne uides, iaculatricemq; Dianam
 Abscessisse mihi? Cereris quoq; filia uirgo,
 Si patiemur, erit: nam spes afficiat easdem.
 At tu pro socio, si qua est ea gratia, regno
 Iunge deam patruo. dixit Venus. ille pharetram

S eluit
 V nam
 N ec ma
 O ppo
 I nq; co
 H aud p
 N omne
 C arm
 S gna
 F rondi
 F rigor
 P erpe
 L udit
 D umq;
 I mplet
 P ene
 V sque ad
 E t matre
 C amat
 C ollecti
 T anq;
 H ec quoc
 R aptor
 I xortat
 E xortit
 P erq; La
 S tagna
 E t qua
 I nter in
 E st med

Soluit: & arbitrio matris de mille sagittis
Vnam seposuit: sed qua nec acutior ulla,
Nec minus incerta est, nec quæ magis audiat arcum:
Oppositoq; genu curuauit flexile cornu:
Inq; cor hamata percussit harundine ditem.
Haud procul Aetnæis lacus est à mœnibus altus
Nomine Pergusa: non illo plura Cayster
Carmina cygnorum labentibus audit in undis.
Sylua coronat aquas cingens latus omne: suisq;
Frondeb; ut uelo phœbeos sum mouet ignes:
Frigora dant rami, uarios humus humida flores:
Perpetuum uer est. quo dum Proserpina ludo
Ludit: & aut uiolas, aut candida lilia carpit.
Dumq; puellari studio, calathosq;, sinumq;
Implet: & æquales certat superare legendo:
Penè simul uisa est, dilecta q;, raptaq; diti:
Vsq; adeo est properatus amor. dea territa mœsto,
Et matrem & comites, sed matrem sæpius, ore
Clamat: & ut summa uestem laniarat ab ora,
Collecti flores tunicis cecidere remissis:
Tantaq; simplicitas puerilibus affuit annis:
Hæc quoq; uirgineum mouit iactura dolorem.
Raptor agit currus: & nomine quenq; uocando
Exhortatur equos: quorum per colla, iubasq;
Excitat obscura tinctas ferrugine habenas:
Perq; lacus altos, & olentia sulfure fertur
Stagna Palicorum rupta feruentia terra,
Et qua bacchiadæ bimari gens orta Corinthe
Inter inæquales posuerunt mœnia portus.
Est medium Cyanes, & pisæ Arethuse,

METAMOR.

Quod coit angustis inclusum cornibus æquor.
 Hic fuit, a cuius stagnum quoque nomen dictum est:
 Inter sicelidas Cyane celeberrima nymphas.
 Urgite quæ medio summa tenus extatit aluo:
 Agnouitque deam: nec longius ibitis, inquit:
 Non potes inuitæ Cereris gener esse: roganda,
 Non rapienda fuit. quod si componere magnis
 Parua mihi fas est: et me dilexit Anapus:
 Exorata tamen, nec, ut hæc, exterrita nupsi.
 Dixit: et in partes diuersas brachia tendens
 Obstetit. haud ultra tenuit Saturnius iram:
 Terribilesque hortatus equos in gurgitis ima,
 Contortum valido sæptum regale lacerto
 Condidit. iacta uiam tellus in tartara fecit:
 Et pronos currus medio cratere recepit.
 At Cyane raptamque deam, contemptaque fontis
 Iura sui moerens, inconsolabile uulnus
 Mente gerit tacita: lachrymasque absumitur omnis:
 Et quam fuerat magnum modo numen, in illas
 Extenuatur aquas. molliri membra uideres:
 Ossa pati flexus: ungues posuisse rigorem:
 Rimæque de tota tenuissima quæque liquecunt
 Cærulei crines, digitique, et crura, pedesque:
 Nam breuis in gelidas membris exilibus undas
 Transitus est. post hæc humeri tergumque, latusque,
 Pectusque in tennes abeunt euanda riuos.
 Denique pro uiuo uitiatas sanguine uenas
 Lympa subit: restatque nihil, quod prendere possis:
 Inter ea pauidæ nequicquam filia matri
 Omnibus est terris, omni quæ sita profundo.

26.7.

I llam
 C essante
 F lam
 P erq; pr
 R uisus
 S alis ab
 F effa lab
 C elluer a
 F orte co
 P rodit a
 D uice d
 D um bi
 C onstitu
 O ffen
 C um liq
 C ombibit
 C yane ge
 I na: bre
 C onstitu
 M itante
 F ugi an
 N omen in
 Q uæ dæ
 D iere lo
 S ietiam
 V ent
 O mnia
 D iere no
 S igna
 I llo forte

I llam non udis ueniens aurora capillis
 C essantem uidit, non hesperus: illa duabus
 F lammiferas pinus manibus succendit ab Aetna:
 P erq; pruinosas tulit irrequieta tenebras.
 R ursus ubi alma dies hebetarat sydera: natam
 S olis ab occasu, solis querebat ad ortus.
 F essa labore, sitim conceperat: oraq; nulli
 C olluerant fontes: contactam stramine uidit
 F orte casam: paruasq; fores pulsauit. at inde
 P rodit anus: diuamq; uidet: lymphamq; roganti
 D ulce dedit, tosta quod coxerat ante polenta.
 D um bibit illa datum: duri puer oris, & audax
 C onstitit ante deam: risitq;: auidamq; uocauit.
 O ffensa est: neq; adhuc epota parte loquentem
 C um liquido musta perfudit diua polenta.
 C ombibit os maculas: & quæ modo brachia gessit:
 C rura gerit: cauda est mutatis addita membris:
 I nq; breuem formam, ne sit uis magna nocendi,
 C ontrahitur: paruaq; minor mensura lacerta est.
 M irantem, flentemq;: & tangere monstra pauentem
 F ugit animum: latebrasq; petit: aptumq; colori
 N omen habet uarijs stellatus corpora guttis.
 Q uas dea per terras, & quas errauerit undas,
 D icere longa mora est. querenti defuit orbis.
 S icaniam repetit: dumq; omnia lustrat cundo:
 V enit & ad Cyanen: ea, ni mutata fuisset:
 O mnia narrasset: sed & os, & lingua uolenti
 D icere non aderam: nec quæ loqueretur, habebat.
 S igna tamen manifesta dedit: notamq; parenti
 I llo forte loco delapsam in gurgite sacro

lib. 8.

METAMOR.

P ersephones zonam summis ostendit in undis.
 Quam simul agnouit: tanquam tum deniq; raptam
 S cisset, inornatos laniavit diua capillos:
 E t repetita suis percussit pectora palmis.
 N escit adhuc ubi sit: terras tamen increpat omnes:
 I ngratasq; uocat, nec frugum munere dignas,
 T rinacriam ante alias: in qua uestigia damni
 R epperit. ergo illic sœua uertentia glebas
 F regit aratra manu: pariliq; irata colonos,
 R uricolasq; boues letho dedit: aruaq; iussit
 F allere depositum: uitiataq; semina fecit.
 F ertilitas terræ latum uulgata per orbem
 S parsa iacet: primis segetes moriuntur in herbis:
 E t modo sol nimius, nimius modo corripit imber:
 S yderaq; uentiq; nocent: auideq; uolucres
 S emina iacta legunt: lolium, tribuliq; fatigant
 T riticeas messes, & inexpugnabile gramen.
 T um caput eleis Alpheias extulit undis:
 R orantesq; comas à fronte remouit ad aures:
 A tq; ait, o toto quæsitæ uirginis orbe,
 E t frugum genitrix, immensos siste labores:
 N e ue tibi fidæ uiolenta ira scere terræ.
 T erra nihil meruit: patuitq; inuita rapinæ.
 N ec sum pro patria supplex. huc hospita ueni:
 P isa mihi patria est: & ab Elide ducimus ortus:
 S icaniâ peregrina colo. sed gratior omni
 H æc mihi terra solo est: hos nunc Arethusa penates,
 H anc habeo sedem: quam tu nutissima serua.
 M ota loco cur sim: tantiq; per æquoris undas
 A duehar Ortygiam: ueniet narratibus hora

T empes
 E t uoluc
 P rebet
 H ic caput
 E rgo dum
 V isa ma
 I lla quide
 S ed regu
 S ed tunc
 M ater ad
 A ttonitæ
 P ulsa gr
 E xit in
 A nte Ion
 P roq; meo
 S anguine
 N am patre
 V ilior illu
 E n quæsit
 S i reperire
 S are ubi sit
 D ummodo
 F ilia digna
 I uppiter ex
 N am mihi t
 A ddere uer
 V erum am
 T u modo d
 E sse Ionis
 N ec cedit

Tempestiua meis: cum tu cura q; leuata,
Et uultus melioris eris. mihi peruia tellus
Praebet iter: subter q; uias ablata caernas
Hic caput attollo: defuncta q; sidera cerno.
Ergo dum stygio sub terris gurgite labor:
Visa tua est oculis illic Proserpina nostris.
Illa quidem tristis, neq; adhuc interrita uultu,
Sed regina tamen, sed opaci maxima mundi,
Sed tamen inferni pollens matrona tyranni.
Mater ad auditas stupuit cœn saxea uoces:
Attōit: q; diu simulis fuit: ut q; dolore
Pulsa graui grauis est amentia: curribus auras
Exit in aetherias. ibi toto nubila uultu
Ante Iouem passis stetit inuidiosa capillis:
Proq; meo ueni supplex tibi Iuppiter, inquit,
Sanguine, proq; tuo si nulla est gratia matris:
Nata patrem moueat: neu sit tibi cura precamur
Vilior illius, quod nostro est edita partu.
En quæsitā diu tandem mihi nata reperta est:
Si reperire uocis, amittere certius: aut si,
Scire ubi sit, reperire uocis. q; raptū, feremus:
Dummodo reddat eam. neq; enim prædone marito
Filia digna tua est: si iam mea filia non est.
Iuppiter excepit, Commune est pignus, onusq;
Nata mihi tecum: sed, si modo nomina rebus
Addere uera placet: non hoc iniuria factum,
Verum amor est: neq; erit nobis gener ille pudori:
Tu modo diua uelis, ut desint cætera: quantum est,
Esse Iouis fratrem? quid, q; non cætera desunt?
Nec cedit nisi sorte mihi? sed tanta cupido

METAMOR.

S i tibi diffidij est: repetet Proserpina cælum?
 L ege tamen certa: si nullo contigit illic
 O re cibos: nam sic parcarum fœdere cautum est.
 D ixerat. at Cereri certum est educere natam.
 N on ita fâta sinunt: quoniam ieiunia uirgo
 S oluerat: & cultis dum simplex errat in hortis:
 P uniceum curua decerpserat arbore pomum:
 S umptaq; pallenti septem de cortice grana
 P resserat ore suo: solusq; ex omnibus illud
 A scalaphus uidit: quem quondam dicitur Orphne
 I nter auernales haud ignotissima nymphas
 E x Acheronte suo furuis peperisse sub antris.
 V idit: & indicio reditum crudelis ademit.
 I ngemuit regina herēbi: testemq; profanum
 F ecit auē: sparsumq; caput Phlegethontide Lympha,
 I n rostrum, & plumas, & grandia lumina uertit.
 I lle sibi ablatu, fuluis amicitur ab alis:
 I nq; caput crescit: longosq; reflectitur ungues:
 V ixq; mouet natas per inertia brachia pennas:
 F ædaq; fit uolucris uenturi nuntia luctus
 I gnauus bubo, dirum mortalibus omen.
 H ic tamen indicio pœnam, linguaq; uideri
 C ommeruisse potest. uobis Acheloides unde
 P luma, pedesq; auium, cum uirginis ora geratis?
 A n quia, cum legeret uernos Proserpina flores:
 I n comitum numero doctæ sirenes eratis?
 Q uam postquam toto frustra quæsis in orbe:
 P rotinus, ut uestram sentirent æquora curam,
 P osse super fluctus alarum insistere remus
 O praestis: facilesq; deos habuistis: & artus

26. g.

v idistis
 M e t a m o r
 T a n t a q
 V i r g i n e s
 A t m e d i u
 I u p p i t e r
 N u n c d e a
 C u m m a t
 V e r t i t u r
 N a m, m o
 L e t a d e m
 N u b i b u s
 E x i g t a
 Q u e t i b i
 C o n t a c t u r
 F o n t e c a p i
 F l u m i n i s
 P a r s e g o n
 W a s t u r m e
 L e g i t m e c
 S e d q u a m
 Q u a m u s f o
 N e c m e a m
 Q u a d a m a l i e
 C o r p o r i s e r
 L a s s a r e n e
 A e s t u s e r a
 I n u e n i o s i
 P e r s p i c i a
 C a l c u l u s

V idistis uestros subitis flauescere pennis.
 M e tamen ille canor mulcendas natus ad aures,
 T antaq; dos oris linguae deperderet usum:
 V irginei vultus, & uox humana remansit.
 A t medius fratrisq; sui, mæstæq; sororis
 I uppiter ex æquo uoluentem diuidit annum.
 N unc dea regnorum numen commune duorum
 C um matre est totidem, totidem cum coniuge menses.
 V ertitur extemplo facies & mentis, & oris:
 N am, modo quæ poterat diti quoq; mæsta uideri,
 L æta deæ frons est. ut sol qui tectus aquosis
 N ubibus ante fuit, uictis è nubibus exit.
 E xigit alma Ceres nata secura recepta
 Q uæ tibi causa fugæ? cur sis Arethusa sacer fons?
 C ontichere undæ: quarum dea sustulit alto
 F onte caput: uiridesq; manu siccata capillos
 F luminis Alphei ueteres narrauit amores.
 P ars ego nympharum, quæ sunt in Achæide, dixit
 V na fui: nec me studiosius altera saltus
 L egit: nec posuit studiosius altera casses.
 S ed quamuis formæ nunquam mihi fama petita est:
 Q uamuis fortis eram: formosæ nomen habebam.
 N ec mea me facies nimium laudata iuuabat:
 Q uaq; aliæ gaudere solent, ego rustica dote
 C orporis erubui: crimenq; placere putari.
 L assa reuertebar (memni) stymphalide sylua:
 A estus erat: magnusq; labor geminauerat æstum:
 I nuenio sine uortice aquas, sine murmure euntes,
 P erspicuas ad humum: per quas numerabilis alte
 C alculus omnis erat: quas tu uix ire putares.

METAMOR.

C ana salicta dabant, nutritaq; populus unda
 S ponte sua natus ripis declinibus umbras.
 A ccessi, primumq; pedis uestigia tinxī,
 P oplite deinde tenuis: neq; eo contenta recangor:
 M olliaq; impono salici uelamina curuæ:
 N udaq; mergor aquis, quas dum ferioq; trahoq;
 M ille modis labens: excussa; brachia tacto:
 N escio quod medio sensi sub gurgite murmur:
 T erritaq; insisto propioris margine ripæ.
 Q uo' properas Arethusa? suis Alpheus ab undis,
 Q uo' properas? iterum rauco mihi dixerat ore.
 S icut eram, fugio sine uestibus: altera uestes
 R ipa meas habuit, tanto magis instat: & ardet:
 E t quia nuda fui, sum uisa paratior illi.
 S ic ego currebam: sic me ferus ille premebat:
 V t fugere accipitrem penna trepidante columbæ,
 V t solet accipiter trepidas urgere columbas.
 V sq; sub Orchomenon, P sophidaq; Cyllenenq;
 M ænariosq; sinus, gelidumq; Erimanthon, & Elim
 C urrere sustinui: nec me uelocior ille.
 S ed tolerare diu cursus ego uiribus impar
 N on poteram: longi patiens erat ille laboris.
 P er tamen & campos, per opertos arbore montes,
 S axa quoq; & rupes, & qua uia nulla, cucurri.
 S ol erat a tergo: uidi præcedere longam
 A nte pedes umbram: nisi si timor illa uidebat.
 S ed certe sonituq; pedum terrebat: & ingens
 C rinales uittas afflabat anhelitus oris.
 F essa labore fugæ fer opem, deprendimur, inquam
 A rnugetæ Diana tuæ: cui sæpe dedisti

F erre tu
 M ota de
 M e super
 A mnis
 B iq; loc
 E t by To
 Quid mch
 S iqua lu
 A ut lepor
 O ra cam
 N on tunc
 L ongius
 O cupat
 C arule
 Quidq; pe
 R os cadit
 I n latic
 A mnis aq
 V erit in
 D elia rupit
 A duhor O
 G rata me
 H ac Areth
 C urribus a
 E t mediu
 A tq; leuem
 T riptoleme
 S pargere
 I am super
 V ectus er

Ferre tuos arcus, inclusaq; tela pharetra.
Mota dea est: spissisq; ferens e nubibus unam,
Me super iniecit. lustrat caligine tectam
Amnis: et ignarus circum caua nubila quærit.
Bisq; locum, quo me dea texerat, inscius ambit:
Et bis Io Arethusa, Io Arethusa uocauit.
Quid mihi tunc animi miserae fuit? an ne q; agnæ
Si qua lupos audit circum stabula alta frementes?
Aut lepori? qui uepre latens hostilia cernit
Ora canum? nullosq; audet dare corpore motus?
Non tamen abscedit: neque enim uestigia cernit
Longius ulla pedum: seruat nubemq; locumq;.
Ocupat absessos sudor mihi frigidus artus:
Cæruleæq; cadunt toto de corpore guttæ:
Quæq; pedem moui, manat locus: eaq; capillis
Ros cadit: et citius, quam nunc tibi facta renarro,
In latices mutor. sed enim cognoscit amatus
Amnis aquas: positoq; uiri, quod sumpserat, ore
Vertitur in proprias, ut se mihi misceat, undas.
Delia rupit humum: cæcisq; ego mersa cauernis
Aduehor Ortygiam: quæ me cognomine diuæ
Grata meæ superas eduxit prima sub auras.
Hac Arethusa tenus: geminos dea fertilis angues
Curribus admouit: frenisq; coërciit ora:
Et medium cæli, terræq; per aëra uecta est:
Atq; leuem currum Tritonida misit in urbem
Triptolemo: partimq; rudi data semina iussit
Spargere humo, partim post tempora longa reculta.
Iam super Europen sublimis, et Asida terram
Vectus erat immenis: Scythicasq; aduertitur oras.

Ouid.

i

METAMOR.

R ex ibi Lycus erat: regis subit ille penates.
 Q ua ueniat, causamq; uiae, nomenq; rogatus,
 E t patriam, Patria est clara mihi, dixit, Athenæ:
 T riptolemus, nomen. ueni nec puppe per undas,
 N ec pede per terras: patuit mihi peruius æther.
 D ona fero Cereris: lotos quæ sparsa per agros
 F rugiferas messes, alimenta q; matia reddant.
 B arbarus inuidit: tantiq; ut muneris author
 I pse sit, hospitio recipit: somnoq; grauatum
 A ggreditur ferro. conantem figere pectus
 L ynca Ceres fecit: rursusq; per aëra iussit
 M opsopium inuenem sacros agitare iugales.
 F inerat doctos e nobis maxima cantus.
 A t nymphae uicisse deas Helicon colentes
 C oncordi dixere sono. conuitia uictæ
 C um facerent: quoniam, dixi, certamine uobis
 S upplicium meruisse parum est: maledictaq; culpæ
 A dditis: & non est patientia libera nobis:
 I bimus in poenas: & qua uocat ira, sequemur.
 R idem Pæonides: spernuntq; minantia uerba:
 C onatæq; loqui, & magno clamore proteruas
 I ntentare manus, pennas exire per unguis
 A spexere suos: operiri brachia plumis:
 A lteraq; alterius rigido concrescere rostro
 O ra uidet: uolucresq; nouas accedere syluis.
 D umq; uolunt plangi per brachia meta, leuata
 A ère pendebant nemorum conuitia picæ.
 N unc quoq; in alitibus facundia prisca remansit,
 R auicæq; garrulitas, studiumq; immane loquendi.

fab. ii.

T um fec
 N umina
 M eonia
 Quam si
 A udiere
 C Lara, s
 P hocico
 O ciderat
 A equa m
 Quæ iurat
 O rna dom
 H nius ut a
 D eferuere
 D eferuere
 N ec facta
 T unc quos
 S ine ruder
 S en dignu
 V eller a m
 S ine leui
 S en pinge
 Q uod tam
 C ertit, di

P. OVI. NASO. METAMOR-
PHOSEON LIB. VI.

Fabula. i.

Ræbuerat dictis Tritonia talibus

P

aures:

Carminaq; aonidum, iustamq; pro-
bauerat iram.

Tum secum, laudare parum est: laudemur & ipsæ:

Numina nec sperni sine poena nostra sinamus.

Mæoniaq; animum fatis intendit Arachnes:

Quam sibi lanificæ non cedere laudibus artis

Audierat. non illa loco, nec origine gentis

Clara, sed arte fuit. pater huic colophonius Idmon

Phocæico bibulas tingeat murice lanas:

Ociderat mater: sed & hæc de plebe, suoq;

Aequa uiro fuerat. Lydas tamen illa per urbes

Quæsierat studio nomen memorabile: quamuis

Orta domo parua paruis habitabat Hypæpis.

Huius ut aspicerent opus admirabile, sæpe

Deseruere sui nymphæ uineta Tmoli:

Deseruere suas nymphæ pactolides undas.

Nec factas solum uestes spectare iunabat:

Tunc quoq; cum fierent: tantus decor affuit arti.

Sive rudem primos lanam glomerabat in orbes:

Sive digitis subigebat opus: repetitaq; longo

Vellera molliabat, nebulas æquantia tractu:

Sive leui teretem uersabat pollice fusum:

Sive pingebat acui: scires à Pallade doctam.

Quod tamen ipsa negat: tantaq; offensa magistra,

Certet, qit, mecum: nihil est, quod uicta recusem.

METAMOR.

Pallas animum simulat: falsosq; in tempora canos
 Addit: et infirmos baculo quoq; sustinet artus.
 Tunc sic orsa loqui. non omnia grandior ætas;
 Quæ fugiamus, habet: seris uenit usus ab annis.
 Consilium ne sperne meum: tibi fama petatur
 Inter mortales faciendæ maxima lænæ:
 Cede deæ: ueniamq; tuis temeraria dictis
 Supplicæ uoce roga: ueniam dabit illa roganti.
 Aspiciat hanc toruis, inceptaq; fila relinquit:
 Vixq; manus retinens, confessaq; multibus iram,
 Talibus obscuram rescuta est Pallada dictis.
 Mentis inops, longiq; ueni confecta senectæ:
 Et nimium uixisse diu nocet: audiat istas,
 Siqua tibi nurus est, siqua est tibi filia, uoces.
 Consilij satis est in me mihi: ne ue monendo
 Profecisse putes: eadem est sententia nobis.
 Cur non ipsa uenit? cur hæc certamina uitat?
 Tum dea, uenit, ait: formamq; remouit anilem:
 Palladaq; exhibuit. uenerantur numina nymphæ,
 Mædonidesq; nurus: sola est interrita uirgo.
 Sed tamen erubuit: subitusq; inuita notauit
 Ora rubor: rursusq; euauuit: ut solet ær
 Purpureus fieri, cum primum aurora mouetur:
 Et breue post tempus candescere solis ab ortu.
 Perstat in incepto: stolidæq; cupidine palmæ
 In sua fata ruit: neq; enim Ioue nata recusat:
 Nec monet ulterius: nec iam certamina differt.
 Haud mora, consistunt diuersis partibus ambæ:
 Et gracili gemmas intendunt stamine telas.
 Tela iugo iuncta est: stamen se cernit arundo.

I nferi
 Quod a
 P eras
 V traq;
 B rachia
 I llic
 T exitur
 Qualis a
 I nficere
 I n quo
 T ranfit
 V sque
 I llic
 E t uetus
 C ecropia
 P ingit
 B i sex co
 A ngusta g
 I nscribit
 S tare deu
 A spera sa
 E xiluisse
 A t sibi da
 D at glea
 P eras
 E dere can
 M irariq;
 V t tamen
 Quod pre
 Quattuor

I nferitur medium radijs subtegmen acutis:
 Quod digiti expediunt: atq; inter stannina ductum
 P ercusso feriunt inserti pectine dentes.
 V traq; festinat: cinctæq; ad pectora uestes,
 B rachia docta mouent, studio fallente laborem.
 I llic & tyrium quæ purpura sensit ahenum
 T exitur: & tenues parui discriminis umbræ.
 Qualis ab imbre solet percussus solibus arcus
 I nficere ingenti longum curuamque cælum:
 I n quo diuersi niteant cum mille colores:
 T ransitus ipse tamen spectantia lumina fallit:
 V sque adeo quod tangit idē est: tamen ultima distant.
 I llic & lentum filis immittitur aërum:
 E t uetus in tela deducitur argumentum.
 C ecropia Pallas scopulum maioris in arce
 P ingit: & antiquam de terræ nomine litem.
 B is sex cælestes medio Ioue sedibus altis
 A ugusta grauitate sedent: sua quæq; deorum
 I nscribit facies: Iouis est regalis imago.
 S tare deum pelagi, longoque ferire tridente
 A spera saxa facit: medioq; e' vulnere saxi
 E xiluisse fretum: quo pignore uendicet urbem.
 A t sibi dat clypeum: dat acutæ cuspidis hastam:
 D at galeam capiti: defenditur ægide pectus:
 P ercussamq; sua simulat de cuspide terram
 E dere cum bacis foetum canentis oliuæ:
 M irariq; deos: operis uictoria finis.
 V t tamen exemplis intelligat æmula laudis,
 Q uod pretium speret pro tam furialibus ausis:
 Q uattuor in partes certamina quattuor addit,

METAMOR.

C lara colore suo, breuibus distincta sigillis.
 T hreiciam Rhodopen habet angulus unus, et Hemū,
 N unc gelidos montes, mortalia corpora quondam,
 N onnua summorum sibi qui tribuere deorum.
 A ltera pygmææ fatum miserabile matris
 P ars habet: hanc Iuno uictam certamine iussit
 E sse gruem: populisq; suis indicare bellum.
 P inxit & Antigonem ausam contendere quondam
 C um magni consorte Iouis: quam regia Iuno
 I n uolucrum uertit: nec profuit Ilion illi,
 L aomedon' ue pater: sumptis quin candida pennis
 I psa sibi plaumat crepitante aconia rostro.
 Q ui superest solus Cynaram habet angulus orbem:
 I s q; gradus templi natarum membra suarum
 A mplectens, saxoq; iacens, lachrymare uidetur.
 C irruit extremas oleis pacalibus oras.
 I s modus est: operisq; sua facit arbore finem.
 M æonis elusam designat imagine tauri
 E uropam: uerum taurum, freta uera putares.
 I psa uidebatur terras spectare relictas:
 E t comites clamare suas: tactumq; uereri
 A ssilientis aquæ: timidasq; recondere plantas.
 F ecit & Asterien aquila luctante teneri:
 F ecit olorinis Ledam recubare sub alis.
 A ddidit ut Satyri cælatus imagine, pulchram
 I uppiter implevit gemino Nyctida foetu.
 A mphitryon fuerit, cum te Tiryniæ cepit.
 A ureus ut Danaen, Asopida luserit ignis,
 M nemosynen pastor, uariis Deoida serpens.
 T e quoq; mutatum toruo Neptune inuenio

v iro
 g igni
 E t te
 S enit
 M dter
 O mib
 R eddia
 V iq; m
 G esseri
 L iber
 V t Sa
 V ltime
 N exill
 N on ill
 P ossit
 E t m
 V iq; C
 T er qua
 N on tilit
 G utura
 A t pita
 L exq; e
 D ista tu
 P ost e
 S parsi
 D effu
 F itq; m
 I n lary
 C lera
 S tamen

V irgine in æolia posuit: tu uisus Enipeus
 G ignis Aloidas: aries Bisaltida fallis:
 E t te flaua comas frugum mitissima mater
 S ensit equum: te sensit equum crinita colubris
 M ater equi uolucris: sensit delphina Melancho.
 O mnibus his faciemq; suam, faciemq; locorum
 R eddidit. est illic agrestis imagine Phæbus:
 V t q; modo accipitris pennas, modo terga leonis
 G esserit: ut pastor Machareida luserit Iffsen.
 L iber ut Erigonen falsa deceperit uua:
 V t Saturnus equo geminum Chirona crearit.
 V ltima pars telæ tenui circumdata limbo
 N exilibus flores ederis habet intertextos.
 fab. 3. N on illud Pallas: non illud carpere linor
 P ossit opus. doluit successu flaua uirago:
 E t rupit pietas cœlestia crimina uestes.
 V t q; Cytoriaco radium de monte tenebat:
 T er quater Idmonia frontem percussit Arachnes.
 N on tulit infelix: laqueoq; animosa ligauit
 G uttura: pendentem Pallas miserata lenauit:
 A t q; ita, uine quidem, pende tamen improba, dixit:
 L ex q; eadem pœnæ, ne sis secura futuri:
 D icta tuo generi, serisq; nepotibus esto.
 P ost ea discedens succis hecateidos herbæ
 S parsit: & extemplo tristi medicamine tactæ
 D efluxere comæ: cum quis & naris, & aures:
 F it q; caput minimum: toto quoq; corpore parua est.
 I n latere exiles digiti pro cruribus hærent:
 C ætera uenter habet: de quo tamen illa remittit
 S tamen: & antiquas exercet aranea telas.

METAMOR.

26.4. **L** ydia tota fremt: Phrygiæq; per oppida facti
R umor it: & magnum sermonibus occupat orbem:
A nte suos Niobe thalamos cognouerat illam,
T unc cum Mæoniam uirgo, Sipylumq; colebat.
N ec tamen admonita est pœna popularis Arachnes
C edere coelitis: uerbisq; minoribus uti.
M ulta dabant animos: sed enim nec coniugis arces,
N ec genus amborum, magniq; potentia regni
S ic placere illi: quamuis ea cuncta placerent:
V t sua progenies: & felicissima matrum
D icta foret Niobe si non sibi uisa fuisset.
N am sata Tiresia uenturi præscia Manto
P er medias fuerat diuino concita motu
V aticinata uias. Ismenides ite frequentes:
E t date Latonæ, Latonigenisq; duobus
C um prece thura pia: lauroq; innectite crinem.
O re meo Latona iubet. paretur: & omnes
T hebaides iussis sua tempora frondibus ornant:
T huraq; dant sanctis, & uerba præcantia flammis.
E æ uenit comitum Niobe celeberrima turba,
V estibus intexto phrygijs spectabilis auro,
E t, quantum ira sinit, formosa: mouensq; decoro
C um capite immissos humerum per utrunq; capillos,
C onstitit: utq; oculos circumtulit alta superbos:
Q uis furor auditos, inquit, præponere uisis
C ælestes? aut cur colitur Latona per aras?
N umc adhuc sine thure meū ē? mihi Tātalus author:
C ui licuit soli superiorum tangere mensas.
P leiadum soror est genitrix mea: maximus Atlas
E st auus: ætherium qui fert ceruicibus axem.

I app
M e g
s ub d
M an d
I n qu
I m m
D igna
E t t
Q uerit
Q uoq;
L aton
E xigu
N ec co
E xul
H offit
I nstabil
F acta p
S um fel
H ec qu
M a r s
M ulq;
E xcess
H uic al
N on tam
I t s
P onit
Q uoq;
L aton
I ndign
T alibus

Iuppiter alter auus: socero quoque gloriator illo.
Me gentes metuant phrygiæ: me regia Cadmæ
sub domina est: fidibusque mei commissæ mariti
Mænia cum populis à meque, uiroque reguntur.
In quancunque domus aduertit lumina partem,
Immensæ spectantur opes: accedit eodem
Digna dea facies: huc natus adijce septem,
Et totidem iuuenes, et mox generosque nurusque.
Querite nunc habeat quam nostra superbia causam?
Quoque modo audetis genitam Titanida Cæo
Latonam præferre mihi? cui maxima quondam
Exiguam sedem pariturae terra negauit?
Nec cælo, nec humo, nec aquis dea uestra recepta est.
Exul erat mundi: donec miserata uagantem,
Hospita tu terris erras, ego dixit in undis,
Instabilemque locum Delos dedit, illa duorum
Facta parens: uteri pars hæc est septima nostri.
Sum felix: quis enim neget hoc? felixque manebo,
Hoc quoque quis dubitat? tutam me copia fecit.
Maior sum, quam cui possit fortuna nocere:
Multaque ut eripiat: multo mihi plura relinquet.
Excessere metum mea iam bona, fingite demi
Huc aliquid populo natorum posse meorum:
Non tamen ad numerum redigam spoliata duorum:
Ite satis propere sacris: laurumque, capillis
Ponite, deponant: et sacra infecta relinquunt:
Quodque licet, tacito uenerantur murmure numen
Latonæ: turba quantum distabat ab orba.
Indignata dea est: summoque in uertice Cinthi
Talibus est dictis gemma cum prole locuta.

METAMOR.

E n ego uestra parens, uobis animosa creatis,
 E t nisi Iunoni nulli cessura dearum,
 A n dea sim dubitor: perq; omnia sæcula cultis
 A rceor, o nati, nisi uos succurritis aris.
 N ec dolor hic solus: diro conuitia facto
 T antalis adiecit: uosq; est postponere natis
 A usa suis: & me, quod in ipsam recidat, orbam
 D ixit: & exhibuit linguam scelerata paternam.
 A diectura preces erat his Latona relatis:
 D esine, Phæbus ait: pœnæ mora longa querela est.
 D ixit idem Phæbe: celeri q; per aera lapsu
 C ontigerant tecti Cadmeida nubibus arcem.
 P lanus erat, late q; patens prope mœnia campus
 A ssiduus pulsatus equis: ubi turba rotarum,
 D uraq; mollierat subiectas ungula glebas.
 P ars ibi de septem genitis Amphione fortes
 C onscendunt in equos: tyrio q; rubentia sacro
 T erga premunt: auro q; graues moderantur habenas.
 E quibus Ismenos, qui matri sarcina quondam
 P rima suæ fuerat: dum certum flectit in orbem
 Q uadrupedis cursus: spumantiaq; ora coercet:
 H ei mihi conclamat: medio q; in pectore fixa
 T ela gerit: frenusq; manu moriente remissis,
 I n latus à dextro paulatim defluit harmo.
 P roximus audito sonitu per inane pharetræ
 F rena dabat sipylus. ueluti cum præscius imbres
 N ube fugit uisa: pendentiaq; undiq; rector
 C arbasa deducit: nequa leuis effluat aura.
 F rena tamen dantem non euitabile telum
 C onsequitur: summa q; tremens ceruice sagitta

H est
 I lle
 V alui
 P hœbe
 T anta
 T rans
 E tiam
 P ecto
 S iot
 I ngem
 M emb
 L um
 A spici
 E uolat
 I nq; p
 I nima
 Q uod si
 E ruit
 A t non
 A ffrat
 M ollia
 D umq;
 A lera
 E xpul
 E mcat
 V lnum
 B rachia
 D ixerat
 P arat
 N on fuit

Hæsit: & extabat nudum de gutture ferrum.
 Ille ut erat pronus, per crura admissa, iubasq;
 Voluitur: & calido tellurem sanguine fœdat.
 Phœdimus infelix, & auiti nominis hæres
 Tantalus, ut solito finem imposuere labori:
 Transierant ad opus nitidæ iuvenile palæstræ:
 Et iam contulerant arcto luctantia nexu
 Pectora pectoribus: cum tento concita nervo,
 Sicut erant iuncti, traiecit utrunq; sagitta.
 Ingemuere simul: simul incuruata dolore
 Membra solo posuere: simul suprema iacentes
 Lumina uersarunt: animam simul exhalarunt.
 Aspicit Alphenor: laniataq; pectora plangens,
 Euiolat: ut gelidos complexibus alleuet artus:
 Inq; pio cadit officio, nam Delius illi
 Intima fatifero rupit præcordia ferro.
 Quod simul eductum est: pars est pulmonis in hamis
 Errata: cumq; anima cruor est effusus in auras.
 At non intonsum simplex Damasciona uulnus
 Affiat: ictus erat qua crus esse incipit, & qua
 Mollia nervosus facit internodia poples:
 Dumq; manu tentat trahere exitiabile telum:
 Altera per iugulum pennis tenus acta sagitta est.
 Expulit hanc sanguis: qui se iaculatus in altum
 Emicat: & longe terebrata profilit aura.
 Vltimus Ilioneus non profectura precando
 Rachia sustulerat: diq; o communiter omnes,
 Dixerat, ignarus non omnes esse rogandos,
 Parcite. motus erat, cum iam reuocabile telum
 Non fuit, arcitenens. minimo tamen occidit ille

METAMOR.

Vulnere, non alte percusso corde sagitta.
 Fama mali, populiq; dolor, lachrymaeq; suorum
 Tam subitæ matrem certam fecere ruinæ,
 Mirantem potuisse, irascentemq; quod ausi
 Hoc essent superi, quod tantum iuris haberent.
 Nam pater Amphion ferro per pectus adactò
 Finierat moriens pariter cum luce dolorem.
 Heu quantum hæc Niobe Niobe distabat ab illa:
 Quæ modo latois populum summouerat aris:
 Et mediam tulerat gressus resupina per urbem
 Inuidiosa suis: at nunc miserranda uel hosti
 Corporibus gelidis incumbit: et ordine nullo
 Oscula dispensat natos suprema per omnes.
 A quibus ad cælum liuentia brachia tollens,
 Pascere crudelis nostro Latona dolore,
 Pascere, ait: satiaq; meo tua pectora luctu:
 Corq; ferum satia, dixit: per funera septem
 Effror: exulta: uictrixq; innumera triumphæ.
 Cur autem uictrix? miserræ mihi plura supersunt,
 Quàm tibi felici. post tot quoq; funera uinco.
 Dixerat: et sonuit contento neruus ab arcu.
 Qui præter Nioben unam, conterruit omnes.
 Illa malo est audax. stabant cum uestibus atris
 Ante toros fratrum demisso crine sorores.
 E quibus una trahens hærentia uiscere tela,
 Imposito fratri moribunda relanguit ore.
 Altera solari miseram conata parentem,
 Conticuit subito: duplicataq; vulnere tota est:
 Oraq; compressit: nisi postquam spiritus ibat.
 Hæc frustra fugiens collabitur: illa sorori

I mmo
 S exq;
 V lina
 T et u
 D e mlt
 D unq;
 E xan
 D irigit
 I n uul
 S tant
 I pfa q
 C ongel
 N ec fle
 N ec pes
 F les tam
 I n pat
 L igitur
 Tunc uer
 F amia
 Magna g
 V t q; fit
 E quibus
 N on imp
 R es obf
 M ira tam
 P redigio
 I mpatic
 I ufferat
 I pfe duc
 E or laci

I mmoritur: latet hæc: illam trepidare uideres.
 S exq; datis letho, diuersa q; uulnera passis,
 V ltima restabat: quam toto corpore mater,
 T ota ueste tegens, unam, minimamq; relinque:
 D e multis minimam posco, clamaui, & unam:
 D umq; rogat: pro qua rogat, occidit. orba resedit
 E xanimes inter natos, natusq; uirumq;:
 D irigitq; malis: nullos mouet aura capillos:
 I n uultu color est sine sanguine: lumina mæstis
 S tant immota genis: nihil est in imagine uiuum:
 I psa quoq; interius cum duro lingua palato
 C ongelat: & uenæ desistunt posse moueri:
 N ec flecti ceruix, nec brachia reddere motus,
 N ec pes ire potest: intra quoq; uiscera saxum est.
 F let tamen: & ualidi circumdata turbine uenti,
 I n patriam rapta est. ibi fixa cacumine montis,
 L iquitur: & lachrymus et nunc marmora manant.
 fab. 5. T unc uero cuncti manifestam numinis, iram
 F æmina, uirq; timent: cultuq; impensius omnes
 M agna gemellipera uenerantur numina diuæ:
 V tq; fit, à facto propiore priora renarrant.
 E quibus unus ait. Lycæ quoq; fertilis agris
 N on impune deam ueteres spreuere coloni.
 R es obscura quidem est ignobilitate uirorum:
 M ira tamen uidi præsens stagnumq; locumq;
 P rodigio notum. nam me iam grandior æuo
 I mpatiensq; uiæ genitor, deducere lectos
 I usserat inde boves. gentisq; illius eunti
 I pse ducem dederat. cum quo dum pascua lustro,
 E tæ lacu medio sacrorum nigra fanilla

METAMOR.

A ra uetus stabat tremulis circumdata annis.
 R esistit: & pauido faueas mihi murmure dixit
 D ux meus: & simili faueas ego murmure dixi.
 N aī adūm fauni ne foret tamen ara rogabam,
 I ndigenæ ue dei: cum talia rettulit hospes.
 N on hac o iuuenis montanum numen in ara est.
 I lla suam uocat hanc: cui quondam regia conux
 O rbem interdixit: quam uix erratica Delos
 E rrantem accepit, tunc cum leuis insula nabat.
 I llic incumbens cum Palladis arbore palmæ,
 E didit inuita geminos Latona nouerca.
 H inc quoq; Iunonem fugisse puerpera fertur:
 I nq; suo portasse sinu duo numina, natos.
 I amq; chimærifera, cum sol grauis ureret arua:
 F inibus in Lydiæ, longo dea fessa labore
 S ydereo siccata sitim collegit ab æstu:
 V beraq; ebiberant auidi lactantia nati.
 F orte lacum mediocris aquæ prospexit in imis
 V allibus: agrestes illic fruticosa legebant
 V imina cum iuncis, grata mq; paludibus uluam.
 A ccessit, positoq; genu Titania terram
 P ressit: ut hauriret gelidos potura liquores.
 R ustica turba uetat, dea sic affata uetantes.
 Quid prohibetis aquas? usus communis aquarum est,
 N ec solem proprium natura, nec aëra fecit,
 N ec tenues undas: ad publica munera ueni.
 Quæ tamen ut detis, supplex peto: non ego nostros
 A bluere hic artus, lassataq; membra parabam:
 S ed releuare sitim, caret os humore loquentis:
 E t fauces arent: uixq; est uia uocis in illis.

H auctu
 A cepit
 H i quod
 P arua
 Quem m
 H i tamen
 N i proci
 N ec sicut
 T urba
 H uic illu
 S ustitit
 S upplic
 V erba n
 A cterim
 E nemini
 E t modo
 N unc pro
 S ape sipe
 I n gelido
 L inus ex
 Quam si
 V ex quoq;
 I pſaq; dil
 T erga cap
 S pina uir
 L imoſq;
 S ic ubi ne
 R etulit: e
 Quem tri
 A ffectu po

H austus aquae mihi nectar erit: uitamq; fatebor
 A cepisse: simul uitam dederitis in undis.
 H i quoq; uos moueant: qui nostro brachia tendunt
 P arua sinu: & casu tendebant brachia nati.
 Quem non blanda dea potuissent uerba mouere?
 H i tamen orantem perstant prohibere: minasq;
 N i procul abscedat, conuitiaq; insuper addunt.
 N ec satis est: ipsos etiam pedibusq; maniq;
 T urbauere lacus: imoq; e' gurgite mollem
 H uc, illuc limum saltu mouere maligno.
 S ustulit ira sitim: neq; enim iam filia Coei
 S upplicat indignis: nec dicere sustinet ultra
 V erba minora dea: tollensq; ad sidera palmas,
 A eternum stagno, dixit, uiuatis in isto.
 E ueniunt optata dea: iuuat esse sub undis:
 E t modo tota caua summergere membra palude:
 N unc proferre caput: summo modo gurgite nare.
 S aepe super ripam stagni consistere: saepe
 I n gelidos resilire lacus: sed nunc quoq; turpes
 L itibus exercent linguas: pulsoq; pudore
 Quauis sint sub aqua, sub aqua maledicere tentant.
 V ox quoq; iam rauca est: inflataq; colla tumescunt:
 I psa; dilatant patulos conuitia rictus:
 T erga caput tangunt: colla intercepta uidentur:
 S pina uiret: uenter pars maxima corporis albet:
 L imosoq; noua saliunt in gurgite ranae.
 S ic ubi nescio quis Lycia de gente uirorum
 R ettulit: exitum Satyri reminiscitur alter:
 Quem tritoniaca Latous arundine uictum
 A ffectit poena. quid me mihi detrahis, inquit?

METAMOR.

A h piget: ah non est; clamabat, tibia tanti.
 C lamanti cutis est summos direpta per artus:
 N ec quicquā nisi vulnus erat: cruor undiq; manat:
 D etechq; patent nervi: trepidæq; sine ulla
 P elle micant uenæ: salientia viscera posses,
 E t pelluentes numerare in pectore fibras.
 I llum ruricolæ sylvarum numina Fauni,
 E t satyri fratres, & tunc quoq; clarus Olympus,
 E t Nymphæ flerunt: & quisquis montibus illis
 L anigerosq; greges, armenta q; buccera pavit.
 F ertilis immaduit, madefactaq; terra caducas
 C oncepit lachrymas: ac uenis perbibit imis.
 Q uas ubi fecit aquas: uacuas emisit in auras.
 I nde petens rapidum ripis decliuibus æquor
 M arsyæ nomen habet, Phrygiæ liquidissimus amnis.

26. 7. T alibus exemplis redit ad præsentia dictis
 V ulgus: & extinctum cum stirpe Amphionæ luget.
 M ater in inuidia est. hanc tunc quoq; dicitur unus
 F lesse Pelops: humerisq; suas à pectore postquam
 D eduxit uestes: ebur ostendisse sinistro.
 C oncolor huic humerus nascendi tempore dextro,
 C orporeusq; fuit: manibus mox cæsa paternis
 M embra ferunt iunxisse deos: alijsq; repertis,
 Q ui locus est iuguli medius, summiq; lacerti,
 D efuit: impositum est non comparentis in usum
 P artis ebur: factisq; Pelops fuit integer illo.

26. 8. F initum procures cœunt: urbesq; propinquæ
 O rauere suos ire ad solatia reges,
 A rgosq; & Sparte, Pelopæiadesq; Mycænæ,
 E t non dum toruæ Calydon inuisa Dianæ,
 Orchomenosq;

O rchom
 M esse
 E t ne
 Quæq; u
 E xterius
 C redere
 O bstit
 B arbara
 T hreici
 F nderat
 Quem sil
 E t gene
 C onmibi
 N on Hy
 E umerid
 E umeride
 I nobuit
 H ac me
 H ac me
 T hreici
 Quæq; dat
 Quæq; erat
 V squeade
 Quinq; per
 C um blan
 V lla mea
 V el foror
 P romittes
 G erman
 I n freta

O rchomenosq; ferax, & nobilis ære Corinthos,
M essenēq; ferox, Patrēq; humilesq; Cleonæ,
E t nelea Pylos, neq; adhuc Pythæia Træzen.
Quæq; urbes aliæ bimari clauduntur ab Isthmo:
E xteriusq; sitæ bimari spectantur ab Isthmo.
C redere quis posset? solæ cessastis Athenæ.
O bstint officio bellum: subuectaq; ponto
B arbara mopsopios terrebant agmina nueros.
T hreicius Tereus hæc auxiliaribus armis
F uderat: & clarum uincendo nomen habebat.
Q uem sibi Pandion opibusq; uirisq; potentem,
E t genus à magno ducentem forte Gradiuo,
C onnubio Progne iunxit. non promuba Iuno,
N on Hymenæus adest, non illi gratia lecto.
E umenides tenuere faces de funere raptas:
E umenides strauere torum: tectoq; profanus
I ncubuit Bubo: thalamiq; in culmine sedit.
H ac aue coniuncti Progne, Tereusq; parentes
H ac aue sunt facti. gratata est scilicet illis
T hracia: dijsq; ipsis grates egere: diemq;
Q uoq; data est claro Pandione nata tyranno,
Q uoq; erat ortus Itys, festum iussere uocari.
V sque adeo latet utilitas. iam tempora titan
Q uinq; per autumnos repetitis duxerat annis:
C um blandita uiro Progne, si gratia dixit
V lla mea est: uel me uisendam mitte sorori,
V el soror huc ueniat: redituram tempore paruo
P romittes socero: magni mihi muneris instar
C ermanam uidisse dabis. iubet ille carinas
I n freta deduci: ueloq; & remige portus

Ouid.

k

METAMOR.

Cecropios intrat: Pyræaq; littora tangit.
 Ut primum soceri data copia: dextera dextræ
 Iungitur: infauſto committitur omine ſermo.
 Cæperat aduentus cauſam mandata referre
 Coniugis: & celeres miſſæ ſpondere reſcuſus:
 Ecce uenit magno diues Philomela paratu,
 Diuitior forma: quales audire ſolemus
 Naiades, & dryadas medijs incedere ſyluis:
 Si modo des illis cultus, ſimilesq; paratus.
 Non ſecus exarſit conſpecta uirgine Tereus:
 Quàm ſiquis canis ignem ſupponat ariſtis:
 Aut frondem, poſitaſq; cremet fœnulis herbas.
 Digna quidem faciès: ſed & hunc innata libido
 Extimulat: pronumq; genus regionibus illis
 In uenerem eſt: flagrat uitio gentisq; ſuæq;
 Impetus eſt illi comitum corrumpere curam,
 Nutriciſq; fidem: nec non ingentibus ipſam
 Sollicitare datis: totumq; impendere regnum:
 Aut rapere: & ſæuo raptam defendere bello.
 Et nihil eſt, quod non effreno captus amore
 Auiſit: nec capiunt incluſas pectora flammas.
 Iamq; moras male fert: cupidoq; reuertitur ore
 Mandata ad Progenes: & agit ſua uota ſub illa.
 Facundum faciebat amor: quotiesq; rogabat
 Vltèrius iuſto: Progenem ita uelle ferebat.
 Adidit & lachrymas: tanquam mandaret et illas.
 Pro ſuperi, quantum mortalia pectora cæcæ
 Noctis habent: ipſo ſcleris molimine Tereus
 Creditur eſſe pius: laudemq; à crimine ſumit.
 Quid, q̃ idem Philomela cupit: patriosq; lacertis

B land
 P erq; ſi
 S pectat
 O ſcalda
 O mnia
 A mpir
 E ſſe par
 V matic
 I lla pa
 I d pua
 I am l
 P ulſab
 R egales
 P onatur
 A t rex C
 A eſtut
 Q ualia m
 I pſe ſues
 L ux erat
 P andion
 V t uoluer
 H anc ego
 D onbi: pe
 P er ſuper
 E t mihi ſe
 Q uam pri
 T u quoq;
 S i pietas
 M andabo
 E t lachry

Blanda tenens humeros, ut eat uisura sororem,
Perq; suam, contraq; suam, petit illa, salutem.
Spectat eam Tereus: præcontrectatq; uidendo:
Osculaq; & collo circumdata brachia cernens,
Omnia pro stimulis, facibusq; ciboq; furoris
Acipit: & quoties amplectitur illa parentem:
Esse parens uellet: neq; enim minus impius esset.
Vincitur amborum genitor prece: gaudet, agitq;
Illa patri grates: & successisse duabus
Id putat infelix, quod erat lugubre duabus.
Iam labor exiguus phœbo restabat: equiq;
Pulsabant pedibus spatium decliuis olympi.
Regales epulæ mensis & bacchus in auro
Ponitur: hinc placido dantur sua corpora somno.
At rex Odrysus, quamuis secessit, in illa
Aestuât: & repetens faciem, motusq;, manusq;,
Qualia uult fingit, quæ non dum uidit: & ignes
Ipse suos nutrit cura remouente soporem.
Lux erat: & generi dextram complexus euntis
Pandion comitem lachrymis commendat obortis.
Vt uoluere ambæ, uoluisti tu quoq; Tereu,
Hanc ego care gener (quoniam pia causa cœgit)
Do tibi: perq; fidem, cognataq; pectora supplex,
Per superos oro: patrio ut tuearis amore:
Et mihi sollicito lenimen dulce senectæ
Quamprimû (omnis erit nobis mora longa) remittas.
Tu quoq; quamprimum (satis est uidisse sororem)
Si pietas ulla est, ad me Philomela redito.
Mandabat: pariterq; suæ dabat oscula natæ:
Et lachrymæ mites inter mandata cadebant.

METAMOR.

Vtq; fide pignus, dextras utraq; poposcit:
 Inter seq; datas iunxit: natamq; nepotemq;
 Absentes pro se memori rogat ore salutem:
 Supremumq; uale, pleno singultibus ore
 Vix dixit: timuitq; suæ præsagia mentis.
 At, simul imposita est pictæ Philomela carinæ:
 Admotumq; fretum remis, tellusq; repulsa est:
 Vicinus, exclamat: mecum mea uota feruntur:
 Exultatq;: Et uix animo sua gaudia differt
 Barbarus: Et nusquam lumen detorquet ab illa.
 Non aliter, quàm cum pedibus prædator aduncis
 Deposuit nido leporem Iouis ales ab alto,
 Nulla fuga est capto: spectat sua præmia raptor.
 Iamq; iter effectum est: iamq; in sua littora fessis
 Puppibus exierant: cum rex, Pandione natam
 In stabula alta trahit, syluis obscura uetustis.
 Atq; ibi pallentem, trepidamq; Et cuncta timentem,
 Et iam cum lachrymis ubi sit germana rogantem,
 Includit: fassusq; nefas, Et uirginem, Et unam
 Visuperat, frustra clamato sæpe parente,
 Sæpe sorore sua, magnis super omnia diuis.
 Illa tremut uelut agna pauens, quæ saucia cani
 Ore excussa lupi, non dum sibi tuta uidetur.
 Vtq; columba suo madefactis sanguine plumis
 Horret adhuc: auiaosq; timet, quibus hæserat, ungues.
 Mox ubi mens redijt: passos laniata capillos
 Lugenti similis, cæsis plangore lacertis
 Intendens palmas, o diris barbæ factis,
 O crudelis, ait, nec te mandata parentis
 Cum lachrymis mouere pijs, nec cura sororis,

Nec me
 Omnia
 Tu gemi
 Quin an
 E ripis
 Concubi
 S i tamen
 S uni al
 Quando
 P roiecit
 I n pop
 I mpleb
 A udiat
 T alibus
 Nec mune
 Quo fuit
 A receptam
 V inela pa
 S penq; su
 I lle indige
 L uctantem
 A bilit e
 I pla iacet
 V t q; salir
 P alpit
 Hoc quocq;
 S æpe sua
 S ustinet a
 C omuige
 D at gemi

Nec mea uirginitas, nec coniugalia iura.
 Omnia turbasti: pellex ego facta sororis:
 Tu geminus coniux. non hæc mihi debita pœna.
 Quin animã hanc (nequod facinus tibi perfide restet)
 Eripis? atq; utinam fecisses ante nefandos
 Concubitus: uacuas habuisssem criminis umbras.
 Si tamen hoc superi cernunt: si numina diuûm
 Sunt aliquid: si non perierunt omnia mecum:
 Quandocunq; mihi pœnas dabis. ipsa pudore
 Proiecto tua facta loquar. si copia detur:
 In populos ueniam. si syluis clausa tenebor:
 Implebo syluas: & conscia saxa mouebo.
 Audiet hæc æther, & si deus ullus in illo est.
 Talibus ira feri postquam commota tyranni:
 Nec minor hac metus est: causa stimulatus utraq;
 Quo fuit accinctus, uagina liberat ense:
 Arreptamq; coma, flexis post terga lacertis
 Vincula pati cogit. iugulum Philomela parabat:
 Spermq; suæ mortis uiso conceperat ense.
 Ille indignantem, & nomen patris usq; uocantem,
 Uctantemq; loqui, comprehensam forcipe linguam
 Abstulit ense fero. radix micat ultima linguæ:
 Ipsa iacet: terræq; tremens immurmurat atræ:
 Vtq; salire solet mutilatæ cauda colubræ,
 Palpitat: & moriens domine uestigia quærit.
 Hoc quoq; post facinus (uix ausim credere) fertur
 Sæpe sua lacerum repetisse libidine corpus.
 Sustinet ad Progenem post talia facta reuerti.
 Coniuge quæ uiso, germanam quærit: at ille
 Dat gemtus fictos: commentaq; funera narrat.

METAMOR.

Et lachrymæ fecere fidem. uelamina Progne
Deripit ex humeris auro fulgentia lato:
Induiturq; atras uestes: Et inane sepulchrum
Constituit: falsisq; piacula manibus infert:
Et luget non sic lugendæ fata sororis.
Signa deus bis sex actolustrauerat anno.
Quid faciat Philomela? fugam custodia claudit:
Structa rigent solido stabulorum mœnia saxo:
Os matum facti caret indice. grande doloris
Ingeniū est: miserisq; uenit solertia rebus.
Stamina barbarica suspendit candida tela:
Purpureasq; notas filis intexuit albis,
Indiciū sceleris: perfectaq; tradidit uni:
Vtq; ferat dominæ, gestu rogat. illa rogata
Pertulit ad Prognem: nec scit quid tradat in illis.
Euoluit uestes sæui matrona tyranni:
Fortunæq; suæ carmen miserabile legit:
Et (mirum est potuisse) fileat. dolor ora repressit:
Verbaq; quærenti satis indignantia linguæ
Defuerant: nec flere uacat: sed fasq; nefasq;
Confusura ruit: pœnæq; in imagine tota est.
Tempus erat: quo sacra solent trieterici Bacchi
Sithoniæ celebrare natus. nox conscia sacri:
Nocte sonat Rhodope tinnitibus æris acuti:
Nocte sua est egressa domo regina: deiq;
Ritibus instruitur: furialiaq; accipit arma.
Vite caput tegitur: lateri cernina sinistro
Vellera dependent: humero leuis incubat hasta.
Concita per sylvas turba comitante suarum
Terribilis Progne, furijsq; agitata doloris,

B acche
 E xulula
 G ermane
 I nduit: e
 A ttonitan
 V t fenit
 H orruit i
 N alia lo
 O raq; de
 A mplex
 S ustinet
 D eiectione
 T estari
 I llam,
 N on capu
 C orruptione
 S ed ferro
 P offit: in o
 A ut ego ca
 A rificam
 A ut lingua
 A bsterge
 S onem ar
 Quid sit
 A d matre
 A dmonita
 E s similis
 T riste par
 V t tamen
 A ttilis: e

Bacche tuas simulat. uenit ad stabula diua tandem;
Exululatq; enoeq; sonat: portasq; refringit:
Germanamq; rapit: raptæq; insignia Bacchi
Induit: & uultus ederarum frondibus abdit:
Attonitamq; trahens intra sua mœnia ducit.
Vt sensit tetigisse domum Philomela nefandam:
Horruit infelix: totoq; expalluit ore.
Nacta locum Progne, sacrorum pignora demit:
Oraq; deuelat miseræ pudibunda sororis:
Amplexumq; petit. sed non attollere contra
Sustinet hæc oculos pellex sibi uisa sororis:
Diecitoq; in humum uultu iurare uolenti,
Testariq; deos, per uim sibi dedecus illud
Illatum, pro uoce manus fuit. ardet, & iram
Non capit ipsa suam Progne: fletumq; sororis
Corripiens, non est lachrymis hoc inquit agendum,
Sed ferro: sed siquid habes, quod uincere ferrum
Possit: in omne nefas ego me germana parauī.
Aut ego cum sacris regalia tecta cremabo:
Artificem medijs immittam Terea flammis:
Aut linguam, aut oculos, et quæ tibi membra pudorē
Abstulerunt, ferro rapiam: aut per uulnera mille
Sontem animā expellā. magnū est quodcūq; parauī:
Quid sit, adhuc dubito. peragit dum talia Progne:
Ad matrem ueniebat Itys: quid possit, ab illo
Admonita est: oculisq; tuens immutibus, ab quā
Es similis patri, dixit: nec plura locuta,
Triste parat facinus: tacitaq; exæstuat ira.
Vt tamen accessit natus: matriq; salutem
Attulit: & paruis adduxit colla lacertis:

METAMOR.

M istaq; blanditijs puerilibus oscula iunxit:
M ota quidem est genitrix: infractaq; constitit ira:
I nultiq; oculi lachrymis maduere coactis.
S ed simul ex nimia mentem pietate labare
S ensit: ab hoc iterum est ad uultus uersa sororis:
I nq; uicem spectans ambos, cur admouet, inquit,
A lter blanditias: raptā silet altera lingua?
Q uam uocat hic matrem, cur non uocat illa sororem?
C ui sis nupta uide Pandione nata marito:
D egeneras: scelus est pietas in coniuge Tereo.
N ec mora traxit Ityn, ueluti Gangetica ceruæ
L actentem factum per sylvas Tigris opacis:
V tq; donus altæ partem tenere remotam:
T endentemq; manus, et iam sua fata uidentem,
E t mater mater clamantem, et colla petentem,
E nse ferit Progne, lateri qua pectus adhæret.
N ec uultus uertit, satis illi ad fata uel unum
V ulnus erat: iugulum ferro Philomela resoluit:
V iuaq; adhuc, animæq; aliquid retinentia membra
D ilaniat: pars inde canis exultat ahenis:
P ars ueribus stridet: manant penetr alia tabo
H is adhibet coniux ignarum Terea mensis:
E t patrij moris sacrum mentita, quod uni
F as sit adire uiro, comites, famulosq; remouit.
I pse sedens solio Tereus sublimis auito
V escitur: inq; suam sua uiscera congerit aluum.
T antaq; nox animi est, Ityn huc accersite, dixit.
D issimulare nequit crudelia gaudia Progne:
I amq; suæ cupiens existere nuntia cladis,
I ntus habes, quem poscis, ait. circūspicit ille:

A t q; m
 S ient e
 P rofilu
 M iſt in
 P oſſe lo
 T hraci
 V ipere
 E t mod
 E gerere
 F let mo
 N unc
 C orpora
 P endeb
 A ltera
 E xceſſer
 I lle dolo
 V ertit
 P rominet
 N omen E
 H ic dolo
 T empera
 S eptia l
 I uſſitia d
 Q uattuor
 F amine
 E quibus
 P rocriſu
 D ilectaq
 D um rog
 A ſt ubi

A tq; ubi sit, querit. querenti, iterumq; uocanti
 Sicut erat sparsis furiali caede capillis
 Prosiluit, Ityosq; caput Philomela cruentum
 Misit in ora patris: nec tempore maluit ullo
 Posse loqui: & mentis testari gaudia dictis.
 Thracius ingenti mensas clamore repellit:
 Vipereasq; ciet stygia de ualle sorores:
 Et modo, si posset, reserato pectore diras
 Gerere inde dapes, emersaq; uiscera gestit:
 Flet modo: seq; uocat bustum miserabile nati:
 Nunc sequitur nudo genitas Pandione ferro.
 Corpora Cecropidum pennis pendere putares:
 Pendebant pennis. quarum petit altera syluas:
 Altera tecta subit: neq; adhuc de pectore cadis
 Excessere notæ: signataq; sanguine pluma est.
 Ille dolore suo, pænæq; cupidine uelox
 Vertitur in uolucrum: cui stant in uertice cristæ:
 Prominet immodicum pro longa cuspide rostrum.
 Nomen Epops uolucris: facies armata uidetur.
 Hic dolor ante diem, longæq; extrema senectæ
 Tempora tartareas Pandiona misit ad umbras.
 626.g. Sceptra loci, rerumq; capit moderamen Erechtheus,
 Iustitia dubium est, ualidis ne potentior armis.
 Quattuor ille quidem iuuenes, totidemq; creat
 Fæmineæ sortis: sed erat par forma duarum.
 E quibus Aeolides Cephalus te coniuge felix
 Procri fuit. Boreæ Terens, Thracesq; nocebant:
 Dilectaq; diu caruit deus Orithya:
 Dum rogat: & precibus manulat, quàm uiribus ui.
 Ast ubi blanditijs agitur nihil: horridus ira

METAMOR.

Quæ solita est illi, nimiumq; domestica uento:
 Et merito dixit: quid enim mea tela reliqui?
 Sæuitiam, et uires, iramq; animosq; minaces?
 Ad mouiq; preces? quarum me dedecet usus?
 Apta mihi uis est: hac tristia nubila pello:
 Hac freta concutio: nodosaq; robora uerto:
 Induroq; niues: et terras grandine pulso.
 Idem ego, cum fratres cælo sum nactus aperto:
 (Nam mihi campus uest) tanto molimine luctor:
 Ut medius nostris concursibus insonet æther:
 Exilantq; cauis elisi nubibus ignes.
 Idem ego, cum subij conuexa foramina terræ:
 Suppositiq; ferox inuis mea terga cauernis:
 Sollicito manes, totumq; tremoribus orbem.
 Hac ope debueram thalamos petisse: socerq;
 Non orandus erat mihi, sed faciendus Erichtheus.
 Hæc Boreas, aut his non inferiora locutus,
 Excussit pennas, quarum iactatibus omnis
 Afflata est tellus: latumq; perhorruit æquor.
 Puluereamq; trahens per summa cacumina pallam,
 Errit humum: pauidamq; metu caligine tectus
 O rithyan adamans fuluis complectitur alis.
 Dum uolat: arserunt agitati fortius ignes:
 Nec prius aeris cursus suppressit habenas:
 Quam Ciconum tenuit populos, et moenia raptor.
 Illic et gelidi coniux Actæa tyranni,
 Et genitrix facta est, partus enixa gemellos:
 Cætera qui matris, pennas genitoris haberent.
 Non tamen has una memorant cum corpore natus:
 Barbaq; dum rutilis aberat subnixa capillis:

I mplu
 M ox pa
 C ingere
 E rgo, ne
 V ellera
 P er ma

 P V E
 N

 V ifus ex
 V inginea
 M ultaq; p
 C onigera
 D umq; ad
 V exq; dat
 C onapit
 E t luctat
 V inare re
 N eficio qui
 A ut aliqu
 N am cur
 S unt quos
 N e pereat
 E xante te
 S i poter

I mplumes Calaisq; puer, Zetesq; fuerunt.
 M ox pariter pennæ ritu cœpere uolucrum
 C ingere utrumq; latus: pariter flauescere malæ.
 E rgo, ubi concessit tempus puerile iuuentæ:
 V ellera cum Minyis nitido radiantia uillo
 P er mare non notum prima petiere carina.

PUBLII OVIDII NASONIS
 METAMOR. LIB. VII.

Fabula - i. -

Amq; fretum Minyæ pegasea puppe
 i scabant:

Perpetuaq; trahens inopem sub nocte
 senectam

V isus erat Phineus: iuuenesq; aquilone creati
 V irgineas uolucres miseri senis ore sugarant:
 M ultaq; perpeSSI claro sub Iasone, tandem
 C ontigerant rapidas limosi Phasidos undas.
 D umq; adeunt regem: phrixæaq; uelleræ poscunt:
 V oxq; datur Minyis magnorum horrenda laborū:
 C oncipit interea ualidos Aetias ignes:
 E t luctata diu, postquam ratione furorem
 V incere non poterat: frustra Medea repugnas:
 N escio quis deus obstat ait: mirumq; quid hoc est:
 A ut aliquid certe simile huic, quod amare uocatur.
 N am cur iussa patris nimum mihi dura uidentur?
 S unt quoq; dura nimis. cur quæ modo deniq; uidi,
 N e pereat, timeo? quæ tanti causa timoris?
 E xcute uirgineo conceptas pectore flammæ,
 S i potes, infelix. si possam, sanior essem.

METAMOR.

Sed trahit inuitam noua uis: aliudq; Cupido,
 Mens aliud suadet. uideo meliora, probôq;
 Deteriora sequor. quid in hospite regia uirgo
 Veris? & thalamos alieni concipis orbis?
 Hæc quoq; terra potest, quod ames, dare. uiuat, an ille
 Ocidat, in dijs est. uiuat tamen: idq; precari
 Vel sine amore licet: quid enim commisit Iason?
 Quem nisi crudelem non tangat Iasonis ætas?
 Et genus & uirtus? quem non, ut cætera desint,
 Forma mouere potest? certe mea pectora mouit.
 At nisi opem tulero, taurorum afflabitur ore:
 Concurretq; suæ segeti, tellure creatis
 Hostibus: aut auido dabitur fera præda draconi.
 Hoc ego si patiar, tunc me de tigride natam,
 Tunc ferrum, & scopulos gestare in corde fatebor.
 Cur non & specto pereuntem? oculosq; uidendo
 Conscelero? cur non tauros exhortor in illum?
 Terrigenasq; feros, insopitumq; draconem?
 Dû meliora uelint. quanquam non ista precanda,
 Sed facienda mihi. prodam' ne ego regna parentis?
 Atq; ope nescio quis seruabitur aduena nostra?
 Ut per me sospes sine me det lintea uentis?
 Virq; sit alterius? pœnæ Medea relinquit?
 Si facere hoc, aliam'ue potest præponere nobis,
 Ocidat ingratus: sed non is uultus in illo,
 Non ea nobilitas animo est, ea gratia formæ:
 Ut timeam fraudem, meritiq; obliuia nostri.
 Et dabit ante fidem: cogamq; in fœdera testes
 Esse deos. quid tuta times? attingere: & omnem
 Pelle moram: tibi se semper debet Iason:

T e fac
 S erua
 E rgo
 E t nat
 N empe
 F rater
 M axim
 M agna
 N onita
 H ic qu
 Quem
 A esom
 E t di
 Quid
 D iom
 N unc
 S ylla
 N empe
 P er fre
 A ut si
 C onu
 I mpon
 A gged
 D ixit
 C onst
 I bat
 Qua
 E tiam
 C um
 E rubu

Te face solenni iunget sibi: perq; pelasgas
Seruatrix urbes matrum celebrare turba.
Ergo ego germanam, fratremq; patremq; deosq;
Et natale solum uentis ablata relinquam?
Nempe pater sæuus, nempe est mea barbara tellus,
Frater adhuc infans: stant mecum uota sororis.
Maximus intra me deus est. non magna relinquam:
Magna sequar: titulum seruatae pubis achiuæ,
Notitiamq; laci melioris, & oppida, quorum
Hic quoq; fama uiget, cultusq; artesq; uirorum,
Quemq; ego cum rebus, quas totus possidet orbis,
Aesoniden mutasse uelim: quo coniuge felix
Et dÿs cara ferar: & uertice sydera tangam.
Quid? q̄ nescio qui medijs incurrere in undis
Dicuntur montes? ratibusq; inimici Charybdis
Nunc sorbere fretum, nunc reddere? cinctaq; sæuis
Scylla rapax canibus siculo latrare profundo?
Nempe tenens qđ amo, gremioq; in Iasonis hærens,
Per freta longa ferar, nihil illū amplexa uerebor:
Aut siquid metuum, metuum de coniuge solo.
Coniugium' ne putas? speciosaq; nomina culpæ
Imponis Medea tuæ? quin aspice quantum
Aggrediare nefas: & dum licet, effuge crimen.
Dixit: & ante oculos rectum, pietasq; pudorq;,
Constitierant: & uicta dabat iam terga cupido.
Ibat ad antiquas Hecates Perseidos aras:
Quas nemus umbrosū, secretaq; sylua tegebat:
Et iam fortis erat: pulsusq; resederat ardor:
Cum uidet Aesoniden: extinctaq; flamma reluxit.
Erubuere genæ: totoq; recanduit ore:

METAMOR.

Vtq; solet uentis alimenta assumere, quæq;
 Parua subinducta latuit scintilla fauilla,
 Crescere, & in ueteres agitata resurgere uires:
 Sic iam lenis amor, iam quem languere putares,
 Vt uidit iuuenem: specie præsentis inarsit.
 Et casu, solito formosior Aesone natus
 Illa luce fuit. posses ignoscere amanti.
 Spectat: & in uultu ueluti tum deniq; uiso
 Lumina fixa tenet: nec se mortalia demens
 Ora uidere putat: nec se declinat ab illo.
 Vt uero cœpitq; loqui, dextramq; prehendit
 Hospes: & auxilium summissa uoce rogauit:
 Promisitq; torum: lachrymis ait illa profusis.
 Quid faciam, uideo: nec me ignorantia ueri
 Decipiet, sed amor. seruabere munere nostro:
 Seruatus promissa dato. per sacra triformis
 Ille dea, lucosq; foret quod numen in illo,
 Perq; patrem socii cernentem cuncta futuri,
 Euentusq; suos, & tanta pericula iurat.
 Ceditus accepit cantatas protinus herbas:
 Ediditq; usum: lætusq; in tecta recessit.
 Postera depulerat stellas aurora micantes:
 Conueniunt populi sacrum Mauortis in aruum:
 Consistuntq; ingis: medio rex ipse resedit
 Agmine purpureus, sceptroq; insignis eburno.
 Ecce adamanteis vulcanum naribus efflant
 A eripides tauri: tactæq; uaporibus herbæ
 Ardent: utq; solent pleni resonare camini:
 Aut ubi terrena silices fornace soluti
 Concipiunt ignem liquidarum aspergine aquarum:

p effu
 G uttu
 O buin
 T errib
 P uluer
 F umfi
 D irigue
 S enst
 P endul
 S uppo
 D uere
 M irant
 A dijan
 V ipere
 S emma
 E t creft
 V t q; hui
 P erq; suo
 N e nifi
 S ic uoi
 E ffectu
 Quatq; m
 Quos ubi
 I n expat
 D em fere
 I pta quo
 V t q; peti
 P alluit
 N e me pa
 A uxiliat

Pectora sic intus clausas uoluentia flammæ,
 Gutturæq; uisæ sonant. tamen illis Aesone natus
 Obuius it. uertere truces uenientis ad ora
 Terribiles uultus, præfixaq; cornua ferro:
 Pulueremq; solum pede pulsauere bisulco:
 Fumificisq; locum mugitibus impleuerunt.
 Diriguere metu Minyæ: subit ille: nec ignes
 Sensit anhelatos (tantum medicamina possunt)
 Pendulaq; audaci mulcet palearia dextra:
 Suppositosq; iugo pondus graue cogit aratri
 Ducere: & insuetum ferro proscindere campum.
 Mirantur Colchi: Minyæ clamoribus augent,
 Adiciuntq; animos. galea tum sumit athena
 Vipereos dentes: & aratos spargit in agros.
 Semina mollit humus ualido prætinctæ ueneno:
 Et cresunt, fiuntq; sati noua corpora dentes.
 Vtq; hominis speciem materna sumit in aluo:
 Perq; suos intus numeros componitur infans:
 Nec nisi maturus communes exit in auras:
 Sic ubi uisceribus grauidæ telluris imago
 Efficta est hominis: foeto consurgit in aruo:
 Quodq; magis mirum est, simul edita concutit arma.
 Quos ubi uiderunt peracutæ cuspidis hastas
 In caput hæmonij inuenis torquere parantes:
 Demisere metu uultumq; animumq; Pelasgi.
 Ipsa quoq; extimuit, quæ tutum fecerat illum:
 Vtq; peti uidit inuenem tot ab hostibus unum:
 Palluit: & subito sine sanguine frigida sedit:
 Nè ue parum ualeant à se data gramina, carmen
 Auxiliare canit: secretasq; aduocat artes.

METAMOR.

Ille grauem medios silicem iaculatus in hostes,
A se depulsum martem conuertit in ipsos.
Terrigenæ pereunt per mutua uulnera fratres:
Ciuiliq; cadunt acie. gratantur Achiui:
Victoremq; tenent: auidisq; amplexibus hærent.
Tu quoq; uictorem complecti barbara uelles:
Obstat incepto pudor: & complexa fuisses:
Sed te ne faceres, tenuit reuerentia famæ.
Quod licet, affectu tacito lætaris: agisq;
Carminibus grates, & dñs authoribus horum.
Peruigilem superest herbis sopire draconem:
Qui crista, linguisq; tribus præsignis, & uncis
Dentibus horrendus, custos erat arboris aureæ.
Hunc postquam sparsit lethæi gramine succi:
Verbaq; ter dixit placidos facientia somnos:
Quæ mare turbatum, quæ conata flumina sistunt:
Somnus in ignotos oculos ubi uenit: & auro
Heroë Aesonius potitur: spolioq; superbus
Muneris authorem secum spolia altera portant,
Victor Iolaicos tetigit cum coniuge portus:
Hæmonia matres pro natis dona receptis
Grandæuiq; ferunt patres: congestaq; flamma
Thura liquefaciunt: indutaq; cornibus aurum
Victimæ, uota facit. sed abest gratantibus Aeson
Iam propior letho, fessusq; senilibus annis.
Tunc sic Aesonides, o' cui debere salutem
Confiteor coniux, quanquam mihi cuncta dedisti:
Excessitq; fidem meritorum summa tuorum:
Si tamen hoc possunt (quid enim nō carmina possunt?)
Deme meis annis: & demptos adde parenti.

Nec

Nec te
 Dissim
 Nec te
 E xced
 P esse
 Nec si
 Quod p
 A rie m
 N on d
 A diu
 T res a
 E fficer
 E t soli
 E gredi
 N ula p
 E rriq; m
 I nouit
 S aluat
 S opita f
 I mmet
 S pdera
 T ex se
 I rror au
 S oluit: &
 N ox ait
 A urea co
 T uq; tri
 A diuer
 Quæq; m
 A ureq;

ab. 2.

Nec tenuit lachrymas. mota est pietate rogantis:
Dissimulemque; animum subiit pater Aeta relictus.
Nec tamen affectus tales confessa, quod inquit
Exadit ore tuo coniux scelus: ergo ego cuiquam
Posse tuæ uideor spatium transcribere uitæ?
Nec sinat hoc Hecate: nec tu petis æqua: sed isto,
Quod petis, experiar maius dare munus Iason.
Arte mea soceri longum tentabimus æuum
Non annis renouare tuis. modo diua triformis
Adiunget: et præsens ingentibus annuat ausis.
Tres aberant noctes, ut cornua tota coirent:
Efficerentque; orbem. postquam plenissima fulsit,
Et solida terras spectauit imagine Luna:
Egreditur tectis uestes induta recinctas,
Nuda pedem, nudos humeris infusa capillos:
Fertque; uagos mediæ per muta silentia noctis
Incomitata gradus. homines, uolucresque; ferasque;
Soluerat alta quies: nullo cum murmure serpens
Sopitæ similis, nullo cum murmure serpit:
Immotæque; silent frondes: silet humidus aër:
Sydera sola micant. ad quæ sua brachia tendens
Ter se conuertit: ter sumptis flumine crinem
Irrorauit aquis: ternis et hiatibus ora
Soluit: et in dura summisso poplite terra,
Nox ait arcanis fidissima, quæque; diurnis
Aurea cum luna succeditis ignibus astra,
Tuque; triaps Hecate, quæ cæptis conscia nostris,
Adiutrixque; uenis, cantus, artesque; magorum,
Quæque; magos Tellus pollentibus instruis herbis,
Auræque; et uenti, montesque; amnesque; lacusque;,
Ouid. l

METAMOR.

Dūq; omnes nemorum, Dūq; omnes noctis adeste:
 Quorum ope, cum uolui, ripis murantibus amnes
 In fontes rediere suos: concussa q; sisto:
 S. tanta concutio cantu freta: nubila pello:
 Nubila q; induco: uentos abigo q; uoco q;:
 Vipereas rumpo uerbis, & carmine fauces:
 Vinea q; saxa, sua conuulsa q; robora terra,
 Et syluas moueo: iubeo q; tremescere montes:
 Et mugire solum: manes q; exire sepulchris:
 Te quoq; luna traho: quamuis temesea labores
 Aera tuos munuant: currus quoq; carmine nostro
 Pallent: & pallet nostris aurora uenenis.
 Vos mihi taurorum flammās hebetastis: & unco
 Impatiens oneris collum pressistis aratro.
 Vos serpentigenis in se fera bella dedistis:
 Custodem q; rudem somno sopistis: & aurum
 Vindice decepto graias misistis in urbes.
 Nunc opus est succis: per quos renouata senectus
 In florem redeat: primos q; recolligat annos.
 Et dabitis: neq; enim micuerunt sydera frustra:
 Nec frustra uolucrum tractus ceruice draconum
 Currus adest. aderat demissus ab æthere currus.
 Quo simul ascendit: frenata q; colla draconum
 Permulsit: manibus q; leues agitauit habenas:
 Sublimis rapitur: subiecta q; Thessala tempe
 Despicit: & uisis regionibus applicat angues:
 Et quas ossa tulit, quas altus Pelion herbas,
 O thrys q;, & Pindus, & Pindo maior Olympus,
 Despicit: & placitas partim radice renellit:
 Partim succidit curuamine falcis ahenæ.

M ulta quoq; Apidani placuerunt gramina ripis,
 M ulta quoq; Amphrysi: nec eras immunis Enipeu:
 N ecnon Peneus, necnon Sperchiades undæ
 C ontribuere aliquid, iunctosq; littora Bæbes.
 C arpsit & Euboica uiuax Anthedone gramen
 N on dum uulgatum mutato corpore Glauci.
 N onadies illam curru, pennisq; draconum
 N onaq; nox omnes lustrantem uiderat agros.
 C um redijt: neq; erant tacti, nisi odore, dracones:
 E t tamen annosæ pellem posuere senectæ.
 C onstitit adueniens citra limenq; foresq;:
 E t tantum cœlo tegitur: refugitq; uiriles
 C ontactus: statuitq; aras è cœspite binas,
 D exteriori Hecates, at læua parte iuuentæ.
 H as ubi uerbenis, syluaq; incinxit agresti:
 H aud procul egesta scrobibus tellure duabus
 S acra facit: cultrosq; in guttura uelleris attri
 C onijcit: & patulas perfundit sanguine fassas.
 T um super inuergens liquidi carchesia uini,
 A lteraq; inuergens tepidi carchesia lactis,
 V erba simul fundit: terrenaq; numina lenit:
 V mbrarumq; rogat raptæ cum coniuge regem,
 N e properent artus anima fraudare senili.
 Q uos ubi placauit precibusq;, & murmure longo:
 A esonis effœtum proferri corpus ad aras
 I ussit: & in plenos resolutum carmine somnos
 E xanimi similem stratis porrexit in herbis.
 H inc procul Aesonidæ, procul hic iubet ire ministros:
 E t monet arcanis oculos remouere profanos.
 D issugiunt iussi. passis Medea capillis

METAMOR.

Bacchantum ritu flagrantem circuit aras:
 Multifidasq; faces in fossa sanguinis atri
 Tingit: & infectas geminis accendit in aris.
 Terq; senem flamma, ter aqua, ter sulfure lustrat.
 Interea calido positum medicamen aheni
 Feruet: & exultat: spumasq; tumentibus albet.
 Illic haemonia radices ualle resectas,
 Seminaq; & flores, & succos incoquit atros.
 Adiat extremo lapides oriente petitos:
 Et quas oceani restitum mare lauit arenas.
 Adidit exceptas lunae de nocte pruinas,
 Et strigis infames ipsis cum carnibus alas,
 Inq; uirum soliti uultus mutare ferinos
 Ambigui profecta lupi: nec defuit illis
 Squamea cinyphæi tenuis membrana chelydri,
 Vinctisq; iecur cerui quibus insuper addit
 Ora, caputq; nouem cornicis secula passæ.
 His & mille alijs postquam sine nomine rebus
 Propositum instruxit mortali barbara munus:
 Arenti ramo iam pridem mutis oliuæ
 Omnia confudit: summusq; immiscuit ima.
 Ecce uetus calido uersatus stipes aheni
 Fit uiridis primo: nec longo tempore frondes
 Induit: & subito grauidis oneratur oliuis.
 At quacunq; cauo spumas eiecit aheni
 Ignis: & in terram guttæ cecidere calentes:
 Vernat humus: floresq; & mollia pabula surgunt.
 Quæ simul ac uidit, stricto Medea recludit
 Ense senis ingulum: ueteremq; exire cruorem
 Passa, replet succis. quos postquam combibit Aeson

A ut or
 C ania
 P ulsa
 A die
 Ni emb
 A nte
 V ideo
 L iber
 P esse
 N eue
 P hafia
 C onfu
 E xap
 C alch
 D nom
 A e
 S pes
 A rre
 I d
 I la
 S
 M
 M
 D
 P
 A
 C
 F
 M

A ut ore acceptos, aut uulnere: barba, comæq;

C anicie posita nigrum rapuere colorem.

P ulsa fugit macies: abeunt pallorq; situsq;

A diectoq; cauae suppleantur corpore rugæ:

M embræq; luxuriant. Aeson miratur: & olim

A nte quaterdenos huc se remuniscitur annos.

Lib. 3. V nderat ex alto tanti miracula monstri

L iber: & admonitus iuuenes nutricibus annos

P osse suis reddi: capit hoc à Colchide munus.

Lib. 4. N é ue doli cessent, odium cum coniuge falsum

P hasias assimulat: Peliaq; ad limina supplex

C onfugit: atq; illam (quoniã grauis ipse senectæ est)

E xapiunt natæ. quas tempore callida paruo

C olchis amicitiae mendacis imagine cepit.

D umq; refert inter meritum maxima, demptos

A esonis esse situs: atq; hac in parte moratur;

S pes est uirginibus Pelia subiecta creatis

A rte suum parili reuiscere posse parentem:

I dq; petunt: pretiumq; iubent sine fine pacisci.

I lla breui spatium fileat: & dubitare uidetur;

S uspenditq; animos ficta grauitate, rogantum.

M ox ubi pollicita est: quo sit fiducia maior

M uneris huius, ait: qui uestri maximus æuo est

D ux gregis inter oues, agnus medicamine fiet.

P rotinus innumeris effœtus laniger annis

A ttrahitur flexo circum caua tempora cornu:

C uius ut hæmonio marcentia guttura cultro

F odit: & exiguo maculauit sanguine ferrum:

M embræ simul pecudis, ualidosq; uenefica succos

METAMOR.

Mergit in ære cauo. minuant ea corporis artus:
 Cornuaq; exurunt: nec non cum cornibus annos:
 Et tener auditur medio balatus ahenō.
 Nec mora, balatum mirantibus, exilit agnus:
 Lasciuitq; fuga: lactantiaq; ubera quærit.
 Obstupere sata Pelia: promissaq; postquam
 Exhibuere fidem: tum uero impensius instant.
 Ter iuga Phœbus equis in Hiberno flumine mersis
 Dempserat: & quarta radiantia nocte micabant
 Sydera: cum rapido fallax Aetias igni
 Imponit purum laticem, & sine uiribus herbas.
 Iamq; nec similis resolutō corpore, regem
 Et cum rege suos custodes somnus habebat:
 Quem dederat cantus, magicæq; potentia linguae:
 Intrarant iussæ cum colchide limina natæ:
 Ambierantq; torum. quid nunc dubitatis inertes?
 Stringite ait gladios: ueteremq; haurite cruorem:
 Vt repleam uacuas iuuenuli sanguine uenas.
 In manibus uestris nita est, ætasq; parentis.
 Si pietas ulla est: nec spes agitat inanes:
 Officiū præstate patri: telisq; senectam
 Exigite: & saniem coniecto emitte ferro.
 His, ut quæq; pia est hortatibus, impia prima est:
 Et ne sit scelerata, facit scelus. haud tamen ictus
 Vlla suos spectare potest: oculosq; reflectunt:
 Cæcæq; dant sæuis auersæ uulnera dextris.
 Ille cruore fluens subito tamen alienat artus:
 Semulacraq; toro tentat consurgere: & inter
 Tot medius gladios palentia brachia tendens,
 Quid facitis natæ? quis uos in fata parentis

A rmat
 P lura
 A bfuli
 Quæ ni
 N on ex
 P elion
 O thryn
 H ic ope
 C um gr
 D eucal
 A colia
 F actaq
 I deu
 O culu
 Quæq; p
 E t quos
 E urypyl
 G efferunt
 P habeant
 Quorum
 I uppiter
 T ransit
 Quæ pater
 M iratur
 I nde lac
 Quæ sub
 I mperio
 T radide
 V ierat
 P rema

A rmat, ait? cecidere illis animi q; manus q;.

P lura locuturo cum uerbis guttura Colchis

A bstulit: & calidis laniatum merfit in undis.

fab. 5. Quæ nisi pennatis, serpentibus isset in auras,

N on exempta foret pœnæ. fugit alta super q;

P elion umbrosum, philyræaq; tecta, super q;

O thryn, & euentu ueteris loca nota Cerambi.

H ic ope nympharum sublatus in aera pennis,

C um grauis infuso tellus foret obruta ponto:

D eucalionæas effugit inobrutus undas.

A eoliam Pitannen à læua parte reliquit,

F actaq; de saxo longi simulachra draconis,

I dæum q; nemus: quo nati furta, iuuenicum

O culuit Liber falsi sub imagine cerui:

Qua q; pater Coryti parua tumultatus arena est:

E t quos Mæra nouo latratu terruit agros:

fab. 6. E urypyli q; urbem, qua Coæ cornua matres

G efferunt, tunc cum discederet Herculis agmen.

P hæbeam q; Rhodon, & Ialysios Telchinas:

Quorum oculos ipso uitiantes omnia uisu

I uppiter exosus, fraternis subdidit undis.

T ransit & antiquæ Carthæia mœnia Cææ,

Qua pater Alcidas placidam de corpore natæ

M iraturus erat nasci potuisse columbam.

ib. 7. 8. I nde lacus Hyries uidet, & Cygneia Tempe,

Quæ subitus celebrauit olor. nam Phyllius illic

I mperio pueri, uolucres q;, ferum q; leonem

T radiderat domitos: taurum quoq; uincere iussus

V icerat: & stricto toties iratus amore

P ræmia poscenti taurum suprema negabat.

METAMOR.

I lle indignatus, cupies dare, dixit: & alto
 D esiluit saxo. cuncti cecidisse putabant:
 F actus olor niueis pendebat in aere pennis.
 A t genitrix Hyrie seruatum nescia, flendo
 D elicuit: stagnumq; suo de nomine fecit.
 .g. 10. A diacet his Pleuron: in qua trepidantibus alis
 O phias effugit natorum vulnera Combe.
 I nde Calauræ Latoidos aspicit arua,
 I n uolucrum uersi cum coniuge conscia regis.
 D extera Cyllene est: in qua cum matre Menephron
 C oncubiturus erat sæuarum more ferarum.
 C ephison procul hinc deflentem fata nepotis
 R espiat in tumidam Phocen ab Apolline uersi.
 E umeliq; domum lugentis in aere natam.
 T andem uipereis Ephyren Pirenida pennis
 C ontigit. hic ueteres æuo mortalia primo
 C orpora uulgarum pluuiialibus edita fungis.
 S ed postquam colchis arsit noua nupta uenenis:
 F lagrantemq; domum regis male uidit: utroq;
 S anguine natorum perfunditur impius ensis:
 V ltaq; se male mater Iasonis effugit arma.
 H inc titaniacis ablata draconibus, intrat
 P alladias arces: quæ te iustissime Phineu,
 T eq; senex Peripha pariter uidere uolantes,
 I nnixamq; nouis neptem Polyphemonis alis.
 .g. 11. E xapit hanc Aegæus facto damnandus in uno:
 N ec satis hospitium est: thalamus quoq; fœdere iungit.
 I amq; aderat Theseus proles ignara parenti:
 E t uirtute sua bimarem pacauerat Isthmon.
 H uius in exitum miscet Medea, quod olim

A ttilen
 I llud E
 E sse ca
 E sse uia
 R estant
 O bliqua
 C erbero
 I mplem
 E t spar
 H as con
 F acine
 Quæ qu
 A greste
 I plepar
 S umpser
 C um pater
 S igna sui
 E ffigit ill
 A t genitor
 A ttonis t
 C ommitte
 M ueribus
 C olla torq
 N ullus ex
 I luxisse e
 E t medior
 I ngeni
 M irata est
 Quodq; si
 M unius, o

Attulerat secum scythicis Aconiton ab oris.
 Illud Echidnae memorant e' dentibus ortum
 Esse canis. specus est tenebroso cæcus hiatu:
 Est uia decliuis: per quam Tirynthius heros
 Restantem, contraq; diem, radiosq; micantes
 Obliquantem oculos, nexis adamante catenis
 Cerberon attraxit. rabida qui concitus ira
 Impleuit pariter ternis latratibus auras:
 Et sparsit uirides spumas albescentibus agros.
 Has concesse putant: nactasq; alimenta feracis,
 Fœcundiq; soli, uires cepisse nocendi.
 Quæ quia nascuntur dura uiuacia caute,
 Agrestes aconita uocant. ea coniugis astu
 Ipse parens Aegæus nato porrexit, ut hosti.
 Sumpterat ignara Theseus data pocula dextra:
 Cum pater in capulo gladij cognouit eburno
 Signa sui generis: facinusq; excussit ab ore.
 Effugit illa necem nebulis per carmina motis.
 At genitor quanquam lætatur sospite nato:
 Attonitus tamen est, ingens discrimine paruo
 Committi potuisse nefas. fouet ignibus aras:
 Muneribusq; deos implet: feriuntq; secures
 Colla torosa bouum uinctorum cornua uittis.
 Nullus Erechthidis fertur celebrator illo
 Illuxisse dies, agitant conuiuia patres,
 Et medium vulgus: nec non et carmina, uino
 Ingenium faciente, canunt. te maxime Theseu
 Mirata est Marathon Cretæi sanguine tauri:
 Quodq; suam securus arat Cromyona colonus,
 Munus, opusq; tuum est: tellus Epidauria per te

METAMOR.

C lauigeram uidit vulcani oacumbere prolem:
 V idit & immitem Cephesias ora Procasten:
 C ercyonis lethum uidit Cerealis Eleusis:
 O ccidit ille scinis magnis male uiribus usus:
 Q ui poterat curuare trabes: & agebat ab alto
 A d terram late sparsuras corpora pinus.
 T utus ad Alcathoen Lelegia moenia limes
 C omposito Scirone patet: sparsisq; latronis
 T erra negat sedem, sedem negat ossibus unda.
 Q uae iactata diu fertur durasse uetustas
 I n scopulos. scopulis nomen Scironis inhaeret.
 S i titulos, annosq; tuos numerare uelimus,
 F acta prement annos. pro te fortissime uota
 P ublica suscipimus: bacchi tibi summus haustus.
 C onsonat assensu populi, precibusq; fauentum
 R egia: nec tota tristis locus ullus in urbe est.
 6.13. N ec tamen (usque adeo nulla est sincera uoluptas:
 S ollicitumq; aliquid laetis interuenit) Aegeus
 G audia percepit nato secura recepto.
 B ella parat Minos, qui quanquam milite, quanquam
 C lasse ualet, patria tamen est firmissimus ira:
 A ndrogeiq; necem iustis ulascitur armis.
 A nte tamen bello uires acquirit amicas:
 Q uaq; patent aditus, uolucris freta classe pererrat.
 H inc Anaphen sibi iungit, & Astypaleia regna,
 P romissis Anaphen, regna Astypaleia bello.
 H inc humilem Myconen, Cretosaq; rura Cymoli,
 F lorentemq; Cythnon, Syron, planamq; Seriphon,
 M armoreamq; Paron, quamq; impia prodidit Arne
 S ithonis accepto, quod auara poposcerat, auro.

Mutat
 N igr
 A t non
 E t Cy
 C nosia
 O enopi
 O enopi
 A eacus
 T urba
 E xpet
 Q uam
 I pte q
 A eacus
 A dmon
 D icta re
 A rma in
 P arsis
 H inc A
 N on fier
 C eropid
 T rists ab
 D icta re
 Q uam ge
 C lassus ab
 S pectari
 A m p
 Q uae Cep
 A eacus
 A gnoue
 I nq; pal

Mutata est in auem, quæ nunc quoque diligit aurum,
Nigra pedes, nigris uelata monedula pennis.

Lib. 14 A t non Oliaros, Didymæque, et Tenos, et Andros,

E t Gyaros, nitidæque ferax Peparethos oliuæ

Gnosiacas inuere rates. latere inde sinistro

Oenopiam Minos petit Aecadeia regna.

Oenopiam ueteres appellauere: sed ipse

Aecacus Aeginam genutricis nomine dixit.

Turba ruit: tantæque uirum cognoscere famæ

Expetit. occurrunt illi Telamonique, minorque,

Quam Telamon, Peleus, et proles tertia Phocus.

Ipse quoque egreditur tardus grauitate senili

Aecacus: et quæ sit ueniendi causa, requirit.

Admonitus patris luctus suspirat: et illi

Dicta refert rector populorum talia centum.

Arma iuues o pro nato sumpta: piæque

Pars sis militiæ. tumultu solatia posco.

Huic Asopiades petis irrita dixit, et urbi

Non facienda meæ. neque enim coniunctior ulla

Cecropidis hac est tellus. ea fœdera nobis.

Tristis abit: stabuntque tibi tua fœdera magno,

Dixit: et utilius bellum putat esse munari,

Quam gerere, atque suas ibi præconsumere uires.

Classis ab Oenopijs etiam nunc Lyctia muris

Spectari poterat: cum pleno concita uelo

Attica puppis adest: et portus intrat amicos,

Quæ Cephalum, patriæque simul mandata ferebat.

Aecidæ longo iuuenes post tempore uisum

Agnouere tamen Cephalum: dextrasque dederunt:

Inque patris duxere domum. spectabilis heros

METAMOR.

E t ueteris retinens etiam nunc pignora formæ
 I ngreditur, ramumq; tenens popularis oliuæ:
 E t dextra, læuâq; duos ætate minores
 M aior habet, Clyton, & Buten Pallante creatos.
 P ostquam congressi: primi sua uerba tulerunt
 C ecropidæ: Cephalus peragit mandata: rogatq;
 A uxilium: fœdusq; refert, & iura parentum:
 I mperiumq; peti totius Achæidos addit.
 S ic ubi mandatam inuit facundia causam:
 A eacus, in capulo regni nitente sinistra,
 N e petite auxilium, sed sumite dixit Athenæ.
 N ec dubie uires, quas hæc habet insula, uestras
 D ucite: & omnis eat. rerum status iste mearum.
 R obora non desunt: superat mihi mules, & hosti.
 G ratia dijs, felix, & inexcusabile tempus.
 I mmo ita sit Cephalus, crescat tua ciuibus opto
 V rbs ait. adueniens equidem modo gaudia cepi:
 C um tam pulchra mihi, tam par ætate iuuentus
 O buia processit: multos tamen inde requiro,
 Q uos quondam uidi uestra prius urbe receptus.
 A eacus ingemuit: tristiq; ita uoce locutus.
 F lebile principium melior fortuna secuta est.
 H anc utinam uobis possem memorare: sine ullo
 O rdine nunc repetam: neu longi ambage morer uos:
 O ssa, cinisq; iacent, memori quos mente requiris:
 E t quæta pars illi rerum periere mearum.
 D ira lues populis ira Iunonis iniquæ
 I ncidit exosæ dictas à pellice terras.
 D um uisum est mortale malum: tantæq; latebat
 C ausa nocens cladis: pugnatum est arte medendi.

E xit
 P rin
 P res
 D um
 L un
 L en
 C on
 M ill
 E rra
 S tra
 I nq
 C on
 I nter
 L an
 S pon
 A cer
 D ege
 A d p
 N on
 C er
 O m
 C or
 M ir
 N on
 A f
 P er
 P es
 V is
 I nd
 A sp

E xitium superabat opem: quæ uicta iacebat.
 P rincipio cælum spissa caligine terras
 P ressit: & ignauos inclusit nubibus æstus.
 D umq; quater plenis expleuit cornibus orbem
 L una: quater plenum tenuata retexuit orbem:
 L etiferis calidi spirarunt æstibus austri.
 C onstat & in fontes uitium uenisse, lacusq;
 M illiaq; incultos serpentum multa per agros
 E rrasse: atq; suis fluuios temerasse uenenis.
 S trage canum primo, uolucrumq;, auiumq;, boumq;,
 I nq; feris subiti deprensa potentia morbi.
 C oncadere infelix ualidos miratur arator
 I nter opus tauros: medioq; recumbere sulco.
 L anigeris gregibus balatus dantibus ægros
 S ponte sua lanæq; cadunt, & corpora tabent.
 A cer equus quondam, magnæq; in puluere famæ
 D egenerat: palmæ ueterumq; oblitus honorum,
 A d præsepe gemit morbo moriturus inert.
 N on aper irasci meminit: non fidere cursu
 C erua: nec armentis incurrere fortibus urfi.
 O mnia languor habet: syluisq;, agrisq;, uisq;
 C orpora foeda iacent: uitiantur odoribus auræ.
 M ira loquar: non illa canes, auidæq; uolucres,
 N on cani tetigere lupi: dilapsa liquefunt:
 A fflatuq; nocent: & agunt contagia late.
 P eruenit ad miseros damno grauiore colonos
 P estis: & in magnæ dominatur mœnibus urbis.
 V iscera torrentur primo: flammæq; latentis
 I ndicium rubor est, & ductus anhelitus igni.
 A spera lingua tumet: tepidisq; arentia uentis

METAMOR.

Ora patent: auræq; graues captantur hiatu.
 Non stratum, non ulla pati uelamina possunt:
 Dura sed in terra ponunt præcordia: nec fit
 Corpus humo gelidum: sed humus de corpore feruet.
 Nec moderator adest: inq; ipsos sæua medentes
 Erumpit clades: obsuntq; authoribus artes.
 Quo propior quisq; est: seruitq; fidelius ægro:
 In partem lethi citius uenit: atq; salutis
 Spes abiit: finemq; uident in funere morbi.
 Indulgent animis: & nulla quid utile cura est:
 (Vtile enim nihil est) passim, positoq; pudore
 Fontibus, & fluminis, puteisq; capacibus hærent:
 Nec sitis est extincta prius, quam uita, bibendo.
 Inde graues multi nequeunt consurgere: & ipsis
 Immoriuntur aquis. aliquis tamen haurit & illas.
 Tantaq; sunt miseris inuisi tædia lecti:
 Prosilium: aut, si prohibent consistere uires,
 Corpora deuoluunt in humum: suguntq; penates
 Quisq; suos: sua cuiq; domus funesta uidetur.
 Et quia causa latet, locus est in crimine notus.
 Senuanimes errare uijs, dum stare ualebant,
 Aspiceres: flentes alios, terræq; iacentes,
 Lassaq; uersantes supremo lumina motu.
 Membraq; pendentis tendunt ad sydera cœli
 Hic, illic, ubi mors deprnderat, exhalantes.
 Quid mihi tunc animi fuit? aut quid debuit esse?
 Ni uitam odissem? & cuperem pars esse meorum?
 Quo se cunq; acies oculorum flexerat: illic
 Vulgus erat stratum: ueluti cum putria motis
 Poma cadunt ramis, agitataq; ilice glandes.

T empl
 I uppi
 I rrita
 P ronate
 N on ex
 I nq; m
 A d mot
 C oncipi
 H aud e
 I p se eg
 C um f
 E didit
 E xiguo
 F ibr a q
 P erdidit
 A nte sac
 A nte ip
 P ars anim
 M ore su
 C orpora
 F uerib
 A nte in
 I ndolent
 D e q; reg
 Q uo lac
 N ator
 N ec loc
 A ttonit
 I uppet
 I sse sub

T empla uides contra gradibus sublimia longis.
 I uppiter illa tenet. quis non altaribus illis
 I rrita thura dedit? quoties pro coniuge coniux,
 P ronato genitor, dum uerba precantia dicit:
 N on exoratis animam finiuit in aris?
 I nq; manu thuris pars inconsumpta reperta est?
 A dmoti quoties templis, dum uota sacerdos
 C oncipit: & fundit purum inter cornua uinum:
 H aud expectato ceciderunt uulnere tauri?
 I pse ego sacra Ioui pro me, patria q; tribus q;
 C um facerem natis: mugitus uictima diros
 E didit: & subito collapsa sine ictibus ullis
 E xiguo tinxit subiectos sanguine cultros.
 F ibra quoq; ægra notas ueri, monitus q; deorum
 P erdiderat: tristes penetrant ad uiscera morbi.
 A nte sacros uidi proiecta cadauera postes,
 A nte ipsas, quo mors foret inuidiosior, aras.
 P ars animam laqueo claudunt: mortis q; timorem
 M orte fugant: ultróq; uocant uenientia fata.
 C orpora missa nec nullis de more feruntur
 F uneribus: neq; enim capiebant funera portæ.
 A ut inhumata premunt terras: aut dantur in altos
 I ndotata rogos. & iam reuerentia nulla est:
 D e q; rogis pugnant: alienis q; ignibus ardent.
 Q ui lachryment, desunt: inde flet æq; uagantur
 N atorum q; uirum q; animæ, iuuenum q; senum q;.
 N ec locus in tumulos, nec sufficit arbor in ignes.
 A ttonitus tanto miserarum turbine rerum
 I uppiter o, dixi, si te non falsa loquuntur
 I sse sub amplexus asopidos Aëginæ:

METAMOR.

Nec te maghe pater nostri pudet esse parentem:
 Aut mihi redde meos: aut me quoq; conde sepulchro.
 Ille notam fulgore dedit, tonitruq; secundo.
 Accipio, sintq; ista precor felicia mentis
 Signa tuæ, dixi, quæ das mihi pignoris omen.
 Forte fuit iuxta patulis rarissima ramus
 Sacra Ioui quercus de semine Dedonæo.
 Hic nos frugilegas aspeximus agmine longo
 Grande onus exiguo formicæ ore gerentes:
 Rugosq; suum seruantes cortice callem.
 Dum numerum miror: totidem pater optime dixi
 Tu mihi da ciues: & inania mœnia supple.
 Intremuit: ramisq; sonum sine flamine motis
 Alta dedit quercus. pauido mihi membra timore
 Horruerant: stabantq; comæ: tamen oscula terræ,
 Roboribusq; dedi: nec me sperare fatebar:
 Sperabam tamen: atq; animo mea uota fouebam.
 Nox subit: & curis exercita corpora somnus
 Occupat: ante oculos eadem mihi quercus adeste,
 Et ram totidem, totidemq; animalia ramus
 Ferre suis uisa est: pariterq; tremiscere motu:
 Graniferumq; agmen subiectis spargere in aruis.
 Rescere quod subito maius, maiusq; uidetur:
 Ac se tollere humo: rectoq; assistere trunco:
 Et maciem, numerumq; pedum, nigrumq; colorem
 Ponere: & humanam membris inducere formam.
 Somnus abit: damno uigilans mea uisa: querorq;
 In superis opis esse nihil. at in ædibus ingens
 Murmur erat: uocesq; hominum exaudire uidebar
 Iam mihi defueta. dum suspicor, has quoq; somni
 Esse

Effe: men
 S peq; fi
 E gredier
 V ifus era
 A spicio, r
 V ota Iou
 P artior, x
 M yrmido
 C orpora
 N unc qu
 Quæ sit q
 H i te ad
 C um pri
 (Ennius en
 T alibus,
 I mpleuer
 E si datæ,
 F labat ad
 A d cephal
 A d regem
 C onueniunt
 E xopit A
 N am Tella
 P hoas in
 C ecropida
 A spicit A
 E erre ma
 P auci pri
 S um nien
 Quæ mura

E sse: uenit Telamon properus: foribusq; reclusis
S peq; fideq; pater, dixit, maiora uidebis.
E gredere. egredior: qualesq; in imagine somni
V isus eram uidisse uiros, ex ordine tales
A spicio, noscoq; adeunt: regemq; saluant.
V ota Ioui soluo: populisq; recentibus urbem
P artior, & uacuos priscis cultoribus agros:
M yrmidonasq; uoco: nec origine nomina fraudo.
C orpora uidisti: mores, quos ante gerebant,
N unc quoq; habent. parcū genus est, patiensq; laborū,
Q uæsitq; tenax, & quod quæsitã reſeruet.
H i te ad bella pares annis, animisq; ſequentur:
C um primum, qui te feliciter attulit, eurū
 (Eurū enim attulerat) fuerit mutatus in aūſtros.
T alibus, atq; alijs longum ſermonibus illi
I mpleuere diem: lucis pars optima menſe
E ſt data, nox ſomnis. iubar aureus extulerat ſol:
F labat adhuc eurū: redituraq; uela tenebat.
A d Cephalum Pallante ſati, cui grandior ætas,
A d regem Cephalus ſimul, & Pallante creati
C onueniunt. ſed adhuc regem ſopor alius habebat.
E xapit Aeacides illos in limine Phocū:
N am Telamon, fraterq; uiros ad bella legebant:
P hocus in interius ſpatium, pulchroſq; reſſus
C ecropidas duxit: cum quiſ ſimul ipſe reſedit.
A ſpiciat Aeoliden ignota ex arbore factum
F erre manu iaculum: cuius fuit aurea cuſpis.
P auca prius medijs ſermonibus ille locutus,
S um nemorum ſtudioſus, ait, cædiſq; ferinæ:
Q ua tamen e ſylua teneas haſtile reſuſum,

Ouid.

m

METAMOR.

I andudum dubito: certe, si fraxinus esset,
 Fulua colore foret: si cornus, nodus inesset:
 Vnde sit, ignoro: sed non formosius isto
 Viderunt oculi telum iaculabile nostri.
 Excipit actæis è fratribus alter: & usum
 Maiorem specie mirabere, dixit, in isto.
 Consequitur quodcunq; petit: fortunaq; missum
 Non regit: & reuolat nullo referente cruentum.
 Tum uero iuuenis Nereiùs omnia querit:
 Cur sit, & unde datum: quis tanti muneris author.
 Quæ petit, ille refert, & cætera nota: pudore,
 Quæ tulerit mercede, silet: tactusq; dolore
 Coniugis amissæ, lachrymis ita fatatur obortis.
 Hoc me nate dea (quis posset credere?) telum
 Flere facit: facietq; diu, si uiuere nobis
 Fata diu dederint. hoc me cum coniuge cara
 Perdidit: hoc utinam caruisssem munere semper.
 Procris erat, si forte magis peruenit ad aures
 Orithyia tuas: raptæ soror Orithyiae.
 Si faciem, moresq; uelis conferre duarum:
 Dignior ipsa rapi. pater hæc mihi iunxit Erechtheus:
 Hanc mihi iunxit amor. felix dicebar: eramq;:
 Non ita dis uisum est: & nunc quoq; forsitan essem.
 Alter agebatur post sacra iugalia mensis:
 Cum me cornigeris tendentem retia ceruis
 Vertice de summo semper florentis Hymeti
 Lutea mane uidet pulsas Aurora tenebris:
 Inuitumq; rapit. liceat mihi uera referre
 Pace deæq; sit roseo spectabilis ore:
 Quod teneat lucis, teneat confinia noctis:

Nectare
 Pectore
 Sacer
 Primæ
 Mota de
 Procrin
 Non ha
 Dum re
 Esse met
 Non be
 Credere
 Sed tan
 Crimin
 Querere
 Sollicit
 Immuta
 Palladi
 Ingred
 Cæstusq; sy
 Vix adin
 Vt audi: ed
 Tentamen
 Continui
 Tis er
 E se pot
 Coniugis
 P hoc de
 Quid re
 R epul
 S erior

Nectareis q̄ alatur aquis: ego Procrin amabam:
Pectore Procris erat, Procris mihi semper in ore.
Sacra tori, coitusq̄: nouos, thalamosq̄: recentes,
Primaq̄: deserti referebam fœdera lecti.
Mota dea est: & siste tuas ingrata querelas:
Procrin habe, dixit: q̄ si mea prouida mens est:
Non habuisse uoles: meq̄: illi irata remisit.
Dum redeo: mecumq̄: deæ memorata retracto:
Esse metus cœpit, ne iura iugalia coniux
Non bene seruasset. facies, ætasq̄: iuebant
Credere adulterium: prohibebant credere mores.
Sed tamen absueram: sed & hæc erat, unde redibā,
Criminis exemplum: sed cuncta timemus amantes.
Quærere quod doleam, statuo: donisq̄: pudicam
Sollicitare fidem. fauet huic Aurora timori:
Immutatq̄: meam (uideor sensisse) figuram.
Palladias in eo non cognoscendus Athenas:
Ingrediorq̄: domum. culpa domus ipsa carebat:
Castaq̄: signa dabat: dominoq̄: erat anxia rapto.
Vix aditus per mille dolos ad Erechthida factus.
Vt uidi: obstupui: meditataq̄: penè reliqui
Tentamenta fide: male me, quin uera faterer,
Continui: male quin, ut oportuit, oscula ferrem.
Tristis erat: sed nulla tamen formosior illa
Esse potest tristis: desiderioq̄: dolebat
Coniugis abrepti. tu collige, qualis in illa
Phoc decor fuerit: quam sic dolor ipse decebat.
Quid referam, quoties tentamina nostra pudici
Reppulerint mores? quoties ego dixerit uni
Seruor: ubicunq̄: est, uni mea gaudia seruo?

METAMOR.

Cui non ista fide satis experientia sano
Magna foret? non sum contentus: & in mea pugno
Vulnera. dum census dare me promitto: loquendo,
Muneraq; augendo, tandem dubitare coëgi.
Exclamo, mala pectora detego: fictus adulter,
Verus eram coniux: me perfida teste teneris.
Illa nihil: ta cito tantum modo uicta pudore
Insidiosa malo cum coniuge limina fugit:
Offensa q; mei genus omne perosa uirorum
Montibus errabat studijs operata Dianæ.
Tum mihi deserto uiolentior ignis ad ossa
Peruenit: orabam ueniam: & peccasse fatebar:
Et potuisse datis simili suacumbere culpæ
Me quoq; muneribus: si munera tanta darentur.
Hæc mihi confesso læsum prius ulta pudorem
Redditur: & dulces concorditer exigit annos.
Dat mihi præterea, tanquam si parua dedisset
Dona, canem munus: quem cum sua traderet illi
Cynobia, currendo superabit, dixerat, omnes.
Dat simul & iaculum: quod nos (ut cernis) habemus.
Muneris alterius quæ sit fortuna, requiris:
Accipe mirandum: nouitate mouebere facti.
Carmina Naiades non intellecta priorum
Solunt ingenijs: & præcipitata iacebat
Immemor ambagum uates obscura suarum
Scilicet alma Themis: nec talia linquit inulta.
Protinus Aonijs immissa est bellua Thebis:
Cessit & exitio multis: pecoriq; sibiq;
Ruricolæ pauere feram. uicina inuentus
Veniunt: & latos indagine cinximus agros.

lib. 16.

Illa
S
C
E
P
(m
E
V
S
I
H
N
C
T
Q
V
I
E
I
N
A
D
L
R
A
S
E
7
P
G

I lla leui uelox superabat retia saltu:
 S ummaq; transibat positarum lina plagarum.
 C opula detrahitur canibus: quos illa sequentes
 E ffigit: & cœtum non segnior alite ludit.
 P oscor & ipse meum consensu Lælapa magno:
 (Muneris hoc nomen) iandudum uincula pugnat
 E xuere ipse sibi: colloq; morantia tendit.
 V ix bene missus erat: nec iam poteramus, ubi esset,
 S cire: pedum calidus uestigia puluis habebat:
 I pse oculis ereptus erat. non ocyor illo
 H asta, nec exuta contorto uerbere glandes,
 N ec Gortyniaco calamus leuis exit ab arch.
 C ollis apex mediū subiectis imminet aruis.
 T ollor in hunc: capioq; noui spectacula cursus.
 Q uo modo deprendi, modo se subducere ab ipso
 V ulnere uisa fera est: nec limite callida recto,
 I n spatiumq; fugit: sed decipit ora sequentis:
 E t redit in gyrum: ne sit suus impetus hosti.
 I mminet hic: sequiturq; parem. similisq; tenenti
 N on tenet: & uanos exercet in aera morsus.
 A d iaculi uertebat opem: quod dextera librat
 D um mea: dum digitos amentis addere tento:
 L umina deflexi: reuocataq; rursus eodem
 R ettuleram: medio (mirum) duo marmora campo
 A spicio: fugere hoc, illud latrare putares.
 S alicet inuictos ambos certamine cursus
 E sse deus uoluit: si quis deus affuit illis.
 H actenus: & tacuit. iaculo quod crimen in ipso este
 P hocus ait. iaculi sic crimina reddidit ille.
 C audia principium nostri sunt Phœæ doloris.

METAMOR.

Illa prius referam. iuvat ò meminisse beati
Temporis Aeacide: quo primos rite per annos
Coniuge eram felix: felix erat illa marito.
Mutua cura duos, & amor socialis habebat:
Nec Iouis illa meo thalamos præferret amori:
Nec me quæ caperet, non si Venus ipsa ueniret,
Vlla erat: æquales urebant pectora flammæ.
Sole ferè radijs feriente cacumina primis
Venatum in sylvas iuueniliter ire solebam:
Nec mecum famuli, nec equi, nec naribus acres
Ire canes, nec lina sequi nodosa solebant.
Tutus eram iaculo. sed cum satiata ferinæ
Dextera cædis erat: repetebam frigus, & umbras,
Et, quæ de gelidis exibat uallibus, auram.
Aura petebatur medio mihi lenis in æstu:
Auram expectabam: requies erat illa labori.
Aura (recordor enim) uenias cantare solebam:
Meq; inuies: intresq; sinus gratissima nostros:
Vtq; facis, releuare uelis, quibus urimur, æstus.
Forsitan addiderim (sic me mea fata trahebant)
Blanditias plures: & tu mihi magna uoluptas,
Dicere sum solitus: tu me reficisq; fovesq;:
Tu facis, ut sylvas, ut amem loca sola: meoq;
Spiritus iste tuus semper capiatur ab ore.
Vocibus ambiguis deceptam præbuit aurem
Nescio quis: nomenq; auræ tam sæpe uocatum
Esse putat nymphæ: nympham mihi credit amari.
Criminis extemplo ficti temerarius index
Procrin adit: linguaq; refert audita susurra.
Credula res amor est. subito collapsa dolore,

v t ma
 T empe
 D eq; si
 Quod ni
 E t dole
 S ape ta
 I ndicio
 D amna
 P oster a
 E gredi
 A ura u
 E t sub
 N escio q
 F ronde
 S um ra
 P rocris e
 H ei mē
 C oning
 S emua
 E t sua
 I mē
 M allib
 V ulnera
 N tu me
 V iribus
 H ac se
 P erq; de
 P er siqu
 N unc q
 N e thal

V t mihi narratur, cecidit: longoq; reſecta
 T empore, ſe miſeram, ſe ſati dixit iniqui:
 D eſq; fide queſta eſt: & crimine concita uano,
 Q uod nihil eſt, metuit: metuit ſine corpore nomen:
 E t dolet infelix ueluti de pellice uera.
 S æpe tamen dubitat: ſperatq; miſerrima falli:
 I ndicioq; fidem negat: & niſi uiderit ipſa,
 D amnnatura ſui non eſt delicta mariti.
 P oſtera depulerant Auroræ lumina noctem:
 E gredior: ſyluasq; peto: uictorq; per herbas
 A ura ueni, dixi: noſtroq; medere labori.
 E t ſubito gemitus inter mea uerba uidebar
 N eſcio quos audiſſe. ueni tamen optima dicens,
 F ronde leuem rurſus ſtrepitum faciente caduca,
 S um ratus eſſe feram: telumq; uolatile miſi.
 P rocris erat: medioq; tenens in pectore uulnus,
 H eſ mihi conclamat. uox eſt ubi cognita fidæ
 C oniuſis: ad uocem præceps, amensq; cucurri.
 S emanimem, & ſparſas ſordantem ſanguine ueſtes,
 E t ſua (me miſerum) de uulnere dona trahentem,
 I nuenio: corpusq; meo mihi carius ulnis
 M ollibus attollo: ſciſſaq; à pectore ueſte,
 V ulnera ſæua ligo: conorq; inhibere cruorem:
 N eu me morte ſua ſcleratum deſerat, ero.
 V iribus illa carens, & iam moribunda coegit
 H æc ſe pauca loqui. per noſtri fœdera lecti,
 P erq; deos ſupplex ero, ſuperosq; meosq;
 P er ſiquid merui de te bene, perq; manentem
 N unc quoq; cum pereo, cauſam mihi mortis, amorē,
 N e thalamis auram patiare innubere noſtris.

METAMOR.

Dixit: & errorem tum deniq; nominis esse
 Et sensi, & docui: sed quid docuisse innabat?
 Labitur: & parua fugiunt cum sanguine uires:
 Dumq; aliquid spectare potest, me spectat: & in me
 Infelicem animam, nostraq; exhalat in ore.
 Sed uultu meliore mori secura uidetur.
 Lentibus hæc lachrymans heros memorabat: et ecce
 A eacus ingreditur duplici cum prole, nouoq;
 Milite: quem Cephalus cum fortibus accipit armis.

PUBLII OVIDII NASONIS METAMOR. LIB. VIII.

Fabula - i. -

Am nitidum retegente diem, noctisq;
 i fugante
 Tempora lucifero, cadit Eurus: & hu
 mida surgunt

Nubila: dant placidi cursum redeuntibus austri
 A eacidis, Cephaloq;: quibus feliciter acti
 Ante expectatum portus tenere petitos.
 Interea Minos Lelegeia littora uastat.
 Prætentatq; sui uires mauortis in urbe
 Alcathoe: quam Nisus habet: cui splendorus ostro
 Inter honoratos medio de uertice canos
 Crinis inhaerebat magni fiducia regni.
 Sexta resurgebant orientis cornua lunæ:
 Et pendebat adhuc belli fortuna: diuq;
 Inter utrumq; uolat dubijs uictoria pennis.
 Regia turris erat uocalibus addita muris:
 In quibus auratam proles Latonia fertur

D epe
 S epe
 E t pe
 T unc
 S pect
 I amq;
 A ymag
 N ouer
 P lus et
 S en cap
 I n gub
 F ulger
 T orser
 L auda
 I mposi
 S ic Phæ
 C um ac
 P arpare
 T ergu
 V ex sua
 M entis ex
 Queq; ma
 I mpen
 W argme
 T urribus
 C astrat
 V el siqu
 C andida
 L ater
 I n dubi

D epofuisse tyram: saxo sonus eius inhæsit.
 S æpe illuc solita est ascendere filia Nisi:
 E t petere exiguo resonantia saxa lapillo:
 T unc cum pax esset. bello quoq; sæpe solebat
 S pectare ex illa rigidi certamina martis.
 I amq; mora belli procerum quoq; nomina norat:
 A rmaq; equosq; habitusq; cydoneasq; pharetras.
 N ouerat ante alios faciem ducis Europæi
 P lus etiam, quàm nosse sat est. hac iudice Minos,
 S eu caput abdiderat cristata casside pennis:
 I n galea formosus erat: seu sumpserat ære
 F ulgentem clypeum: clypeum sumpsisse decebat:
 T orserat adductis hastilia lenta lacertis:
 L audabat uirgo iunctam cum uiribus artem.
 I mposito calamo patulos sinuauerat arcus:
 S ic Phæbum sumptis iurabat stare sagittis.
 C um uero faciem dempto nudauerat ære:
 P urpureusq; albi stratis insignia pictis
 T erga premebat equi: spumantiaq; ora regebat:
 V ix sua, nix sanæ uirgo Niseia compos
 M entis erat. felix iaculum, quod tangeret ille,
 Quæq; manu premeret, felicia frena uocabat.
 I mpetus est illi (liceat modo) ferre per agmen
 V irgineos hostile gradus: est impetus illi
 T urribus è summis in gnosiā mittere corpus
 C astra: uel æratas hosti recludere portas:
 V el siquid Minos aliud uelit: utq; sedebat
 C andida dictæi spectans tentoria regis,
 L æter, ait, doleam ne geri lachrymabile bellum,
 I n dubio est: doleo, quod Minos hostis amanti est.

METAMOR.

S ed nisi bella forent, nunquam mihi cognitus esset.
 M e tamen accepta poterat deponere bellum
 O bside: me comitem, me pacis pignus haberet.
 S i quæ te peperit, talis pulcherrime regum,
 Q ualis es ipse, fuit: merito deus arsit in illa.
 O ego ter felix: si pennis lapsa per auras,
 G nostiaci possem castris insistere regis.
 F assaq; me, flammæq; meas, qua dote, rogarem,
 V ellet emi: tantum patrias ne posceret arces.
 N am pereant potius sperata cubilia: quàm sim
 P roditione potens. quamuis sæpe utile uinca
 V ictoris placidi fecit clementia multis.
 I usta gerit certe pro nato bella perempto:
 E t causaq; ualet, causamq; tuentibus armis.
 V t puto, uincemur: qui si manet exitus urbem:
 C ur suus hæc illi reseret mea mœnia maiors?
 E t non noster amor? melius sine cæde, mora q;
 I mpensa q; sui poterit superare cruoris.
 N am metuo certe, nequis tua pectora Minos
 V ulneret imprudens: quis enim tam durus, ut in te
 D irigere innentem non inscius audeat hastam?
 C æpta placent: & stat sententia tradere mecum
 D otalem patriam: finemq; imponere bello:
 V erum uelle parum est. aditus custodia seruat:
 C laustraq; portarum genitor tenet. hunc ego solum
 I nfelix timeo: solus mea uota moratur.
 D i facerent, sine patre forem. sibi quisq; profecto
 E st deus: ignauis precibus fortuna repugnat.
 A ltera iandudum succensa cupidine tanto
 P erdere gauderet, quodcunq; obstaret amori.

E t
 E t gl
 A ut g
 I lle m
 P urp
 T alia
 N oxim
 P rima
 P ector
 I ntrat
 C rine
 F ert se
 P er me
 P eruen
 S nait a
 S cilla
 P remia
 P urpore
 S ed patri
 M uera
 T urbatus
 D i te sum
 O rbe sue
 C erte ego
 Qui men
 D ixit
 H ostibus
 I nstet
 S cilla
 N ec pra

E t cur ulla foret me fortior? ire per ignes,
 E t gladios ausim. neq; ad hoc tamen ignibus ullis,
 A ut gladijs opus est: opus est mihi crine paterno.
 I lle mihi est auro pretiosior: illa beatam
 P urpura me, uoti q; mei factura potentem.
 T alia dicenti curarum maxima nutrix
 N ox interuenit: tenebris q; audacia creuit.
 P rima quies aderat: qua curis fessa diurnis
 P ectora somnus hēt: thalamos taciturna paternos
 I ntrat: & (heu facinus) fatali nata parentem
 C rine suum spoliāt: praeda q; potita nefanda,
 F ert secum spoliū sceleris: progressaq; porta
 P er medios hostes (meriti fiducia tanta est)
 P eruenit ad regem. quem sic affata pauentem est.
 S uasit amor facinus: proles ego regia Nisi
 S cylla tibi trado patriam q; meos q; penates.
 P ræmia nulla peto, nisi te: cape pignus amoris
 P urpureū crinem: nec me nunc tradere crinem,
 S ed patriū tibi crede caput: scelerataq; dextra
 M unera porrexit. Minos porrecta refugit:
 T urbatus q; noui respondit imagine facti.
 D i te sum moneant o nostri infamia sæcli
 O rbe suo: tellus q; tibi, pontus q; negetur.
 C erte ego non patiar Iouis incunabula Creten,
 Q ui meus est orbis, tantum contingere monstrum.
 D ixit: & ut leges captis iustissimus author
 H ostibus imposuit: classis retinacula solui
 I ussit: & æratas impleri remige puppes.
 S cylla, freto postquam deductas nare carinas,
 N ec præstare ducem sceleris sibi præmia uidit:

METAMOR.

Consumptis precibus uiolentam transit in iram:
 Intendensq; manus, passis furibunda capillis,
 Quò fugis, exclamat, meritorum authore relictà
 O patriæ prælate meæ, prælate parenti?
 Quò fugis immittis? cuius uictoria nostrum
 Et scelus & meritum est. nec te data munera, nec te
 Noster amor mouit: nec quòd spes omnis in unum
 Te mea congesta est. nam quò desertà reuertar?
 In patriam? superata iacet. sed finge manere:
 Proditione mea clausa est mihi. patris ab ora?
 Quem tibi donavi. ciues odere merentem:
 Finitimi exemplum metuunt. obstruximus orbem
 Terrarum nobis: ut Crete sola pateret.
 Hanc quoq; si prohibes: & nos ingratis relinquis:
 Non genitrix Europa tibi est, sed inhospita Syrtis,
 Armeniæ tigres, austroq; agitata charybdis.
 Nec Ioue tu natus: nec mater imagine tauri
 Lusa tua est: generis falsa est ea fabula: uerum
 Et ferus, & captus nullius amore iuuenca,
 Qui te progeniuit, taurus fuit. exige pœnas
 Nise pater: gaudete malis modo prodita nostris
 Mœnia: nam fateor, merui: & sum digna perire!
 Sed tamen ex illis aliquis, quos impia læsi:
 Me perimat: cur qui uicisti crimine nostro,
 Insequeris crimen? scelus hoc patriæq; patriq;
 Officium tibi sit. te uero coniuge digna est:
 Quæ toruum ligno decepit adultera taurum:
 Discordemq; utero factum tulit. ecquid ad aures
 Perueniunt mea dicta tuas? an inania uenti
 Verba ferunt? ijdemq; tuas ingratis carinas?

I am
 P rapo
 M e mi
 V nda
 N il ag
 I nsequ
 P er fite
 C onsequ
 G nostia
 Quam
 E t mod
 I bat
 I lla m
 S nstina
 P luma
 C iris
 IV cte Iom
 S eluit
 C ontig
 C reuerat
 M atris ad
 D estinat
 M ultiplic
 D edalus
 P onit op
 D nat in
 N on secu
 L uidit
 O currens
 E t tunc

I am iam Pasiphaën non est mirabile taurum
 P ræposuisse tibi: tu plus feritatis habebas.
 M e miseram, properare iubet: diuisa; remis
 V nda sonat: mecumq; simul mea terra recedit.
 N il agis o frustra meritorum oblite meorum:
 I nsequar inuitum: puppimq; amplexa recurvam
 P er freta longa trahar. uix dixerat: insilit undis:
 C onsequiturq; rates faciente cupidine uires.
 G nosiacæq; hæret comes inuidiosa carinæ.
 Q uam pater ut uidit (nam iam pendebat in auras:
 E t modo factus erat fuluis Halyæus in alis)
 I bat, ut hærentem rostro laceraret adunco.
 I lla metu puppim dimisit: & aura cadentem
 S ustinuisse leuis, ne tangeret æquora, uisa est:
 P luma fuit: plumis in auem mutata uocatur
 C iris: & a tonso est hoc nomen adepta capillo.
 26. V ota Ioni Minos taurorum sanguine centum
 S oluit: ut egressus ratibus creteida terram
 C ontigit: & spolijs decorata est regia fixis.
 C reuerat opprobrium generis: fœdumq; patebat
 M atris adulterium monstri nouitate biformis.
 D estinat hunc Minos thalami remouere pudorem:
 M ultipliciq; domo, cæcisq; includere tectis.
 D ædalus ingenio fabræ celeberrimus artis
 P onit opus: turbatq; notas: & limina flexu
 D uat in errorem uariarum ambage uiarum.
 N on secus ac liquidis Phrygius Mæander in undis
 L udit: & ambiguo lapsu refluitq; fluitq;:
 O currensq; sibi uenturas aspicit undas:
 E t nunc ad fontes, nunc ad mare uersus apertum

METAMOR.

I ncertas exercet aquas: ita Dædalus implet
 I numeras errore vias: uixq; ipse reuerti
 A d limen potuit. tanta est fallacia tecti.
 Q uo postquam geminam tauri, immenisq; figuram
 C lausit: & Actæo bis pastum sanguine monstrum
 T ertia fors annis domuit repetita nouenis:
 V tq; ope uirginea nullis iterata priorum
 I anna difficilis filo est inuenta relicto:
 P rotinus Aegides rapta Minoide Diam
 V ela dedit: comitemq; suam crudelis in illo
 L ittoze destituit. desertæ, & multa querenti,
 A mplexus, & opem Liber tulit: utq; perenni
 S ydere clara foret, sumptam de fronte coronam
 I mmisit cælo. tenues uolat illa per auras:
 D umq; uolat, gemmæ nitidos uertuntur in ignes:
 C onstantq; loco, specie remanente coronæ,
 Q ui medius, nixiq; genu est, anguemq; tenentis.
 263. D ædalus interea Creten, longumq; perosus
 E xilium, tactusq; loci natalis amore,
 C lausus erat pelago. terras licet, inquit, & undas
 O bstruat: at cælum certe patet: ibimus illac:
 O mnia possideat: non possidet æra Minos.
 D ixit: & ignotas animum dimittit in artes:
 N aturamq; nouat. nam ponit in ordine pennas
 A` minima cœptas, longam breuiore sequente,
 V t cliuo creuisse putes. sic rustica quondam
 F istula disparibus paulatim surgit auenis.
 T um lino medias, & ceris alligat imas,
 A tq; ita compositas paruo curuamine flectit:
 V t ueras imitetur aues. puer Icarus una

s tat
 O re
 C apt
 M olib
 I mpe
 I mpo
 I pte
 I nstr
 I care
 V nda
 I nter
 A ut H
 M e du
 T radi
 I nter
 E t patr
 N on iter
 A nte mal
 Q ue ten
 H ortatur
 E t mor
 H es aliq
 A ut pass
 V idet
 C redidit
 P arte Sa
 D extra
 C um po
 D e seru
 A litus e

S tabat: & ignarus sua se tractare pericla
 O re renidenti modo quas uaga mouerat aura,
 C aptabat plumas: flauam modo pollice ceram
 M ollibat: lusuq; suo mirabile patris
 I mpediebat opus. postquam manus ultima cepto
 I mposita est: geminas opifex liberauit in alas
 I pse suum corpus: motaq; pependit in aura.
 I nstruit & natum: medioq; ut limite curras,
 I care, ait, moneo: ne, si demissior ibis,
 V nda grauet pennas: si celsior, ignis adurat.
 I nter utrumq; uola. nec te spectare Booten,
 A ut Helicen iubeo, strictumq; Orionis ense:
 M e duce carpe uiam. pariter praecepta uolandi
 T radit: & ignotas humeris accommodat alas.
 I nter opus, monitusq; genae maduere seniles:
 E t patriae tremuere manus. dedit oscula nato
 N on iterum repetenda suo: pennisq; leuatus
 A nte uolat: comitq; timet, uelut ales, ab alto.
 Q uae teneram prolem produxit in aëra nido.
 H ortaturq; sequi: damnosasq; erudit artes:
 E t mouet ipse suas: & nati respicit alas.
 H os aliquis tremula dum captat arundine pisces,
 A ut pastor baculo, stuae'ue innixus arator,
 V idit: & obstupuit: quiq; aethera carpere possent,
 C redidit esse deos. & iam Iunonia laeva
 P arte Samos fuerat, Delosq; Parosq; relictæ.
 D extra Lebyntos erat, fecundaq; melle Calymna:
 C um puer audaci coepit gaudere uolatu:
 D eseruitq; ducem: caeliq; cupidine tactus,
 A ltius egit iter. rapidi uicina solis

METAMOR.

Mollit odoratas pennarum uincula ceras.
 Tabuerant ceræ: nudos quatit ille lacertos:
 Remigioq; carens non ullas percipit auras:
 Oraq; cœrulea patrium clamantia nomen
 Excipiuntur aqua: quæ nomen traxit ab illo.
 At pater infelix, nec iam pater, Icare, dixit,
 Icare, dixit, ubi es? qua te regione requiram?
 Icare dicebat: pennas aspexit in undis:
 Deuouitq; suas artes: corpusq; sepulchro
 Condidit: & tellus à nomine dicta sepulti est.
 Hunc miseri tumulto ponentem corpora nati
 Garrula ramosa prospexit ab ilice Perdix:
 Et plausit pennis: testataq; gaudia cantu est
 Vnica tunc uolucris, nec uisa prioribus annis,
 Factaq; nuper auis, longum tibi Dædale crimen.
 Nanq; huic tradiderat fatorum ignara docendum
 Progeniem germana suam, natalibus actis
 Bis puerum senis, animi ad præcepta capaxis.
 Ille etiam medio spinas in pisce notatas
 Traxit in exemplum: ferroq; incidit acuto
 Perpetuos dentes: & serræ repperit usum
 Primus: & ex uno duo ferrea brachia nodo
 Iunxit: ut æquali spatio distantibus illis
 Altera pars staret: pars altera duceret orbem.
 Dædalus inuidit: sacrâq; ex arce Minervæ
 Præcipitem misit, lapsum mentitus. at illum,
 Quæ fauet ingenijs, excepit Pallas: auemq;
 Reddidit: & medio uelauit in aëre pennis.
 Sed uigor ingenij quondam uelocis, in alas,
 Inq; pedes abiit: nomen, quod & ante, remansit.

Non

N on
 N ec
 P rop
 A ntiq
 I amq
 Dedalo
 M itis h
 P ende
 T empl
 C um I
 M uer
 S par
 T he
 H uis
 H uis
 S ollicit
 S us er
 O cres
 P rimit
 P alladi
 C aptus
 A mbrosi
 P rater
 T angit
 Quæq;
 I nquit
 M isit
 N on hab
 S angui

N on tamen hæc alte uolucris sua corpora tollit:
 N ec facit in ramis, altoq; cacumine nidus:
 P ropter humum uolitat: ponitq; in sepibus oua:
 A ntiq; memor metuit sublimia casus.
 fab. 4. I amq; fatigatum tellus ætnea tenebat
 Dædalon: & sumptis pro supplice Cocalus armis
 M itis habebatur: iam lamentabile Athenæ
 P endere desierant thesæ laude tributum.
 T empla coronantur: bellatricemq; Minervam
 C um Ioue, disq; uocant alijs: quos sanguine uoto,
 M uneribusq; datis, & acerris thuris honorant.
 S parserat argolicas nomen uaga fama per urbes
 T heseos: & populi, quos diues Achæia cepit,
 H uius opem magnis implorauere periclis.
 H uius opem Calydon, quamuis Meleagron haberet,
 S ollicita supplex petijt prece. causa petendi
 S us erat infestæ famulus, uindexq; Dianæ.
 O enea nanq; ferunt plenis successibus anni
 P rimitias frugum Cereri, sua uina Lyæo,
 P alladios flauæ latices libasse Minervæ.
 C æptus ab agricolis superos peruenit ad omnes
 A mbitiosus honor: solas sine thure relictas
 P ræteritas cessasse ferunt Latoïdos aras.
 T angit & ira deos. at non impune feremus,
 Quæq; inhonoratæ, non & dicemur inultæ,
 I nquit: & Oeneios ultorem spreta per agros
 M isit aprum. quanto maiores herbida tuiros
 N on habet Epirus: sed habent sicula arua minores.
 S anguine, & igne micant oculi: riget horrida ceruix:

Ouid.

n

METAMOR.

S tantq; uelut uallum, uelut alta hastilia setæ.
 F eruida cum rauco latos stridore per armos
 S puma fluit: dentes æquantur dentibus indis:
 F ulmen ab ore uenit: frondes afflatibus ardent.
 I s modo crescentes segetes proculcat in herba:
 N unc matura metit fleturi uota coloni:
 E t cererem in spicis intercipit: area frustra,
 E t frustra expectant promissas horrea messes.
 S termuntur grauidi longo cum palmitæ foetus,
 B acæq; cum ramis semper frondentis oliuæ.
 S æuit & in pecudes: non has pastor ue, canis ue,
 N on armenta truces possunt defendere tauri.
 D iffugiunt populi: nec se nisi mœnibus urbis
 E sse putant tutos: donec Meleagros, & una
 L ecta manus iuuenum caluere cupidine laudis.
 T yndaridæ gemini præstantes: cæstibus alter,
 A lter equo, primæq; ratis molitor Iason,
 E t cum Pirithoo felix concordia Theseus,
 E t duo Thestiadæ, & proles Aphareïa Lynceus,
 E t uelox Idas, & iam non fœmina Cæneus,
 L eucippusq; ferox, iaculog; insignis Acastus,
 H ippothousq; Dryasq; & cretus Amyntore Phoenix,
 A ctoridaq; pares, & missus ab Elide Phyleus.
 N ec Telamon aberat, magniq; creator Achillis,
 C umq; Pheretiade, & Hyantæo Iolao
 I mpiger Eurytion, cursuq; inuictus Echion,
 N eritiusq; Lelex, Panopeus, Hyleusq; feroxq;
 H ippasus, & primis etiam nunc Nestor in annis,
 E t quos Hippocoon antiquis misit Amyclis,
 P enelopesq; socer, cum Parrhasio Anceao,

A mp
 O eccl
 R asile
 C rinis
 E x hu
 T eloru
 T alis e
 V irgine
 H anc
 O pti
 H ausit
 I sta
 D icere
 S yllu
 I napie
 Quo po
 V incula
 S igna p
 C oncama
 A sserant
 L entia
 V imina
 H inc ap
 F eritur
 S termin
 S yllu d
 T elat
 I lle rui
 O bstat

Ampycidesq; sagax, & adhuc à coniuge tutus
Oeclides, nemorisq; decus Tegeæa Lycæi.
Rasilis huic summam mordebat fibula uestem:
Crinis erat simplex nodum collectus in unum:
Ex humero pendens resonabat eburnea læuo
Telorum custos: arcum quoq; læua tenebat.
Talis erat cultu facies, quam dicere uere
Virgineam in puero, puerilem uirgine posses.
Hanc pariter uidit, pariter Calydonius heros
Optauit reuente deo: flammâq; latentes
Hausit: & o' felix siquem dignabitur, inquit,
Ista uirum: nec plura finit tempusq; pudorq;
Dicere: maius opus magni certaminis urget.
Sylua frequens trabibus, quam nulla ceciderat ætas
Incipit à plano: deuexaq; prospicit arua.
Quò postquam uenere uiri: pars retia tendunt:
Vincula pars adinunt canibus: pars pressa sequitur
Signa pedum: cupiuntq; suum reperire periculum.
Concava uallis erat: quo se demittere riuu
Assuerant pluuiæ aquæ: tenet ima lacunæ
Lenta salix, uluæq; leues, iunciq; palustres,
Viminaq; & longæ parua sub arundine cannæ.
Hinc aper exatus medios uolentus in hostes
Fertur, ut excussis elisus nubibus ignis.
Sternitur incursu nemus: & propulsa fragorem
Sylua dat: exclamant iuuenes: protentaq; fortis
Tela tenent dextra lato uibrantia ferro.
Ille ruit: spargitq; canes, ut quisq; furenti
Obstat: & obliquo latrantes dissipat ictu.

METAMOR.

Cuspis Echionio primum contorta lacerto
 Vana fuit: truncq; dedit leue vulnus acerno.
 Proxima si nimis muttentis uiribus usa
 Non foret, in tergo uisa est haesura petito:
 Longius igit: author teli Pagaseus Iason.
 Phæbe, ait. Ampycides, si te coluiq; colôq;
 Da mihi, quod petitur, certo contingere telo.
 Qua potuit, precibus deus annuit: ictus ab illo est,
 Sed sine vulnere aper: ferrumq; Diana uolanti
 Abstulerat iaculo: lignum sine acumine uenit.
 Ira feri mota est: nec fulmine lenius arsit:
 Emicat ex oculis: spirat quoq; pectore flammæ.
 Vtq; uolat moles adducto concita neruo:
 Cum petit aut muros, aut plenas milite turres:
 In iuuenes certo sic impete uulnificus sus
 Fertur: & Eupalamon, Pelagonaq; dextra tuentes
 Cornua prosternit. socij rapuere iacentes.
 At non letiferos effugit Enasimus ictus
 Hippocoonte satus. trepidantem & terga parantem
 Verrere, succiso liquerunt poplite nerui.
 Forsitan & Pylius citra troiana perisset
 Tempora: sed sumpto posita conamine ab hasta
 Arboris insiluit, quæ stabat proxima, ramis:
 Despexitq; loco tutus, quem fugerat hostem.
 Dentibus ille ferox in querno stipite tritis
 Imminet exitio: fidensq; recentibus armis
 O rithyie magni, rostro femur hausit adunco.
 At gemini, non dum caelestia sydera, fratres,
 Ambo conspicui, niue candidioribus ambo
 Vexabantur equis: ambo uibrata per auras

H affir
 V ulner
 N ec iac
 P ersequ
 P romus
 D um lea
 I mposu
 F ixa su
 C orpus:
 N ec tam
 Quam
 E t pri
 E t meri
 E ruber
 C um cla
 T urba na
 E ne fure
 D isite fan
 O iuuenes,
 I pla suis
 I mite ter
 T alia mag
 A nupit
 I nstiterat
 O cupat
 S umma
 C enadit
 V isera
 I bat in
 P irithou

H astarum tremulo quatiebant spicula motu.
 V ulnera fecissent: nisi setiger inter opacas
 N ec iaculis isset, nec equo, loca peruia syluas.
 P ersequitur Telamon: studioq; incautus eundi
 P romus ab arborea cecidit radice retentus.
 D um leuat hunc Peleus: celerem Tegeæa sagittam
 I mposuit nervo sinuatoq; expulit arcu.
 F ixa sub aure feri summum distrinxit arundo
 C orpus: & exiguo rubefecit sanguine setas.
 N ec tamen illa sui successu lætior ictus,
 Q uam Meleager erat primus uidisse putatur:
 E t primus socijs uisum ostendisse cruorem:
 E t meritum dixisse feres uirtutis honorem.
 E rubuere uiri: seq; exhortantur: & addunt
 C um clamore animos: iaciuntq; sine ordine tela.
 T urba nocet iactis: & quos petit, impedit ictus.
 E cce furens contra sua fata bipennifer Arcas
 D iscite fœmineis quid tela uirilia præstent
 O iuuenes, operiq; meo concedite dixit:
 I psa suis licet hunc Latonia protegat armis:
 I mmita tamen hunc perimet mea dextra Diana.
 T alia magniloquo tinudus memorauerat ore:
 A ncipitemq; manu tollens utraq; securim,
 I nstiterat digitis primos suspensus in artus.
 O cupat audentem: quaq; est uia proxima letho,
 S umma ferus geminos direxit ad inguina dentes.
 C oncidit Anceus: glomerataq; sanguine multo
 V iscera lapsa fluunt: madefactaq; terra cruore est.
 I bat in aduersum proles Ixionis hostem
 P irithous, ualida quatiens uenabula dextra.

METAMOR.

Cui procul Aegides, o me mihi carior, inquit,
 Pars animæ consistit meæ: licet eminus esse
 Fortibus: Anceō nocuit temeraria uirtus.
 Dixit: & ærata torsit graue cuspide cornu:
 Cui bene librato, uoti q; potente futuro,
 Obstitit æsculea frondosus ab arbore ramus.
 Misit & Aesonides iaculum: quod casus ab illo
 Vertit: & in mentum figit latrantis: & inter
 Ilia coniectum, tellure per ilia fixum est.
 At manus Oenidæ uariat: missis q; duabus,
 Hasta prior terra, medio stetit altera tergo.
 Nec mora, dum sæuit: dum corpora uersat in orbem:
 Tridentem q; nouo spumam cum sanguine fundit:
 V ulneris author adest: hostem q; irritat ad iram:
 Splendida q; aduersos uenabula condit in armos.
 Gaudia testantur socij clamore secundo:
 Victricem q; petunt dextræ coniungere dextram:
 Immanem q; feram multa tellure iacentem
 Mirantes spectant: neq; adhuc contingere tutum
 Esse putant: sed tela tamen sua quisq; cruentat.
 Ipse pede imposito, caput exitiabile pressit:
 Atq; ita, sume mei spoliū Nonacria iuri,
 Dixit: & in partem ueniat mea gloria tecum.
 Protinus exuias rigidis horrentia setis
 Terga dat: & magnis insignia dentibus ora.
 Illi lætiæ est cum munere muneris author.
 Inuidere alij: toto q; erat agmine murmur.
 E quibus ingenti tendentes brachia uoce
 Pone age, nec titulos intercipe fœmina nostros,
 T hestiadæ clamant: nec te fiducia formæ

D ecipiat: ne sit longe tibi captus amore
A uthor: & huic adimunt munus, ius muneris illi.
N on tulit, & tumida frendens mauortius ira,
D iscite raptores alieni, dixit, honoris
F acta minis quantum distent: hausitq; nefando
P ectora Plexippi nil tale timentia ferro.
T oxea, quid faciat, dubium, pariterq; uolentem
V lasa, fratrem, fraterna; fata timentem,
H aud patitur dubitare diu: calidumq; prioris
C æde recalfecit consorti sanguine telum.
D ona deum templis nato uictore ferebat,
C um uidet extinctos fratres Althæa referri.
Quæ plangore dato, mæstis clamoribus urbem
I mplet: & auratis mutauit uestibus atras.
A t simul est author necis editus: excidit omnis
L uctus: & à lachrymis in poenæ uersus amor est.
S tipes erat: quem cum partus enixa iaceret
T hesas: in flammam triplices posuere sorores:
S tamna; impresso fatalia pollice nentes
T empora dixerunt eadem, lignoq; tibiq;
O modo nate damus. quo postquam carmine dicto
E xcessere deæ: flagrantem mater ab igne
E ripuit ramum: sparsitq; liquentibus undis.
I lle diu fuerat penetralibus abditus inus:
S eruatusq; tuos iuuenis seruauerat annos.
P rotulit hunc genitrix: tēdasq; & fragmina poni
I mperat, & positos inimicos admouet ignes.
T um conata quater flammis imponere ramum,
C æpta quater tenuit: pugnat materq; sororq;
E t diuersa trahunt unum duo non una pectus.

METAMOR.

Sæpe metu sceleris pallebant ora futuri:
 Sæpe suum feruens oculis dabat ira ruborem.
 Et modo nescio quid similis crudele minanti
 Vultus erat: modo quem misereri credere posses.
 Cumq; ferus lachrymas animi sicauerat ardor:
 Inueniebantur lachrymæ tamen: utq; carina,
 Quam uentus, uentoq; rapit contrarius æstus,
 Vm geminam sentit: paretq; incerta duobus:
 Thestas haud aliter dubijs affectibus errat:
 Inq; uices ponit, positamq; resuscitat iram.
 Incipit esset tamen melior germana parente:
 Et consanguineas ut sanguine leniat umbras,
 Impietate pia est: nam postquam pestifer ignis
 Consumuluit: rogos iste cremet mea uiscera, dixit:
 Vtq; manu dira lignum fatale tenebat:
 Ante sepulchrales infelix astitit aras:
 Pœnarumq; deæ triplices furialibus, inquit,
 Eumenides sacris uultus aduertite uestros.
 Vlisor: facioq; nefas: mors morte pianda est:
 In scelus addendum scelus est, in funera funus:
 Per coacervatos pereat domus impia luctus.
 An felix Oeneus nato uictore fruatur?
 Thestius orbus erit? melius lugebitis ambo.
 Vos modo fraterni manes, animæq; recentes
 Officium sentite meum: magnôq; paratas
 Accipite inferias uteri mala pignora nostri.
 Hei mihi quod rapior? fratres ignoscite matri:
 Deficiunt ad coepta manus: meruisse fatemur
 Illum cur pereat: mortis mihi displicet author.
 Ergo impune feret: uiuusq; et uictor, et ipso

S uccessu tumidus, regnum Calydonis habebit?
V os cinis exiguus, gelidæq; iacebitis umbræ?
H aud equidem patiar: pereat sceleratus: & ille
S pemq; patris, regnumq; trahat, patriæq; ruinam:
M ens ubi materna est? ubi sunt pia uota parentum?
E t quos sustinui bis mensum quinque labores?
O utinam primis arsissem ignibus infans:
I d; ego passa forem. uixisti munere nostro:
N unc merito moriere tuo: cape præmia facti:
B isq; datam primum partu, mox stipite raptu,
R edde animam: uel me fraternis adde sepulchris.
E t cupio: & nequeo: qd agam? modo vulnera fratrum
A nte oculos mihi sunt, & tantæ cædis imago:
N unc animum pietas, maternaq; nomina frangunt.
M e miseram, male uincetis, sed uincite fratres:
D ummodo quæ dedero uobis solatia, uosq;
I psa sequar: dixit: dextrâq; auersa trementi
F unereum torrem medios coniecit in ignes.
A ut dedit, aut uisus gemitus est ille dedisse
S tipes: & inuitis correptus ab ignibus arsit.
I nscius, atq; absens flamma Meleagrus ab illa
V ritur: & cæcis torreri uiscera sentit
I gnibus: ac magnos superat uirtute dolores.
Q uod tamen ignauo cadat, & sine sanguine letho,
M æret: & Ancæi felicia vulnera dicit:
G randæuumq; patrem, fratresq; piâsq; sorores
C um gemitu, sociamq; tori uocat ore supremo,
F orsitân & matrem. crescunt ignisq; dolorq;:
L anguescuntq; iterum, simul est extinctus uterq;:
I nq; leues abiit paulatim spiritus auras,

METAMOR.

P aulatim cana prunam uelante fauilla.
A lta iacet Calydon: lugent iuuenesq; senesq;
V ulgusq; proceresq; gemunt: scissæq; capillos
P langunt ora simul matres Calydonides: Oeneus
P uluere caniciem genitor, uultusq; seniles
F œdat humi fusus: spatiosumq; increpat æuum.
N am de matre, manus diri sibi conscia facti
E xegit pœnas, acto per uiscera ferro.
N on mihi si centum deus ora sonantia linguis,
I ngeniumq; capax, totumq; helicôna dedisset:
T ristia persequerer miserarum uota sororum.
I mmemores decoris, liuentia pectora tundunt:
D umq; manet corpus, corpus refouentq; fouentq;
O scula dant ipsi, posito dant oscula lecto.
P ost cinerem, cineres haustos ad pectora pressant:
A ffusæq; iacent tumulo: signataq; saxo
N omuna complexæ lachrymas in nomina fundunt.
Q uas post, Oeneæ tandem Latonia clade
E x satiata domus, præter Gorgenq; murumq;
N obilis Alcmenæ, natis in corpora pennis
A lleuat: & longas per brachia porrigit alas:
C orneaq; ora facit: uersasq; per aera mittit.
fab. 5. **I** nterea Theseus sociati parte laboris
F unctus, erechtheias Tritonidos ibat ad arces.
C lausit iter, fecitq; moras Achelous eunti
I mbre tumens: succede meis, ait, inclyta tectis
C ecropide: nec te committe rapacibus undis.
F erre trabes solidas, obliquaq; uoluere magno
M urmure saxa solent: uidi contermna ripæ
C um gregibus stabula alta trahi: nec fortibus illic

P rosta
 M ulta
 C orpo
 T uor
 L imite
 A nnu
 C onsi
 P nime
 S truct
 S umm
 I amq
 D ison
 H ac I
 P arte
 Quosq
 A mnis
 P rosta
 I nstru
 I n gemit
 A equora
 I lle locu
 Quod ge
 A mnis
 Quinq
 Quosq
 N aiade
 M actas
 I mme
 I ntura
 T antia

Profuit armentis, nec equis uelocibus esse.
Multa quoq; hic torrens niuib; de monte solutis
Corpora turbineo iuuenilia uortice merfit.
Tutior est requies, solito dum flumina currant
Limite: dum tennes captet suus alueus undas.
Annuit Aegides: utorq; Acheloe domoq;,
Consilioq; tuo, respondit: & usus utroq; est.
Pumice multicauo, nec leuibus atria tophis
Structa subit: molli tellus erat humida musco.
Summa lacunabant alterno murice conchæ.
Iamq; duas lucis partes Hyperione meso,
Discubueret toris Theseus, comitesq; laborum
Hac Ixionides, illa Traezenius heros
Parte Lelex, raris iam sparsus tempora canis,
Quosq; alios parili fuerat dignatus honore
Amnis Aarnanum lætissimis hospite tanto.
Protinus appositas nudæ uestigia nymphae
Instruxere epulis mensas: dapibusq; remotis
In gemma posuere merum. tum maximus heros
Aequora prospiciens oculis subiecta, quis, inquit,
Ille locus? digitoq; ostendit: & insula nomen
Quod gerit illa, doce: quanquam non una uidetur.
Amnis ad hæc, non est inquit, quod cerninus, unū.
Quinq; iacent terræ: spatium discrimina fallit.
Quoq; minus spreta factum mirere Dianæ,
Naiades hæ fuerant: quæ cum bis quinq; iuuenkos
Mactassent: rurisq; deos ad sacra uocassent:
Immemores nostri festis duxere choreas.
Intumui: quantusq; feror cum plurimus unquam:
Tantus eram: pariterq; animus immanis, & undis

METAMOR.

A' syluis syluas, & ab aruis arua reuulsi:
 C umq; loco, nymphas memores tum deniq; nostri,
 I n freta prouolui. fluctus nosterq; marisq;
 C ontinuum diduxit humum: pariterq; reuellit
 I n totidem, medijs, quot cernis Echinadas undis.
 6. V t tamen ipse uides, procul en procul una recessit
 I nsula grata mihi. Perimelen nauita dicit.
 H uic ego uirgineum dilectæ nomen adem.
 Q uod pater Hippodamas ægre tulit: inq; profundum
 P ropulit e' scopulo peritura corpora natæ.
 E xcepi: nantemq; ferens, o' proxima terræ
 R egna uagæ dixi sortis tridentifer undæ,
 I n quo desinimus, quo sacri currimus amnes,
 H uc ades: atq; audi placidus Neptune precantem.
 H uic ego, quam porto, nocui: si nutis, & æquus,
 S i pater, Hippodamas, aut si minus impius, esset:
 D ebuit illius misereri: ignoscere nobis.
 C ui quondam tellus clausa est feritate paterna,
 A ffer opem: merse'q; precor feritate paterna
 D a Neptune locum: uel, sit locus ipsa licet,
 H unc quoq; cōplectar. mouit caput æquoreus rex:
 C oncussitq; suis omnes assensibus undas.
 E xtinuit Nymphæ: nabat tamen: ipse natantis
 P ectora tangebam trepido salientia motu:
 D umq; ea contrecto: totum durescere sensi
 C orpus: & inducta condi præcordia terra.
 D um loquor: amplexa est artus noua terra natantes:
 E t grauis increuit mutatis insula membris.
 7. A mnis ab his tacuit. factum mirabile cunctos
 M ouerat: irridet credentes, utq; deorum

s pre
 F icta
 E sse d
 O bstr
 A nte
 S ic ai
 N on h
 Quoq;
 C ollib
 I pse
 M isit
 H and
 N unc
 I uppi
 V enit
 M ille d
 M ille do
 P arua
 S ed pia
 I lla fun
 C onfer
 E ffectu
 N ec ref
 T ota de
 E rgo n
 S umm
 M emb
 Quo su
 I nde
 S usci

S pretor erat, mentisq; ferox Ixione natus;
 F icta refert, nimumq; putas Acheloë potentes
 E sse deos, dixit: si dant, adimuntq; figuras.
 O bstupuerunt omnes: nec talia dicta probarunt:
 A nte omnesq; Lelex animo maturus, & æuo,
 S ic ait immensa est, finemq; potentia cæli
 N on habet: & quidquid superi uoluerunt, peractū est.
 Q uoq; munus dubites, tilia, contermina quercus
 C ollibus est phrygijs, medio circumdata muro.
 I pse locum uidi: nam me pelopeia Pittheus
 M isit in arua, suo quondam regnata parenti.
 H aud procul hinc stagnum est, tellus habitabilis olim,
 N unc celebres mergis, fulicisq; palustribus undæ.
 I uppiter huc specie mortalis, cumq; parente
 V enit Atlantiades positus caduca fer alis.
 M ille domos adiere, locum, requiemq; petentes:
 M ille domos clausere seræ: tamen una recepit
 P arua quidem stipulis, & canna tecta palustri:
 S ed pia Baucis anus, pariliq; ætate Philemon
 I lla sunt annis iuncti iuuenilibus: illa
 C onseruere casa: paupertatemq; ferendo
 E ffcere leuem, nec iniqua mente ferendam.
 N ec refert, dominos illic, famulos ne requiras.
 T ota domus, duo sunt: idem parentq; iuberatq;
 E rgo ubi cœlicolæ paruos tetigere penates:
 S ummissiq; humiles intrarunt uertice postes:
 M embra senex posito iussit releuare sedili:
 Q uo superiniecit textum rude sedula Baucis.
 I nde foco tepidum cinerem dimouit: & ignes
 S uscitât hesternos: folijsq; & cortice siccato

METAMOR.

Nutrit: & ad flammam anima perducit anili,
Multifidasq; faces, ramaliaq; arida tecto
Detulit: & manuit: paruoq; ad mouit atheno.
Quodq; suus conuex riguo collegerat horto,
Truncat olus folijs. furca leuat ille bicorni
Sordida terga suis nigro pendentia tigno:
Seruatoq; diu reserat de tergo rem partem
Exiguam: sectamq; domat feruentibus undis.
Interea medias fallunt sermonibus horas:
Sentiriq; moram prohibent. erat alueus illic
Fagneus, dura clauo suspensus ab ansa:
Is tepidis impletur aquis: artusq; fouendos
Acipit. in medio torus est de mollibus ulnis
Impositus lecto sponda, pedibusq; salignis.
Vestibus hunc uelant, quas non nisi tempore festo
Sternere consueant: sed & hæc uilisq; uetusq;
Vestis erat, lecto non indignanda saligno.
Atribuere dei: mensam succincta, tremensq;
Ponit anus: mensæ sed erat pes tertius impar:
Testa parem fecit. quæ postquam subdita cliuium
Sustulit: æquatam menta extersere uirenti.
Ponitur hic bicolor syncera bacca Mineruæ,
Conditaq; in liquida corna autumnalia fece,
Intybaq; & radix, & lactis massa coacti,
Ouaq; non acri leuiter uersata fauilla,
Omnia fithilibus. post hæc cælatus eodem
Sistitur argento crater, fabricataq; fago
Pocula: quæ caua sunt flauentibus illita ceris.
Parua mora est: epulasq; foci misere calentes:
Nec longæ rursus referuntur uina senectæ:

D
 H
 P
 E
 C
 A
 I
 S
 A
 C
 E
 V
 Q
 I
 E
 C
 D
 I
 E
 A
 I
 M
 N
 T
 M
 C
 S
 D
 M
 I

Dantq; locum mensis paulum seducta secundis.
 Hic nux, hic musta est rugosis carica palmis,
 Prunaq; & in patulis redolentia mala canistris,
 Et de purpureis collectæ vitibus unæ:
 Candidus in medio fauns est: super omnia uultus
 A cessere boni, nec iners, pauperq; uoluntas.
 Interea: quoties haustum cratera repleti
 S ponte sua, per seq; uident succrescere uina:
 Attoniti nouitate pauera: manibusq; supinis
 Concipiunt Baucisq; preces, timidusq; Philemon:
 Et ueniam dapibus, nullisq; paratibus orant.
 Vnicus anser erat minimæ custodia uillæ:
 Quem dis hospitibus domini mactare parabant:
 Ille celer penna tardos ætate fatigat:
 Eluditq; diu: tandemq; est uisus ad ipsos
 Confugisse deos. superi uetere necari:
 Diq; sumus, meritisq; luet uicinia poenas
 Impia, dixerunt: uobis immunibus huius
 Esse mali dabitur: modo uestra relinquitæ tecta:
 Ac nostros comitate gradus: & in ardua montis
 Ite simul, parent: & dis præeuntibus, ambo
 Membra leuant baculis: tardiq; senilibus annis
 Nituntur longo uestigia ponere cliuo.
 Tantum aberant summo: quantum semel ire sagitta
 Missa potest: flexere oculos: & mersa palude
 Cætera prospiciunt: tantum sua tecta manere.
 fab. 8. Dumq; ea mirantur: dum deflent fata suorum:
 Mersa uident, quæruntq; suæ pia culmina uillæ.
 Illa uetus, dominis etiam casa parua duobus

METAMOR.

V ertitur in templum: furcis subiere columnæ:
 S tramina flauescunt: aurataq; tecta uidentur:
 C ælatæq; fores, adopertaq; marmore tellus.
 T alia cum placido Saturnius edidit ore.
 D icite iuste senex, & fœmina coniuge iusto
 D igna, quid optetis. cum Baucide pauci locutus,
 I udicium superis aperit commune Philemon.
 E sse sacerdotes, delubraq; uestra tueri
 P oscimus: & quoniam concordēs egimus annos:
 A uferat hora duos eadem: nec coniugis unquam
 B usta meæ uideam: neu sim tumultandus ab illa.
 V ota fides sequitur: templi tutela fuere:
 D onec uita data est: annis, æuq; soluti
 A nte gradus sacros cum starent forte: lociq;
 N arrarent casus: frondere Philemona Baucis,
 B aucida conspexit senior frondere Philemon.
 I amq; super geminos crescente cacumine uultus,
 M utua, dum licuit, reddebant dicta: ualeq;
 O coniux dixere simul: simul abdita texit
 O ra frutex. ostendit adhuc Tyaneus illic
 I ncola, de genuino uicinos corpore truncos.
 H æc mihi non uani, nec erat cur fallere uellent,
 N arrauere senes: equidem pendentia uidi
 S erta super ramos: ponensq; recentia, dixi,
 C ura deum Di sint: & qui coluere, colantur.
 D esierat: cunctosq; & res, & mouerat author:
 T hesea præcipue: quem facta audire uolentem
 M ira deum, nixus cubito Calydonius amnis
 T alibus alloquitur. sunt o' fortissime quorum

Forma

F orma semel mota est: & in hoc renouamine mansit:
 S unt, quibus in plures ius est transire figuras:
 V t tibi complexi terram maris incola Proteu.
 N am modo te iuuenem, modo te uidere leonem:
 N unc uiolentus aper, nunc, quem tetigisse timerent,
 A nguis eras: modo te faciebant cornua taurum:
 S æpe lapis poteras, arbor quoq; sæpe uideri:
 I nterdum faciem liquidarum imitatus aquarum
 F lumen eras: interdum undis contrarius ignis.
 N ec minus Autolyæ coniux Erisichthone nata
 I uris habet. pater huius erat: qui numina diuûm
 S perneret: & nullos aris adoleret honores.
 I lle etiam Cereale nemus uiolasse securi
 D icitur: & lucos ferro temerasse uetustos.
 S tabat in his ingens annofo robore quercus
 V na nemus: uittæ mediam, memoresq; tabellæ,
 S ertaq; cingebant, uoti argumenta potentis.
 S æpe sub hac Dryades festas duxere choreas:
 S æpe etiam manibus nexis ex ordine, trunci
 C ircumiere modum: mensuraq; roboris ulnas
 Q uinq; ter implebat: necnon & cætera tantum
 S ylua sub hac omnis, quantum fuit herba sub illa.
 N on tamen iacito ferrum Triopeius illa
 A bstinuit: famulosq; iubet succedere sacrum
 R obur: & ut iussos cunctari uidit: ab uno
 E didit hæc, rapta sceleratus uerba securi.
 N on dilecta deæ solum, sed & ipsa licebit
 S it dea: iam tanget frondente cacumine terram.
 D ixit: & obliquos dum telum librat in ictus:
 C ontrenuit, gemitumq; dedit dodonia quercus.

Quid.

o

METAMOR.

Et pariter frondes, pariter palleſcere glandes
 Cœpere: ac longi pallorem ducere ram.
 Cuius ut in trunco fecit manus impia vulnus:
 Haud aliter fluxit diſcuſſo cortice ſanguis:
 Quàm ſolet, ante aras ingens ubi uictima taurus
 Concidit: abrupta cruor e' ceruice profundi.
 Obſtupere omnes: aliquiſq; ex omnibus audet
 Deterre nefas: ſeuamq; inhibere bipennem.
 Aſpicit hunc, mentisq; piæ cape præmia dixit
 Theſſalus: inq; uirum conuertit ab arbore ferrum:
 Detruncatq; caput: repetitaq; robora cædit:
 Editus e' medio ſonus eſt cum robore talis:
 Nymp̃ha ſub hoc ego ſum, Cereri gratiſſima, ligno:
 Quæ tibi factorum pœnas inſtare tuorum
 Vaticinor moriens, noſtri ſolatia lethi.
 Perſequitur ſcelus ille ſuum: labefactaq; tandem
 Ictibus innumeris, adductaq; ſinibus arbor
 Corruit: & multam proſtrauit pondere ſyluam.
 Attonitæ Dryades damno nemorumq; ſuoq;,
 Omnes germanæ Cererem cum veſtibus atris
 Mœrentes adeunt: pœnamq; Eriſichthonis orant.
 Annuit his: accipitisq; ſui pulcherrima motu
 Concuffit grauidis oneratos meſſibus agros:
 Moliturq; genus pœnæ miſerabile, ſi non
 Ille ſuis eſſet nulli miſerabilis actis:
 Peſtifera lacerare fame. quæ, quatinus ipſi
 Non adeunda deæ (neq; n. Cereremq;, Famemq;
 Fata coire ſinuunt) montani numinis unam
 Talibus agreſtem compellat Oreada dictis.
 Eſt locus extremis Scythiæ glacialis in oris

Triste solum, sterilis, sine fruge, sine arbore tellus.
Frigus iners, illic habitant, pallorq; tremorq;
Et ieiuna fames. ea se in praeordia condat
Sacrilegi scelerata iube: nec copia rerum
Vincat eam: superetq; meas certamine vires:
Ne ue via spatium te terreat: accipe currus:
Acipe, quos frenis alte moderere, dracones.
Et dedit: illa dato subuecta per aëra curru
Deuenit in Scythiam, rigidiq; cacumine montis
(Caucason appellant) serpentum colla leuauit:
Quæsitamq; Famem lapidoso uidit in agro
Vnguibus, & raris uellentem dentibus herbas.
Hirtus erat crinis, caua lumina, pallor in ore,
Labra incana situ, scabri rubigine dentes,
Dura cutis, per quam spectari uiscera possent:
Ossa sub incuruis extabant arida lumbis:
Ventris erat pro uentre locus: pendere putares
Pectus: & a spinæ tantummodo crate teneri.
Auxerat articulos macies: genuumq; tumebat
Orbis: & immodico prodibant tubere tali.
Hanc procul ut uidit (neq; enim est accedere iuxta
Ausa) refert mandata deæ: paulumq; morata,
Quāquam aberat longe: quanq̃ modo uenerat illuc:
Visa tamen sensisse famem: retroq; dracones
Egit in Hæmoniam uersis sublimis habenis.
Dicta fames Cereris (quamuis contraria semper
Illius est operi) peragit: perq; aëra, uento
Ad iussam delata domum est: & protinus intrat
Sacrilegi thalamos: altoq; sopore solutum
(Noctis enim tempus) geminis amplexatur ulnis:

METAMOR.

S e q; uiro inspirat: fauces q; & pectus, & ora
 A sflat: & in uacuis peragit ieiunia uenis.
 F unctaq; mandato fecundum deserit orbem:
 I n q; domos inopes, assuetaq; uertitur antra.
 L enis adhuc somnus placidis Erisichthona pennis
 M ulcebat: petit ille dapes sub imagine somni:
 O raq; uana mouet: dentem q; in dente fatigat:
 E xercet q; cibo delusum guttur inani:
 P ro q; epulis tenues nequicquam deuorat auras:
 V t uero est expulsa quies: furit ardor edendi:
 P er q; auidas fauces, immensa q; uiscera regnat.
 N ec mora, quod pontus, quod terra, quod educat aër,
 P oscit, & appositis queritur ieiunia mensis:
 I n q; epulis epulas querit: quod q; urbibus esse,
 Q uod q; satis poterat populo, non sufficit uni.
 P lus q; cupit: quo plura suam demittit in aluum.
 V t q; fretum recipit de tota flumina terra:
 N ec satiatur aquis: peregrinos q; ebibit amnes:
 V t q; rapax ignis non unquam alimenta recusat:
 I nnumeras q; faces cremat: & quo copia maior
 E st data: plura petit: turba q; uoracior ipsa est.
 S ic epulas omnes Erisichthonis ora profani
 A cipiunt: poscunt q; simul: abus omnis in illo
 C ausa tibi est: semper q; locus fit inanis edendo.
 I am q; fame patrias alti q; uoragine uentris
 A ttenuarat opes: sed inattenuata manebat
 T um quoq; dira fames: implacata q; uigebat
 F lamma gulæ: tandem demisso in uiscera censu,
 F ilia restabat non illo digna parente.
 H anc quoq; uendit inops: dominum generosa recusat:

Et uicina suastendens super æquora palmas,
 Eripe me domino, qui raptæ præmia nobis
 Virginitatis habes, ait hæc Neptunus habebat.
 Qui prece non spreta, quamuis modo uisa sequenti
 E sset hero: formamq; nouat: uultumq; uirilem
 Induit, & cultus pisces capientibus aptos.
 Hanc dominus spectans, o qui pendentia paruo
 Aera cibo cælas moderator arundinis, inquit,
 Sic mare compositum, sic sit tibi piscis in unda
 Credulus: & nullos nisi fixus sentiat hamos:
 Quæ modo cum uili turbatis ueste capillis
 Littore in hoc steterat (nam stantem in littore uidi)
 Dic ubi sit: neq; enim uestigia longius extant.
 Illa dei munus bene cedere sensit: & à se
 Sequari gaudens, his est rescuta rogantem.
 Quisquis es, ignoscas: in nullam lumina partem
 Urgite ab hoc flexi: studioq; oneratus, inhæsi.
 Quoq; minus dubites: sic has deus æquoris artes
 Adimmet: ut nemo iandudum littore in isto,
 (Me tamen excepto) nec famina constitit ulla.
 Credidit: & uerso dominus pede pressit arenam:
 E lususq; abiit: illi sua reddita forma est.
 Ast ubi habere suam transforma corpora sensit:
 Saepè pater dominis Triopeida tradit: at illa
 Nunc equa, nunc ales, modo bos, modo ceruus abibat:
 Præbebatq; audio non iusta alimenta parenti.
 Vis tamen illa mali postquam consumpserat omnem
 Materiam: dederatq; graui noua pabula morbo:
 Ipse suos artus lacero diuellere morsu
 Cæpit: & infelix minuendo corpus alebat.

METAMOR.

Quid moror externis? etiam mihi sæpe nouandi
Corporis o iuuenes numero finita potestas.
Nam modo q̄ nunc sum, uideor: mō flector in anguē:
Armenti modo dux, uires in cornua sumo:
Cornua dum sumpsi, nunc pars caret altera telo
Frontis, ut ipse uides. genitus sunt uerba secuti.

PUBLII OVIDII NASONIS
METAMOR. LIB. IX.

Fabula. i.

Væ gemitus, truncæq; deo Neptunius

heros

Causa rogat frontis: cum sic Calydo-
nius amnis

Cæpit, inornatos redimitus arundine crines.
Triste petis munus: quis enim sua prælia, uictus
Commemorare uelit? referā tamen ordine: nec tam
Turpe fuit uinci: quā contendisse decorum est:
Magnaq; dat nobis tantus solatia uictor.
N omne si qua suo tandem peruenit ad aures
Deianira tuas: quondam pulcherrima uirgo,
Multorumq; fuit spes inuidiosa procorum.
Cum quibus ut soceri domus est intrata petiti:
Accipe me generum dixi Parthaone nate:
Dixit et Alcides. alij cessere duobus.
Ille Iouem socerum dare se, famamq; laborum,
Et superata suæ referebat iussa, nouerca.
Contra ego turpe deum mortali cedere dixi:
(Non dum erat ille deus) dominum me cernis aquarū
Cursibus obliquis inter tua regna fluentem:

Nec gener externis hospes tibi missus ab oris,
 Sed popularis ero, & rerum pars una tuarum.
 Tantum ne noceat, quod me nec regia Iuno
 Odit: & omnis abest inssorum poena laborum.
 Nam quod te iactas Alcmena matre creatum:
 Iuppiter aut falsus pater est, aut crimine uerus.
 Matris adulterio patrem petis: elige, fictum
 Esse Iouem malis: an te per dedecus ortum.
 Talia dicentem iandudum lumine toruo
 Spectat: & accensæ non fortiter imperat iræ:
 Verbaq; tot reddit, melior mihi dextera lingua:
 Dummodo pugnando superem: tu uince loquendo.
 Congrediturq; ferox, puduit modo magna locutum
 Cedere: reieci uiridem de corpore uestem:
 Brachiaq; opposui: tenuiq; à pectore uaras
 In statione manus: & pugnae membra parauit.
 Ille canis hausto spargit me puluere palmis:
 Inq; uicem fuluæ tactu flauescit arenæ:
 Et modo ceruicem, modo crura micantia captat:
 Aut captare putes: omniq; à parte lacessit.
 Me mea defendit grauitas: frustra q; petebar.
 Haud secus ac moles, quam magno marmure fluctus
 Oppugnant: manet illa: suoq; est pondere tuta.
 Digredimur paulum: rursusq; ad bella cominus:
 Inq; gradu stetimus certi non cedere: eratq;
 Cum pedē pes iunctus: totoq; ego pectore pronus
 Et digitos digitis, & frontem fronte premebam.
 Non aliter uidi fortes concurrere tauros:
 Cum pretium pugnae toto nitidissima saltu
 Expetitur coniux. spectant armenta: pauentq;

METAMOR.

Nescia quem maneat tanti uictoria regni.
 Ter sine profectu uoluit nitentia contra
 Rēgere Alcides à se mea pectora: quarto
 Excutit amplexus: adductaq; brachia soluit.
 Impulsumq; manu (certum est mihi uera fateri)
 Protinus auertit: tergoq; onerosus inhæsit.
 Siqua fides (neq; enim ficta mihi gloria uoce
 Queritur) imposito pressus mihi monte uidebar.
 Vix tamen inferui sudore fluentia multo
 Rachia: uix solui duos à corpore nexus.
 Instat anhelanti: prohibetq; resumere uires:
 Et ceruice mea potitur. tum deniq; tellus
 Pressa genu nostro est: & arenas ore momordi.
 Inferior uirtute, meas diuertor ad artes:
 Laborq; uiro, longum formatus in anguem.
 Qui postquam flexos sinu aui corpus in orbes:
 Cumq; fero moui linguam stridore bisulcam:
 Risit, & illudens nostras Tirynthius artes,
 Cunarum labor est angues superare mearum,
 Dixit: & ut uincas alios Acheloe dracones:
 Pars quota Lernæ serpens eris unus Echidnæ.
 Vulneribus fecunda suis erat illa: nec ullum
 De centum numero caput est impune recisum:
 Quin gemino ceruix hærede ualentior esset.
 Hanc ego ramosam natis e' cæde colubris,
 Crescentemq; malo domui: domitamq; reduxi.
 Quid fore te credis? falsum qui uersus in anguem
 Arma aliena moues? quem forma precaria cælat.
 Dixerat: & summo digitorum uincula collo
 Inijcit: angebar ceu guttura forape pressus:

P ollicibusq; meas pugnabam euellere fauces:
 S ic quoq; deuicto, restabat tertia tauri
 F orma truci: tauro mutatus membra, rebellō.
 I nduit ille toris à læua parte lacertos:
 A dmissumq; trahens sequitur: depressaq; dura
 C ornua figit humo: meq; alta sternit arena.
 N ec satis hoc fuerat: rigidum fera dextera cornu
 D um tenet, infregit: truncq; à fronte reuellit.
 N aides hoc pomis, & odoro flore repletum
 S acrarunt: diuesq; meo bona copia cornu est.
 D ixerat: & nymphe ritu succincta Dianæ
 V na ministrarum suis utrinq; capillis
 I ncessit: totumq; tulit prædiuite cornu
 A utumnum, & mensas felicia poma secundas.
 L ux subit: & primo feriente cacumina sole
 D iscedunt iuuenes: neq; enim dum flumina pacem
 E t placidos habeant lapsus, totæq; residant,
 O pperiantur, aquæ uultus Achelous agrestes,
 E t lacerum cornu medijs caput abdidit undis.
 H unctamen ablati domuit iactura decoris:
 C ætera sospes habet: capitis quoq; fronde saligna,
 A ut superimposita cælatur arundine damnum.
 A t te Nesse ferōx eiusdem uirginis ardor
 P erdiderat, uolucris traiectum terga sagitta.
 N anq; noua repetens patrios cum coniuge muros,
 V enerat Eueni rapidas Ioue natus ad undas.
 V berior solito, nimbis hyemalibus auctus,
 V orticibusq; frequens erat, atq; imperuius amnis.
 I ntrepidum pro se, curam de coniuge agentem,
 N essus adit membrisq; ualens, scitusq; uadorum:

METAMOR.

O fficioq; meo ripa sistetur in illa
 Hæc, ait, Alcide: tu uiribus utere nando.
 Tradidit Aonius pauidam Calydonida Nessō,
 Pallentemq; metu, fluminiq; ipsumq; timentem.
 Mox ut erat pharetraq; grauis, spolioq; leonis:
 (Nam clauam, & curuos trās ripā miserat arcus)
 Quandoquidem cœpi, superentur flumina dixit.
 Nec dubitat: nec qua sit clementissimus amnis
 Querit: & obsequio deferri spernit aquarum.
 Iamq; tenens ripam missos cum tolleret arcus:
 Coniugis agnouit uocem: Nessōq; paranti
 Fallere depositum, quod te fiducia clamat
 Vana pedum uiolente rapit: tibi Nesse biformis
 Dicimus: exaudi: nec res intercipe nostras.
 Si te nulla mei reuerentia mouit: at orbes
 Concubitus uetitos, poterant inhibere paterni.
 Haud tamen effugies: quamuis ope fidis equina.
 Vuluere, non pedibus te consequar. ultima dicta
 Re probat: & missa fugientia terga sagitta
 Traiçat. extabat ferrum de pectore aduncum.
 Quod simul euulsum est: sanguis per utrūq; foramen
 Emicuit mustus lernæi tabe ueneni.
 Excipit hunc Nessus: neq; enim moriemur inulti,
 Secum ait: & calido uelamina tincta cruore
 Dat munus raptæ, uelut irritamen amoris.
 Longa fuit medij mora temporis: actaq; magni
 Herculis implerant terras, odiumq; nouercæ.
 Victor ab Oechalia Cænæo sacra parabat
 Vota Ioui: cum fama loquax præcessit ad aures
 Deianira tuas: quæ ueris addere falsa

ib. 2.

Gaudet: & e' minimo sua per mendacia crescit:
Amphitryoniaden Ioles ardore teneri.
Credit amans: uenerisq; nouæ perterrita fama
Indulsi primo lachrymus: flendoq; dolorem
Diffudit miseranda suum, mox deinde, quid autem
Flemus, ait? pellex lachrymus lætabitur istis.
Quæ qm̄ adueniet, properadū, aliqdq; nouandū est:
Dum licet: & thalamos nō dū tenet altera nostros.
Conquerar? an sileā? repētā Calydōna? morer' ne?
Excedam tectis, ac si nihil amplius obstem?
Quid se me Meleagre tuam memorem esse sororem?
(Forte paro facinus) quantumq; iniuria possit,
Fœmneusq; dolor, iugulata pellice tester?
In cursus animus uarios abit. omnibus illis
Pratulit imbutam Nessæo sanguine uestem
Mittere: quæ uires defecto reddat amori:
Ignarōq; Lychæ quid tradat nescia, luctus
Ipsa suos tradit: blandisq; miserrima uerbis
Dona det illa uiro, mandat. capit inscius heros:
Induiturq; humeris lerneæ uirus Echidnæ.
Thura dabat primis, & uerba precantia flammis:
Vinaq; marmoreas patera fundebat in aras:
Incaluit uis illa mali: resolutaq; flammis
Herculeos abijt late diffusa per artus.
Dum potuit, solita gemitum uirtute repressit.
Victa malis postquam est patientia: reppulit aras:
Impleuitq; suis nemorosam uocibus Oeten:
Nec mora, letiferam conatur scindere uestem.
Qua trahitur, trahit illa autem (foedumq; relatu)
Aut hæret membris, frustra tentata reuelli:

METAMOR.

A ut laceros artus, & grandia detegit ossa.
I pse cruor, gelido ceu quondam lamina cindens
T incta lacu, stridet: coquiturq; ardente ueneno.
N ec modus est: sorbent auidae præcordia flammæ:
C æruleusq; fluit toto de corpore sudor:
A mbusti q; sonant nervi: cæcæq; medullis
T abe liquefactis, tollens ad sydera palmas,
C ladibus, exclamat, Saturnia pascere nostris:
P ascere: & hanc pestem spectata crudelis ab alto:
C orq; ferum satia: uel, si miserandus & hosti:
 (Hostis enim tibi sum) diris cruciatibus ægram,
I nui samq; animam, natamq; laboribus, aufer.
M ors mihi manus erit: decet hæc dare dona nouercæ.
E rgo ego fœdantem peregrino templa cruore
B usirim domui? sæuq; alimenta parentis
A ntæo eripui? nec me pastoris Hiberi
F orma triplex, nec forma triplex tua Cerbere mouit.
V os ne manus ualidi pressistis cornua tauri?
V estrû opus Elis habet, uestrû Stymphalides undæ,
P artheniumq; nemus: uestra uirtute relatus
T hermodontoaco cælatus balthæus auro,
P omaq; ab insomni male custodita dracone.
N ec mihi Centauri potuere resistere, nec me
A rcadiæ uastator aper: nec profuit Hydræ
C rescere per damnum: geminasq; resumere uires.
Q uid? cum Thracis equos humano sanguine pingues
P lenaq; corporibus laceris præsepia uidi?
V isaq; deiecti? dominumq; ipsosq; peremi?
H iselisa iacet moles Nemeæa lacertis.

H ac cœlum ceruice tuli. defessa inbendo est
S æua Iouis coniux: ego sum indefessus agendo.
S ed noua pestis adest: cui nec uirtute resisti,
N ec telis, armisq; potest: pulmonibus errat
I gnis edax imis: perq; omnes pascitur artus.
A t ualet Eurystheus: & sunt qui credere possint
E sse deos. dixit: perq; altam saucius Oeten,
H aud aliter graditur, quàm si uenabula taurus
C orpore fixa gerat: factiq; refugerit author.
S æpe illum genitus edentem, sæpe trementem,
S æpe retentantem totas infringere uestes,
S ternentemq; trabes, irascentemq; uideres
M ontibus, aut patrio tendentem brachia cœlo.
E cce Lycham trepidum, & latitantem rupe cauata
A spicit: utq; dolor rabiem collegerat omnem:
T u ne Lycha dixit, feralia dona dedisti?
T u ne meæ necis author eris? tremuit ille. pauetq;
P allidus: & timide uerba excusantia dicit.
D icentem, genibusq; manus adhibere parantem,
C orripit Alades: & terq;, quaterq; rotatum
M ittit in Euboicas, tormento fortius, undas.
I lle per aërias pendens induruit auras:
V tq; ferunt, imbres gelidis concreescere uentis:
I nde niues fieri: niuibus quoq; mole rotatis
A stringi, & spissa glomerari grandine corpus:
S ic illum ualidis iactum per inane lacertis,
E xanguemq; metu, nec quicquam humoris habentē,
I n rigidos uersum silices prior edidit ætas.
N unc quoq; in Euboico scopulus breuis eminet alte
G urgite: & humanæ seruat uestigia formæ.

METAMOR.

Quem quasi sensurum nautæ calcare uerentur:
 Appellantq; Lychan. at tu Iouis inclyta proles
 Arboribus cæsis, quas ardua gesserat Oete,
 Inq; pyram structis, arcum, pharetramq; capacem,
 Regnaq; uisuras iterum troiana sagittas
 Ferre iubes Pœante satum: quo flamma ministro
 Subdita dumq; audis comprehenditur ignibus agger:
 Congeriem syluæ nemeæo uellere summam
 Sternis: & imposita clauæ ceruice recumbis,
 Haud alio multu, quàm si conuiua iaceres
 Inter plena meri redimitus pocula fertis.
 6. 4. Inq; ualens, & in omne latus diffusa sonabat,
 Securosq; artus, contemptoremq; petebat
 Flamma suum. timuere dei pro uindice terræ.
 Quos ita (sensit enim) læto Saturnius ore
 Iuppiter alloquitur. nostra est, timor iste, uoluptas
 O superi: totoq; libens mihi pectore grator:
 Quod memoris populi dicor rectorq; paterq;
 Et mea progenies uestro quoq; tuta fauore est.
 Nam quanquam ipsius datis hoc immanibus actis:
 Obligor ipse tamen. sed enim ne pectora uano
 Fida metu paueant, Oetæas spernite flammæ.
 Omnia qui uicit, uincet, quos cernitis, ignes:
 Nec nisi materna uulcanum parte potentem
 Sentiet: æternum est à me quod traxit, & expers,
 Atq; immune necis, nullaq; domabile flamma:
 Idq; ego defunctum terra, cœlestibus oris
 Accipiam: cunctisq; meum lætabile factum
 Dis fore confido. si quis tamen Hercule, si quis
 Forte deo doliturus erit: data præmia nolle:

S ed meruisse dari sciet: inuitusq; probabit.
 A ssensere dei. coniux quoq; regia uisa est
 C atera non duro, duro tamen ultima uultu
 D icta tulisse Iouis: seq; indoluisse notatam.
 I nterea quodcunq; fuit populabile flamma,
 M ulciber abstulerat: nec cognoscenda remansit
 H erculis effigies: nec quicquam ab imagine ductum
 M atris habet: tantumq; Iouis uestigia seruat.
 V tq; nouus serpens posita cum pelle senecta,
 L uxuriare solet: squamaq; nitere recenti:
 S ic ubi mortales Tirynthius exiit artus:
 P arte sui meliore uiget: maiorq; uideri
 C æpit: & angusta fieri grauitate uerendus.
 Q uem pater omnipotens inter caua nubila raptum
 Q uadryugo curru radiantibus intulit astris.
 f26.5. S ensit Atlas pondus. neq; adhuc Stheneleius iras
 S oluerat Eurystheus: odiumq; in prole paternum
 E xercebat atrox. at longis anxia curis
 A rgolis Alcмене questus ubi ponat aniles:
 C ui referat nati testatos orbe labores:
 C ui ue suos casus, Iolen habet. Herculis illam
 I mperijs, thalamoq; animoq; receperat Hyllus:
 I mpleratq; uterum generoso semine: cum sic
 I ncipit Alcmene, Faueant tibi numina saltem:
 C orripiantq; moras tunc, cum matura uocabis
 P ræpositam timidis parientibus. Ilithyiam.
 Q uam mihi difficilem Iunonis gratia fecit.
 N anq; laboriferi cum iam natalis adesset
 H erculis: & decimum premeretur sydere signum:
 T endebat grauitas uterum mihi: quodq; ferebam

METAMOR.

Tantum erat: ut posses authorem dicere tanti
Ponderis esse Iouem: nec iam tolerare labores
Vltius poteram: quin nunc quoque frigidus artus,
Dum loquor, horror habet: parsque est meminisse doloris.
Septem ego per noctes, totidem cruciata diebus,
Fessa malis, tendensque ad cælum brachia, magno
Lucinam ad nexos partus clamore uocabam.
Illa quidem uenit: sed præcorrupta, meumque
Quæ donare caput Iunoni uellet iniquæ:
Vtque meos audit gemitus: subsedit in illa
Ante fores ara: dextroque est poplite læuum
Pressa genu: digitis inter se pectine iunctis
Sustinuit partus. tacita quoque carmina uoce
Dixit: et inceptos tenuerunt carmina partus.
Nitor: et ingrato facio conuitia demens
Vana Ioui: cupioque mori: moturaque duos
Verba queror silices. matres Cadmeides adsunt:
Votaque suscipiunt: exhortanturque dolentem.
Vna ministrarum media de plebe Galanthis
Flaua comas aderat, faciendis strenua iussis,
Officijs dilecta suis. ea sensit iniqua
Nescio quid Iunone geri: dumque exit, et intrat
Sæpe fores: diuam residentem uidit in ara,
Brachiaque in genibus digitis connexa tenentem.
Et quæcunque es ait, domina gratare. leuata est
Argolis Alcmena: potiturque puerpera uoto.
Exiit: iunctasque manus pauescens remisit
Diua potens uteri: uinclis leuor ipsa remissis.
Numne decepto risisse Galanthis fama est.
Ridentem, prensamque ipsis dea sæua capillis

Traxit

Traxit: & e' terra corpus releuare uolentem
Arcuit: inq; pedes mutauit brachia primos:
Strenuitas antiqua manet: nec terga colorem
Admisere suum: forma est diuersa priori.
Quæ quia mendaci parientem inuerat ore:
Ore parit: nostrasq; domos, ut & ante, frequentat.
Dixit: & admonitu ueteris commota ministræ
Ingemuit. quam sic natus est affata dolentem.
Te tamen o' genitrix aliena à sanguine uestro
Rapta mouet facies: quid, si tibi mira sororis
Fata meæ referam? quanquã lachrymæq; dolorq;
Impediunt: prohibentq; loqui. fuit unica matri
 (Me pater ex alia genuit) notissima forma
Oechalidum Dryope: quam uirginitate carentem,
Vimq; dei passam Delphos, Delonq; tenentis
Excipit Andræmon: & habetur coniuge felix.
Est lacus acclinis deuexo margine, formam
Littoris efficiens, summum myrteta coronant.
Venerat huc Dryope fatorum nescia, quôq;
Indignere magis, nymphis latura coronas:
Inq; sinu puerum, qui non dum impleuerat annû,
Dulce ferebat onus: tepidiq; ope lactis alebat.
Haud procul à stagno tyrios imitata colores,
In spem baccarum florebat aquatica Lotos.
Carpserrat hinc Dryope, quos oblectamina nato
Porrigeret flores: & idem factura uidebar:
 (Nanq; aderam) uidi guttas e' flore cruentas
Decidere: & tremulo ramos horrore moueri.
Scilicet ut referunt tardi nunc deniq; agrestes,
Lotis in hanc nymphe fugiens obscœna Priapi

Ouid.

P

METAMOR.

Contulerat uersos seruatō nomīne multus.
Nescierat soror hoc: quæ cum perterrita retro
Iret: & oratis uellet discedere nymphis:
Hæserunt radice pedes. conuellere pugnat:
Nec quicquam, nisi summa, mouet: succrescit ab imo,
Totaq; paulatim lentus premit inguina cortex.
Vt uidit: conata manu laniare capillos,
Fronde manu impleuit: frondes caput omne tegebant.
At puer Amphisus (nanq; hoc auus Eurytus illi
Addiderat nomen) materna rigescere sensit
Vbera: nec sequitur ducentem lacteus humor.
Spectatrix aderam fati crudelis: opemq;
Non poteram tibi ferre soror: quantumq; ualebam
Crescentem truncum, ramosq; amplexa, morabar:
Et fateor, uolui sub eodem cortice condi.
Ecce uir Andraemon, genitorq; miserrimus, adsunt:
Et quærent Dryopen: Dryopen quærentibus illis
Ostendi Loton. tepido dant oscula ligno:
Affusiq; suæ radicibus arboris hærent.
Nil, nisi iam faciem, quod non foret arbor, habebas
Cara soror: lachrymæ misero de corpore factis
Irrorant folijs: & dum licet: oraq; præstant
Vocis iter: tales effundit in aëra questus.
Si qua fides miseris, hoc me per numina iuro
Non meruisse nefas: patior sine crimine poenam.
Viximus innocuæ. si mentior: arida perdam
Quas habeo frondes: & cæsa securibus, urar.
Hunc tamen infantem maternis demite ramis:
Et date nutrici: nostraq; sub arbore sæpe
Lac facitote bibat: nostraq; sub arbore ludat.

Cumq; loqui poterit, matrem facitote salutet:
 Et tristis dicat, Latet hoc in stipite mater:
 Signa tamen timeat: nec carpant ab arbore flores:
 Et frutices omnes corpus putet esse dearum.
 Care uale coniux, & tu germana, paterq;
 Qui, si qua est pietas, ab acutæ uulnere falsis,
 A pecoris morsu frondes defendite nostras.
 Et quoniam mihi fas ad uos incumbere non est:
 E rigite huc artus: & ad oscula nostra uenite:
 Dum tangi possum: paruumq; attollite natum.
 P lura loqui nequeo: nam iam per candida mollis
 Colla liber serpit: summusq; cacumine condor.
 Ex oculis remouete manus: sine munere uestro
 Contegit inductus morientia lumina cortex.
 Desierant simul ora loqui: simul esse: diuq;
 Corpore mutato rami caluere recentes.
 Lab. 7. — Dumq; refert Iole factum mirabile: dumq;
 E urytidos lachrymas admoto pollice siccant
 Alcmena: flet & ipsa tamen: compe scuit omnem
 Res noua tristitiam: nam limine constitit alto
 P ene puer, dubiaq; tegens lanugine malas,
 Ora reformatus primos Iolaus in annos.
 Lab. 8. — Hoc illi dederat Iunonia muneris Hebe
 Victa uiri precibus. quæ cum iurare pararet
 Dona tributuram post hunc se talia nulli:
 Non est passa Themis: nam iam discordia Thebæ
 Bella mouent dixit: Capaneusq; nisi ab Ioue uinci
 Haud poterit: flebuntq; pares in uulnere fratres:
 Subductaq; suos manes tellure uidebit
 Viuus adhuc uates: ultusq; parente parentem

METAMOR.

N atus erit factus pius & sceleratus eodem:
A ttonitusq; malis, exul mentisq; domusq;
V ultibus Eumenidum, matrisq; agitabitur umbris:
D onec eum coniux fatale poposcerit aurum:
C ognatumq; latus Phegeius hauserit ensis:
T um demum magno petet hoc Acheloia supplex
A b Ioue Callirhoe natis infantibus annos
A ddat: ne ue necem sinat esse ultoris inultam.
I uppiter his motus, priuignae dona, nurusq;
P raecipiet: facietq; uiros impubibus annis.
26.9 H aec ubi fatigano uenturi praescia dixit
O re Themis: uario superi sermone fremebant:
E t cur non alijs eadem dare dona liceret,
M urmur erat: queritur ueteres Pallantias annos
C oniugis esse sui: queritur canescere mitem
I asiona Ceres: repetitum Mulaber æuū
P oscit Erichthonio: Venerem quoq; cura futuri
T angit: & Anchisæ renouare paciscitur annos.
C ui studeat, deus omnis habet: crescitq; fauore
T urbida seditio: donec sua Iuppiter ora
S oluit: & o nostri siqua est reuerentia, dixit,
Q uo' ruitis? tantum ne aliquis sibi posse uidetur,
F ata quoq; ut superet? fatis Iolaus in annos,
Q uos egit, redijt: fatis inuenescere debent
C allirhoe geniti, non ambitione, nec armis.
V os etiam, quoq; hoc animo meliore feratis,
M e quoq; fata regunt: quæ si mutare ualerem:
N ec nostrum feri curuarent Aeacon anni:
P erpetuumq; æui florem Rhadamantibus haberet
C um Minoë meo: qui propter amara senectæ

P on
D ict
C um
E t
T err
T um
R ob
P ert
H aud
S por
A eg
M æ
H ic
F ill
C ogn
B ybl
B ybl
B ybl
N on
I lla
N ec
Quod
M en
P au
C ult
E t
S ed
I gr
I ar
B y

Pondera despicitur: nec quo prius, ordine regnat.
Dicta Iouis mouere deos: nec sustinet ullus,
Cum uideat fessos Rhadamanthon, et Aeacon annis,
Et Minoa: queri. qui dum fuit integer aui,
Terruerat magnas ipso quoq; nomine gentes.
Tunc erat inuvalidus: Deionidenq; iuuentæ
Robore Miletum, Phæboq; parente superbum
Pertimuit: credensq; suis insurgere regnis,
Haud tamen est patrijs arcere penatibus ausus.
Sponte fugis Milete tua: celeri q; carina
Aegeas metiris aquas: & in Aside terra
Mænia constituis positoris habentia nomen.
Hic tibi, dum sequitur patriæ curuamina ripæ
Filia Mæandri toties redeuntis eodem
Cognita Cyaneæ præstanti corpore nympha
Byblida cum Cauno prolem est enixa gemellam.
Byblis in exemplo est, ut ament concessa puellæ.
Byblis Apollinei correpta cupidine fratris
Non soror ut fratrem, nec quæ debebat, amabat:
Illa quidem primo nullos intelligit ignes:
Nec peccare putat: quod sæpius oscula iungat:
Quod sua fraterno circundet brachia collo:
Mendaciq; diu pietatis fallitur umbra.
Paulatim declinat amor: uisuraq; fratrem
Culta uenit: nimiumq; cupit formosa uideri:
Et si qua est illic formosior, inuidet illi.
Sed non dum manifesta sibi est. nullumq; sub illo
Igne facit uotum: ueruntamen æstuat intus.
Iam dominum appellat: iã nomina sanguinis odit:
Byblida iam mauult, quàm se uocet ille sororem.

METAMOR.

S pes tamen obscenas animo demittere non est
 A uisa suo uigilans: placida resoluta quiete,
 S æpe uidet, quod amat. uisa est quoq; iungere fratri
 C orpus: & erubuit, quamuis sopita iaceret.
 S omnus abit: silet illa diu: repetitq; quietis
 I psa suæ speciem: dubiaq; ita mente profatur.
 M e miseram, tacitæ quid uult sibi noctis imago?
 Q uam nolim, rata sit: cur hæc ego somnia uidi?
 I lle quidem est oculis, quamuis formosus, iniquis:
 E t placet, & possim, si non sit frater, amare:
 E t me dignus erat: uerum nocet esse sororem.
 D ummodo tale nihil uigilans committere tentem:
 S æpe licet simili redeat sub imagine somnus.
 T estis abest somno: nec abest imitata uoluptas.
 P ro' Venus, & tenera uolucer cum matre Cupido
 G audia quanta tuli? quàm me manifesta libido
 C ontigit? ut iacui totis resoluta medullis?
 V t meminisse inuat? quamuis breuis illa uoluptas,
 N oxq; fuit præceps, & cæptis inuida nostris.
 O ego, si liceat mutato nomine iungi:
 Q uàm bene Caune tuo poteram nurus esse parenti:
 Q uàm bene Caune meo poteras gener esse parenti.
 O mnia Di facerent essent communia nobis,
 P ræter auos: tu me uellem generosior esses.
 N escio quam facies igitur pulcherrime matrem:
 E t' mihi, quæ male sum quos tu sortita parentes:
 N il nisi frater eris: quod obest, id habebimus unum.
 Q uid mihi significant ergo mea uisa? quod autem
 S omnia pondus habet? an habent & somnia pòdus?
 D i melius. Di nempe suas habuere sorores.

S ic Saturnus Opim iunctam sibi sanguine duxit,
 O ceanus Tethyn, Iunonem rector Olympi.
 S unt superis sua iura: quid ad cœlestia ritus
 E xigere humanos, diuersaq; fœdera tento?
 A ut nostro uetitus de corde fugabitur ardor:
 A ut, hoc si nequeo, peream precor ipsa: toroq;
 M ortua componar: positæq; det oscula frater.
 E t tamen arbitrium querit res ista duorum:
 F inge placere mihi: scelus esse uidebitur illi.
 A t non Aeolidæ thalamos timuere sororum.
 V nde sed hos noui? cur hæc exempla parauit?
 Q uo' feror? obscænæ procul hinc discedite flammæ:
 N ec, nisi qua fas est germanæ, frater ametur.
 S i tamen ipse mei captus prior esset amore:
 F orsitan illius possem indulgere furori.
 E rgo ego, quæ fueram non reiectura petentem,
 I psa petam? poteris ne loqui? poteris ne fateri?
 C oget amor: potero: uel, si pudor ora tenebit:
 L ittera celatos arcana fatebitur ignes.
 H oc placet: hæc dubiam uicit sententia mentem.
 I n latus erigatur: cubitoq; innixa sinistro,
 V iderit, insanos (inquit) fateamur amores.
 H ei mihi quo' labor? quæ mens mea concipit ignem?
 E t meditata manu componit uerba trementi.
 D extra tenet ferrum: uacuam tenet altera ceram:
 I ncipit: & dubitat: scribit: damnatq; tabellas:
 E t notat: & delet: mutat, culpæq; probatq;:
 I nq; uicem sumptas ponit: positasq; resumat.
 Q uid uelit, ignorat: quicquid factura uidetur,
 D isplicet: in uultu est audacia mista pudori.

METAMOR.

Scripta soror fuerat: uisum est delere sororem:
Verbaq; correptis incidere talia ceris.
Quam, nisi tu dederis, non est habitura salutem,
Hanc tibi mittit amās: pudet ah, pudet edere nomen:
Et si, quid cupiam, quæris, sine no mine uellem
Posset agi mea causa meo: nec cognita Byblis
Ante forem: quàm spes uotorum certa fuisset.
Esse quidem læsi poterat tibi pectoris index
Et color, & macies, & uultus, & humida sæpe
Lumina, nec causa suspiria mota patienti,
Et crebri amplexus, & quæ, si forte notasti,
Oscula sentiri non esse sororia possent.
Ipsa tamen, quamuis animi graue uulnus habebā:
Quamuis intus erat furor igneus: omnia feci,
 (Sunt mihi di testes) ut tandem sanior essem:
Pugnauīq; diu uiolenta Cupidinis arma
Effugere infelix: & plus, quàm ferre puellam
Posse putes, ego dura tuli: superata fateri
Cogor: opemq; tuam timidis exposcere uotis.
Tu seruare potes, tu perdere solus amantem.
Elige utrum facias. non hoc inimica precatur:
Sed quæ cum tibi sit iunctissima: iunctior esse
Expetit: & uinclo tecum propiore ligari.
Iura senes norint: & quid liceatq; nefasq;
Fasq; sit, inquirant: legumq; examina seruent.
Conueniens uenus est annis temeraria nostris:
Quid liceat, nescimus adhuc: & cuncta licere
Credimus: & sequimur magnorum exempla deorū.
Nec nos aut durus pater, aut reuerentia famæ,
Aut timor impediet: tantum sit causa timendi.

D ul
 E st
 E t
 Q u
 E t
 N e
 T al
 C er
 P ro
 Q u
 D e
 E t
 D ix
 C ur
 O m
 T em
 A t
 P ro
 V ix
 D ur
 E ff
 N on
 I l
 D i
 E t
 M en
 L i
 E t
 I n
 T a

Dulcia fraterno sub nomine furta tegemus.
Est mihi libertas tecum secreta loquendi:
Et damus amplexus: & iungimus oscula coram.
Quantum est quod desit? misere fatentis amorem,
Et non fissuræ, nisi cogeret ultimus ardor:
Neue merere, meo subscribi causa sepulchro.
Talia nequicquam perarantem plena reliquit
Cera manum: summoq; in margine uersus adhæsit.
Protinus impressa signat sua crimina gemma:
Quam tinxit lachrymis: linguam defecerat humor.
De q; suis unum famulis pudibunda uocauit:
Et paulum blandita, feras fidissime nostro
Dixit, & adiecit longo post tempore fratri.
Cum daret, elapsæ manibus cecidere tabellæ.
Omne turbata est: misit tamen. apta minister
Tempora nactus adit: traditq; latentia uerba.
Atonitus subita iuuenis Mæandrius ira
Proicit acceptas, lecta sibi parte, tabellas:
Vixq; manus retinens trepidantis ab ore ministri,
Dum licet, o uetitæ scelerate libidinis author
Effuge, ait: quod si nostrum tua fata pudorem
Non traherent tecum: poenas mihi morte dedisses.
Ille fugit pauidus: dominæq; ferocia Cauni
Dicta refert. palles audita Bybli repulsa:
Et pauet obsessum glaciali frigore corpus.
Mens tamen ut rediit: pariter rediere furores:
Linguaq; uix tales icto dedit aere uoces.
Et merito: quid enim temeraria uulneris huius
Indicium feci? quid, quæ cælanda fuerunt,
Tam cito commisi properatis uerba tabellis?

METAMOR.

Ante erat ambiguis animi sententia dictis
 Perpetuanda mihi. ne non sequerentur euntem:
 Per arte aliqua, ueli qualis foret aura, notare
 Debueram: tutoq; mari decurrere: quæ nunc
 Non exploratis impleui lintea uentis.
 Nunc feror in scopulos igitur: subuersaq; toto
 Obbruor oceano, nec habent mea uela recursus.
 Quid? quoddam & omnibus certis prohibebat amori
 Indulgere meo: tunc, cum mihi ferre iubenti
 Excidit: & fecit spes nostras cera caducas.
 Nonne uel illa dies fuerat? uel tota uoluntas?
 Sed potius mutanda dies? deus ipse monebat:
 Signaq; certa dabat: si non male sana fuisset.
 Et tamen ipsa loqui, nec me committere ceræ
 Debueram: præsensq; meos aperire furores.
 Vidisset lachrymas: uultum uidisset amantis:
 Plura loqui poteram, quàm quæ cepere tabellæ:
 Inuito potui circundare brachia collo:
 Et, si reijcerer, potui moritura uideri:
 Amplectiq; pedes: affusaq; poscere uitam.
 Omnia fecissem: quorum si singula duram
 Flectere non poterant, potuissent omnia mentem.
 Forsitan & missi sit quædam culpa ministri:
 Non adiit apte: non legit idonea, credo,
 Tempora: nec petijt horamq;, animumq; uacantem.
 Hæc nocere mihi. neq; enim est de tigride natus:
 Nec rigidos silices, solidum ue in pectore ferrum,
 Aut adamantina gerit: nec lac bibit ille leonæ.
 Vincetur: repetendus erit: nec tædia cœpti
 Vlla mei capiam: dum spiritus iste manebit.

Nam
 Non
 Quip
 Non
 Et q
 Aut e
 Vel a
 P est
 Deni
 Et se
 V t m
 Quæ
 Dixi
 C m
 Et xit
 M ex
 I nq
 T am
 De f
 D m p
 I am
 S per
 De fer
 V t q
 I sm
 B y b
 B u
 C a
 I a
 Qu

Nam primum, si facta mihi reuocare liceret:
Non coepisse fuit: coepta expugnare, secundum est.
Quippe nec ille potest (ut iam mea uota relinquam)
Non tamen ausorum semper memor esse meorum.
Et quia desierim, leuiter uoluisse uidebor:
Aut etiam tentasse illum: insidijsq; petisse.
Vel certe non hoc, qui plurimus urget, & urit,
Pectora nostra deo, sed uicta libidine credar.
Deniq; iam nequeo nil commisisse nefandum:
Et scripsi: & petij: temerata est nostra uoluntas.
Vt nihil adijciam: non possum innoxia dici.
Quod superest, multum est in uota, in crimina paruum:
Dixit: & incertae tanta est discordia mentis:
Cum pigeat tentasse, libet tentare: modumq;
Exit: & infelix committit saepe repelli.
Mox, ubi finis abest: patriam fugit ille, nefasq;
Inq; peregrina ponit noua moenia terra.
Tum uero moestam tota Miletida mente
Defecisse ferunt: tum uero a pectore uestem
Diripuit: planxitq; suos furibunda lacertos.
Iamq; palam est demens: inconcessamq; fatetur
Spem ueneris: siquidem patriam, inuisosq; penates
Deserit: & profugi sequitur uestigia fratris.
Vtq; tuo motae proles Semeleia thyrsos
Ismariae celebrant repetita triennia Bacchae:
Byblida non aliter latos ululasse per agros
Ubafides uidere nurus, quibus illa relictis,
Caras, & armiferos Lelegas, Lyciamq; pererrat.
Iam Cragon, et Lymrē, Xathiūq; reliquerat undas:
Quoq; chimæra iugo medijs in partibus ignem,

METAMOR.

Pectus, & ora leæ, caudam serpentis habebat.
Deficiunt sylvæ: cum tu lassata sequendo
Concidis: & dura positis tellure capillis
Bybli iaces: frondesq; tuo premis ore caducas.
Sæpe illam nymphæ teneris Lelegeides ulnis
Tollere conantur: sæpe ut medeatur amori
Precipiunt: surdæq; adhibent solatia menti.
Muta iacet, uiridesq; suis tenet unguibus herbas
Byblis: & humectat lachrymarum gramina riuo.
Naiadas his uenam, quæ nunquam arefcere posset,
Supposuisse ferunt: quid enim dare maius habebant?
Protinus, ut secto piceæ de cortice guttæ,
Vt'ue tenax grauida manat tellure bitumen:
Vtq; sub aduentum spirantis lene fauonij
Sole remollescat, quæ frigore constitit unda:
Sic lachrymis consumpta suis Phœbeia Byblis
Vertitur in fontem: qui nunc quoq; uallibus illis
Nomen habet dominæ: nigraq; sub ilice manat.
6. 10. **F**ama noui centum Cretæas forsitan urbes
Impleffet monstri: si non miracula nuper
Iphide mutato Crete propiora tulisset.
Proxima Gnosia nam quondam Phæstia regno
Progeniuit tellus ignotum nomine Ligdum
Ingenua de plebe uirum: nec census in illo
Nobilitate sua maior: sed uita, fidesq;
Inculpata fuit: grauidæ qui coniugis aures
Vocibus his monuit: cum iam propè partus adesset.
Quæ uoneam, duo sunt: minimo ut releuere dolore:
Vtq; marem parias: onerosior altera fors est:
Et uires fortuna negat. quod abominor ergo

E dita forte tuo fuerit si foemina partu:
I nuitus mando (pietas ignosce) necetur.
D ixerat: & lachrymis uultum lauere profusis
T am qui mandabat, q̄ cui mandata dabantur.
S ed tamen usq; suum uanis Telethusa maritum
S ollicitat precibus: ne spem sibi ponat in arcto.
C erta sua est Ligdo sententia. iamq; ferendo
V exerat illa grauem maturo pondere uentrem:
C um medio noctis spatio sub imagine somni
I nachis ante torum pompa comitata sacrorum
A ut stetit: aut uisa est. inerant lunaria fronti
C ornua cum spicis nitido flauentibus auro,
E t regale decus: cum qua latrator Anubis,
S ancta q; Bubastis, uarijsq; coloribus Apis,
Q uiq; premit uocem, digitoq; silentia suadet,
S istraq; erant, nunquamq; satis quaesitus Osiris,
P lenaq; somniferis serpens peregrina uenenis.
T um uelut excussam somno, & manifesta uidentem
S ic affata dea est. pars o' Telethusa mearum
P one graues curas: mandataq; falle mariti:
N ec dubita, cum te partu Lucina leuarit:
T ollere, quicquid erit: dea sum auxiliaris: opemq;
E xorata fero: nec te coluisse, quereris
I ngratum numen. monuit: thalamoq; recessit.
L eta toro surgit: durasq; ad sydera supplex
C ressa manus tollens, rata sint sua uisa precatur.
V t dolor increuit: seq; ipsum pondus in auras
E xpulit: & nata est ignaro foemina patre:
I ussit ali mater puerum mentita: fidemq;
R es habuit: neq; erat facti nisi conscia nutrix.

METAMOR.

V ota pater soluit: nomenq; imponit auitum:
 I phis auus fuerat. gausa est nomine mater,
 Q uod commune foret: nec quenquam falleret illo.
 I mpercepta pia mendacia fraude latebant.
 C ultus erat, pueri: facies, quam siue puellæ,
 S iue dares puero, fieret formosus uterq;
 T ertius interea decimo successerat annus:
 C um pater. Iphi tibi flauam despondet Ianthem:
 I nter Phæstidas quæ laudatissima formæ
 D ote fuit uirgo, dictæo nata Teleste.
 P ar ætas, par forma fuit: primasq; magistris
 A ccepere artes, elementa ætatis ab iisdem.
 H inc amor amborum tetigit rude pectus: & æquum
 V ulnus utriq; dedit: sed erat fiducia dispar.
 C oniuugum, pactæq; expectant tempora tedæ:
 Q uemq; uirum putat esse, uirum fore credit Ianthe:
 I phis amat, quo posse frui desperat: & auget
 H oc ipsum flammæ: ardetq; in uirgine uirgo:
 V ixq; tenens lachrymas, quis me manet exitus, inqt?
 C ognita quàm nulli, quàm prodigiosa, nouæq;
 C ura tenet ueneris? si di mihi parcere uellent:
 P erdere debuerant: si non & perdere uellent.
 N aturale malum saltem, & de more dedissent.
 N ec uaccam uaccæ, nec equas amor urit equarum.
 V rit oues aries: sequitur sua foemina ceruum:
 S ic & aues coeunt: interq; animalia cuncta
 F œmina foemineo correpta cupidine nulla est.
 V ellem, nulla forem. ne non tamen omnia Crete
 M onstra ferat: taurum dilexit filia solis,
 F œmina nempe marem. meus est furiosior illo,

S i uerum profitemur, amor. tamen illa secuta est
 S pem ueneris. tamen illa dolis, & imagine uaccæ
 P assa bouem est: & erat, qui deciperetur, adulter.
 H uc licet ex toto solertia confluat orbe:
 I pse licet reuolet ceratis Dædalus alis:
 Quid faciet? num me puerum de uirgine doctis
 A rtibus efficiet? num te mutabit Ianche?
 Q uin animum firmas, teq; ipsa recolligis Iphi?
 C onsilijq; inopes, & stultos excutis ignes?
 Quid sis, nata uide: nisi te quoq; decipis ipsam:
 E t pete quod fas est: & ama, quod foemina debes.
 S pes est quæ capiat: spes est quæ pascit amorem.
 H anc tibi res adimit: non te custodia curo
 A rceet ab amplexu, nec cauti cura mariti,
 N on patris asperitas: non se negat ipsa roganti:
 N ec tamen est potienda tibi: nec, ut omnia fiant:
 E sse potes felix: ut Diq; hominesq; laborent.
 N unc quoq; uotorum nulla est pars uana meorum:
 D iq; mihi faciles, quicquid ualuerunt, dederunt.
 Q uodq; ego, uult genitor, uult ipsa, socerq; futurus:
 A t non uult natura, potentior omnibus istis:
 Q uæ mihi sola nocet. uenit ecce optabile tempus:
 L uxq; iugalis adest: & iam mea fiet Ianche:
 N ec mihi continget: medijs sitiemus in undis.
 P ronuba quid Iuno? quid ad hæc Hymenæe uenitis
 S -acra? quibus qui ducat abest: ubi nubimus ambæ.
 P ressit ab his uocem. nec lenius altera uirgo
 A estuat: utq; celer uenias Hymenæe, precatur.
 Q uod petit hæc, Telethusa timēs modo tēpora differt:
 N unc ficto languore moram trahit: omnia sæpe,

METAMOR.

V isaq; causatur. sed iam consumpserat omnem
 M ateriam ficti: dilataq; tempora tedæ
 I nstiterant: unusq; dies restabat: at illa
 C rinalem capiti vittam nataeq; sibiq;
 D etrahit: & passis aram complexa capillis,
 I si, Parætonium, Mareoticaq; arua, Pharonq;
 Quæ colis: & septem digestum in cornua Nilum:
 F er precor, inquit, opem: nostrôq; medere timori.
 T e dea, te quondam, tuaq; hæc insignia uidi:
 C unctaq; cognoui, sonitum, comitesq; facesq;
 S istrorum: memoriq; animo tua iussa notavi.
 Q uod uidet hæc lucem: q; non ego punior ipsa:
 C onsilium, monitumq; tuum est: miserere duarum:
 A uxilioq; iuuæ. lachrymæ sunt uerba secutæ.
 V isa dea est mouisse suas (& mouerat) aras:
 E t templi tremuere fores: imitataq; Lunam
 C ornua fulserunt: crepuitq; sonabile sistrum.
 N on secuta quidem, fausto tamen omne læta
 M ater abit templo: sequitur comes Iphis euntem
 Q uàm solita est, maiore gradu: nec candor in ore
 P ermanet: & uires augentur: & acrior ipse est
 V ultus: & incomptis breuior mensura capillis:
 P lusq; uigoris adest, habuit quàm fœmina: nam, ~~in~~
 F œmina nuper eras, puer es. date munera templis:
 N ectimunda gaudete fide. dant munera templis:
 A ddunt & titulum: titulus breue carmen habebat.
 D ona puer soluit, quæ famina uouerat Iphis.
 P osterâ lux radijs totum patefecerat orbem:
 C um Venus, & Iuno, sociusq; Hymenæus ad ignes
 C onueniunt: potiturq; sua puer Iphis Ianthæ.

P.OVI.

T end
 A ffu
 N ec
 F ax
 V sq;
 E xi
 D un
 O cū
 Quæ
 D esse
 A d s
 P erq;
 P erse
 V mb
 S ic a
 I n q
 S i li
 V era
 T ar
 T er
 C au
 V ip
 P of

P. OVI. NASO. METAMOR-
PHOSEON LIB. X.

Fabula. 1.

Nde per immensum croceo uelatus
amictu

Aethera digreditur, Ciconumq; Hy-
menæus ad oras

Tendit: & Orphea nequicquam uoce uocatur.
Affuit ille quidem: sed nec solennia uerba,
Nec lætos uultus, nec felix attulit omen.
Fax quoq; quam tenuit, lachrymoso stridula fumo
Vsq; fuit: nullosq; inuenit motibus ignes.
Exitus auspicio grauior. nam nupta per herbas
Dum noua Naiadum turba comitata uagatur:
Ocidit, in talum serpentis dente recepto.
Quam satis ad superas postquam Rhodopeius auras
Defleuit uates: ne non tentaret & umbras:
Ad Styga tænarum est ausus descendere porta:
Perq; leues populos, simulachraq; functa sepulchro
Persephonen adiit, inamœnaq; regna tenentem
Vmrarum dominum: pulsusq; ad carmina neruis,
Sic ait. ò positi sub terra numina mundi,
In quem recidimus quidquid mortale creamur:
Si licet: & falsi positis ambagibus oris
Vera loqui sinitis: non huc ut opaca uiderem
Tartara, descendi: nec uti uillosa colubris
Terna Medusæi uincirem guttura monstri:
Causa uiae est coniux: in quam calcata uenenum
Vipera diffudit: crescentesq; abstulit annos.
Posse pati uolui: nec me tentasse negabo:

Ouid.

¶

METAMOR.

Vicit amor: supera deus hic bene notus in ora est:
 An sit & hic, dubito: sed & hic tamen auguror esse:
 Famaq; si ueteris non est mentita rapinae:
 Vos quoq; iunxit amor. per ego hæc loca plena timoris,
 Per Chaos hoc ingens, vastiq; silentia regni,
 Eurydices oro properata retexite fata.
 Omnia debentur uobis: paulumq; morati,
 Serius aut citius sedem properamus ad unam.
 Tendimus huc omnes: hæc est domus ultima: uosq;
 Humani generis longissima regna tenetis.
 Hæc quoq; cum iustos matura peregerit annos:
 Iuris erit uestri: pro munere poscimus usum.
 Quod si fata negant ueniam pro coniuge: certum est
 Nolle redire mihi: letho gaudete duorum.
 Talia dicentem, nervosq; ad uerba mouentem
 Exangues flebant animæ: nec Tantalus undam
 Captauit refugam: stupuitq; Ixionis orbis:
 Nec carpsere iecur uolucres: urnisq; uacarunt
 Belides: inq; tuo sedisti Sisyphæ saxo.
 Tunc primum lachrymis uictarum carmine fama est
 Eumenidum maduisse genas, nec regia coniux
 Sustinet oranti, nec qui regit ima, negare:
 Eurydicenq; uocant. umbras erat illa recentes
 Inter: & in cassit passu de uulnere tardo.
 Hanc simul, & legem Rhodopeius accipit Orpheus:
 Ne flectat retro sua lumina: donec auernas
 Exierit ualles, aut irrita dona futura.
 Carpitur accliuis per muta silentia trames
 Arduus, obscurus, caligine densus opaca:
 Nec procul absuerant telluris margine summae.

Hic, ne deficeret metuens, avidusq; uidendi,
Flexit amans oculos: & protinus illa relapsa est:
Brachiaq; intendens, prendi q; & prendere certans,
Nil nisi cedentes infelix arripit auras.
Iamq; iterum moriens, non est de coniuge quicquā
Questa suo: quid enim nisi se quereretur amatam?
Supremumq; uale, quod iam uix auribus ille
Aciperet: dixit: reuoluta q; rursus eodem est.
Non aliter stupuit gemina nece coniugis Orpheus:
Quam tria qui timidus medio portante cithenas
Colla canis uidit: quem non pauor ante reliquit,
Quam natura prior saxo per corpus oborto.
Quiq; in se traxit crimen: uoluitq; uideri
Olenus esse nocens: tuq; o' confisa figuræ
Infelix Lethæa tua, iunctissima quondam
Pectora nunc lapides, quos humida sustinet Ide.
Orantem, frustra q; iterum transire uolentem
Portitor arcuerat: septem tamen ille diebus
Squalidus in ripa cereris sine munere sedit:
Cura, dolorq; animi, lachrymæq; alimenta fuere.
Effe deos erebi crudeles questus, in altam
Se recipit Rhodopen, pulsumq; aquilonibus Aënum:
Tertius æquoreis inclusum piscibus annum
Finierat titan: omnemq; resugerat Orpheus
Fæmneam uenerem: seu q; male cesserat illi:
Sine fidem dederat. multas tamen ardor habebat
Iungere se uati: multæ doluere repulsæ.
Ille etiam thracum populis fuit author amorem
In teneros transferre mares: atraq; iuuentam
Aetatis breue uer, & primos carpere flores.

METAMOR.

ab. 2. C ollis erat, collemq; super planissima campi
A rea: quam uiridem faciebant graminis herbae.
V mbra loco deerat: qua postquam parte resedit
D is genitus uates: & fila sonantia mouit:
V mbra loco uenit. non chaonis absuit arbor,
N on nemus heliadum, non frondibus æsculus altis;
N ectilæ molles, nec fagus, & innuba laurus,
E t coryli fragiles, & fraxinus utilis hastis,
E nodisq; abies, curuataq; glandibus ilex,
E t platanus genialis, acerq; coloribus impar,
A mnicolæq; simul salices, & aquatica lotos,
P erpetuoq; uirens buxus, tenuesq; myricæ,
E t bicolor myrtus, & baccis cœrula ficus.
V os quoq; flexipedes edere uenistis, & una
P ampineæ uites, & amictæ uitibus ulmi,
O rniq; & piceæ, pomôq; onerata rubenti
A rbutus, & lentæ uictoris præmia palma:
E t succincta comas, hirsutaq; uertice pinus
G rata deum matri: siquidem Cybeleius Atys
E xuit hac hominem, truncoq; induruit illo.
ab. 3. A ffuit huic turbæ metas imitata cupressus,
N unc arbor, puer ante deo dilectus ab illo:
Q ui citharam neruis, & neruis temperat arcum.
N anq; sacer nymphis Carthea tenentibus arua
I ngens ceruus erat: lateq; patentibus altis
I pse suo capiti præbebât cornibus umbras:
C ornua fulgebant auro: demissaq; in armos
P endebant tereti gemmata monilia collo.
B ulla super frontem paruis argentea loris
V incta mouebatur: parilesq; ætate nitebant

A uirib
I s q; n
D epos
Q uam
S ed ta
G rati
A d non
T u me
N unc
M ollia
A estus
C onci
F effus
C erua
H unc
F ixit
V elle m
D ixit
A d non
H oc pet
I am q;
I n uir
E t me
H orrid
S yder
I ngen
L uge
T ale
C onci
V t fa

A uribus ē geminis, circum caua tempora, baccae.
 I s'q; metu uacuis, naturali'q; pauore
 D eposito celebrare domos, mulcendaq; colla
 Q uamlibet ignotis manibus præbere solebat.
 S ed tamen ante alios Cæe pulcherrime gentis
 G ratus erat Cyparisse tibi: tu pabula ceruum
 A d noua, tu liquidi ducebas fontis ad undas:
 T u modo texebas uarios per cornua flores:
 N unc eques in tergo residens huc lætus, & illuc,
 M ollia purpureis frenabas ora capi stris.
 A estus erat, mediusq; dies: solisq; uapore
 C oncana littorei feruebant brachia Cancrī.
 F effus in herbose posuit sua corpora terra
 C eruus: & arborea frigus ducebat ab umbra.
 H unc puer imprudens iaculo Cyparissus acuto
 F ixit: & ut sauo morientem uulnere uidit:
 V elle mori statuit. quæ non solatia Phæbus
 D ixit: & ut leuiter, pro materiaq; doleret,
 A dmonuit: gemit ille tamen: munusq; supremum
 H oc petit a' superis: ut tempore lugeat omni.
 I amq; per immensos egesto sanguine fletus,
 I n uiridem uerti cæperunt membra colorem:
 E t modo qui niuea pendebant fronte capilli,
 H orrida cæsaries fieri: sumptoq; rigore
 S ydereum gracili spectare cacumine cælum.
 I ngenuit, tristisq; deus lugebere nobis,
 L ugebisq; alios, aderisq; dolentibus, inquit.
 126.4 T ale nenus uates attraxerat: inq; ferarum
 C oncilio medius turba, uolucrumq; sedebat.
 V t satis impulsas tentauit pollice chordas:

METAMOR.

E t sensit uarios, quamuis diuersa sonarent:
 C oncordare modos: hoc uocem carmine mouit.
 A b Ioue musa parens (cedunt Iouis omnia regno)
 C armina nostra moue: Iouis est mihi saepe potestas
 D icta: prius cecini plectro grauiore Gigantes,
 S parsaq; Phlegraeis uictricia fulmina campis:
 N unc opus est leuiore lyra: puerosq; canamus
 D ilectos superis: inconcessisq; puellas
 I gnibus attonitas meruisse libidine poenam.
 R ex superū phrygiū quondam Ganymedis amore
 A rsit: & inuentum est aliquid, quod Iuppiter esse,
 Q uam quod erat, mallet. nulla tamen alite uerti
 D ignatur: nisi quæ posset sua fulmina ferre.
 N ec mora, percusso mendacibus aeræ pennis,
 A rripit Iliaden: qui nunc quoq; pocula muscet:
 I nuita q; Ioui nectar Iunone ministrat.
 26. 5. T e quoq; Amyclide posuisset in æthere Phæbus:
 T ristia si spatium ponendi fata dedissent.
 Q ua licet, æternus tamen es: quotiesq; repellit
 V er hyemem: pisciq; aries succedit aquoso:
 T u toties oreris: uiridiq; in cespite flores.
 T e meus ante omnes genitor dilexit: & orbe
 I n medio positi caruerunt præside Delphi:
 D um deus Eurotan, immunitamq; frequentat
 S parten: nec citharæ, nec sunt in honore sagittæ.
 I mmemor ipse sui non retia ferre recusat:
 N on tenuisse canes: non per iuga montis iniqui
 I re comes: longa q; alit assuetudine flammæ.
 I amq; fere mediū titan uenientis, & actæ
 N octis erat: spatioq; pari distabat utrinq;.

C orp
 s plen
 Quem
 Misit
 R ead
 P ond
 P roit
 T olle
 D ura
 I n m
 Qua
 E t m
 N un
 N il p
 V t f
 L ilia
 M aro
 N ec f
 S ic m
 I p s
 L abe
 P hox
 T ado
 I n f
 Quæ
 Cul
 A t
 R ed
 S em
 T el

Corpora ueste leuant: & suato pinguis oliuæ
 Splendescunt: latiq; ineunt certamina disci.
 Quem prius aerias libratum Phœbus in auras
 Misit: & oppositas disiecit pondere nubes.
 Recidit in solidam longo post tempore terram
 Pondus: & exhibuit iunctam cum uiribus artem.
 Protinus imprudens, actusq; cupidine lusus
 Tollere Tænarides orbem properabat: at illum
 Dura percussio subiecit in aere tellus
 In uultus Hyacinthe tuos expalluit æque
 Quam puer, ipse deus: collapsosq; exapit artus:
 Et modo te refouet: modo tristia uulnera siccant:
 Nunc animam admotis fugientem sustinet herbis.
 Nil profunt artes: erat immedicabile uulnus:
 Ut siquis uiolas, riguoq; papauera in horto,
 Liliaq; infringat fuluis hærentia linguis:
 Marcida demittant subito caput illa grauatum:
 Nec se sustineant: spectentq; cacumine terram.
 Sic uultus moriens iacet: & defecta uigore
 Ipsa sibi est oneri ceruix: humeroq; recumbit.
 Læberis Oebalide prima fraudate iuuenta,
 Phœbus ait: uideoq; tuum mea crimina uulnus:
 Tūdolor es, facinusq; meum: mea dextera lethæ
 Inscribenda tuo est: ego sum tibi funeris author.
 Quæ mea culpa tamen? nisi si lusisse, uocari
 Culpa potest? nisi culpa potest, & amasse, uocari?
 Atq; utinam pro te uitam, tecumq; liceret
 Reddere, quod quoniam fatali lege uetamur:
 Semper eris mecum: memoriq; hærebis in ore.
 Telyra pulsa manu, te carmina nostra sonabunt:

METAMOR.

Flosq; nouus scripto gemtus imitabere nostros.
Tempus & illud erit: quo se fortissimus heros
Addat in hunc florem: folioq; legatur eodem.
Talia dum uero memorantur Apollinis ore:
Ecce cruor, qui fusus humo signauerat herbas:
Desinit esse cruor: tyrioq; nitentior ostro
Flos oritur: formamq; capit, quam lilia: si non
Purpureus color his, argenteus esset in illis.
Non satis hoc Phæbo est (is. n. fuit author honoris)
Ipse suos gemtus folijs inscribit: & ai ai
Flos habet inscriptum: funestaq; littera ducta est.
Nec genuisse pudet Sparten Hyacinthon: honorq;
Durat in hoc æui: celebrandaq; more priorum
Annua prælata redeunt Hyacinthia pompa.
At si forte roges fecundam Amathunta metallis,
An genuisse uelit Propætidas: annuat æque,
Atq; illos, gemino quondam quibus aspera cornu
Frons erat: unde etiam nomen traxere Cerastræ.
Ante fores horum stabat Iouis hospitis ara
Lugubris sceleris: quam si quis sanguine tinctam
Aduena uidisset: mactatos crederet illic
Lactentes uitulos, amathusiacasq; bidentes:
Hospes erat cæsus. sacris offensa nefandis
Ipsa suas urbes, Ophiusiaq; arua parabat
Deserere alma Venus. sed qd loca grata, quid urbes
Pecauere meæ? quod dixit crimen in illis?
Exilio pœnam potius gens impia pendat,
Vel nece: uel siquid medium est mortisq; fugæq;
Idq; quid esse potest: nisi uersæ pœna figuræ?
Dum dubitat, quo mutet eos: ad cornua uultum

ab. 6.

Flexit: & admonita est hæc illis posse relinqui:

Grandiaq; in toruos transformat mēbra iuuenos:

ab. 7. **S**unt tamen obscæne Venerem Propætides ausæ

Esse negare deam: pro qua sua numinis ira

Corpora cum forma primo uulgasse feruntur:

Vtq; pudor cessit: sanguisq; induruit oris:

In rigidum paruo silicem discrimine uersæ.

ab. 8. **Q**uas quia Pygmalion æuum per crimina agentes

Viderat: offensus uitij, quæ plurima menti

Fæmineæ natura dedit, sine coniuge cælebs

Vinebat: thalamiq; diu consorte carebat.

Interea niueum mira feliciter arte

Sculpfit ebur: formamq; dedit, qua fœmina nasci

Nulla potest: operisq; sui concepit amorem.

Virginis est uere facies: quam uiuere credas:

Et, si non obstet reuerentia, uelle moueri.

Ars adeo latet: arte sua miratur: & haurit

Pectore Pygmalion simulati corporis ignes.

Sæpe manus operi tentantes admoet, an sit

Corpus an illud ebur: nec adhuc ebur esse fatetur.

Oscula dat. reddiq; putat: loquiturq;, tenetq;:

Et credit tactis digitos insidere membris:

Et metuit, pressos ueniat ne liuor in artus.

Et modo blanditias adhibet: modo grata puellis

Munera fert illi conchas, teretesq; lapillos,

Et paruas uolucres, & flores nulle colorum,

Lilia, perpietasq; pilas, & ab arbore lapsas

Heliadum lachrymas. ornat quoq; uestibus artus:

Dat digitis gemmas: dat longa monilia collo:

Aure leues baccae, redimacula pectore pendent:

METAMOR.

Cuncta decent: nec nuda minus formosa uidetur.
Collocat hanc stratis concha sidonide tinctis:
Appellatq; tori sociam: acclinataq; colla
Mollibus in plumis, tanquam sensura, reponit.
Festa dies veneris tota celeberrima Cypro
Venerat: & blandis induta cornibus, aurum
Conciderant ictæ nucea ceruice iuuenca:
Thuraq; fumabant. cum munere functus ad aras
Constitit: & timide, si Di dare cuncta potestis,
Sit coniux opto, non ausus eburnea uirgo,
Dicere Pygmalion, similis mea dixit eburnæ.
Sensit, ut ipsa suis aderat Venus aurea festis:
Vota quid illa uelint: & amici numinis omen
Flamma ter accensa est: apicemq; per aera duxit.
Vt redijt: simulachra suæ petit ille puellæ:
Incumbensq; toro dedit oscula: uisa tepere est.
Admouet os iterum: manibus quoq; pectora tentat:
Tentatum mollescit ebur: positoq; rigore
Subsedit digitis: ceditq; ut Hymettia sole
Cera remollescit: tractataq; pollice multas
Flectitur in facies: ipsoq; fit utilis usu.
Dum stupet: & dubie gaudet: falliq; ueretur:
Rursus amans, rursusq; manu sua uota retractat.
Corpus erat: saluunt tentatæ pollice uenæ.
Tum uero Paphius plenissima concipit heros
Verba: quibus veneri grates agit: oraq; tandem
Ore suo non falsa premit: dataq; oscula uirgo
Sensit: & erubuit: timidumq; ad lumina lumen
Attollens, pariter cum cælo uidit amantem.
Conungio, quod fecit, adest dea: iamq; coactis

C orn
 I lla
 E dit
 I nte
 D ira
 A nte
 D est
 V el
 S i tat
 G ent
 G rat
 Que
 C im
 T hui
 D um
 I pte
 M yrr
 S tipit
 E trib
 Hic an
 T e nq
 A d th
 E lige
 I lla e
 E t se
 D ipr
 H oc p
 S i tat
 H an
 C ate

Cornibus in plenum nouies lunaribus orbem:
Illa Paphum genuit: de quo tenet insula nomen.
Edus hac ille est: qui si sine prole fuisset,
Inter felices Cinyras potuisset haberi.
Dira canam: procul hinc natæ, procul este parentes:
Aut mea si uestras mulcebunt carmina mentes:
Desit in hac mihi parte fides: nec credite factum:
Vel si credetis: facti quoq; credite pœnam.
Si tamen admissum finit hoc natura uideri:
Gentibus Ismarijs, & nostro gratulor orbi:
Gratulor huic terræ: quod abest regionibus illis,
Quæ tantum genuere nefas. sit diues amomo
Cinnamaq; costumq; suum, sudataq; ligno
Thura ferat, floresq; alios Panchaia tellus:
Dum ferat et Myrrham: tanti noua non fuit arbor.
Ipse negat nocuisse tibi sua tela Cupido
Myrtha: facesq; suas à crimine uindicat isto.
Stipite te stygio, tumidisq; afflauit Echidnis
Etribus una soror: scelus est odisse parentem:
Hic amor est odio, maius scelus. undiq; lecti
Te cupiunt procures: totoq; oriente iuuentus
Ad thalami certamen adest: ex omnibus unum
Elige Myrrha uirum: dum ne sit in omnibus unus.
Illa quidem sentit: fœdoq; repugnat amori:
Et secum, quò mente feror? quid molior? inquit.
Di precor, & pietas, sacrataq; iura parentum,
Hoc prohibete nefas: sceleri q; resistite nostro:
Si tamen hoc scelus est. sed enim damnare negatur
Hanc uenerem pietas: coeuntq; animalia nullo
Cætera delicto: nec habetur turpe inuencæ

METAMOR.

Ferre patrem tergo: fit equo sua filia coniux:
Quasq; creauit, init pecudes Caper: ipsaq; cuius
Semine concepta est, ex illo concipit ales.
Felices, quibus ista licent: humana malignas
Cura dedit leges: & quod natura remittit,
Inuida iura negant. gentes tamen esse feruntur:
In quibus & nato genitrix, & nata parenti
Iungitur: ut pietas geminato crescat amore.
Me miseram, quod non nosci mihi contigit illic:
Fortunaq; loci lador. quid in ista reuoluor?
Spes interdictæ discedite: dignus amari
Ille, sed ut pater est. ergo si filia magni
Non essem Cinyræ: Cinyræ concumbere possem?
Nunc quæ iam meus est: non est meus: ipsaq; damno
Est mihi proximitas: aliena potentior essem.
Ire libet procul hinc: patriosq; relinquere fines:
Dum scelus effugiam: retinet malus ardor amantem:
Vt præsens spectem Cinyram: tangamq; loquarq;
Osculaq; admoueam: si nil conceditur ultra.
Vltra autem sperare aliquid potes impia uirgo?
Nec quot confundas & iura, & nomina sentis?
Tu'ne eris & matris pellex? & adultera patris?
Tu'ne soror nati, genitrixq; uocabere fratris?
Nec metues atro crinitas anque sorores?
Quas facibus seuis oculos, atq; ora petentes
Noxia corda uident. at tu dum corpore non es
Passa nefas: animo ne concipe: né ue potentis
Concubitu uetito naturæ pollue fœdus.
Velle puta: res ipsa uetat: pius ille, memorq; est
Moris. & O' uellem similis furor esset in illo.

Dixerat: at Cinyras, quem copia digna procorum
Quid faciat, dubitare facit: scitatur ab ipsa
N omnibus dictis, cuius uelit esse mariti.
Illa silet primo: patrisq; in multibus hærens
A estuat: & tepido suffundit lumina rore.
V irginei Cinyras hæc credens esse timoris,
F lere uetat: sicutq; genas: atq; oscula iungit.
M yrrha datis nimium gaudet: consultaq; qualem
O pter habere uirum: similem tibi dixit. at ille
N on intellectam uocem collaudat: & esto
T am pia semper, ait. pietatis nomine dicto
D emisit uultus, sceleris sibi conscia uirgo.
N octis erat medium: curasq; & corpora somnus
S oluerat: at uirgo Cinyreia peruigil igne
C arpitur indomito: furiosaq; uota retractat:
E t modo desperat: modo uult tentare: pudetq;
E t cupit: & quid agat, non inuenit. utq; securi
S aucia trabs ingens, ubi plaga nouissima restat:
Q uo cadat, in dubio est: omniq; à parte timetur:
S ic animus uario labefactus uulnere nutat
H uc leuis, atq; illuc: momentaq; sumit utroq;
N ec modus, & requies, nisi mors reperitur amoris.
M ors placet: erigitur: laqueoq; innectere fauces
D estinat: & Zona summo de poste reuincta
C are uale Cinyra, causamq; intellige mortis,
D ixit: & aptabat pallenti uincula collo.
M urmura uerborum fidas nutricis ad aures
P eruenisse ferunt, limen seruantis alumnæ.
S urgit anus, reseatq; fores: mortisq; paratæ
I nstrumenta uidens, spatium conclamat eodem:

METAMOR.

S eūq; ferit: scinditq; sinus: erepta q; collo
 V incula dilaniat. tum deniq; flere uacauit:
 T um dare complexus: laqueiq; requirere causam.
 M uta silet uirgo: terramq; immota tuetur:
 E t deprensa dolet tardæ conamina mortis.
 I nstat anus: canosq; suos, & inania nudans
 V bera, per cunas, alimenta q; prima precatur,
 V t sibi committat quicquid dolet. illa rogantem
 A uersata, gemit. certa est exquirere nutrix:
 N ec solam spondere fidem. dic, inquit: opemq;
 M e sine ferre tibi: non est mea pigra senectus.
 S eu furor est: habeo quod carmine sanet, & herbis.
 S iue aliquis nocuit: magico lustrabere ritu.
 I ra deū siue est: sacris placabimus iram.
 Quid reār ulterius? certe fortuna, domusq;
 S ospes ab incurſu est: uiuunt genitrixq; paterq;
 M yrrha patre audito, suspiria duxit ab imo
 P ectore: nec nutrix etiamnum concipit ullum
 M ente nefas: aliquemq; tamen præsentat amorem:
 P ropositiq; tenax, quodcunq; est, orat ut ipsi
 I ndicet: & gremio lachrymantem tollit anuli:
 A tq; ita complectens infirmis membra lacertis,
 S ensimus, inquit, amas: & in hoc mea (pone timorē)
 S edulitas erit apta tibi: nec sentiet unquam
 H oc pater. Exiliū gremio furibunda: torumq;
 O re premens, discede precor: miseroq; pudori
 P arce, ait. instanti discede, aut desine dixit
 Q uærere quid doleam: scelus est, quod scire laboras.
 H orret anus: tremulasq; manus annisq; metuq;
 T endit: & ante pedes supplex procumbit alumnae:

E t modo blanditur: modo, si non conscia fiat,
T erret: & indicium laquei, coeptæq; minatur
M ortis: & officium commisso spondet amori.
E xtulit illa caput: lachrymisq; impleuit obortis
P ectora nutricis: conataq; sæpe fateri,
S æpe tenet uocem: pudibundaq; uestibus ora
T exit: & ò dixit felicem coniuge matrem.
H actenus: & genuit. gelidos nutricis in artus,
O ssaq; (sensit enim) penetrat tremor: albaq; toto
V ertice canicies rigidis stetit hirta capillis:
M ultaq; ut excuteret diros, si posset, amores,
A ddidit. at uirgo scit se non falsa moneri:
C erta mori tamen est: si non potiatur amore.
V ine ait hæc: potiere tuo, non ausa parente
D icere, conticuit: promissaq; numine firmat.
F esta piæ Cereris celebrabant annua matres,
I lla, quibus niuea uelata corpora ueste
P rimittas frugum dant spicæ farta suarum:
P erq; nouem noctes uenerem, tactusq; uirorum
I n uetitis numerant. turba Cinyreis in illa
R egis adest coniux: arcanaq; sacra frequentat.
E rgo legitima uacuis dum coniuge lectus:
N acta grauem uino Cinyram male sedula nutrix
N omne mentito ueros exponit amores:
E t faciem laudat. quæ sitis uirginis annis,
P ar ait est Myrrhæ. quam postq; adducere iussa est:
V tq; domum redijt: gaude mea dixit alumna:
V iamus. infelix non toto pectore sentit
L ætitiâ uirgo: presagaq; pectora mœrent:
S ed tamen & gaudet. tanta est discordia mentis.

METAMOR.

Tempus erat, quo cuncta silent: interq; triones
Flexerat obliquo plaustrum temone Bootes.
Ad facinus uenit illa suum, fugit aurea coelo
Luna: tegunt nigrae latitantia sydera nubes:
Nox caret igne suo: primus tegis Icare uultus,
Erigoneq; pio sacrata parentis amore.
Ter pedis offensi signo est reuocata: iter omen
Funereus Bubo letali carmine fecit.
It tamen: & tenebrae minuunt, noxq; atra pudorē.
Nutricisq; manum laeva tenet: altera motu
Cæcum iter explorat. thalamus iam limina tangit:
Iamq; fores aperit: iam ducitur intus: at illi
Poplite succiduo genua intremuere: fugitq;
Et color, & sanguis: animusq; reliquit euntem:
Quoq; suo propior sceleri est: magis horret: & ausi
Pœnitet: & uellet non cognita posse reuerti.
Cunctantem longæua manu deducit: & alto
Admotam lecto cum traderet: accipe, dixit:
Ista tua est Cinyra: deuotaq; pectora iunxit.
Acipit obscæno genitor sua uiscera lecto:
Virgineosq; metus leuat: hortaturq; timentem.
Forsitan ætatis quoq; nomine, filia dixit:
Dixit & illa, pater: sceleri ne nomina desint.
Plena patris thalamis excedit: & impia diro
Semina fert utero: conceptaq; crimina portat.
Postera nox facinus geminat: nec finis in illa est.
Cum tandem Cinyras auidus cognoscere amantem
Post tot concubitus, illato lumine uidit
Et scelus, & natam: uerbisq; dolore retentis,
Pendenti nitidum uagina diripit ensem.

Myrrha

M yrr
 I nter
 P al
 P erq;
 C um
 V ixq;
 A tq; m
 E si tal
 N umen
 S uppl
 M ortua
 M uita
 N uine
 V ota
 T erra
 P orrig
 O ssaq;
 S angui
 I n par
 I amq;
 P ectora
 N en tal
 S ub sed
 Q ue qu
 F ler tan
 E st hon
 N omen
 A t mal
 Q uere
 E xere

Myrrha fugit: tenebrisq; & cæcæ munere noctis
 Intercepta nec est: latosq; uagata per agros,
 Pluviosos Arabas, panchæaq; rura reliquit:
 Perq; nouem errauit redeuntis cornua Lunæ:
 Cum tandem terra requieuit fessa sabæa:
 Vixq; uteri portabat onus. tum nescia uoti,
 Atq; inter mortisq; metus, & tædia uitæ
 Est tales complexa preces. O si qua patetis
 Numina confessis, merui: nec triste recuso
 Supplicium: sed ne uiolem uiuosq; superstes,
 Mortuaq; extinctos: ambobus pellite regnis:
 Mutatæq; mihi uitamq; necemq; negate.
 Numen confessis aliquod patet: ultima certe
 Vota suos habuere deos: nam crura loquentis
 Terra superuenit: ruptosq; obliqua per ungues
 Porrigitur radix, longi firmamuna trunci:
 Ossaq; robur agunt: mediæq; manente medulla
 Sanguis it in succos: in magnos brachia ramos:
 In paruos digiti: duratur cortice pellis.
 Iamq; grauem crescens uterum præcinxerat arbor:
 Pectoraq; obruerat: collumq; operire parabat:
 Non tulit illa moram: uenientiq; obuia ligno
 Subsedit: mersitq; suos in cortice uultus.
 Quæ quanquam amisit ueteres cum corpore sensus:
 Flet tamen: & tepidæ manant ex arbore guttæ.
 Est honor & lachrymus: stillatq; cortice Myrrha
 Nomen herile tenet: nulloq; tacebitur æuo.
 At male conceptus sub robore creuerat infans:
 Quærebatq; uiam: qua se genitrice relictâ
 Exereret. media gravidus tumet arbore uenter.

Quid.

r

METAMOR.

Tendit onus matrem: neq; habent sua uerba dolores:
Nec Lucina potest parientis uoce uocari.
Nitenti tamen est similis: curuataq; crebros
Dat gemitus arbor: lachrymisq; cadentibus humet.
Constitit ad ramos mutis Lucina dolentes:
Ad mouitq; manus: & uerba puerpera dixit.
Arbor agit rimas: & scisso cortice uinum
Redit onus: uagitq; puer: quem mollibus herbis
Naiades inpositum lachrymis unxere parentis.
Laudaret faciem liuor quoq;: qualia nanq;
Corpora nudorum tabula pinguntur amorum:
Talis erat: sed ne faciat discrimina cultus:
Aut huic adde leues, aut illis deme pharetras.
Labitur occulte, fallitq; uolatilis ætas:
Et nihil est annis uelocius. ille sorore
Natus, auoq; suo: qui conditus arbore nuper:
Nuper erat genitus: modo formosissimus infans:
Iam iuuenis, iam uir, iam se formosior ipso est:
Iam placet & Veneri: matriq; ulciscitur ignes.
Nanq; pharetratus dum dat puer oscula matri:
Inscius extanti distrinxit arundine pectus.
Læsa manu natum dea reppulit. altius actum
Vulnus erat specie: primoq; sefellerat ipsam.
Capta uiri forma, non iam Cythereia curat
Littora: non alto repetit Paphon æquore cinctam,
Piscosamq; Cnidon, grauidamq; Amathunta metallis.
Abstinet & cælo: cælo præfertur Adonis.
Hunc tenet: huic comes est: assuetaq; semper in umbra
Indulgere sibi, formamq; augere colendo,
Per iuga, per syluas, dumosaq; saxa uagatur

N uida
 H oris
 A ut p
 A ut d
 R apto
 V itat
 T e qu
 P offet
 I nqui
 P arce
 N e ue
 S tet n
 N ec fi
 S etige
 F ulme
 I mpet
 I mufi
 D icam
 S ed lab
 O pport
 D atq; t
 E t requ
 I nq; si
 S ic ait
 F orfina
 V eloces
 I lle fici
 L aude
 S citari
 N il op

N uda genu, uestem ritu succincta Dianæ:
 H ortaturq; canes: tutæq; animalia prædæ
 A ut pronos lepores, aut celsum in cornua Ceruum,
 A ut agitat damas: a' fortibus abstinet apris:
 R aptoresq; lupos, armatosq; unguibus urfos
 V itat: & armenti saturatos cæde leones.
 T e quoq; ut hos timeas, siquid prodesse monendo
 P offet: Adoni monet: fortisq; fugacibus esto,
 I nquit: in audaces non est audacia tutæ.
 P arce meo iuuenis temerarius esse periclo:
 N e ue feras, quibus arma dedit natura, laceffe:
 S tet mihi ne magno tua gloria non mouet ætas,
 N ec facies, nec quæ vnerem mouere, leones,
 S etigerosq; sues, oculosq; animosq; ferarum.
 F ulmen habent acres in aduncis dentibus apri:
 I mpetus est fuluis, & uasta leonibus ira:
 I nui sumq; mihi genus est. quæ causa roganti,
 D icam ait, & ueteris monstrum mirabile culpæ.
 S ed labor insolitus iam me lassauit: & ecce
 O pportuna sua blanditur populus umbra:
 D atq; torum cespes: libet hac requiescere tecum,
 E t requieuit humo: pressitq; & gramen, & ipsum:
 I nq; sinu iuuenis posita ceruice reclinis
 S ic ait: ac medijs interserit oscula uerbis.
 6. ii. F orsitan audieris aliquam certamine cursus
 V eloces superasse uiros: non fabula rumor
 I lle fuit: superabat enim: nec dicere possis
 L aude pedum, formæ ne bono præstantior esset.
 S citanti deus huic de coniuge, coniuge dixit
 N il opus est Atalanta tibi: fuge coniugis usum.

METAMOR.

Nec tamen effugies: teq; ipsa uina carebis.
 Territa sorte dei per opacas innuba syluas
 Viuit: & instantem turbam uiolenta procorum
 Conditione fugat: nec sum potienda, nisi, inquit,
 Victa prius cursu: pedibus contendite mecum.
 Præmia ueloci, coniux, thalamiq; dabuntur:
 Mors pretium tardis: ea lex certaminis esto.
 Illa quidem immitis: sed tanta potentia formæ est:
 Venit ad hanc legem temeraria turba procorum.
 Sederat Hippomenes cursus spectator iniqui:
 Et petitur cuiquam per tanta pericula coniux?
 Dixerat: ac nimios iuuenum damnarat amores.
 At faciem, & posito corpus uelamine uidit,
 Quale meum, uel quale tuum, si formosa fias:
 Obstupuit: tollensq; manus, ignoscite, dixit,
 Quos modo culpaui: non dum mihi præmia nota,
 Quæ peteretis, erant. laudando concipit ignes:
 Et nequis iuuenum currat uelocius, optat:
 Inuidiamq; timet. sed cur certaminis huius
 Intentata mihi fortuna relinquitur? inquit:
 Audentes deus ipse iuuat. dum talia secum
 Exigit Hippomenes: passu uolat alite uirgo.
 Quæ quanquam Scythica non segnius ire sagitta
 Anio uisa est iuueni: tamen ille decorem
 Miratur magis: & cursus facit ipse decorem.
 Aura refert ablata citistalaria plantis:
 Tergetq; iactantur crines per eburnea, quæq;
 Poplitibus suberant picto genualia limbo:
 Inq; puellari corpus candore ruborem
 Traxerat, haud aliter, quàm cum super atria uelum

C and
 D um
 E t teg
 D and
 N on t
 C onst
 Quid
 M eor
 F ecer
 N ang
 E se N
 N ec n
 H ippe
 T alia
 A spici
 A teg
 P erdes
 C oning
 N ec for
 S ed qu
 Quid
 Quid
 Quid
 V t per
 D um
 C oning
 N ellet
 C ur
 V ider
 A dm

Candida purpureum similem dat, et inficit umbrā.
 Dum notat hæc hospes: decursa nouissima meta est:
 Et tegitur festa uictrix Atalanta corona.
 Dant genutum uicti: penduntq; ex fœdere pœnas.
 Non tamen euentu iuuenis deterritus horum
 Constat in medio: uultuq; in uirgine fixo
 Quid facilem titulum superando quæris inertes?
 Mecum confer, ait. seu me fortuna potentem
 Fecerit: à tanto non indignabere uinci.
 Namq; mihi genitor Megareus, Onchestus illi:
 Est Neptunus auus: pronepos ego regis aquarum:
 Nec uirtus citra genus est. seu uincar: habebis
 Hippomene uicto magnum, & memorabile nomen.
 Talia dicentem molli Schoeneia uultu
 Aspicit: & dubitat, superari, an uincere malit.
 Atq; ita, quis Deus hunc formosis inquit iniquis
 Perdere uult? caræq; iubet discrimine uitæ
 Coniugium petere hoc? non sum me iudice tanti.
 Nec forma tangor: poteram tamen hac quoq; tangi:
 Sed quod adhuc puer est: nō me mouet ipse, sed ætas.
 Quid? quod inest uirtus, & mens interrita lethi?
 Quid? quod ab æquorea numeratur origine quartus?
 Quid? quod amat? tantiq; putat connubia nostra,
 Ut pereat, si me fors illi dura negarit?
 Dum licet, hospes abi: thalamosq; relinque cruentos.
 Coniugium crudele meum est: tibi nubere nulla
 Nollet: & optari potes à sapiente puella.
 Cur tamen est mihi cura tui tot iam ante peremptis?
 Viderit: intereat: quoniam tot cæde procorum
 Admonitus non est: agiturq; in tædia uitæ.

METAMOR.

O cidet hic igitur, uoluit quia uiuere mecum?
 I ndignamq; necem pretium patietur amoris?
 N on erit inuidia uictoria nostra ferendæ.
 S ed non culpa mea est: utinam desistere uelles:
 A ut quoniam es demens: utinam uelocior esses.
 A h quàm uirgineus puerili uultus in ore est:
 A h miser Hippomene, nollem tibi uisa fuissem.
 V iuere dignus eras. quòd si felicior essem:
 N ec mihi coniugium fata importuna negarent:
 V nus eras, cum quo sociare cubilia uellem.
 D ixerat: utq; rudis, primòq; cupidine tacta,
 Q uod facit ignorans, amat, & non sentit amorem.
 I am solitos poscunt cursus populusq;, paterq;:
 C um me sollicita proles Neptunia uoce
 I nuocat Hippomenes; Cythereâ comprecor ausis
 A dsit ait nostris: &, quos dedit, adiunct ignes.
 D etulit aura preces ad me non inuida blandas:
 M otaq; sum (fateor) nec opis mora longa dabatur.
 E st ager: indigenæ Damasenum nomine dicunt:
 T elluris Cypriæ pars optima: quam mihi prisci
 S acrauere senes: templisq; accedere dotem
 H anc iussere meis. medio nitet arbor in aruo
 F ulua comas, siluo rannus crepitantibus auro.
 H inc tria forte, mea ueniens decerpta ferebam
 A urea poma manu: nulliq; uidenda, nisi ipsi,
 H ippomenen adij: docuiq; quis usus in illis.
 S igna tubæ dederant: cum carcere promus uterq;
 E mcat: & summam celeri pede libat arenam.
 P osse putes illos siccò freta radere passu:
 E t segetis canæ stantes percurrere aristas.

A di
 v erb
 H ipp
 P elle
 G au
 O quo
 S pect
 A rid
 M et
 F acti
 O b
 D ecli
 P ræ
 I lla
 C orri
 E t r
 C on
 R e
 I nq;
 I cat
 A n
 T oler
 I mpe
 N e
 P ræ
 D ign
 F err
 N ec
 C om
 E x

A dūciunt animos inueni clamorq; fauorq;
 V erbaq; dicentum, nunc nunc incumbere tempus:
 H ippomene propera: nunc uiribus utere totis:
 P elle moram, uinces. dubium, Megareius heros
 G audeat, an Virgo magis his Schoeneia dictis.
 O quoties, cum iam posset transire: morata est:
 S pectatosq; diu uultus inuita reliquit.
 A ridus a lasso ueniebat anhelitus ore:
 M etaq; erat longe. tum deniq; de tribus unum
 F ætibus arboreis proles Neptunia misit.
 O bstupuit uirgo: nitidiq; cupidine pomi
 D eclinat cursus: aurumq; nolubile tollit.
 P ræterit Hippomenes: resonant spectacula plausu.
 I lla moram celeri, cessataq; tempora cursu
 C orrigit: atq; iterum inuenem post terga relinquit.
 E t rursus pomi iactu remorata secundi
 C onsequitur: transitq; uirum. pars ultima cursus
 R estabat: nunc inquit ades dea muneris author:
 I nq; latus campi, quo tardius illa rediret:
 I ecit ab obliquo nitidum inueniliter aurum.
 A n peteret uirgo uisa est dubitare: coegi
 T ollere: & adieci sublato pondera malo:
 I mpediūq; oneris pariter grauitate, moraq;
 N e'ue meus sermo cursu sit tardior ipso:
 P ræterita est uirgo: duxit sua præmia uictor.
 D igna'ne cui grates ageret? cui thuris honorem
 F erret Adoni sui? nec grates immemor egit:
 N ec mihi thura dedit. subitam conuertor in iram:
 C ontemptūq; dolens, ne sim spernenda futuris:
 E xemplo caueo: meq; ipsam exhortor in ambos.

METAMOR.

T empla Deūm matri, quæ quondam clarus Echion
 F ecerat ex uoto: nemorosis abdita syluis
 T ransibant: & iter longum requiescere suasit.
 I llic concubitus intempestua cupido
 O cupat Hippomenen, et numine concita nostro.
 L iminis exigui fuerat propè templa recessus
 S peluncæ similis, natuo pumice tectus,
 R elligione sacer prisca: quo multa sacerdos
 L igna contulerat ueterum simulachra deorum.
 H unc init: & uetito temerat sacraria probro.
 S acra retorserunt oculos: turritaq; mater
 A n stygia fontes dubitauit mergeret unda.
 P æna leuis uisa est. ergo modo leuia fuluæ
 C olla iubæ uelant: digiti curuantur in unguēs:
 E x humeris armi sunt: in pectora totum
 P ondus abit: summæ cauda uerruntur arenæ:
 I ram uultus habet: pro uerbis murmura reddunt:
 P rothalamis celebrant syluas: alijsq; timendi
 D ente premunt domito Cybeleia frena leones.
 H os tu care mihi, cumq; his genus omne ferarum,
 Q uod non terga fugæ, sed pugnae pectora præbet:
 E ffuge: ne uirtus tua sit damnosū duobus.
 1.12.13. I lla quidem monuit: iunctisq; per aera cyncis,
 C arpit iter: sed stat monitis contraria uirtus.
 F orte suam latebris uestigia certa secuti
 E xcuiere canes: syluisq; exire parantem
 F ixerat obliquo iuuenis Cinyrcius ictu.
 P rotinus excussit pando uenabula rostro
 S anguine tincta suo: trepidumq; & tuta petentem
 T rux aper insequitur: totosq; sub inguine dentes

A bdidit: & fulua moribundum strauit arena.
V ecta leui curru medias Cytherea per auras,
C ypron olorinis non dum peruenerat alis.
A gnouit longe gemitum morientis: & albas
F lexit aues illuc: utq; æthere uidit ab alto
E xanimum, inq; suo iactantem sanguine corpus:
D esiliit: pariterq; sinum, pariterq; capillos
R upit: & indignis percussit pectora palmis.
Q uestaq; cum fatis, & non tamen omnia uestri
I uris erunt, dixit: luctus monumenta manebunt
S emper Adoni mei: repetitaq; mortis imago
A nnuua plangoris peraget simulamina nostri.
A t cruor in florem mutabitur. an tibi quondam
F œmineos artus in olentes uertere mentas
P ersephone licuit? nobis Cinyreius heros
I midiae mutatus erit? sic fata cruorem
N ectare odorato sparsit: qui tactus ab illo
I ntumuit: sicut pluuio perlucida cœlo
S urgere bulla solet. nec plena longior hora
F acta mora est: cum flos de sanguine concolor ortuse
Q ualem, quæ lento cœlant sub cortice granum
P unica ferre solent: breuis est tamen usus in illo:
N anq; male hærentem, & nimia leuitate caducum
E xcitant iðem, qui perflant omnia, uenti.

PVBLII OVIDII NASONIS
METAMOR. LIB. XI.

Fabula. i.

Armne dum tali sylvas, animosq;

c ferarum

Threicius nates, & saxa sequentia
ducit:

Ece natus Ciconum tectæ lymphata ferinis
Pectora uelleribus tumuli de uertice cernunt
Orphea percussis sociantem carmina ueruis.
E quibus una, leues iactato crine per auras
En ait, en hic est nostri contemptor: & hastam
Vatis Apollinei uocalia misit in ora:
Quæ folijs præfuta notam sine uulnere fecit.
Asterius telum lapis est: qui missus in ipso
Aere concentu uictus uocisq; lyraq; est:
Ac ueluti supplex pro tam furialibus ausis
Ante pedes iacuit. sed enim temeraria crescunt
Bella: modusq; abiit: insanaq; regnat Erinny.
Cunctaq; tela forent cantu mollita: sed ingens
Clamor, & inflato berecynthia tibia cornu,
Tympanaq; & plausus, & bacchei ululatus
Obstrepuere sono citharæ. tum deniq; saxa
Non exauditi rubuerunt sanguine uatis.
Ac primum attonitas etiam num uoce canonis
Innumeras uolucres, anguesq; agmenq; ferarum,
Menades Orphei titulum rapuere theatri:
Inde cruentatis uertuntur in Orphea dextris:
Et coeunt, ut aues, si quando luce uagantem
Noclis auem ceruunt: structoq; utrinq; theatro

Vt matutina ceruus periturus arena
 Præda canum est: natemq; petunt: et fronde uirentes
 Conijciunt thyrsos, non hæc in muneribus factos.
 Hæ glebas, illæ direptos arbore ramos,
 Pars torquent silices: neu desint tela furori,
 Forte boues presso subigebant uomere terram:
 Nec procul hinc multo fructum sudore parantes,
 Dura lacertosi fodiebant arua coloni.
 Agmine qui uiso fugiunt: operisq; relinquunt
 Arma sui: uacuosq; iacent dispersa per agros
 Sarculaq; rastroq; graues, longiq; ligones.
 Quæ postquam rapuere feræ: cornuq; minaci
 Diuulsere boues: ad uatis fata recurrunt:
 Tendentemq; manus, atq; illo tempore primum
 Irrita dicentem, nec quicquam uoce mouentem
 Sacrilegæ perimunt: perq; os (pro Iuppiter) illud
 Audutum saxi, intellectumq; ferarum
 Sensibus, in uentos anima exhalata recessit.
 Te mœstæ uolucres Orphen, te turba ferarum,
 Te rigidi silices, tua carmina sæpe secutæ
 Fleuerunt Syluæ: positis te frondibus arbor
 Tonsa comas, luxit: lachrymis quoq; flumina dicunt
 Increuisse suis: obscuraq; carbasa pullo
 Naides, & Dryades, passosq; habuere capillos.
 Membra iacent diuersa locis: caput Hebre, lyramq;
 Excipis: & (mirum) medio dum labitur amne,
 Flebile nescio quid queritur lyra: flebile lingua
 Murmurat exanimis: respondent flebile ripæ.
 Iamq; mare inuictæ flumen populare relinquunt:
 Et Methymnæ potiuntur littore Lesbi.

METAMOR.

Hic ferus expositum peregrinis anguis arenis
Os petit: & sparsos stillanti rore capillos
Lambit: & hymni feros inhiat diuellere uultus.
Tandem Phœbus adest: morsusq; inferre parantem
Arctet: & in lapidem rictus serpentis apertos
Congelat: & patulos (ut erant) indurat hiatus.
Vmbra subit terras: & quæ loca uiderat ante,
Cuncta recognoscit: quærensq; per arua piorum,
Inuenit Eurydicen: cupidisq; amplectitur ulnis.
Hic modo coniunctis spatiantur passibus ambo:
Nunc præcedentem sequitur: nunc præuius anteit:
Eurydicenq; suam iam tuto respicit Orpheus.
 16.2 - **N**on impune tamen scelus hoc finit esse **L**yæus:
Amissosq; dolens sacrorum uate suorum
Protinus in syluis matres Edonidas omnes,
 Quæ uidere nefas, torta radice ligauit.
Quipe pedum digitos in quantum est quæq; secuta
Traxit: & in solidam detrusit acumine terram.
Vtq; suum laqueis, quos callidus abdidit auceps:
Crus ubi commisit uolucris: sensitq; teneri:
Plangitur: ac trepidans astringit uincula motu.
Sic quæcunq; solo defixa cohæserat harum
Externata fugam frustra tentabat. at illam
Lenta tenet radix: exultantemq; coercet.
Dumq; ubi sunt digiti, dū pes ubi quærit, et unguis:
Aspiciat in teretes lignum succedere furas:
Et conata femur moerenti plangere dextra:
Robora percussit: pectus quoq; robora fiunt:
Robora sunt humeri: porrectaq; brachia ueros
Esse putes ramos: & non fallere putando.

126.3. Nec satis hoc Baccho est: ipsos quoque deserit agros:
 Cumque choro meliore, sui uincta Tmoli,
 Pactolonque petit: quamuis non aureus illo
 Tempore, nec caris erat inuidiosus arenis.
 Hunc assueta cohors Satyri, Bacchaque frequentant:
 At Silenus abest. titubantem annisque, meroque
 Ruricola cepere phryges: uinctumque coronis
 Ad regem duxere Midam: cui thracius Orpheus
 Orgia tradiderat cum cecropio Eumolpo.
 Qui simul agnouit socium, comitemque sacrorum:
 Hospitis aduentu festum genialiter egit
 Per bis quinque dies, et iunctas ordine noctes.
 Et iam stellarum sublime coegerat agmen
 Lucifer undecimus? lydos cum latus in agros
 Rex uenit: et inueni Silenum reddit alumno.
 Huic deus optanti gratum, sed inutile fecit
 Muneris arbitrium gaudens altore recepto.
 Ille male usus donis, ait. effice quidquid
 Corpore contigero, fuluum uertatur in aurum.
 Annuit optatis: nocturaque munera soluit
 Liber: et indoluit quod non meliora petisset.
 Lætus abit: gaudetque malo Berecyntius heros:
 Pollicitique fidem tangendo singula tentat:
 Vixque sibi credens, non alta fronde uirentem
 Illice detraxit uirgam: uirga aurea facta est.
 Tollit humo saxum: saxum quoque palluit auro.
 Contigit et glebam: contactu gleba potenti
 Massa fit. arentes cereris decerpit aristas:
 Aurea messis erat. demptum tenet arbore pomum:
 Hesperidas donasse putes. si postibus altis

METAMOR.

A d mouit digitos: postes radiare uidentur.
 I lle etiam liquidis palmas ubi lauerat undis:
 V nda fluens palmis Danaën eludere possit.
 V ix spes ipse suas animo capit, aurea fingens
 O mnia gaudenti mensas posuere ministri
 E xstructas dapibus, nec tostæ frugis egentes.
 T um uero, siue ille sua cerealia dextra
 M unera contigerat: cerealia dona rigebant.
 S iue dapes auido conuellere dente parabat:
 L amina fulua dapes, admoto dente premebat.
 M iscuerat puris authorem muneris undis:
 F usile per rictus aurum fluitare uideres.
 A ttonitus nouitate mali, diuesq; miserq;
 E ffugere optat opes: & quæ modo nouerat, odit.
 C opia nulla famem releuat: sitis arida guttur
 V rit: & inuiso merito torquetur ab auro.
 A d cœlumq; manus, & splendida brachia tollens,
 D a ueniam Lenæ pater, peccauimus inquit:
 S ed misere precor: speciosq; eripe damno.
 M ite deum numen Bacchus peccasse fatentem
 R estituit: factiq; fide data munera soluit.
 N e ue male optato maneat circumlitus auro:
 V ade, ait, ad magnis uicinum sardibus amnem:
 P erq; iugum ripæ labentibus obuius undis
 C arpe uiam: donec uenias ad fluminis ortus.
 S pumigeróq; tuum fonti, qua plurimus exit:
 S ubde caput: corpusq; simul, simul elue crimen.
 R ex iusse succedit aquæ: uis aurea tinxit
 F lumen: & humano de corpore cessit in amnem.
 N unc quoq; iam ueteris percepto senne uenæ

264. A rua rigent, auro madidis pallentia glebis.
 I lle perosus opes, sylvasq; & rura colebat,
 P anaq; montanis habitantem semper in antris.
 P ingue sed ingenium mansit: nocituraq; ut ante
 R ursus erant domino stolidæ præcordia mentis.
 N am freta prospiciens late riget arduus alto
 T molus in ascensu: cliuq; extensus utroq;
 S ardis hinc, illinc parvis finitur Hypæpis.
 P an ibi dum teneris iactat sua carmina nymphis:
 E t leue cerata modulatur arundine carmen:
 A usus apollineos præ se contemnere cantus,
 I udice sub Tmolo certamen uenit ad impar.
 M onte suo senior iudex consedit: & aures
 L iberat arboribus: quercu coma cærulea tantum
 C ingitur: & pendent circum caua tempora glandes.
 I s; deum pecoris spectans in iudice dixit
 N ulla mora est. calamus agrestibus insonat ille:
 B arbaricoq; Midan(aderat nam forte canenti)
 C armine delinjt. post hunc sacer ora retorfit
 T molus ad os Phæbi: uultum sua sylua secuta est.
 I lle caput flauum lauro parnaside uinctus
 V errit humum, tyrio saturata murice palla:
 D istinctamq; lyram gemmis, & dentibus indis
 S ustinet à læua: tenuit manus altera plectrum.
 A rtificis status ipse fuit. tum stamina docto
 P ollice sollicitat: quorum dulcedine captus
 P ana iubet Tmolus citharæ summittere cannas.
 I udicium, sanctiq; placet sententia montis,
 O mnibus: arguitur tamen, atq; iniusta uocatur
 V nius sermone Midæ. nec Delius aures

METAMOR.

H umanam stolidas patitur retinere figuram.
 S ed trahit in spatium: uillisq; albentibus implet:
 I nstabilesq; illas facit: & dat posse moueri.
 C ætera sunt hominis: partem damnatur in unam:
 I nduiturq; aures lente gradientis aselli.
 26. 5. - I lle quidem cælare cupit: turpiq; pudore,
 T empora purpureis tentat uelare tiaris:
 S ed solitus longos ferro refecare capillos
 V iderat hoc famulus: qui cum nec prodere uisum
 D edecus auderet, cupiens efferre sub auras:
 N ec posset reticere tamen: se cedit: humumq;
 E ffordit: & domini quales aspexerit aures,
 V oce refert parua: terræq; immurmurat hausta:
 I ndiciūq; suæ uocis tellure regeſta
 O bruit: & scrobibus tacitus discedit opertis.
 C reber arundinibus tremulis ibi surgere lucus
 C æpit: & ut primum pleno maturuit anno
 P rodidit agricolam: leni nam motus ab austro
 O bruta uerba refert: domniq; coarguit aures.
 26. 6. - V ultus abit Tmolo: liquidumq; per aëra uectus
 A ngustum citra pontum Nephelidos Helles
 L aomedonteis Latoïus astitit aruis.
 D extera Sigæi, Rhætæi læua profundi
 A ra Panomphæo uetus est sacrata tonanti.
 I nde nouæ primum moliri mœnia Troiæ
 L aomedonta uidet: susceptaq; magna labore
 C rescere difficili: nec opes exposcere paruas.
 C umq; tridentigero tumidi genitore profundi
 M ortalem induitur formam: phrygiæq; tyranno
 A edificat muros pactus pro mœnibus aurum.

Stabat

S tabat opus: pretium rex inficiatur: & addit
 P erfidiæ cumulum falsis periuria uerbis.
 N on impune feres, rector maris inquit: & omnes
 I nclinauit aquas ad auaræ littora Troiæ:
 I nq; freti formam, terras conuertit: opesq;
 A bstulit agricolis: & fluctibus obruit agros.
 P æna neq; hæc satis est: regis quoq; filia monstro
 P oscitur æquoreo: quam dura ad saxa reuinctam
 V indicat Alcides: promissaq; munera dictos
 P oscit equos: tantiq; operis mercede negata,
 B is periura capit superatæ mœnia Troiæ.
 N ec pars militiæ Telamon sine honore recessit:
 H esioneq; data potitur. nam coniuge Peleus
 C larius erat diua: nec aui magis ille superbit
 N omine, quàm soceri: siquidem Iouis esse nepotem
 C ontigit haud uni: coniux dea contigit uni.
 N anq; senex Thetidi Proteus dea dixerat undæ
 C oncipe: mater eris iuuenis: qui fortibus armis
 A cta patris uincet: maiorq; uocabitur illo.
 E rgo ne quicquam mundus Ioue maius haberet:
 Q uamuis haud tepidos sub pectore senserat ignes:
 I uppiter æquoræ Thetidis connubia fugit:
 I nq; sua Aeaciden succedere uota nepotem
 I ussit: & amplexus in uirginis ire marinæ.
 E st sinus Hæmoniae curuos falcatus in arcus:
 B rachia procurrunt: ubi si foret altior unda,
 P ortus erat: summis inductum est æquor arenis.
 L ittus habet solidum: quod nec uestigia seruet:
 N ec remoretur iter: nec opertum pendeat alga.
 M yrtea sylua subest bicoloribus obsita bacis.

Quid.

6

METAMOR.

E st specus in medio, natura factus, an arte,
 A mbiguum: magis arte tamen: quod saepe uenire
 F renato delphine sedens: Theti nuda solebas.
 I llic te Peleus, ut somno uicta iacebas:
 O cupat: & quoniam precibus tentata repugnas:
 V im parat, innectens ambobus colla lacertis.
 Q uod nisi uenisses uariatis saepe figuris
 A d solitas artes: auso foret ille potitus.
 S ed modo tu uolucris, uolucrem tamen ille tenebat:
 N unc grauis arbor eras: hærebat in arbore Peleus.
 T ertia forma fuit maculose tigridis: illa
 T erritus Aeacides a corpore brachia soluit.
 I s; deos pelagi uino super æquora fuso,
 E t pecoris fibris, & fumo thuris adorat:
 D onec carpathius medio de gurgite uates,
 A eacide, dixit, thalamus potiere petitis:
 T u modo, cum gelido sopita quiescit in antro:
 I gnaram laqueis, uincloq; innecte tenaci:
 N ec te decipiat centum mentita figuras:
 S ed preme quidquid erit: dū quod fuit ante, reformet.
 D ixerat hæc Proteus: & condidit æquore uultum:
 A dmisitq; suos in uerba nouissima fluctus.
 P ronius erat titan: inclinatoq; petebat
 Hesperium temone fretum: cum pulchra relicto
 N ereis ingreditur consueta cubilia fluctu.
 V ix bene uirgineos Peleus inuaserat artus:
 I lla nouat formas: donec sua membra teneri
 S ensit: & in partes diuersas brachia tendit.
 T unc demum ingemuit: neq; ait sine numine uincis:
 E xhibita estq; Thetis. confessam amplectitur heros:

E t po
 S F elix
 E t cu
 O mni
 E xpul
 A cipit
 L uaf
 O re fer
 D issim
 Quo pe
 V enit
 Quosq;
 H aud
 C opia
 V elam
 Quoq;
 M entit
 S e iun
 T alibus
 N ostra p
 A dicit
 N omen
 Quod pe
 Qualiac
 E t Hebe
 P elem
 F orsit
 T erret
 V it fuit
 A cer e

Et potitur uotis: ingentiq; implet Achille.
 8. Felix et nato, felix et coniuge Peleus:
 Et cui, si denias iugulati crimina Phoci:
 Omnia contigerant. fraterno sanguine fontem,
 Expulsumq; domo patria Trachinia tellus
 Accipit: hic regnum sine ui, sine cæde regebat
 Lucifero genitore satus, patriumq; nitorem
 Ore ferens Ceyx: illo qui tempore mæstus,
 Dissimulisq; sui, fratrem lugebat ademptum:
 Quò postquam Aeacides fessus curaq; uidq;
 Venit: et intrauit paucis comitantibus urbem:
 Quosq; greges pecorū, quæ secum armenta trahebat,
 Haud procul à muris sub opaca ualle reliquit:
 Copia cum facta est adeundi tecta tyranni:
 Velamenta manu prætendens supplice, quis sit,
 Quòq; satus, memorat: tantum sua crimina cælat:
 Mentiturq; fugæ causam: petit, urbe, uel agro
 Se inuenit. hunc contra placido Trachinius ore
 Talibus alloquitur. mediæ quoq; commoda plebi
 Nostra patent Peleu: nec inhospita regna tenemus:
 A dijs huic animo monimenta potentia, clarum
 Nomen, auumq; Iouem: nec tempora perde precādo:
 Quod petis, omne feres: tuaq; hæc pro parte uocato:
 Qualiacunq; uides: utinam meliora uideres:
 Et flebat. moueat quæ tantos causa dolores,
 Peleusq; comitesq; rogant. quibus ille profatur.
 Forsitan hanc uolucrem, raptæ quæ uiuit: et omnes
 Terret aues: semper pennas habuisse putatis:
 Vir fuit: et tanta est animi constantia: quantum
 Acer erat, belloq; ferox, ad uimq; paratus,

METAMOR.

N omine Dædalion, illo genitore creatus:
 Qui uocat auroram: cœloq; nouissimus exit.
 C ulta mihi pax est: pacis mihi cura tuendæ,
 C oningijq; fuit: fratri fera bella placebant.
 I llus uirtus reges, gentesq; subegit:
 Quæ nunc thisbeas agitat mutata columbas.
 N ata erat huic Chione: quæ dotatissima forma
 M ille procos habuit bis septem nubilis annis.
 F orte reuertentes Phœbus, Maiadq; creatus,
 I lle suis Delphis, hic uertice Cyllenæo,
 V idere hanc pariter: pariter traxere colorem.
 S pem ueneris differt in tempora noctis Apollo:
 N on fert ille moras: uirgaq; mouente soporem
 V irginis os tangit: tactu iacet illa potenti:
 V inq; dei patitur. nox cœlum sparserat astris:
 P hœbus annum simulat: præreptaq; gaudia sumit.
 V t sua maturus compleuit tempora uenter:
 A lipedis de stirpe dei uersuta propago
 N ascitur Autolycus, furtum ingeniosus ad omne:
 Qui facere assuerat patriæ non degener artis
 C andida de nigris, & de candentibus atra.
 N ascitur e Phœbo (nanq; est enixa gemellos)
 C armine uocali clarus citharâq; Philæmon.
 Quid peperisse duos, & dis placuisse duobus,
 E t forti genitore, & progenitore Tonante
 E sse satam prodest? an obest quoq; gloria multis?
 Obsuit huic certe: quæ se præferre Dianæ
 S ustinuit: faciemq; deæ culpauit. at illi
 I ra ferox mota est: factisq; placebimus inquit.
 N ec mora: curuauit cornu: neruoq; sagittam

I mpulit: & meritam traiecit arundine linguam.
 I ngua iacet: nec uox, tentataq; uerba sequuntur:
 C onantemq; loqui, cum sanguine uita reliquit.
 Q uam miser amplexans ego tunc patrioq; dolorem
 C orde tuli: fratriq; pio solatia dixi.
 Q uæ pater haud aliter, quàm cantes murmura ponti,
 A cipit: & natam delamentatur ademptam.
 V t uero ardentem uidit: quater impetus illi
 I n medios fuit ire rogos: quater inde repulsus
 C oncita membra fugæ mandat: simulq; iuuenco
 S picula crabronam pressa ceruice gerenti,
 Q ua uia nulla, ruit: iam tum mihi currere uisus.
 P lus homine est: alasq; pedes sumpsisse putares.
 E ffigit ergo omnes: ueloxq; cupidine lethi
 V ertice Parnasi potitur: miseratus Apollo,
 C um se Dædalion saxo misisset ab alto:
 F ecit auem: & subitis pendente sustulit alis:
 O raq; adunca dedit: curuos dedit unguibus hamos,
 V irtutem antiquam, maiores corpore uires.
 E t nunc Accipiter nulli satis æquis, in omnes
 S æuit aues: alijsq; dolens fit causa dolendi.
 ¶ 9. Q uæ dum Lucifero genitus miracula narrat
 D e consorte suo: cursu festinus anhelos
 A duolat armenti custos Phocæus Anetor:
 E t Peleu, Peleu, magnæ tibi nuntius adsum
 C ladis ait. quodcunq; ferat, iubet edere Peleus:
 P endet & ipse metutrepidi Trachinius oris.
 I lle refert. fessos ad littora curua iuuenco
 A ppuleram: medio cum sol altissimus orbe.
 T antum respiceret, quantum superesse uideret:

METAMOR:

Parsq; boum fuluis genua inclinat arenis:
Latarumq; iacens campos spectabat aquarum:
Pars gradibus tardis illuc errabat, & illuc:
Nant alij: celsiq; extant super æquora collo.
Templa mari subsunt nec marmore clara, nec auro:
Sed trabibus densis, lutoq; umbrosa uetusto:
Nereides, Nereusq; tenent hos nauita templi
Edidit esse deos: dum retia littore siccant.
Iuncta palus huic est densis obsessa salictis:
Quam restagnantis fecit maris unda paludem:
Inde fragore graui strepitus loca proxima terret
Bellua uasta lupus: syluisq; palustribus exit,
Oblitus & spumus, & crasso sanguine rictus,
Fulmineus rubra suffusus lumina flamma.
Qui quanquam sæuit pariter rabieq; fameq;
Acrior est rabie: neq; enim ieiunia curat
Cæde boum, diramq; famem finire: sed omne
Vulnerat armentum: sternitq; hostiliter omnes.
Pars quoq; de nobis funesto saucia morsu,
Dum defensamus: letho est data: sanguine littus,
Vndaq; prima rubent, demugitæq; paludes.
Sed mora damnosa est: nec res dubitare remittit:
Dum superest aliquid: cuncti coeamus ad arma:
Arma capeffamus: coniunctaq; tela feramus:
Dixerat agrestis: nec Pelea damna mouebant.
Sed memor admissi, Nereida colligit orbam
Damna sui inferias extincto mittere Phoco.
Induere arma uiros, uiolentaq; sumere tela,
Rex iubet Oetæus: cum quem simul ipse parabat
Ire: sed Halcione comux excita tumultu

P rofilit: & non dum totos ornatæ capillos
 D isijcit hos ipsos: colloq; infusa mariti,
 M ittat ut auxilium sine se, uerbisq; precatur,
 E t lachrymis: animasq; duas ut seruet in una.
 A eacides illi, Pulchros regina, piosq;
 P one metus: plena est promissi gratia uestri.
 N on placet arma mihi contra noua monstra moueri.
 N umen adorandum pelagi est. erat ardua turris
 A rce locus summa, fessis loca grata carinis.
 A scendunt illuc: stratosq; in littore tauros
 C um gemitu aspiciunt: uastatoremq; cruento
 O re ferum, longos infectum sanguine uillos.
 I nde manus tendens in aperti littora ponti
 C æruleam Peleus Psamathen, ut finiat iram,
 O rat: opemq; ferat: nec uocibus illa rogantis
 F lectitur Aeacida. Thetis hanc pro coniuge supplex
 A ccepit ueniam. sed enim reuocatus ab acri
 C æde lupus perstat dulcedine sanguinis asper:
 D onec inherentem lacera æruice iuuentæ
 M armore mutauit. corpus, præterq; colorem
 O mnia seruauit: lapidis color indicat, illum
 I am non esse lupum: iam non debere timeri.
 N ec tamen hac profugum consistere Pelea terra
 F ata sinunt: Magnetas adit uagus exul: & illic
 S umit ab hæmonio purgamina cædis Acasto.
 26. 10. I nterea fratrisq; sui, fratremq; secutus
 A nxia prodigys turbatus pectora Ceyx,
 C onsulat ut sacras hominum oblectamina sortes:
 A d Clarium parat ire deum. nam templa profanus
 I mma cum Phlegyis faciebat Delphica Phorbas.

METAMOR.

C onsilij tamen ante sui fidissima certam
 T e facit Halcyone: cui protinus intima frigus
 O ssa receperunt: buxoq; simillimus ora
 P allor obit: lachrymisq; genæ maduere profusis.
 T er conata loqui, ter fletibus ora rigauit:
 S ingultuq; pias interrumpente querelas
 Quæ mea culpa tuam, dixit, carissime mentem
 V ertit? ubi est, quæ cura mei prior esse solebat?
 I am potes Halcyone securus abesse relictæ?
 I am uia longa placet? iam sum tibi carior absens?
 A t puto per terras iter est? tantumq; dolebo?
 N on etiam metuam? curæq; timore carebunt?
 A equora me terrent, & ponti tristis imago:
 E t laceras nuper tabulas in littore uidi.
 E t sæpe in tumultis sine corpore nomina legi.
 N e ue tuum fallax animum fiducia tangat:
 Q uod socer Hippotades tibi sit: qui carcere fortes
 C ontineat uentos: & cum uelit, æquora placet.
 C um semel emissi tenuerunt æquora uenti:
 N il illis uetitum est: incommendataq; tellus
 O mnis, set omne fretu est: cæli quoq; nubila uexant:
 E xcitantq; feris rutilos concursibus ignes.
 Q uo magis hos noui (nam noui: & sæpe paterna
 P arua domo uidi) magis hos reor esse timendos.
 Q uod tua si flecti precibus sententia uallis
 C are potest coniux: nimumq; es certus eundi:
 M e quoq; tolle simul: certe iactabimur una:
 N ec, nisi quæ patiar, metuam: pariterq; feremus
 Q uicquid erit: pariter super æquora lata feremur.
 T alibus Aeolidis dictis, lachrymisq; mouetur

S ydereus coniux: neq; enim minor ignis in ipso est.
S ed neq; propositos pelagi dimittere cursus,
N ec uult Halcyonen in partem adhibere pericli:
M ultaq; respondit tumidum solantia pectus.
N on tamen iccirco causam probat. addidit illis
H oc quoq; lenimen: quo solo flexit amantem.
L onga quidem est nobis omnis mora: sed tibi iuro
P er patrios ignes (si me modo fata remittant)
A nte reuersurum, quàm luna bis impleat orbem.
H is ubi promissis spes est admota recursus:
P rotinus eductam naualibus æquore tingi,
A ptariq; suis pinum iubet armamentis.
Q ua rursus uisa ueluti præsagi futuri
H orruit Halcyone: lachrymasq; emisit obortas:
A mplexusq; dedit: tristiq; miserrima tandem
O re uale, dixit: collapsaq; corpore toto est.
A t iuuenes, quærente moras Ceyce, reducunt
O rdinibus geminis ad fortia pectora remos:
A equaliq; ictu scandunt freta. sustulit illa
H umentes oculos: stantemq; in puppe reclusa,
C oncussa q; manu dantem sibi signa maritum
P rima uidet: redditq; notus. ubi terra recessit
L ongius: atq; oculi nequeunt cognoscere uultus:
D um licet, insequitur fugientem lumine pinum.
H æc quoq; ut haud poterat spatium summa uideri:
V ela tamen spectat, summo fluitantia malo.
V t nec uela uidet: uacuum petit anxia lectum:
S eq; toro ponit: renouat lectusq; locusq;
H alcyones lachrymas: & quæ pars admonet absit.
P ortubus exierant: & mouerat aura rudentes:

METAMOR.

O buertit lateri pendentes nauita remos:
 Cornuaq; in summa locat arbore: totaq; malo
 Carbasa deducit: uenientesq; accipit auras:
 Aut minus, aut certe medium non amplius æquor
 Puppe se tabatur: longe q; erat utraq; tellus:
 Cum mare sub noctem tumidis albescere cœpit
 Fluctibus: & præceps spirare ualentius eurus.
 Ardua iandudum demittite cornua, rector
 Clamat: & antennis totum subnectite uelum.
 Hic iubet: impediunt aduersæ iussa procellæ:
 Nec sinit audiri uocem fragor æquoris ullam.
 S ponte tamen properant, alij subducere remos:
 Pars munire latus: pars uentis uela negare.
 Egerit hic fluctus: æquorq; refundit in æquor:
 Hic rapit antennas. quæ dum sine lege geruntur:
 Aspera crescit hyems: omniq; à parte feroces
 Bella gerunt uenti: fretaq; indignantia miscent.
 Ipse pauet: nec se, quis sit status, ipse fatetur
 Scire ratis rector: nec quid iubeat ue, uelit ue.
 Tanta mali moles, tantoq; potentior arte est.
 Quippe sonant clamore uiri, stridore rudentes,
 Vndarum incursu grauis unda, tonitribus æther.
 Fluctibus erigitur, coelumq; æquare uidetur
 Pontus: & inductas aspergine tangere nubes:
 Est modo, cum fuluas ex imo uertit arenas:
 Concolor est illis: stygia modo nigrior unda:
 Sternitur interdum: spumisque sonantibus albet.
 Ipsa quoq; his agitur uicibus Trachinia puppis:
 Est nunc sublimis ueluti de uertice montis
 Despicere in ualles, immumq; acheronta uidetur:

N
 S
 S
 N
 C
 V
 P
 S
 I
 I
 R
 E
 I
 I
 V
 A
 C
 D
 F
 D
 C
 S
 I
 S
 V
 N
 Q
 P
 P

Nunc, ubi demissam curuum circumstetit æquor:
Susplicere inferno summum de gurgite cælum.
Sæpe dat ingentem fluctu latus icta fragorem:
Nec leuius pulsata sonat, quàm ferreus olim
Cum laceras aries, balistæ ue concutit arces.
Vtq; solent sumptis in cursu uiribus, ire
Pectore in arma feri, protentaq; tela leones:
Sic, ubi se uentis commiserat unda coortis:
Ibat in arma ratis: multoq; erat altior illis.
Iamq; labant cunei: spoliataq; tegmina ceræ
Rima patet: præbetq; uiam letalibus undis.
Ecce cadunt largi resolutis nubibus imbres:
Inq; fretum credas totum descendere cælum:
Inq; plagas cæli tumefactum ascendere pontum.
Vela madent nimbis: & cum cælestibus undis
Aequoreæ miscentur aquæ: caret ignibus æther:
Cætaq; nox premitur tenebris hyemusq; suisq;
Discutiunt tamen has, præbentq; nucentia lumen
Fulmina: fulmineis ardescunt ignibus undæ.
Dat quoq; iam saltus intra cava texta carinæ
Fluctus: & ut miles numero præstantior omni,
Cum sæpe assilijt defensæ mœnibus urbis:
Sæpe potitur tandem: laudisq; accensus amore
Inter mille uiros murum tamen occupat unus:
Sic, ubi pulsarunt celsi latera ardua fluctus:
Vastius insurgens decemæ ruit impetus undæ:
Nec prius absistit fessam oppugnare carinam:
Quàm uelut in captæ descendat mœnia nauis.
Pars igitur tentabat adhuc inuadere pinum,
Pars maris intus erat. trepidat haud segnius omnes:

METAMOR.

Quàm solet urbs, alijs murum fodientibus extra,
 Atq; alijs murum trepidare tenentibus intus.
 Deficit ars: animiq; cadunt: totidemq; uidentur,
 Quot ueniunt fluctus, ruere, atq; irrumperere mortes.
 Non tenet hic lachrymas: stupet hic: uocat ille beatos,
 Funera quos maneant: hic uotis numen adorat:
 Rachiaq; ad coelum, quod non uidet, irrita tollens
 Poscit opem: subeunt illi fraterq; parensq;
 Hic cum pignoribus domus, & qd cuiq; relictum est.
 Halcyone Ceyx mouet: Ceyx in ore
 Nulla nisi Halcyone est: & cum desyderet unam:
 Gaudet abesse tamen: patriæ quoq; uellet ad oras
 Respiciere: inq; domum supremos uertere uultus.
 Verum ubi sit nescit. tanta uertigine pontus
 Fruet: & inducta piceis e nubibus umbra
 Omne latet coelum: duplicataq; noctis imago est.
 Frangitur incursu nimborum turbinis arbor:
 Frangitur & regimen: spolijs animosa superbit
 Vnda uelut uictrix: sinuataq; despicit undas.
 Nec lenius, quàm si quis Athon, Pindumq; reuulsos
 Sede sua totos in apertum euerteret æquor:
 Precipitata cadit: pariterq; & pondere, & ictu
 Mergit in imaratem: cum qua pars magna uirorum
 Curgit pressa graui, neq; in aera reddita, fato
 Functa suo est: alijs partes, & membra carina
 Trunca tenent. tenet ipse manu, qua sceptrum solebat,
 Fragmina nauigij Ceyx: socerumq; patremq;
 Inuocat (heu) frustra. sed plurima nantis in ore
 Halcyone coniux: illam meminitq; refertq;
 Illius ante oculos ut agant sua corpora fluctus,

O p
 D m
 N o
 E a
 F r
 L u
 I l
 N o
 A e
 D m
 F e
 I p
 O m
 A m
 P r
 V t
 O p
 H a
 A t
 S m
 I v
 V i
 E x
 S o
 D i
 I v
 T e
 E p
 M o
 Q u

O p̄tat: & exanimus manibus tumuletur amicis.
 D um natat: absentem, quoties sinit hiscere fluctus:
 N ominat Halcyonen: ipsisq; immurmurat undis.
 E cce super medios fluctus niger arcus aquarum
 F rangitur: & rupta mersum caput obruit unda.
 L uifer obscurus, nec quem cognoscere posses,
 I lla nocte fuit: quoniamq; excedere cœlo
 N on licuit: densis textit sua nubibus ora.
 A colis interea tantorum ignara malorum
 D inumerat noctes: & iam quas induat ille,
 F estinat uestes: iam quas ubi uenerit ipse,
 I psa gerat: reditusq; sibi promittit inanes.
 O mnibus illa quidem superis pia thura ferebat:
 A nte tamen cunctos Iunonis templa colebat:
 P rōq; uiro, qui nullus erat, ueniebat ad aras.
 V tq; foret sospes coniux suus: utq; rediret:
 O p̄tabat: nullamq; sibi præferret. at illi
 H oc de tot uotis poterat contingere solum.
 A t dea non ultra pro functo morte rogari
 S ustinet: utq; manus funestas arceat aris:
 I ri meæ dixit fidiissima nuntia uocis,
 V ise soporiferam somni uelociter aulam:
 E xtinctiq; iube Ceycis imagine mittat
 S omnia ad Halcyonen ueros narrantia casus.
 D ixerat: induitur uelamina mille colorum
 I ris: & arquato cœlum curuamine signans
 T ecta petit iussi sub nube latentia regis.
 E st propè Cimmerios longo spelunca recessu
 M ons cauus, ignaui domus, & penetralia somni.
 Q uod nunquam radijs oriens, medius ue, cadens ue

METAMOR.

P hœbus adire potest: nebulae caligine mistae
 E xhalantur humo: dubiaeque crepuscula lucis.
 N on uigil ales ibi cristati cantibus oris
 E uocat auroram, nec uoce silentia rumpunt
 S ollicitiue canes, canibusue sagacior anser:
 N on fera, non pecudes, non moti flammenerant,
 H umanae ue somnum reddunt conuitia linguae.
 M uta quies habitat: saxo tamen exit ab imo
 R iuus aquae Lethes: per quem cum murmure labens
 I nuitat somnos crepitantibus unda lapillis.
 A nte fores antri foecunda papauera florent,
 I nnumeræque herbae: quarum de lacte soporem
 N ox legit: & spargit per opacas humida terras.
 I annua, ne uerso stridorem cardine reddat:
 N ulla domo tota est, custos in limine nullus.
 A t medio torus est hebeno sublimis in antro
 P lumeus, unicolor pullo uelamine tectus:
 Q uo cubat ipse deus membris languore solutus.
 H unc circa passim uarias imitantia formas
 S omnia uana iacent, totidem, quot messis aristas,
 S ylua gerit frondes, eiectas littus arenas.
 Q uo simul intrauit: manibusque obstantia uirgo
 S omnia dimouit: uestis fulgore reluxit
 S acra domus: tarda que deus grauitate iacentes
 V ix oculos tollens, iterumque, iterumque relabens,
 S ummaque percutiens nutanti pectora mento,
 E xcussit tandem sibi se: cubitoque leuatus
 Q uid ueniat (cognouit enim) scitatur. at illa:
 S omne quies rerum, placidissime Somne deorum,
 P ax animi, quem cura fugit: qui corpora duris

Essa ministerijs mulces, reparasq; labori:
S omnia, quæ ueras æquant imitamine formas:
H erculeam Trachina iube sub imagine regis
H alcyonen adeant: simulachraq; naufraga fingant.
I mperat hoc Iuno. postquam mandata peregit:
I ris abit: neq; enim ulterius tolerare soporis
V im poterat: labiq; ut somnum sensit in artus:
E ffigit: & remeat per quos modo uenerat arcus.
A t pater è populo natorum mille suorum
E xatrat artificem simulatoremq; figuræ
M orphea: non illo iussos solertius alter
E xprimit incessus, multumq; sonumq; loquendi.
A dicit & uestes, & consuetissima chiq;
V erba. sed hic solos homines imitatur: at alter
F it fera: fit uolucris: fit longo corpore serpens.
H unc Iælon superi, mortale Phobetora uulgus
N ominat. est etiam diuerse tertius artis
P hantasos: ille in humi, saxumq; undaq; trabemq;
Q uæq; uacant anima, fallaciter omnia transit.
R egibus hi, duabusq; suos ostendere nultus
N oste solent: populos alij, plebemq; pererrant.
P ræterit hos senior: cunctisq; è fratribus unum
M orphea, qui peragat Thaumantidos edita, somnus
E ligit: & rursus molli languore solutus,
D eposuitq; caput: stratoq; recondidit alto.
I lle uolat nullos strepitus facientibus alis
P er tenebras: intraq; moræ breue tempus in urbem
P eruenit Hæmoniam: positusq; è corpore penus
I n faciem Ceycis abit: sumptaq; figura
L uridus, exanimi similis, sine uestibus ullis

METAMOR.

C oniuſus ante torum miſeræ ſtetit. uida uidetur
 B arba uiri: madidiſq; grauis fluere unda capillis.
 T um lecto incumbens ſletu ſuper ora profuſo
 H æc ait agnoſcis Ceyca miſerrima coniux?
 A n mea mutata eſt facies nece? respice, noſces:
 I nueniesq; tuo pro coniuge coniugis umbram.
 N il opis Halcyone nobis tua uota tulerunt:
 O cidimus: falſo tibi me promittere noli.
 N ubilus ægæo deprendit in æquore nauem
 A uſter: & ingenti iactatam flamine ſoluit:
 Oraq; noſtra tuum fruſtra clamantia nomen
 I mplerunt fluctus. non hæc tibi nuntiat author
 A mbiguus: non iſta uagis rumoribus audis:
 I pſe ego fata tibi præſens mea nauſragus edo.
 S urge age: da lachrymas: lugubriaq; indue: nec me
 I ndeploratum ſub inania tartara mitte.
 A diſcit his uocem Morpheus: quam coniugis illa
 C rederet eſſe ſui: ſletus quoq; fundere ueros
 V iſus erat: geſtumq; manus Ceycas habebat.
 I ngemut Halcyone: lachrymas mouet, atq; lacertos
 P er ſomnum: corpusq; petens amplectitur auras:
 E xclamatq; mane: quò te rapis? ibimus una.
 V oce ſua, ſpecieq; uiri turbata, ſoporem
 E xcutit: & primo ſi ſit circumſpiciſt illic,
 Q ui modo uiſus erat (nam moti uoce miniſtri
 I ntulerant lumen) poſtquam non inuenit uſquam:
 P ercutit ora manu: laniatq; à pectore uestes:
 P ectoraq; ipſa ferit: nec crines ſoluere curat:
 S andit: & altria quæ luctus cauſa roganti,
 N ulla eſt Halcyone, nulla eſt ait: occidit una

Cum

Cum Ceyce suo: solantia tollite uerba.
Naufragus interiit: uidi, agnouiq; manusq;
Ad discedentem cupiens retinere tetendi.
Vmbra fuit: sed & umbra tamen manifesta, uiriq;
Vera mei: non ille quidem, si quæris, habebat
Assuetos uultus: nec, quo prius, ore nitebat.
Pallentem, nudumq;, & adhuc humente capillo
Infelix uidi: stetit hoc miserabilis ipso
Ecce loco: & quærit, uestigia si qua supersint.
Hoc erat, hoc animo quod diuinante timebam:
Et ne me fugiens uentos sequerere, rogabam:
At certe uellem, quoniam periturus abibas:
Me quoq; duxisses: fuit ah, fuit utile, tecum
Ire mihi: neq; enim de uitæ tempore quicquam
Non simul egissem: nec mors discreta fuisset.
Nunc absens perij: iactor quoq; fluctibus absens:
Et sine me, te pontus habet. crudelior ipso
Sit mihi mens pelago: si uitam ducere nitar
Longius: & tanto pugnem superesse dolori.
Sed neq; pugnabo: nec te miserrande relinquam:
Et tibi nunc saltem ueniam comes: inq; sepulchro
Si non urna, tamen iunget nos littera: si non
Ossibus ossa meis, at nomen nomine tangam.
Plura dolor prohibet: uerboq; interuenit omni
Plangor: & attonito gemitus à corde trahuntur.
Mane erat: egreditur tectis ad littus: & illum
Mæsta locum repetit: de quo spectarat euntem.
Dumq; moratur ibi: dumq;, hinc retinacula soluit,
Hoc mihi discedens dedit oscula littore, dicit:
Dumq; notata locis remniscitur acta: fretumq;

Ouid.

t

METAMOR.

P rospicit: in liquida spatio distante tuetur
 N escio quid quasi corpus aqua: primoq; quid illud
 E sset, erat dubium: postquam paulum appulit unda:
 E t quamuis aberat, corpus tamen esse liquebat.
 Q uis foret ignorans, quia naufragus, omne mota est:
 E t tanquā ignoto lachrymas daret, heu miser, inquit,
 Q uisquis es, & siqua est coniux tibi fluctibus actum
 F it propius corpus: quod quo magis illa tuetur:
 H oc minus, et minus est metis. iam, iamq; propinque
 A dmotum terræ, iam quod cognoscere posset,
 C ernit: erat coniux. ille est exclamat: & una
 O ra, comas, uestem lacerat: tendensq; trementes
 A d Ceyx manus, sic o' carissime coniux?
 S ic ad me miserrande redis? ait. adiacet undis
 F acta manus moles: quæ primas æquoris undas
 F rangit: & incursum quæ prædelassat aquarum.
 I nsilit huc: mirumq; fuit potuisse, uolabat:
 P ercutiensq; leuem modo natis æra pennis,
 S tringebat summas ales miserabilis undas.
 D umq; uolat: mæsto similem, plenumq; querela
 O ra dedere sonum tenui crepitantia rostro.
 V t uero tetigit mutum, & sine sanguine corpus:
 D ilectos artus amplexa recentibus alis,
 F rigida nequicquam duro dedit oscula rostro.
 S enserit hoc Ceyx, an uultum motibus undæ
 T ollere sit uisus, populus dubitabat: at ille
 S enserat: & tandem superis miserantibus, ambo
 A lite mutantur: fati obnoxius iisdem
 T unc quoq; mansit amor: nec coniugale solutum est
 F ædus in alitibus: coeunt: funtq; parentes:

Perq; dies placidos hyberno tempore septem
Incubat Halcyone pendentibus æquore nidis.
Tum uia tuta maris: uentos custodit: & arcet
Aeolus egressu: præstatq; nepotibus æquor.
Lib. II. **H**os aliquis senior circum freta lata uolantes
Spectat: & ad finem seruatos laudat amores.
Proximus, aut idem, si fors tulit, hic quoq; dixit
Quem mare carpentem, substrictaq; crura gerentem
Aspicis, ostendens spatiosum in guttura mergum,
Regia progenies, & si descendere ad ipsum
Ordine perpetuo quaris, sunt huius origo
Ilus, & Assaracus, raptusq; Ioui Ganymedes,
Laomedonq; senex, Priamusq; nouissima Troia
Tempora sortitus: frater fuit Hectoris iste:
Qui nisi sensisset prima noua fata iuuenta:
Forsitan inferius non Hectore nomen haberet:
Quamuis est illum proles enixa Dymantis:
Aesacon umbrosa furtim peperisse sub Ida
Fertur Alixirhoë gracili conata bicorni.
Oderat hic urbes: nitidaq; remotus ab aula
Secretos montes, & inambitiosa colebat
Rura: nec Iliacos coetus nisi rarus adibat.
Non agreste tamen, nec inexpugnabile amori
Pectus habens, syluas captatam sæpe per omnes
Aspicit Hesperien patria Cebrenida ripa
Iniectos humeris siccantem sole capillos.
Visa fugit Nymphæ, ueluti perterrita fuluum
Cerua lupum, longeq; lacu deprensa relicto
Acipitrem fluminalis anas. quam Troius heros
Insequitur: celeremq; metu, celer urget amore.

METAMOR.

Ecce latens herba coluber fugientis adunco
 Dente pedem strinxit: uirusq; in corpore liquit.
 Cum uita suppressa fuga est. amplectitur amens
 Exanimem: clamatq; piget, piget esse secutum:
 Sed non hoc timui: neq; erat mihi uincere tanti.
 Perdidimus miseram nos te duo: uulnus ab angue,
 A me causa data est, ego sum scelerator illo.
 Qui tibi morte mea mortis solatia mittam.
 Dixit: & scopulo, quem rauca subederat unda:
 Decidit in pontum. Tethys miserata cadentem
 Molliter excepit: nantemq; per æquora pennis
 Textit: & optatæ non est data copia mortis.
 Indignatur amans inuitum uiuere cogi:
 Obstariq; animæ misera de sede uolenti
 Exire: utq; nouas humeris assumpserat alas
 Subuolat: atq; iterum corpus super æquora mittit.
 Pluma leuat casus: furit Aescacus: inq; profundum
 Perous abit: lethiq; uiam sine fine retentat.
 Fecit amor maciem: longa internodia crurum:
 Longa manet ceruix: caput est à corpore longe:
 Aequor amat: nomenq; tenet, quia mergitur illo.

P. OVI. NASO. METAMOR- PHOSEON LIB. XII.

Fabula. 1^a et 2^a.

Escæus assumptis Priamus pater Aescæ
con alis

Viuere, lugebat: tumulo quoq; nomen
habenti

Inferias dederat cum fratribus Hector inanes.

Desuit officio Paridis praesentia tristis:
 Post modo qui rapta longum cum coniuge bellum
 Attulit in patriam, coniurataeque sequuntur
 Milles rates, gentisque simul commune pelagae.
 Nec dilata foret vindicta: nisi aequora saevi
 Inuia fecissent uenti: Boeotaeque tellus
 Alulide piscosa puppes tenuisset ituras.
 Hic patrio de more Ioui cum sacra parassent:
 Ut uetus accensis incanduit ignibus ara:
 Serpere coeruleum Danai uidere draconem
 In platanum: coeptis quae stabat proxima sacris.
 Nidus erat uolucrum bis quattuor arbore summa.
 Quas simul, et matrem circum sua damna uolantem
 Corripuit serpens; auidaque recondidit aluo.
 Obstupuere omnes. at ueri prouidus augur
 Thestorides uincemus ait: gaudete Pelasgi:
 Troia cadet: sed erit nostri mora longa laboris.
 Atque nouem uolucres in belli digerit annos.
 Ille ut erat uirides amplexus in arbore ramos:
 Fit lapis: et seruat serpentis imagine saxum.
 Permanet Aonijs Nereus uiolentus in undis:
 Bellaque non transfert: et sunt qui parcere Troiae
 Neptunum credant: quia moenia fecerat urbis.
 At non Thestorides: neque enim nescit ue, ta cet ue,
 Sanguine uirgineo placandam uirginis iram
 Esse deae. postquam pietatem publica causa,
 Rexque patrem uicit: castumque datura cruorem
 Lentibus ante aram stetit Iphigenia ministris:
 Vincta dea est: nubemque oculis obiecit: et inter
 Officium, turbamque sacri, uocesque precantum,

METAMOR.

Supposita fertur mutasse Miconida cerua.
Ergo ubi qua decuit, lenita est cæde Diana:
Et pariter Phœbes, pariter maris ira recessit:
Acapiunt uentos à tergo mille carina:
Multaq; perpeßæ phrygia potiuntur arena.
Orbe locus medio est inter terrasq; fretumq;,
Cælestesq; plagis triplicas confina mundi:
Vnde quod est usquam, quamuis regionibus absit,
Inspicitur: penetratq; cæuas uox omnis ad aures.
Fama tenet: summaq; domum sibi legit in arce:
Innumerosq; aditus, ac mille foramina tectis
Addidit: & nullis inclusit limina portis.
Nocte, dieq; patet: tota est ex ære sonanti:
Tota fremut: uocesq; refert: iteratq; quod audit.
Nulla quies intus, nullaq; silentia parte.
Nec tamen est clamor, sed parue murmura uocis.
Qualia de pelagi (siquis procul audiat) undis
Esse solent: qualem'ue sonum, cum Iuppiter atras
Increpuit nubes, extrema tonitrua reddunt.
Atria turba tenet: ueniunt leue uulgus: eunq;:
Mistaq; cum ueris passim commenta uagantur
Millia rumorum: confusaq; uerba uolitant.
Equibus hi uacuas implent sermonibus aures:
Hi narrata ferunt alio: mensuraq; ficti
Crescit: & auditis aliquid nouus adiicit author.
Illic credulitas, illic temerarius error,
Vanaq; lætitia est, consternatiq; timores,
Seditioq; recens, dubioq; authore susurri.
Ipsa, quid in cælo rerum, pelagoq; geratur
Et tellure, uidet: totumq; inquit in orbem.

626.3. **F**ecerat hæc notum graias cum milite forti
Aduentare rates: neq; inexpectatus in armis
Hostis adest: prohibent aditus, littusq; tuentur
Troes: & hectorea primus fataliter hasta
Protefilæ cadis: commissaq; prælia magna
Stant Danaïs, fortesq; animæ, neq; cognitus Hector.
Nec Phryges exiguo, quid Achaica dextera possit,
Sanguine senferunt. & iam sigea rubebant
Littora: iam letho proles Neptunia Cygnus
Mille uiros dederat: iam curru stabat Achilles:
Totaq; peliææ sternebat cuspidis ictu
Agmina: p̄q; acies aut Cygnū, aut Hectora quærens,
Congreditur Cygno. decimum dilatus in annum
Hector erat. tum colla iugo canentia pressos
Exhortatus equos, currum direxit in hostem:
Concutiensq; suis uibrantia tela lacertis,
Quisquis es o' iuuenis dixit, solamen habeto
Mortis: ab hæmonio quod sis ingulatus Achille.
Hactenus Aæcides. uocem grauis hasta secuta est.
Sed quanquam certa nullus fuit error in hasta:
Nil tamen emissi profecit acumine ferri.
Vtq; hebeti pectus tantum modo contudit ictu:
Nate Dea (nam te fama prænouimus) inquit
Ille, quid à nobis uulnus miraris abesse?
 (Mirabatur enim) non hæc, quam cernis, equinis
Fulua iubis cassis, nec onus caua parma sinistra
Auxilio mihi sunt: decor est quæsitus ab istis.
Mars quoq; ob hoc, cape arma solet, remouebitur omne
Tegminis officium: tamen indistrictus abibo.
Est aliquid non esse satum Nereide, sed qui

METAMOR.

N ereaq; & natus, & totum temperat æquor.
D ixit: & hæsurum clypei curuamine telum
M isit in Aeciden: quod & æs, & proxima rupit
T erga nouena bouum: decimo tamen orbe moratū est.
E xapit hoc heros: rursusq; trementia forti
T ela manu torsit: rursus sine uulnere corpus,
S yncerumq; fuit. nec tertia cuspis apertum,
E t se præbentem ualuit dstringere Cygnum.
H aud secus exarsit: quàm circo Taurus aperto:
C um sua terribili petit iritamina cornu
P hœniceas uestes: elusaq; uulnera, sentit.
N um tamen exciderit ferrum, considerat, hæstæ.
H ærebat ligno. manus est mea debilis ergo:
Q uasq; ait ante habuit uires effudit in uno.
N am certe ualuit: uel cum Lyrnesia primum
M ænia deieci: uel cum Tenedonq; suoq;
E etioneas impleni sanguine Thebas.
V el cum purpureus populari cæde Caycus
F luxit: opusq; meæ bis sensit Telephus hæstæ.
H ic quoq; tot cæsis quorum per littus acervos
E t feci, & uideo, ualuit mea dextra, ualetq;
D ixit: & ante actis ueluti male crederet hastam
M isit in aduersum Lycia de plebe Meneten:
L oricamq; simul, subiectaq; pectora rupit.
Q uo plangente grauem moribundo pectore terram,
E xtrahit illud idem calido de uulnere telum:
A tq; ait, hæc manus est: hæc, qua modo uicinus, hæstæ.
V tar in hoc iisdem: sit in hoc precor exitus idem.
S ic fatur: Cygnumq; petit: nec fraxinus errat:
I nq; humero sonuit non euitata sinistro.

I nde uelut muro, solidaq; à caute, repulsa est.
Q ua tamen ictus erat, signatum sanguine Cygnum
V iderat: & frustra fuerat gavisus Achilles:
V ulnus erat nullum: sanguis fuit ille Menetæ.
T um uero præceps curru fremebundus ab alto
D esilit: & nitido securum comminus hostem
E nse petens, parmam gladio, galeamq; canari
C ermit: & in duro lædi quoq; corpore ferrum.
H aud tulit ulterius: gladioq; aduersa reducto
T er quater ora uiri capulo cana tempora pulsat:
C edentemq; sequens instat: turbatq; ruitq;
A ttonitoq; negat requiem. paupor occupat illum:
A nte oculosq; nataut tenebræ: retroq; ferenti
A uersos passus medio lapis obstitit aruo.
Q uem super impulsus resupino corpore Cygnum
V i multa uertit, terræq; afflixit Achilles.
T um clypeo, genibusq; premens præcordia duris,
V incla trahit galeæ: quæ presso subdita mento
E lidunt fauces: & respiramen, iterq;
E ripiunt animæ. uictum spoliare parabat.
A rma relicta uidet. corpus deus æquoris albam
C ontulit in uolucrum: cuius modo nomen habebat.
H ic labor, hæc requiem multorum pugna dierum
A ttulit: & positis pars utraq; substitit armis.
D umq; uigil phrygios seruat custodia muros:
E t uigil argolicas seruat custodia fossas:
F esta dies aderat: qua Cygni uictor Achilles
P allada mactatæ placabat sanguine uaccæ.
C uius ut imposuit profecta calentibus aris:
E t dijs acceptus penetravit in æthera nidor:

METAMOR.

S acra tulere suam, pars est data cetera mensis.
 D iscutuere toris procures: & corpora tosta
 C arne replent: uinoq; leuant curasq; sitimq;.
 N on illos citharæ, non illos carmina uocum,
 L ongaq; multifori delectat tibia buxi:
 S ed noctem sermone trahunt: uirtusq; loquendi
 M ateria est: pugnas referunt hostisq; suasq;.
 I nq; uices adita, atq; exhausta pericula sæpe
 C ommemorare iuuat: qd enim loqueretur Achilles?
 A ut qd apud magnum potius loquerentur Achillem?
 P roxima præcipue domito uictoria Cygno
 I n sermone fuit. uisum mirabile cunctis:
 Q uod iuuenis corpus nullo penetrabile telo,
 I n uictumq; à uulnere erat: ferrumq; terebat:
 H oc ipse Aeacides, hoc mirabantur Achiui:
 C um sic Nestor ait. uestro fuit unicus æuo
 C ontemptor ferri, nulloq; forabilis ictu
 C ygnas: at ipse olim patientem uulnera mille
 C orpore non læso Perrhæbum Cænea uidi:
 C ænea Perrhæbum: qui factis inclytus Othryn
 I ncoluit: quoq; id mirum magis esset in illo:
 F æmna natus erat. monstri nouitate mouentur
 Q uisquis adest: narretq; rogant: quos inter Achilles
 D ic age (nam cunctis eadem est audire uoluntas)
 O facunde senex æui prudentia nostri,
 Q uis fuerit Cæneus: cur in contraria uersus:
 Q ua tibi militia, cuius certamine pugna
 C ognitus: à quo sit uictus, si uictus ab ullo est.
 T um senior, quamuis obstat mihi longa uetustas:
 M ultaq; me sugant primis spectata sub annis:

Plura tamen meminî: nec quæ magis hæreat, ulla
Pectore res nostro est inter belliq; domusq;
Acta tot. ac siquem potuit spatiosa senectus
Spectatorem operum multorum reddere: uixi
Annos bis centum: nunc tertia uiuitur ætas.
Clara decore fuit proles Elateia Cænis
Theffalidum uirgo pulcherrima, perq; propinquas
Perq; tuas urbes (tibi enim popularis Achille)
Multorum frustra uotis optata procorum.
Tentasset Peleus thalamos quoq; forsitan illos:
Sed iam aut contigerant illi connubia matris,
Aut fuerant promissa, tuæ. nec Cænis in ullos
Denupsit thalamos: secretaq; littora carpens
Aequorei uim passa dei est: ita fama ferebat.
Vtq; nouæ ueneris Neptunus gaudia cepit:
Sint tua uota licet dixit secura repulsæ:
Elige quid uoueas: eadem quoq; fama ferebat.
Magnum, Cænis ait, facit hæc iniuria uotum
Tale pati iam posse nihil: da fœmina ne sim:
Omnia præstiteris. grauiore nouissima dixit
Verba sono: poteratq; uiri uox illa uideri:
Sicut erat. nam iam uoto Deus æquoris alti
Annuerat: dederatq; super: ne saucius ullis
Vulneribus fieri, ferro ue occumbere posset.
Munere lætus abit: studiisq; uirilibus æuum
Exigit Atracides: peneiaq; arua pererrat.
Duxerat Hippodamen audaci Ixione natus:
Nubigenasq; feros, positus ex ordine mensis,
Arboribus tecto discumbere iusserat antro:
Hæmonij proceres aderant: aderamus & ipsi:

METAMOR.

Festaq; confusa resonabat regia turba.
Ecce canunt Hymenæon: & ignibus atria fumant:
Cinctaq; adest uirgo matrumq; nurumq; caterua,
Praesignis facie felicem diximus illa
Coniuge Pirithoum: quod penè sefellimus omen.
Nam tibi seuorum saeuissime centaurorum
Euryte quàm uino pectus, tam uirgine uisa
Ardet: & ebrietas geminata libidine regnat.
Protinus euerse turbant conuiuia mensae:
Raptaturq; comus per uim noua nupta prehensis.
Eurytus Hippodamen, alij, quam qsq; probabat,
Aut poterat, rapiunt: captæq; erat urbis imago.
Fœmineo clamore sonat domus: ocyus omnes
Surgimus: & primus, quæ te uecordia Theſeus
Euryte pulsat ait: qui me uiuente laçſſas
Pirithoum: uiolensq; duos ignarus in uno.
Né ue ea magnanimus frustra memorauerit heros:
Sum mouet instantes: raptamq; furentibus aufert.
Ille nihil contra: neq; enim defendere uerbis
Talia facta potest: sed uindictis ora proteruis
Insequitur manibus: generosaq; pectora pulsat.
Forte fuit iuxta signis extantibus asper
Antiquus crater: quem uastum uastior ipſo
Sustulit Aegides: aduersaq; misit in ora.
Sanguinis ille globos pariter, cerebrumq; , merumq;
Vulnere, & ore uomens, madida resupinus arena
Calcitrat. ardescunt germani cæde bimembres:
Certatimq; omnes simul uno ore arma loquuntur.
Vina dabant animos: & prima pocula pugna
Missa uolant: fragilesq; cadi, curuiq; lebetes,

Res epulis quondam, tum bello, & cædibus aptæ.
Primus Ophionides amycus penetralia dens
Haud timuit spoliare suis: & primus ab æde
Lampadibus densum rapuit funale coruscis:
Elatumq; alte, ueluti qui candida tauri
Rumpere sacrificia molitur colla securi:
Illisit fronti lapithæ Celadontis: & ossa
Non agnoscendo confusa reliquit in ore.
Exiliere oculi: disiectisq; ossibus oris
Acta retro naris, medioq; est fixa palato.
Hunc pede conuulso mensæ Pellæus acernæ
Strauit humi Belates deiecto in pectora mento:
Cumq; atro mistos spumantem sanguine dentes,
Vulnere tartareas geminato misit ad umbras.
Proximus ut steterat: spectans altaria uultu
Fumida terribili, cur non ait utimur istis?
Cumq; suis Gryneus immanem sustulit aram
Ignibus: & medium Lapitharum iecit in agmen:
Oppressitq; duos, Brotean, & Orion. Orio
Mater erat Mycale: quam deduxisse canendo
Sape reluctantis constabat cornua Lunæ.
Non impune feres, teli modo copia detur:
Dixerat Exadius: teliq; habet instar, in alta
Quæ fuerant pinu, uotui cornua cerui.
Figitur hinc duplici Gryneus in lumina ramo:
Eruiturq; oculos: quorum pars cornibus hæret:
Pars fluit in barbam: concretaq; sanguine pendet.
Ecce rapit medijs flagrantem Rhætus ab aris
Primitiuum torrem: dextraq; à parte Charaxi
Tempora perfringit fuluo protecta capillo.

METAMOR.

C orrepti rapida, ueluti seges arida, flammis
 A rserunt crines: & uulnere sanguis inustus
 T erribilem stridore sonum dedit: ut dare ferrum
 I gne rubens plerumq; solet: quod forcipe curua
 C um faber eduxit, lacubus demittit: at illud
 S tridet & in tepida submersum sibilat unda.
 S aucius hirsutis auidum de crinibus ignem
 E xcutit: inq; humeros limen tellure reuulsum
 T ollit onus plaustrum: quod ne permittat in hostem,
 I psa facit grauitas. socium quoq; saxea moles
 O ppressit spatio stantem propiore Cometen.
 G audia nec retinet Rhœtus: sic comprecor inquit
 C ætera sit fortis castrorum turba tuorum:
 S emicremoq; nouat repetitum stipite uulnus.
 T erq; quaterq; graui iuncturas uerticis ictu
 R upit: & in liquido sederunt ossa cerebro.
 V ictor ad Enagrum, Coritumq; , Dryantaq; transit.
 E quibus ut prima tectus lanugine malas
 P rocubuit Coritus: puero quæ gloria fuso
 P arta tibi est, Enagrus ait: nec dicere Rhœtus
 P lura sinit: rutilasq; ferox in aperta loquentis
 C ondidit ora uiri, perq; os in pectora flammis.
 T e quoq; sæue Drya circum caput igne rotato
 I nsequitur: sed non in te quoq; constitit idem
 E xitus: assidue successu cædis ouantem,
 Q ua iuncta est humero ceruix, sude figis obusta.
 I ngemuit, duroq; sudem uix osse reuellit
 R hœtus: & ipse suo madefactus sanguine fugit.
 F ugit & Orneus, Lycabasq; , & saucius armo
 D exteriori Medon, & cum Pisenore Thaumias,

Qui
 Mer
 E t
 Qui
 A sy
 Ne
 A t
 E f
 P er
 T er
 N a
 Qu
 I n
 S op
 L a
 F u
 Que
 I n
 C u
 I n
 F r
 M or
 I n
 V i
 C l
 E t
 L a
 P e
 P i
 P i

Quiq; pedum nuper certamine uicerat omnes
 Mermeros, accepto tum uulnere tardius ibat.
 Et Pholus, et Melaneus, et Abas prædator aprorū:
 Quiq; suis frustra bellum dissuaserat augur
 Astylos: ille etiam metuenti uulnera Nesso,
 Ne fuge, ad herculeos, inquit, seruaberis arcus.
 At nō Eurynomus, Lycidasq; et Aræus, et Imbreus
 Effugere necem: quos omnes dextra Dryantis
 Perculit aduersos. aduersum tu quoq; quamuis
 Terga fuge dederas: uulnus Cænee tulisti.
 Nam graue respiciens inter duo lumina ferrum,
 Quā naris fronti committitur, accipis, imæ.
 In tanto fremitu cunctis sine fine iacebat
 Sopitus uenis, et inexperrectus Aphidas:
 Languentiq; manu carchesia mista tenebat,
 Fusus in ossæ uillosis pellibus ursæ.
 Quem procul ut uidit frustra nulla arma mouentē:
 Inserit amento digitos: miscendaq; dixit
 Cum styge uina bibes Phorbas: nec plura locutus,
 In immem tor sit iaculum: ferrataq; collo
 Faxinus, ut casu iacuit resupinus, adacta est.
 Mors caruit sensu: plenoq; ē gutture fluxit
 Inq; toros, inq; ipsa niger carchesia sanguis.
 Vidi ego Petræum conantem euellere terra
 Glaniferam quercum: quā dum cōplexibus ambit:
 Et quatit huc, illuc: labefactaq; robora iactat:
 Lancea Pirithoi costis immissa Petræi
 Pectora cum duro luctantia robore fixit.
 Pirithoi cecidisse Lycum uirtute ferebant,
 Pirithoi uirtute Chromin: sed uterq; minorem

METAMOR.

V ictori titulum q̄ Dictys, Helopsq; dederunt.
 F ixus Helops iaculo est: quod peruia tempora fecit:
 E t missum dextra laenam penetrauit ad aurem.
 D ictys ab anapiti delapsus acumine montis
 D um fugit instantem trepidans Ixione natum:
 D ecidit in præceps: & pondere corporis ornum
 I ngentem fregit: suaq; induit ilia fractæ.
 V ltor adest Phareus: saxumq; e' monte reuulsum
 M ittere conatur. mittentem stipite querno
 O cupat Aegides: cubitiq; ingentia fregit
 O ssa: nec ulterius dare corpus inutile letho
 A ut uacat, aut curat: tergoq; Bianoris alti
 I nsilit haud solito quenquam portare nisi ipsum:
 O pposuitq; genu costus: prensamq; sinistra
 C æsariem retinens, uultum minitantiq; ora
 R obore nodoso, præduraq; tempora fregit.
 R obore Nedymnum, iaculatoremq; Lycetum
 S ternit, & immissa protectum pectora barba
 H ippason, & summis extantem Riphea syluis,
 T ereaq; hæmonijs qui prensos montibus urfos
 F erre domum uiuos, indignantesq; solebat.
 H aud tulit utentem pugnae successibus ultra
 T hesea Demoleon: solidoq; reuellere dūmo
 A nnosam pinum magno molimine tentat.
 Q uod quia non potuit: præfractam misit in hostem.
 S ed procul à telo Theseus ueniente recessit
 P allados admonitu (credi sic ipse uolebat)
 N on tamen arbor iners cecidit: nam Grantoris alti
 A bscedit iugulo pectus humerumq; sinistrum.
 A rmiger ille tui fuerat genitoris Achille:

Quem

Quem Dolopum rector bello superatus Amyntor
 A eacidae dederat pacis pignusq; fidemq;
 H unc procul ut fœdo disiectum vulnere Peleus
 V idit: & inferias iuuenum gratissime Grantor
 A cipe ait: ualidoq; in Demolcontæ lacerto
 F raxineam misit mentis quoq; uiribus hastam.
 Quæ laterum cratem perrupit: & ossibus hærens
 I ntremuit. trahit ille manu sine cuspide lignum:
 I d quoq; uix sequitur: cuspis pulmone retenta est.
 I pse dolor uires animo dabat: æger in hostem
 E rigitur: pedibusq; uirum proculcat equinis.
 E xapit ille ictus galea, clypeoq; sonanti:
 D efensatq; humeros: prætentatq; sustinet arma:
 P erq; armos uno duo pectora perforat ictu.
 A nte tamen leto dederat Phlegæon, & Hylem
 E minus: Hiphinowm collato Marte, Claninq;
 A dditur his Dorylas: qui tempora tecta gerebat
 P elle lupi, sæuiq; uicem præstantia teli
 C ornua dura bouum multo rube facta cruore.
 H uic ego (nam uires animus dabat) aspice dixi
 Q uantum concedant nostro tua cornua ferro:
 E tiaculum torsti: quod cum uitare nequiret:
 O pposuit dextram passuræ uulnera fronti.
 A ffixa est cum fronte manus. fit clamor: at illum
 H ærentem Peleus, & acerbo uulnere uictum
 (s tabat enim propior) mediam ferit ense sub aluum.
 P rosiliit: terraq; ferox sua uiscera traxit:
 T ractaq; calcavit: calcataq; rupit: & illis
 C rura quoq; impedit: & inani concidit aluo.
 N ec te pugnantem tua Cyllare forma redemit:

Ouid.

16

METAMOR.

(S i modo naturæ formam concedimus illi)
 B arba erat incipiens, barbæ color aureus: aurea
 E x humeris medios coma dependebat in armos:
 G ratus in ore uigor: ceruix, humeriq; manusq;
 P ectoraq; artificum laudatis proxima signis:
 E t quacunq; uir est, nec equi mendosa sub illo
 D eteriorq; uiro facies, da colla, caputq;
 C astore dignus erit: sic tergum sessile, sic sunt
 P ectora celsa toris: totus pice nigrior atra:
 C andida cauda tamē, color est quoq; cruribus albus.
 M ultæ illum petiere sua de gente: sed una
 A bstulit Hylonome: qua nulla decentior inter
 S emiferas altis habitauit fœmina syluis.
 H ac & blanditijs, & amando, & amare fatendo,
 C yllaron una tenet: cultus quoq; quantus in illis
 E sse potest membris: ut sit coma pectine leuis:
 V t modo rore maris, modo se uiola' ue, rosa' ue
 I mplicet: interdum canentia lilia gestet:
 B isq; die lapsis pagasæ uertice syluæ
 F ontibus ora lauiet: bis flumine corpora tingat:
 N ec nisi quæ deceant, electarumq; ferarum
 A ut humero, aut lateri prætendat uellera læuo.
 P ar amor est illis: errant in montibus unæ:
 A ntra simul subeunt. & tum lapitheia tecta
 I ntrarant pariter: pariter fera bella gerebant.
 A uthor in incerto est: iaculum de parte sinistra
 V enit: & inferius quæ collo pectora subsunt
 C yllare te fixit. paruo cor uulnere læsum
 C orpore cum toto post tela educta refrixit.
 P rotinus Hylonome morientes excipit artus:

I mposita q; manu vulnus fouet: ora q; ad ora
A d mouet: at q; animæ fugienti obsistere tentat.
V t uidet extinctum: dictis, quæ clamor ad aures
A rcuit ire meas, telo quod inhæserat illi
I ncubuit: moriens q; suum complexa maritum est.
A nte oculos stat & ille meos: qui sæua leonum
V inxerat inter se connexis uellera nodis
P hecomes, hominem q; simul protectus, equum q;
C odice qui misse, quem uix iuga bina mouerent
I uncta: Phœnoliden à summo uertice fregit.
F racta uolubilitas capitis latissima: per q; os,
P er q; cauas nares, oculos q;, aures q; cerebrum
M olle fluit: ueluti concretum uimine querno
L ac solet: ut ue liquor rari sub pondere cribri
M anat: & exprimitur per densa foramina succus.
A st ego, dum parat hic armis nudare iacentem:
 (Sic tuus hoc genitor) gladium spoliantis in ima
I lia demisi. Chthonius quoq;, Teleboas q;
E nse iacent nostro: ramum prior ille bifurcum
G esserat, hic iaculum. iaculo mihi uulnera fecit:
 (Sic uides) apparet adhuc uetus inde cicatrix.
T unc ego debueram capienda ad pergama mitti:
T unc poteram magni, si non superare, morari
H ectoris arma meis: illo sed tempore nullus,
A ut puer Hector erat: nunc me mea deficit ætas.
 Quid tibi uictorem gemini Periphanta Pyreti?
A mpici quid referam? qui quadrupedantis Oëcli
F ixit in aduerso cornum sine cuspide uultu.
V ecte Pelethronius Macareus in pectus adacto
S trauit Erigdupum: memini & uenabula condi

METAMOR.

I
N
A
O
A
Q
A
V
P
Q
M
V
Q
C
A
V
E
T
C
Q
Q
I
B
E
Q
N
N
A
C
L
N
E
A
r
b
o
g
u
i
n
e
N
e
s
s
e
i
m
a
n
i
b
u
s
c
o
n
i
e
c
t
a
C
y
m
e
l
i.
t
u
c
r
e
d
i
d
e
r
i
s
t
a
n
t
u
m
c
e
c
i
n
i
s
s
e
f
u
t
u
r
a
m
p
y
a
d
e
n
M
o
p
s
u
m
M
o
p
s
o
i
a
c
u
l
a
n
t
e
b
i
f
o
r
m
i
s
c
u
b
u
i
t
f
r
u
s
t
r
a
q
l
o
q
u
i
t
e
n
t
a
u
i
t
O
d
i
t
e
s
a
d
m
e
n
t
u
m
l
i
n
g
u
a
m
e
n
t
o
q
a
d
g
u
t
t
u
r
a
f
i
x
o
q
u
i
n
q
n
e
c
C
a
e
n
e
u
s
d
e
d
e
r
a
t
S
t
i
p
h
e
l
u
q
B
r
o
m
u
m
q
a
n
t
i
m
a
c
h
u
m
q
H
e
l
i
m
u
q
s
e
c
u
r
i
f
e
r
u
m
q
P
y
r
a
c
m
o
n
v
u
l
n
e
r
a
n
o
n
m
e
m
i
n
i
n
u
m
e
r
u
m
n
o
m
e
n
q
n
o
t
a
u
i
p
r
o
u
o
l
a
t
e
m
a
t
h
i
j
s
p
o
l
i
j
s
a
r
m
a
t
u
s
A
l
a
s
i
q
u
e
m
d
e
d
e
r
a
t
l
e
t
h
o
m
e
m
b
r
i
s
&
c
o
r
p
o
r
e
L
a
t
r
e
u
s
M
a
x
i
m
u
s
h
u
i
c
a
e
t
a
s
i
n
t
e
r
i
u
u
e
n
e
m
q
s
e
n
e
m
q
v
i
s
i
u
u
e
n
i
l
i
s
e
r
a
t
u
a
r
i
a
b
a
n
t
t
e
m
p
o
r
a
c
a
n
i
q
u
i
c
l
y
p
e
o
g
l
a
d
i
o
q
m
a
c
e
d
o
n
i
a
q
s
a
r
i
s
s
a
c
o
n
s
p
i
c
i
u
s
f
a
c
i
e
m
q
o
b
u
e
r
s
u
s
i
n
a
g
m
e
n
u
t
r
u
n
q
a
r
m
a
q
c
o
n
c
u
s
s
i
t
c
e
r
t
u
m
q
e
q
u
i
t
a
u
i
t
i
n
o
r
b
e
m
v
e
r
b
a
q
t
o
t
f
u
d
i
t
u
a
c
u
a
s
a
n
i
m
o
s
u
s
i
n
a
u
r
a
s
e
t
t
e
C
a
e
n
i
f
e
r
a
m
n
a
m
t
u
m
i
b
i
f
o
e
m
i
n
a
s
e
m
p
e
r
t
u
m
i
b
i
C
a
e
n
i
s
e
r
i
s
n
e
c
t
e
n
a
t
a
l
i
s
o
r
i
g
o
c
o
m
m
o
n
u
i
t
m
e
n
t
e
m
q
s
u
b
i
t
q
u
o
p
r
a
e
m
i
a
f
a
c
t
o
q
u
a
q
u
i
r
i
f
a
l
s
a
m
s
p
e
c
i
e
m
m
e
r
c
e
d
e
p
a
r
a
r
i
s
q
u
i
d
s
i
s
n
a
t
a
u
i
d
e
u
e
l
q
u
i
d
s
i
s
p
a
s
s
a
c
o
l
u
m
q
i
c
a
p
e
c
u
m
c
a
l
a
t
h
i
s
&
s
t
a
m
i
n
a
p
o
l
l
i
c
e
t
o
r
q
u
e
b
e
l
l
a
r
e
l
i
n
q
u
e
u
i
r
u
s
i
a
c
t
a
n
t
i
t
a
l
i
a
C
a
e
n
e
u
s
e
x
t
e
n
t
u
m
c
u
r
s
u
m
i
s
s
a
l
a
t
u
s
e
r
u
i
t
h
a
s
t
a
q
u
a
u
i
r
e
q
u
o
c
o
m
m
i
s
s
u
s
e
r
a
t
f
u
r
i
t
i
l
l
e
d
o
l
o
r
e
n
u
d
a
q
P
h
y
l
e
i
i
u
u
e
n
i
s
f
e
r
i
t
o
r
a
s
a
r
i
s
s
a
n
o
n
s
e
c
u
s
h
a
e
c
r
e
s
i
l
i
t
q
t
e
c
t
i
a
c
u
l
m
i
n
e
g
r
a
n
d
o
a
u
t
s
i
q
u
i
s
p
a
r
u
o
f
e
r
i
a
t
c
a
u
a
t
y
m
p
a
n
a
s
a
x
o
c
o
m
m
i
n
u
s
a
g
g
r
e
d
i
t
u
r
l
a
t
e
r
i
q
r
e
c
o
n
d
e
r
e
d
u
r
o
l
u
c
t
a
t
u
r
g
l
a
d
i
u
m
g
l
a
d
i
o
l
o
c
a
p
e
r
u
i
a
n
o
n
s
u
n
t

H
Q
O
P
F
V
N
T
E
V
E
T
T
I
F
M
V
Q
Q
I
N
E
S
P
S
A
X
V
S
D
F
E
A

Haud tamen effugies: medio iugulaberis ense:
Quandoq̄ de mucro est hebes, inqt: & in latus ensem
Obliquat: longaq̄; amplectitur ilia dextra.
Plagā facit gemitus in corpore marmoris icti:
Fractaq̄; dissiliē percusso lamina collo.
Vt satis illæsos miranti præbuit artus:
Nunc age ait Cæneus nostro tua corpora ferro
Tentemus: capuloq̄; tenus demisit in armos
Ensem fatiferum: cæcāq̄; in viscera mœuit,
Versauitq̄; manum: uulnusq̄; in uulnere fecit.
Ecce ruunt uasto rapidi clamore bimbres:
Telaq̄; in hunc omnes unum mittuntq̄; feruntq̄;
Tela retusa cadunt: manet imperfossus ab omni
Inq̄; cruentatus Cæneus Elateius ictu.
Fecerat attonitos noua res: heu dedecus ingens,
Monychus exclamat: populus superamur ab uno,
Vixq̄; uiro. quanquam ille uir est: nos seignibus actis
Quod fuit ille, sumus. quid mēbra immania profuna?
Quid geminae uires? & quod fortissima rerum
In nobis duplex natura animalia iunxit?
Nec nos matre dea, nec nos Ixione natos
Esse reor: qui tantus erat, Iunonis ut altæ
Spem caperet: nos seminari superamur ab hoste.
Saxa, trabesq̄; super, totosq̄; inuoluite montes:
Vinacemq̄; animam missis elidite syluis:
Sylua premat fauces: & erit pro uulnere pondus.
Dixit: & insanus deiectam uiribus austri
Forte trabem nactus ualidum coniecit in hostem:
Exemplumq̄; fuit: paruoq̄; in tempore nudus
Arboris Othrys erat: nec habebat Pelion umbras.

METAMOR.

O brutus immmani cumulo sub pondere Cæneus
 A estuat arboreo: congestaq; robor a duris
 F ert humeris. sed enim postq; super ora, caputq;
 C reuit onus: nec habet, quas ducat spiritus auras:
 D eficit interdum: modo se super aera frustra
 T ollere conatur: iactasq; euoluere sylvas:
 I nterdumq; mouet: ueluti quam cernimus (ecce)
 A rdua si terræ quatiatur motibus idæ.
 E xitus in dubio est: alij sub inania corpus
 T artara detrusum sylvarum mole ferebant.
 A bruit Ampycides: medioq; ex aggere fuluis
 V idit auem pennis liquidas exire sub auras:
 Quæ mihi tunc primū, nunc est conspecta supremū.
 H anc ubi lustrantem leni sua castra uolatu
 M opsus: & ingenti circum clamore sonantem
 A spexit: pariterq; animo est, oculisq; secutus:
 O salue dixit Lapithæe gloria gentis
 M axime uir quondam, sed aus uunc unicus, Cæneu.
 C redita res authore suo est: dolor addidit iram:
 O ppressumq; egre culimus tot ab hostibus unum:
 N cc prius abstinimus ferro exercere dolorem:
 Quàm data pars letho: partem fugæ, noxq; remouit.
 6. 6. H æc inter Lapithas & semihomines Centauros
 P rælia Tlepolemus Pyllo referente, dolorem
 P ræteriti Alcide tacito non pertulit ore:
 A tq; ait, Herculeæ mirum est obliuia laudis
 A cta tibi senior: certe mihi sæpe referre
 N ubigenas domitos à se pater esse solebat.
 T ristes ad hæc Pylus. quid me meminisse malorum
 C ogs? & obductos annis rescindere luctus?

I nq; tuum genitorem odium, offensasq; fateri?
 I lle quidem maiora fide quoq; gessit: & orbem
 I mpleuit meritis: quod mallem posse negare:
 S ed neq; Deiphobum, nec Polydamanta, nec ipsum
 H ectora laudamus: quis enim laudauerit hostem?
 I lle tuus genitor Messenia moenia quondam
 S trauit: & immeritas urbes Elinq;, Pylumq;
 D iruit: inq; meos ferrum, flammisq; penates
 I mpulit: utq; alios taceam, quos ille peremit:
 B is sex Neleidæ suum, us conspecta iuuentus:
 B is sex herculeis ceciderunt, me minus uno.
 V iribus atq; alios uinci potuisse, ferendum est:
 M ira Periclymeni mors est: cui posse figuras
 S umere quas uellet, rursusq; reponere sumptas,
 N eptunus dederat Nelei sanguinis author.
 H ic ubi nequicquam est formas uariatus in omnes:
 V ertitur in faciem uolucris: quæ fulmina curuis
 F erre solet pedibus diuim gratissima regi.
 V iribus usus auis pennis, rostroq; redunco
 H amatisq; uiri lanauerat unguibus ora.
 T endit in hanc nimium certos Tirynthius archs:
 A tq; inter nubes sublimia membra ferentem,
 P endentemq; ferit lateri quæ iungitur ala:
 N ec graue uulnus erat: sed rupti uulnere nervi
 D eficiunt: motumq; negant, uiresq; uolandi.
 D ecidit in terram non concipientibus auras
 I nfirmus pennis: & quæ leuis hæserat alæ,
 C orporis affixi pressa est grauitate sagitta:
 P erq; latus summum iugulo est exacta sinistro.
 N um uideor debere tuis præconia rebus

METAMOR.

Herculis o' Rhodia ductor pulcherrime classis?

Ne tamen ulterius q̄ fortia facta silendo

Vlascar fratres: solida est mihi gratia tecum.

Hæc postq̄ dulci Neleius edidit ore:

A' sermone senis repetito munere bacchi

Surrexere toris: nox est data cætera somno.

26. 7. A t deus, æquoreas qui cuspide temperat undas,

In uolucrum corpus nati phaetontida uersum

Mente dolet patria: sæuimq; perosus Achillem

Exercet memores plus q̄ ciuiliber iras.

Iamq; ferè tracto duo per quinquennia bello

Talibus intonsum compellat smynæhea dictis.

O mihi de fratris longe gratissime natis,

Irrita qui mecum posuisti mœnia Troiæ:

Ecquid, ubi has iam iam cæsuras aspicias arces,

Ingemus? aut ecquid tot defendentia muros

Illia cæsa doles? ecquid (ne persequar omnes)

Hectoris umbra subit circum sua pergama tracti?

Cum tamen ille ferox, belloq; cruentior ipso

Viuit adhuc operis nostri populator Achilles.

Det mihi se: saxo, triplici quid cuspide possim,

Sentiat. at quoniam concurrere communis hosti

Non datur: occulta nec opinum perde sagitta.

Annuat: atq; animo pariter patruiq; suoq;

Delius indulgens nebula uelatus in agmen

Peruenit iliacum: mediaq; in cæde uirorum

Rara per ignotos spargentem cernit achiuos

Tela Parin: fassusq; deum, quid spicula perdis

Sanguine plebis ait? siqua est tibi cura tuorum:

Vertere in Acaciden: cæsosq; ulciscere fratres.

Dixit: & ostendens sternentem troica ferro
Corpora Peliden, arcus obuertit in illum:
Certaq; lethifera direxit spicula dextra.
Quo Priamus gaudere senex post Hectora posset,
Hoc fuit. ille igitur tantorum uictor Achille
Victus es à timido graiæ raptore maritæ.
At si fœmineo fuerat tibi Marte cadendum:
Thermodontiaci malles cecidisse bipenni.
Iam timor ille Phrygum, decus, & tutela pelægi
Nominis Aeacides, caput insuperabile bello,
Arserat: armarat deus idem, idemq; cremarat.
Iam cinis est: & de tam magno restat Achille
Nescio quid, paruum quod non bene cōpleat urnam:
At uiuit, totum quæ gloria compleat orbem.
Hæc illi mensura uiro respondet: & hæc est
Par tibi Pelide: nec inania tartara sentit.
Ipse etiam, ut cuius fuerit cognoscere posses:
Bella mouet clypeus: deq; armis arma feruntur.
Non ea Tydides, non audet Oileus Ajax,
Non minor Atrides, non bello maior, & æuo,
Poscere: non alij. soli Telamone creato
Laerteq; fuit tantæ fiducia laudis.
At se Tantalides onus, inuidiamq; remouit:
Argolicosq; duces medijs considerare castris
Iussit: & arbitrium litis traiecit in omnes.

PUBLII OVIDII NASONIS

METAMOR. LIB. XIII.

Fabula - i.^a

On federe duces, et unlg stante
corona

c surgit ad hos clypei dominus
septem plicis Aiax:

Utq; erat impatiens iræ, sigeia
toruo

L itora respexit classemq; in litore, vultu:

I ntendensq; manus, agmus pro Iuppiter, inquit

A nte rates causam: et mecum confertur Vlysses.

A t non hec toreis dubitavit cedere flammis:

Quæ ego sustinui: quas hac à classe fugavi.

T utius est igitur fictis contendere verbis,

Quàm pugnare manu. sed nec mihi dicere promptū,

N ec facere est isti: quantumq; ego Marte feroci,

I nq; acie valeo: tantum valet iste loquendo.

N ec memoranda tamen nobis mea facta Pelasgi

E sse reor (uidistis enim) sua narret Vlysses:

Quæ sine teste gerit: quorum nox conscia sola est.

P ræmia magna peti fateor: sed demit honorem

A emulus Aiæci. non est tenuisse superbum

(sit licet hoc ingens) quicquid speravit Vlysses.

I ste tulit pretium iam nunc certaminis huius:

Quod cum victus erit, mecum certasse feretur.

A tq; ego, si uirtus in me dubitabilis esset:

N obilitate potens essem Telamone creatus:

M ænia qui forti troiana sub Hercule cepit:

L itoraq; intrauit paga sea colcha carina.

A eacus huic pater est: qui iura silentibus illic
R eddit, ubi Aeolidē saxum graue sisyphon urget.
A eacon agnoscit summus, prolemq; fatetur
I uppiter esse suam: sic à Ioue tertius Aiax.
N ec tamen hæc series in causam profit Achiui:
S i mihi cum magno non est communis Achille.
F rater erat: fraterna peto. quid sanguine cretus
S isyphio, furisq; et fraude simillimus illi,
I nferis æacidis alienæ nomina gentis?
A n quod in arma prior, nullôq; sub indice ueni,
A rma neganda mihi? potiorq; uidebitur illis,
V ltima qui cepit: detractauitq; furore
M ilitiam ficto: donec solertior isto,
E t sibi inutilior, timidi commenta retextit
N aupliades animi: uita taq; traxit ad arma.
O ptima nunc sumat, qui sumere noluit ulla:
N os inhonorati, et donis patruelibus orbi,
O btulimus quia nos ad prima pericula, simus.
A tq; utinam aut uerus furor ille, aut creditus esset:
N ec comes hic phrygius unquam uenisset ad arcēs
H ortator scelerum. non te Pæantia proles
E xpositum Lemnos nostro cum crimine haberet.
Q ui nūc (ut memorant) syluestribus abditus antris,
S axa moues gemitu: laertiadæq; precaris
Q uæ meruit: quæ (si dū sunt) non uana precaris.
E t nunc ille eadem nobis iuratus in arma
(Heu pars una ducum) quo successore sagittæ
H erculis utuntur: fractus morboq; fameq;
V elaturq; aliturq; auibus: uolucresq; petendo
D ebita troianis exercet spicula fatis.

METAMOR.

I lle tamen uiuit: quia non comitatur Vlyſſem.
 V ellet & infelix Palamedes eſſe relictus:
 V iueret: aut certe lethum ſine crimine haberet.
 Quem, male conuicti nimum memor iſte furoris,
 P rodere rem danſam finxit: fictumq; probauit
 C rimen: & oſtendit quod iam præſoderat aurum.
 E rgo aut exilio uires ſubduxit Achillis,
 A ut nec: ſic pugnat, ſic eſt metuendus Vlyſſes.
 Q ui licet eloquio fidum quoq; Neſtora uincat:
 H aud tamen efficiet, deſertum ut Neſtora crimen
 E ſſe rear nullum: qui cum imploraret Vlyſſem
 V ulnere tardus equi, feſſusq; ſenilibus annis:
 P roditus à ſocio eſt. non hæc mihi crimina fingi,
 S cit bene Tydides: qui nomine ſæpe uocatum
 C orripuit: trepidôq; fugam exprobrauit amico.
 A ſpiciunt oculis ſuperi mortalia iuſtis.
 E n eget auxilio, qui non tulit: utq; reliquit,
 S ic linquendus erat: legem ſibi dixerat ipſe.
 C onclamat ſocios: adſum: uideôq; trementem
 P allentemq; metu, & trepidantem morte futura.
 O ppoſui molem clypei: texi q; iacentem:
 S eruauiq; animam (minimum eſt hoc laudis) inertē!
 S i perſtas certare: locum redeamus ad illum:
 R edde hoſtes, uulnusq; tuum, ſoliturumq; timorem:
 P oſt clypeumq; latet: & mecum contende ſub illo.
 A t poſtq̃ eripui: cui ſtandi uulnera uires
 N on dederant, nullo tardatus uulnere fugit.
 H ector adeſt: ſecumq; deos in prælia ducat:
 Q uaq; ruit, non tu tantum terreris Vlyſſe,
 S ed fortes etiam: tantum trahit ille timoris.

Hunc ego sanguinea successu cedis onantem
 Eminus ingenti resupinum pondere fudi.
 Hunc ego poscentem cum quo concurreret, unus
 Sustinui: sortemq; meam nouisti Achiui:
 Et uestræ ualuere preces si quæritis huius
 Fortunam pugnae: non sum superatus ab illo.
 Ecce ferunt Troës ferrumq; ignesq; Iouemq;
 Indanaas classes: ubi tunc facundus Vlysses?
 Nempe ego mille meo protexi pectore puppes,
 Spem uestri reditus date pro tot nauibus arma.
 Quod si uera licet mihi dicere: quæritur istis,
 Quàm mihi, maior honos: coniunctaq; gloria nostra est:
 Atq; Ajax armis, non Aiæi arma petuntur.
 Conferat his Ithacus Rhæsum, imbellemq; Dolona,
 Priamidenq; Helenum raptæ cum Pallade captum.
 Luce nihil gestum, nihil est Diomede remoto.
 Si semel ista datis meritis tam uilibus arma:
 Diuidite: & pars sit maior Diomedis in illis.
 Quo tamen hæc Ithaco? qui clàm, qui semper inermis
 Rem gerit: & furtis incautum decipit hostem.
 Ipse nitor galeæ claro radiantis ab auro
 Insidias prodet: manifestabitq; latentem.
 Sed neq; Dulichius sub Achillis casside uertex
 Pondera tanta feret: nec non onerosa, grauiusq;
 Pelias hasta potest imbellibus esse lacertis.
 Nec clypeus uasti cælatus imagine mundi
 Conueniet timidæ, natæq; ad furta sinistræ.
 Debilitaturum quid te petis improbe munus?
 Quod tibi si populi donauerit error Achiui:
 Cur spolieris, erit: non cur metuaris ab hoste.

METAMOR.

Et fuga, qua sola cunctos timidissime uincis:
 Tarda futura tibi est gestamina tanta trahenti.
 Adde quod iste tuus tam raro praelia passus
 Integer est clypeus: nostro, qui tela ferendo
 Mille patet plagis, nouus est successor habendus.
 Deniq; quid uerbis opus est? spectemur agendo.
 Arma uiri fortis medios mittantur in hostes:
 Inde iubete peti: et referentem ornate relatis.
 Finierat Telamone satus: uulgiq; secutum
 Vltima murmur erat. donec Laërtius heros
 Astitit: atq; oculos paulum tellure meratos
 Sustulit ad proceres: expectatoq; resoluit
 Ora sono: neq; abest facundis gratia dictis.
 Si mea cum uestris ualuissem uota Pelasgi:
 Non foret ambiguus tanti certaminis haeres:
 Tuq; tuis armis, nos te potiremur Achille.
 Quem quoniam non aequa mihi, uobisq; negarunt
 Fata (manuq; simul ueluti lachrymantia ter sit
 Lumina) quis magno melius succedet Achilli,
 Quàm per quem magnus Danaus successit Achilles?
 Huic modo ne profit, quod, ut est, hebes esse uidetur:
 Ne ue mihi noceat, quod uobis semper Achini
 Profuit ingenium: meaq; hæc facundia, si qua est,
 Quæ nunc pro domino, pro uobis sæpe locuta est,
 Inuidia careat: bona nec sua quisq; recuset.
 Nam genus, et proauos, et quæ non fecimus ipsi,
 Vix ea nostra uoco. sed enim quia rettulit Aiax
 Esse Iouis pronepos: nostri quoq; sanguinis author
 Iuppiter est: totidemq; gradus distamus ab illo.
 Nam mihi Laërtes pater est, Arceſius illi,

Iuppiter huic: neq; in his quisq; damnatus, & exul.
Est quoq; per matrem Cyllenius addita nobis
Altera nobilitas: deus est in utroq; parente.
Sed neq; materno q; sum generosior ortu:
Nec mihi q; pater est fraterni sanguinis insons:
Proposita arma peto: meritis expendite causam,
Dummodo quod fratres Telamon, Peleusq; fuerunt,
Aiacis meritum non sit: nec sanguinis ordo,
Sed uirtutis honor spolijs quærat in istis.
Aut si proximitas, primusq; requiritur hæres:
Est genitor Peleus, est Pyrrhus filius illi.
Quis locus Aiaci? Phthiam hæc Scyron'ue ferantur.
Nec minus est isto Teucer patruelis Achilli:
Non petit ille tamen. nam, si petat, auferat illa?
Ergo operum quoniam nudum certamen habetur:
Plura quidem feci, q̄ quæ comprehendere dictis
In promptu mihi sit. rerum tamen ordine ducar.
Præscia uenturi genitrix Nereïa lethi
Dissimulat cultu natum: & deceperat omnes,
In quibus Aiacem, sumptæ fallacia uestis.
Arma ego famineis animum motura uirilem
Meribus inserui: neq; adhuc proiecerat Heros
Virgineos habitus: cum parmam, hastamq; tenenti
Nate dea dixi: tibi se peritura reseruant
Pergama: quid dubitas ingentem euertere Troiam?
Inieciq; manum: fortemq; ad fortia misi.
Ergo opera illius, mea sunt: ego Telephon hasta
Pugnantem domui: uictum, orantemq; refeci.
Quod Thebæ cecidere, meum est: me credite Lesbon,
Me Tenedon, Chrysenq;, & Cillan Apollinis urbes,

METAMOR.

Et Syron cepisse: mea concussa putate
 Procubuisse solo Lyrnessia moenia dextra.
 Vtq; alios taceam, qui saevum perdere posset
 Hectora, nempe dedi: per me iacet inclytus Hector.
 Illis haec armis, quibus est inuentus Achilles,
 Arma peto: uiuo dederam: post fata reposco.
 Vt dolor unius Danaos peruenit ad omnes:
 Aulidaq; Euboicam complerunt mille carinae:
 Expectata diu, nulla aut contraria classi
 Flamma erant: duræq; iubent Agamemnona sortes
 Immeritam seuæ natam mactare Diana.
 Denegat hoc genitor: diuisq; irascitur ipsis:
 Atq; in rege tamen, pater est. ego mite parentis
 Ingenium uerbis ad publica commoda uerti.
 Nunc equidem fateor: fassôq; ignoscat Atrides:
 Difficilem tenui sub iniquo iudice causam.
 Hunc tamen utilitas populi, fraterq; datiq;
 Summa mouet sceptri: laudē ut cū sanguine penset.
 Mittor & ad matrem: quæ non hortanda, sed astu
 Decipienda fuit: quò si Telamonius isset:
 Orba suis essent etiam nunc lintea uentis.
 Mittor & iliacas audax orator ad arces:
 Visaq; & intrata est altæ mihi curia Troiæ:
 Plenaq; adhuc erat illa uiris: interritus egi
 Quam mihi mandarat communis Græcia causam:
 Ausôq; Parim: prædamq; Helenamq; reposco:
 Et moueo Priamum, Priamôq; Antenora iunctum.
 At Paris, & fratres, & qui rapuere sub illo,
 Vix temere manus (scis hæc Menelæ) nefandas:
 Primaq; lux nostri tecum fuit illa pericli.

Longa

L onga referre mora est, quæ consilioq; manuq;
V tiliter feci spatiosi tempore belli.
P ost acies primas, urbis se moenibus hostes
C ontinuere diu: nec aperti copia martis
V lla fuit: decimo demum pugnavimus anno.
Q uid facis interea, qui nil nisi praelia nosti?
Q uis tuus usus erat? nam si mea facta requiris:
H ostibus insidior: fossas munimine cingo:
C onsolor socios: ut longi tædia belli
M ente ferant placida: doceo quo simus alendi,
A rmandiq; modo: mittor quod postulat usus.
E tæ Iouis monitu deceptus imagine somni
R ex iubet incepti curam dimittere belli.
I lle potest authore suam defendere uocem:
N on sinat hoc Aïax: delendaq; pergama poscat:
Q uodq; potest, pugnet. cur non remoratur ituros?
C ur non arma capit? det quod uaga turba sequatur.
N on erat hoc nimium, nunq; nisi magna loquenti.
Q uid, q' & ipse fugit? uidi: puduitq; uidere:
C um tu terga dares: inhonestaq; uela parares.
N ec mora, quid facitis? quæ uos dementia, dixi,
C oncitat o' socij captam dimittere Troiam?
Q uid ue domum fertis decimo nisi dedecus annos?
T alibus, atq; alijs, in quæ dolor ipse disertum
F ecerat: auersos profuga de classe reduxi.
C onuocat Atrides socios terrore pauentes:
N ec Telamoniades etiam nunc hiscere quicq;
A udet: & ausus erat reges incessere dictis
T hersites, etiam per me haud impune proteruius.
E rigor: & trepidos aues exhortor in hostem:

Ouid.

x

METAMOR.

Amissamq; mea uirtutem uoce reposco.
Tempore ab hoc quodcunq; potest fecisse uideri
Fortiter iste: meum est: qui dantem terga retraxi.
Deniq; de Danaïs quis te laudat' ue petit' ue?
At sua Tydides mecum communicat acta:
Me probat: & socio semper confidit Vlysse.
Est aliquid de tot Graiorum millibus, unum
A Diomede legi. nec me sors ire iubebat:
Sed tamen & spreto noctisq; hostisq; periclo
Ausum eadem quæ nos, phrygia de gente Dolona
Interimo: non ante tamen, quàm cuncta cœgi
Prodere: & edidici quid perfida Troia pararet.
Omnia cognoram: nec quid specularer habebam:
Et iam promissa poteram cum Laude reuerti:
Haud contentus eo, petij tentoria Rhefi:
Inq; suis ipsum castris, comitesq; peremi:
Atq; ita captiuo uictor, uotisq; potitus,
Ingredior curru lætos imitante triumphos.
Cuius equos pretium pro nocte poposcerat hostis:
Arma negate mihi: fueritq; benignior Ajax.
Quid Lycij referam Sarpedonus agmina ferro
Deuastata meo? cum multo sanguine fudi
Cæranon, Iphitidenq; Alastoraq; Chromiumq;
Alcandriumq; Haliuumq; Noëmonaq; Pritanumq;
Exitioq; dedi cum Chersidamante Thoona,
Et Charopem, fatisq; immittibus Ennomon actum,
Quiq; minus celebres nostra sub mœnibus urbis
Procubuerunt manu sunt & mihi uulnera cures
Ipso pulchra loco: nec uanis credite uerbis.
Aspicite en (uestemq; manu diduxit) & hæc sunt

P effor
 A t nū
 S ang
 Quid
 A rma
 C onfit
 D etref
 O cupe
 R eppu
 Troas de
 A usum
 S e pū
 N omis
 S ed te
 Quid su
 M em se
 T empor
 P rocuba
 T ardara
 H is hume
 E t simul
 S uis mi
 E se an
 S aliet
 A mbito
 A rns q
 I nduere
 O crana
 P leiada
 D inuexa

Pectora semper, ait, uestris exercita rebus.
 At nihil impendit per tot Telamonius annos
 Sanguinis in socios: & habet sine vulnere corpus.
 Quid tamen hoc refert: si se pro classe pelagica
 Arma tulisse refert contra Troasq;, Iouemq;?
 Confiteorq; tulit: neq; enim bene facta maligne
 Detrectare meum est, modo ne communia solus
 Ocupe: atq; aliquem uobis quoq; reddat honorem.
 Repulit Actorides sub imagine tutus Achillis
 Troas ab arsuris cum defensore carinis.
 Ausum etiam hecloreis solum concurrere telis
 Se putat, oblitus regisq;, ducisq;, mei q;,
 Nonus in officio, & praelatus munere sortis.
 Sed tamen euentus uestre fortissime pugnae
 Quis fuit? Hector abijt uiolatus uulnere nullo.
 Me miserum quanto cogor meminisse dolore
 Temporis illius: quo Graium murus Achilles
 Percubuit: nec me lachrymae, luctusq;, timorq;,
 Tardarunt: quin corpus humo sublime referrem
 His humeris: his inq; humeris ego corpus Achillis
 Et simul arma tuli: quae nunc quoq; ferre laboro.
 Sunt mihi quae ualeant in talia pondera uires:
 Est animus certe uestros sensurus honores.
 Sicut iacit pro nato coerulea mater
 Ambitiosa suo fuit: ut caelestia dona
 Artis opus tanta, rudis & sine pectore mules
 Indueret? neq; enim clypei caelamina norit,
 Oceanum, & terras, cumq; alto sidera caelo,
 Pleiadasq;, Hyadasq;, immunemq; aequoris Arcton,
 Diuersasq; urbes, nitidumq; Orionis ense.

METAMOR.

P ostulat, ut capiat quæ non intelligit arma.
 Q uid? q me duri fugientem munera belli
 A rguit incepto serum accessisse labori?
 N ec se magnanimo maledicere sentit Achilli?
 S i simulasse uocis crimen: simulauimus ambo.
 S i mora pro culpa est: ego sum maturior illo.
 M e pia detinuit coniux, pia mater Achillem:
 P rimaq; sunt illis data tempora, cætera uobis.
 H aud timeam, si iam nequeam defendere crimen
 C um tanto commune uiro, deprensus Vlyssis
 I ngenio tamen ille: at non Aiæcis Vlysses.
 N e'ue in me stolidæ conuitia fundere lingua
 A dmiremur eum: uobis quoq; digna pudore
 O bijcit, an falso Palamedem crimine turpe est
 A ctusasse mihi? uobis damnassee decorum?
 S ed neq; Naupliades facinus defendere tantum
 T amq; patens ualuit: nec uos audistis in illo
 C rimina: uidistis: pretioq; obiecta patebant.
 N ec, Pæantiaden q; habet uulcania Lemnos,
 E sse reus merui: factum defendite uestrum:
 (C onsensistis enim) nec me suasse negabo:
 V t se subtraheret belliq; uiæq; labori:
 T entaretq; feros requie lenire dolores.
 P aruit: & uiuit non hæc sententia tantum
 F ida, sed & felix cum sit, facit esse fidelem.
 Q uem quoniam uates delenda ad pergama poscunt:
 N e mandate mihi: melius Telamonijs ibit:
 E loqui: oq; uirum morbis, iraq; furentem
 M ollet: aut aliqua perducet callidus arte.
 A nte retrò Simois fluet: & sine frondibus Ide

S tabit: & auxilium promittet Achaia Troiae:
 Quàm cessante meo pro uestris pectore rebus
 A iacis stolidi Danaïs solertia prosit.
 S is licet infestus socijs, regi q; mihi q;
 D ure Philoctete: licet execrere, meum q;
 D euoveas sine fine caput: cupias q; dolenti
 M e tibi forte dari: nostrum q; haurire cruorem:
 V t q; tui mihi, sic fiat tibi copia nostri:
 T e tamen aggrediar: mecum q; reducere nitar.
 T am q; tuis potiar (faueat fortuna) sagittis:
 Quàm sum dardanio, quem cepi, uate potitus:
 Quàm responsa deum, troianaq; fata retexi:
 Quàm rapui phrygie signum penetrale Mineruæ
 H ostibus è medijs: & se mihi comparat Ajax.
 N empe capi Troiam prohibebant fata sine illo:
 F ortis ubi est Ajax? ubi sunt ingentia magni
 V erba uiri? cur hic metuit? cur audet Vlysses
 I re per excubias? & se committere nocti?
 P er q; feros enses, non tantum mœnia Troiæ,
 V erum etiam summas arces intrare? sua q;
 E ripere æde deam? raptam q; afferre per hostes?
 Quæ nisi fecissem: frustra Telamone creatus
 G estisset læua taurorum tergora septem.
 I lla nocte mihi Troiæ uictoria parta est:
 P ergama tunc uici: cum uinci posse coegi.
 D esine Tydiden uultu q;, & murmure nobis
 O stentare meum: pars est sua laudis in illo.
 N ec tu, cum socia clypeum pro classe tenebas:
 S olus eras: tibi turba comes, mihi contigit unus:
 Qui nisi pugnam sciret sapiente minorem

METAMOR.

E sse: nec indomitæ deberi præmia dextræ:
 I pse quoq; hæc peteret: peteret moderatior Aïax,
 E urypylusq; ferox, clarôq; Andremonë natus:
 N ec muus Idomeneus, patriaq; creatus eadem
 M eriones: peteret maioris frater Atridæ.
 Q uippe manu fortes, nec sunt tibi Marte secundi:
 C onsilij cessere meis. tibi dextera bello
 V tilis: ingenium est, quod eget moderamine nostro.
 T u vires sine mente geris: mihi cura futuri est.
 T u pugnare potes: pugnandi tempora mecum
 E ligit Atrides, tu tantum corpore prodes:
 N os animo: q̄toq; ratem qui temperat, anteit
 R emigis officium: q̄to dux milite maior:
 T antum ego te supero. nec non in corpore nostro
 P ectora sunt potiora manu: vigor omnis in illis.
 A t uos o' proceres uigili date præmia uestro:
 P roq; tot annorum curis, quas anxius egi,
 H unc titulum meritis pensandum reddite nostris.
 I am labor in fine est: obstantia fata remouî:
 A ltaq; posse capi faciendopergama cepi.
 P er spes nunc socias, casuraq; mœnia Troum,
 P erq; deos oro, quos hosti nuper ademi:
 P er siquid superest, quod sit sapienter agendum:
 S iquid adhuc audax, ex præcipitiq; petendum est:
 S i Troiæ fati aliquid restare putatis:
 E ste mei memores: aut, si mihi non datis arma:
 H uic date: et ostendit signum fatale Minervæ.
 M ota manus procerum est: et quid facundia posset,
 R e patuit: fortisq; uiri tulit arma disertus.
 H ectora qui solus, qui ferrum, ignesq; Iouemq;

S ustinuit toties: unam non sustinet iram:
 I nictumq; uirum uicit dolor. arripit ensem:
 E t meus hic certe est: an & hunc sibi poscit Vlysses?
 H oc ait utendum est in me mihi: quiq; cruore
 S æpe Phrygum maduit: domini nūc cæde madebit:
 N e quisq; Aiace[m] possit superare, nisi Ajax.
 D ixit: & in pectus tum demum uulnera passum
 Q ua patuit ferro, lethalem condidit ensem.
 N ec ualuerē manus infixum educere telum:
 E xpulit ipse cruor: rubefactaq; sanguine tellus
 P urpureum uiridi genuit de cespite florem:
 Q ui prius Oebalio fuerat de uulnere natus.
 L ittera communis medijs puerq; uirq;
 I nscripta est folijs, hæc nominis, illa querelæ.
 V ictor ad Hypsipyles patriam, clariq; Thoantis
 E t ueterum terras infames cæde uirorum,
 V ela dat: ut referat Tirynthia tela sagittas.
 Q uæ postq; ad Graios domino comitante reuexit:
 I mposita estq; fero tandem manus ultima bello:
 T roia simul, Priamusq; cadunt. Priameia coniux
 P erdidit infelix hominis post omnia formam:
 E xternasq; nouo latratu terruit auras.
 L oncus in angustum qua clauditur hellespontus:
 I lion ardebat: neq; adhuc confederat ignis:
 E xiguumq; senis Priami Iouis ara cruorem
 C ombiberat: tractisq; comis antistia Phœbi
 N on profecturas tendebat ad æthera palmas.
 D arlanidas matres patriorum signa deorum
 D um licet amplexas, succensaq; templa tenentes
 I nuidiosa trahunt uictores præmia Gray.

METAMOR.

M ittitur Astyanax illis de turribus: unde
 P ugnantem pro se, proauitaq; regna tuentem
 S æpe uidere patrem monstratum à matre solebat.
 I amq; uiam suadet boreas: flatuq; secundo
 C arbasa mota sonant: iubet uti nauita uentis.
 T roia uale, rapimur, clamant: dant oscula terræ
 T roades: & patriæ fumantia tecta relinquunt.
 V ltima conscendit classem (miserabile uisu)
 I n medijs Hecube natorum inuenta sepulchris.
 P rensentem tumulos, atq; ossibus oscula dantem
 D ulichiae traxere manus: tamen unius hausit,
 I nq; sinu aneres secum tulit Hectoris haustos.
 H ectoris in tumultu canum de uertice crinem
 I nferias inopes, crinem, lachrymasq; reliquit.
 E st, ubi Troia fuit, phrygiæ contraria tellus
 B istonijs habitata uiris. Polymestoris illic
 R egia diues erat: cui te commisit alendum
 C lām Polydore pater: phrygijsq; remouit ab armis.
 C onsilium sapiens: sceleris nisi præmia, magnas
 A dieisset opes, animum irritamen auari.
 V t cecidit fortuna Phrygum: capit impius ensem
 R ex thracum: iuguloq; sui demisit alumni:
 E t tanq̃ tolli cum corpore crimina possent:
 E xanimum scopulo subiectas misit in undas.
 L ittoze threicio classem religarat Atrides:
 D um mare pacatum, dum uentus amicioz esset.
 H ic subito, q̃tus, cum uiueret, esse solebat,
 E xit humo late rupta: similisq; minanti
 T emporis illius uultum referebat Achilles:
 Q uo ferus iniusto petijt Agamemnona ferro.

I m
 O br
 N e f
 P lac
 D ixi
 R apt
 F orti
 D uci
 Que
 A d m
 V t q;
 V t q;
 V tere
 N ulla
 C onde
 S cili
 H aud
 M ors
 M ater
 N on m
 V os m
 E st p
 V irgine
 Q uisq;
 L iber
 V erba
 N unc
 R eddit
 S ed la
 D ixer

Immemoresq; mei disceditis inquit Achivi?
Obrutaq; est mecum uirtutis gratia nostrae?
Ne facite: utq; meum nō sit sine honore sepulchrum?
Placet Achilleos mactata Polyxena manes.
Dixit: et immuti socijs parentibus umbra
Rapta sinu matris, quam iam propē sola fouebat:
Fortis, et infelix, et plus q; foemina uirgo
Ducitur ad tumulum: dirōq; fit hostia busto.
Quae memor ipsa sui, postq; crudelibus aris
Admota est: sensitq; sibi fera sacra parari:
Vtq; Neoptolemum stantem, ferrumq; tenentem,
Vtq; suo uidit figentem lumina uultu:
Vtere iandudum generoso sanguine, dixit:
Nulla mora est: aut tu iugulo, uel pectore telum
Conde meo: iugulumq; simul, pectusq; retexit:
Scilicet haud ulli seruire Polyxena uellem.
Haud per tale sacrum nomen placabitis ullum.
Mors tantum uellem matrem mea fallere posset:
Mater obest: minuitq; necis mihi gaudia: quamuis
Non mea mors illi, uerum sua uita gemenda est.
Vos modo, ne stygios adeam non libera manes:
Este procul: si iusta peto: tactuq; uiriles
Virgineo remouete manus. acceptior illi,
Quisquis is est, quem caede mea placare paratis:
Liber erit sanguis. si quos tamen ultima nostri
Verba mouent oris: Priami uos filia regis
Nunc captiua rogat, genitrici corpus inemptum
Reddite: ne ue auro redimat ius triste sepulchri,
Sed lachrymis. tunc cū poterat redimebat et auro.
Dixerat: at populus lachrymas, quas illa tenebat,

N on tenet: ipse etiam flens, inuitusq; sacerdos
 P ræbita coniecto rupit præcordia ferro.
 I lla super terram defecto poplite labens,
 P ertulit intrepidus ad fata nouissima uultus.
 T unc quoq; cura fuit partes uelare tegendas:
 C um caderet: casti q; decus seruare pudoris.
 T roades excipiunt: deploratosq; recensent
 P riamidas: & quid dederit domus una cruoris.
 T e q; gemunt uirgo, te q; o modo regia coniux,
 R egia dicta parens, Asiae florentis imago,
 N unc etiam prædæ mala sors: quam uictor Vlysses
 E sse suam nollet: nisi quod tamen Hectora partu
 E diderat: idonum matri uix repperit Hector.
 Quæ corpus complexa animæ tam fortis inane,
 Quas toties patriæ dederat natisq; uirôq;,
 H uic quoq; dat lachrymas: lachrymas i uulnere fun
 O sculaq; ore legit: consuetaq; pectora plāgit: (dit:
 C anitiemq; suam concreto in sanguine uerrens,
 P lura quidem, sed & hæc laniato pectore dixit.
 N ata tuæ (quid enim superest?) dolor ultime matris;
 N ata iaces: uideoq; meum tua uulnera pectus.
 E t ne perdiderim quenq; sine cæde meorum:
 T u quoq; uulnus habes: at te, quia femina, rebar
 A' ferro tutam: cecidisti & femina ferro:
 T otq; tuos idem fratres, te perdidit idem
 E xitium Troiæ, nostriq; orbator Achilles.
 A t postq; cecidit Paridis, Phæbiq; sagittis:
 N unc certe, dixi, non est metuendus Achilles.
 N unc quoq; mi metuendus erat: cinis ipse sepulta
 I n genus hoc sæuit: tumulo quoq; sensimus hostem.

A eacide fecunda fuit. iacet Ilium ingens:
 E uentuq; graui finita est publica clades.
 S ed finita tamen, soli mihi pergama restant:
 I n cursuq; meus dolor est. modo maxima rerum
 T ot generis, natisq; potens, uiribusq;, uiroq;,
 N unc trahor exul, inops, tumulu auulsa meorum,
 P enelopæ munus. quæ me data pensa trahentem
 M atribus ostendens Ithacis, hæc Hectoris illa est
 C lara parens, hæc est dicet Priameia coniux.
 P ostq; tot amissos tu nunc, quæ sola lenabas
 M aternos luctus, hostilia busta piasti.
 I nferias hosti peperisti. quò ferrea resto?
 Quid ue moror? quo me seruas annosa senectus?
 Q uo di crudeles, nisi uti noua funera cernam,
 V inacem differis animum? quis posse putaret
 F elicem Priamum post diruta pergama dici?
 F elix morte sua est: nec te mea nata peremptam
 A spicit: et uitam pariter, regnumq; reliquit.
 A t puto funeribus dotabere regia uirgo:
 C ondeturq; tuum monumentis corpus auitis.
 N on hæc est fortuna domus: tibi munera matris
 C ontinent fletus, peregrinaq; haustus arenæ.
 O mnia perdidimus: superest, cur uiuere tempus
 I n breue sustineam, proles gratissima matri
 N unc solus, quondam minimus de stirpe uirili
 H asdatus Ismario regi Polydorus in oras.
 Quid moror interea crudelia uulnera lymphis
 A bluere? et sparsos immuti sanguine uultus?
 D ixit: et ad littus passu procedit anili
 A lbentes lacerata comas. date Troades urnam

METAMOR.

Dixerat infelix: liquidas hauriret ut undas.
 Aspiciat eiectum Polydori in littore corpus:
 Factaq; threicijs ingentia vulnera telis.
 Troades exclamant: obmutuit illa dolore:
 Et pariter uocem, lachrymasq; introfus obortas
 Denorat ipse dolor: duroq; simillima saxo
 Torpet: Et aduersa figit modo lumina terra:
 Interdum toruos sustollit ad æthera uultus:
 Nunc positi spectat uultum, nunc vulnera nati,
 Vulnera præcipue: seq; armat, Et instruit ira.
 Qua simul exarsit: tanq; regina maneret:
 Vlscæ statuit: poenæq; in imagine tota est.
 Vtq; furit catulo lactente orbata Læna:
 Signaq; nacta pedum, sequitur, quæ nõ uidet, hostem:
 Sic Hecube, postq; cum luctu miscuit iram:
 Non oblita animum, annorum oblita suorum,
 Vadit ad artificem diræ Polymestora cædis:
 Colloquiumq; petit: nam se monstrare relictum
 Velle latens illi quod nato redderet aurum.
 Credidit Odrysius: prædæq; assuetus amore,
 In secreta uenit: tum blando callidus ore
 Tolle moras Hecube dixit: da munera nato:
 Omne fore illius, quod das, quod Et ante dedisti,
 Per superos iuro. spectat truculenta loquentem,
 Falsaq; iurantem: tumidaq; exæstuat ira.
 Atq; ita correpto, captiuarum agmina matrum
 Inuocat: Et digitos in perfida lumina condit:
 Expellitq; genus oculos: facit ira ualentem:
 Immergitq; manus: fœdataq; sanguine fonti
 Non lumen (neq; enim superest) loca luminis haurit.

C lade sui thracum gens irritata tyranni
 T roada telorum, lapidumq; incessere iactu
 C œpit. at hæc missum rauco cum murmure saxum
 M orsibus insequitur: rictuq; in uerba parato
 L atrauit conata loqui. locus extat: & ex re
 N omen habet: ueterumq; diu memor illa malorum,
 T um quoq; Sithonios ululauit mœsta per agros.
 I llius Troasq; suos, hostesq; Pelasgos,
 I llius fortuna deos quoq; mouerat omnes:
 S ic omnes, ut & ipsa Iouis coniuxq; sororq;
 E uentus Hecubam meruisse negauerit illos.
 3. N on uacat Aurora, quâquam isdem fauerat armis:
 C ladibus, & casu Troiæq; Hecubæq; moueri.
 C ura deam propior, luctusq; domesticus angit
 M emnonis amissi: phrygijs quem lutea campis
 V idit Achillea pereuntem cuspide mater:
 V idit: & ille color, quo matutina rubescunt
 T empora: palluerat: latuitq; in nubibus æther.
 A t non impositos supremis ignibus artus
 S ustinuit spectare parens: sed crine soluto,
 S icut erat, magni genibus procumbere non est
 D edignata Iouis: lachrymisq; has addere uoces.
 O mnibus inferior, quas sustinet aureus æther,
 (Nam mihi sunt totum rarissima templa per orbem)
 D iua tamen, ueni: non ut delubra, diesq;
 D es mihi sacrificos, caliturasq; ignibus aras:
 S i tamen aspicias quantum tibi fœmina præstem:
 T um cum luce noua noctis confinia seruo:
 P ræmia danda putes. sed non ea cura: neq; hic est
 N unc status Auroræ: meritis ut poscat honores.

METAMOR.

Memnonis orba mei, uenio: qui fortia frustra
 Pro patruo tulit arma suo: primisq; sub annis
 Occidit à forti (sic dū uoluistis) Achille.
 Da precor huic aliquem solatia mortis honorem
 Summe deūm rector: maternaq; uulnera leni.
 Iuppiter annuerat: cum Memnonis arduus alto
 Corruit igne rogos: nigriq; uolumina fumi
 Infecere diem: ueluti cum flumina natus
 Exhalant nebulas: nec sol admittitur infra.
 Atra fauilla uolat: glomerataq; corpus in unum
 Densatur: faciemq; capit: sumitq; colorem,
 Atq; animum ex igni: leuitas sua præbuit alas.
 Et primo simulis uolucris, mox uera uolucris
 Insonuit pennis: pariter sonuere sorores
 Innumerae: quibus est eadem natalis origo:
 Terq; rogam lustrant: & consonus exit in auras
 Ter plangor: quarto seducunt castra uolatu.
 Tunc duo diuersa populi de parte feroces
 Bella gerunt: rostrisq; & aduncis unguibus iras
 Exercent: alasq; aduersaq; pectora lassant:
 Inferiæq; cadunt cineri cognata sepulto
 Corpora: seq; uiro forti meminere creatas.
 Rapetibus subitis nomen facit author: ab illo
 Memnonides dictæ cum sol duodena peregit
 Signa: parentali morituræ morte rebellant.
 Ergo alijs latrasse Dymantida flebile uisum est:
 Luctibus est Aurora suis intenta: piâsq;
 Nunc quoq; dat lachrymas: & toto rorat in orbe.
 Non tamen euersam Troiæ cum mœnibus esse
 Sæpe quoq; fata sinunt. sacra, & sacra altera patrem

ab. 4.

Fert humeris uenerabile onus cythereius Heros:
De tantis opibus prædam pius eligit illam,
Ascaniumq; suum; profugaq; per æquora classe
Fertur ab Antandro: scelerataq; littora Thracum
Et Polydoreo manantem sanguine terram
Liquit: et utilibus uentis, æstuq; secundo
Intrat Apollineam socijs comitantibus urbem.
Hunc Anius, quo rege homines, antistite Phæbus
Rite colebatur: temploq; domoq; recepit:
Urbemq; ostendit, delubraq; nota, duasq;
Latona quondam stirpes pariente retentas.
Thure dato flammis, uinoq; in thura profuso,
Cæsarumq; boum fibris de more crematis,
Regia tecta petunt: positisque tapetibus altis
Munera cum liquido capiunt cerealibus baccho.
Tunc pius Anchises, o Phæbi lecte sacerdos
Fallor? an et natum, cum primum hæc mœnia uidi:
Bisq; duas natus, quantum reminiscor, habebas?
Huic Anius niueis circumdata tempora uittis
Concutiens, et tristis, ait. non falleris Heros
Maxime: uidisti natorum quinque parentem:
Quem nunc (tanta homines rerum inconstantia uersat)
Penè uides orbem: quod enim mihi filius absens
Auxilium? quem dicta suo de nomine tellus
Andros habet, pro patre locumq; et regna tenentem.
Delius augurium dedit huic: dedit altera Liber
Fœmneæ stirpi uoto maiora, fideq;
Munera: nam tactu natarum cuncta mearum
In segetem, laticemq; meri, bacamq; Mineruæ
Transformabantur: diuesq; erat usus in illis.

METAMOR.

Hoc ubi cognouit Troiae populator Atrides:
 (Ne non ex aliqua uestram sensisse procellam
 Nos quoque parte putes) armorum uiribus usus
 Abstrahit inuitas gremio genitoris: alantque,
 Imperat, argolicam coelesti munere gentem.
 Effugiunt quoque quaeque potest: Euboea duabus,
 Et totidem natis Andros fraterna petita est.
 Miles adest: et ni dedantur, bella minatur.
 Victa metu pietas consortia corpora poenae
 Edidit: et timido posses ignoscere fratri.
 Non hic Aeneas, non qui defenderet Andron
 Hector erat: per quos decimum durastis in annum.
 Iamque parabantur captiuis uincla lacertis:
 Illae tollentes etiamnum libera caelo
 Barchia, Bacche pater fer opem dixere: tulitque
 Muneris author opem (si miro perdere more
 Ferre uocatur opem) nec qua ratione figuram
 Perdiderint, potui scire, aut nunc dicere possum.
 Summa mali nota est. pennas sumpsere: tuaeque
 Coniugis in uolucres niueas abiere columbas.
 Talibus, atque alijs postquam conuiuia dictis
 Implerunt: mensa somnum petiere remota:
 Cumque die surgunt, adeuntque oracula Phœbi.
 Qui petere antiquam matrem: cognataque iussit
 Littora. prosequitur rex: et dat munus ituris:
 Anchisæ sceptrum, chlamydem, pharetramque nepoti,
 Cramerem Aeneæ, quem quondam miserat illi
 Hospes ab aonijs Therses Ismenius oris.
 Miserat hunc illi Therses: fabricauerat Alcon
 Myleus: et longo cælauerat argumento.

Vrbs

eb. 5.^a

V rbs erat: & septem posses ostendere portas:
 H æ pro nomine erant: & quæ foret illa docebant.
 A nte urbem exequiæ tumuliq; ignesq; rogiq;
 E ffuſæq; comas, & apertæ pectora matres
 S ignificant luctum: Nymphæ quoq; flere videntur:
 S icatosq; queri fontes. sine frondibus arbor
 N uda riget: lambunt arentia saxa capellæ.
 E æ facit medijs natus ab Orione Thebis,
 H anc non fœmineum iugulo dare pectus apertus:
 I llam demisso per fortia pectora telo
 P ro populo cecidisse suo: pulchrisq; per urbem
 F uneribus ferri: celebriq; in parte cremari.
 T um de uirginea geminos exire fauilla,
 N e genus intereat, iuuenes: quos fama Coronas
 N ominat: & cineri materno ducere pompam.
 66 H actenus antiquo signis fulgentibus ære
 S ummus inaurato crater erat asper achante.
 N ec leuiora datis Troiani dona remittunt:
 D antq; sacerdoti custodem thuris acerram:
 D ant pateram, claramq; auro, gemmisq; coronam.
 I nde recordati Teucros à sanguine Teucris
 D ucere principium, Cretam tenere: lociq;
 F erre diu nequiere luem: centumq; relictis
 V rbibus, ausonios optant contingere portus.
 S æuit hyems: iactatq; viros: Strophadumq; receptos
 P ortibus infidis exterruit ales Aëlle.
 E t iam Dulichios portus, Ithacamq; Samumq;
 N eritasq; domos, regnum fallacis Ulyſſei,
 P ratereunt uecti: certatam lite deorum
 A mbraciam, uersiq; uident sub imagine saxum

Ouid.

y

METAMOR.

Iudicis, aethiaco quæ nunc ab Apolline nota est.
 Vocalemq; sua terram Dodonida quercu,
 fab. 7. C haoniosq; sinus: ubi nati rege Molosso
 fab. 8. I mpia subiectis sugere incendia pennis.
 P roxima Phæacum felicibus obsita pomis
 R ura petunt: Epiros ab his, regnataq; nati
 B uthrotos phrygio, simulataq; Troia tenetur.
 I nde futurorum certi, quæ cuncta fideli
 P riamides Helenus monitu prædixerat, intrant
 S icaniam. tribus hæc excurrit in æquora linguis.
 E quibus imbriferos est uersa Pachynos ad austros:
 M ollibus expositum Zephyris Lilybaeon: ad Arctos
 A equoris expertes, spectat boreamq; Peloros.
 H anc subeunt Teucrici: & remus, æstuq; secundo
 S ub noctem potitur Zancleæ classis arena.
 S cylla latus dextrum, læuum irrequieta Charybdis
 I nfestat: uorat hæc raptas, reuomitq; carinas:
 I lla feris atram canibus succingitur aluum
 V irginis ora gerens, & (si non omnia nates
 F icta reliquerum) aliquo quoq; tempore uirgo.
 H anc multi petiere proci: quibus illa repulsis,
 A d pelagi Nymphas, pelagi gratissima Nymphis,
 I bat: & elusos inueniunt narrabat amores.
 C ui dum pectendos præbet Galatea capillos:
 T alibus alloquitur referens suspiria dictis.
 T e tamen o uirgo genus haud immite uirorum
 E xpetit: utq; focis, potes his impune negare.
 A t mihi, cui pater est Nereus: quam cœrula Doris
 E nixa est: quæ sum turba quoq; tata sororum:
 N on nisi per luctus licuit Cyclopi amorem.

Effugere: & lachrymæ uocem impediere loquentis.
Quas ubi marmoreo deter sit pollice uirgo:
Et solata deam est: refer o' carissima dixit:
Ne ue tui causam tege, sum tibi fida, doloris.
Nereis his contra rescuta Crateide natam est.
Acis erat Fauno, Nymphaq; Simethide cretus,
Magna quidem patrisq; sui, matrisq; uoluptas,
Nostra tamen maior. nam me sibi iunxerat uni
Pulcher, & octonis iterum natalibus actis
Signarat teneras dubia lanugine malas.
Hunc ego: me Cyclops nullo cum fine petebat.
Nec, si quæsieris, odium Cyclopi, amor' ue
Acidis in nobis fuerit præstantior: edam.
Par utrumq; fuit. pro' quanta potentia regni
Est Venus alma tui. nempe ille immutis, & ipsis
Horrendus syluis, & uisus ab hospite nullo
Impune, & magni cum dijs contemptor Olympi,
Quid sit amor sentit: nostriq; cupidine captus
Vritur oblitus pecorum, antrorumq; suorum.
Iamq; tibi formæ, iamq; est tibi cura placendi:
Iam rigidos pectus rastris Polypheme capillos:
Iam libet hirsutam tibi falce recidere barbam:
Et spectare feros in aqua, & componere uultus.
Cædis amor, feritasq; sitisq; immensa cruoris
Cessant: & tutæ ueniunt, abeuntq; carinæ.
Telemus interea siculum delatus in æquor
Telemus Eurymides, quem nulla fefellerat ales:
Terribilem Polyphemon adit: lumenq;, quod unum
Fronte geris media, rapiet tibi dixit Ulysses.
Risit: & o' uatum stolidissime falleris inquit:

METAMOR.

Altera iam rapuit. sic frustra uera monentem
Spernit: & aut gradieus ingenti littora passu
Degrauat: aut fessus sub opaca reuertitur antra.
Prominet in pontum cuneatus acumine longo
Collis: utrumq; latus circumsluit æquoris unda.
Huc ferus ascendit Cyclops: mediusq; resedit.
Lanigeræ pecudes nullo ducente secutæ.
Cui postq; pinus baculi quæ præbuit usum:
Ante pedes posita est antennis apta ferendis:
Sumptaq; arundinibus compacta est fistula centum:
Senserunt toti pastoria sibila montes:
Senserunt undæ. latitans ego rupe, mei q;
Acidis in gremio residens, procul auribus hausi
Talia dicta meis, auditaq; uerba notavi.
Candidior folio niuei Galatea ligustri,
Floridior prato, longa procerior alno,
Splendidior uitro, tenero lasciuior hœdo,
Lenior assiduo detritis æquore conchis,
Solibus hybernis, æstua gratior umbra,
Nobilior pomis, platano conspectior alta,
Lucidior glacie, matura dulcior uua,
Mollior & cygni plumis, & lacti coacto,
Et, si non fugas, riguo formosior horto.
Sæuior indomitis eadem Galatea inuencis,
Durior annosa quercu, fallacior undis,
Lentior & salicis uirgis, & uitibus albis,
His immobilior scopulis, uiolentior amne,
Laudato pauone superbior, acrior igni,
Asperior tribulis, facta truculentior ursa,
Surdior æquoribus, calcato immutior hydro,

E t, quod præcipue (si possem) demere uellem,
 N on tantum ceruo claris latratibus actò,
 V erum etiam uentis, uolucrisq; fugacior aura.
 A t bene si uoris, pigeat fugisse: morasq;
 I psa tuas damnes: & me retinere labores.
 S unt mihi pars montis uiuo pendentia saxo
 A ntra: quibus nec sol medio sentitur in æstu:
 N ec sentitur hyems: sunt poma grauantia ramos:
 S unt auro similes longis in uitibus unæ,
 S unt & purpureæ: tibi & has seruamus, & illas.
 I psa tuis manibus syluestri nata sub umbra
 M ollia fraga leges: ipsa autumnalia corna,
 P runaq; non solum nigro liuentia succo,
 V erum etiam generosa, nouasq; imitantia ceras.
 N ec tibi castaneæ me coniuge, nec tibi deerunt
 A rbuti foetus. omnis tibi seruiet arbor.
 H oc pecus omne meū est: multæ quoq; uallibus errant:
 M ultas sylua tegit: multæ stibulantur in antris.
 N ec (si forte roges) possem tibi dicere quot sint:
 P auperis est numerare pecus. de laudibus harum
 N il mihi credideris: præsens potes ipsa uidere:
 V t uix circumeant distantum cruribus uber.
 S unt foetura minor tepidis in ouilibus agni:
 S unt quoq; par ætas alijs in ouilibus hœdi.
 L ac mihi semper adest niueum: pars inde bibenda
 S ernatur: partem liquefacta coagula durant.
 N ec tibi deliciae faciles, uulgataq; tantum
 M unera contingent, damæ, leporesq; capræq;
 P ar'ue columbarum, demptus ue cacumne nidus:
 I naeni geminos, qui tecum ludere possint:

METAMOR.

Inter se similes, uix ut dignoscere possis,
Villoſæ catulos in ſummis montibus urſæ:
Inueni: et dixi dominæ ſeruabimus iſtos.
Iam modo cœruleo nitidum caput exere ponto:
Iam Galatea ueni: nec munera deſpice noſtra.
Certe ego me noui: liquidæq; in imagine uidi
Nuper aquæ: placuitq; mihi mea forma uidenti.
Aſpice ſim quantus: non eſt hoc corpore maior
Iuppiter in cælo (nam uos narrare ſoletis
Neſcio quem regnare Iouem) coma plurima toruos
Prominet in uultus, humerosq; ut lucus obumbrat.
Nec, mea quòd rigidis horrent denſiſſima ſetis
Corpora: turpe puta: turpis ſine frondibus arbor:
Turpis equus: niſi colla iubæ flauentia uelent.
Pluma tegit uolucres: ouibus ſua lana decori eſt:
Barba uiros, hirtæq; decent in corpore ſetæ.
Vnum eſt in media lumen mihi fronte, ſed inſtar
Ingentis clypei: quid? non hæc omnia magno
Sol uidet e' cælo? Solis tamen unicuſq; orbis.
Adde, quòd in ueſtro genitor meus æquore regnat:
Hunc tibi do ſocerum: tantum miſerere, precesq;
Supplicis exaudi: tibi enim ſua uimbumus uni:
Quiq; Iouem, et cælum ſperno, et penetrabile fulmen,
Nerci te ueneror: tua fulmine ſenior ira eſt.
Atq; ego contemptus eſſem patientior huius:
Si ſugeres omnes. ſed cur cyclope repulſo
Acin amas? præfersq; meis amplexibus Acan?
Ille tamen placeatq; ſibi, placeatq; licebit,
Quod nollem, Galatea tibi: modo copia detur:
Sentiet eſſe mihi tanto pro corpore uires.

Viscera uina traham: diuulsaq; membra per agros,
Perq; tuas spargam, si se tibi misceat, undas.
Vror enim: læsusq; exæstuat acrius ignis:
Cumq; suis uideor translata m uiribus Aetnam
Pectore ferre meo: nec tu Galatea moueris.
Talia nequicq; questus (nam cuncta uidebam)
Surgit: & ut taurus uacca furibundus adempta
Stare nequit: syluaq; & notis saltibus errat:
Cum ferus ignaros, nec quicq; tale timentes
Me uidet, atq; Acim: uideoq; exclamat: & ista
Vltima sit faciam ueneris concordia uestre.
Tantaq; uox, quantam Cyclops iratus habere
Debuit: illa fuit. clamore perhorruit Aetna.
Ast ego uicino pauescēta sub æquore mergor.
Terga fugæ dederat conuersa Simethius heros:
Et fer opem Galatea precor mihi, ferte parentes,
Dixerat: & uestris periturum admittite regnis.
Insequitur Cyclops: partemq; e' monte reuulsam
Mittit: & extremus quis peruenit ad illum
Angulus e' saxo: totum tamen obruit Acim.
At nos, quod fieri solum per fata licebat:
Fecimus: ut uires assumeret Acis auitas.
Puniceus de mole cruor manabat: & intra
Temporis exiguum rubor euanescere cœpit:
Fitq; color primo turbati fluminis imbre:
Purgaturq; mora: tum moles tacta dehiscit:
Vinaq; per rimas, proceraq; surgit arundo:
Osq; canum saxi sonat exultantibus undis:
Miraq; res, subito media tenus extitit aluo
Ininctus inuenis flexis noua cornua cannis.

METAMOR.

fab. 9^a

Qui, nisi quod maior: quod toto cœrulus ore est:
 A cis erat: & sic quoq; erat tamen Acis in amnem
 V ersus: & antiquum tenuerunt flumina nomen.
 D esierat Galatea loqui: cœtuq; soluto
 D iscedunt: placidisq; natant Nereides undis.
 S cylla redit: neq; enim medio se credere ponto
 A udet: & aut bibula sine uestibus errat arena:
 A ut, ubi lassata est: seducto nacta recessus
 G urgitis inclusa sua membra refrigerat unda.
 E cce fretum scindens alti nouus incola ponti
 N uper in Euboica uersis Anthedone membris
 G laucus adest: uisq; cupidine uirginis ardet:
 E t quæcunq; putat fugientem posse morari,
 V erba refert: fugit illa tamen: ueloxq; timore
 P eruenit in summum positi prope littora montis.
 A nte fretum est ingens apicem collectus in unum
 L onga sub arboribus conuexus in æquora uertex.
 C onstitit hic: & tuta loco monstrum ne deus ne
 I lle sit ignorans, admiraturq; colorem,
 C æsariemq; humeros subiectaq; terga tegentem,
 V ltimaq; exapiat quod tortilis inguina piscis.
 S ensit: & innitens, quæ stabat proxima, moli,
 N on ego prodigium, nec sum fera bellua uirgo,
 S ed deus, inqt, aquæ: nec maius in æquore Proteus
 I us habet, & Triton, Athamantiadesq; Palæmon.
 A nte tamen mortalis eram: sed scilicet altis
 D editus æquoribus, tantum exercebar in illis.
 N am modo ducebam ducentia retia pisces:
 N unc in mole sedens moderabar arundine linum.
 S unt uiridi prato confinia littora, quorum

A ltera pars undis, pars altera cingitur herbis.
Q uas neq; cornigeræ morsu læsere iuuentæ:
N ec placidæ carpsistis oues, hirtæ ue capellæ.
N on apīs inde tulit collectos sedula flores:
N on data sunt capiti genialia fæta: nec unquam
F alaferæ secure manus. ego primus in illo
C essite consedi: dum lina madentia siccō.
V tq; recenserem captiuos ordine pisces:
I nsuper exposui, quos aut in retia casus,
A ut sua credulitas in aduncos egerat hamos.
R es similis fictæ: sed quid mihi fingere prodest?
G ramne contacto cœpit mea præda moueri:
E t motare latus: terraq; ut in æquore, niti.
D umq; moror: murorq; simul: fugit omnis in undas
T urba suas: dominumq; nouum, littusq; relinquunt.
O bstupui, dubiusq; diu, quæ causa requiro:
N um Deus hæc aliquis, num suæ fecerit herbæ.
Q uæ tamen has inq; uires habet herba? manuq;
P abula decerpsi: decerptaq; dente momordi.
V ix bene combiberant ignotos guttura sucos:
C um subito trepidare intus præcordia sensi:
A lteriusq; rapi naturæ pectus amore:
N ec potui restare diu: repetendaq; nunq;
T erra uale dixi: corpusq; sub æquore mersi.
D i maris exceptum socio dignantur honore:
V tq; mihi, quæcunq; feram, mortalia demant,
O ceanum, Tethynq; rogant ego lustror ab illis:
E t purgante nefas nouies mihi carmine dicto
P ectora fluminibus inbeor supponere centum.
N ec mora: diuersis lapsi de partibus amnes,

METAMOR:

Totaq; uertuntur supra caput æquora nostrum.
 Hactenus acta tibi possum memoranda referre:
 Hactenus & memini: nec mens mea cætera sensit.
 Quæ postquam rediit: alium me corpore toto,
 Ac fueram nuper, nec eundem mente, recepi.
 Hanc ego tum primum uiridi ferrugine barbam,
 Cæsariemq; meam, quam longa per æquora uerro:
 Ingentesq; humeros, & cœrula brachia uidi,
 Cruraq; pinnigero curuata nouissima pisce.
 Quid tamen hæc species? quid dijs placuisse marinis?
 Quid iuuat esse deum? si tu non tangeris istis?
 Talia dicentem, dicturum plura reliquit
 Scylla deum. furit ille, irritatusq; repulsa
 Prodigiosa petit Titanidos atria Circes.

PVB. OVI. NASONIS ME-
 TAMORPHOSEON
 LIBER XIII.

Fabula. i.

Amq; giganteis iniectam fauci-
 bus Aetnam,

i

Arnaq; Cyclopum, quid rastra,
 quid usus aratri

Nescia, nec quicq; iunctis debem-
 tia bobus,

Liquerat Euboicus tumidarum cultor aquarum:

Liquerat & Zanclem, aduersaq; mœnia Rhegi,

Nauifragumq; fretum, gemino quod littore pressum

Ausoniae, sicutæq; tenet confinia terræ.

Inde manu magna tyrrhena per æquora uectus,

Herbiferos adiit colles, atq; atria Glaucus
Sole satæ Circes variarum plena ferarum.
Quam simul aspexit: dicta, accepta q; salute
Diva dei miserere precor: nam sola lenare
Tu potes hunc dixit (uidear modo dignus) amorem.
Quanta sit herbarum Titani potentia, nulli,
Quam mihi, cognitus: qui sum mutatus ab illis.
Neue mei non nota tibi sit causa furoris:
Littore in italico Messenia moenia contra
Scylla mihi uisa est. pudor est, promissa, preces q;
Blanditias q; meas, contempta q; uerba referre.
At tu, siue aliquod regnum est in carmine: carmen
Ore moue sacro: siue expugnantior herba est:
Vtere tentatis operosæ uiribus herbæ:
Nec, medeare mihi, sanes q; hæc uulnera, mando:
Fineq; nil opus est: partem ferat illa caloris.
At Circe (neq; enim flammis habet aptius ulla
Talibus ingenium: seu causa est huius in ipsa:
Seu Venus indicio facit hoc offensa paterno)
Talia uerba refert. melius sequerere uolentem,
Optantem q; eadem, parili q; cupidine captam.
Dignus eras: ultro poteras certe q; rogari:
Et, si spem dederis (mihi crede) rogaberis ultro.
Ne dubites: adsit q; tuæ fiducia formæ.
En ego cum dea sim: nitidi cum filia solis:
Carmine cum tantum, tantum quoq; gramine possim:
Vt tua sim, noueo: spernentem sperne: sequenti
Redde uices: uno q; duas ulciscere facto.
Talia tentanti, prius, inquit, in aquore frondes,
Glaucus, et in summis nascentur montibus algæ:

METAMOR.

S offite quàm Scylla nostri mutantur amores.
 I ndignata dea est: & lædere quatenus ipsum
 N on poterat, nec uellet, amans: irascitur illi,
 Quæ sibi prælata est: venerisq; offensa repulsa,
 P rotinus horrendis infamia pabula succis
 C onterit: & tritis hecateia carmina miscet.
 C ærulaq; induitur uelamina: perq; ferarum
 A gmen adulantum media procedit ab aula:
 O ppositumq; petens contra Zancleia saxa
 R egion ingreditur, feruentesq; æstibus undas:
 I n quibus, ut solida ponit uestigia terra:
 S ummaq; decurrit pedibus super æquora siccis.
 P arvus erat gurgis curuos sinuatus in arcus,
 G rata quies Scyllæ: quò se referebat ab æstu
 E t maris, & coeli: medio cum plurimus orbe
 S ol erat: & minimas à uertice fecerat umbras.
 H unc dea præiutat: portentificisq; uenenis
 I nquinat: hic fusos latices radice nocenti
 S pargit: & obscurum uerborum ambage nouorum
 T er nouies carmen magico demurmurat ore.
 S cylla uenit: mediaq; tenuis descenderat aluo:
 C um sua fedari latrantibus inguina monstris
 A spicit: ac primo credens non corporis illas
 E sse sui partes, refugitq; abigitq; timetq;
 O ra proterua canum: sed quos fugit, attrahit unà:
 E t corpus querens femorum, crurumq; pedumq;
 C erbereos rictus pro partibus inuenit illis:
 S tatq; canum rabies: subiectaq; terga ferarum
 I nguibus truncis, uteroq; extante coeret.
 f. 26. 2. F leuit amans Claucus: nimiumq; hostiliter use

V irib
 S cyll
 I n C
 M ox e
 N i pri
 T rans
 H unc
 E uice
 A usom
 E xap
 N on b
 S idon
 I nch
 R urfu
 A d se
 S acry
 Quasq
 S olut
 S ulfur
 S irem
 I narin
 C elle P
 Quippe
 C ercop
 I n de
 D issim
 M emb
 C ontra
 T ota
 M ista

V iribus herbarum fugit connubia Circes.
 S cylla loco mansit: cumq; est data copia primum
 I n Circes odium, socijs spoliavit vlysses.
 M ox eadem Teucras fuerat mensura carinas:
 N i prius in scopulum, qui nunc quoq; saxeus extat:
 T ransformata foret: scopulum quoq; nauita uitat.
 Lab. 3^a H unc ubi Troiana remis, auidaq; charybdim
 E uicere rates: cum iam prope littus adessent
 A usonium: libycas uento referuntur ad oras.
 E xcapit Aenean illic animoq; domoq;
 N on bene dissidium phrygi latura mariti
 S idonis: inq; pyra sacri sub imagine facta
 I ncubuit ferro: deceptaq; decipit omnes.
 R ursus arenosae fugiens noua moenia terrae
 A d sedes Erycis, fidumq; relatus Aesten,
 S acrificat: tumulumq; sui genitoris honorat.
 Q uasq; rates Iris Iunonia pene cremarat.
 S oluit: & Hippotadae regnum, terrasq; calenti
 S ulfure fumantes, Acheloidumq; relinquit
 S irenum scopulos: orbataq; praeside pinus
 I narimen, Prochytenq; legit, steriliq; locatas
 C olle Pythecusas habitantum nomine dictas.
 Q uippe deum genitor fraudem, & periuria quondam
 C ercopum exosus, gentisq; admissa dolosae,
 I n deformes uiros animal mutauit: ut iidem
 D issimiles homini possent, similesq; uideri.
 M embraque contraxit: naresq; a fronte remissas
 C ontudit: & rugis perarauit anilibus ora:
 T otaque uelatos flauenti corpora nullo
 M isit in has sedes: nec non prius abstulit usum

METAMOR.

Verborum, & nata dira in periuria lingue.
Posse queri tantum rauco stridore reliquit.
Has ubi praterijt: & parthenopeia dextra
Mœnia deseruit: læua de parte canori
Acolide tumulum, & loca fœta palustribus undis
Littora Cumarum, uiuacisq; antra Sibyllæ
Intrat: & ut manes adeat per auerna paternos,
Orat. at illa diu uultum tellure moratum
Erexit: tandemq; deo furibunda recepto,
Magna petis, dixit, uir factis maxime, cuius
Dextera per ferrum, pietas spectata per ignes.
Pone tamen Troiane metum: potiere petitis:
Elysiæq; domos, & regna nouissima mundi
Me duce cognosces, simulachraq; cara parentis.
Inuia uirtuti nulla est uia. dixit: & auro
Fulgentem ramum sylua Iunonis auernæ
Monstrauit, iussitq; suo diuellere trunco.
Paruit Aeneas: & formidabilis orci
Vidit opes, atauosq; suos, umbramq; senilem
Magnanimi Anchisæ: didicit quoq; iura locorum:
Quæq; nouis essent adeunda pericula bellis.
Inde ferens lassos aduerso tramite passus
Cum duce cumæa fallit sermone laborem.
Dumq; iter horrendum per opaca crepuscula carpit:
Seu dea tu præsens, seu dijs gratissima, dixit,
Numinis instar eris semper mihi: meq; fatebor
Muneris esse tui: quæ me loca mortis adire,
Quæ loca me uisæ uoluisti euadere mortis.
Pro quibus æriæ meritis euectus ad auras,
Templa tibi stituam: tribuam tibi thuris honores.

Respicit hunc uates: et suspiratibus haustis,
Nec dea sum, dixit: nec sacri thuris honore
Humanum dignare caput. ne nescius erres,
Lux æterna mihi, carituraq; sine dabatur:
Si mea uirginitas Phæbo patuisset amanti.
Dum tamen hanc sperat: dum præcorrumpere donis
Me cupit: elige ait uirgo cumæa, quid optes:
Optatis potiere tuis. ego pulueris hausti
Ostendens cumulum, quot haberet corpora puluis,
Tot mihi natales contingere uana rogaui.
Exadit, ut peterem iuuenes quoq; protinus annos.
Hos tamen ille mihi dabat, æternamq; iuventam,
Si uenerem paterer. contempto munere Phæbi,
Innuba permaneo: sed iam felicior ætas
Terga dedit: tremuloq; gradu uenit ægra senectus.
Quæ patienda diu est: nam iam mihi sæcula septem
Ætæ uidēs: superest, numeros ut pulueris æquem:
Tercentum messes, tercentum musta uidere.
Tempus erit, cum de tanto me corpore paruum
Longæ dies faciet: consumptaq; membra senectæ,
Ad minimum redigentur onus. nec amata uidebor,
Nec placuisse deo: Phæbus quoq; forsitan ipse
Vel non agnoscet: uel dilexisse negabit:
Vsque adeo mutata ferar: nulliq; uidenda,
Voce tamen noscar: uocem mihi fata relinquent.
Talia conuexum per iter memorante Sibylla
Sedibus Euboicæ stygijs emergit in urbem
Troius Aeneas: sacrisq; ex more litatis,
Littora adit non dum nutrias habentia nomen.
Hic quoq; subsiterat post tædia longa laborum

N eritius Macareus comes experientis Vlysses:
 D esertum quondam medijs in rupibus Aetnae
 N oscit Achemeniden: improuisoq; repertum
 V uere miratus, quis te casus ue, deus ue
 S eruat Achemenide? cur inquit barbara grauium
 P rora uebit? petitur uestra quae terra carina?
 T alia quaerenti iam non hirsutus amictu,
 I am suus, & spinis conserto tegmine nullis
 F atur Achemenides. iterum Polyphemon, & illos
 A spiciam fluidos humano sanguine rictus:
 H ac mihi si potior domus est, Ithacaeq; carina:
 S i minus Aeneam ueneror genitore: nec unquam
 E sse satis potero (praestem licet omnia) gratus.
 Q uod loquor: & spiro: caelumq; & lumina solis
 R espicio: (possum ne ingratus & immemor esse?)
 I lle dedit: quod non anima haec Cyclopi in ora
 V enit: & ut lumen iam nunc uitale relinquam:
 A ut tumulto, aut certe non illa condar in aluo.
 Q uid mihi tunc animi, nisi si timor abstulit omnem
 S ensum, animumq; fuit? cum uos petere alta relictus
 A equora conspexi. uolui inclamare: sed hosti
 P rodere me timui: uestrae quoq; clamor Vlyssis
 P enè rati nocuit. uidi cum monte reuulsum
 I mmanem scopulum medias permisit in undas.
 V idi iterum ueluti tormenti uiribus acta
 V asta giganteo iaculantem saxa lacerto.
 E t ne deprimeret fluctus ue lapis ue carinam,
 P ertinui, iam me non esse oblitus in illa.
 V t uero fuga uos ab acerba morte reduxit:
 I lle quidē totam gembundus obambulat Aetnam,
 Praetentatq;

P retentatq; manu sylvas: & luminis orbis
 R upibus incursat: fœdataq; brachia tabo
 I n mare protendens, gentem execratur achinam.
 A tq; ait, o' si quis referat mihi casus Vlysses,
 A ut aliquem ex socijs, in quem mea sæuiat ira:
 V iscera cuius edam: cuius uiuentia dextra
 M embra mea laniem: cuius mihi sanguis inundet
 G uttur: & elisi trepident sub dentibus artus:
 Quàm nullū, aut leue sit damnum mihi lucis ademptæ.
 H æc, & plura ferox: me luridus occupat horror
 S pectantem uultus etiamnum cæde madentes,
 C rudelesq; manus, & inanem luminis orbem,
 M embraq; & humano concretam sanguine barbam.
 M ors erat ante oculos, minimum tamen ipsa doloris:
 E t iam prensurum, iam nunc mea uiscera rebar
 I n sua mersurum: menti q; hærebat imago
 T emporis illius: quo uidi bina meorum
 T er quater affligi sociorum corpora terræ.
 C um super ipse iacens hirsuti more leonis
 V isceraq; & carnes, cumq; albis ossa medullis,
 S emanimesq; artus auidam condebat in aluum.
 M e tremor inuasit: stabam sine sanguine mæstus:
 M andentemq; uidens, eiectantemq; cruentis
 O re dapes, & frustra mero glomerata uomentem:
 T alia fingebam misero mihi fata parari:
 P erq; dies multos latitans, omnemq; tremiscens
 A d strepitum, mortemq; timens, cupidusq; moriri,
 G lande famem pellens, & mista frondibus herba,
 S olus, inops, expes, letho pœnæq; relictus,
 H anc procul aspexi longo post tempore nauem:

Ouid.

Z

METAMOR.

O rauri q; fugam gestu: ad litus q; cucurri:
 E t moui: grauium q; ratis troiana recepit.
 T u quoq; pande tuos comitum gratissime casus
 E t ducis, & turbæ, quæ tecum est credita ponto.
 A eolon ille refert tusco regnare profundo,
 A eolon Hippotaden cohibentem carcere uentos:
 Quos bonis inclusos tergo (memorable munus)
 D ulichium sumpsisse ducem: flatu q; secundo
 L ucibus isse nouem: & terram aspexisse petitam.
 P roxima post nonam cum sese aurora moueret:
 I nuidia socios, prædæ q; cupidine uictos
 E sse ratos aurum, dempsisse ligamina uentis.
 C um qbus isse retro, per quas modo uenerat undas:
 A eoli q; ratem portus repetisse tyranni.
 I nde Lam ueterem Læstrygonis inquit in urbem
 V enimus: Antiphates terra regnabat in illa.
 M issus ad hunc ego sum numero comitante duorum:
 V ix q; fuga quesita salus comiti q; mihi q;
 T ertius e nobis Læstrygonis impia tinxit
 O ra cruore suo: fugientibus instat: & agmen
 C oncitat Antiphates: coeunt: & saxa, trabes q;
 C oniciunt: mergunt q; uiros: mergunt q; carinas.
 V na tamen, quæ nos, ipsum q; uehebat V lysssem,
 E ffigit: amissa sociorum parte, dolentes,
 M ulta q; conquesti terris allabimur illis:
 Quas procul hinc cernis. procul hinc (mihi crede) ui-
 I nsula uisa mihi: tu q; o iustissime Trou (dæda est,
 N ate dea (neq; enim finito Marte uocandus
 H ostis es Aenea) moneo fuge littora Circes.
 N os quoq; Circeæ religata in litore pinu

A ntiphatæ memores, immanisq; Cyclopi
 I re negabamus: uel tecta ignota subire.
 S orte sumus lecti: fors me, fidumq; Polyten,
 E urylochumq; simul, nimiq; Elpenora uini,
 B usq; nouem socios circæa ad mœnia misit.
 Quæ simul attigimus: stetitq; in limine tecti:
 M ille lupi, mustiq; lupis ursiq; leæq;
 O cursu fecere metum: sed nulla timenda,
 N ullaq; erat nostro factura in corpore uulnus.
 Quin etiam blandas mouere per æra caudas:
 N ostraq; adulantes comitant uestigia: donec
 E xcipiunt famulæ: perq; atria marmore tecta
 A d dominam ducunt. pulchro sedet illa recessu
 S ublimi solio: pallamq; induta nitentem
 I nsuper aurato circumelatur amictu.
 N ereides, Nymphæq; simul, quæ uellera motis
 N ulla trahunt digitis: nec fila sequentia ducunt:
 G ramina disponunt: sparsosq; sine ordine flores
 S ecernunt calathis, varijsq; coloribus herbas.
 I psa quod hæ faciunt opus exigit: ipsa quis usus
 Quoq; sit in folio, quæ sit concordia mistis,
 N ouit: & aduertens pensas examinat herbas.
 H æc ubi nos uidit: dicta, acceptaq; salute,
 D iffudit uultus, & reddidit omnia uotis.
 N ec mora: misceri testu iubet ordea grani,
 M ellaq; uimq; meri cum lacte coagula passo:
 Quiq; sub hac lateant furtim dulcedine, succos
 A dicit. acipimus sacra data pocula dextra.
 Quæ simul arenti sitientes hausimus ore:
 E t tetigit summos uirga dea dira capillos:

METAMOR.

Et pudet, & referam: setis horrescere cœpi:
Nec iam posse queri: pro uerbis edere raucum
Murmur: & in terram toto procumbere uultu:
Os q; meum sensi pando occalescere rostro:
Colla timere toris: & qua modo pocula parte
Sumpta mihi fuerant: illa uestigia feci.
Cumq; eadem passis (tantum medicamina possunt)
Claudor in antra. suis solum caruisse figura
Vidimus Eurylochum: solus data pocula fugit.
Quæ nisi uita set: pecoris pars una maneret
Nunc quoq; setigeri: nec tantæ cladis ab illo
Certior ad Circen ultor uenisset Vlysses.
Pacifer huic dederat florem Cyllenius album:
Moly uocant superi: nigra radice tenetur.
Tutus eo, monitisq; simul cœlestibus intrat
Ille domum Circes: & ad insidiosa uocatus
Pocula, conantem uirga mulcere capillos
Reppulit: & stricto pauidam deterruit ense.
Inde fides, dextræq; datæ: thalamoq; receptus
Coniugij dotem sociorum corpora poscit.
Spargimur ignotæ succis melioribus herbæ:
Percutimurq; caput conuersæ uerberare uirgæ:
Verbaq; dicuntur dictis contraria uerbis.
Quo magis illa canit: magis hoc tellure leuati
Erigimur: setæq; cadunt: bifidosq; relinquit
Rima pedes: redeunt humeri: & subiecta lacertis.
Brachia sunt. flentem flentes amplectimur illum:
Hærenusq; ducis collo: nec uerba locuti
Vlla priora sumus, q̄ nos testantia gratos.
Anima nos illic tenuit mora: multaq; præsens

T en
 H oc
 Q uæ
 C um
 I lla
 O sten
 A ede
 Q uis
 C ur ha
 A cipe
 H inc
 P ions
 R ex fi
 F orma
 A spicio
 P ar an
 Quinqu
 I lle su
 V erterat
 Numina
 Quas An
 N ar ue
 Quæq; c
 F initima
 I lle colit
 D icitur
 H ac ubi
 P reposit
 R ara qu
 V nde C

T emporē tam longo uidi: multa auribus hausi:
 H oc quoq; cum multis, quod clām mihi retulit una
 Q uattuor ē famulis ad talia sacra paratis.
 C um duce nanq; meo Circe dum sola moratur:
 I lla mihi niueo factum de marmore signum
 O stendit iuuenile, gerens in uertice Picum
 A ede sacra positum, multisq; insigne coronis.
 Q uis foret, & quare sacra coleretur in aede,
 C ur hanc ferret auem, quærenti, & scire uolenti
 A cipe ait Macareu: domina ēq; potentia quæ sit
 H inc quoq; disce meæ: tu dictis adijce mentem.
 P icus in ausonijs proles Saturnia terris
 R ex fuit utilium bello studiosus equorum.
 F orma uiro, quam cernis, erat: licet ipse decorem
 A spicias: fictaq; probes ab imagine ueram.
 P ar animus formæ: nec adhuc spectasse tot annos
 Q uinquennem poterat graia quater edere pugna.
 I lle suos Dryadas latijs in montibus ortas
 V enterat in uultus: illum fontana petebant
 N umina Naiades, quas Albula, quasq; Numici
 Q uas Anienis aquæ, cursusq; breuissimus Almo,
 N ar uetulit præceps, & opacæ Pharfarius undæ,
 Q uæq; colunt scythicæ stagnum nemorale Dianæ,
 F initimosq; lacus: spretis tamen omnibus unam
 I lle colit Nympham: quā quondam in colle Palati
 D icitur ancipiti peperisse Venilia Iano.
 H æc ubi nubilibus primum maturuit annis:
 P raposito cunctis Laurenti tradita Pico est,
 R ara quidem facie, sed rarior arte canendi,
 V nde Canens dicta est: syluas & saxa mouere,

METAMOR.

Et mulcere feras, & flumina longa morari
Ore suo, uolucresq; uagas retinere solebat.
Quæ dum feminea modulatur carmina uoce:
Exierat tecto laurentes Picus in agros
Indigenas fixurus apros: tergumq; premebat
Acris equi: læuâq; hastilia bina ferebat
Phœniceam fuluo chlamydē comprehensus ab auro.
Venerat in syluas & filia Solis easdem:
Vtq; nouas legeret fecundis collibus herbas:
Nomine dicta suo Cyrcæa reliquerat arua.
Quæ simul ac iuuenem uirgultis abdita uidit:
Obstupuit: cedere manu, quas legerat, herbæ:
Flammaq; per totas uisa est errare medullas.
Vt primum ualido mentem collegit ab æstu:
Quid cuperes, fissura fuit: ne posset adire
Cursus equi fecit, circumsususq; satelles.
Non tamen effugies: uento rapiare licebit:
Si modo me noui: si non euauit omnis
Herbarum uirtus: & me mea carmina fallunt.
Dixit: & effigiem nullo cum corpore falsi
Finxit apri: præterq; oculos transcurrere regis
Iussit: & in densum trabibus nemus ire uideri:
Plurima quæ sylua est: & equo loca peruia nō sunt.
Haud mora, continuo prædæ petit inscius umbram
Picus: equiq; celer spumantia terga reliquit:
Spemq; sequens uanem, sylua pedes errat in alta.
Concipit illa preces: & uerba precantia dicit:
Ignotosq; deos ignoto carmine adorat:
Quo solet & niuæ uultum confundere Luna:
Et patrio capiti bibulas subtexere nubes.

T un
 E t
 L im
 N d
 Quæ
 Quæ
 I gni
 A cōp
 D ier
 E t qu
 M e t
 N ec u
 D um
 S æpe
 N on i
 L a s
 R ebus
 T am b
 T er iu
 I lle fug
 C urro
 S eq; no
 I ndign
 F igit: &
 P urp
 F ibula
 P luma
 N ec qu
 A nterea
 N equio

Tunc quoque cantato densatur carmine cœlum:
 Et nebulas exhalat humus: cœcisque uagantur
 Liminibus comites: & abest custodia regi.
 Nacta locum, tempusque, per ò tua lumina, dixit,
 Quæ mea ceperunt, perque hæc pulcherrime formâ,
 Quæ facit ut supplex tibi sim dea, consule nostris
 Ignibus: & socerum, qui præuidet omnia, Solem
 Accipe: nec durus Titanida despice Circen.
 Dixerat: ille ferox ipsamque, precesque repellit:
 Et quæcumque es ait, non sum tuus: altera captum
 Me tenet: & teneat per longum comprecor æuū.
 Nec uenire externa socialia fœdera lædam:
 Dum mihi Ianigenam seruabunt fœta Canentem.
 Sæpe retentatis precibus titania frustra,
 Non impune feres: neque ait reddere Canenti:
 Læsaque quid faciat, quid amas, quid fœmina discas
 Rebus ait: sed amans, & læsa, et fœmina, Circe est.
 Tum bis ad oculos, bis se conuertit ad ortus:
 Ter iuuenem baculo tetigit: tria carmina dixit:
 Ille fugit: sed se solito uelocius ipse
 Currere miratus, pennas in corpore uidit:
 Sæque nouam subito latius accedere syluis
 Indignatus auem, duro fera robora rostro
 Igitur: & iratus longis dat uulnera ramis.
 Purpureum chlamydis pennæ traxere colorem:
 Fibula quod fuerat, uestemque momorderat aurum:
 Pluma fit: & fuluo ceruix præcingitur auro.
 Nec quicquam antiquum Pico, nisi nomina restant.
 Interea comites clamato sæpe per agros
 Nequicquam Pico, nullaque in parte reperto,

METAMOR.

I nueniunt Circen: nam iam tenuauerat auras:
P assaq; erat nebulas uentis, ac sole resolui:
C rimnibusq; premunt ueris: regemq; reposcunt:
V imq; ferunt: sauisq; parant incescere telis.
I lla nocens spargit uirus, succosq; ueneni:
E t noctem, noctisq; deos Erebonq;, Chaonq;
C onuocat: & longis hecaten ululatus orat.
E xilueret loco (dictu mirabile) syluae:
I ngemuitq; solum: uicinaq; palluit arbor:
S parsaq; sanguineis rubuerunt pabula guttis:
E t lapides uisi mugitus edere raucos:
E t latrare canes: & humus serpentibus atris
S qualere: & tenues animae uolitare uidentur.
A ttonitum monstis uulgus pauet: illa pauentum
O ra uenenata tetigit mirantia uirga.
C uius ab attactu uariarum monstra ferarum
I n iuuenes ueniunt: nulli sua mansit imago.
P resserat occiduis tarthesia littora Phoebus:
E t frustra coniux oculis, animoq; Canentis
E xpectatus erat. famuli, populusq; per omnes
D iscurrunt syluas: atq; obuia lumina portant.
N ec satis est Nymphæ flere: & lacerare capillos:
E t dare plangorem: facit hæc tamen omnia: seq;
P roripit: ac latos errat uesana per agros.
S ex illam noctes, totidem redeuntia solis
L umina uiderunt inopem somniq;, cibiq;,
P er iuga, per ualles, quæ fors ducebat, euntem.
V ltimus aspexit fessam luctuq;, uiaq;
T ybris, & in gelida ponentem corpora ripa.
I llic cum lachrymis ipsos modulata dolores

126. 7. a

V e
 C a
 L u
 T a
 F a
 N o
 T a
 V i
 R u
 A n
 D i
 P e
 S f
 C o
 H i
 E r
 S o
 E t
 T e
 I n
 F a
 N o
 S u
 C o
 A r
 A u
 E t
 C a
 A t
 V e

V erba sono tenui mœrens fundebat: ut olim
 C armna iam moriens canit exequialia cygnus.
 L uctibus extremum tenues liquefacta medullas
 T abuit: inq; leues paulatim evanuit auras.
 F ama tamen signata loco est: quem rite Canentem
 N omine de Nymphæ ueteres dixere coloni.
 T alia multa mihi longum narrata per annum,
 V isq; sunt. resides, & desuetudine tardi
 R ursus inire fretum, rursus dare uela iubemur:
 A ncipitesq; uias, & iter Titania nastum
 D ixerat, & sæui restare pericula ponti.
 P ertimui (fateor) nactusq; hoc littus, adhæsi.
 lab. 8. F inerat Macareus: urnaq; Aeneia matrix
 C ondita, marmoreo tumulo breue carmen habebat.
 H ic me Caietam notæ pietatis alumnus
 E reptam argolico, quo debuit igne cremauit.
 S oluitur herbofo reliqatus ab aggere funis:
 E t procul insidias, infamataq; relinquunt
 T ecta deæ: lucosq; petunt: ubi nubilus umbra
 I n mare cum fulua prorumpit Tybris arena.
 F aunigenaq; domo potitur, nataq; Latini:
 N on sine Marte tamen. bellum cum gente feroci
 S uscipitur: pactaq; furit pro coniuge Turnus.
 C oncurrit Latio Tyrrhenia tota: diuq;
 A rdua sollicitis uictoria quæritur armis.
 A uget uterq; suas externo robore uires:
 E t multi Rutulos, multi troiana tuentur
 C astra: neq; Aeneas Euandri ad mœnia frustra,
 A t Venulus frustra profugi Diomedis ad urbem
 V enerat. ille quidem sub Iapyge maxima Daunio

METAMOR.

Mœnia condiderat: dotaliaq; arua tenebat.
 Sed Venulus Turni postq̃ mandata peregit:
 Auxilium petijt: vires Actolius heros
 Excusat: nec se aut soceri committere pugnae
 Velle sui populos: aut quos è gente suorum
 Armet, habere ullos: ne' ue hæc commenta putetis.
 (Admonitu quanq̃ luctus renouentur amari)
 Perpetiar memorare tamen. Postq̃ alta cremata est
 Ilion: & dandas pauperunt pergama flammæ:
 Naritusq; heros à uirgine, uirgine rapta,
 Quam meruit poenam solus, digessit in omnes:
 Spargimur: & uentis inimica per æquora rapti,
 Fulmina, noctem, imbres, iram cœliq; marisq;
 Perpetimur Danaï, cumulumq; Capharea cladis.
 Ne' ue morer referens tristes ex ordine casus:
 Græcia tum potuit Priamo quoq; flenda uideri.
 Me tamen armifera seruatum cura Minervæ
 Luctibus eripuit: patris sed rursus ab agris
 Pellor: & antiquo memores de uulnere penas
 Exigit alma Venus: tantosq; per alta labores
 Equora sustinui, tantos terrestribus armis:
 Ut mihi felices sint illi sæpe uocati:
 Quos communis hyems, importunusq; Caphareus
 Merisit aquis: uellemq; horum pars una fuisse.
 Vltima iam passi comites belloq; fletuq;
 Deficiunt: finemq; rogant erroris. at Agmon
 Feruidus ingenio, tum uero & cladibus asper,
 Quid superest, quod iam patientia nostra recuset
 Ferre uiri, dixit? quid habet Cytherea, quod ultra
 (Velle puta) faciat? nam dum peiora timentur.

E st locus in uoto. fors autem ubi pessima rerum est:
 S ub pedibus timor est, secūraq; summa malorum.
 A udiat ipsa licet: et, quod facit, oderit omnes
 S ub Diomede uiros: odium tamen illius omnes
 S pernimus: & magno stat magna potentia nobis.
 T alibus iratam Venerem Pleuronius Agmon
 I nstimulat uerbis: ueteremq; resuscitat iram.
 D icta placent paucis: numeri maioris annū
 A gmona corripimus. cui respondere uolenti
 V ox pariter, uocisq; uia est tenuata: comæq;
 I n plumas abeunt: plumis quoq; colla teguntur,
 P ectoraq; & tergum: maiores brachia pennas
 A cipiunt: cubitiq; leues sinuantur in alas.
 M agna pedis digitos pars occupat: oraq; cornu
 I ndurata rigent: finemq; in acumine ponunt.
 H unc Lycus, hūc Idas, et cum Rethenore. Nycteus
 H unc miratur Abas: & dum mirantur: eandem
 A cipiunt faciem: numerusq; ex agmine maior
 S ubuolat: & remos plausis circumuolat alis.
 S i uolucrum quæ sit dubiarum forma requiris:
 V t non cygnorum, sic albis proxima cygnis.
 V ix equidem has sedes, & Iapygis arida Dauni
 A rua gener teneo minima cum parte meorum.
 H actenus Oemides. venulus calydonia regna,
 P eucetiosq; sinus, Messapiaq; arua reliquit.
 I n quibus antra uidet: quæ multa nubila sylua,
 E t leuib; guttis manantia semper Pan
 N unc tenet, at quodā tenuerunt tempore Nymphæ.
 A ppulus has illa pastor regione fugatas
 T erruit: & primo subita formidine mouit.

METAMOR.

Mox, ubi mens redijt: & contempere sequentem:
 Ad numerum motis pedibus duxere choreas.
 Improbat has pastor: saltuq; imitatus agresti,
 Addidit obscœnis conuitia rustica dictis:
 Nec prius obtinuit: quàm guttura condidit arbor:
 Arbor enim est: succoq; licet cognoscere mores.
 Quippe notam linguae bacis Oleaster amaris
 Exhibet: asperitas uerborum cessit in illas.
 Lab. 10. Hinc ubi legati rediere negata ferentes
 Arma ætola sibi: Rutuli sine uiribus illis
 Bella infasta gerunt: multumq; ab utraq; cruoris
 Parte datur. fert ecce auidas in pinea Turnus
 Tecta facis: ignesq; timent, quibus unda peperit.
 Iamq; picem, & ceras, alimenta; cætera flammæ
 Mulciber urebat: perq; altum ad carbasa malum
 Ibat: & incuruæ fumabant transtra carinæ.
 Cum memor has pinus idæo uertice cæsas
 Sancta deum genitrix tinnitibus æthera pulsi
 Aeris, & inflati compleuit murmure buxi:
 Perq; leues domitis inuecta leonibus auras,
 Irrita sacrilega iactas incendia dextra
 Turne, ait: eripiam: nec me patiente cremabit
 Ignis edax nemorum partes, & membra meorum.
 Intonuit dicente dea: tonitrumq; secuti
 Cum saliente graues ceciderunt grandine nimbi.
 Æra; & tumidum subitis concursibus æquor
 Astræi turbant & eunt in prælia fratres.
 E quibus alma parens unius uiribus usa,
 Stuppea prærupit phrygiæ retinacula classis:
 Fertq; rates pronas: medioq; sub æquore mergit.

R o
 I n
 I n
 Quo
 S ub
 L in
 C ar
 I lla
 N aia
 M olle
 N on
 P ertul
 S uppe
 C ladi
 N erita
 V ultib
 V ultib
 S pes ex
 P offe me
 P erstat:
 I nstar, h
 N ec sepi
 S ed uic
 B ella ger
 A rma u
 S offite
 A bfulit
 C ongerie
 S uolu
 E t sonus

R obore mollito, lignoq; in corpora uerso,
I n capitum facies puppes mutantur adunca:
I n digitos abeunt, & crura natantia remi:
Q uodq; sinus fuerat, latus est: medijsq; carina
S ubdita nauigij, spinæ mutatur in usum.
L ina comæ molles, antennæ brachia fiunt.
C œrulus, ut fuerat, color est: quasq; ante timebant,
I llas uirginis exerceant lusibus undis
N aiades æquoræ: durisq; in montibus ortæ,
M olle fretum celebrant: nec eas sua tangit origo.
N on tamen obliti quàm multa pericula sæuo
P ertulerint pelago, iactatis sæpe carinis
S upposuere manus: nisi si qua uehebat Achivos.
lab. ii **C** ladis adhuc phrygiæ memores, odere Pelasgos:
N eritiæq; ratis uiderunt fragmina lætis
V ultibus: & lætis uidere rigescere puppem
V ultibus Alanoi: saxumq; crescere ligno.
lab. ii **S** pes erat, in Nymphas animata classe marinas
P osse metu monstri Rutulum desistere bello:
P erstat: habetq; deos pars utraq;: quodq; deorum est
I nstar, habent animos: nec iam dotalia regna,
N ec sceptrum socii, nec te Lauinia uirgo,
S ed uicasse petunt: deponendiq; pudore
B ella gerunt: tandemq; Venus uictricia nati
A rma uidet: Turnusq; cadit: cadit Ardea, Turno
S ospite dicta potens. quam postq; barbarus ensis
A bstulit: & tepida patuerunt tecta fauilla:
C ongerie è media tum primum cognita præpes
S ubuolat: & cineres plausis enerberat alis.
E t sonus, & macies, & pallor, & omnia, captam

METAMOR.

Que deceant urbem, nomen quoque mansit in illa
 Urbis: & ipsa suis deplangitur Ardea pennis.
 Iamque deos omnes, ipsamque Aeneia uirtus
 In unum ueteres finire coegerat iras:
 Cum bene fundatis opibus crescentis Iuli
 Tempestiuus erat caelo Cythereius Heros:
 Ambieratque Venus superos: colloque parentis
 Circumsusa sui, nunquam mihi dixerat ullo
 Tempore dure pater, nunc sis mitissimus opto:
 Aeneaque meo, qui te de sanguine nostro
 Fecit auum: quis paruum, des optime numen,
 Dum modo des aliquid, satis est inamabile regnum
 Aspexisse semel: stygios semel isse per amnes.
 Assensere dei: nec coniux regia uultus
 Immotos tenuit: placatoque annuit ore.
 Tum pater est is ait caelesti numine dignus:
 Quaeque petis, pro quoque petis, cape nata quod optas,
 Fatus erat: gaudet: gratesque agit illa parenti:
 Perque leues auras iunctis inuecta columbis
 Littus adit laurens: ubi tectus arundine serpit
 In freta flumineis uicina Numicius undis.
 Hunc iubet Aeneae, quaecumque obnoxia morti,
 Abluere: & tacito deferre sub aequora cursu.
 Corniger exequitur Veneris mandata: sui que
 Quicquid in Aenea fuerat mortale repurgat:
 Et respergit aquis: pars optima restitit illi.
 Lustratum genitrix diuino corpus odore
 Vixit: & ambrosia dulci cum nectare mista
 Contigit os: fecitque deum: quem turba quirini
 Nuncupat indigetem: temploque arisque recipit.

I nde sub Aſcanij ditione binominis, Alba
 R esq; latina fuit: ſucceſſit ſylvius illi.
 Quo ſatus, antiquo tenuit repetita Latinus
 N omina cum ſceptro: clarus ſubit Alba Latino:
 E pitus ex illo: poſt hunc Capetusq; Capysq;
 S ed Capys ante fuit: regnum Tyberinus ab illis
 C epit: & in thuſci demerſus fluminis undis
 N omina fecit aquæ: de quo Remulusq; feroxq;
 A crota ſunt geniti: Remulus maturior annis
 F ulmineo periit imitator fulminis ictu.
 F ratre ſuo ſceptum moderatior Acrota forti
 T radit Auentino: qui quo regnarat, eodem
 M onte iacet poſitus: tribuitq; uocabula monti.
 I amq; palatine ſummam Proci gentis habebat.
 R ege ſub hoc Pomona fuit: qua nulla latinas
 I nter Hamadryadas coluit ſolertius hortos:
 N ec fuit arborei ſtudioſior altera foetus:
 V nde tenet nomen. non ſylvas illa, nec amnes,
 R us amat, & ramos felicia poma ferentes:
 N ec iaculo grauis eſt, ſed adiuncta dextera fulce:
 Q ua modo luxuriam premit: & ſpatiantia paſſim
 B rachia compeſcit: fiſſo modo cortice, lignum
 I nſerit: & ſuctos alieno præſtat alumno:
 N ec ſentire ſitim patitur: bibulæq; recuruas
 R adicis fibras labentibus irrigat undis.
 H ic amor, hoc ſtudiū: ueneris quoq; nulla cupido eſt:
 V im tamen agreſtum metuens, pomaria claudit
 I ntus: & acceſſus prohibet, refugitq; uiriles.
 Q uid non & ſatyri ſaltaſibus apta inuentus

METAMOR.

Fecere? *et* pinu præcincti cornua panes?
Silenusq; suis semper iuuenilior annis?
Quiq; deus fures uel falce, uel inguine terret?
Vt potirentur ea. sed enim superabat amando
Hos quoq; Vertumnus: neq; erat felicior illis.
Oquoties habitu duri messoris aristas
Corbe tulit: ueriq; fuit messoris imago.
Tempora saepe gerens fœno religata recenti
Desectum poterat gramen uersare uideri.
Saepe manu stimulos rigida portabat: ut illum
Iurasses fessos modo disiunxisse iuuenicos.
Falce data, frondator erat, uitisq; putator.
Induerat scalas: lecturum poma putares.
Miles erat gladio, piscator arundine sumpta.
Deniq; per multas aditum sibi saepe figuras
Repperit: ut caperet spectatae gaudia formæ.
Ille etiam picta redimitus tempora mitra,
Innitens baculo, positus per tempora canis
Assimulauit anum: cultosq; intrauit in hortos:
Pomaq; mirata est. tantoq; potentior, inquit:
Paucaq; laudatæ dedit oscula: qualia nunquam
Vera dedisset anus. glebaq; incurua resedit,
Suspiciens pandos autumnæ pondere ramos.
Vlmus erat contra, speciosa nitentibus uitis:
Quam socia postq; pariter cum uite probauit:
Ast si staret ait coelebs sine palmite truncus:
Nil præter frondes, quare peteretur, haberet.
Hæc quoq; quæ iuncta uitis requiescit in ulmo:
Si non iuncta foret: terræ acclinata iaceret.

Tu tamen

T u
 C o
 A t
 S o
 P r
 N u
 M i
 E t
 S e
 H a
 P l
 V e
 M e
 Q u
 H æ
 Q u
 A r
 A d
 M u
 E t
 Q u
 P r
 S e
 N e
 N e
 Q u
 V l
 I d
 Q u
 S a

Tu tamen exemplo non tangeris arboris huius:
 Concubitusq; fugis: nec te coniungere curas.
 Atq; utinam uelles. Helene non pluribus esset
 Sollicitata procis: nec quæ lapitheia mouit
 Prælia: nec coniux timidi atq; audacis Vlysses.
 Nunc quoq; cum fugias: auerferisq; petentes:
 Mille uiri cupiunt, & semideiq; Deiq;
 Et quæcunq; tenent albanos numina montes.
 Sed tu, si sapias: si te bene iungere: animiq;
 Hanc audire uoles: quæ te plus omnibus illis,
 Plus quàm credis, amo: uulgares reijce tedas:
 Vertumnumq; tori socium tibi delige: pro quo
 Me quoq; pignus habe. neq; enim sibi notior ille est,
 Quàm mihi: nec toto passim uagus errat in orbe:
 Hæc loca magna colit: nec uti pars magna procorum,
 Quam modo uidit, amat: tu primus, & ultimus illi
 Ardor eris: soli q; suos tibi deuouet annos.
 Adde qd est inuenis: quod naturale decoris
 Munus habet: formasq; apte fingetur in omnes:
 Et quod erit iussus, (iubeas licet omnia) fiet.
 Quid, qd amatis idem? quod quæ tibi poma coluntur,
 Primus habet: lætaq; tenet tua munera dextra?
 Sed neq; iam fortis desyderat arbore demptos:
 Nec quas hortus alit cum succis mitibus herbas:
 Nec quicq; nisi te. miserere ardentis: & ipsum
 Quod petit, ore meo præsentem crede precari.
 Vltioresq; deos, & pectora dura perosam
 Idaliam, memoremq; time Rhamnusidis iram.
 Quocq; magis timeas (etenim mihi multa uetustas
 Scire dedit) referam tota notissima Cypro
 Quid. A

METAMOR.

126. 15. **F** acta: quibus flecti facile, & nutescere possis.
V iderat à ueteris generosam sanguine Teucri
I phis Anaxareten humili de stirpe creatus:
V iderat: & totis perceperat ossibus ignes:
L uctatusq; diu, postq; ratione furorem
V incere non potuit: supplex ad limina uenit:
E t modo nutrici miserum confessus amorem,
N e sibi dura foret, per spes orauit alumnae:
E t modo de multis alicui blanditus amicus
S ollicita petijt propensum uoce fauorem.
S æpe ferenda dedit blandis sua uerba tabellis:
I nterdum madidas lachrymarum rore coronas
P ostibus intendit: posuitq; in limne duro
M olle latus: tristisq; seræ conuitia fecit.
S æuior illa freto surgente cadentibus hædis,
D urior & ferro, quod Noricus excoquit ignis:
E t saxo, quod adhuc uinum radice tenetur:
S pernit: & irridet: factisq; immittibus addit
V erba superba ferox: & spe quoq; fraudat amantem.
N on tulit impatiens longi tormenta doloris
I phis: & ante fores hæc uerba nouissima dixit.
V incis Anaxarete: neq; erunt tibi rædia tandem
V lla ferenda mei: lætos molire triumphos:
E t pæana uoca: nitidaq; incingere lauro:
V incis ait: moriorq; libens. age ferrea gaude.
C erte aliquid laudare mei cogeris: eritq;
Q uo tibi sim gratus: meritumq; fatebere nostrum.
N on tamen ante mihi curam excessisse memento,
Q uam uitam: geminaq; simul mihi luce carendū est.
N ec tibi fama mei uentura est nuntia lethi:

I pse ego, ne dubites, adero: præsensq; uidebor:
C orpore ut exanimi crudelia lumina pascas.
Si tamen o superi mortalia facta uidetis:
E ste mei memores: nihil ultra lingua precari
S ustinet: & longo facite ut narremur in æuo:
E t quæ dempsistis uitæ, date tempora famæ.
D ixit: & ad postes ornatos sæpe coronis
H umentes oculos, & pallida brachia tollens,
C um foribus laquei religaret uincula summis:
H æc tibiserta placent crudelis, & impia, dixit:
I nseruitq; caput: sed tum quoq; uersus ad illam est:
A tq; onus infelix elisa fauce pependit.
I cta pedum motu, trepidantem, & multa gementem
V isa dedisse sonum est, ad aperta q; ianua factum
P rodidit. exclamant famuli: frustra q; leuatum
(Nam pater occiderat) referunt ad limina matris:
A ccepit illa sinu: complexaq; frigida nati
M embra sui, postq; miserarum uerba parentum
E didit: & matrum miserarum facta peregit:
F unera ducebat mediam lachrymosa per urbem:
L uridaq; arfuro portabat membra pheretro.
F orte uicæ uicina domus, qua flebilis ibat
P ompa, fuit: duræq; sonus plangoris ad aures
V enit Anaxaretes: quam iam deus ultor agebat.
M ota tamen uideamus ait miserabile funus:
E t patulis inijt tectum sublime fenestris.
V ixq; bene impositum lecto prospexerat Iphim:
D iriguere oculi: calidusq; e corpore sanguis
I nducto pallore fugit: conataq; retro
F erre pedes, hæsit: conata auertere uultus,

METAMOR.

H oc quoq; non potuit: paulatimq; occupat artus
 Quod fuit in duro iam pridem corpore saxum.
 N eue ea ficta putes: dominae sub imagine signum
 S eruat adhuc saluus: Veneris quoq; nomine tēplū
 P rospicientis habet. quorum memor o mea, lentos
 P one (precor) fastus: & amanti iungere Nymphē.
 S ic tibi nec uernum nascentia frigus adurat
 P oma: nec excutiant rapidi florentia uenti.
 H æc ubi nequicq; formas deus aptus in omnes,
 E didit: in iuuenem redijt: & anilia demit
 I nstrumenta sibi: talisq; apparuit illi:
 Q ualis ubi oppositas nitidissima solis imago
 E uicit nubes: nullaq; obstante reluxit:
 V imq; parat: sed ui non est opus: imq; figura
 C apta dei Nymphē est: & mutua uulnera sensit.
 P roximus ausonias iniusti mules Anuli
 R exit opes: Numitorq; senex amissa nepotum
 M unere regna capit: festisq; Parilibus urbis
 M ænia conduntur: Tatiū, patresq; Sabini
 B ella gerunt: arcisq; uia Tarpeia reclusa
 D ignam animam pœna congestis exuit armis.
 I nde sati Curibus tacitorum more luporum
 O re premunt uoces: & corpora uicta sopore
 I nuadunt: portasq; petunt: quas obijce firmo
 C lauserat Iliades. unam tamen ipsa reclusit,
 N ec strepitum uerso Saturnia cardine fecit.
 S ola Venus portæ cecidisse repagula sensit:
 E t clausura fuit: nisi q; rescindere nunq;
 D is licet acta deūm. Iano loci iuncta tenebant
 N aiades ausoniæ gelido rorantia fonte:

ib. 16

H
 S
 E
 O
 L
 I
 V
 F
 A
 F
 P
 F
 I
 O
 C
 S
 P
 D
 O
 R
 T
 R
 P
 S
 T
 (N
 V
 D
 A

Hæc rogat auxilium: nec Nymphæ iusta petentem
 Sustinere deam: uenasq; & flumina fontis
 Eluere sui. non dum tamen inuia Iani
 Ora patentis erant: nec iter præcluserat unda.
 Lurida supponunt fecundo sulfura fonti:
 Incendumq; cauas fumante bitumine uenas.
 Viribus his, alijsq; uapor penetrauit ad ima
 Fontis: & alpino modo quæ certare rigori
 Audebatis aquæ non ceditis ignibus ipsis.
 Flamma fera gemini fumant aspergine postes:
 Porta; nequicq; rigidis promissa Sabinis
 Fonte fuit præstructa nouo: dum martius arma
 Indueret miles. quæ postq; Romulus ultro
 Obtulit: & strata est tellus romana Sabinis
 Corporibus, strata estq; suis: genurique cruorem
 Sanguine cum soceri permiscuit impius ensis:
 Pace tamen sisti bellum, nec in ultima ferro
 Decertare placet: Tatiurnq; accedere regno.
 Occiderat Tatiurn: populiq; æquata duobus
 Romule iura dabas: posita cum casside maiores
 Talibus affatur diuinumq; hominumq; parentem.
 Tempus adest genitor (quoniam fundamine magno
 Res romana ualet: & præside pendet ab uno)
 Præmia iam promissa mihi, dignoq; nepoti
 Soluere: & ablatum terris imponere cælo.
 Tu mihi concilio quondam præfente deorum,
 (Nam memoro, numeri; animo pia uerba notauit)
 Vnus erit, quem tu tolles in sydera cæli:
 Dixisti, rata sit uerborum summa tuorum.
 Annuit omnipotens: & nubibus æra cæcis

METAMOR.

O culuit: tonitruq; & fulgure terruit orbem.
 Quæ sibi promissæ sensit data signa rapinæ:
 Innixusq; hastæ pressis temone cruento
 Impavidus conscendit equos Gradivus: & istu
 Verberis increpuit: pronumq; per aëra lapsus,
 Constitit in summo nemorosi colle Palati:
 Reddentemq; suo non regia iura quiriti
 Abstulit Iliaden. corpus mortale per auras
 Dilapsum tenues: ut lata plumbea funda
 Missa solet medio. glans intabescere coelo.
 Pulchra subit facies: & pulvinaribus altis
 Dignior est: qualis trabeati forma Quirini.
 Ferebat ut amissum coniux: cum regia Iuno
 Irin ad Hersiliam descendere limite curvo
 Imperat: & uacuae sua sic mandata referre.
 O et de latio, o & de gente sabina
 Praecipuum matrona decus, dignissima tanti
 Ante fuisse uiri coniux, nunc esse Quirini:
 Siste tuos fletus: & si tibi cura uidendi
 Coniugis est: duce me lucum pete, colle Quirino
 Qui uiret: & templum romani regis obumbrat.
 Pareat: & in terram pictos delapsa per arcus,
 Hersiliam iussis compellat uocibus Iris.
 Illa uerecundo uix tollens lumina uultu,
 O dea (namq; mihi, nec quæ sis dicere promptum est:
 Et liquet esse deam) duc o, duc, inquit: & offer
 Coniugis ora mihi: quem si medo posse uidere
 Fata semel dederint: cælum accepisse uidebor.
 Nec mora, romuleos cum uirgine Thaumantæa
 Ingreditur colles. ibi sydus ab æthere lapsum

D ecidit in terras: à cuius lumine flagrans
 H ersiliae crinis cum sydere cessit in auras.
 H anc manibus notis romanae conditor urbis
 E. xapit: & priscum pariter cum corpore nomen
 Mutat: Orāq; uocat: quæ nūc dea iuncta Quirino est.

PVB. OVI. NASONIS ME-

TAMORPHOSEON

LIBER XV.

Fabula i.

V eritur interea quis tantæ pon-
 dera molis

q sustineat: tantoq; queat succedere
 regi.

Destinat imperio clarum præ-
 nuntia ueri

F ama Numam. non ille satis cognosse sabinae
 G entis habet ritus: animo maiora capaci
 C oncipit: & quæ sit rerum natura, requirit.
 H uius amor curæ, patria, Curibusq; relictis,
 F edit, ut herculei penetraret ad hospitis urbem.
 G raia quis italicis author posuisset in oris
 M æma querenti, sic e' senioribus unus
 R ettulit indigenis, ueteris non inscius æui.
 D iues ab oceano bobus Ioue natus iberis
 L ittora felici tenuisse lacinia cursu
 F ertur: & armento teneras errante per herbas,
 I pse domum magni, nec inhospita tecta Crotonis
 I ntrasse: & requie longum releuasse laborem:
 A tq; ita discedens æuo dixisse nepotum

A 4

METAMOR.

Hic locus urbis erit: promissaq; uera fuerunt.
 Nam fuit, argolico generatus Alehone, quidam
 Mycillus, illius dijs acceptissimus æui.
 Hunc super incumbens pressum grauitate soporis
 Clauiger alloquitur, patrias age desere sedes:
 Et pete diuersi lapidosas Aesaris undas:
 Et, nisi paruerit, multa, ac metuenda minatur.
 Post ea discedunt pariter, somnusq; deusq;
 Surgit Alemonides: tacitaq; recentia mente
 Visa refert: pugnatq; diu sententia secum:
 Numen abire iubet: prohibent discedere leges:
 Pœnaq; mors posita est patriam mutare uolenti.
 Candidus oceano nitidum caput abdiderat sol:
 Et caput extulerat densissima sydereum nox:
 Visus adesse idem Deus est: eademq; monere:
 Et, nisi paruerit, plura, & grauiora minari.
 Pertimuit: patriamq; simul transferre parabat
 In sedes penetrare nouas: fit murmur in urbe:
 Spectatumq; agitur legum reus: utq; peracta est
 Causa prior: crimenq; patens sine teste probatum:
 Qualidus ad superos tollens reus ora, manusq;
 O cuius cœlum bis sex fecere labores,
 Fer precor inquit opē: nā tu mihi criminis author.
 Mos erat antiquus, niueis, atrisq; lapillis,
 His damnare reos, illis absolvere culpa.
 Tunc quoq; sic lata est sententia tristis: et omnis
 Calculus immitem dimittitur ater in urnam.
 Quæ simul effudit numerandos uersa lapillos:
 Omnibus è nigro color est mutatus in album:
 Candidaq; herculeo sententiæ numine facta

S oluit Alemonidem. grates agit ille parenti
 A mphitryoniada: uentisq; fauentibus æquor
 N auigat Ionium: lacedæmoniumq; Tarentum
 P ræterit, & Sybarim, Salentinumq; Neæthum,
 T hurinosq; sinus, Temesenq; & Iapygis arua:
 V ixq; pererratis quæ spectant littora terris,
 I muenit Aeserei fatalia fluminis ora,
 N ec procul hinc tumulû, sub quo sacrata Crotonis
 O ssa tegebat humus: iussa q; ibi mœnia terra
 C ondidit: & nomen tumulati traxit in urbem.
 T alia constabat certa primordia fama
 E sse loci, posita q; italis in finibus urbis.
 lib. 2. V ir fuit hic ortu Samus: sed fugerat una
 E t Samon, & dominos: odioq; tyrannidis exul
 S ponte erat: usq; licet cœli regione remotus,
 M ente deos adiit: & quæ natura negabat
 V isibus humanus: oculis ea pectoris hausit.
 C umq; animo, & uigili perspexerat omnia cura:
 I n medium discenda dabat: cœtusq; silentum,
 D ictaq; iurantum, magni primordia mundi,
 E t rerum causas, & quid natura docebat:
 Quid deus, unde niues, quæ fulminis esset origo:
 I uppiter, an uenti discussa nube tonarent:
 Quid quateret terras: qua sydera lege mearent:
 E t quodcunq; latet primusq; animalia mensis
 A rguit imponi: primus quoq; talibus ora
 D octa quidem soluit, sed non & credita uerbis.
 P arcite mortales dapibus temerare nefandis
 C orpora: sunt fruges: sunt deducuntia ramos
 P ondere poma suo, tumida q; in uitibus uuae:

METAMOR:

S unt herbae dulces: sunt quae mitescere flamma,
 M olliriq; queant: nec uobis lacteus humor
 E ripitur: nec mella thymi redolentia flore.
 P rodigi diuitias, alimenta q; mitia tellus
 S uggerit: atq; epulas sine caede, & sanguine praebet.
 C arne ferae sedant ieiunia, nec tamen omnes:
 Quippe equus, & pecudes, armaeta q; gramine uiuunt:
 A t quibus ingenium est immansuetumq; ferumq;
 A rmeniae tigres, iracundi q; leones,
 C umq; lupis urfi dapibus cum sanguine gaudent.
 H eu quantum scelus est, in uiscere viscera condi:
 C ongesto q; auidum pinguescere corpore corpus:
 A lteriusq; animantem animantis uiuere letho.
 S cilicet in tantis opibus, quas optima matrum
 T erra creat: nil te nisi tristia mandere feno
 V ulnera dente inuat: ritusq; referre Cyclopum?
 N ec, nisi perdideris alium, placare uoracis
 E t male morati poteris ieiunia uentris?
 A t uetus illa aetas, cui fecimus Aurea nomen:
 F aetibus arboreis, & quas humus educat, herbis
 F ortunata fuit: nec polluit ora cruore.
 T unc & aues tutae mouere per aera pennas:
 E t lepus impavidus medijs errauit in aruis:
 N ec sua credulitas piscem suspenderat hamo.
 C uncta sine insidijs, nullamq; timentia fraudem,
 P lenaq; pacis erant. postq; non utilis author
 V ictibus inuidit (quisquis fuit ille deorum)
 C orporeasq; dapes auidam demersit in aluum:
 F ecit iter sceleri: primoq; e caede ferarum
 I ncuisse potest maculatum sanguine ferrum.

I d
 C o
 S e
 L o
 H o
 E r
 V i
 D i
 Q u
 N a
 M e
 P r
 Q u
 I n
 I m
 Q u
 R u
 I l
 T e
 N e
 I n
 C e
 V i
 (N
 S i
 I m
 Q u
 I n
 P r
 I n

I dūq; satis fuerat: nostrumq; potentia lethum
C orpora missa neci salua pietate fatemur:
S ed quā danda neci, tam non epulanda fuerunt.
L ongius inde nefas abijt: et prima putatur
H ostia sus meruisse mori: quia semina pando
E ruerit rostro: spemq; interceperit anni.
V ite Caper morsu Bacchi mactatus ad aras
D iatur ultoris: nocuit sua culpa duobus.
Q uid meruistis oues placidum pecus, inq; tuendos
N atum homines? pleno quæ fertis in ubere nectar:
M ollia quæ nobis uestras uelamina lanas
P ræbetis: uitaq; magis, quàm morte iuuatis.
Q uid meruere boues, animal sine fraude, dolisq;
I nnocuum, simplex, natum tolerare labores?
I mmemor est demum, nec frugum munere dignus,
Q ui potuit curui dempto modo pondere aratri
R uricolam mactare suum: qui trita labore
I lla, quibus toties durum renouauerat aruum,
T ot dederat messes: percussit colla securi.
N ec satis est, quod tale nefas committitur: ipsos
I nscripsere deos sceleri: numenq; supernum
C æde laboriferi credunt gaudere iuuenti.
V ictima labe carens, et præstantissima forma,
(Nam placuisse noat) uitis insignis, et auro,
S istitur ante aras: auditq; ignara precantem:
I mponi q; suæ uidet inter cornua fronti
Q uas coluit fruges: percussaq; sanguine cultros
I nficit in liquida præuisos forsitan unda.
P ropterea ereptas uiuenti pectore fibras
I nspiciunt: mentesq; deum scrutantur in illis.

METAMOR.

Vnde fames hominu uetitorum tanta ciborum est?

Audetis uesci genus o mortale? quod oro

Nefacite: & monitis animos aduertite nostris:

Cumq; bonum dabitur caesorum membra palato:

Mandere uos uestros scite, & sentite colonos.

Et quoniam deus ora mouet: sequar ora mouentem

Rite deum: Delphosq; meos, ipsumq; recludam

Aethera: & augustae referabo oracula mentis.

Magna, nec ingenijs inuestigata priorum,

Quaeq; diu latuere, canam: iuuat ire per alta

Astra: iuuat terris, inertis sede relicta,

Nube uehi: ualidiq; humeris insistere Atlantis:

Palantesq; homines passim rationis egentes

Despectare procul: trepidosq; obitumq; timentes

Sic exhortari: seriemq; euoluere fati.

26. 3.^a O genus attonitum gelidae formidine mortis,

Quid stygia, quid tenebras, et nomina uana timetis,

Materiem uatum, falsiq; pericula mundi?

Corpora siue rogi flamma, seu ta be uetustas

Abstulerit: mala posse pati non ulla putetis.

Morte carent animae: semperq; priore relicta

Sede nouis domibus uiuunt habitantq; receptae.

Ipsae ego (nam memini) troiani tempore belli

Anthoides Euphorbus eram: cui pectore quondam

Haesit in aduerso grauis hasta minoris Atridae.

Cognoui clypeum leuæ gestamina nostrae

Nuper Abanteis templo Iunonis in Argis.

Omnia mutantur: nihil interit: errat, & illinc

Huc uenit, hinc illuc, & quoslibet occupat artus

Spiritus: eaq; feris humana in corpora transit,

I nq; feras noster: nec tempore deperit ullo.
 V tq; nouis facilis signatur cera figuris:
 N ec manet, ut fuerat: nec formam seruat eandem,
 S ed tamen ipsa eadem est: animam sic semper eandē
 E sse: sed in uarias doceo migrare figuras.
 E rgo ne pietas sit uicta cupidine uentris:
 P arcite uaticinor cognatas cade nefanda
 E xturbare animas: nec sanguine sanguis alatur.
 E t quoniam magno feror æquore: plenaq; uentis
 V ela dedi: nihil est toto quod perstet in orbe.
 C uncta flumini: omnisq; uagans formatur imago.
 I psa quoq; assiduo labuntur tempora motu,
 N on secus, ac flumen: neq; enim consistere flumen,
 N ec lenis hora potest: sed ut unda impellitur unda:
 V rgeturq; prior ueniente, urgetq; priorem:
 T empora sic fugiunt pariter: pariterq; sequuntur:
 E t noua sunt semper: nam quod fuit ante, relictū est:
 F itq; quod haud, fuerat, momētaq; cuncta nouantur.
 C ernis & emensas in lucem tendere noctes:
 E t iubar hoc nitidum nigræ succedere nocti.
 N ec color est idem cœli, cum lassā quiete
 C uncta iacent media: cumq; albo Lucifer exit
 C larus equo: rursusq; alius, cum præuia lucis
 T radendum phœbo Palantias inficit orbem.
 I pse dei clypeus, terra cum tollitur ima:
 M ane rubet: terraq; rubet cum conditur ima.
 C andidus in summo est: melior natura quod illic
 A etheris est: terræq; procul contagia fugit.
 N ec par, aut eadem nocturnæ forma Dianæ
 E sse potest unquam: semperq; hodierna se quente,

Temp

METAMOR.

Si crescit, minor est: maior, si contrahit orbem.
Quid? non in species secedere quattuor annum
Aspicias, ætatis peragentem imitamina nostræ?
Nam tener, & lactens, pueri q; simillimus ævo
Vere nouo est: tunc herba recens, & roboris experts
Turget: & insolida est: & spe delectat agrestes:
Omnia tum florent: florum q; coloribus almus
Ludit ager: neq; adhuc uirtus in frondibus ulla est.
Transit in æstatem post uer, robustior annus:
Fit q; ualens iuuenis: neq; enim robustior ætas
Vlla, nec uberior: nec quæ magis ardeat, ulla est.
Exapit autumnus posito feruore iuuentæ
Maturus, matris q; inter iuuenem q; senem q;
Temperie medius, sparsus quoq; tempora canis.
Inde senilis hyems tremulo uenit horrida passu,
Aut spoliata suos, aut, quos habet, alba capillos.
Nostra quoq; ipsorum semper, requie q; sine ulla
Corpora uertuntur: nec quod sumus ue, sumus ue,
Cras erimus: fuit illa dies: qua semina tantum,
Spes q; hominum primæ, matris q; habitauimus aluo.
Artifices natura manus admonuit: & ang
Corpora uisceribus distentæ condita matris
Noluit: e q; domo uacuas emisit in auras.
Editus in lucem iacuit sine uiribus infans:
Mox quadrupes, ritu q; tulit sua membra ferarum:
Paulatim q; tremens, & non dum poplite firmo
Constitit: adiutus q; aliquo conamine neruis,
Inde ualens, uelox q; fuit: spatium q; iuuentæ
Transit: & emeritis medijs quoq; temporis annis,
Labitur occidue per iter decline senectæ.

S ub
 R ob
 I los
 H ero
 F let
 T ynd
 T emp
 O mni
 P aul
 H ac qu
 Quia q;
 Quattu
 C ontra
 P onder
 E t tidi
 A lu per
 Quæ quæ
 E xipis
 I nliqu
 A erap
 I n super
 I nde re
 I gnis ex
 H inc im
 Nec spec
 E x alijs
 Nec per
 Sed na
 I naper
 D esine

S ubruit hæc æui demoliturq; prioris
 R obora: fletq; Milon senier: cum spectat inanes
 I llos, qui fuerant solidarum morte ferarum
 H erculeis similes, fluidos pendere lacertos.
 F let quoq; ut in speculo rugas aspexit aniles
 T yndaris: & secum, cur sit bis raptâ, requirit.
 T empus edax rerum, tuq; inuidiosa uetustas
 O mnia destruitis: uitiataq; dentibus æui
 P aulatim lenta consumitis omnia morte.
 H æc quoq; non perstant, quæ nos elementa uocamus:
 Quasq; uices peragant (animos adhibete) docebo.
 lib. 4. Quattuor æternus genitalia corpora mundus
 C ontinet: ex illis duo sunt onerosa: suoq;
 P ondere in inferius tellus, atq; unda feruntur:
 E t totidem grauitate carent: nulloq; premente,
 A lta petunt ær, atq; ære purior ignis.
 Quæ quanq; spatio distant: tamen omnia sunt
 E x ipsis: & in ipsa cadunt: resolutaq; tellus
 I n liquidas rarescit aquas: tenuatur in auras:
 A ëraq; humor habet: dempto quoq; pondere rursus
 I n superos ær tenuissimus emicat ignes.
 I nde retro redeunt: idemq; retexitur ordo:
 I gnis enim densum spissatus in æra transit,
 H inc in aquas: tellus glomerata cogitur unda:
 N ec species sua cuiq; manet: rerumq; nouatrix
 E x alijs alias reparat natura figuras:
 N ec perit in tanto quicq; (mhi credite) mundo:
 S ed uariat: faciemq; nouat: nasciq; uocatur
 I ncipere esse aliud, quàm quod fuit ante: moriq;
 D esinere illud idem. cum sint huc forsitan illa,

METAMOR.

Hæc translata illuc: summa tamen omnia constant.
 Nil equidem durare diu sub imagine eadem
 Crediderim: sic ad ferrum uenistis ab auro
 Scutula: sic toties uersa est fortuna locorum.
 Vidi ego, quod fuerat quondam solidissima tellus:
 Esse fretum: uidi factas ex æquore terras:
 Et procul à pelago conchæ iacere marinæ:
 Et uetus inuenta est in montibus anchora summus:
 Quodq; fuit campus, uallem decursus aquarum
 Fecit: et elumie mons est deductus in æquor:
 Et q; paludosa siccis humus aret arenis:
 Quæq; sitim tulerant, stagnata paludibus hument.
 Hic fontes natura novos emisit: et illic
 Clausit: et antiquis tam multa tremoribus orbis
 F lumina profiliunt: aut exæcata residunt.
 6. 5. Sic ubi terreno Lycus est epotus hiatus:
 Existit procul hinc: aliq; renascitur orbe.
 6. 6. Sic modo combibitur: tecto modo gurgite lapsus
 Reditur argolicis ingens Erasinus in agris.
 7. Et Mysum capitisq; sui, ripæq; prioris
 Pœnituisse ferunt: alia nunc ire Caicum.
 8. Nec non sicanias uoluens Amasenus arenas
 Nunc fluit: interdum suppressis fontibus aret.
 9. Ante bibebatur: nunc quas contingere nolis
 F undit Anigrus aquas: postq; (nisi uatibus omnis
 E ripienda fides) illic lauere bimembres
 V ulnera, clauigeri quæ fecerat Herchlis arcus.
 10. Quid non et Scythias Hypanis de montibus ortus,
 Qui fuerat dulcis, salibus uitatur amaris?
 11. E luctibus ambitæ fuerant Antissa, Pharosq;
 Et phœnissa

E t p
 L ene
 N unc
 D ictu
 A bstru
 S i que
 I uenit
 I nclina
 E si prop
 A rduu
 A rea, m
 V i fera
 E xpirare
 L iberiore
 N ulla fer
 E xten
 T endere
 T ergo cap
 C ellu habu
 P luma c
 P autu sup
 D atq; capi
 V nda die
 A dmetis
 N arrator
 F lumen h
 V i fera: q
 C rathus
 E lectro
 Quodq; m

E t phoenissa Tyros: quarum nunc insula nulla est.

L eucida continuam ueteres habuere coloni:

N unc freta circumueunt. Zancle quoq; iuncta fuisse

D icitur Italia: donec confinia pontus

A bstulit: & media tellurem reppulit unda.

S i quæris Helicæ, & Buran, Achæidas urbes:

I nuenies sub aquis: & adhuc ostendere nautæ

I nclinata solent cum mœnibus oppida mersis.

E st propè pittheam tumulus Træzena sine ullis

A rboribus, quondam planissima campi

A rea, nunc tumulus: nam (res horrenda relatu)

V is fera uentorum, cæcis inclusa cauernis

E xspirare aliqua' cupiens, luctataq; frustra

L iberiore frui cœlo, cum carcere rima

N ulla foret toto: nec peruia flatibus esset:

E xtentam tumescit humum: cœu spiritus oris

T endere uestigia solet, aut direpta bicornis

T erga capri. tumor ille loci permansit: & alti

C ollis habet speciem: longoq; induruit æuo.

P lurima cum subeant audita, aut cognita nobis:

P auca super referam. quid? non & lympa figuras

D atq; caputq; nouas? medio tua corniger Hammon

V nda die gelida est: ortuq; obituq; alescit.

A dmotis Athamantis aquis accendere lignum

N arratur, minimos cum luna recessit in orbes.

F lumen habent Cicones: quod potum saxea reddit

V iscera: quod tæctis inducit marmora rebus.

C rathis & hinc Sybaris uestris conterminus oris

E lectro similes faciunt, auroq; capillos.

Q uodq; magis mirum, sunt qui non corpora tantum,

Ouid.

B

METAMOR.

- V erum animos etiam ualeant mutare liquores.
 C ui non audita est obscœnæ Salmacis unda?
 f. 20 A ethiopesq; lacus? quos si quis faucibus hausit:
 A ut furit: aut patitur mirum grauitate soporem.
 f. 21 C litorio quicunq; sitim de fonte leuarit:
 V ina fugit: gaudetq; meris abstemius undis.
 S en uis est in aqua calido contraria uino:
 S iue, quod indigenæ memorant, Amathaone uatus,
 P roetidas attonitas postq̃ per carmen, & herbas
 E ripuit furijs: purgamina mentis in illas
 Misit aquas: odiumq; meri permansit in undis.
 f. 22 H uic fluit effectū dispar Lyncestius amnis:
 Quem quicunq; parum moderato gutture traxit:
 H aud aliter titubat: quàm si mera uina bibisset.
 f. 23 E st lacus Arcadiæ, Pheneum dixere priores:
 A mbiguis suspectus aquis: quas nocte timeto:
 N octe nocent potæ: sine noxa luce bibuntur.
 f. 24 S ic alias, aliasq; lacus, & flumina uires
 C oncipiunt: tempusq; fuit, quo nauit in undis:
 N unc sedet Ortygie. timuit concursibus Argo
 V ndarum sparsas symplegadas elisarum:
 Quæ nunc immotæ perstant: uentisq; resistunt.
 f. 25 N ec quæ sulfureis ardet fornacibus Aetna:
 I gnea semper erit: neq; enim fuit ignea semper.
 N am siue est animal tellus: & uiuit: habetq;
 S piramenta locis flammam exhalantia multis:
 S pirandi mutare uias, quotiesq; mouetur,
 H as finire potest, illas aperire cauernas.
 S iue leues imis uenti cohibentur in antris:
 S axaq; cum saxis, & habentem semina flammæ

M dter
 A nra
 S iue
 I. mte
 N empe
 N on da
 N aturæ
 N on fer
 16 E sse uir
 Quæ sole
 C um tri
 H aud equ
 E xercere
 18 S iqua fidi
 N on ne uis
 C orpora
 I quoq; de
 (Cognit
 F lonleg
 B ira colu
 19 P ressus hui
 20 C oncau
 C ætra sup
 S i corpus
 21 Quæq; sole
 A gres
 F erali
 22 emana
 E t genera
 C nra da

Materiam iactant: ea concipit ictibus ignem:

Astra reliquentur sedatis frigida uentis.

Sive bituminea rapiunt incendia uires:

Luteaue exiguis ardescunt sulfura fumis:

Nempe ubi terra cibos, alimenta; pingua flammæ

Non dabit, absumptis per longum uiribus æuum:

Naturæq; suum nutrimentum deerit edaci:

Non feret illa famem: deserta; deseret ignes.

f. 26 Effe uiros fama est in hyperborea Pallene:

Quæ soleant leuibus uelari corpora plumis:

Cum tritoniacam nouies subiere paludem.

Haud equidem credo: sparsæ quoq; membra ueneno

Exercere artes scythides memorantur easdem.

f. 28 Siqua fides rebus tamen est addenda probatis:

Nonne uides quæcunq; mora, fluidoq; calore

Corpora tabescunt, in parua animalia uerti?

I quoq; delectos mactatos obrue tauros:

(Cognita res usu) de putri uiscere passim

Florilegæ nascuntur apes: quæ more parentum

Rura colunt: operiq; fauent: in spemq; laborant.

f. 29 Pressus humo bellator equus crabronis origo est.

f. 30 Concaua littoreo si demas brachia cancro:

Cætera supponas terræ: de parte sepulta

Si corpus exhibit: caudâq; munabitur unca.

f. 31 Quæq; solent canis frondes intexere filis

A grestes tineæ, res obseruata colonis,

Ferali mutant cum papilione figuram.

f. 32 Semina limus habet uirides generantia ranas:

Et generat truncas pedibus: mox apta natando

Cura dat: utq; eadem sint longis saltibus apta:

- P
33. N
S
F
34. N
M
E
35. I
A
E
N
36. S
M
H
37. V
(Assyrii phoenici uocant) nec fruge, nec herbis,
S
H
I
V
Q
Q
S
I
C
C
P
F
P
A
- osterior superat partes mensura priores.
ec catulus partu quem reddidit ursa recenti,
ed male uiua caro est: lambendo mater in artus
ingit: & in formam, quantum capit ipsa, reducit.
on ne uides, quos cera tegit sexangula foetus
elliferarum apium sine membris corpora nasci:
et serosq; pedes, serasq; assumere peninas?
unonis uolucrum, quæ cauda sydera portat:
rmigerumq; Iouis, cythereiadasq; columbas,
t genus omne auium medijs è partibus oui
i sciret fieri, quis nasci posse putaret?
unt qui, cum clauso putrefacta est spina sepulchro:
mutari credant humanas angue medullas.
hec tamen ex alijs generis primordia ducunt:
na est: quæ reparet, seq; ipsa reseminet ales:
(Assyrii phoenici uocant) nec fruge, nec herbis,
ed thuris lachrymus, & suco uiuit amomi.
hec ubi quinq; suæ compleuit sæcula uitæ:
licis in ramis, tremulæq; cacumine palmæ,
nguibus, & duro nidum sibi construit ore.
quo simul ac casias, & nardi lenis aristas,
quassaq; cum fulua substrauit cinnama myrrha:
se super imponit: finitq; in odoribus æuum.
inde ferunt, totidem qui uiuere debeat annos:
corpore de patrio paruum phoenici renasci.
cum dedit huic ætas uires: oneriq; ferendo est:
ponderibus nidi ramos leuat arboris altæ:
fertq; pius cunasq; suas, patriumq; sepulchrum:
perq; leues auras Hyperionis urbe potitus
ante fores sacras Hyperionis æde reponit.

f. 38 S i tamen est aliquid miræ nouitatis in istis:
 A lternare uices, & quæ modo fœmina tergo
 P assa marem est, nunc esse marē miremur Hyænā.

f. 39 I d quoq; quod uentis animal nutritur, & aura,
 P rotinus assinulat tetigit quoscunq; colores.

f. 40 V icta racemifero lyncas dedit India Baccho:
 E quibus, ut memorant, quicquid uestica remisit,
 V ertitur in lapides: & congelat aere tacto.

f. 41 S ic & coraliū quo primum contigit auras
 T empore, durefcit: mollis fuit herba sub undis.
 D eferet ante dies: & in alto Phœbus anhelos
 A equore tinget equos: q̄ consequar omnia dictis,
 I n species translata nouas: sic tempora uerti
 C ernimus: atq; alias assumere robora gentes:
 C oncidere has. sic magna fuit censūq; uirisq;:
 P erq; decem potuit tantum dare sanguinis annos:
 N unc huiusmodi ueteres tantum modo Troia ruinas,
 E t pro diuitijs tumulos ostendit auorum.
 C lara fuit sparte: magnæ uigere Mycenæ:
 N ec non & Cecropis, nec non Amphionis arces:
 V ile solum sparte est: altæ cadere Mycenæ:
 O edipodionæ quid sunt nisi nomina Thebæ?
 Quid pandionæ restant nisi nomen Athenæ?

lab 43 N unc quoq; dardaniā fama est consurgere Romā:
 A ppenninigenæ quæ proxima Tybridis undis
 M ole sub ingenti rerum fundamina ponit.
 H æc igitur formam crescendo mutat: & olim
 I mmensi caput orbis erit: sic dicere uates,
 F aticinasq; ferunt sortes: quantumq; recordor
 D ixerat Aenæ, cum res troiana labaret

METAMOR:

P riamides Helenus flenti, dubioq; salutis,
 N ate dea, si nota satis præsagia nostra
 M entis habes: non tota cadet te sospite Troia.
 F lamma tibi, ferrumq; dabunt iter: ibis: & una
 P ergama rapta feres: donec Troiæq; tibiq;
 E xternum patrio contingat amicus arum.
 V rbem etiam cerno phrygios debere nepotes:
 Q uanta nec est, nec erit: nec uisa prioribus annis.
 H anc alij procures per sæcula longa potentem,
 S ed dominam rerum de sanguine natus Iuli
 E fficiet: quo cum tellus erit uisa: fruuntur
 A etheriæ sedes: coelumq; erit exitus illi.
 H æc Helenum ceanisse penatigero Aeneæ
 M ente memor refero: cognataq; moenia lætor
 C rescere: & utiliter Phrygiis uicisse Pelasgos:
 N e tamen oblitis ad metam tendere longe
 E xpatiemur equis: coelum, & quodcunq; sub illo est,
 I mmutat formas, tellusq; & quicquid in illa est.
 N os quoq; pars mundi (quoniam non corpora solum,
 V erum etiam uolucres animæ sumus: inq; ferinas
 P ossumus ire domos: pecudumq; in pectora condi)
 C orpora quæ possunt animas habuisse parentum,
 A ut fratrum, aut aliquo iunctorum foedere nobis,
 A ut hominum certe, tutæ esse & honesta sinamus:
 N e ue thestæis cumulemus uiscera mensis.
 Q uàm male consuecit: quàm se parat ille cruori
 I mpius humano: uituli qui guttura cultro
 R umpit: & immotas præbet mugitibus aures.
 A ut qui uagitus similes puerilibus hædum
 E dentem iugulare potest: aut alite uesci,

Cui dedit ipse cibos. quātum est quod desit in istis
 Ad plenum facinus? quātm transitus inde paratus?
 B os aret: aut mortem senioribus imputet annis:
 H orriferum contra Borean omis arma ministret:
 V bera dent saturæ manibus pressanda capellæ.
 R etia cum pedicis, laqueosq; artesq; dolosas
 T ollite: nec uolucres uiscata fallite uirga:
 N ec formidatis ceruos includite pennis:
 N ec cælate cibus uncos fallacibus hamos.
 P erdite, si qua nocent: uerū hæc quoq; perdit tantū:
 O ra uacent epulis: alimenta q; congrua carpant.
 120.44 T alibus atq; alijs instructo pectore dictis
 I n patriam remeasse ferunt: ultroq; petitem
 A ccepisse Numam populi latialis habenas.
 C oniuget qui felix Nympha, ducibusq; Camœnis
 S aerificos docuit ritus: gentemq; feroci
 A ssuetam bello pacis traduxit ad artes.
 Q ui postq; senior regnumq; æuumq; peregit:
 E xinctum latæq; nurus, populusq; patresq;
 D efleuere Numam: nā coniux urbe relicta
 V allis aricinæ densis latet abdita syluis:
 S acra q; oresteæ gemitu, questuq; Dianæ
 I mpedit. ah quoties Nymphæ nemorisq; lacusq;
 N e faceret, monuere: et consolantia uerba
 D ixerunt: quoties flenti Theseius heros
 S iste modum dixit: nec enim fortuna querenda
 S ola tua est: similes aliorum respice casus:
 M ittus ista ferēs: utinamq; exempla dolentem,
 N on mea te possent releuare: sed et mea possunt.
 126.45 F. ædo, aliquē Hippolytū uestras quoq; cōtigit aures

METAMOR.

C redulitate patris, sceleratæ fraude nouercæ
 O acubuisse neci: mirabere: uixq; probabo:
 S ed tamen ille ego sum: me pasiphaeia quondam
 T entatum frustra patrium temerare cubile
 Q uod uoluit, finxit uoluisse: & crimine uerso
 I ndicij ne metu magis, offensa ue repulsa,
 A rguit: immeritumq; pater proiecit ab urbe:
 H osiliq; caput prece detestatur euntis.
 P ittheam profugo curru Træzæna petebam:
 I amq; corinthiaci carpebam littora ponti:
 C um mare surrexit: cumulusq; immanis aquarum
 I n montis speciem curuari, & crescere uisus:
 E t dare magtus: summoq; cacumine findi.
 C orniger hinc taurus ruptis expellitur undis:
 P ectoribusq; tenus molles erectus in auras,
 N aribus, & patulo partem maris euomit ore.
 C orda pauent comitum: mihi mens interrita mansit
 E xilijs contenta suis: tum colla feroces
 A d freta conuertunt: arrectisq; auribus horrent
 Q uadrupedes: monstriq; metu turbantur: & altis
 P racipitant currum scopulis: ego ducere uana
 F rena manu, spumæ albescentibus oblita, luctor:
 E t retro lentas tendo resupinus habenas.
 N ec uires tamen hæc, rabies superasset equorum:
 N i rota, perpetuum quæ circumuertitur axem:
 S tipitis ocurso fracta, ac disiecta fuisset.
 E xcitior curru: lorisq; tenentibus artus,
 V iscera uina trahi: nervos in stirpe teneri:
 M embra rapi partim: partim reprensa relinqui:
 O ssa grauem dare fracta sonum: fessamq; uideres

E xhalare animam: nullasq; in corpore partes
 N oscere quas posses: unumq; erat omnia vulnus.
 N um potes, aut audes cladi componere nostræ
 N ympha tuam? uidi quoq; luce carentia regna:
 E t lacerum fœui phlegethontide corpus in unda:
 N ec, nisi apollineæ ualido medicamine prolis,
 R eddita uita foret. quam postq; fortibus herbis,
 A tq; ope pœonia Dite indignante recepi:
 T um mihi, ne præsens augerem muneris huius
 I nuidiam: densas obiecit Cynthia nubes:
 V tq; forem tutus: posse mq; impune uideri:
 A ddidit ætatem: nec cognoscenda reliquit
 O ra mihi: Cretenq; diu dubitauit habendam
 T raderet, an Delon: Delo, Cretaq; relictis
 H ic posuit: nomenq; simul, quod possit equorum
 A dmonuisse, iubet deponere: quiq; fuisse
 H ippolytus dixit nunc idem Virbius esto.
 H oc nemus inde colo: de disq; minoribus unus
 N umine sub domine lateo: atq; assentior illi.
 N on tamen Aegeriæ luctus aliena lenare
 D amna ualent: montisq; iacens radicibus imis
 L iquitur in lachrymas: donec pietate dolentis
 M ota soror Phœbi gelidum de corpore fontem
 F eat: & æternas artus tenuauit in undas.
 N ota 46 A t Nymphas tetigit noua res: & amazone natus
 H aud aliter stupuit: quàm cum tyrrenus arator
 F atalem glebam motis aspexit in aruis
 S ponte sua primum, nulloq; agitante moueri:
 S umere mox hominis, terræq; amittere formam:
 O raq; uenturis aperire retentia fatis:

METAMOR.

26. 48. I ndigenæ dixere Tagen: qui primus betruscæ
 E docuit gentem cæsus aperire futuros.
 V t q; palantinis hærentem collibus olim,
 C um subito uidit frondescere Romulus hastam:
 Quæ radice noua, non ferro stabat adacta:
 E t iam non telum, sed lentæ uiminis arbor
 N on expectatas dabat admirantibus umbras.
 26. 49. A ut sua fluminea cum uidit Cippus in unda
 C ornua: uidit enim: falsamq; in imagine credens
 E sse fidem: digitis ad frontem sæpe relatis
 Quæ uidit, tetigit: nec iam sua lumina damnans
 R estitit, ut uictor domito ueniebat ab hoste:
 A d cælumq; oculos, & eodem cornua tollens,
 Quicquid ait superi monstro portenditur isto,
 S eu lætum est aliquid, patriæ populóq; Quirini,
 S iue minax, mihi sit: uiridiq; e' cespite factas
 P lacat odoratis herbosas ignibus aras:
 V inaq; dat pateris: mactatarumq; bidentum
 Quid sibi significant, trepidantia consulit exta.
 Quæ simul aspexit tyrrhenæ gentis aruspex:
 M agna quidem rerum molimina uidit in illis,
 N on manifesta tamen: cum uero sustulit acre
 A' pecudis fibris, ad Cippi cornua lumen:
 R ex ait o' salue: tibi enim tibi Cippe, tuisq;
 H ic locus, & latæ parebunt cornibus arces:
 T u modo rumpe moras: portasq; intrare patentes
 A dpropera: sic fata iubent: nanq; urbe receptus
 R ex eris: & sceptro tutus potiere perenni.
 R ettulit ille pedem: toruamq; à mœnibus urbis
 A uertens faciem, procul o' procul omnia dixit

T a
 E
 D i
 C o
 V e
 I n
 E s
 R e
 C o
 S i
 I l
 S e
 N e
 V e
 A u
 Q u
 M u
 A e
 T a
 V e
 E t
 R u
 E t
 E a
 D e
 A t
 I n
 V l
 A t
 R u

T alia di pellant: multoq; ego iustus ænum
E xul agam: q̄ me uideant capitolia regem.
D ixit: & extemplo populumq; grauemq; senatum
C onuocat: ante tamen capitis noua cornua fronde
V elat: & aggeribus factis à milite forti
I nsistit: pristisq; deos de more precatus,
E st ait hic unus, quem uos nisi pellitis urbe,
R exeritis qui sit, signo, non nomine dicam.
C ornaa fronte gerit: quem uobis indicat augur,
S i Romam intrarit, famularia iura daturum.
I lle quidem potuit portas irrumperere apertas:
S ed nos obstinuit: q̄uis coniunctior illo
N emo mihi est: uos urbe uirum prohibete Quirites.
V el si dignus erit, grauib; uincite catenis:
A ut finite metum fatalis morte tyranni.
Q ualia sacinctis, ubi trux insibilat Eurys:
M urmura pinetis fiunt: aut qualia fructus
A equorei faciunt, si quis procul audiat illos:
T ale sonat populus: sed per confusa frementis
V erba tamen uulgi uox eminet una, quis ille est:
E t spectant frontes: prædictaq; cornua quærunt.
R ursus ad hos Cippus, quem poscitis inquit habetis:
E t dempta capiti populo prohibente corona
E xhibuit gemino præsignia tempora cornu.
D em fere oculos omnes: gemitumq; dedere:
A tq; illud meritis clarum (quis credere possit?)
I nuiti uidere caput: nec honore carere
V lterius passi, festam imponere coronam.
A t proceres, quoniam muros intrare uetaris:
R uris honorati tantum tibi Cippe dedere:

METAMOR.

Quantum depresso subiectis bubus aratro
 Complecti posses ad finem lucis ab ortu:
 Cornuq; auratis miram referentia formam
 Postibus insculpunt, longum mansura per ævum.
lib. 50. Pandite nunc musæ præsentia numina natum
 (Scitis enim: nec uos fallit spatiosa uetustas)
 Vnde Coronidem circumflua Tybridis alti
 Insula romuleæ sacris adiecerit urbis.
 Diræ lues quondam latas uitauerat auras:
 Pallidaq; ex angui squalebant corpora morbo.
 Funeribus fessi postq; mortalia cernunt
 Tentamenta nihil, nihil artes posse medentumi
 Auxilium cæleste petunt: mediamq; tenentis
 Orbis humum Delphos adeunt oracula Phœbi:
 Vtq; salutifera miseris succurrere rebus
 Sorte uelit, tantæq; urbis mala finiat, orant.
 Et locus, et laurus, et quas habet ipse pharetras,
 Intremuere simul: cortinaq; reddidit imo
 Hanc adyto uocem: pauefactaq; corpora mouit.
 Quod petis hinc, propiore loco romane petisses:
 Et pete nunc propiore loco: nec Apolline uobis,
 Qui minuat luctus, opus est: sed Apolline nato.
 Ite bonis auibus: prolemq; accersite nostram.
 Iussa dei prudens postq; accipere senatus:
 Quam colat explorat inuenis phœbeius urbem:
 Quiq; petant uentis epidauria littora mittunt.
 Quæ simul incurua missi tetigere carina:
 Consilium, graiosq; patres adiere: darentq;
 Orauere deum: qui præsens funera gentis
 Finiat ausoniæ: certas ita dicere sortes.

Diffia
 Non p
 Non ei
 Dum e
 V mbr
 Cum d
 A nte tu
 E sse fol
 C a sari
 E t plac
 P one me
 H unc m
 P er sice
 V erit
 I n qua
 E xtemp
 S omnia
 P oster a
 I ncerta
 P erueni
 S ede uel
 V ix bene
 I n serpe
 A duenta
 M armor
 P ectorib
 C onstit
 T errita
 E uinct
 E t, deu

Dissidet, & uariat sententia: parsq; negandum
Non putat auxilium: multi retinere, suamq;
Non emittere opem, nec numina tradere suadent.
Dum dubitant: seram pepulere crepuscula lucem:
Vmbraque telluris tenebras induxerat orbi:
Cum deus in somnus opifer consistere uisus
Ante tuum Romane torum, sed qualis in æde
Esse solet: baculumq; tenens agreste sinistra,
Cæsariem longæ dextra deducere barbæ:
Et placido tales emittere pectore uoces.
Pone metum, ueniâ: simulachraque nostra relinquam:
Hunc modo serpentem, baculum qui nexibus ambit,
Perspice: & usque nota: uisam ut cognoscere possis.
Vertar in hunc: sed maior ero: tantusq; uidebor:
In quantum uerti cœlestia corpora debent.
Extemplo cum uoce deus, cum uoce, Deoque;
Somnus abit: somniq; fugam lux alma secuta est.
Postera sydereos aurora fugauerat ignes:
Incerti quid agant procures ad templa petiti
Perueniunt operosa dei: quaque ipse morari
Sede uelit, signis cœlestibus indicet, orant.
Vix bene desierant: cum cristus aureus altis
In serpente Deus prænuntia sibila mouit:
Aduentuq; suo signumq; arasq; foresq;
Marmoreumq; solum, fastigiaq; aurea mouit:
Pectoribusq; tenus media sublimis in æde
Constitit: atque oculos arcuntulit igne micantes.
Territa turba pauet: cognouit numina castus
Eunctus uitta crines albente sacerdos:
Et, deus est: deus est: animus, linguisq; fauete,

METAMOR.

Quisquis adest dixit: sis o pulcherrime uisus
 Vtiliter: populosq; iuues tua sacra colentes.
 Quisquis adest, uisum ueneratur numen: & omnes
 Verba sacerdotis referunt geminata: piūq;
 Aeneadae praestant & uoce, & mente fauorem.
 Annuit his: motisq; Deus rata pignora cristis,
 Et repetita dedit uibrata sibila lingua.
 Tum gradibus nitidis elabatur: oraq; retro
 Flectit: & antiquas abiturus respicit aras:
 Assuetasq; domos, habitataq; templa salutat.
 Inde per iniectis adopertam floribus ingens
 Serpit humum: flectitq; sinus: mediamq; per urbem
 Tendit, ad incuruo munitos aggere portus.
 Restitit hic: agmenq; suum, turbaq; sequentis
 Officium, placido uisus dimittere uultu,
 Corpus in ausonia posuit rate. numinis illa
 Sensit onus: pressaq; dei grauitate carina
 Aeneadae gaudent: caesoq; in littore tauro
 orta coronatae soluant retinacula nauis.
 Impulerat leuis aura ratem: Deus eminet alte:
 Impositaq; premens puppim ceruice recuruam
 Ceruleas despectat aquas: modicisq; per aequor
 Ionium Zephyris sextae pallantidos ortu
 Italiam tenuit: praeterq; lacinia templa
 Nobilitate dea, scyllaeaq; littora fertur.
 Linqvit iapygiam, laeuisq; Amphrysia remis
 Saxa fugit, dextra praerupta Ceraunia parte.
 Romaechiumq; legit, Caulonaeq; Naritiamq;
 Euiatq; fretum, siculicq; angusta Pelori,
 Hippotadaq; domus regis, theme sesq; metalla,

L
 I
 E
 H
 P
 H
 L
 V
 M
 A
 E
 H
 (A
 P
 T
 A
 L
 L
 S
 P
 L
 H
 O
 V
 Q
 T
 P
 I
 I
 E

L eucofiamq; petit, tepidiq; rosaria Pesti:
I nde legit Capreas, promontoriumq; Minervæ,
E t sarrentino generosos palmite colles,
H erculeamq; urbem, Stabiasq;, & in otia natam
P arthenopen, & ab hac cumææ templa Sibyllæ.
H inc calidi fontes, lentisq; asferumq; tenetur
L internum, multamq; trahens sub gurgite arenam
V ulturnus, niueisq; frequens sinuessa colubris,
M inturnæq; graues, & quam tumultauit alumnus,
A ntiphatæq; domus, Trachasq; obsessa palude,
E t tellus circæa, & spissi littoris Antium.
H uc ubi ueliferam nauæ aduertere carinam:
(Asper enim iam pontus erat) Deus explicat orbes:
P erq; sinus crebros, & magna uolumina labens,
T empla parentis init, flauum tangente littus.
A equore placato patrias Epidaurius aras
L inquit: & hospitis iuncti sibi numinis usus
L ittoream tractu squamæ crepitantis arenam
S ulcat: & innixus moderamine nauis, in alta
P uppe caput posuit: donec Castrumq;, sacrasq;
L auini sedes, tyberinaq; ad hostia uenit.
H uc omnes populi passim, matrumq;, patrumq;
O buia turba ruit, quæq; ignes troici seruat
V esta tuos: latoq; deum clamore saluant.
Q uaq; per aduersas nauis cita ducitur undas,
T hura super ripas, aris ex ordine factis,
P arte ab utraq; sonant: & odorant aëra fumis:
I ctaq; coniectos incalfacit hostia cultros.
I amq; caput rerum, Romanam intrauerat urbem:
E rigitur serpens: summoq; acclinia malo

METAMOR.

Olla mouet: sedesq; sibi circumspectat aptas.
 Scinditur in geminas partes circumfluus amnis
 Insula nomen habet: laterumq; a parte duorum
 Porrigit æquales media tellure lacertos.
 Huc se de latia pinu Phœbeius anguis
 Contulit: et finem, specie cœleste resumpta,
 Luctibus imposuit: uenitq; salutaris urbi.
 Hic tamen accessit delubris aduena nostris:
 Cæsar in urbe sua deus est: quem Marte, togâq;
 Precipuum, non bella magis finita triumphis,
 Resq; domi gestæ, properataq; gloria rerum,
 In sydus uertere nouum, stellamq; comantem:
 Quàm sua progenies. nec enim de Cæsaris actis
 Vllum maius opus: quàm quod pater extitit huius.
 Scilicet æquoreos plus est domuisse Britanos:
 Perq; papyriferi septensflua flumina Nili
 Victrices egisse rates: Numidasq; rebelles,
 Cyniphiûmq; Iubam, Mithridateisq; tumentem
 Omnibus Pontum populo adiecisse Quirini:
 Et multos meruisse, aliquos egisse triumphos:
 Quàm tantum genuisse uirum: quo præside rerum
 Humano generi superi fauistis abunde.
 Ne foret hic igitur mortali semine cretus:
 Ille deus faciendus erat: quod ut aurea uidit
 Aeneæ genitrix: uidit quoq; triste parari
 Pontifica letum: et conurata arma moueri:
 Palluit: et cunctis, ut cuiq; erat obuia, diuus
 Aspice dicebat, quanta mihi mele parentur
 Insidie: quantaq; caput cum fraude petatur,
 Quod de dardanio solum mihi restat Iulo.

solâ ne

Sola ne semper ero iustis exercita curis?
 Quam modo tydida calydonia vulneret hasta:
 Nunc male defensae confundant moenia Troiae:
 Quae uideam natum longis erroribus actum
 Iactariq; freto: sedesq; intrare silentium:
 Bellaq; cum Turino gerere: aut, si uera fateamur:
 Cum Iunone magis, quid nunc antiqua recordor
 Damna mei generis? timor hic meminisse priorum
 Non finit: in me acui sceleratos cernitis enses:
 Quos prohibete precor: facinusq; repellite: ne ue
 Cade sacerdotis flammam extinguite Vestae.
 Talia nequicq; toto Venus anxiosa caelo
 Verba iacit: superosq; mouet: qui rumpere quanq;
 Ferrea non possunt ueterum decreta sororum:
 Signa tamen luctus dant haud incerta futuri.
 Arma ferunt inter nigras crepitantia nubes,
 Terribilesq; tubas, auditaq; cornua caelo
 Praemonuisse nefas: solis quoq; tristis imago
 Lurida sollicitis praebat lumina terris.
 Saepe facies uisae medijs ardere sub astris:
 Saepe inter nimbos guttae cecidere cruenta.
 Caelulus, & uultum ferrugine lucifer atra
 Parsus erat: sparsi lunares sanguine currus.
 Tristitia nulle locis stygius dedit omnia bubo:
 Mille locis lachrymauit ebur: cantusq; feruntur
 Auditi, sanctis & uerba minantia lucis.
 Victimam nulla litat: magnosq; instare tumultus
 Fibra monet: caesumq; caput reperitur in extis:
 Inq; foro, circumq; domos, & templa deorum
 Nocturnos ululasse canes: umbrasq; silentium

Ouid.

C

METAMOR.

E rrauisse ferunt: mota m'q; tremoribus urbem:
 N on tamen insidias, uenturaq; uincere fata
 P ræmonitus potuere deum: stricti q; feruntur
 I n templum gladij: nec enim locus ullus in urbe
 A d facinus, diram q; placet nisi Curia cædem.
 T um uero Cytherea manu percussit utraq;
 P ectus: ætheria molitur condere nube:
 Q ua prius infesto Paris est ereptus Atridæ:
 E t Diomedeos Aeneas fugerat enses.
 T alibus hanc genitor: sola insuperabile fatum
 N ata mouere paras: intres licet ipsa sororum
 T ecta trium: cernes illic molimine uasto
 E x ære, et solido rerum tabularia ferro:
 Q uæ neq; concussum cæli, neq; fulminis iram,
 N ec metuunt ulla tuta atq; æterna ruinas.
 I nuenies illic incisa adamante perenni
 F ata tui generis: legi ipse: animo q; notauit:
 E t referam: ne sis etiamnum ignara futuri.
 H ic sua compleuit, pro quo Cytherea laboras,
 T empora, perfectis, quos terræ debuit, annis:
 V t Deus accedat cælo: templis q; colatur:
 T u facies, natus q; suus: qui nominis hæres
 I mpositum feret unus onus: cæsi q; parentis
 N os in bella suos fortissimus ultor habebit.
 I llius auspicijs obsestæ mœnia pacem
 V icta petent Mutinæ: Pharsalia sentiet illum:
 E mathij q; iterum madefient cæde Philippi:
 E t magnum siculis nomen superabitur undis:
 R omani q; ducis cornu ægyptia tedæ
 N on bene fisa cadet: frustra q; erit illa minata

S cy
 Quid
 O cea
 S uft
 P ace
 I ura
 E xen
 Temp
 P roff
 F erre
 Nec, n
 A tiber
 H anc
 F acia
 D iuus
 V ix ea
 C onstit
 C astra
 T affa
 D uq;
 E mfit
 F lam
 S tella
 E ffe fua
 H ic fua
 L iber
 I milt
 S ic m
 A egea
 D enic

S eruitura suo Capitolia nostra Canopo.
Q uid tibi barbariam, gentesq; ab utroq; iacentes
O ceano numerem? quodcunq; habitabile tellus
S ustinet: huius erit: pontus quoq; seruiet illi.
P ace data terris, animum ad ciuilia uertet
I ura suum: legesq; feret iustissimus author:
E xemplisq; suo mores reget: inq; futuri
T emporis aetatem, uenturorumq; nepotum
P rospiciens, prolem sancta de coniuge natam
F erre simul nomenq; suum, cura q; iubebit:
N ec, nisi cum senior similes aequauerit annos:
A etherias sedes, cognataq; sidera tanget.
H anc animam interea caeso de corpore raptam
F ac iubar: ut semper capitolia nostra, forumq;
D iuus ab excelsa prospectit Iulius aede.
V ix ea fatus erat: media cum sede senatus
C onstitit alma Venus nulli cernenda: suiq;
C aesaris eripuit membris, nec in aera solui
P assa recentem animam, coelestibus intulit astris.
D umq; tulit: lucem capere, atq; ignescere sensit:
E misitq; simul: simul euolat altius illa:
F lammi ferumq; trahens spaciofo limite crinem
S tella micat: natiq; uidens benefacta, fotetur
E sse suis maiora: et uinci gaudet ab illo.
H ic sua praeferrī quanquam uetat acta paternis:
L ibera fama tamen, nulliq; obnoxia iussis
I nuitum praefert: unoq; in parte repugnat.
S ic magnis cedit titulis Agamemnonis Atreus:
A egea sic Theseus, sic Pelea uincit Achilles.
D eniq; ut exemplis ipsos aequantibus utar:

METAMOR.

Sic & Saturnus minor est Ioue. Iuppiter arces
 Temperat ætherias, & mundi regna tri formas.
 Terra sub Augusto est. pater est, & rector uterq;
 Di precor Aeneæ comites, quibus ensis, & ignis
 Cesserunt, diq; indigetes, genitorq; Quirine
 Urbis, & inuicti genitor Cradine Quirini,
 Vestiq; cæsareos inter sacra penates,
 Et cum cæsarea tu Phœbe domestice Vesta,
 Quiq; tenes altus tarpeias Iuppiter arces,
 Quosq; alios uati fas appellare piūmq; est,
 Tarda sit illa dies, & nostro serior æuo:
 Quæ caput augustum, quem temperat orbe relicto,
 Accedat cælo: faucatq; precantibus absens.

ROGATIO i Amq; opus exegi: quod nec Iouis ira, nec ignes,
 Nec poterit ferrum, nec edax abolere uetustas.
 Cum uolet, illa dies, quæ nil nisi corporis huius
 Ius habet: incerti spatium mihi finiat æui:
 Parte tamen meliore mei super alta perennis
 Astra ferar: nomenq; erit indelebile nostrum:
 Quæq; patet domitis Romana potentia terris:
 Ore legar populi: perq; omnia sæcula fama,
 Siquid habent ueri uatum præfagia: uiam.

00526632 8

a b c d e f g h i k l m n o p q r s t
u x y z A B C

Omnes sunt quaterniones præter
C, qui est duernio.

V E N E T I I S, I N A E D I B V S
 H A E R E D V M A L D I, E T
 A N D R E A E S O C E R I
 M E N S E S E P T E M B R I,
 M. D. XXXIII.

• 15 Jan. 1663
alla nob. del. y. d. m. m.
Zuccieri

• 15 Nov. 1663 a. n. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.

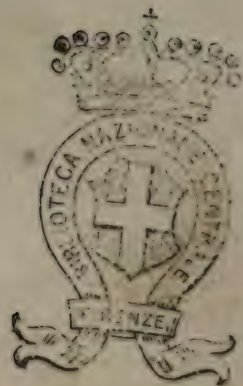
• 15 Dec. 1663 a. n. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.

• 15 Jan. 1663 a. n. m.

• 15 Feb. 1663 a. n. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.

• 15 Mar. 1663 a. n. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.
m. m. m. m. m. m. m. m. m.

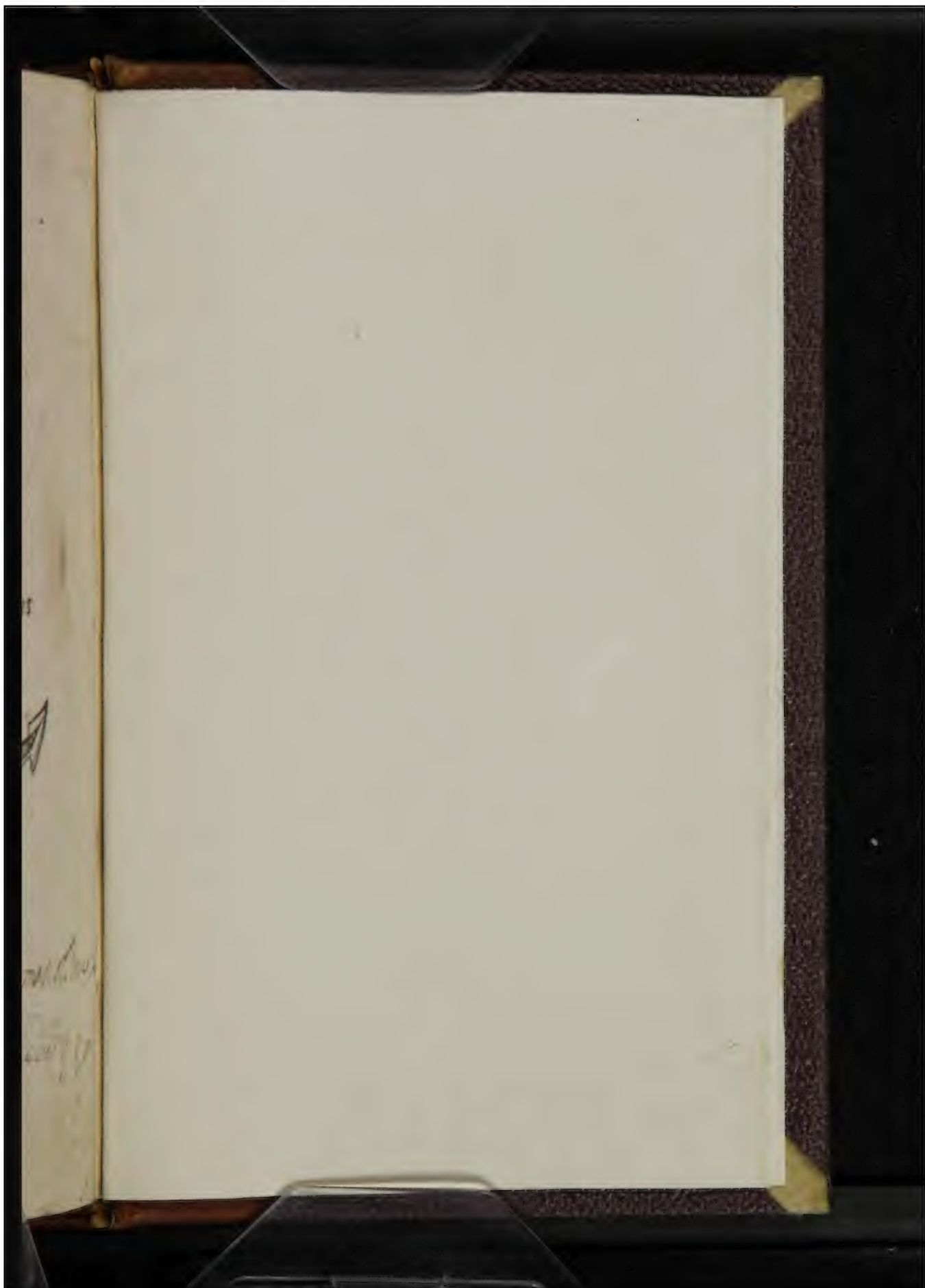
AL

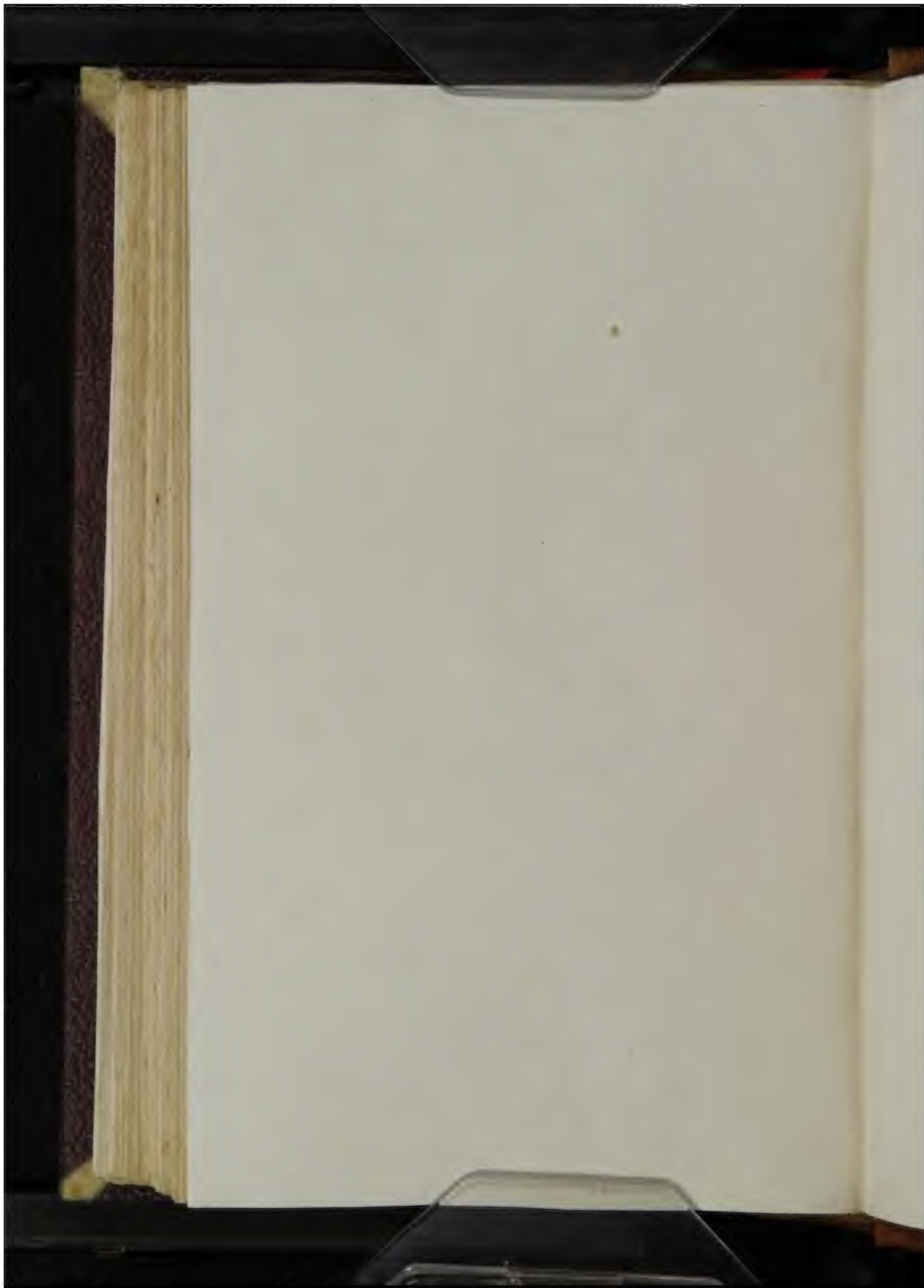
DVS

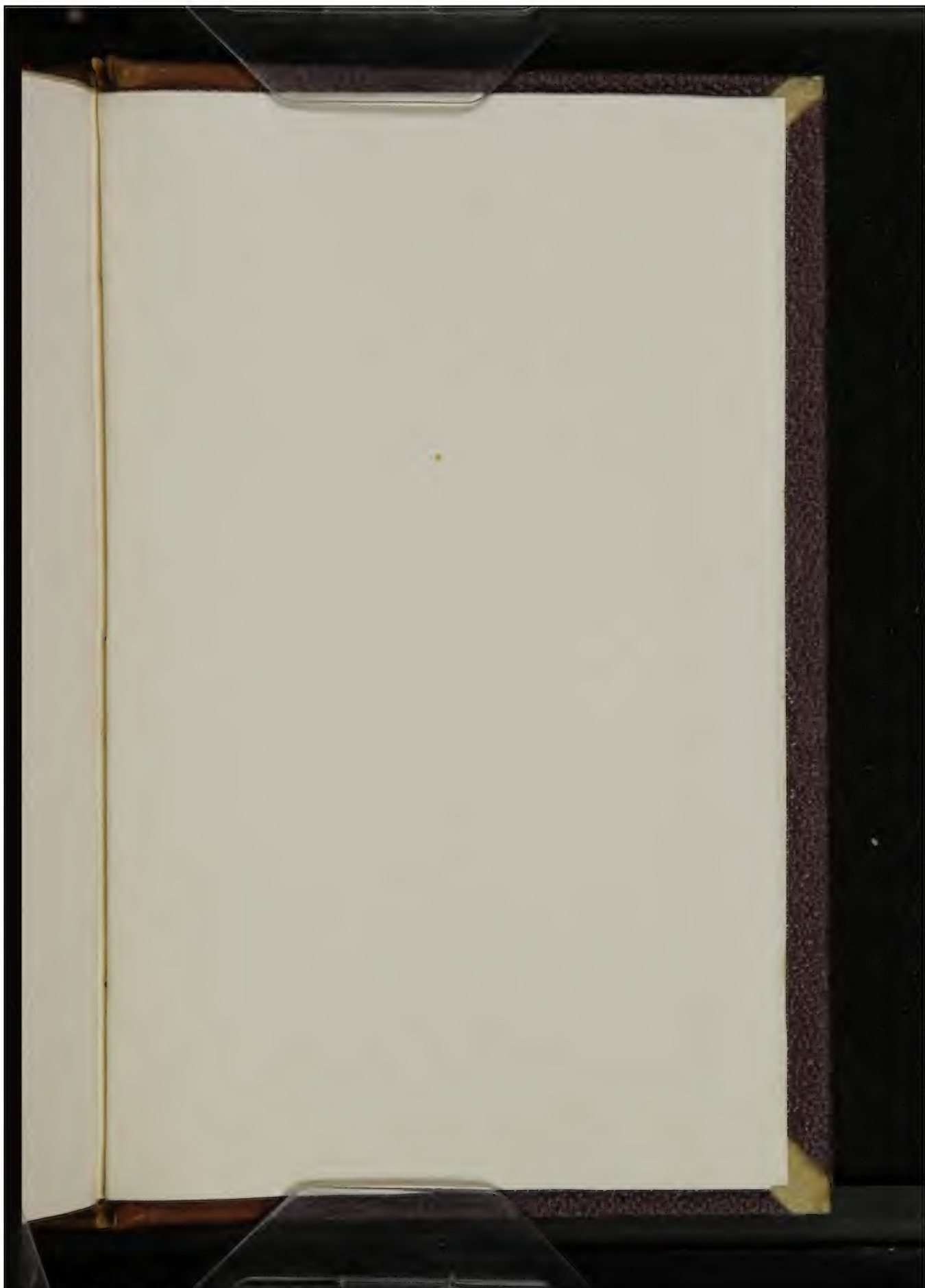

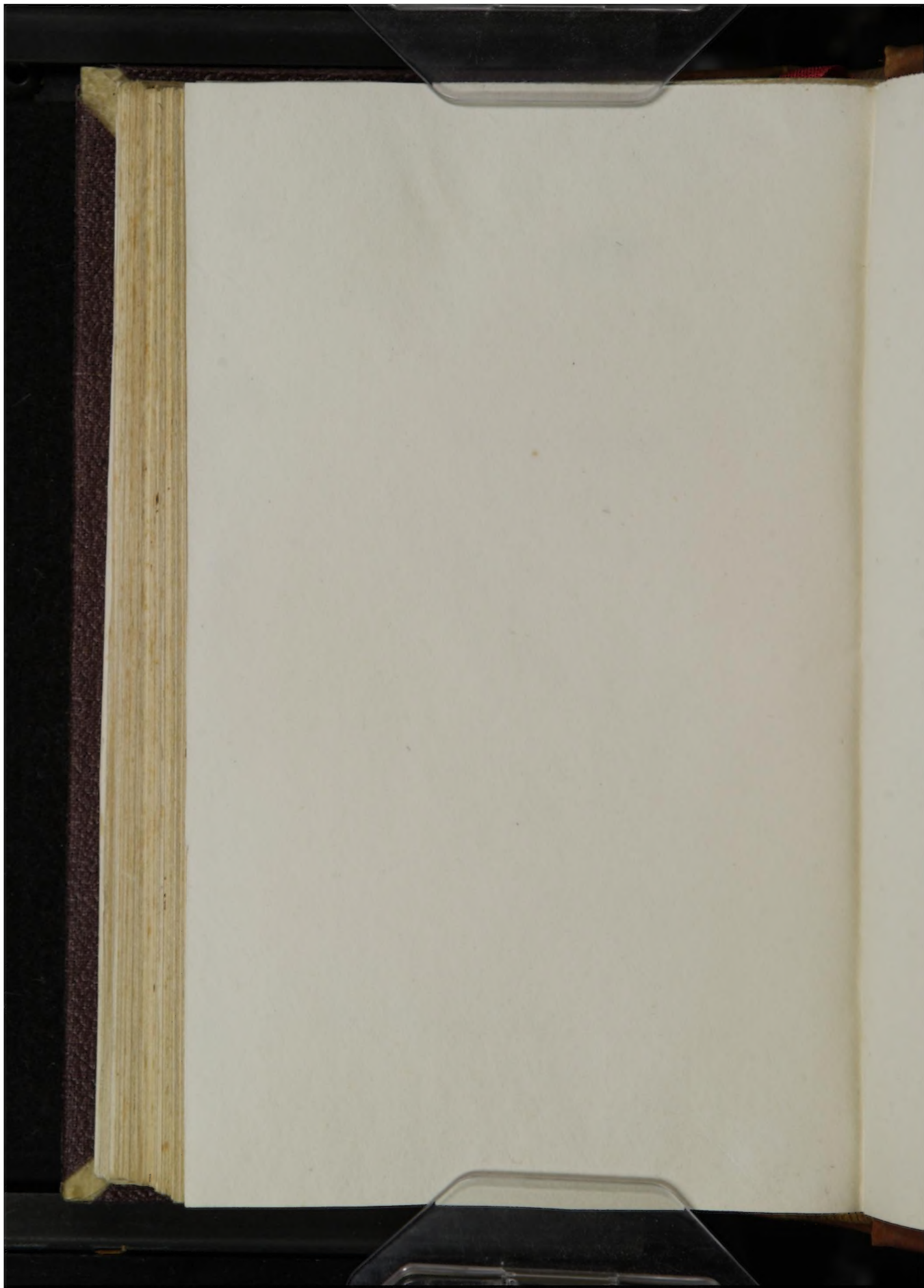
Dis. Marcus

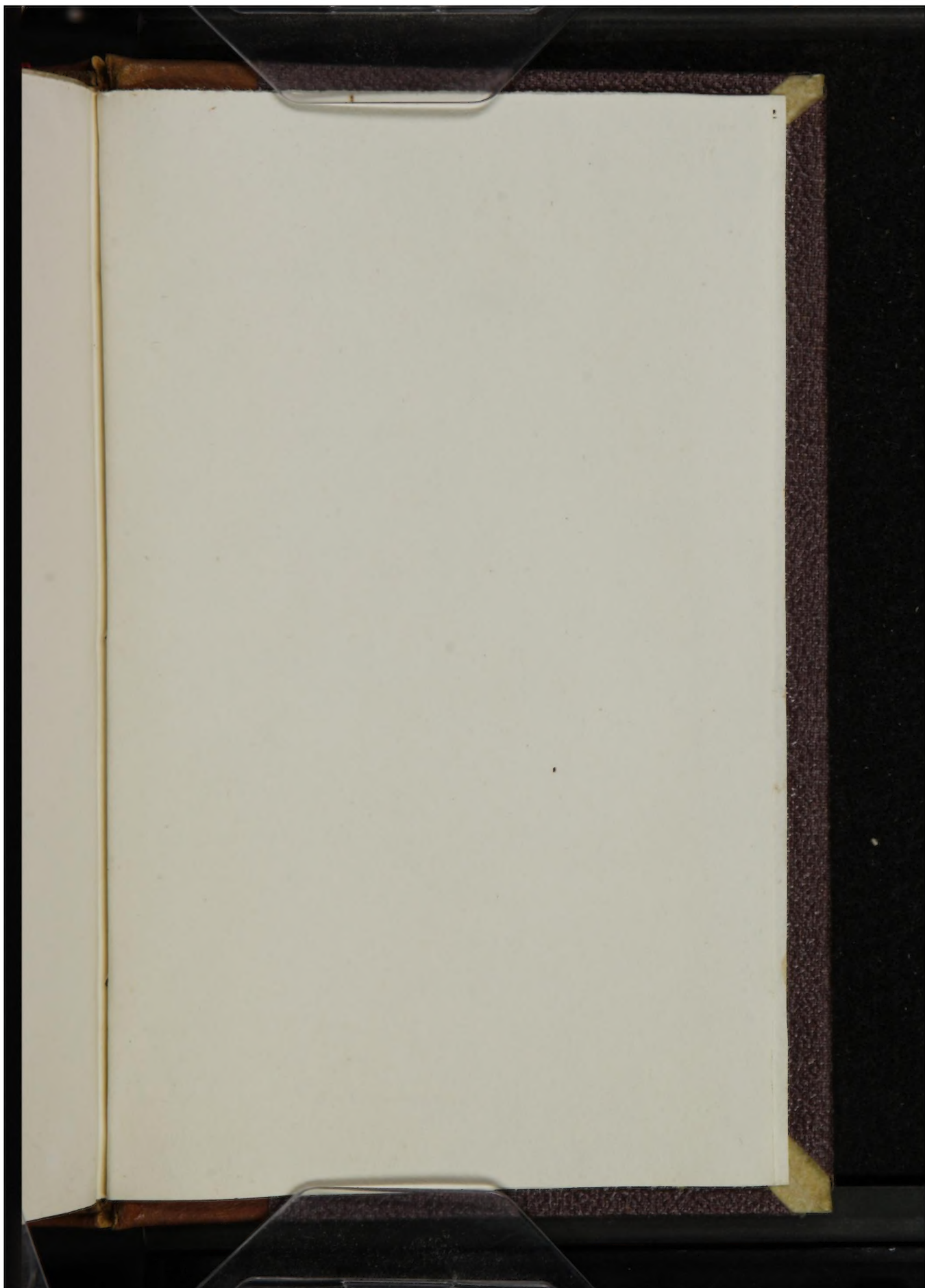
*Antonimio in genere marolinus
D. cor. cor. P. cor. P. cor. P. cor. P.
P. cor. P. cor. P. cor. P. cor. P.*

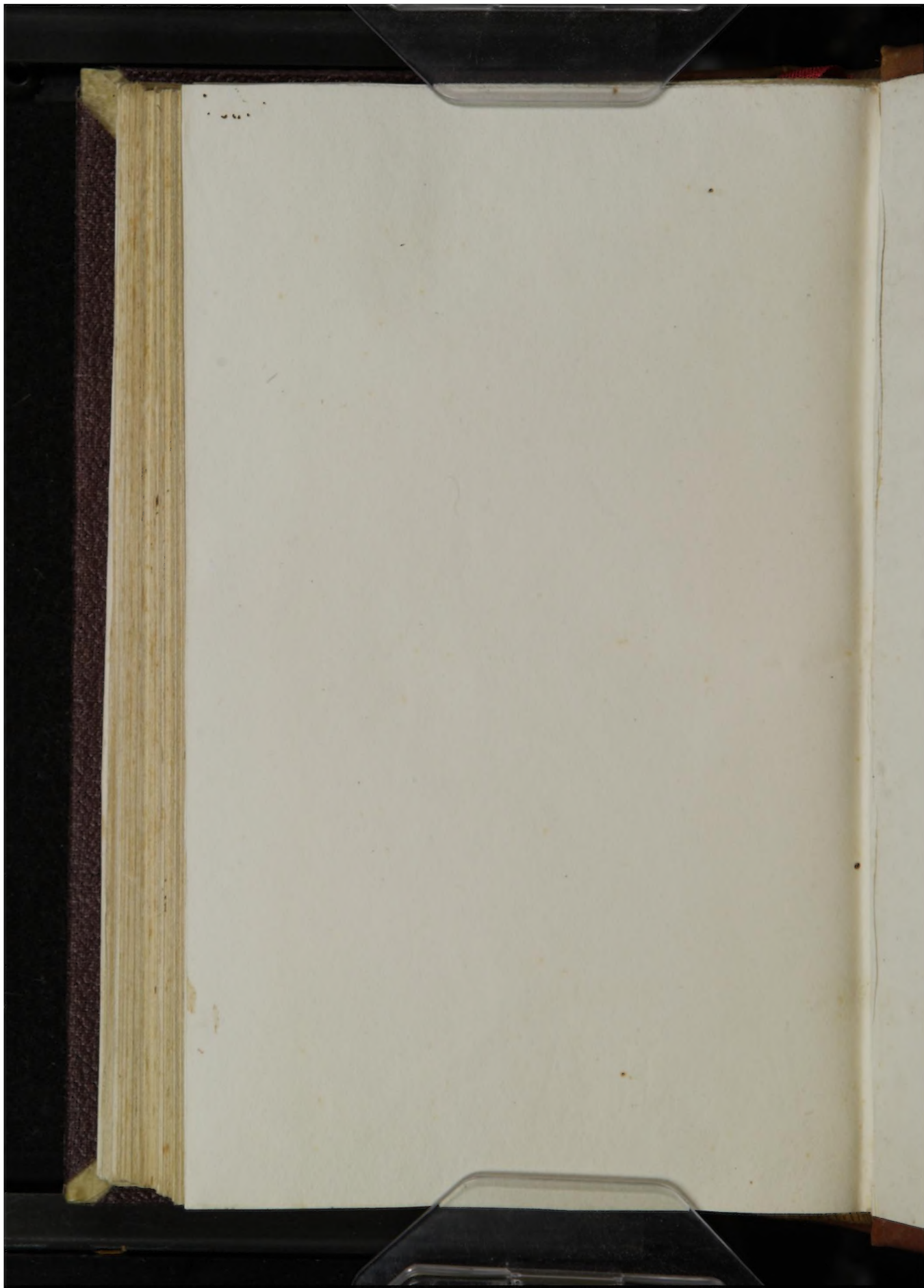

7.⁵⁰.